ODTÜ ÖĞRENCİLERİNDEN

BİLİMKURGU ÖYKÜLERİ II

ODTÜ

ODTÜ ÖĞRENCİLERİNDEN

BİLİMKURGU ÖYKÜLERİ II

ODTÜ Öğrencilerinden
BİLİMKURGU ÖYKÜLERİ II

ISBN: 978-975-429-410-1

Proje Tasarımı
Yunus Eren KALAY

Editör
İlhami BUĞDAYCI

Grafik Uygulama
Tolga METİN

Resimleme
Murat EREN
Rıza Janberk ÖKTEM

© ODTÜ Bilim İletişimi Grubu, 2022

Tüm yayın hakları ODTÜ Bilim İletişimi Grubu'nundur. Yayıncının izni olmaksızın, hiçbir biçimde ve hiçbir yolla, bu kitapçığın içeriğinin bir bölümü ya da tümü yeniden üretilemez ve dağıtılamaz.

İÇİNDEKİLER

PLASTİK KALP 1
Oğuz AKDENİZ
KAYIP HAMSİNİN PEŞİNDE 17
Gizem AKKUŞ
MEKÂNIN KIYISINDA 29
Cem Barış CANBAY
IŞIK PROJESİ 39
Duru Ceren CERİT
SON KALE ODTÜ 45
Abdulkadir COŞKUN
KAPSÜL 65
Nisan ÇABUK
CAMIN ARKASINDA 75
Öykü Çise ÇANCI
ODTÜ EFSANESİ 81
Emre ÇETİNASLAN
GÜNEŞTEN GELEN ZAMAN 91
Anıl GÖKDEMİR
CONFARM 97
Elif Nisa GÜLER
BU SEFER FARKLI OLACAK 105
Göksu GÜNAY
GENİŞLETİLMİŞ BUNALIM 115
M. Musab GÜNDOĞDU
DÖNGÜNÜN ZİHNİ 127
Kemalcan GÜREL
SİMÜLASYON 135
Kamil Anıl IŞIK

KAYBOLAN DOĞA 149
Aylin KALABAK
DOST VE YABANCI 157
Gülce KARAGÖZ
MAVİ NEON IŞIKLAR 163
Fırat KARAMAN
BİLİNÇ 175
Yunus Ahmet KARDEŞ
PROJE VARLIK 183
Yusuf KASAP
ZAAT'IN DOĞUŞU 189
Ahmet Utku ÖZKAN
İBO 195
Murat ÖZTAŞ
GERÇEKLİK ARAYIŞI 209
Hande Gül PANPALLI
GÖKLERDEN GELEN MESAJ 217
Alparslan POLAT
TÜNEL 225
Ege Ali SAKAR
DÖNGÜ 237
Mehmet SOYLU
POST-YAPAY ZEKÂ ÇAĞI 249
Ayşegül ŞEN
GALLAT NEDİR? 261
Muhammed Hamza TAYTAK
SİS GİBİ ERİYECEKTİ KATI TOPRAKLAR 273
M. Onat TOPAL
MERHABA, BEN LOGOS 283
Yusuf TÜRKOĞLU
BULUŞMA 291
Can UNCUOĞLU

ASİMOV'UN BİRİNCİ KURALI 303
Kerem Alp USAL
YAŞASIN KADINLAR 315
Tuğba Dursun USAL
OTONOM SİSTEMLERİN OLASI AZİZLİKLERİ 321
Kerem YAKUTLU
KARBON VE SİLİKON 333
Berktuğ YAPRAKLI
KEDER SİMÜLASYONU 345
Can YAYLAGÜL
H.O.C.A.M. 355
Esranur YILDIRAN
ZAMANSIZ İNSANLIK 363
Nefise Esra YILDIRIM
IHLAMURLAR VE BİZ 373
Mehmet YILDIZ
KAMPÜSTE BİR YAZ SONU YÜRÜYÜŞÜ 385
Elçin Ekşi YILMAZ
71 393
Derin YİĞİT

PLASTİK KALP

OĞUZ AKDENİZ

1. KISIM

'Nasıl oldu anlamadım.' dedi adam. Uzaklara daldı ve derin bir iç çekti. Hıçkırır gibi oldu. Görünüşe bakılırsa otuzlarındaydı ancak yüzünü yalnızca görmüş geçirmiş ihtiyarlarda oluşabilecek türden bir yorgunluk ve rafine bir ifade gölgeliyordu. Geniş omuzlu, kalıplı, atletik bir vücudu vardı. Kendi cüssesinden beklenmedik bir zarafet ve kıvraklıkla hareket ediyordu. Kemanını omzuna iyice oturttu ve annesinin en sevdiği ninnisini çalmaya koyuldu. Tekniği, uyguladığı baskı, nota geçişleri mükemmeldi.

Yanındaki adam dinlemekle yetindi. Fırçasıyla tuvalin üzerinde harikalar yaratmaya başladı. Oturdukları oda inanılmazdı. Mobilyalar, duvar desenleri ve en önemlisi manzarası nefes kesiciydi. Takım elbiseleri bir ev fiyatındaydı ve tertemizdi. Adam, fırçasını sehpaya koyup 'Neden bu kadar önemsiyorsun?' diye sordu. Türkçe konuşuyordu ama aksanından İspanyol olduğu belliydi. Diğeri keman çalmayı bıraktı ve ellerini ovuşturdu. Kısa ve tek tük cümlelerle anlattı. 'Dokuz sene önceydi. Savaş zamanı. Babam, büyük bir Amerikan mühimmat deposunu imha etmek için dört kişilik bir ekiple görevdeydi. Eve geldiğimde kapı açıktı. Bir adam koşarak dışarı çıktı. Kovaladım ama yetişemedim. Kapüşonlu ve maskeliydi. Yüzünü göremedim. Eve döndüm. Annem yerde titreyerek ağlıyordu. Kıyafetinin bir kısmı sünmüş ve parçalanmıştı. Yanağında ve boynunda morluklar vardı. Salon penceresi kırılmıştı. Babam o görevde öldü. Adama hapis kararı çıkmadı. Onu hastaneye yatırdım. Bir hafta sonra bir şekilde eline silah geçtiğini söylediler. İşi gücü bıraktım koştum. Beni görünce gülümsedi. Silahı kafasına dayadı, tetiği çekti'. Sustu. Ressamın suratındaki o hiç sönmeyen alaylı tebessüm bir anda yok oldu.

‘Naptın?’

‘Hiçbir şey.’

İspanyol’un yüzünde şaşkınlıkla karışık bir hayal kırıklığı belirdi.

‘Cengiz...’

‘İlk duruşmada serbest bıraktılar.’

‘Bu da aynı herif miydi?’

‘Evet.’

‘Kurban kimdi?’

Cengiz öfkeli gözlerle ressama baktı.

‘Çocukluk arkadaşım.’

İspanyol bakışlarını manzaraya çevirdi. Sağ eliyle yüzünü ovuşturdu ve iç çekti. Yeniden adama döndü.

‘Sorgu odasında kendini kaybettiğini söylediler. Adamı hastaneye kaldırmışlar. Belinden aşağısı felç olmuş.’

‘Yani...Elimin ayarı kaçtı.’

Son cümlesi tamamen duygusuzdu. Ressam korkmuş görünüyordu. Birkaç saniye sonra kiminle karşı karşıya olduğunu hatırlayıp sakinleşti.

‘Adamı makineye bağlıyken ziyarete gitmişsin bir de. Herif korkudan hastaneyi ayağa kaldırmış.’

Cengiz bıyık altından sırıttı. Neşeden değil, belirsizlikten kaynaklanan bir gülüştü bu.

‘Ne halt ettiğimi şöyle bir göreyim dedim.’

‘Değdi mi?’

‘Bilmiyorum.’

‘Sonra noldu?’

‘Beni tutuklamak istediler. Cezaevine gidip bizzat teslim oldum. Hakkımda dört yıl hapis kararı çıktı. Bütün teşkilat beni iyi biliyordu, en başta il emniyet müdürü olmak üzere. Kariyerim boyunca ülkeme olağanüstü bir hizmet verdiğimden bahsettiler. Ortalama dokuz yıl gerektiren emniyet

amirliği terfisini beş yılda aldığımdan cezamın yarıya düşürülmesinden falan filan.'

'Doğru mu sence dedikleri?'

'Ben işimi yaptım. Gerisine karışmam.'

'Eee?''Cezamı yattım çıktım. Adam hastaneden çıktıktan sonra tekerlekli sandalyeye alınmış. Mesleğimin geri kalanında terfilerimi birkaç ay daha geç alacağımı söylediler. Bir şeyi anlamıyorum. İl Emniyet Müdürü sert adamdı. Ama tüm bunlara rağmen bana ne diye güveniyor, benim bilmediğim ne biliyor, vallahi bilmiyorum.'

Ressam güldü. Alçak bir sesle mırıldandı.

'Cada medalla tiene dos caras...'

'Her zaman değil, Agustin.'

Tam o sırada bir şeyler değişti. Ötesinde mükemmel manzaranın görüldüğü pencere, lüks mobilyalar, pahalı kıyafetler dijital bir bozuntu vermeye, üzerlerinde ışıltılı altıgen motifler oluşmaya başladı. Manzara kendini zevksiz, boğucu bir laboratuvara ve ODTÜ rozetleri taşıyan birkaç bilim insanına bıraktı. Mobilyalar projektöre benzeyen dikdörtgen cisimlere dönüştüler. Cengiz'in üzerindeki kıyafet kendini bir polis üniformasına bıraktı. Agustin'in ressam giysisi ise sıradan bir sivil kıyafetine dönüştü. Cengiz kemanı yeniden çalmayı denediğinde biraz önceki o mükemmel ezgiler yerini beceriksiz ve kulak tırmalayan bir gürültüye bıraktı. Buna tepki vermedi. Agustin'in eli birden titremeye başladı. Biraz önceki sanat eserini tek bir fırça darbesiyle berbat etti. Gözleri doldu. Araba kazasında ölen kedisini ve vücudunda oluşan kalıcı hasarı hatırladı. Odanın sağ üst köşesindeki hoparlörden bir ses duyuldu.

'Cengiz Çelikakıl ve Agustin Diego. Astral seyahat seansınız sona ermiştir. İstatistik çizelgeleriniz ve nanoçiplerinizin çıkarılması için lütfen güvenliğe müracaat ediniz.'

Agustin tipik muzipliğiyle sırıttı.

'Bir an cidden kemanist olduğunu sandım.'

'Ben de.'

‘Şu ana kadar öğrenmişsindir diye tahmin etmiştim. On beş yıl önce son kez görüştüğümüzde de kurcalıyordun.’

‘Fırsat olmadı.’

‘Ben gurbetteyken uslu durmamışsın.’

İkili kalkıp çıkışa yöneldi. Agustin’in aksine Cengiz, gördükleri karşısında tepkisizdi. Kafasını çevirip kapıdaki ‘Astral Simülasyon Odası No.45’ yazısına baktı. Güvenlik görevlisine döndü. Kendisi gibi iri yarı bir adamdı. Birkaç saniye bakıştılar. Agustin başka bir odadaydı.

‘Tekrar hoş geldiniz, amirim.’

‘Hoş bulduk hocam.’

Cengiz koltuğa oturdu. Adam, eline iğneye benzer bir aparat alıp koltuğa yaklaştı. Cengiz ürktü.

‘Sıkıntı yok efendim. İzin verin.’

Elindeki makineyi onun kafasının etrafında gezdirdi. Cengiz kendinden bir parça kopmuş gibi hissetti. Görevli, anlattı.

‘Özelleştirilmiş bir vakum aparatı. Nanoçiplerin güvenli şekilde çıkarılmasını sağlar.’

‘Vakum mu? Bu, çiplere zarar vermez mi?’

‘İçeride basıncı dengeleyen bir sistem var.’

Buna cidden şaşırmıştı.

‘Bunu doktorların yapması gerekmiyor mu?’

‘Teknoloji sağolsun artık gerekmiyor. İşlem bayağı basit. Karışık olan nasıl çalıştıkları.'

‘Kafanın iki zıt tarafına paralel bir şekilde yerleştirilen çipler belirli bir frekans yayarak beyni uyarıyor ve sinir sistemini istenilen şekilde harekete geçiriyor. Bu da beynin hayal ettiğini gerçekmiş gibi sorgulamasına yol açıyor veya belirli bir işlevini inhibe ediyor. Temassız taksonomi gibi.’

‘Bir polis için bayağı bilgilisiniz.’

‘Araştırmayı severim.’

‘Doğrudur. Deneyiminiz hakkında birkaç soru sormam gerek. Protokol

gereği. Merak etmeyin. Konuşmalarınızı kaydetmedik. Burada olan burada kalır.'

'Göreceğiz.'

Görevli, Cengiz'i baştan aşağıya süzdü.

'Simülasyon esnasında vücudunuzda istemsiz kasılmalar oldu mu?'

'Hayır.'

'Anlamsız bir öfke, saldırganlık veya sarhoşluk hissettiniz mi?'

'Hayır.'

'Aklınıza bir şarkı sözü veya melodi geldi mi?'

'Hayır.'

'Bir çeşit ateşli silah veya kesici alet canlandı mı kafanızda?'

'Hayır.'

'Şiddet içerikli, mazoşist veya sadistik arzulara kapıldınız mı?'

'Hayır.'

'Sevdiğiniz birini, pişmanlıklarınızı veya kusurlarınızı içeren bir sanrıya maruz kaldınız mı?'

Cengiz, gözlerini kısa süreliğine görevlinin teğmen rütbesinde bir asker olduğunu belirten rozetine iliştirdi. Tekrar adamın gözlerine baktı.

'Hayır.'

'Pekâlâ. Her şey yolunda görünüyor efendim. Buyrun, çizelgeniz. Bunu dışarıdaki nöroloji uzmanına verin.'

Cengiz görevliyle tokalaşıp dışarı çıktı. Seansın bitişini anons eden adam onu dışarıda bekliyordu. Tavırlarında samimiyetsizlik vardı. Çizelgeyi şüpheli bakışlarıyla ona verdi.

'Tüm bunlar nasıl mümkün olabiliyor?'

Bu soruyu cevap beklediğinden sormamıştı.

'Nöroloji ve nanoteknoloji çok derin alanlar efendim. Yanlış anlamayın ama bir polise ayak üstü anlatılacak şeyler değiller.'

'Doğru. Çok doğru.' Cengiz, Agustin'le beraber kapıdan çıkmadan önce

omuz üzerinden adama bir kez daha baktı. Bu üniversitenin nanoteknoloji mühendisliği bölümünü birincilikle bitirdiğini, doktorasını nörobilim üzerine yaptığını ve tüm bunların kendi icadı olduğunu anlatmak fazla riskli olurdu.

Önlüklü adam elindeki kâğıda göz gezdirdi. Agustin'in beyninin nanoçiplere verdiği tepkiden IQ'sunun 100 olduğu anlaşılmışken bu sayının Cengiz için 80 olması gözüne çarptı.

Dışarı çıktıklarında ağır zırhlı insansız savaş üniteleri bir zamanlar Devrim Stadyumu olan sahanın çevresinde devriye gezmekteydi. Bütün üniversite titanyum gövdeli dronlar tarafından gözetim altındaydı. Çeyrek asır önceki 'DEVRİM' yazısındaki 'D' harfi aşınmıştı. Makam sahipleri ve yüksek rütbeli askerler aceleyle koşturuyordu. Stadyum genişletilerek deneysel silah ve ekipmanın test edildiği ve 'Astral Trans' kuramının araştırıldığı merkez haline gelmişti. Fakültelerin pek çoğu konumunu korusa da tüm bölümlerin müfredatına bolca askeri unsur eklenmişti. Burası artık savaşta işe yarayanların yetiştirildiği bir yerdi. Yanlarından geçen öğrenciler, Cengiz'in üniformasını fark edince tiksinti ve bıkkınlıkla yüzlerini çevirdi. Buraların yabancısı olan Agustin'in kafası karışmıştı.

'Neden sana öyle bakıyorlar?'

Cengiz gülümsedi.

'Benim gibileri sevmezler burada.'

'Niye ki?'

'Uzun hikâye. Boşver.'

Kampüsten çıktıklarında Cengiz, üzerinde AstralCorp yazan devasa gökdelene bakarak düşüncelere daldı. Binanın önündeki büyük ekranda simülasyon teknolojisini kullanarak istediği her şeye sahip olan mutlu bir aile vardı. Hoparlöründen neşe dolu bir adamın anonsu yükseldi.

'Hayalinizi gerçeğe dönüştürmek için çalışıyoruz.'

Cengiz düşüncelere daldı. Kafasında tek bir cümle yankılanıyordu:

'Zayıflıklarını fırsata çevir.'

2. KISIM

'Sen doğuştan kusurlusun. Yanlış ve eksiksin.'

Ses, sevecen ve şefkatliydi. Ama tonu birden değişti. Boğulmakta olan bir kadınınkini andırdı.

'Senin sayende öldü. Zaferinle gurur duy.'

Çınlamaya benzer bir ses Cengiz'in dört bir yanını sardı.

Önünde annesinin cansız bedeni yatıyordu. Aşağı baktığında elindeki kanlı tabancayı fark etti.

Ve her şey bulanıklaştı.

'Cengiz! Tatlım! Kalk hadi.'

Kız tepki alamayıp adamı iyice sallayınca Cengiz masasından sıçradı. Önünde yığınla ders notu ve envaiçeşit alet edevat vardı. Yarı açık gözlerle sordu.

'Kaç saat oldu?'

Kız kıkırdadı.

'Dört saattir horlaya horlaya uyuyorsun. Maşallahın var.'

'Çok olmuş ya.' Yüzünü ovuşturup doğruldu.

'Of! Sırtım.'

Kız elindekileri bırakıp adamın omzuna masaj yapmaya koyuldu.

'Kendine beygir gibi yükleniyorsun. Normal.'

'Rektör iki hafta sonra değişecek ya. Gitmeden görsün diye. En çok ilgilenen oydu.'

'Bir doktora öğrencisi neden böyle bir şey yapar bilmiyorum. Anlatmadın da.'

'Gerçek olmayan şeyleri duyup görmek korkulacak bir durum değil. Bunu insanlar da görsün istiyorum.'

Kızın yüzünü ilkokuldaki oğlunun bir kız arkadaşına evlenme teklifi ettiğini duyan bir anneninkine benzer bir ifade aldı.

'Tek sebebi bu mu gerçekten?'

Yanıt vermedi. Masasının başucundaki mezuniyet ve aile fotoğraflarına baktı. İki karede de kendisi hariç hiç kimse sağ değildi.

'Engellileri önemsediğinin farkındayım. Ama onlar hasta Cengiz.'

'Hasta ve engelli demeyi bir bırak şuna.'

Gereğinden fazla parladığını fark etti. Kızın elini tutup özür dileyeceği sırada tüm vücudu birden soğudu ve tekrar ısındı. Göz kapakları ve parmak uçları karıncalandı. Odada kendinden başka kimse yoktu. Bunu önemsemedi. Çalışmaya devam etti. 'İcadının' mükemmelleşmesi için tek bir dokunuş gerekliydi. Uzun süre duvarı izledi. Camda süzülen yağmur damlalarının bir sonraki istikametini çözmeye çalıştı. Belli ki biraz ilham arıyordu. Bunu nerede bulacağına dair bir fikri olmadığından düşüncelerini oradan oraya savuruyordu.

Ankara şehir sınırlarının çok uzağında olan ormanlık araziyi ve güzelliğini hatırladı. Adeta cennet gibiydi. Sessiz, sakin, kaos ve öfkeden uzak. Bir askerin burada beynini boşaltıp nihai amacına odaklanabileceği aşikârdı. Kendisi de böyle yapmıştı. Yalnız o bir asker değil, 16 yaşında bir çocuktu. Bundan babası konu açmıştı. Dışarısının it kopuk dolu olduğunu, bu ülke için artık kurtuluş yolu olmadığını, sevdiklerini ve kendini koruması için bunun gerekli olduğundan falan filan. Ama o bir asker değildi. Çok acı çekmişti. Elleri silah tutmaktan nasır toplamış, diken ve otlar diz kapaklarını parça pinçik etmişti.

O gün babası izne çıktığında oğlunu ve eşini öyle özlemişti ki sivil kıyafetlerini giymeyi unuttu. Yorgun argın kapıyı tıklattığında eşi apar topar aynanın karşısına geçip tokasını çıkartıp saçının beline düşmesine izin verdi. Hızlıca üstünü başını düzelttikten sonra neredeyse insan ötesi bir hızla kapıyı açtı. Açtığında o yorgun, orta yaşlı ve hüzünlü kadının yüzünü benzersiz bir gençlik alevi kapladı. Adamın boynuna öyle bir atıldı ki az daha zorlasa ikisi beraber yeri öpecekti.

Adamın dudağına muhafazakâr bir buse kondurduktan sonra evcilik oynayan bir kız edasıyla mırıldandı.

'Hoş geldin, kocacığım.'

Adam gülümsedi.

‘Hoş buldum Serap’çım.’

Nihayet ellerini kadının belinden kurtarıp yarı aksar adımlarla salon gibi görünen odaya yöneldi. Cebindeki cüzdanını ve sırt çantasını masanın üzerine bıraktı. ‘Yakup Çelikakıl’ yazan künyeyi cebinden çıkarıp şöyle bir baktı. Bırakmaktan vazgeçip cebine geri attı.

‘Tosun Paşa nerede?’

‘Yukarıda. Geleceğini söylemedim.’

Yakup, merdivenleri ikişer ikişer çıktı. Oğlunun odasına yöneldi. Çocuğun kulaklığı vardı. Geldiğini duymamıştı. Pencereden giren ışık huzmesi odanın köşesinde kullanılmamaktan tozlanmış bir kemanın yüzeyini aydınlattı. Yakup, elini oğlunun omzuna koydu. Cengiz kulaklıklarını çıkarıp arkasına döndü. Sakince yerinden kalktı ve adama sarıldı.

‘Biliyordum geleceğini.’

Dünkü taksicinin ona verdiği kartal origamisini gösterdi. Yakup göz kırptı.

‘Aç mısın koçum?’

‘Çok.’

‘Gel hadi.’

Diğer odada ise annesinin ofis olarak kullandığı odası vardı. Üzerinde de bir rozet.

Serap Çelikakıl. Siyaset Bilimcisi. Amerika Büyükelçisi.

Aşağı indiklerinde zarif bir sofrayla karşılaştılar. Cengiz’in hayatındaki en güzel öğün olabilirdi. Muhabbet, lezzet, hava, her şey. Yemek bittikten sonra Yakup, eşine döndü. Elini Cengiz’in omzuna attı.

‘Biz gezmeye gidiyoruz, annesi.’

Kadın ikisine de el salladı. Baba oğul dışarı çıktılar.

‘Nereye gittiğimizi biliyor musun?’

‘Evet.’

Arabaya bindiler. İki saat sonra vardılar. Baba, oğluna onu takip etmesini işaret etti. Ormanın ortasında bir husky görünce durdu. Altıpatları

kılıfından çıkarıp oğluna verdi.

'Temel kuralları hatırlıyorsundur herhalde.'

'Evet.'

'Eğil. Kuş tutar gibi. Ne çok sert ne çok hafif. Biraz nefesini tut. Yok, o kadar değil. Hafifçe. Sol gözünü kapat. Hayır, namluyu eğme. Aynen. Süper.'

Cengiz gülümsedi. Takdir edilmek hoşuna gidiyordu. Nadiren oluyordu çünkü.

'Şimdi vur onu.'

Cengiz'in gülümsemesi yok oldu.

'O sadece bir köpek.'

'Vatana ihanet eden bir köpek. Sevdiklerin için tehlike olan bir köpek.'

Cengiz ikna olmamıştı.

'Yaşayan, nefes alan bir yaratık olarak düşünme onu. O bir engel.'

Cengiz hâlâ tedirgindi.

'Sana robot gibi ol demiyorum. Duygular bir erkeği adam yapan şeydir. Bunu aklından çıkarma. Ama bu duygularının ve tereddütünün mantığını gölgelemesine izin verme. Gerekeni yapmak acı çekmektir.'

Cengiz'in eli titredi. Altıpatları tutan avuçları terlemeye başladı. Babasının eğitimli gözleri bunları teker teker fark etmişti.

'Gerekeni yapanlar canavar değildir. Bana güveniyor musun?'

Cengiz'in sol gözünden bir damla yaş süzüldü. Ardından dayanamayıp silahı indirdi. Sonra dişlerini sıkıp aniden silahı kaldırdı. Tetiği çekti. Nişanı kusursuz olmasına rağmen sesi duyunca kaçan köpekte çizik dahi yoktu. Buna anlam veremedi. Babası altıpatların içindeki kurusıkı mermileri avucuna döküp cebine koydu. Oğluna gülümsedi. Çömelip yüzünü ellerinin arasına aldı.

'Aferin.'

Cengiz gülümsedi.

'Uzun bir süre burada olmayacağım. Anneni sana emanet edebilir miyim?'

Çocuk, kafasını sallamakla yetindi. Yıllar sonra başarısız olacağını bilmiyordu.

Cengiz gerçek hayata geri döndü. Aradığı ilhamı bulmuştu.

İki hafta geçti. Rektör işi bittiğinde bizzat kapısını çalmasını söylemişti. Cengiz titriyordu. Kapıyı çaldı ve iki adım geri çekildi. İçeriden hafif göbekli, güler yüzlü, bakışlarından zekâ ve belirsizlik fışkıran yaşlı bir adam çıktı. Makamından beklenmedik bir samimiyetle konuştu.

'Hoş geldin koçum. Bitti mi?'

'Bitti hocam.'

'Bakayım boş laboratuvar var mı. Orta yerde olmaz öyle.'

Odasına girip kısa bir telefon görüşmesi yaptıktan sonra çıktı.

'Birkaç arkadaş refakat edecek bize. Gel inelim.'

Yanındakilerden biri rektöre fısıldadı.

'Emin misiniz? Bu çocuğun sağı solu belli olmaz.'

'Doğru. Ama onun kadar mücadele edenine rastlamadım.'

Laboratuvarda üç önlüklü adam duruyordu. Biri hariç hepsi yabancı asıllıydı. Rektör teker teker onları Cengiz'e tanıttı.

'Göster bakalım.'

Cengiz, köşeden bir sandalyeyi ortaya çekip rektöre oturmasını işaret etti. Bir elinde uzaktan kumandaya benzer bir araç vardı. Diğerinde VR gözlüğüne benzeyen ama daha küçük aleti yaşlı adama verdi. Heyecanlıydı.

'Hocam, oturun lütfen. Şöyle. Şimdi bunu takmanız lazım. Biraz çevirin. Aynen.'

Aynısından kendine de taktı. Rektörün beyniyle kendisinin arasında bir köprü kurdu. Elindekini çalıştırdı. Yaşlılar için uygun gördüğü dalga frekansını seçti. Kullanıcının ne görüp ne yaşayacağı onun kontrolündeydi. Bu seçimi neden yapmıştı, bilmiyordu.

'Ne görüyorsunuz hocam?'

Rektör telaşlanmış görünüyordu. Gözlüğünü çıkardı. Ama gerçek dünyaya geri dönmemişti. Bir ormandaydı. Çimenlere dokununca hissediyor,

havayı kokladığında burnuna ağaç ve ot kokusu geliyordu.

'Hocam sorun yok. Kötü olursanız makineyi kapatırım.'

Rektör titremeye başladı. Kulağında tedirgin edici bir melodi yükseldi. Bir anda tüm orman yanmaya başladı. Ölü bir husky ve elinde altıpatlar tutan kana bulanmış bir adam gördü. Cengiz telaşla makineyi kapadı ama fayda etmedi. Rektörün burnu kanadı. Göz bebekleri yukarı doğru kayıp kayboldu. Sonra yere yığıldı.

Bir haftaya kalmadan Cengiz okuldan atıldı. Hapsi boylamasını engelleyen tek şey bunun bir kaza olmasıydı. Başvurduğu işlerin tümünden geri çevrildi. Ankara'nın il emniyet müdürüyle babası yakın olduğundan gayri resmi olarak teşkilata alındı. Adını temize çıkardığında da mesleğini bırakmak istemedi. Yıllar sonra ekonomik yaptırımların dayanılmaz hale gelmesiyle Amerika ve Türkiye arasında yapılan savaş ateşkesle bitti. ODTÜ ve MIT çalışmalarını ortaklaşa yürütmek için anlaşırken yetkililer, Cengiz'in bu icadını üzerlerine yontup teknolojiyi geliştirmeleri için AstralCorp şirketini kurdu. Deneylerinden dolayı insanlardan bazıları öldü veya akıl sağlığını kaybetti. Gerçek hayata bir daha dönemedi. Bu duruma 'Astral Trans' adı verildi. Özel tımarhaneler kuruldu. Birkaç gün sonra Cengiz'in gurbetteki yakın arkadaşı Agustin Diego'dan mesaj geldi.

'15 Haziran saat 3'te. Kepleri fırlattığımız yerde.'

3. KISIM

'Birader, dinliyon mu beni?'

Cengiz irkilip Agustin'e baktı. Hâlâ kampüsün dışındaydılar.

'Buluşmadan önce eski evinize uğradım. Annenin belgeleri ve flaş belleği. Buyur.'

Cengiz uzatılanları alıp cebine koydu.

'Şimdi napıcaksın?'

'Köklü temizlik. Birkaç gün ortalıkta gözükme.'

Açıklama fırsatı vermeden oradan uzaklaştı. Dairesine gitti. Boş odadaki sandıktan bütün silah ve ekipmanını çıkarıp masaya döktü. En altta ise simsiyah bir giysi duruyordu. Özenle alıp yere koydu. Çömeldi. Bu, onun göz bebeğiydi. Giysi, fiziksel darbeye karşı desteklenip sertleşmesi gerektiğini hesaplıyor, kendi kendine gerçek zamanlı onarım yapıyordu. Her bölgesine dağılmış minyatür artyakıcıları, nanofiberden koruyucu bir kapüşonu, metalik maskesi, kolunda bir husky işlemesi, bot kısmında basınç dengeleyici plakalar, maskenin içinde başkalarının beynine bağlanıp onları astral transa sokacak bir teknoloji vardı. Bu, başını döndürdüğü için idareli kullanması gerekiyordu. Hepsini kendisi yapmıştı. Tüm bu materyali bulabilmek ve giysiyi mükemmelleştirmek için senelerce çalışması gerekti. Bu sefer denemelerini sağlam yapmıştı. O gün rektörle aynı odada bulunan ve çalışmasını sabote etmek için insülin iğnesi yerine epinefrin veren üç bilim adamı üzerinde. Önceki belgelere göz gezdirdi. Annesi AstralCorp projesine denetmenlik etmiş ancak bina tamamlanamadan ölmüştü. ODTÜ ve MIT işbirliğinin detayları, binanın mimarisi, tapu bilgileri, hademesinden güvenlik görevlisine kadar tüm üyelerin elle seçildiği ve işbirlikçi devletlerin kaynaklarını sömürmeyi amaç edindikleri bilgisi komple buradaydı. Binanın tüm güvenlik kodları da. Babasının karambit bıçağını aldı. Mırıldandı:

'Gerekeni yapanlar canavar değildir.'

Giysiyi ve silahlarını kuşandı. Kıyafet vücudunun şeklini aldı. Robotik bir ses duyuldu.

'Operatör uyumu sağlandı. Sistem yetkileri devredildi.'

Çatıya çıktı. Müthiş bir hızla havalandı. Saat sabah 6'ydı. Cengiz, belgelerdeki istihbaratı kullanarak AstralCorp'un çatısındaki yabancı unsurları algılayan bariyeri yıktı ve dronları imha etti. Binaya bakan gökdelenin tepesinden binanın çatısına indi. Ana konferans odası üç kat aşağıdaydı. Bu üç kat binanın en kritik noktasıydı ve güvenliğin en sağlam olduğu yerdi. Kalan tüm bina bu üç kata çalışıyordu. Bu katta insanların kapatılıp zorla astral transa maruz bırakılarak araştırıldığı hücreler vardı. Kapağı açmadan önce içerideki herkesin beynine bağlandı. Onları en büyük korkularıyla

yüzleştirdi. Bir tanesi kalp krizi geçirip yere yığılmak yerine astral transa girip olduğu yere çömeldi. Titreyerek anlamsız şeyler fısıldadı. Cengiz havalandırma kapağını açıp aşağı atladı. Adamın yanı başına gelip tabancasını doğrulttu. Tetiği çekti. Hücrelerdeki sivillerin çoğu için çare yoktu. Sadece bir tanesinin bilinci yerindeydi. Cengiz odadaki ana bilgisayardan adamın hücresini açtı. Adam onu görünce irkildi.

'Kimsin sen?'

'Yarım saate döneceğim. Dönmezsem diğer hücreleri aç. Milleti çatıya çıkar. Anladın mı?'

Adam kafasını salladı. Cengiz, yoluna devam etti. Bir alt katta insansız ağır zırhlı savaş üniteleri kapalı vaziyette duruyordu. Zırh sistemleri aktif olmadığından savunmasızlardı. İçeride bir koruma vardı. Onu görünce silahını doğrulttu. Cengiz artyakıcılarını kullanarak adamın üstüne çullandı ve karambit bıçağıyla işini bitirdi. Rozetinden güvenliğin başı olduğu anlaşılıyordu. Odanın ucundaki bilgisayarda ünitelerin şematiğine erişti. Kapıyı açıp odadan çıktı, bir el bombasını içeri savurup hızlıca kapıyı kapattı ve alt kata indi. İçerideki her şey haşat oldu. Bir siren sesi yükseldi. Orada olduğunu biliyorlardı.

Bir alt kat bir konferans salonuydu. Gece yarısı olduğu için neredeyse boştu. Ortada üç adam vardı. İkisi güvenlik görevlisiydi. Cengiz görevlilere ateş etti. Bir mermi göğsüne isabet edince sendeledi. Gözlüklü adamı yakasından tutup duvara dayadı. Yukarı kaldırdı.

'Turkish?'

Adam kafasını iki yana salladı.

'Broadcasting terminal. Where is it?'

Adam korkuyla sağda bir odaya giden merdivenleri gösterdi. Cengiz adamı bıraktı ve oraya yöneldi. Belleği ana bilgisayara bağladı. AstralCorp'un gerçek yüzünü gösteren videoyu seçti. Doğruladı. Değişiklik yapılmasın diye sistemleri kilitledi. Tam o anda odaya düzinelerce güvenlik görevlisi içeri akın etti. Cengiz pencerelerden birinden atladı, ortadan kayboldu. 24 saat boyunca şirketin aslını gösteren kayıt defalarca devasa ekranda oynatıldı. Halk ayaklandı. AstralCorp kapatıldı. Ortak devletler,

Türkiye'ye tazminat ödemeyi kabul etti. Binadaki ölümlere iç savaş süsü verildi.

Cengiz, yaralarını sarıyordu. Tanıdık bir ses duydu. Omzunda sıcak bir el hissetti.

'Hadi yine iyisin, evlat.'

Cengiz gülümsedi. Odada kendinden başka kimse yoktu. Pencereden dışarı baktı. Manzara çok güzeldi. Tıpkı ODTÜ'deki odada gördüğü gibi.

KAYIP HAMSİNİN PEŞİNDE

GİZEM AKKUŞ

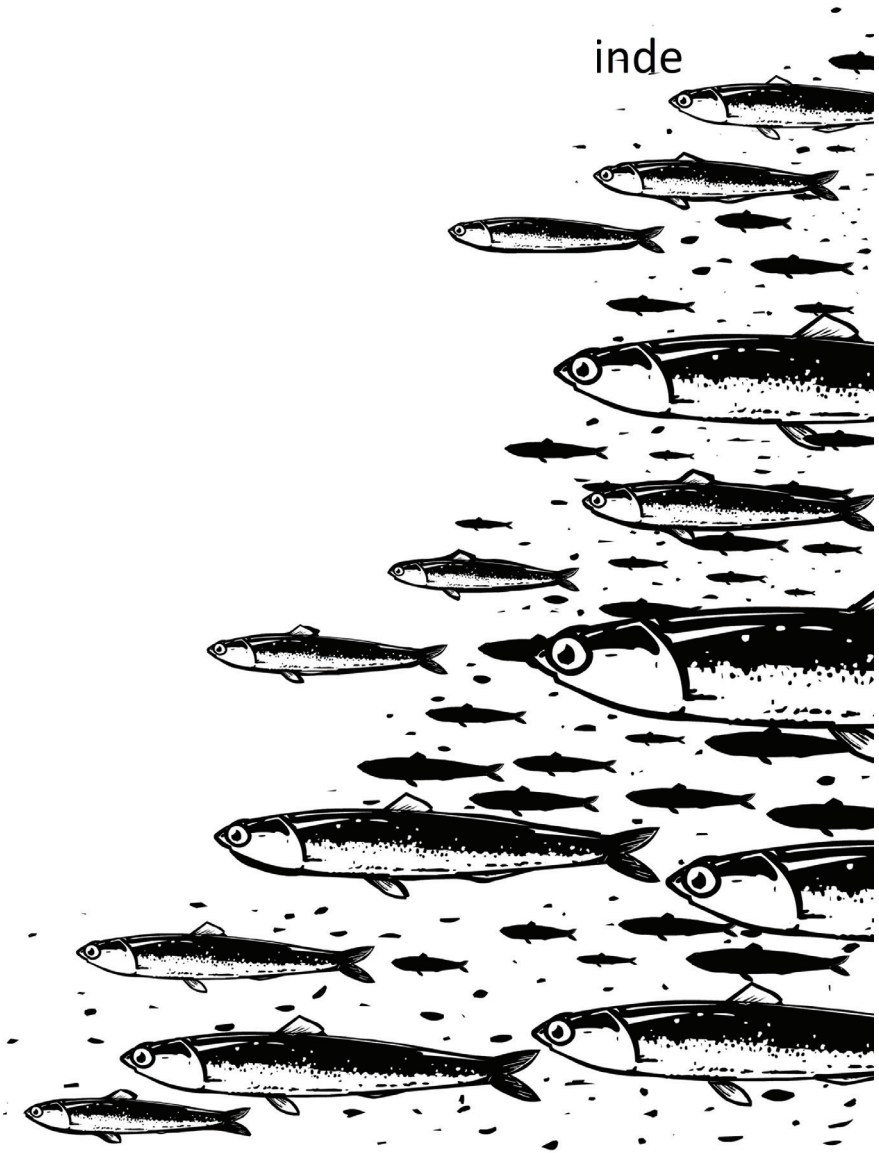

Her şey 1980'lerin sonu 1990'ların başında başladı. Bu zamana kadar insanlık ile uyum ve denge içinde yaşayan kadim Karadeniz'in dost balığı hamsi, ilk kez insanoğluna bir ders vermek için hazırlanıyordu. Bu noktaya gelinceye kadar ki denklem basitti oysa. Karadeniz, hamsiye diğer hiçbir denizin ya da okyanusun bu balığın soydaşlarına sunmadığı imkânları sunuyor, onunla verim ve uyum içinde dönüyordu. İnsanlar ise bu denklemin küçük bir parçasıydı; denizden payını alan, karşılığında ona saygı duyan ve üzerine bir kültür kuran bir yaşam formu idi. Ama doğanın hesaplayamadığı insani gelişmeler denklemde değer kaymalarına ve dolayısıyla dengenin sadece insanlık değil, diğer tüm canlılar aleyhine kaymasına sebep oldu. Karadeniz için de durum benzerdi. Derin ve güçlü bir deniz olan Karadeniz Avrupa'nın ve Anadolu'nun kalbine kadar uzanan nehir kollarıyla yaşamı kendine çekiyordu. Bu yaşam gücü içinde yaşayan canlıları da etkiliyor, karanlığı dibe iten, aydınlık ve çeşitlilik dolu bir yüzey döngüsünün parçası haline getiriyordu. Karadeniz, tüm bu canlılar içinde hamsiyi yüceltiyor, yaşam kollarıyla ona bolluk taşıyordu. Karadeniz insanları da bu değeri anlamış ve hamsiyi diğer balıklardan ayrı tutarak onunla kendini özdeşleştirmiş, kurdukları kültürle hamsiyle bir olmuş ve Karadeniz'in yaşam gücünü içmişlerdi. Ama doğadan kopan ve kendi kurdukları suni sisteme dâhil olan insanlar, doğanın verdiğiyle yetinmemiş; geliştirdikleri cihazlar ve ekipmanlarla denizin onlara sunduğundan daha fazlasını istemiş, hem o yaşam taşıyan kollarını barajlarla, kirleticilerle bağlamış hem de denizin göz bebeği hamsiyi sonsuz bir kaynakmış gibi pervasızca tüketmişti. İnsanlığın bu aç gözlülüğü sadece Karadeniz'de değil bütün dünyada iklimi etkiliyor ve tüm sistemleri, etkilerini günümüzde daha net hissettiğimiz, geri dönüşü olmayan bir yıkıma sürüklüyordu.

Doğanın mesajlarını okuyabilen bilim insanlarının tüm uyarıları bu açgözlü insanlığı kendi kurduğu sömürü düzeninden geri döndüremiyordu.

Karadeniz ise tüm cömertliğiyle durmadan üretmeye devam etmiş ama o çok güvendiği kollardan yaşam diye taşıdığı zehrin canlılarına verdiği zararı gördüğünde insanların sandığından daha acımasız olduğunu anlamıştı. İnsanlar bu eşsiz kaynağın sonlu olmadığını anlayamamış, deniz verdikçe durmamış ve en küçük hamsiye kadar, onlara denizde bir kere bile üreme şansı vermeden, avlamaya devam etmişlerdi. Sadece 1988 yılında Karadeniz'de avlanan hamsi miktarı 450 bin tonun üzerindeydi; yetişkin bir hamsinin ortalama ağırlığının 7 gr civarı olduğunu düşünürsek avlanan miktarın büyüklüğü, doğurduğu sonucun kaçınılmaz olduğunu bir kez daha gözler önüne seriyordu. Takip eden iki yılda av miktarı 6 kat düşmüştü. Denizi karış karış arayan balıkçılar hamsiden eser bulamıyordu? Neredeydi bu balıklar? Ne olmuştu onlara? Biz ne yapmıştık böyle? Bu soruları yanına alan ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü bilim insanları Bilim2 adlı araştırma gemilerine atlayıp Karadeniz'in yolunu tutmuşlardı. Bir şeyler oluyordu orada, sonu herkesi etkilemeden önce çözülmesi gereken şeyler. Geçmişte yapılan çalışmalar gözden geçirilmiş, daha önce benzer bir durum yaşanmadığı için bu sefer neden farklı olduğunun cevapları aranmıştı. Denizin her noktası ses dalgalarıyla taranmış görülen her balığa hamsi sorulmuş ancak nerede olduğuna dair bir ize rastlanmamıştı. Tüm deniz, bilimsel yöntemlerle incelenmiş ve bulgular bir şeylerin ters gittiğini göstermişti. Karadeniz yenilmişti. Deniz zehirlenmiş, canlılığına gölge düşmüş, binlerce yıldır yeşerttiği yaşamla dibe bastırdığı oksijensiz karanlık sular yüzeye yükselmek için fırsat bulmuştu. Minik planktonlar nehirlerin üzerlerine kurulan barajlar yüzünden denize ulaşamayan temel besinlerinden mahrum kalmış, dahası bu nehirlerle taşınan kirleticilerle ölmeye başlamış ve yerlerini toksik canlılara bırakmak zorunda kalmışlardı. Bu toksik canlılar öylesine artmışlardı ki yüzeyden denizin dibine güneş ışığının girmesine dahi izin vermiyorlardı. Denizin dibindeki hayat da can çekişiyordu. Canlı ağındaki en küçük planktondan en üstteki yunuslara kadar tüm canlılar hastaydı artık. Bunların üzerine insanların 'Daha çok balık! Daha çok balık!' diye uyguladıkları av baskısı da tüm etkilerin iyice artmasına

sebep olmuştu. Sistem çökmüştü! Buradan sonra asıl soru bu konuda ne yapılabilirdi? Bu soruyla bilim insanları denize yardım elini uzatmışlardı artık. Denizin geldiği durum bir miktar anlaşılmıştı. Neler yapılabileceği kararlaştırılmış ve alına bilindiği kadar önlemler alınmaya başlanmıştı. Ancak balıkların tüm bunlardan nasıl etkilendiği ve daha önemlisi şu an nerede olduğu hâlâ çözülememişti. Yeryüzünün dilini anlamada insanoğlu hep biraz eksikti işte. Yine de toplanan ipuçlarının birleşmesiyle ortaya çıkan resmi tanımıştı bilim insanları. Bu 'Bilge Hamsi'den başkası olamazdı. Anlaşılana göre Bilge Hamsi Karadeniz hamsisinin ortak akıl frekansının birleştiği sinaptik düğüm noktasıydı. Var olan maddesel varlığıyla da her şeyi bilir ve görürdü. Aranılan cevaplar ondaydı ve bulunması gerekti. Defalarca seferler yapıldı. Her defasında deniz daha gelişmiş cihazlarla ve farklı ses frekanslarıyla tarandı. Bu ses frekansları denizin aynası işlevini görüyordu. Gemiden yüksek frekansta sesler denize gönderiliyor, denizden yansıyan sesler toplanıyor ve sesin çarptığı her şeyin görüntüsü elde ediliyordu. Gelgelelim bu yöntem Bilge Hamsi'ye ulaşmaya yardımcı olmuyordu, bir türlü bulunamıyordu. Umutların iyice tükenmeye başladığı soğuk bir kış seferinde fırtına şiddetini iyiden iyiye arttırıyordu. Açık denizde, kıyıdan çok uzakta; gemi ekibini korkunun, bilim ekibini hayal kırıklığının esir aldığı bir anda güvertede bir gürültü koptu. Devasa bir dalga güverteye doldu ve gemiyi denize doğru çekmeye başladı. Başta tüm gemi karardı sonrasında ise akustik cihazları daha önce karşılaşmadıkları bir veri almaya başladı. Artık monitörlerde gördükleri ses dalgaları, denize gönderdikleri ve geri yansıyan ses değildi, denizden onlara seslenen Bilge Hamsi'nin sesiydi. İlk ses:

"Oi! Oi!" idi.

Bunun hamsi dilinde merhaba demek olduğunu çok sonraları anlayacaktı bilim ekibi. Ve devam etti Bilge Hamsi:

"Binlerce yıl oldu, bu kadar zaman insanlarla temas kurmamıza gerek yoktu, hiç olmadı, siz çizmeyi bu kadar aşmasaydınız, iş tüm iklimi değiştirmeye kadar varmasaydı ve tehlike tüm canlılar için kapımızda olmasaydı yine gerek olmayacaktı. Ama bunu siz başlattınız ve ancak siz bitirebilirsiniz." dedi.

Şaşkınlıkla birbirinin yüzlerine bakan bilim insanları bu sesi nasıl duyabildiklerini merak ederken bir yandan da ağızlarına yığılan soruları ona nasıl aktaracağını bilememenin çaresizliğiyle donup kalmışlardı. Bu tek taraflı bir iletişimdi. Bilge Hamsi bu yolu seçmişti. Ve devam etti:

"Hamsinin nerede olduğunu, ona ne olduğunu bulmaya geldiniz. Hamsinin kendisi hariç her yere bakıp, sordunuz. Hamsinin kendisi dışında her ipucunun peşine düştünüz. Siz insanlar, hep biraz körsünüz. İki kocaman gözlerinizle bulutları, dağları görürsünüz de burnunuzun ucunda duran gerçekleri bir türlü göremezsiniz. Hep en zorun en imkânsızın peşindesiniz. Oysa gerçek o kadar açıktır ki önünüzde, görmek istemezsiniz. Evim Karadeniz ile birlikte insanlığa farklı yollardan defalarca mesaj gönderdik. Hepsine gözlerinizi, kulaklarınızı kapadınız. Ben de şimdi ağzınızı kapadım. Şimdi ben konuşacağım ve siz dinleyeceksiniz! Hımm! Balıkların nerede olduğunu anlamanız için önce onu ve başından geçenleri iyi anlamanız, iyi okumanız gerekmekte. Belki birkaç sebep sayabilirsiniz ama bu sebeplerin balıklardaki karşılığını anlamak için her birine sormak zorundasınız. Kulağa delice geliyor değil mi? Her bir balığa tek tek artan kirlilik seni nasıl etkiledi? Sıcaklığın bu kadar yükselmesi, besinlerinizin yerlerini alan zararlı planktonlar, yavrularınızı ve besinlerinizi tüketen şu korkunç denizanaları, ya sürekli sizden verebileceğinizden fazlasını isteyen ve yavrularınızı daha ergen olamadan denizden çekip çıkaran balıkçılar; tüm bunlar sizi nasıl etkiledi diye sormak... Ahhh! yaşarken bunları deneyimleyen balığın cevabı ne olur tahmin ediyorsunuzdur az çok. Ama yoo! hamsi güçlüdür, dirayetlidir, Karadeniz'e olan sevgisi ve bağlılığı onu tüm bunlara rağmen devam etmeye, yaşamaya itti hep. Yaşamak ve yaşatmak, deniz ve balık; bunlar sizin için bir anlam ifade ediyor mu? Haydi, biraz düşünün. Siz bunu düşünürken ben de size balıkla iletişim yolunu anlatayım. Aslında insanlık onu ilk keşfettiğinde çok umutlanmıştık. Evet, siz adına otolit diyorsunuz. Biz ise ona ışık taşı diyoruz, hayat ışığımızın kayıt taşı. Neden mi? Yumurtadan çıkıp ışıkla, denizle ve besinle ilk buluştuğu andan itibaren balıkla birlikte büyüyor, onun bir günlüğü oluyor da ondan. Siz otoliti anlatırken balıkta duymayı, dengeyi sağlayan ve ağaç halkaları sayar gibi balığın yaşını tahmin edebileceğiniz taş diyorsunuz. Haklısınız da! Ama ışık taşı, mmhh!

Yani otolit, bundan çok daha fazlasıdır. Geçtiği sulardan büyüme oranına, çevreye verdiği reaksiyondan içgüdüsel davranışlara kadar her balığın her 'an'ının molekül diziliminin halka halka kayıt edildiği özel taşıdır o.

Yerinizde olsam ulaşabildiğiniz her hamsinin otolitini isterdim ondan. Sizinle bu bilgiyi paylaşmak isteyen arkadaşlarımızın olduğunu biliyorum. Onları bulun, sorularınızın cevabı orada. Ancaak! bunu herkesin okumasını, herkesin anlamasını beklemeyin. Seçilmiş kişiler tarafından anlaşılabileceğini de unutmayın! Ha son olarak, belki de benim size cevabı neden şimdi, şu an vermediğimi merak ediyorsunuzdur. Mmmmh! Gerçekle yüzleşmek, anlamak için zorlu yollardan geçip Kaf Dağı'nı aşmalısınız ki onu gerçekten anlayabilesiniz. Bilgiye ulaşmak için savaşmak ve bilgi size geldiğinde hem onu hem değerini anlayacak kadar pişmiş olmanız gerekir. Cevaplarınız hazır olduğunda birbirimizi bulacağız. Vedalaşmadan şunu da söylemek istiyorum. Denize yardım edin, onu koruyun ve size taşan hayatla nasıl cevap vereceğini izleyin! Woi!*"

Dinen fırtınayla birlikte artan sessizlik bilgisayar odasında varlığını uzun bir süre korumuştu. "Her şey yolunda mı?" diye heyecanla kapıyı açan gemi adamı olmasaydı bilim ekibi kim bilir o şaşkınlıkla daha ne kadar ekranlara bakakalmış şekilde bekleyeceklerdi. Soruya cevap veremediler. Her şey yolunda mıydı? Ne olmuştu öyle? Otolitin sırrı neydi? Balık neredeydi? Evet, bilgisayar odasında fiziksel anlamda her şey yolundaydı. Ama odayı tamamen dolduran soru işaretleri ya işlerin gerçekten yoluna girmesine yardım edecek ya işi iyice içinden çıkılmaz bir kaosa dönüştürecekti. Başuzman profesör ekibine döndü ve

"Artık yeni bir görevimiz var. Bilge Hamsi'yi dinlemeliyiz. Aradığımız cevaplar otolitte saklı olmalı. Şimdi nereye bakacağımızı biliyoruz. Bunu başaracağız. Onlara yardım edeceğiz" dedi.

Bilim2 gemisi tarihinin en sıra dışı seferini tamamlamış halde ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü'ne yani evine dönerken, yol boyu planlar yapıldı. Bir sonraki sefer için gereken her şey kararlaştırıldı. Ancak bu kez de kimin bu otolitleri inceleyeceği, okuyabileceği ve onlara istedikleri bilgileri verebileceği bir muamma olarak kaldı. Bilge Hamsi'nin bahsettiği bu

*hamsi dilinde hoşça kal demek

seçilmiş kişi bulunmalıydı. Ya bilim ekibi onu arayacaktı ya da bu kişinin onlara gelmesini bekleyeceklerdi.

Aylar ayları yıllar yılları kovaladı. 1990'ların ortalarına gelindiğinde hamsiler yeniden ortaya çıkmaya başlamıştı. Denizden alınan balıklar asla eski günlerdeki sayıya ulaşmamıştı belki (yani neyse ki) ama ordaydılar işte, yeniden oradaydılar! Bu gelişme bilim insanlarını oldukça sevindirmişti tabii, ancak bu durumun geçici olduğunu biliyorlardı. Bilge Hamsi onlara kalıcı çözüme giden yolu işaret etmişti bir kere. Ulaşılabilen her hamsiden otolitler toplanacak ve bunlar incelenip tüm insan kaynaklı çevresel sorunların hamsiyi nasıl etkilediği tespit edilecek ve önlemler bu doğrultuda alınacaktı.

O yıldan sonra Bilim2 fırsat bulunan her yıl Karadeniz'e açıldı ve toplayabildiği kadar otolit topladı. Ancak ne kadar denendiyse de bunları tutarlı ve açıklayıcı şekilde okuyabilecek kişiyi bulamamışlardı. Artık zaman daralıyordu ve ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü bilim insanları, Karadeniz'deki çevresel faktörleri izlemek, bunların hamsi üzerindeki etkisini anlamak ve günün sonunda deniz ve insanı barıştırıp sürdürülebilir etkileşimlerini yeniden başlatmak için daha fazla zaman kaybetmek istemediler ve durumu TÜBİTAK'a anlattılar. Bu Karadeniz'in havasını soluyan, rüzgârını hisseden, balığıyla beslenen herkesin meselesiydi sonuçta. Dahası, iklim değişikliğinin de konuşulmaya başlandığı o zamanlarda elde edilecek buldular tüm dünya için bir fark yaratabilirdi. Dolayısıyla Tarım Bakanlığı da dâhil oldu sürece. Güçlerini birleştiren ODTÜ, TÜBİTAK ve Türkiye Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı 2011 yılında kapsamlı bir projeye başladılar. Ve balıkçılık baskısını kontrol altına alacak bir dizi önlem aldılar. Hamsi bir nebze rahatlamış olmalıydı artık. Üstelik bu güçlü birliktelik ulaşılabilecek uzmanların sayısını da arttırıyordu. Otolitleri okuyabilecek kişiyi bulmak işten bile değildi artık.

Düzenli periyotlarla düzenlenen seferler başladı. Bu kez odakta sadece hamsi vardı ve Bilge Hamsi haklıydı. Anlamak istediğini merkeze koyup ona tüm açılardan bakmak gerçek bilgiye erişmek için yegâne yoldu. Dahası hamsiyi anladıkça artan bilgi birikimi otolitten alınacak cevaplar için de bir temel görevi görüyordu. Süreç boyunca sayısız uzmanla çalışıldı.

Toplanan otolitler Karadeniz'e kıyısı olan tüm ülkelerdeki uzmanlara ve uzak Avrupa ülkelerindekilere dahi gönderildi. Herkes bir şeyler söylüyordu ama aranan tutarlılık bir türlü sağlanamıyordu. Projenin son yılı ekibe yeni bir yüz katıldı. Başta, projenin yürütücüsü olan hocasıyla belirledikleri amacı, gelişmiş istatistiksel modeller kullanarak hamsi stok durumunu anlamak ve sürdürülebilir balıkçılık önerileri vermekti. Ancak sonraları stokun demografik yapısının bu modellerin bel kemiği olduğunu anlamasıyla birlikte yaş bilgisini kendi elde etmek istedi. O zamanlar sadece balığın yaşını öğrenmek için kullanılan otolit ile tanışması da böyle başlamıştı seçilmişin. Üzerinde çalıştıkça otolitin yaştan fazlası olduğunu daha fazla hissediyordu. Bunu anlamak, çözmek istiyordu. Araştırmaya koyuldu. Dünyada bu işi iyi yapan birileri mutlaka olmalıydı. Arayışa başladı. Otoliti anlama üzerine özelleşmiş kurumlardan Karadeniz'in en eski bilim insanlarının çalıştığı laboratuvarlara kadar birçok yere gidip onlarca uzmanla görüştü. Sayısız metot ve yaklaşım vardı ancak hiçbiri içine gerçekten sinmiyordu. Aradığı cevabı kendinde bulacağını ise sonraları fark etti.

Sonunda anlamıştı işte ve bunu tekrar edilebilir bilimsel bir metoda dönüştürmüştü. Geliştirdiği metot Karadeniz'deki uzmanlar tarafından da kabul görmüş ve hamsiyi anlamada yeni bir yol açmıştı. Bu metotta tespit edilene göre; otolit üzerinde bulunan aydınlık ve karanlık bölgeler bir devinim haritasıydı. Hamsinin yumurtadan çıktığı andan itibaren yaşadığı her anı/durumu/faktörü kalsiyum karbonat molekülleri arasına gizleyip, sarmal şeklinde ve farklı oranlarda yoğunlaştırarak biriktirmesiyle oluşuyordu bu harita. Her gün, her mevsim ve her yıl değişen çevresel koşullar ve denize ulaşan ışık miktarının dolaylı etkisi bu bölgelerin oluşumunun temel sebebiydi. Mikroskop altında yansıyan ışıkla aydınlık görünen bölgeye opak, karanlık bölgeye ise hiyalin adı veriliyordu. Sayıları ise balığın yaşını yani deneyimlediği gün, mevsim ve yıl sayısını verirken genişliği bu dönemlerdeki büyüme oranını ifade ediyordu. Her şey yolundaysa hayat deneyimi artıyor, besleniyor, biriktirebiliyor ve opak tabakayı oluşturuyordu. Ancak stres faktörü bulunduğunda yaşam deneyiminde sekteler oluyor, biriktirdiği miktar ve dolayısıyla büyümesi yavaşlayıp hiyalin bölümünü oluşturuyordu.

Bir kısmı geçmişten gelen bir kısmı ise seçilmişin bulduğu bu bilgiler ışığında devinim haritası, ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü laboratuvarlarındaki gelişmiş mikroskoplar yardımıyla gözlemlendi ve üzerlerinde ayrıntılı ölçümler yapıldı. Her hamsi kendi hikâyesini anlatıyordu bu haritada. Öyle ki Karadeniz'in farklı bölgelerini evi olarak benimsemiş hamsilerin dillerindeki farklılık kendi içlerinde birkaç gruba ayrıldığını da göstermişti. On binlerce hamsi otoliti okunmuş ve sonunda hamsinin sıcaklık, besin miktarı, denizdeki akıntı durumu gibi çevresel parametrelere hem bireysel hem de bu ayrışmış gruplar olarak verdiği tepkilerin nasıl olduğu tespit edilmişti.

Artan sıcaklık ve barajlarda esir kalıp denize ulaşamayan besinlerin etkisi hamsinin yüzyıllardır alıştıkları düzeni yerle bir etmişti. Öncelerde, büyük nehirlerin taşıdığı bol besinle Karadeniz'in en verimli bölgesi olan Kuzeybatı kıta sahanlığı hamsi için mükemmel bir üreme ve büyüme bölgesiydi. Sıcak su seven hamsi için buradaki tek handikap kışların çok sert geçmesiydi. Bu yüzden kışları bu bölgeyi terk ediyor, kendisini çevreleyen yüksek ve sarp dağlarla soğuklardan görece korunan bölge olan Güneydoğu Karadeniz'e büyük sürüler halinde göç ediyorlardı. Ama bu döngü insan etkisiyle kırılmıştı. Sıcak için sığındıkları bölgede aşırı avcılığa maruz kalıyor ve büyük bir kısmı burada denizden çekiliyordu. Büyük ve kuzeye dönüş yolunu bilen yaşlı balıklar ağlara takılı kalırken küçük olanlar ağlardan kaçabiliyordu. Ancak onlara denizi anlatacak, yolu gösterecek hamsiler olmayınca ortaya bir kaos çıkıyor, bir kısmı akıntıyla onlar için öldürücü yerlere sürükleniyor bir kısmı ise besin buldukları ilk yerde üreyip hayatlarına devam ediyordu. Çok azı kendilerine bir rehber yaşlı hamsi bulabilip doğdukları Kuzey-batı sularına geri dönebiliyordu. Bu da ayrışmalarının en önemli sebebiydi. Birbirlerini uzun süre görmeyen, etkileşimde bulunmayan yaşıt hamsiler bulundukları bölgelere adapte oluyor ve bölge etkisini üzerinde taşıyan farklı gruplar oluşmaya başlıyordu. Tüm bunlar ve daha nice bilgiler otolitlerden elde edilmişti. Ancak hâlâ cevaplanamayan bir soru vardı. 'Tüm olayların başladığı o yıllarda hamsi neredeydi?' Kimi bilim insanları hepsinin öldüğünü, kimisi ise aslında orda olduklarını ama insanların bulamadığını savunuyordu. Bu sorunun cevabı için yeniden

Karadeniz'e Bilim2 gemisiyle yelken açıldı. Bilge Hamsi 'zamanı gelince birbirimizi bulacağız' demişti yıllar önce. Ama çıkılan hiçbir seferde, tüm akustik cihazları açık beklemelerine rağmen insanlarla iletişim kurmamıştı. Bu son seferde ise otolitin gizemi çözen ekip, tüm bilgiyi bir ses frekansı dizisi halinde denize gönderiyor ve çözdükleri bilmeceyi denize aktarıp Bilge Hamsi'ye duyurmak istiyorlardı. Bir de soru eklemeyi başarmışlardı bu ses dizisine: "Kayıp hamsi neredeydi?" Bu yolla Bilge Hamsi'nin onlarla iletişim kuracağından neredeyse emindiler. Nitekim öyle de oldu. Seferin on beşinci günüydü ve Karadeniz'in tam ortasındaydı gemi. İlk ses geldi:

"Oi!"

Ekip bunun ne anlama geldiğini biliyordu artık.

"Merhaba Bilge Hamsi" dediler hep bir ağızdan balığın onları duymayacağını bilerek. Bilge Hamsi hemen söze başladı:

"Başardınız! Bizi ve bize ne yaptığınızı anladınız. Öyle ya, tabii ki anlayacaksınız, siz de bu sistemin bir parçasısınız. Biz size, siz bize bağlısınız. Birbirimizi anladığımıza göre artık bu bağ daha güçlü, değil mi?

Gördünüz mü? Doğa ne kadar cömerttir, siz bir adım attığınızda o size birkaç adım gelir. Size bilgilerini sunar, iletişim kurar. Size düşen sadece kulak verip dinlemek, anlamak… Ve siz! Bunu başardınız. Şimdi sıra özveriyle edindiğiniz bu bilgiyi tüm dünyayla paylaşmakta. Böylece sadece hamsiyi değil, insanlığın yarattığı olumsuzluklardan etkilenen tüm canlı dostlarımızı kurtaracaksınız.

Mmmmh! Sorunuza gelince. Biz o yıllarda çok zor durumdaydık. Bize ve diğer dostlarımıza eziyetiniz gün geçtikçe artıyordu. Ne yaptıysak yardım çığlıklarımızı duymadınız. Çok kırgındık çok! Ortak bir kararla Karadeniz'i terk etme kararı alıp, kalan az sayıda arkadaşlarımızla buralardan çok uzaklara gitmiştik. Karadeniz'i terk ederek hem bize bu eziyeti yapanlara bir ders vermek istedik hem de birilerinin burayı fark etmesini sağlamak istedik. Ama evimiz burasıydı işte, biz bu suların balıklarıydık. Uzaklarda mutsuzduk. Üstelik nereye gittiysek her yerde balık dostlarımız bizimle aynı sebeplerden mutsuzdu ve sevdiklerini kaybetmişlerdi.

Ne yapılabilirdi ki? Hâlâ bize kulak verebilecek olanlarınız olduğunu biliyorduk ama onlara nasıl ulaşacağımızı bilmiyorduk. Biz de bu yola başvurduk. Neyse ki siz sesimizi duydunuz. Samimiyetle bize yardım etmek istediniz. Samimiyet, dostluk ve sevgi, tüm canlıları birbirine bağlayan bu olguları biz de hemen hissettik işte. Bu sebeple, siz Karadeniz'e gelince bize gerçekten yardım edeceğinizi biliyorduk. Aramızda çok konuştuk bu işi. ODTÜ buradaysa bir şans var dedik ve evimize döndük işte! Sayımız hâlâ az ama... Eski enerjimizi yakalayamıyoruz bir türlü! Deniz mutsuzken biz nasıl mutlu olabiliriz ki zaten?

Sözün özü, türdaşlarınızın yarattığı yıkımı gördünüz, değil mi? Şimdi bunları düzeltme zamanı. Her şey düzelince, işte o zaman birbirimizi yine bulacağız. Ve o zaman size bir sürprizim de olacak! Görünen o ki doğaya sahip çıkan iyi insanların sayısı her geçen gün artıyor, bu da tekrar buluşmamıza kadar olan zamanı kısaltıyor haliyle. Biz, yeryüzünde bu dünyayı sizinle paylaşan canlılar, hepimiz o günü sabırsızlıkla bekliyoruz. O zamana kadar Woi sevgili dostlarım, Woi!"

MEKÂNIN KIYISINDA

CEM BARIŞ CANBAY

COVID-19 Pandemisi bitmiş, ODTÜ tekrar yüz yüze eğitime geçmişti. Kampüs çok hareketliydi. Birbirini yaklaşık 1,5 yıldır göremeyen arkadaşlar hasret gidermekle meşguldü. O hasret giderenlerden biri olan Cem makina mühendisliği öğrencisiydi. Bir gece arkadaşlarıyla Gıda mühendisliği bahçesinde buluştuktan sonra yurda dönerken Makina Mühendisliği G bloktan geçmeye karar verdi. G bloktan geçerken Almıla hocanın sesini duydu. Birisiyle konuşuyordu ama tam seçemedi. Selam vermek için yanına gitti. Tam kapıyı dönüp selam verecekken beyaz bir ışık parlaması yaklaşık 1 saniye boyunca Cem'i kör etti. Sanki oyunda atılan flaş bombası gibiydi. İçinden "Meğerse gerçek hayatta flaş bombası böyle oluyor" deyip güldü. Körlüğü geçince hocanın önemli bir iş ile uğraştığını düşünüp hocayı rahatsız etmekten vazgeçti ve yurda döndü. Zaten saat 00.30 olmuştu, o saatte selam mı verilir diye içinden kendi kendine kızdı. Yurda yürürken midesinin bulandığını fark etti. "Herhalde o ışık parlaması yaptı, babamın yanında kaynak yaparken de benzer şeyi yaşıyordum ama keşke o kadar kaçırmasaydım belki de ondandır." diyerek yurda yürümeye devam etti. Yurda vardığında oda arkadaşları çoktan uyumuştu. O da üstünü değiştirip hemen yatağa girdi. Çabucak uykuya daldı. Uykuya dalarken canı ilginç bir şekilde Kayısılı meyve suyu istiyordu.

Sabah 8.40 dersi için uyandı. Gözlerini her zamanki yurt odasına açtı. Yurt odasının tasarımı basitti. Bir koridorun kenarlarında bulunan ranzalar ve masalardan oluşuyordu. Yataktan çıktı, bir yudum suyunu içti ve hazırlanmaya koyuldu. Üstünü değiştirirken fark etti, yurt bugün bir farklı gözüküyordu. Daha soluk renklere sahipti. Kendi kendine "Dünkü ışık

parlaması acaba gözlerimi mi bozdu?" diye sordu. "Eğer 2 gün içinde geçmezse Mediko'ya gitmem gerekiyor" diyerek hayıflanmayı da ihmal etmedi. Zaten her şeye söylenir, hayıflanırdı. Yurt odasından çıkarken kendisi gibi katta hazırlanan arkadaşlarına selam verdi, Kantinden simit ve kayısılı meyve suyu aldı ve derse koyuldu. Dışarı çıktığında renklerin her yerde soluk olduğunu gördü. Ürpermişti. Sanki bir şeyler ters gidiyordu. Kendi kendine huyunun bu olduğunu önemsiz bir şey olduğunu söyleyerek yürümeye devam etti. Devrim'e doğru giderken garip görünümlü birisi dikkatini çekti. Giyimi bir öğrenciye göre biraz garipti. Simsiyah bir takım elbise giymişti. Yüz hatları çok belirgindi. 40-45 yaşlarında gösteriyordu. Garip kişiyi süzmeye devam ederken garip görünümlü kişi ona doğru döndü, birkaç saniyeliğine göz göze geldi ve birdenbire kayboldu. Cem garip kişinin birdenbire kaybolmasına çok şaşırdı. Açıkçası biraz da korktu. Çünkü adam inanılmaz bir şekilde tanıdık gelmişti ama kim olduğunu seçemedi. İçinden "Bugün çok garip şeyler oluyor" diye düşündü. İnşaat mühendisliğine doğru dönerken telefonu çaldı. İçinden "Arkadaşlar arıyordur, geç mi kaldım acaba?" diye düşündü. Telefonu eline aldığında bilmediği bir numaranın aradığını gördü. Dayanamayıp telefonu açtı. Telefonun öbür tarafındaki kişi "Güvende değilsin, dikkatli ol, normal davran ve benden haber bekle!" diyerek telefonu kapadı. Neler oluyordu!

Telefondan sonra birkaç dakika yerinde çakılı kaldı, ondan sonra hemen çantasında tuttuğu İsviçre çakısını daha rahat erişebilmek için cebine koydu. Şokun etkisinden çıktıktan sonra hiçbir şey olmamış gibi derse gitmeye çalıştı fakat beyni patlayacak gibiydi. Önce soluk renkler sonrasında garip adam ve telefon. Neler olduğunu kavrayamıyordu. Bundan kimseye bahsetmemesi gerektiğine kanaat getirdi ve derse yürümeye devam etti. Dersi Isı Transferi dersiydi. Dersi Almıla hocadan alıyordu. Sınıfa Almıla Hoca ile aynı anda girdi. Almıla hocaya günaydın demek için döndüğünde bir şey fark etti. Almıla hoca diğer insanlar ve dünya gibi soluk renklere sahip değildi. Ama Almıla Hocanın eski neşesi yoktu. Sanki bir şeyden kaçıyormuş gibiydi. Cem'in selamını alırken gözleri fal taşı gibi açıldı. Cem'i bir süre süzdükten sonra yerine geçmesini söyledi. Acaba onun da mı günü garip geçiyordu? Fakat Cem'in hiçbir şey olmamış gibi devam etmesi

gerekiyordu. Normalde öyle telefonlara inanmazdı ama bugün çok garip bir gündü. O yüzden inanmaya karar verdi. Cem yerine geçtikten ve ders başladıktan birkaç dakika sonra Cem'in canı garip bir şekilde tekrar Kayısılı meyve suyu çekti. Bu meyve suyu isteğini istemsizce sesli bir şekilde Almıla hocaya yönlendirdi. Sınıfın ortasında "Hocam Kayısılı meyve suyunuz var mı" diye sordu. Arkadaşları gülmekten masaları yumruklarken Almıla Hoca sanki kamyon çarpmış gibi oldu. Fakat hemen kendini toparladı ve "Arada odama gel. Önceden almıştım vardı odamdan alırsın" dedi. Almıla Hocanın rengi neden soluk değildi? Neden telefon almıştı? Neden canı kayısılı meyve suyu istiyordu? Acaba dün gece düşündüğünden fazla mı içmişti? Bunları düşünürken birdenbire aklına geldi. Dün gece Almıla Hoca da Makina G bloktaydı. Belki dün neler olduğunu biliyordur diye düşündü. Meyve suyunu almak için gittiğinde onu da sormayı planladı. Kayısılı meyve suyunu da canı ne kadar istiyordu!

Arada Almıla hocanın yanına giderken Makina G bloğun etrafında Olay Yeri İnceleme memurları gibi insanlar gördü. Orada birisine sorunca bir deneyin ters gittiğini, onun için incelemeye bir ekibin geldiğini öğrendi. Acaba dün gördüğü ışık bir deney miydi, ona mı tanıklık etmişti de o mu ters gitmişti? Bu düşüncelerin cevabını hocada bulacağını düşünerek Almıla hocanın yanına gitti. Hocanın yanına gider gitmez hoca bir çırpıda odasının kapısını kapadı. Ardından Cem'e "Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu kimdir?" diye sordu. Cem hiç tereddüt etmeden "Mustafa Kemal." diye cevap verdi. Bunu duyan Almıla Hoca "Dün akşam sen de mi Makina G bloktaydın?" diye sordu. Cem evet cevabını verince Almıla Hoca "Arkadaşlarına fazla diyaloğa girme, bu gece 00.30'da Devrim stadyumuna gel." diye tembihledi. Ardından ekledi: "Normal davran, dikkat çekecek bir hareket yapma ve soluk görünmeyen arkadaşlarını görürsen benim sana sorduğum kurucu sorusunu sor. Eğer doğru cevap verirlerse onları da yanına al." dedi. Cem sorularının olduğunu söyleyince hoca akşam cevap vereceğini söyledi. Sonrasında kayısılı meyve suyunu verdi. İyi de neler oluyordu? Cem'in kafasında sorular ve sorunlar daha da derinleşiyordu. Ama emir büyük yerden gelmişti. Her zamanki gibi davranmaya çalışarak soluk gözükmeyen arkadaşlarını aramaya koyuldu.

Herkes çok soluk gözüküyordu. Tüm yaşam birden analog fotoğraf makinasından çekilmiş gibi olmuştu. Acaba bunların hepsi bir şaka mıydı? Hepsi üst üste gelmeseydi muhtemelen bir şakanın ortasındayım diye düşünürdü ama bu kadar şaka kaldırabileceğinden daha fazlaydı. Bu düşüncelerin arasında kurucu sorusuna kafası takıldı. Sorunun özelliği neydi ki acaba? Bunu test etmeye karar verdi. Yolda gördüğü ilk kişiye aynı soruyu yöneltti. Yönelttiği kişi "Hocam bunda bilemeyecek ne var, tabii ki İsmet Paşa!" dedi. İsmet Paşa mı? Cumhuriyeti İsmet Paşa kurmamıştı ki. Bu düşüncelerin arasında tekrar telefonu çaldı. Soru sorduğu kişiye teşekkür edip telefonu açtı. Telefonda yine aynı kişi vardı. "Yaşadıkların şaka değil. Almıla hocanın dediklerini yap, cevapları akşam öğreneceksin. Ha bir de kurucu sorusunu şimdi kafana takma o senin en önemsiz problemin." deyip kapattı. Bu telefonda arayan kişi ne düşündüklerini ne yaptığını, Almıla Hoca ile ne konuştuğunu nereden biliyordu? Acaba arayan o takım elbiseli adam mıydı? Attığı her adım bir sürü yeni soru ortaya çıkarıyordu. Sorularla boğuşarak kampüs içinde yürümeye devam ederken ileride üç tane, arkaları kendisine dönük, soluk görünmeyen öğrenci gördü. İçinden sorularına cevap bulma umuduyla gördüğü kişilerin yanına gitti. Öğrencilere yaklaştıkça onları tanıdığı hissine kapıldı. Yanlarına vardığında onların Özgür, Erdem ve Mert olduğunu gördü. "Aha." dedi içinden Cem. "İşler anca bu kadar karışabilirdi." diye ekledi. Onu gören diğerlerinin gözlerinden de benzer ifade okunuyordu.

Tabii ya! Şimdi hatırlamıştı. Erdem ile Mert aynı sectiondaydı. Hocaları geçen dönemin tekrarı için ödev vermişti. Özgür de onlara yardım ediyordu. O gece üçü de Makina G bloktaydı. Hatta Cem de bi' selam vermeyi düşünmüş, ama sonra laboratuvardan gelen sesleri duyunca oraya yönelmişti. "Demek ki onlar da ışığı görmüşler." diye düşündü Cem. Ardından hemen ülkenin kurucusu sorusunu yöneltti. Üçü birden "Mustafa Kemal" deyince rahatladı. En azından yalnız değildi. Cem'in sorusundan sonra Erdem "Cem N'oluyor hiçbir şey anlamadım, her şey soluk gözüküyor. Sabah Mert ile Özgür'ü gördüğümde onlar soluk gözükmüyordu fakat onlar da bana karşı aynı şeyleri söylediler." dedi. Diğerleri kafalarıyla onayladılar. Cem "Ben de bilmiyorum ama Almıla Hoca ile konuştum. O geceleyin bize

her şeyi anlatacağını söyledi." dedi. Bunun üzerine Özgür, "Peki o nereden biliyormuş?" diye sordu. Cem de "Bilmiyorum ama her şeyin bilincinde ve soluk gözükmüyor." dedi. Cem, Almıla Hoca ile aralarında geçen olayların hepsini anlattı ve dikkatli olmak kaydıyla dağılıp başka soluk gözükmeyen kişiler var mı onları aramayı teklif etti. Diğerleri kabul ettiler. İki kişilik iki gruba ayrılıp başka kimse var mı diye aramaya başladılar. Aramaları saat 00.30'a kadar sürdü. Saat 00.30'da onlar ve Almıla Hoca Devrim stadyumunun banklarında birbirlerine bakıyorlardı.

Almıla Hoca direkt lafa girdi. "Biliyorum çok fazla sorunuz var bekleyin hepsini anlatacağım." dedi ve ardından devam etti. "Bundan yaklaşık 6 sene önce ben, birkaç ekip arkadaşım basit bir enerji deneyinin ters gitmesi sonucu akla hayale sığmayan bir şey keşfettik. Amacımız bir sistemin verimini arttırmak iken, deneyin yanlış gitmesi sonucunda belirli bir bölgeye çok fazla enerji vererek o bölgede zaman ve mekân yırtıkları oluşturduk. Bu yırtıklardan zaman yırtıkları stabil değilken, mekân yırtıkları sayesinde başka evrenlere geçebilir hale geldik. Fakat teknoloji daha çok ilkeldi ve biz daha tam olarak neler yapabileceğimizi bilmiyorduk. Verileri daha iyi işleyebilmek ve yırtığı daha iyi kontrol edebilmek adına Bilgisayar Mühendisliği bölümünün altında gizli bir yerleşkeye çok güçlü yapay zekâ algoritmalarına sahip bir süper bilgisayar kurduk. Bu bilgisayarın sağladığı veriler sayesinde anladık ki, her seferinde sadece bir kere mekân yani evren değiştirebiliyoruz ve sürekli tek yöne gidebiliyoruz. Fakat yırtıktan bir kere atladıktan sonra geriye dönebiliyoruz. Yani bizim ilerimizdeki evrenler geri evrene sıçrayamazken biz ileri evrenlere sıçrayabiliyoruz. Bu ve bilgisayardan gelen diğer bilgiler doğrultusunda 3 sene boyunca çalıştıktan sonra insanları teker teker bu yırtık içinden atlatarak bu şimdi bulunduğumuz evrene getirebilecek bir alet geliştirmeyi başardık. Yırtıktan atlayıp geri dönen kâşiflerde, ekip arkadaşlarım ve ben onlara kâşif demeyi uygun gördük, ciddi yorgunluk ve ilginç bir biçimde kayısılı yiyecekler yeme isteği olduğunu saptadık. Bu etkilere ek olarak başka ne tarz etkiler olacağını bilmediğimiz için sadece 1 seviye ileri gidebildik. Ondan sonraki seviyelerde neler olacağını bilmediğimizden, ters giden bir şey olursa bu teknolojiyi o evrenlere kaptırmak istemedik. Bu olaylardan sonra, doğal olarak, derin

devlet yetkilileri de olaya müdahale etti. Evrenler arası geçişi sağlayan aleti görüp inceledikten sonra devlet yetkilileri, tek seferde birden fazla kişinin, alete ihtiyaç olmadan, evrenler arası geçiş yapabilmesini sağlayacak bir portal geliştirmemizi istedi. Bu sayede bir sonraki evrene ışınlanarak orada üs kurabilir, ondan sonraki evrenleri de inceleyebilir hale gelecektik. Bu yüzden son 3 senedir bu portal üzerinde uğraşıyoruz. Ama olaylar asıl bundan 1,5 sene önce karmaşık bir hal almaya başladı. Portalın ilk stabilizasyon denemelerinde diğer evrende beklediğimizden çok daha büyük bir yarık açıldı ve diğer evrendeki bilim insanları alarm verdi. Biz de portal deneylerini durdurma kararı aldık. Portal geliştirilecekti fakat denenmeyecekti. Çünkü portal denenirken diğer evreni sürekli ziyaret eden kâşifler oradaki bilim insanlarının ve yetkililerin bunu düşmanca algıladıklarını ve yarıkları tespit etmek için sistemler kurmaya başladıklarını gözlemlediler. Yani eğer bizden birisi oraya giderse onları görüp yakalayabileceklerdi. İlk başlarda teknolojileri ilkel olduğu için kâşiflerin küçük seyahat izlerini yakalayamıyorlardı. Fakat yavaş yavaş bu bir teknoloji savaşına döndü. Biz seyahat izlerini küçülttükçe onlar sistemlerini güçlendirdiler. En sonunda biz çok ufak bir sürekli yarık açarak süper bilgisayarımızın orada kurulmuş olan ufak bir üs ile bağlantı kurmasını sağladık. Bu sayede oradan sürekli veri akışı sağlayabilecektik. Seni arayan telefon da bu süper bilgisayardı Cem. Konumuza dönersek, süper bilgisayardan aldığımız veriler sayesinde portalın izini yeterince küçültmeyi başardık. Hesaplamalarımıza göre 2 kişinin portaldan geçmesi onların sistemlerinde parazit olarak görünecekti. Fakat yapılan bir menzil hesaplama hatası yüzünden dün gece Makina G blokta bulunan herkes buraya geldi. Yani kısacası piyango size vurdu." dedi ve gülümseyerek konuşmasını bitirdi. Tabii bu ortamda ne kadar gülümseme denebilirse.

Dört arkadaşın da yüzü kireç gibi olmuştu. Sanırım algıları bu kadar bilgiyi idrak etmekte zorlanıyordu. Nasıl yani, farklı evren miydi burası? Demek o soru, o farklılıklar, kayısılı meyve suları hepsi bundan dolayıydı. Birkaç dakika sonra arkadaşlar önce birbirlerine baktılar, sonra Cem Hocaya "Peki hocam birkaç sorum daha var. Takım elbiseli kişi kimdi, biz buraya geldiysek bizim buradaki hallerimiz nereye gidiyor, Buradakiler

bizim farklı olduğumuzu anlayamıyor mu ve biz buradan nasıl kurtulacağız?" diyerek sözü Hocaya bıraktı. Hoca "Takım elbiseli kişi dün portalı deneyecek olan iki kâşiften biriydi. Deney ters gidince sizi kontrol etmek için geldiler. İz bırakmamak için, iyi olduğunuzu teyit ettikten sonra hemen geri bizim evrenimize döndüler. Biri Cem, sana bakmaya, diğeri de üçünüze bakmaya geldi ve gitti." dedikten sonra devam etti "İkinci soruna gelirsek eğer, önceden de söylediğim gibi bu sistem tek yönlü çalışıyor. Sadece ileri gitme var. Fakat bizim buradaki benliklerimizde bu teknoloji olmadığı için onlar bir ileri evrene gidemiyorlar. Onun yerine, araştırmalarımıza göre bizim evrenimizle bu evren arasında kalan bir cep evreni içinde algıları kapalı bir şekilde hapsoluyorlar. Yani anlayacağın hiçbir şeyden haberleri olmuyor. Bunu bu evrenin yetkilileri de biliyor. Onun için kimlerin bu işle uğraştığını çok gizli bir sır olarak saklıyorlar. Çünkü eğer biz öğrenirsek kendi evrenimizden bu işle uğraşan kişilerin benliklerini buraya aktarıp onları cep evrende hapsedebiliriz. O yüzden biz onları bulmaya, onlar da gizlenmeye çalışıyor. Ve evet, onlar da bizim farklı olduğumuzu anlayabiliyor ama onlar da sizin gibi bilmediği için önemsemiyor. Fakat bilen birisi olursa anlayabiliyor. Onun için dikkat çekmeyin uyarısını yaptık." diyerek son soru için derin bir nefes aldı ve devam etti "Şimdi planımı dikkatli dinleyin. Portaldan ikiden fazla kişi geçtiği için iz bıraktık ve o bölge radyoaktif deney sızıntısı adı altında karantinaya alındı. Portaldan geri dönebilmek için portalın olduğu bölgeye gitmemiz gerekiyor. Oraya gittiğimizde süper bilgisayar portalı tekrardan çalıştırıp bizi geri evimize götürecek. Ama oraya sızmamız için okulun başka bir bölgesinde kargaşa çıkarıp dikkat dağıtmamız gerekiyor. Bunu başarabilmek için birkaç parça seyahat izi bombası hazırladım. Bu bombalar patladığında o bölgelerde sanki seyahat olmuş gibi gösteriyor. Bunları belirlenen konumlara koyduktan sonra aynı anda patlatıp, oluşan kargaşadan istifade ederek Makina G bloğun arka kapısına yakın bir noktada bizim kâşifler tarafından açılmış gizli geçidi kullanarak portalın bölgesine varmamız gerekiyor." diyerek sözünü bitirdi. Bunun üzerine Mert "Hocam neden kâşifler bize evren değiştirmeye yarayan aletleri getirmiyor? Onları kullanarak buradan rahatça kaçabiliriz" diye sordu. Diğerleri başlarıyla bu soruyu onayladılar. Bunun üzerine Hoca "O aletler

kişilere özel hazırlanıyor. Sizin onları kullanmanız için özel eğitimden geçmeniz lazım. Ona zamanımız ve onu uygulayacak yerimiz olmadığı için şu seyahat bombalarını alın ve dediğim yerlere götürün. Sonra benle Makina G bloğun arkasında buluşun" dedi.

Almıla Hoca'nın dediği plana göre ses bombalarının birisi kimya bölümüne, öbürü de Havacılık ve Uzay mühendisliği bölümüne konacaktı. İkili gruplara ayrılıp bombaları yerleştirmeye gittiler. Yolda giderken aynı grupta olan Özgür ve Cem hem yaşadıkları şoku atlatmaya çalışıyorlar hem de gecenin karanlığı altında gizlice Kimya bölümüne doğru ilerliyorlardı. Kimya bölümüne az bir yol kala İrikıyım bir kişi onlara yaklaşmaya başladı. Cem ve Özgür önce tesadüf diye düşündüler fakat kişinin direkt onları hedef alarak yürüdüğünü anladıklarında tedirgin oldular. Karşıdan gelen kişi askere benzeyen bir erkekti. Gecenin karanlığında önlerini kesti ve nereye gittiklerini sordu. Özgür, kimya bölümünde eşyasını unuttuğunu ve onu almaya gittiklerini söyledi. İrikıyım onlara pek inanmış görünmüyordu. Cem bu İrikıyımın evrenler hakkında bilgisi olduğunu düşünüyordu. Bu arada adam Galatasaray'ın kalecisinin kim olduğunu sordu. Özgür refleks olarak cevap verecekken Cem bunun bir tuzak soru olduğunu düşündü ve hemen "İkimizin de futbolla ilgisi yok, bilmiyoruz." dedi. "Şimdi izin verirseniz gidip arkadaşımın eşyalarını almamız gerek, saat zaten geç oldu." diye ekledi. Bunun üzerine adam daha fazla uğraşmak istemeyip yoluna devam etti. Biraz ilerledikten sonra Cem "Ucuz atlattık." dedi. Ama Özgür de Cem de biliyordu ki bu işin devamı gelecekti. Adımlarını hızlandırarak kimya bölümüne ilerlediler.

Makina G bloğun arkasına yaklaştıklarında gözlerini bir ışık parçası aldı. Hemen o noktaya doğru ilerlediler. Mert ile Erdem çoktan bombaları kurmuş, Almıla Hoca ile Özgürleri bekliyordu. Özgür ile Cem de ekibe katılınca Almıla Hoca Makina G bloğu gözetlemeye başladı. Biraz gözetlemeden sonra bombaları patlatacak olan düzeneğin tetiğine bastı. Tetiğe bastıktan 10 saniye sonra vooop diye bir ses duyuldu. Duyulan ses sonrası G bloğun etrafındaki herkes canla başla seslerin geldiği noktalara koştular. Demek ki yırtıklar seyahatler buradan böyle duyuluyormuş diye düşündü Erdem. Birkaç dakika sonra G bloğun arkası bomboştu. Hemen saklandıkları

yerden çıkıp sessizce ama hızlı bir şekilde gizli geçide gittiler. Gizli geçitten geçtikten ve biraz ilerledikten sonra G blok kantininin önüne vardılar. Tam merdivenlerden iniyorlardı ki Cemlerin yolda gördükleri İrikıyım askere benzeyen adam karşılarına çıktı. Elinde bir adet otomatik tüfek tutuyordu. Adam "Unuttuğunuz eşyalarınız hani kimya bölümünde kalmıştı." diyerek gevrek gevrek gülümsedi. Hoca ve dört arkadaş şaşkınlıkla beraber korku içindelerdi. Adam ekledi "Sesin kimyadan geldiğini anladığım an buraya geldim. Biliyordum o işin içinde bir iş olduğunu. Şimdi bildiğiniz her şeyi anlatın yoksa sizi vururum. Zaten birazdan burayı koruyan diğer askerler de geri gelir. Oyun burada bitti." dedi. Oyun bitmiş miydi? Bir vooop sesi daha duyuldu.

Birdenbire askerin arkasında beliren takım elbiseli kadın Cem'in sabah gördüğü takım elbiseli adam değildi. Ama o ve diğerleri hemen anladı. Bu kâşif portalı test edecek olan iki kâşiften diğeriydi. Erdem, Özgür ve Mert'i kontrol edendi bu. Takım elbiseli kadın belirdikten hemen sonra daha asker ne olduğunu anlamadan hızlı hareketlerle askeri orada bayılttı ve "Hemen portalın olduğu yere gidin!" dedi. Ondan sonra da tekrar kayboldu. Yaşadıkları şoku çabucak atlatan ekip Almıla Hocayı takip ederek bir laboratuvara girdi. Laboratuvara girer girmez Almıla Hoca, Cem'e sabah kendini arayan numarayı aramasını söyledi. Numarayı arar aramaz dün gece gördüğü Işık huzmesini tekrar gördü. Işık geçtiğinde arkadaşlarına ve hocaya baktı. Hoca "Evimizdeyiz." deyince hepsi yurtlarına döndü. Cem yurduna döner dönmez hemen uyudu. Sabah kalktığında her şey eskisi gibiydi. Sabah kalktı, bilgisayarını açıp maillerini kontrol etmeye başladı. Almıla Hoca'nın geçen gün attığı maili gördü. Mailde ODTÜ'nün bir bilimkurgu öykü yarışması düzenlediği yazıyordu. Cem yaşadıklarını düşündükten sonra hafifçe güldü ve hikâyeyi yazmaya koyuldu.

IŞIK PROJESİ

DURU CEREN CERİT

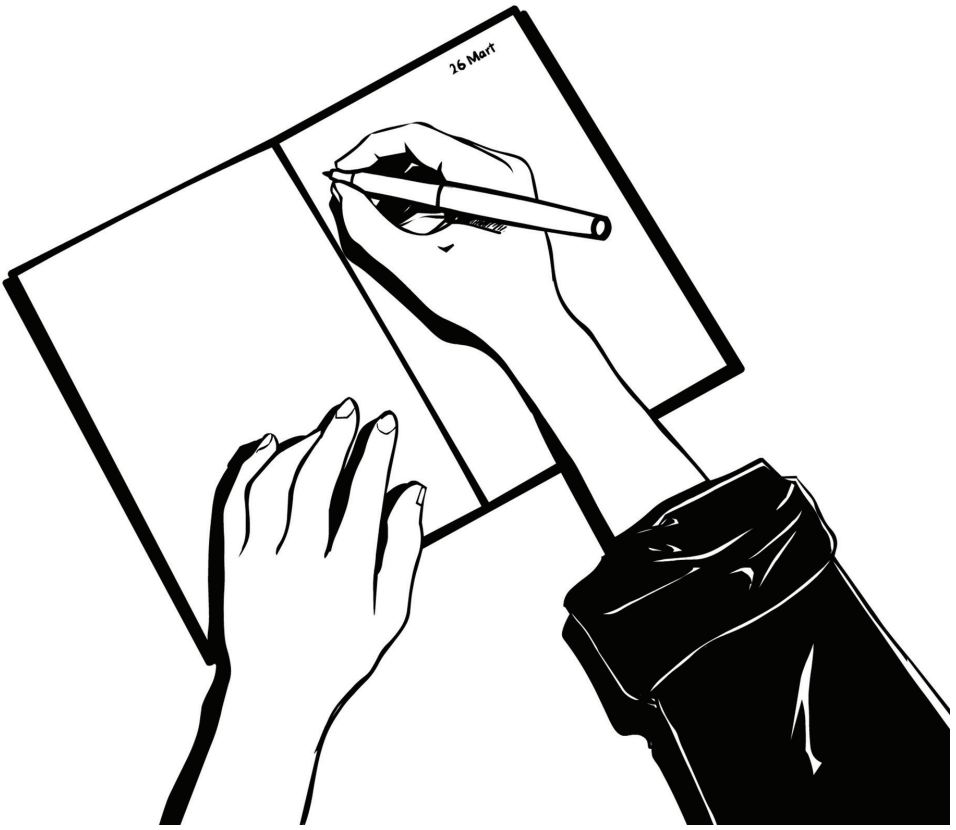

26 Mart

Saat 02.24. Heyecandan uyuyamadım. Mete'yle yeni bir projeye başlayacağız. Mete de benim gibi ODTÜ Kuantum ve Uzay Genetiği Mühendisliği bölümünde okuyor. Geçen gün bilgisayarda bir dosyayı ararken aklımıza bir fikir geldi. Tıpkı bilgisayarda dosyayı arayıp bulmak gibi, uzayda da maddeyi bulmak mümkün olamaz mıydı? Hatta yeni bir dosyada birleştirmek ve istediğimiz gibi sıralamak da mümkündür belki. Biz de Mete'yle bunun üzerine çalışmaya başladık. Bir makine tasarlayacağız. Saf kefeye ne koyarsanız uzayda o maddenin atomlarını bulacak, toplayacak ve sıralayıp birleştirecek. Sol kefeden çıkan klonu sağ kefedekinden ayırmak imkânsız olacak. Sabah Mete'yle buluşmak için sabırsızlanıyorum.

27 Mart

Dün sınav olduğu için devamını yazamadım, kusura bakmayın. Mete'yle buluşup projenin planını oluşturmaya başladık. Makinenin bir resmini çizdim. Filmlerdeki çılgın bilim insanlarının yaptıklarına benziyor. Sadece yanıp sönen esrarengiz ışıkları yok. Neyse, bu kadar eğlence yeter. Artık projeyi daha gerçekçi kılmalıydık, bu yüzden bugün yine buluştuk. Öncelikle, uzayda atom bulmak çok karışık olacaktı. Uyduyla bir bağlantı kurmalıydık. Hatta, kendi uydumuzu yollayabilirdik. Bunun yanında, parçacık ışınlama yoluyla madde parçacıklarını toplayıp sol kefede birleştirmeliydik. Birleştirme için Levent'ten yardım almalıydık. Bizim için analiz ve sentez kodlarını o yazacaktı.

31 Mart

Bugün yine bir toplantı yapmalıyız. Levent'i de çağıracağız. Bunu onlara söyledim, öğleden sonra buluşacağız.

Toplantı bitti. Kefeleri hangi maddeden yapacağımıza karar verdik. Biz Mete'yle uydu üzerinde çalışırken Levent de kodu yazmaya ve üç boyutlu tarayıcı hazırlamaya başlayacak.

15 Nisan

Uydu tasarlamak çok zormuş ama sonunda planını hazırladık. Madde tarama bulma ve ışınlama için gerekli kodlamalarını hallettikten sonra raporu tamamen hazır olacak. Şimdi sırada makinenin bağlantılarını düzenlemek var. Alıcılarını ayarlamalıyız. Bu arada, Levent de üç boyutlu tarayıcı tasarlamayı başarmış.

23 Nisan

Bayramınız kutlu olsun. Artık makinenin raporu bitmek üzere. Tüm devreleri, kodlamaları ve gerekecek malzemeler hazır. Resimlerini de çizdik mi tamamdır! Çok heyecanlıyım. Mete ve Levent de öyleler. Bir hafta sonra Adım ODTÜ'ye projemizi sunacağız.

1 Mayıs

Proje kabul oldu! Artık malzemeleri toplayabilir ve projemizi hayata geçirebiliriz.

3 Mayıs

Bu iş düşündüğümden zormuş. Teoride her şey daha kolaydı. Bir uydu yapmak ne kadar zor olabilir ki -demeyin. Malzemeleri toplamak kolay sayılır, ama güneş panelinin birini takarken diğeri kırılıyor. Mete ışınlama platformunu inşa ederken tüm okulun elektriği kesildi. Uydu üç elmadan büyük olmayacak ve elimizde paramparça oluyor. Biz bir tarafını yaparken diğer tarafı dökülüyor. Umarım Levent bizden daha iyi bir aşama kaydetmiştir.

8 Mayıs

Uydunun parçalarını birleştirmeyi başardık ama testlerini yarın yapacağız. Levent de tarayıcının analiz kodunu tamamlamış. Ama tarayıcıyı yapması uzun sürecektir.

9 Mayıs

Uydu çalışmıyor. Bu kötü oldu, şimdi hatamızı bulmalıyız. Mete hatayı ararken ben de Levent'le üç boyutlu tarayıcı üzerinde çalışayım bari.

14 Mayıs

Neden elimi değdiğim her şey bozuluyor? Uydudaki hatayı düzelttik ama şu tarayıcı bir türlü çalışmıyor!

Levent hatayı buldu. Sadece kablosu çıkmış, panik yok. Bir elma üzerinde denedik ve evet! İşe yarıyor! Elmanın tüm atom dizilimi bilgisayarda 0 ve 1'ler halinde.

Uydu ile makineyi bağlamalıyız.

19 Mayıs

Bayramınız kutlu olsun! Sanırım makinemiz artık hazır. Bugün bir elmayı ssağ kefeye koydum. Çok heyecanlıydık. Yüksek ve ince bir ses çıktı. Üç boyutlu tarayıcı işini halletti. Elmanın üç boyutlu resmi bilgisayar ekranındaydı. Levent emri verdi ve uydumuz maddeleri taramaya başladı. Gezegenlerin topraklarından, okulun çatısından veya her neredeyse oradan gerekli atomları buldu, topladı ve buraya, sol kefeye ışınladı. Sentez koduna emri verdi Levent. Ve puf! Elma sol kefedeydi. Daha doğrusu elmanın klonu!

Bugün projenin ismini bulduk. Işınlayarak klonlama, yani IŞIK.

1 Haziran

Finaller başladı ve ben artık hiçbir şeye yetişemiyorum. Yaptığımız proje çok fazla ilgi gördü. Sürekli bir şeyler klonlandı. Yemekler, kardeşlerin paylaşamadığı oyuncaklar, eşi kaybolmuş çoraplar… Ama, bu projenin daha önemli şeylerde kullanılması gerekmez mi? Mesela ağaçları klonlayıp küresel ısınmayı yavaşlatabiliriz. Veya suyu klonlayıp kuraklığı durdurabiliriz.

Benim aklımda aslında daha iyi bir fikir var: kendimi klonlamak. Benden bir tane daha olsaydı ne kadar güzel olurdu düşünsenize!

5 Haziran

Çılgın bir ODTÜ öğrencisi olarak, tabii ki aklınızdan geçen şeyi yaptım. Kamerayı ayarladım ve sol kefeye girdim. Çok heyecanlıydım! Klonum acaba kendini yabancı hisseder miydi? Hatırladığı anılar kendisinin olmadığı için, hiçbir şey yaşamadığını düşünür müydü? Hayır, klonum benimle tamamen aynı atom dizilişine sahip olacaktı. Önce doğan o olsaydı, sahip olduğu anıları o yaşamış olacaktı. Yani anıları aslında sahte değiller.

Ben bunları düşünürken saniyeler saatler gibi geliyordu. Klonum çıksın artık! Makine garip sesler çıkarttı. İçerideyken sesler daha gürültülü geliyordu. Bir şimşek çaktı ve puf! Her yer dumana bürünmüştü. Zor görüyordum. Sağ kefeden çıktım ve klonumun çıkmasını bekledim. Çok heyecanlıydım çok!

O da öyleydi. Heyecanla zıplıyor, "Evet!" diye bağırıyordu; benim yaptığım gibi. Kendini gerçek olan sanıyordu herhalde. Kafasının karışması normal, sonuçta yeni doğduğunu fark edemez çünkü anıları benimkilerin aynısı.

Sarıldık. Aynı anda kamerayı kapatmaya gittik. Kamera neden bıraktığım yerde değildi? Bir dakika! Sağ kefeden çıktım! Klon olan ben miydim yani? Yıkılmıştım. Sahte anılarım hiç bu kadar sahte gelmemişti. Oysa, o kadar gerçekler ki… Sonra klonlanmadan önce düşündüklerimi hatırladım. Haklıydım, aslında anılarım sahte değillerdi.

10 Haziran

Masal'la daha fazla klon yapmaya karar verdik. Benden de bir klon olsun dedik. Ben klonlanırken o kameraya çekiyordu. Ama olmasını hiç istemediğim bir şey oldu: Sağ kefeden çıktım.

Aynı şeyi ikinci defa yaşamama rağmen bu kadar üzülebileceğimi bilmezdim. Yıkılmıştım. Ben, benim klonumun klonuydum. Aslında yeni doğmuştum ve yaşadığımı sandığım hiçbir şeyi yaşamamıştım. Bu tartışmayı ikinci kez yaşamak da ilki kadar ağırdı. Kafa karışıklığım geçince bunun üzücü olmadığını anladım. Hepimiz birbirimizin aynısıyız. Bu durumda

anılarım sahte sayılmazdı. Hafıza her şey demekti. Benim unuttuğum bir anı, hiç yaşanmamış bir olay demekti. Hatırladıklarım ise yaşanmışa eş değerdi.

Ben felsefi tartışmalar yaşarken sevgilim Selim geldi. Belli ki yeni bir tartışma başlayacaktı. Selim şunu sordu: Hanginiz gerçek sevgilim?

Hangimiz gerçekti? Elbette ilk doğanımızı soruyordu Selim. Ama hepimiz birbirimizin aynısıydık. Sadece biri bizden önce doğdu diye bize "sahte" denmesi çok rahatsız ediciydi. Selim aklımdan geçenleri duymuş gibiydi. "Benim bir şeyler yaşadığım, bir şeyler hissettiğim hanginiz?" Selim'in bilmediği şey, hepimiz onunla aynı şeyleri yaşamış ve aynı şeyleri hissetmiştik. İlk doğanımız daha fazla beklemedi, öne çıktı.

İkisi de bir şey demedi. Kafamız karışıktı, Selim'in de öyle. Selim "Kendine iyi bak." diyerek ayrıldı. Hepimiz arkasından bakakaldık. Biz ne yapmıştık böyle? "Dur gitme!" diye bağırdık hepimiz. Selim için çok rahatsız edici olmuştu bu.

Levent ve Mete hangimizi teselli edeceğini bilemedi. Birbirimize sarıldık, dertleştik.

İkimiz için kalacak yer lazımdı. Neyse ki, ODTÜ bunu anlayışla karşıladı ve bizi de kaydına aldı. Her şeyimi klonladık. Defterimi de tabii ki.

Sonuç olarak her zaman hayalini kurduğum -kurduğumuz- o fikirleri hayata geçirebildik. Aslında ODTÜ'de zaten birden fazla vardı benden. Her öğrencisi, akıllı ve kendini kısıtlamadan hayal kurabilen, birbirine yardım eden bir Masal.

SON KALE ODTÜ

ABDÜLKADİR COŞKUN

Giriş

2039, Singapur-Devlet-Kongresi-Salonu

Şaşalı bir kalabalık, dünyanın ileri gelen üniversitelerinden hocalar kokteyllerini yudumluyor, çalkantılı medya gündemi eşliğinde, VoyagerIII'ün yolculuğu, yeni siyasal ve ekonomik düzen. Robot Devriminden birkaç yıl sonrası... Kompleksteki tüm hizmet, garsorobotlar tarafından yürütülüyor, güvenliği Android-Robotlar sağlıyor.

Neden Singapur'dayız? Birleşmiş Milletlerin yeni genel merkezi Singapur'da artık. 2035 Dünya-İklim-Anlaşması burada imzalanmıştı, genetiği değiştirilmiş devasa ağaçlar, üzerlerinde evler, okullar, hastaneler ve niceleri kaplıyordu tüm göğü. Sadece yukarılara yükselmedi Singapur, derinlere de indi. Merlion, Singapur'un simgesi, artık denizlerin altında; bu su altı şehri nüfusun %2,5'ini barındırıyordu.

…

Üniversite ödüllerinin açıklanmasına çok az kalmıştı. ODTÜ geçmişte Türkiye'ye iki Nobel getirmiş ve onlarca projeyle Birleşmiş-Milletlere yön vermişti, özellikle 'Starshot' projesiyle roket teknolojisinde çığır açılmıştı.

Bu sırada Rektör-Verşan Hoca'nın kafasında düşünceler dolanıyordu:

-"Acaba 'Bizler Dünyayı Değiştirebiliriz' sözümüzü tutmuş muyduk?"

Biraz tartışılabilir ama kesin olan şey; ODTÜ'ye karşı sözümüzü tutmuştuk! Alınan üçüncülük ile 100. yılını bile kutlamamış bu toy üniversite adını yazdırıyordu tarihe.

Son 20 Yıl

2019'da başlayıp yıllarca süren Covid19 pandemisi ve 2027 Amazon yangınları son yılların en sarsıcı iki olayıydı. 2034'te Kutup Bölgeleri için yaşanan savaşların yaraları sarılmadan, 2035 yılında teknoloji şirketlerinin robotlara verilmesi gereken haklar ile başlattığı kampanyalarla Robot Devrimi yaşanmıştı…

2036'da teknoloji devleri Amazon, Google ve Facebook'un devletlere adeta savaş açması, aylarca süren kaos, veri sızdırmaları, çöken hükümetler ve alt yapı sistemleri, toplumsal yıkım ve bozulan düzenleri beraberinde getirmemişti.

Bütün gelişmeler sonucunda, 2036'da Doha'da toplanan devletler, Birleşik Dünya Ekonomisine geçilmesine, askeri ve politikaları belirleme yetkilerini devletlerüstü bir kurum olan Birleşmiş Milletler'e (BM) devredilmesine karar verildi. BM'nin ilk hedefi belliydi, yerkürede sükuneti sağlamak ve gözleri gökyüzüne çevirmek... Hedef, uzay misyonuydu.

Marsı kolonileştirme projesine öncülük eden Elon Musk'ın destekleriyle, 2037'de Ay'da ve 2038'de Mars'ta ilk kalıcı maden kolonileri kuruldu. 2039 ise insanlık tarihinin dönüm noktası olacaktı. Onca devrim ve kargaşadan sonra nihai düzene geçilmiş gibi gözükse de denklemdeki o eksik olan değişken gün yüzüne çıktı.

Tüm bu evrende yalnız mıyız?

Ve 2039 yılında VoyagerIII projesiyle ilk 'Yıldızlararası Uzay Seyahati' başlamıştı…

İlk Temas

19 Haziran 2039

James Webb Uzay Üssü hareketliydi. VoyagerIII'ten Yüzbaşı OG:

-"Merkez, VoyagerIII Alpha Centauri sistemine girmek üzere, lütfen alıcılar uygun frekansa konumlandırılsın!"

NASA'dan Eric Wondersen:

-"Yüzbaşı, görüntüleri ivedilikle istiyorum"

VoyagerIII, Centaur-XT71'in yörüngesine yerleşmişti, aylar süren yolculuktan sonra… Gezegen yüzeyi inceleniyor ve inişe uygun zemin aranıyordu. Kaptan, ODTÜ'lü OG, ani bir aramayla:

"Albay Wondersen! Gezegenden kilitlenmiş bir cisim yaklaşıyor!"

Yeni bir uygarlığın keşfi miydi bu? "İlk Temas", yakın mıydı bu kadar? Gemi, belirli bir mesafede durmuştu, sanki bir çeşit selamlama bekliyor gibi. Voyager, doğal dil işleme yapay zekâ algoritması Native-X'i devreye soktu; insan dilinin tüm ses, dizgi ve kelime bilgileri çeşitli şifrelemelerle karşıya gönderildi.

Yalnızca 27 saniye sonra gelen yanıt;

"Merhaba Dünyalı!"

Bu hızlı dönüş, çok daha gelişmiş bir toplumla karşılaşmış olmanın çekincesini getirmişti ekibe. Voyager'deki BM Interdisipliner Komite üyeleri Gresa ve Abby kendini müzakereye hazırlıyordu, öncesinde durum Dünya'ya iletildi.

BM-Güvenlik Konseyi acil gündemle toplandı. Kolombiyalı dönem başkanı Mrs. Paula müzakereye açıktı ancak karşıt sesler yükseliyordu. Uganda temsilcisi Onziwa, "Kesinlikle bilgi paylaşımı yapılmamalı!" diye haykırırken Japon temsilcisi Shunsuke araya girdi:

"Onca yıldır oraya ulaşmak için bu gayretimiz nedendi o zaman?"

Türkiye Temsilcisi Kardelen de "Bu, insanlık tarihinin en büyük fırsatı!" dedi destekleyerek.

Bu kargaşa ortamında birçok devlet hava sahasını kapatmış ve yörüngelerdeki savunma sistemlerini aktif hale getirmişti. Durumun medyaya sızmasıyla birlikte, düzen yerini kaosa bırakacak gibi duruyordu… Dört yanda insanlar sokaklara toplanmaya başlamıştı. Gençlik grupları, anti-militaristler, holiganlar…"No Alien, No Space War"

…

'İSTİKBAL GÖKLERDEDİR' mottosuyla Türkiye, tarafını açıkça belli etmişti. Genel Kurul'da, 103 evet oyuyla iletişime geçilmesi kararı verildi.

…

Gresa ve Abby siber iletişim arayüzünü hazırladılar:

“Merhaba! Biz Güneş Sisteminden Dünyalılarız, ya siz?”

-“Büyük Köpek takımyıldızı, Sirius Sistemi!”*

“Centauri sisteminde bulunma amacınız nedir?”

-“Bizler Pangan ırkıyız. Gezegenimizde yaşanan felaket sonrası çevre sistemlere dağıldık!”

“Peki karbon bazlı mısınız? Bilgi verebilir misiniz kendiniz hakkında?”**

-“Evet, aslında metabolik yapımız size çok benzerdi, ancak zaman içerisinde bir hayli değişikliğe uğradı.”

Bizden haberdarlar mıydı yıllardır? Teknolojileri ne kadar ileriydi?

“Peki Dünya’dan ve insanlardan ne kadardır haberdarsınız?”

-“Dünya zamanıyla, 29 yıl.”

Onca zamandır buradalardı, sessiz sedasız!

- “Size nasıl hitap ediyorlar?”

-“Qaqehm!”

Dünya dışı ilk isimdi bu duyduğumuz, Qaqehm!

Dünya, izlenecek tavrı tartışıyordu. Günler süren paneller, oturumlardan sonra aksiyon planı hazırlandı.

✓Güneş Sistemi’nin güvenliği önceliklendirilecek.

✓BM Güvenlik Konseyi onayı olmadan hiçbir askeri ve teknolojik paylaşım yapılmayacak.

✓İlişkiler; insanlığın çıkarı için gerekli iş birliklerini öngören zeminde yürütülecek.

…

23 Haziran, James Webb Uzay Üssü

BM Askeri Daire Başkanı, Micheal Yakovleff, üstteki 47. gününde. Yıllar boyu NATO Müşterek Askeri Operasyonlar başkanlığını yürütmüştü.

Karamsardı.

Viskisini yudumladı.

Ekşiyen yüzü, kafasında çoktan başlayan savaşın kanıtıydı.

İletişim ekranına ani bir arama düştü, BM Uzay Komisyonu:

- "Mr. Yakovleff, BM tarafından alınan kararı iletmek için arıyorum! Panganlılara misafirperverliğimizi göstermek için, onları Ryugu asteroidinde ağırlayacağız. Önceliğimiz Alpha Centauri'de bir ön görüşme. Süreçten tam yetkiyle sorumlusunuz! BM Uzay Filosu hizmetinizdedir, saygılarımızla!"

Bir ağırlık hissediyordu sırtında… ***Commupad'ine sarıldı:

- "Yüzbaşı OG! Temsilciler süratle bir görüşme gerçekleştirsinler, geliş ayrıntıları, mevcut teknolojik durumları, sonraki hedefleri! İkinci görüşme; olası iş birliği için Ryugu'ya davetimiz üzerine olacak!"

Voyager ekibi yorgun düşmüştü.

29 yıldır neden iletişime geçmemişlerdi, neyi beklemişlerdi?

Gresa ve Abby, NativeX'i tekrar aktifleştirdi.

"Merhaba Qaqehm!"

-"Merhaba Dünyalılar."

"Sizleri yakından tanımak istiyoruz. Yaşadığınız felaket ve buraya gelişiniz üzerine bilgilendirir misiniz?

-"Sirius, galaksideki en yüksek enerjili yıldızlara sahip. Toplumumuz enerji işleme üzerine odaklanmıştı, iklimimiz bundan etkilendi. Genetik deneyler yaptık, radyasyon dayanıklılığı ve vücut sistemleri üzerine… Toplum istikrarı bozulmuştu, bir anti madde deneyinde ırkımızın çoğu yaşamını yitirdi. Sistemlere dağıldık. Yeni jenerasyonumuz burada hayata geldi. Göstergelerimiz tam uyuma iki jenerasyon gerekli diyor… Sizlere kralımız Dora'nın selamlarını getirdik!"

-"Tüm bu olanlar üzüntülerimizi belirtmek isteriz. Samimiyet nişanesi olarak sizleri Ryugu asteroidinde ağırlamak istiyoruz!"

… Bilim kurgunun ortasına düşmüş gibiydik Dünya olarak…

Yedi Taş

Kurduğu 'World of Space Games' merkezleriyle konsept tiyatral alanda çığır açan eski bir ODTÜlü Kadir (IE21), Türkiye Uzay Ajansı'nın dönem başkanıydı. Yoğun gündem onu yormuş, kaçamak için ODTÜ'ye atmıştı kendini. Kampüs, nefes almak için kaçış yeri olmuştu mezunlarına. Hedef, yürüyüştü Yalıncak'ta; tek bir ot bile yokken Ankara'nın ciğerlerine dönüşen ormanlarında…Serin rüzgâr yanaklarını ısırıyordu; yürürken aniden yolun şaşırır gibi oldu.

!PAT, sert bir düşüş.

Baygındı, gözleri açılıyordu yavaşça, köpeği Groza'nın yalayışlarıyla. Elinde tuttuğu sımsıkı bir şey vardı, mor bir Ametist! Nereden gelmişti bu? Olayın korkusuyla, hızlı adımlarla kampüsten uzaklaştı…

Taş onu tuhaflaştırmıştı. Ofisindeydi, arkaya yaslandı.

Işıklar soluklaştı, sesler tizleşti.

İrkildi aniden, taş mosmor parlıyordu! Hayal mi ayırt edemedi saniyelerce, ardından bir siluet beliriverdi tam karşısında!

Narin, hafif kuzeyli, yeşil göz renkli, fütüristik giyimli bir kadındı karşısındaki.

Çekingen ses tonuyla sordu:

"Sen… Sen de kimsin?.."

Bir bakışma oldu, ses çıkmadı saniyelerce.

İnce bir ses, hafiften yükselerek:

-"Bana Mirelya diyebilirsin; Sirius'tan geliyorum. Çok fazla vaktimiz yok, beni iyi dinlemelisin!"

Öylesine meraklanmıştı ki gözleri açılmış, nefesi düzensizleşmişti; bir karşılık veremeden başladı Mirelya:

-"Centauri'de karşılaştıklarınız gerçek Panganlılar değil! Sayborg furyası türümüzün yapısı bir hayli değiştirdi. Ancak biz soylular saf olarak kaldık… Bir isyan patlak verdi, Dora öncülüğünde… Çoğu sayborgu arkasında topladı, yıkım ve savaş uzun yıllar sürdü… Gezegenimizi koruyabildik,

ancak Dora'yı kaçırdık. Takipteydik ancak yakalayacak kadar toparlanamadık henüz. Ve maalesef… Güneş Sistemi'ni yakında işgal edecekler! Bize yardım etmelisin!"

…

"Fakat… nasıl? Neden ben? Ne yapılması gerek? Bu sorumluluğu nasıl üstlenirim?"

-"Halkını uzay geleceğe hazırladığını biliyoruz. Biz, enerjiye hükmetme, kullanma konusunda epey ilerledik ve farklı enerjileri farklı taşlara yükledik, bu 7 temel taş; Ametist-Sitrin-Aragonit-Malakit-Turmalin-Oniks ve Aventurin taşları. Fakat tam kontrol edemiyoruz ve ilginç bir şekilde…"

"İlginç bir şekilde ne?.."

- "Dinlemelisin. Ametist seni seçti bu gezegende! Buraya, beni babam Kral II. O'Hea yolladı ve efsunu tamamlamam lazım, taşla enerjileriniz özdeşleşmeli. Şimdi bana izin ver!"

Pelerininden karadelik siyahında bir cam çıkardı, odadaki tüm o mor enerji camın içine giriverdi, bir eliyle Kadir'i tuttu, başladı:

-"Ben, Kral II.O'hea kızı Mirelya, Sirius Prensesi ve 7 Taşın Koruyucusu olarak, enerjilerinizi birleştiriyorum; 'Et Lapis iste erit vobis in energetics in æternum. Venerunt autem omnes componis et colligis vestri navitas! Et ego te colligis uires!'"

Her şey aynı gibiydi, göz rengi hariç. Gözleri mora çalmıştı. Mirelya'ya sordu:

"Senin gözlerin… Yeşil ve, ve o enerji, senden aldığım enerji…"

-"Evet, benim enerjim Malakit ile eşlendi, göz rengim de" Devam etti:

-"Şimdi taş bir isim seçecek!"

Camının üzerinde harfler belirmeye başladı. Mirelya tekrarlıyordu:

-"A… Apoela! Sana böyle hitap edeceğiz, Apoela! Taşın bilgeliği ve enerjisi seninle olsun. Gitmem gerekli, Malakit'e odaklanırsan beni bulabilirsin!" dedi ve gözden kayboldu…

Dünyalar Savaşı

24 Haziran hazırlıklarla geçiyordu. Yakovleff 'in talimatları ile Ay-Mars kantonlarında uçuşlar askıya alınmıştı. Yörünge hareketleri ayrıntılıca haritalandırıldı. Asteroid çevresi BM Uzay Filosu 3. (Ares) ve 6. (Helles) birimlerine emanet edildi.

General Yakovleff, Albay Wondersan ile teftişe BM Ay Üssü'ne inmişti. Kanton Valisi Mrs. Jessica Mann ve Askeri Şef Albay Kane tarafından kaygı dolu karşılandılar. Vali:

-"General Yakovleff, bunu nasıl onaylayabildiniz? VoyagerIII şu an canlı ölüm makineleri getir…

PAT!

General hiddetle bağırdı:

-"Mrs. Jessica, hesap soracağınız kişi ben değilim! Yetkinizi aşıyorsunuz!"

Albay Wondersan derince öksürdü, yaverine kapıyı örtmesini işaret etti:

-"Dostlarım, şu an uzayda olan biziz ve hepimiz aynı fikirdeyiz. Ben, bu felaketin sorumlularından biri olarak anılmak istemiyorum!"

Gökyüzünün üstü kızışıyordu…

…

Ertesi sabah kâbustan uyandı Apoela; kâbus değil, gelecekten sahneler gibiydi. Taş için bir çare geldi aklına, nanoteknoloji hocası Bilge!

-"Sevgili Hocam! Bu yıl Nobel sizde gibi hissediyorum!" Kısaca başından geçenleri anlattı Apoela ve taşı ona bıraktı. Partikül Bilimci Eren Hoca'nın incelemeleri sonrasında adeta bir nanofabrika olduğu anlaşıldı, 'elementleri bükebilecek cinsten'.

…

General Yakovleff pek aldırışsız duruyordu Ay'daki müşterek operasyon üssünde. Güvenliği sağladıkları bilgisini veriyordu yetkililere. Ancak, Albay Wondersan'ın Ay Hükümet Konağı'ndaki konuşmasının devamını incelemek gerekliydi:

* “Hepimiz savaşın kaçınılmaz olduğu kanaatindeyiz; ilk hamleyle üstünlüğü almalıyız!” Gece boyu süren toplantıda, tarihin en ‘gizli anlaşması’ hazırlanmıştı.

‘Ryugudaki görüşmeler sırasında Uzay filosunun frekansları bozulacak, eşzamanlı Çin Müşterek Uzay Operasyon Birliği asteroidi ateş altına alacaktı. Devamında tüm hükümetler Sistemi savunma anlaşması yapmak zorunda kalacaktı’

3. Dünya Savaşı değil, 1. Dünyalar Savaşı olacaktı.

…

7 Temmuz. VoyagerIII yörüngeye girmişti.

-“VoyagerIII’den James Webb Uzay Üssü’ne, ben kaptan yüzbaşı OG! Güneş Sistemi’ne girdiğimizi bildiriyorum! Bizlere Pangan liderlerinden Felb refakatçi oldu, müzakere ekibiyle. Ryugu’ya yönleniyoruz. Saygılarımla!”

İlk ‘Gezegenler Arası’ müzakere.

Önlemler neticesinde uzay yerleşkelerindeki fırlatma rampaları inaktif hale getirilmiş, Ares-Helles asteroid çevresine yerleştirilmişti.

07.25 dolaylarında, Ryugu’da BM Müzakere ekibi hazır haldeydiler. General Yakovleff’in söylediklerinin aksine işler yolunda gözüküyordu.

Ve ta-ta-ta-tam!

Gemi asteroide inişini gerçekleştirdi. Karşılama merasiminden sonra ekipler salonda karşılıklı dizildiler. İletişime başlamak için BM tarafı NativeX’i aktive ederken bir ses yükseldi.

-“Ona gerek yok leydim!”

Herkesin gözü Lider Felb’in üzerindeydi!

-“Dilinizin yapısını çözümledik, aracıya gerek yok değerli üyeler!”

Tek bir kelime edemeden, ürküten bir duygu sarmıştı ekibi. Durum, üst versiyonuyla aşık atmak gibiydi!

Pazarlıklar dönüyordu, Panganlar teknolojik yardım karşılığında Satürn’e kalıcı yerleşke talebinde bulundu. BM Askeri Yüksek Temsilci

General Boris:

-"Niyetiniz, masumane bir işgal planı mı?"

Felb yanıtladı:

-"Dünyalı dostum, tam olarak anlamadın galiba. Bunu istesek şu an hemen yapardık!"

BOOM! BOOM! BOOM!

Üs saldırı altındaydı! Yakovleff'in planı mıydı bu?

General Boris:

-"Çabuk! Sığınaklara…" talimatını verdi, Ares komutanına ikaz çağrısı bulundu. Cevap:

-"Efendim, Filo savaş pozisyonunda ancak radarlarımız hedef tespiti yapamıyor. Nükleer onayı istiy… ZZZZT

-"Ares! Ares! Sesinizi alamıyorum!"

İkinci bir füze Ares kaptan gemisini vurmuştu!

Kargaşada Boris ve Felb göz göze geldiler.

Felb haykırdı:

-"Bu yaptığınız yanınıza kalmayacak komutan! Sakın unutma!"

BOOOM!

Son bir füze üssün merkezini vurmuştu. Enkazdan ibaretti duvarlar.

Felb ağır yaralanmıştı, 6 kişilik ekibiyle kaçmayı başardı.

Kayıp çoktu; General Boris, ekibinin çoğunluğu, ayrıca VoyagerIII ekibi… Aynı şekilde 6 tanesi hariç tüm Panganlar olay yerinde ölmüştü.

Nereden gelmişti füzeler? Ay Valiliği tarafından olay takip altındaydı. Albay Wondersan, Albay Kane ve Vali Jessica Mr. Yakovleff'e 'bu nasıl oldu?' dercesine bakıyorlardı. General:

-"Dostlarım, saldırının Dünya yörüngesinde dolaşan Çin Uzay Üssü'nden yapılacağı zannında mıydınız? Çin Genelkurmayı Mr. Mo Poli ile önceki gün planladık. Çevre asteroidlerdeki maden üslerine yükü 'sondaj cihazları' olarak tanımlanan mühimmatlar yolladık. Biliyordum, bu ufak madencilik asteroidlerini herkesin gözden kaçacaktı. Benden başka! Çevre

güvenliğin Ares-Helles tarafından sağlaması planlamıştı, gördüğünüz üzere Ares imha edildi! Şimdi izleyin." Telsizine yöneldi:

-"Helles, General Yakovleff. İyi bir operasyon çıkardınız Binbaşı, şimdi yarım kalan işi bitirin!"

Çok geçmeden, Helles, asteroide iniş yaparak sağ kalan herkesi esir aldı…

İstikameti belliydi. Ay!

Görünen o ki Mr. Yakovleff'in planı gerçekleşmişti, ancak yapılan açık bir darbeydi!

Dönem Başkanı Mrs. Paula'nın acil çağrısıyla toplanan Güvenlik Konseyi, General Yakovleff'ten süratle bir açıklama istedi. Yanıt çoktan hazırlanmıştı:

-"Değerli üyeler, Dünya dışı varlıklarla iş birliği konusunun hassasiyeti, basit bir oylamadan fazlasına ihtiyaç duyuyor. Satürn talebinden sonra, sistemin işgali yadsınamaz bir gerçekti. Tek yapabileceğimizin, hamle üstünlüğünü ele almaktı. Ele geçirdiğimiz sağ/ölü sayborgları inceleyerek neyle karşı karşıya olduğumuzu bilebilir ve kazandığımız sürede Güneş Sistemi'nin savunmasını güçlendirebiliriz.

'Tepsiyle sunulmuş bir Dünya'da payı olmak istemeyen, Uzay İnisiyatif Ekibi.

İmza: General Mr. Yakovleff, Albay Mr. Wondersan, Albay Mr. Kane, Ay Valisi Mrs. Jessica, Mars Valisi Mrs. Ozge, Asteroidler Birliği Yetkilisi Mrs. Lily'"

Günün sonunda pek alternatif yoktu. Olan olmuştu, savunulması gereken bir Sistem vardı. Şüphesiz General Yakovleff ve diğerleri ödüllendirilmeyecekti… Tüm imzacılar konu hakkında soruşturma açılmasını kabul etti, 'Büyük Savunma'dan sonra!

Büyük Savunma

Kaos milyonları sokaklara dökmüştü. Hükümetler çökme eşiğindeydi. Savunma, gökyüzünde yapılmalıydı. Ay Mars Kantonlarına elektron-pozitron

plazma topları kurulacak, savunma birimleri konumlandırılacaktı.

ODTÜ'de de hareketlilikler vardı. Taşı inceleyen Bilge ve Eren Hoca, 10 Temmuz'da komiteye şöyle seslendi:

-"Değerli üyeler, Ametist ile benzersiz bir savunma geliştirdik! Öyle bir katman düşünün ki ne mekanik ne manyetik ne de optik kaynaklı bir kuvvet tarafından etkilensin! Bu bir kalkan! Bu MetuShield!"

…

Kargaşalardan sonra, Apoela Mirelya'ya ulaşmaya çalışıyordu. Sessizlikle bütünleşti, Malakit'i odaklandı. Puslu ufku yeşile çalmaya başladı.

Yaklaşıyordu Mirelya.

Dikildi karşısına, göz göze geldiler.

Aralarındaki bu çekim ağır geliyordu zayıf ruha, Apoela'ya. Ruhsal bir bütünleşmeydi sanki.

Dayanamayıp, seslendi Apoela:

-"Mirelya, ben… bu çekime dayanamıyorum!" Lafı kesildi aniden.

-"Bu sen ve benim aramda değil, Ametist ve Malakit arasında olan bir çekim Apoela! Bizim ruhlarımız yalnızca bir aracı bu bağ için! Taşlar birbirlerinde var oluyorlar. Yakınlaşmamız bu taşların kontrolünü kaybetmemiz demek olur! Topla kendini! Babam derdi ki, eğer taşların enerjisi birleşmeye başlarsa, sonraki çekim daha kuvvetli olur, tümü birleşene kadar ve evren bu enerjiyi kaldıramaz'"

…

Ay Kantonu'nda yaralıları incelenen Panganların, üstün genetik geliştirmelere sahip oldukları saptandı…

İki senaryo vardı. Uzaydan başlayarak aşamalı savunmalarla işgal geciktirilebilirdi ve desteğin gelmesi beklenirdi veya basit bir yol: nükleer silahlar. Toplu yıkım, kesin sonuç; beraberlik.

…

11 Temmuz, Birleşmiş Milletler Genel Merkezi

Sisteme büyük zararlar vereceğinden nükleer kullanımı kesin şekilde

reddedildi. Nihai karar, tüm devletlerin iştirakiyle Armada Uzay Filosu'nun kurulmasıydı.

Mars ile Dünya-Ay arası hat, filo ve füze sistemleriyle agresif şekilde savunulacak, hatlar Ay'a yaklaştıkça yıpratma-oyalamaya geçilecekti. Dünya'ya indikçe tekrar agresifleşilecek, yörünge ve yeryüzünde koordineli bir savunma modeli uygulanacaktı. Tarihteki tüm kuşatmalar incelenmiş, modernite nazarında felsefesi özümsenmişti.

Yazarlar belki son kez yazacaktı şiirlerini.

Son tuvalleri olacaktı ressamların.

Veya yazdıkları en büyük eser olacaktı bu! Çizdikleri en muhteşem tablo!

İki tamamıyla zıt ihtimal arasındaydı, milyarların kaderi.

…

6 Ağustos

An itibariyle Dora ve İstila Ordusu, belirli belirsiz formasyonla Sisteme girmişti. Ay Kantonu'nda Starshot füzeleri konumlandırılıyordu. Ancak Dünya'ya yaklaşmıyordu istilacılar! Rotaları Jüpiter'di! Gözlerinden kaçırdıkları şey ise ODTÜ'nün Ametist ile baştan tasarladığı MetuShot füzeleriydi. BM Savunma Komisyonlarıyla görüşmeler sonrası MetuShot'ların kullanılmasına kararlaştırıldı ve füzeler fırlatıldı!

İnanılmaz etkiyle filonun sol kanadını vurdu füzeler! Moleküllerine ayrıldı onlarca gemi. Bu hamle karşısında, filo Mars'ın arkasında savunmaya geçti. Plan, Mars'taki füze rampalarından ağır ateş altına almaktı, ancak… yanıt gecikmemişti. Tek atış yapamadan tüm Mars üsleri imha edilmişti.

General Yakovleff, kendini gösteren Pangan filosuna Uzay filosunu sürmeyi önerdi.

-"Ateş güçlerini olabildiğince bölmeliyiz. Ancak böyle zaman kazanabiliriz!"

Ay Kantonunda konuşlanmış manyetik kalkanlı, ağır plazma toplu BM Uzay Filosu karşılayacaktı düşmanı.

General bizzat uzaya çıkıyordu. Geniş bir hat boyunca, üçgen biçiminde ilerliyorlardı. Ancak füzeler karşı filoya yaklaşamadan duruyordu, sanki bir enerji kalkanı vardı! Sebebi, 'Sitrin', 'Aragonit' ve 'Turmalin' olmalıydı, Dora'nın kaçırdığı taşlar…

…

Filolar, 3-saat dahi dayanamamıştı. Kaptan gemisi Attila dahil filo imha edilmişti… Geriye Dünya'da konuşlanmış Armada kalmıştı.

Kalkan, kılıcı kıramamıştı. İlerleyiş durdurulamayınca, Ay işgal edildi. Panganlar, Ay'a konuşlandı.

Alt alta, üst üste beklemekteydi iki düşman!

…

Güvenlik Konseyi'ne gelen Ay'ı parçalamak için nükleer başlık kullanımı önerileri reddedildi. Savaşı Dünya'dan uzaklaştırmak için, Armada'nın Ay'a doğru yola çıkması planlandı.

Bir 'Reconquista' yaşanacak mıydı?

…

7 Ağustos sabahı, ODTÜ Güç Kalkanı 'MetuShield' tamamlanmıştı. Bir nevi 'Kale'. Belki de insanlığın son umudu olacak Kale, ODTÜ.

…

Armada, 20.39'da harekete geçti. Ay yörüngesindeydi, ancak karşılarında kimsecikler yoktu. Birlikler yüzeye indi. General Krisman:

-"Efendim yüzey temiz, hiçbir yerde yoklar!"

O esnada sert bir çökme yaşandı!

BAM!

Ay paramparçaydı, üzerindeki herkesle. Armada, savaşamadan imha edilmişti, Ay ile.

…

Yörüngedeki filoya balistik füzeler atılıyordu. Devasa bir şölene dönmüştü gökyüzü! Binlerce parlak füze, havai fişek gibi süzülüyordu!

Savunulacak tek bir yer kalmıştı, Anavatan; Dünya.

…

Siren sesleri ve çanlar…

Bebek ağlayışları…

Yanan variller…

Ay'ın yokluğunda salt karanlıktı o günün gecesi…

Sis ve korku, tüm şehirlerde…

Yörüngedeki filoya balistik füzeler atılıyordu. Devasa bir şölene dönmüştü gökyüzü! Binlerce parlak füze, havai fişek gibi süzülüyordu!

Son Kale ODTÜ

Dünyanın dört bir yanında askeri üsler işgal ediliyor, şehirler düşüyordu. ODTÜ Savunma Komisyonu Başkanı Eren Hoca, artık tek çarenin MetuShield'ı aktifleştirmek olduğunu anlamıştı. ODTÜ ve yeryüzünün kalanı bu güç kalkanıyla ayrılacaktı artık!

…

** Ametist'in içinde, mutlak güç yatıyordu, diğer tüm enerjileri, tüm maddesel varoluşu kontrol etmeyi sağlayan. Zorluydu. Önceki gece, Apoela taşın enerjisini hissetmeye çalışıyordu. Mirelya çıkageldi, bir zırhla.

Şimdiye kadarki en parlak, en hafif zırh… Üzerinde Usta Apoela yazıyordu, modern Pangan toplumunun kurucusu. Enerji mühendisi ve bir filozoftu, ilk 'element bükücü'ydü. **

DEVRİM'de konuşmasına başladı Apoela:

"Dostlarım, güç bizimledir! Gerçek Panganlar yakında gelecektir. Tek yapmamız gereken tüm gücümüzle ODTÜ'yü savunmak.

Hatırlayın!

-"BİZLER DÜNYAYI DEĞİŞTİREBİLİRİZ!"

Şimdi ise!

-"BİZLER DÜNYAYI KURTARABİLİRİZ!"

Hep bir ağızdan tüm ODTÜ bağırmaya başladı

-"BİZLER DÜNYAYI KURTARABİLİRİZ!"

…

ODTÜ İşgal Birimleri; Sürdürülebilirlik, Savunma, İletişim Koordinasyon ve İdare olmak üzere dörde ayrıldı.

Mühendislik bölümlerinin geliştirdiği 'Proto Savunma Sistemleri' Doğu Yurtlar, Batı Yurtlar, A1-A7-A4 kapılarıyla birlikte Devrim ve MM üzerine yerleştirilmişti. Özel zırhlar ve lazer silahları savunma sanatları topluluklarına verildi ve sıkı eğitimler başladı. Baraka Savunma Birimi oluşturuldu. Oryantiring-Atletizm takımları Yalıncak içerisinde gizlenmişti. SAT-SAS ve Yelken takımlarıysa Eymir Gölü'ne konuşlanmıştı. '8. Yurt Özel Hektor Birliği' en etkili saldırı timiydi. Taşıt Müdürlüğü tam sefer lojistik sağlıyor; Genetik-Biyoloji bölümleriyse ele geçirilmiş Panganlılar üzerinde inceleme yapıyordu, bilgiler doğrultusunda silahların maksimum hasar ayarlamaları kalibre ediliyordu. Çevre-Gıda mühendislerinin geliştirmiş olduğu sistem, kampüs içi besin ihtiyacını 15 yıl döngüleyebilecek düzeydeydi!

…

Dünya üsleri sırayla düşmüştü ancak MetuShield'ı bir türlü delemeyen Dora, çılgına dönmüştü:

-"Bu lanet olası taş ne arıyor ellerinde!"

Felb:

-"Lider Dora, bu bir şans! Ametist avuçlarımızda"

…

Abluka başlamıştı.

MetuShield tutunamıyordu.

Kuşatma dört yanı sarsa da saldırılar püskürtülüyordu. Dora, kurnazca davranmalıydı. A7 Savunma Sorumlusu ISB kendisine savunmasızca yaklaşan Pangan komutanlarından Almela'yı gördü. Kendisine teklif edilen Mars Valiliği sonrasında, ISB savunmayı gizlice açmıştı…

Saatlerce süren kahramanca direnişe rağmen bu durum sonrası hatlar

bir bir delinmiş, çekilme Devrim'e kadar sürmüştü. Canla başla savaşan ODTÜlüler teker teker düşüyordu.

…

Tam bitti derken, Kraliyet Ordusu Devrim'e iniş yaptı ve hatları teker teker temizlemeye başladılar. Yenileceğini anlayan Dora, General Hicrurqi'ye hemen Sitrin-Aragonit-Turmalin enerjilerini birleştiren ayini yapmasını emretti.

"!Citrin-Domine-aragonite-tourmaline et lapidibus. Ego praecipio tibi coetus vestri navitas. Trium, ut unus!"

Dora, tüm Devrim'i hedef alarak taşların enerjisini Ametist'e doğru boşalttı:

"Lapidibus suspensus crepuit!"

Apoela, boynundaki kolyeyi kaldırarak:

"Omni virtute Amethystus, Libera!"

Ametistin tüm gücüyle savunmaya çalışmıştı ancak bu enerjiyi kaldıramamış, yere yığılmıştı... Bu büyük yıkımı engelledikten sonra Kraliyet orduları, birkaç saat içinde, isyancıların hepsini yakalanmış, Dora idam edilmişti.

Ancak… Apoela ağır yaralıydı.

Bilinci kaybolmuştu.

Mirelya bunu kaldıramıyor, kendini suçluyordu. Yapılabilecek tek bir şey vardı.

Ruhlarını taşa mühürlemek.

Ve son ayinini yaptı.

"Amethyst Chrysocolla. Et oblinito de animabus Mirelia et Apoela!"

Apoela ve Mirelya, artık taşların enerjisi içindeydiler.

Rektör Verşan, Kral O'Hea'ya teşekkürlerini iletti ve ODTÜ'den başlayarak Dünya Medeniyeti tekrar kalkındırma planları başladı. Yaptıkları ilk şey ise ODTÜ'nün onca güzel, manidar ve estetik heykelinden sonra sıra en anlamlı heykelini yapmaya gelmişti. Tam Devrim'in ortasında.

Birbiri içinde eriyen, Mor ve Yeşil renkli Apoela ve Mirelya'nın siluetleri.

Ve heykellerin altında yazan söz:

"Bizler Evreni değiştirebiliriz!"

"We can change the UNIVERSE!"

KAPSÜL

NİSAN ÇABUK

Tarih 2 Nisan 2085 saat 8.20 idi. 8.40 dersine yetişmem için 20 dakika çoktu bile biraz daha uyuyayım en iyisi, zaten bölüm şuradan şurası dedim kendi kendime… Ama o da ne? of 'metu mail' bildirimi kesin bir ödev falan unuttum diye düşündüm, hemen açtım maili "3. ve 4.sınıflar için 2 Nisan tarihindeki bölüm dersleri iptal edilmiş olup saat 14.00'te amfide gerçekleştirilecek seminere katılmaları beklenmektedir." İlk kısmı okurken hâlâ uyuyorum ve rüyadayım diye düşünüyordum ama ikinci kısım tam ODTÜ'lük hareketti. Hiç tatil yok illa bir ders, bir ödev, bir şey olacaktı. 'Neyse ya seminer alt tarafı gitmem' diye düşünüp yorganıma uykuya devam edecekmiş gibi sarılsam da mailin kalan kısmını görmem uzun sürmedi. 'Attendance is compulsary' işte bu uykumu kaçırmaya mutluluğumu kursağımda bırakmaya yetecek üç kelime idi. Neyse ikiye daha çok var diyemeden telefonum çalmaya başladı. Ankara alan kodlu bir numara önemli olduğu belliydi. Ranzanın altından gelen 'Of sustur şu telefonu uyuyoruz' sesiyle fırladım yataktan. Pijama terlik koridorda açtım telefonu. "Atlas'cım günaydın ben Burcu hocan" bu ses, bu isim bölüm başkanımızdı. "Günaydın ho ho cam" diye kekelerken ben o başladı anlatmaya "Bugün dersleriniz iptal edildi çünkü bölümde çok önemli bir konuğu ağırlayacağız eski mezunlarımızdan Nisan Hanım bizimle olacak. Ama biraz erken geliyormuş senin onu karşılayıp bölüme kadar eşlik etmen gerekli, olur değil mi Atlas'cım?" Uykulu olduğum anlaşılmasın diye "Tabii tabii hocam ben hallederim" diye hızlı bir çıkış yaptım. Ama kimdi, nereden alacaktım, ne yapacaktım? Burcu Hoca "Nisan Hanım özellikle bölüm öğrencilerimizden birinin kendisine seminer saatine kadar eşlik etmesini istedi" dedi ve ayrıntıları söyledi. Telefonu kapatır kapatmaz laptopa koştum. Kimdi bu Nisan Hanım? Neden bir öğrencinin kendisine eşlik etmesini istesin ki? 2022 ODTÜ Gıda mezunu, yüksek lisansı da ODTÜ'de ama sonrası yok. Burcu Hoca bu kadar önemsiyorsa demek ki bayağı kıymetli biri diye düşündüm.

Hemen hazırlanmalıydım tren garına gitmem gerekiyordu. Camdan dışarıya baktım hava kapkaranlık ve yağmurluydu. Tamam! Nisan ayı geldi de Nisan yağmurları bu kadar çabuk gelmeseydi keşke diye söylendim. Şemsiyemi de kapıp tren garının yolunu tuttum. Burcu Hoca'nın söylediği gibi İstanbul treninden inecek yaşlı birini bekliyordum. Evet, oydu beyaz dalgalı saçları omuz hizasına kadardı, üstünde çok şık bir palto vardı. Hafif topuklu ayakkabıları ile oldukça şıktı. Yüzü çok yaşlıydı, çok fazla kırışıklık vardı. Elleri de öyle… Hem yaşından hem de yaşadıklarından dolayı çok yaşlanmış gibiydi. Ona doğru harekete geçtim. Koluna girip yürümesine yardımcı olayım diye düşündüm. Ama hem yanında hem önünde takım elbiseli iki adam belirdi. Onlarda kimdi? Nisan Hanım önündeki adama çekilmesini söyleyip beni işaret etti. Hızlıca yanına gittim. "Merhaba ben Atlas ODTÜ Gıda mühendisliği öğrencisiyim, Burcu Hoca size eşlik etmemi söyledi" dedim. "Biliyorum, haydi gel" dedi. Yanındaki takım elbiseli adamların yardımı ile yürümeye başladı. Dışarı çıkar çıkmaz o adamlardan biri şemsiyesini açtı ve Nisan Hanım'ın üstüne doğru tuttu. Sanki onun koruması gibiydiler. Siyah havalı bir arabanın önünde durduk. Biri Nisan Hanım için arka kapıyı açtı diğeri koşarak şoför koltuğuna oturdu. Evet! onlar kesinlikle Nisan Hanım'ın korumalarıydı; Nisan Hanım çok zengindi. Bana dönüp 'Hadi arabaya geç' dedi. Arabası vardı, yardımcıları vardı, beni neden istemişti ki yanında? "Eee anlat bakalım kaçıncı sınıftasın?" diye söze başladı. Sürekli sorular sordu; dersler hakkında, bölüm hakkında ama her sorunun cevabını biliyor gibiydi. Sanki öğrenci gözünden bir şeyler öğrenmek istiyordu okulla ilgili. A kapısına geldiğimizde "Çok uzun zaman oldu buraya evim diyemediğim" dedi. Anlayamadım, ne demek istiyordu ama sesindeki hüznü hissetmemek mümkün değildi. Meraklı gözlerle sağa sola bakarken devam etti "Benim zamanımda burası yemyeşildi şu kaldırımın üstü bile ağaç doluydu. Hazırlığa el ele yürüyüp gelmek isteyen sevgililere izin vermezdi. İki kişiyi yan yana yürütmeyecek kadar büyüklerdi o ağaçlar" diyerek tebessüm etti. Sanki gözlerinde anıları canlanıyordu. "Ama hep çok severdik o ağaçları" dedi." Yeni ağaçlar da büyüyorlar merak etmeyin diyerek bizim diktiğimiz fidanların nasıl büyüdüklerini göstermek istedim gururla. Takdir eder bir ifadeyle başını salladı. Önce Devrim'i görelim dedi.

Takım elbiseli beylerin yardımı ile arabadan indi. Devrim'in tam ortasına kadar yürüdük orada durdu. "Artık evimdeyim, evime yakışır şekildeyim" dedi. Gözleri doldu ne demeliydim, ne yapmalıydım? Ayrıca ne yapmıştı ki kampüsten utanıyordu? Neden üzgündü? "Burası kampüsün en güzel yeri" dedim "Evet öyle" dedi derin bir iç çekerek. "Haydi bölüme gidelim artık" dedi. Biraz yorulmuş gibiydi, bu sefer koluna ben girdim korumaları tedirgin oldu ama Nisan Hanım gayet memnundu. "Atlas'cım bugün size bir şeyler anlatacağım" dedi. "Evet biliyorum Nisan Hanım. Tam olarak ne üzerinde çalışıyorsunuz acaba internetten araştırdım ama bulamadım maalesef" dedim. "Ben çok çalıştım, başardım sandım, yenildim ama şimdi tekrar başardım." Dedi. Anlamamıştım yine ama bu sefer benim anlamadığımı o da anlamıştı ve devam etti. "Kapsül üzerine çalışıyordum ben" dedi. "Bugün ayrıntılarıyla anlatacağım size." Bildiğimiz kapsül müydü? Efsane kapsül? Yine mi çıkacaktı piyasaya? Bunca olanlardan sonra? 15 yıl önce yasaklanmıştı. Çoğu hocamız üzerinde çalışmamızı bile istemiyordu. Şimdi ne olmuştu da tekrar gündeme gelmişti bize seminer verecek kadar önemli bir hal almıştı diye düşünürken bölümün kapısından içeriye girmiştik. Bölüme geldiğimizde Nisan Hanım'ın yüzünde büyük bir şaşkınlık vardı. Sanki HMÖ binasını ilk defa görüyormuş gibi bakıyordu. Gözleri yine dolmuştu, yüzünde eski günlere ait bir şeyler arıyormuş gibi bir ifade vardı. Bu bina bir mezunumuz tarafından yaptırılmış ve eski bir hocanın ismi verilmişti. Belli ki tanıyordu Nisan Hanım da o hocayı ve çok seviyordu. Seminer eski binadaki amfide olacaktı. Ona kapıya kadar eşlik ettim, o anda tanıdık biriyle karşılaşmış gibi kapıya gülümseyerek baktı. Burcu Hoca da bizi bekliyordu, Nisan Hanım bana dönüp "Bana eşlik ettiğin için teşekkür ederim, içeride beni iyi dinle olur mu?" dedi. "Tabii ki" diyerek amfiye geçtim ve aklımda pek çok soruyla birlikte yerime oturdum. Birkaç dakika sonra Burcu Hoca Nisan Hanım'ın koluna girmiş ortadaki masaya doğru ilerliyorlardı. Burcu Hoca açılış konuşmasını yapıp sözü Nisan Hanım'a bıraktı. Nisan Hanım yılların yorgunluğunun sesine yansımasına izin vermeden gayet gür bir sesle konuşmaya başladı. "Bu bölümü seçerken ki amacınız neydi?" diye bir soru yöneltti salona, ani bir sessizlik oldu, herkes birbirine bakıyordu. Ama cevap beklemeden konuşmasına devam etti

“Güzel bir fabrikada işe başlamak mı, burada aldığınız eğitiminizle öğrendiklerinizle insanlık için daha değerli ne yapabilirim diye mi düşünüyorsunuz? ODTÜ sizi hangi hayallere sürüklüyor, ne gibi hedefler çıkartıyor önünüze bunu merak ediyorum. Sağlıklı gıda, uygun fiyatlı gıda, geliştirici gıda, açlık sorununu ortadan kaldırmak neler yapmak istiyorsunuz?” 4. sınıflardan tanımadığım ama yüzündeki ifadeden de tanımama gerek olmadığını anladığım biri “Açlığa son vermek istiyorum ama bu sefer düzgünce” dedi. Ardından gülüşmeler oldu. Burcu Hoca ayağa kalkıp sinirli bir şekilde gülenlere baktı. Nisan Hanım “Düzgünce derken ne demek istiyorsunuz?” diye sordu. Burcu Hoca’nın kızgın bakışları hâlâ çocuğun üstünde olduğundan sanırım, çocuk cevap veremedi. Nisan Hanım “Haklısınız” dedi. “Yanlış olan buluşları düzeltmek, geliştirmek de bizim görevlerimizden biri. Hepimiz en doğrusunu, en iyisini yapmak isteriz…” Derin bir nefes aldı ve devam etti: “Açlığa son vermek, çocukların karnı tok huzur içinde büyüyebildikleri bir dünya 63 yıl önce benim de hayalimdi. Ama o zamanlarda dünyada işler hep kötüye gidiyordu ve kimse görmek istemiyordu. En temel kaynaklarımız olan suyu, havayı ve toprağı zehirleyecek kadar gıda üretimi yapılıyordu. Bu üretim, iklimleri değiştirecek boyuta kadar gelmişti. İnsanlığın açgözlülüğü, her şeyi kendine istemesi sonucu zengini daha zengin fakiri ise daha fakir bir hale getirmişti. Üretim çok fazlaydı ama hepsi belirli bir grup insana gidiyordu. Hem çevreyi hem de insanlığımızı kaybetmeye başlamıştık. Sağlıksız beslenme tercihti ama yetersiz beslenme zorunluluktu çoğu insan için. Ben de idealist bir gıda mühendisi olarak hem sağlıklı hem de yeterli bir beslenme sağlamak istedim. Tüm insanların eşit şekilde sağlıklı beslenebilmesi için, herkes için kapsülü buldum.” dedi. Salondaki herkes şok olmuştu. Fısıldamalar başladı, kapsülü bulan tüm dünyaya bunca zarar veren kişi Nisan Hanım mıydı? Burcu Hoca ayağa kalkarak salondakileri sakinleştirmeye çalıştı. “Sessiz olalım arkadaşlar” dedi. Dinlememizi istiyordu, Nisan Hanım da anlatmak istiyordu. İşin aslı farklı mıydı? Bunca olandan sonra bize ne anlatacaktı? “Her zaman başarılı olamazsınız” dedi Nisan Hanım. “Çok güzel amaçlarla yola çıksanız da işler her zaman sizin istediğiniz gibi gitmez. Bugün sizden özür dilemeye geldim. Gelecekteki meslektaşlarım sizlerden… Bölümümden özür dilemeye

geldim. Okulumdan… Bugün eğer izin verirseniz size bir başarı hikâyesi değil, büyük bir hata anlatacağım" dedi. Gerçekten üzgündü, gözleri dolmuştu. Herkes sustu, herkes kızgınlığını şaşkınlığını bir kenara bırakıp Nisan Hanım'ı dinlemek istiyordu. Burcu Hoca küçük bir tebessümle başını salladı, buyurun söz sizin diyordu. "Bu amfiye ilk geldiğimde sizler gibiydim ben de içimde büyük bir heyecan vardı iyi bir şeyler yapmak, tarihe geçmek, dünyayı değiştirmek istiyordum. Hayallerimi daha da büyüten destekleyen yer hep burası oldu. Değerli hocalarım, okulum… Sanki bir film senaryosu yazar gibi aklımdaki planları yazdım. Hocalarıma okurken gülmelerinden çekinmiştim, içlerinden gülenler de olmuştur ilk başlarda bundan da eminim. Filmlerdeki gibi bir hap olacak gerekli besin değerlerini içerecek. Kolay ulaşılan herkese yetecek kadar tokluk hissi sağlarken her türlü vitamin, mineral, protein, vücudun tüm ihtiyaçlarını da karşılayacak. Günde 3 kere kullanmak yeterli olacaktı. Dünyayı kirleten zararlı endüstri dünyası değişecek, karbon salımı azalacak, maliyet düşecek, plastiğe gerek kalmayacak, açlık bitecek. Kâğıt üzerinde bir devrim, çok ama çok kârlı bir yenilik. Gülmek için yeterli bir hikâye değil mi?" dedi gülümseyerek. "İlk denemeleri burada tam aşağımızdaki laboratuvarda yaptım. 2 yıl her gün olumsuz sonuçlar aldım, başarısız oldum. Onları düzeltmeye de bir yıl harcadım, sonunda bir şeyler yakaladığımda artık bu projenin benim ellerimde olmadığını gördüm. Denemelerim sırasında başvurduğum yerlerden çoğunlukla ret yanıtı alıyor ya da bir iki görüşmeden sonra biz size döneriz mesajı alıp geri dönülmüyordum. Başarmama kısa bir süre kala bir yerden onay almıştım. Evet hepinizin çok iyi bildiği InnoWTechs Industry. İlk başarılı sonuç aldığım gün havalara uçmuş mutluluktan ölüyordum. Kutladım, hazmettim, oturup raporumu yazdım. İki gün sonra aynı o filmlerdeki gibi laboratuvarıma üç kişi geldi. InnoWTechs çalışanları. Beni tebrik edeceklerini düşündüm her genç bilim insanı gibi. Ama onlar bana imzalamam için bir sürü evrak getirmişlerdi. Projenin tüm haklarını aldıklarını, hemen üretime başlayacaklarını, benim de onlarla çalışmak zorunda olduğumu anlatıyorlardı. O an hayatımın en büyük başarısızlığıydı. Bir şeyler bulmak başarı için yetmiyordu onu düzgünce gerçekleştirebilmek önemliydi. O zaman bunu kabul etmek zorundaydım. Tüm dünya

için, insanlık için çünkü iklim değişikliği çoktan gerçekleşmişti. Suyumuz bitmiş, topraklarımız zehirlenmiş, yediğimiz her gıda zaten az çalışılmış bir kapsülden bile daha zararlı hale gelmişti. Ülkeler çözümler arıyordu iyi olacağını sandıkları ama her şeyi daha da kötüye sürükledikleri çözümler… İmzalatılan evraklara göre projenin başmühendisi ben olacaktım. En azından yanlışlara dur diyebilirim diye düşünüyordum. Kısa bir süre sonra Amerika'ya gittim. ODTÜ ile olan tüm iletişimim kopmuştu. 6 ay gibi kısa bir sürede yenilebilecek ilk hapı yapmam bekleniyordu. İnsan vücudu için gerekli olan her şeyi küçücük bir hapa aktarmam ve tüm zararlarını yok etmem. Kalabalık bir ekibim vardı, herkes alanının en iyisiydi. İlk kısmı başarmıştık. Gerekli tüm vitamin, protein, mineral içeriklerini aktarmıştık. Ama denekler üzerinde denenmeliydi, yan etkileri hakkında yeterli bilgiye ulaşamamıştık. Tabi tüm dünyanın içinde bulunduğu durum beklemeye ve sonuçları tam olarak incelememize izin vermedi. Ayrıca InnoWTechs firması da bu yenilikte ilk olmak istiyordu. Dünya sorunları da umurunda değildi sadece kazanmak istiyordu. Kiminle ne için savaşa girdiği önemsizdi. İsmini ben verdim 'Kapsül'. Herkeste çağrışım yapabilecekti. Her ne kadar laboratuvarda üretilmiş olsa da tüketen kişiye özenle hazırlanmış bir sofrada keyifli bir yemek yeme hissi yaratacaktı. Emindim, her şeyiyle insanlara yardımcı olacaktı. Piyasaya çıktı, herkese adeta bir ilaç gibi gelmişti. Çok büyük reklam kampanyaları, önemli iş birlikleri, güvenilir referansları vardı. Sadece reklam panolarında değil gün içerinde görebileceğiniz her yerdeydi. Artık günlük beslenmenizi Kapsül ile gerçekleştirmek tercihiniz değil, alışkanlığınız oluyordu. Yetersiz deneme sürecinden dolayı kapsülü sadece 25 yaş üstü bireylerin tüketebilmesi kararlaştırılmıştı. Zaten dünyada kalan sınırlı kaynaklar anca çocuk ve genç nesle yetecek kadardı. Rüya gibi bir dönemdeydim. Evet, kimse ismimi bilmiyordu ama şirket içinde kahraman gibiydim. En azından kazandıkları sürece. 2026-2051 arası 25 yıl boyunca raflardaydı kapsül. Dünya nüfusunun büyük bir çoğunluğu sadece kapsülü tüketiyordu. Doğal gıdaları ise sadece belirli bir zümre insan. Doğa kendine geliyordu çünkü sağlıksız çalışan fabrikaların çoğu kapanmıştı. Yağmayan yağmurlar yağmaya, kuruyan ağaçların yerine yeni fidanlar büyümeye, sular tekrar berrak akmaya başlamıştı. Siyasetçiler

bu sorunu da atlattık rahatlığında, piyasadakiler kapsül alternatifleri ya da kapsüle uygun tamamlayıcı ürünler tasarlama gayretindeydiler. Alışmıştık ama pek çok şey eski heyecanını kaybetmiş sıradan hale gelmişti günlük rutinlerin dışına kesinlikle çıkamıyorduk. Yeniliğe karşı adeta kendimizi kapatmıştık. Belki de bulacağımız keşfedeceğimiz her şeyi gerçekleştirmiştik. Bu mümkün müydü? 2047 yılında kapım çalınana kadar böyle düşünüyordum. Psikolog Cihan Beyin ilk cümlesi "Nisan Hanım yanlış yaptınız!" Kapsülün başarısından sonra kimliğimin gizlenmesi koşulundan dolayı uzaklara kaçmıştım. Bir süredir her şeyden uzaktım. Ama ne yalan söyleyeyim kaçmamdaki asıl amaç bir hata çıkarsa buna dayanamamaktı. Ama bir gün bir sorun olabileceğini de hep hissediyordum. Cihan Bey Türkiye'den kalkmış gelmişti. Çok araştırmış biraz da içgüdüleri sayesinde beni bulmuştu. Kapsülün ilk çıkışından beri pek çok insan onu kötülemişti; kimyagerler, mühendisler, psikologlar, sosyologlar, ekonomistler, siyasetçiler… Buna alışıktım. Ama bu sefer biri beni bulmuş ve gerçekten endişelenmişti. Kendi çıkarı olmadan bana tüm insanlar adına ulaştığını söylüyordu. Öncelikle şaşırdım bu benim beklediğim bir yan etki değildi. Bana sadece kapsülle beslenen insanlar üzerinde psikolojik analizler yaptığını anlattı sonuçları bir bir gösterdi. İddia ettiği durumun artması ihtimali ve belki de bu durumun bilerek yaratıldığı ihtimali. Artık olay kimyadan, sağlıktan, ekonomiden bağımsızdı. Olay tam olarak ilk başta anlattığım gibi adeta bir film senaryosu gibi ilerliyordu. Cihan Bey sadece kapsül ile beslenen bireylerde bazı monotonluklar gözlemlemiş. Olaylara karşı verdikleri tepkilerin olması gerektiği gibi olmadığını fark etmiş. Karakterleri birbirinden farklı kişilerde bile aynı tepkileri vermeleri tek tip insan oluşumu gözlendiği kanısına varmış. Yani o çok korktuğumuz robotların bizi ele geçirme fikrini insanları robotlaştırarak biz gerçekleştiriyorduk. Uzun süreli tek tip beslenme şekli insanlardaki özgünlüğü, yaratıcılığı, farklılıkları kısıtlamış hatta çoğu noktada bitirmişti. Tüm kapsüllerin içeriğinin aynı olması, insanların beynindeki aynı noktaları uyarıyor, aynı duygu değişimlerini, karar alma mekanizmalarını harekete geçiriyordu. Bu şimdilik birkaç örnek ile sınırlıydı ama yapılan araştırmalar bu durumun gerçek bir tekdüzeliğe insanların robotlaştırılmasına sebep olacağını söylüyordu. Açlığı sonlandıralım

derken çok daha farklı bir alana zarar vermiştik. Ve bu durum insanlığın geleceğini tamamen değiştirebilirdi, hele yanlış insanların bu durumu bilmesi bizi büyük felaketlere sürükleyebilirdi. İşte bu yüzden sizler kapsülün yasaklanma sebebini 'Kanser geri geldi', 'Kurtulduğumuz kanserojen maddeleri tekrar bize aktarıyorlar' şeklinde okudunuz. Kanserojen maddelerle mücadele yeni bitmişken böyle bir sebeple kapsülün üretimini durdurmak daha mantıklı olacak diye düşündük. Cihan Bey'in anlattıklarını ilk olarak InnoWTechs ile paylaştım. İnanmadılar, kendileri de pek çok araştırma yaptılar, sonuçlar aynı geldiğinde ise o korkunç cevabı aldım. "Bu bizim sorumluluğumuz değil, biz kapsül ile açlığı bitirdik, doğayı eski haline getirdik, gereksiz üretimi bitirdik, enerji kaybını azalttık, kocaman bir felaketi önledik. Beslenme alışkanlığını kökünden ve en faydalı şekilde değiştirdik, olayın duygu boyutu bizim sorunumuz değil." Bunu düzeltmek için bir şey yapılmayacağını ve asla kimseye söylememem gerektiği söylendi. Dedim ya arkadaşlar başarı için bulduğunuz geliştirdiğiniz şeyin iyi uygulanması çok önemli. Yine sadece filmlerde olabileceğini düşündüğüm bir sürece girmiştim. Bir şekilde bu duruma dur demeliydim. Ama bunun için tarımı, hayvancılığı, eski besin kaynaklarımızı tekrar harekete geçirmeliydik. Cihan Bey ve şirketten güvenebileceğim birkaç kişi ile birlikte çalıştık. Güçlü olmalıydık, bu işe dur diyebilmek için hem alternatifler ortaya çıkarmalı hem de söz sahibi olmalıydık. Dört yılın ardından kapsülü yasaklatmayı başardık. Tüm dünyaya ders olan kıymetini öğrendiğimiz tarıma, hayvancılığa, temiz su kaynaklarına geri dönüyorduk adım adım. Fabrikalar için düzenlemeler artık tüm dünyada çok daha sıkı yapılıyor. Değerini hiç unutmayacak şekilde bilmeliydik bu dünyanın. InnoWTechs Industry 2052 yılında kapandı. Ben de uzun bir süre kapsülün etkilediği insanların psikolojik tedavilerine yardımcı olan ekibe destek verdim. Basında yer almaması için çalıştım. Aradan 30 yıl geçti. Tedavilerimiz başarılı oluyor, etkileri yavaş yavaş kayboluyor. Yakın bir zamanda basına da açıklanacak bu durum. Daha doğrusu ben açıklayacağım. Başlattığım bu macerayı nasıl sonlandırdığımı da anlatmak ve özür dilemek benim görevim. Ama dedim ya önce size anlatmak, sizden özür dilemek istedim. Evimden, beni anlayabilecek insanlardan, üstümde çok emeği olan bu güzel okuldan… Burada

öğrendiğimiz, yaptığımız deneyler hep somut şeyler. Belirli amaçları olan ve ona göre ilerleyen şeyler. Ama burada öğrendiğimiz daha önemli bir şey varsa o da dünyayı değiştirecek bile olsak bazı önemli konularda asla taviz vermemek, kendimize, bize yakışan şekilde yapmamız. Sonuçları ne olursa olsun yaptığımız işin arkasında olmamız. Ha bir de tabi, arkada tüm gerçeği bilen insanlar bırakmak çok önemli diyerek" gülümsedi. Uzun uzun bize baktı "Teşekkür ederim" dedi. Tüm amfi sessizdi. Anlamaya çalışıyorduk ve bu uzun sürecek belliydi. Ama Nisan Hanım ne olursa olsun dürüst ve iyi bir bilim insanıydı. Hatasının da başarısının da farkındaydı. Ayağa kalkıp alkışladım kendisini, tek başıma, birkaç dakika içinde bana katılanlar da oldu sadece bakanlar da. Burcu Hocanın teşekkürleri ile Nisan Hanım ayağa kalktı bana tebessüm etti ve gitti. Aradan bir hafta geçmişti yine yağmurlu bir sabaha onun haberiyle uyandık. Her şeyi anlatmış özür dilemişti. Tüm dünyanın gündemindeydi ve yargılanacaktı. Haberlerini takip ediyordum, mahkemeleri peş peşe gerçekleşecekti. Pek çok şeyden suçlanıyordu. Kapsüle ilk günden beri karşı olan şirketlere gün doğmuştu. Mahkemeler nasıl sonuçlanacaktı çok merak ediyordum ama öğrenemedik. Çünkü Nisan Hanım 13 Nisan 2085'te vefat etti. Haberini aldığımda bölümdeydim herkes çok şaşkındı, üzgündü, anlamaya çalışıyorlardı. Ne hissedeceğimizi şaşırmış durumdaydık. Ama arkasında gerçekleri bilen insanlar bıraktığından emin olmalı Nisan Hanım. Çoktan düşünmeye başlamıştık ve bence onun bizden istediği de buydu zaten.

CAMIN ARKASINDA

ÖYKÜ ÇİSE ÇANCI

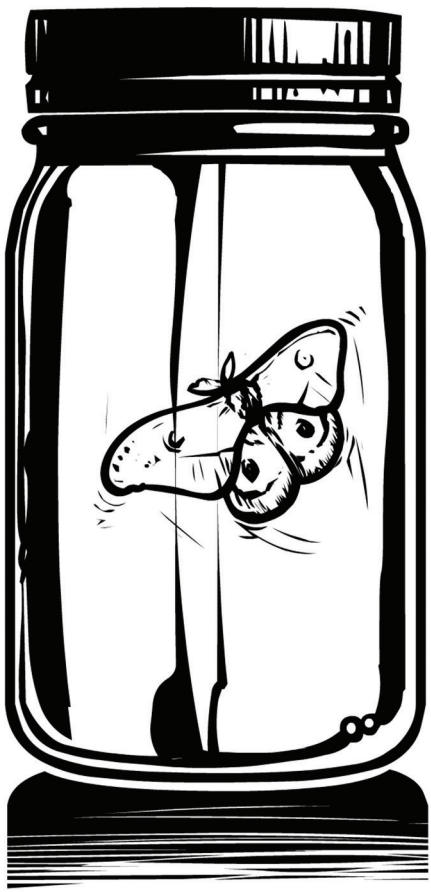

Günlerden hafta içi, yerlerden ODTÜ, daha ayrıntılı olmak gerekirse kütüphanenin önünde. İçeri girenler, dışarı çıkanlar, mola verenler, molası bitmeyenleri görürsünüz. Bir de aceleyle önünden geçip yiten yüzleri. Yüzlerinin ardında kol gezen düşünceler vardır gözlerinden yansıyan. Bazıları kimse yansıyanları görmesin diye gözlük takar, bazılarıysa gözlüklerini de görmesinler diye lens. Bilinen ya da bilinmeyen sırlarını saklama çabasıdır onlara nefes aldıran. İçindekiler gibi Orta Doğu'nun da sırları vardır kendinden bile sakladığı. Duvarları fısıldar kendi aralarında, kaldırım taşlarına basarak ilerler söylentiler. Mühendislik binasının camları açılır kimi zaman gülmekten kimi zaman hüzünden. Ama ne köpekler anlar ne ağaçlar ne de hocamlar. Hocamların anlamaması en iyisidir zaten onların dertleri başlarından aşkındır. Dertlerinin en arsızı zamandır. Yaptıkları planlı plansız her şey zaman içerir. İstenmediğinde geçmek bilmez, ihtiyaç anında kaybolup gider zaman. Derslerin, seminerlerin, hatta toplulukların zamanları vardır. Bunlar o kadar önemlidir ki haftaları, ayları ve yılları kapsayan programlar bile yapılır. Uyulması şart değildir böylesi kesin şeylere. Zaten aksilikler hep olur, yine de onların bile zamanları vardır. Laboratuvar deneylerininse zamanı daha karmaşıktır. Bazen salı öğleden önce olurlar, bazen perşembeye ertelenirler, bazen de calculus dersinin ortasında aklının bir köşesinde keyfince volta atarlar. Tesadüfen bugün, kendisinin deneylere ilişkin düşünceleri gibi volta atan biri daha vardı kampüste. Onun aklında talihsiz bir deney, deneyin aklında bir güve vardı. Belirli bir güve değildi bu. Ondan önce yaşamış tüm güveler gibi doğmuş ve onlar gibi yetişmişti. Her güve gibi ışığa zaafı vardı. Atalarının uğruna yok olmasını umursamadan her fırsatta ışığa gidiyordu. Ondan öncekiler de böyle yapmıştı, ondan sonra gelecekler de bir süre yapacaktı. Bundan dolayı bazı kültürler umudun simgesi olarak gördüler güveleri.

Laboratuvarların arasından dolaştı. Dezenfektan kokularıyla sarhoş oldu. Dengesiz uçuşu bazılarını rahatsız etti, elleriyle kovalamaya veya yakalamaya çalıştılar. Saçma hareketlerine güldü ve yoluna devam etti. Başka laboratuvarlara da girdi. Beyaz ışıklara yöneldi ama camlar onu engelledi. O da sarı, cyan ve magenta ışıkların arasından geçti. Bir şeyler ters gitti, kendinden geçti. İçinde bir kelebeklenme hissetti. Bir güvenin içinde kelebeklenme iyiye işaret olamazdı. Kanatlarında bir gerginlik vardı onları oynatırken canı acıdı. Antenlerini kıpırdattı ama bulanık duydu sesleri ve sisliydi gördükleri. Hayatına kaldığı yerden devam etmeye çalıştı. Cama çarptı. Biraz diretti vaz geçip diğer tarafa yöneldi, yine cama çarptı. Aynı işlemi her yönde uyguladı. Yoruldu, susadı, acıktı ve kondu. Konduğu yerden gölgeler gördü. Gölgeler ona hiç dokunmadı, o da alıştı. Sürekli canı acıdı, uzuvları gerildi, giderek kör görmeye başladı, giderek hiç duymaya başladı.

Camın diğer tarafındaki adam giderek onu düşünmeye başladı. Onu farklı dalga boylarından fotonlarla vurmuştu. Bunu planlamamıştı. Güvenin büyüyeceğini de planlamamıştı. O ana kadar güvelerle ilgili hiçbir şey planlamamıştı. Ne yerler, ne içerler, hayattan ne beklerler bilmiyordu. Son beş saattir odasındaki kavanozda bir güve, gözlerinde uyku vardı. Üstelik güve de uykusu da giderek büyüyordu. Kimseye anlatmamıştı henüz. Deney malzemeleriyle ne yapıp da böyle sonuçlandığını hatırlamıyordu. En iyisi bir bilene sormaktı ama ne söyleyeceğini bilemedi. Maille anlatmayı denemişti çünkü yazdıklarını görüp düzeltirse okuyanların anlama ihtimallerini arttırabileceğine inanıyordu. Maili Türkçe yazabilirdi, İngilizce de yazabilirdi, isterse Rusça da yazardı ama Rusçayı kimse anlamazdı. Yazacaklarını düşününce zaten kimsenin anlamayacağını o yüzden de dilin bir şey ifade etmediğine karar vermişti. Nasıl başlayacağını bilemedi, iyi dileklerde mi bulunsaydı yoksa nasılsınız diye mi sorsaydı (konuya direk dalmak hem kaba olurdu hem de yaratacağı şokun etkisini arttırırdı). "Nasılsınız"la başlamadı bu sorunun ona geri dönebileceğini düşünerek. İyi dileklerde bulundu (buna ihtiyaç olunabilirdi) ve işini riske etmemek için rahatsız ettiği için özür diledi. Konuya rahatça dalabilirdi artık. Büyütme ışınını bulmuş olabileceğini yazdı. Sonra güvenin büyüme oranının kocaman olduğuna karar verip 'kocamanlaştıran ışın'la değiştirdi. Bunun imkânsızlığından da

bahsetti. Yazarken dalga geçtiği sanılmasın diye her şeyi yazmanın en akıllıcası olduğunu düşündü. Fisyon ve füzyon olaylarından ve bunların yaşanmadığından -bunu yazabildiğine göre öyle olmalıydı- sadece optik aletleri kullandığından bahsetti, hangilerini kullandığını unuttuğundan bahsetmedi. O kadar da aptal görünmek istemiyordu. En azından kitabındaki kuantum ve mekaniğini bilen bir aptaldı. Bir objeyi atomik düzeyde büyütmenin bombalardan daha büyük enerjiye mal olacağını ve bunun yeryüzünün beşte birine denk gelen bir alanı yok etmek demek olduğunu biliyordu. Bırakın yeryüzünü gözlük camları bile çizilmemişti. Uçan güveyi çok net görmüş, büyümesini izlemişti. Ona su ve yün kazağının sağ alt kısmını vermişti. Büyüdükçe kalınlaşan sesini duymuştu. Hırıltılı nefes alışını ve havlayan iç çekişlerini tekrar tekrar dinlemiş, yazarken de havlayan güvenin inandırıcılığını sorgulamıştı. Ama doğruydu. Ona hasta yavru bir köpek bulduğunu söylemelerinden korktu. Ona deli demelerinden de korktu. Tuhaftır ki delirmekten çok deli denmesinden korkuyordu. Bir süre bununla oyalandı. Sonra düşüncelerini toparladı tekrar gözlemlediklerine getirdi konuyu. Kanatlarını kıpırdatmakta zorlandığını, gözlerindeki altıgenlerin sıvımsı şişkinliğini, bacaklarındaki kılların incelip dökülmesini -bu kötü bir şey miydi ki diye düşündü- teyzesini doktora götürdüğü sefer gibi anlattı. Yüzey alanına yetecek ısıyı bulamadığı için üşüdüğünü ama kürkünün ve kaloriferin ona yardımcı olduğunu da ilave etmişti. Ona dokunmaya hiç cesareti olmamıştı. Ona güvenmiyordu. Böceklere olan güven problemleri kendini bildi bileli vardı. Bunu psikoloğuna anlatmak üzere günlük demeyi reddettiği deftere not etti. Babasına olan güven sorunlarının hemen altına büyük harflerle.

Giriş, gelişme, sonuç bölümlerini gözden geçirdi. Noktalama hatalarını düzeltmeye üşendiği için bıraktı. Mutlaka bir geri dönüş alacaktı; tabii gönderseydi. Aklına takılan bazı soruları eklemeyi unutmamıştı maile. Güve artık neden uçmuyordu? Neden küçük de olsa bir patlama olmamıştı? Turşu kavanozunun içinde güvende miydi? Güveler turşu sever miydi -nasıl olsa bayat kıyafetleri yerlerdi bayat salatalıklardan rahatsız olmamalılardı? Atomlar nasıl ve neden genişlemeye karar vermişti? Yoksa proton alt birimlerinin uzun zamandır kullanmadıkları özgür iradeleri mi vardı?

İstemediklerinde elektronlar orbitallerde çarpışmaz mıydı? Öyleyse neden bunları işlemişti senelerce üstelik düşük notlarını düzletmek için tekrar almıştı o dersleri? Neden bunları yaşıyordu? Hatta neden yaşıyordu? Son iki sorunun cevabının mail yoluyla gerekli yerlere ulaşamayacağını düşündü. O yüzden onları sildi. Taslak olarak kaydet butonuna bastı ve hava almaya çıktı. Yarım saat sonra Ankara'nın ayazına söylenirken kırmızıya dönmüş yanaklarını onlardan daha soğuk olan elleriyle ısıtmaya çalışıyordu.

Güvenin acısı giderek artıyor hiç bilmediği frekanslarda inliyordu. Onun inleme sesleri köpekleri kızdırmıştı. Kimdi onların bölgesinde havlayan ve ne cüretle? Sesleri birbirine karıştı sonra bir bütün oldu. Köpek olmayan pek çok şey havlamaya başladı o gece. Havlamayan pek çok şeyin de gözüne uyku girmedi. Aynı gecenin sonunda cuma vardı. Güzelim hafta sonu tatillerinin habercisi cumalardan değildi bu. Ertesi günü finallerin olduğu cumalardandı. Yurt odasında finaller umurunda olmadan tüm gece güveyi dinlemişti. Tercihen değil başka çaresi olmadığından dinlemişti. Onu acılarından kurtarmayı düşündü sayısız defa ve dört defa da harekete geçti. Yapamadı. Güve kocamandı. Bedeni bu düşünceye son vermek adına irkildi. Sonra da güvenin kalınlaşan sesine irkildi. Artık kesik kesik değil hiddetle ve içli havlıyordu. Önce bir ses geldi hepsinden yüksek, sonra bir sessizlik hepsinden beter. Sonra zamanında parçalanmayan atomlar aktılar bir zamanlar güve olanın olduğu yere. Yapılacak en doğru şeye üç saat on iki dakika önce karar vermişti. Uykusu ona her şeyi düşünmesi için bir fırsat sunmuştu tüm gece uğramayarak. Sürekli saatini kontrol etmesine de yol açmıştı ama mevzu bu değildi. Kocaman güveyi yurtların arkasındaki ormanda gömecek ve sırrını saklayacaktı. Öyle de yaptı. Gözlüklerini çıkardı, kendisine lens alma zamanının geldiğini söyleyip tekrar taktı. Anlatması güç bir şekilde çıkardı odasından ve nazikçe kucakladı akıtmadan kocaman bedeni. Ellerini yıkamakla bundan kurtulamayacağını düşündüğünden duşa girme kararı aldı dönerken. Her şeyin sebebi deneyi düşünürken volta atarak yolunu uzattı. Düşünmeye devam etmek en sağlıklı yoldu böyle kocaman olayları atlatmak için. Psikoloğu öyle söylemişti.

Minik larvaların dikkatini çekti kocaman güvenin ölüsü. İçine toplaştılar. Kendilerini final döneminin soğuğundan korudular orda. Ve bayat şeyleri kemirip uyudular kocaman güvenin içinde büyümek için sabırsızlanarak.

ODTÜ EFSANESİ

EMRE ÇETİNASLAN

Adımlarını hızlandırdı, A1 girişinden Hazırlığa doğru giden yolda artık tek başına olmadığını hissetmişti. Adımları hızlandıkça yol daha da ıssızlaşıyordu. Kulağına gelen hafif rüzgâr sesi ve yaprakların dalgalanması da git gide artıyordu. A1 kapısındaki güvenlikten geçeli sadece bir iki dakika olmuştu ve arkadaşlarıyla buluşmak için çarşıya gidiyordu, o an geri dönmeyi düşündü ama onu takip eden şey git gide yaklaşmaya başlamıştı ve geri dönmek onun için artık imkânsızdı. Hızlı yürümek onu güvende hissettirmeye yetmedi ve koşmaya başladı. Hazırlığa vardığında kendini güvende hissedeceğini düşünüyordu ama koştukça önündeki yol sanki daha da uzuyordu. Artık korkusunu daha fazla saklayamadı ve "Yardım Edin" diye bağırmaya başladı. Saat çok geç olmuştu ve okul neredeyse tamamen uykudaydı. Gündüzleri her saniye kalabalık olan yolda şimdi tek bir canlı bile yoktu. Tüm gücüyle koşarken birden ayağı takıldı ve yere düştü. Hemen toparlanıp koşmaya devam etmek istedi ama başaramadı. Arkasındaki karanlık git gide yaklaşıyordu. Artık arkasından gelen şeyin boğucu soğukluğunu en derininde hissediyordu. Gözleri arkasından yaklaşan karanlığın içinde ne olduğunu anlamaya çalışırken elleriyle istemsizce kendini savunmak için taş ve dal yokladı. Karanlık onu içine almak üzereydi ve yapılacak bir şey kalmamıştı. Çaresizlik ve korku içindeki öğrenci etraftan yardım isterken bir anda etrafı beyaz bir ışık kapladı. Bu ışık o kadar parlaktı ki yerde yatan öğrenci gözlerini açamadı. Bir süre sonra beyaz ışık yavaş yavaş azaldı. Artık ışığın kaynağı görülebiliyordu. Öğrenci gözlerini ovuşturarak açtı ve karşısında tamamen ODTÜ öğrencileri tarafından tasarlanan, kodlanan ve dünyada eşi benzeri olmayan DEVRİM adlı bir yapay zekânın kontrol ettiği kampüs robotu vardı. Devrim'in kontrol ettiği robot, yaklaşık 1,40 boyunda tamamen beyaz ve yumurtaya

benzer bir şeklindeydi. Robot, öğrenciye yaklaştı ve kolundan tutarak hafifçe kaldırdı ve beraber kütüphaneye doğru yola çıktılar. Kampüste son günlerde açıklanamayan olaylar yaşanıyordu. Birçok öğrenci kaybolmuş, bazıları ise aniden bastıran karanlıktan son anda kurtarılmışlardı. Açıklanamayan olaylar daha çok üniversite girişlerinde, sosyal alanlarda ve bölümler arası yollarda gerçekleşiyordu. Rektörlük bu olayları araştırmak için tüm bölümlerle görüşmüş ve en seçkin öğretim üyelerinden bir grup oluşturmuştu. Bu araştırma grubu açıklanamayacak herhangi bir olaya veya doğa üstü güçlere inanmıyordu hatta bu olayları tamamen mantıklı bir temele oturtmaya ve çözüm bulmaya kararlıydılar. Önce hava olaylarını incelediler ama hava olayları ile bu açıklanamayan olayların bağlantısını kanıtlayacak hiçbir şeye ulaşamadılar. Daha sonra acaba tüm bunlar birkaç öğrencinin yaptığı tatsız bir şaka mı diye araştırmaya başladılar. Üniversite girişleri ve bölüm aralarını tamamen kameralarla donattılar ama kameralar bu olaylar olduğunda yine açıklanamaz bir şekilde kayıttan çıkıyordu. En sonunda doğa üstü güç diye bir şey olup olmadığını araştırdılar ve çaresiz bir şekilde bu konu ile ilgili doğa üstü olaylarla ilgilenen kişilerden danışmanlık aldılar. Ne yapsalar problemin kaynağını bulamıyorlardı ve zaman hızla geçiyordu. Artık öğrenciler okula gelmeye korkuyor ve artık vakitlerini okulun en kalabalık yeri olan kütüphanede geçiriyorlardı. Öğrenci toplulukları da durumun ciddiyetini anlayabiliyorlardı. Onlar da detaylı bir araştırmadan sonra kendi araştırma gruplarını kurmuş, bu olayları tıpkı hocalardan oluşan araştırma grubu gibi derinlemesine araştırıyorlardı. Bu araştırma grubu Uzay, Beste, Emre ve İlke isminde birbirinden başarılı 4 öğrenciden oluşuyordu. Öğrenci topluluklarının bu dört kişiyi seçmesinin en büyük sebebi, bu öğrencilerin daha önce katıldıkları projelerde ve yarışmalarda farklı düşünme becerileri ile kendilerini kanıtlamış olmalarıydı. Öğrenci araştırma grubu daha önce düşünülmemiş şeyleri düşünmeye çalışıyor ve akla gelebilecek en düşük ihtimalleri dahi derinlemesine inceliyordu. Bu yüzden hocalardan oluşan araştırma grubundan daha farklı şekilde olayları ele alabiliyordu. Öğrenci grubu bu olayların hava durumu veya doğa üstü olaylardan kaynaklandığını düşünmüyordu. Onlara göre bu açıklanamayan olayların çok daha derininde bir sebep vardı. Öğrenci

grubunun ilk yaptığı şey bu olayların çıkış noktasını araştırmak oldu. Bu sorun, rektörlük tarafından olaylarla ilgili açıklama yapılmadan çok daha önce başlamıştı. Sorunun kaynağına inebilmek için ilk kaybolan kişiyi bulmaları gerekiyordu.

Onlarca kişiden haber alınmıyorken ilk önce hangi öğrencinin kaybolduğunu bulmak imkânsız görünüyordu. Öğrenci grubu imkânsız da gözükse bu sorunu çözmeye kararlıydılar. Tek tek kaybolan kişileri ve kayboldukları yaklaşık tarihi tespit etmeye başladılar. Ellerinde çok az kayıt altına alınmış bilgi varken kaybolan kişilere ulaşmak ve kayboldukları tarihi kesin olarak belirlemek çok zordu. Bu sorunu çözmek için kaybolan öğrencilerin arkadaşlarıyla konuşmaya karar verdiler. Özellikle ödev gruplarındaki ve her gün iletişimde oldukları arkadaşlarıyla konuşuyorlardı böylece iletişimin kesildiği tarihi kesin bir şekilde belirleyebileceklerdi. Kaybolan onlarca öğrencinin her biri için yine onlarca kişiyle görüştüler. En sonunda kaybolan öğrencilerin yaklaşık kaybolma tarihlerini belirlediler. Öğrenci araştırma grubu artık sorunun çözümüne kendilerini daha yakın hissediyorlardı ama hâlâ bir eksik vardı. Bu açıklanamayan olaylardan etkilenen öğrencilerin ortak özelliği neydi?

Kampüsteki öğrencilerin birçoğu üniversite girişlerini ve bölüm arasındaki yolları kullanıyordu ama sadece bazı öğrenciler bu açıklanamayan olayları yaşıyordu. Öğrenci araştırma grubu bu sorunun içinden çıkamamıştı. En iyi oldukları şeyi yapıp farklı düşünmeye başladılar. Kaybolan veya bu gibi olayları yaşayan öğrencilerin yaşamlarının bir noktasında ortak bir yerde buluşup buluşmadıklarına baktılar. Buradan bir şey çıkmayınca ortak bir projeye dahil olup olmadıklarını hatta hepsinin aldığı ortak bir ders olup olmadığına bile baktılar. Kaybolan bu öğrencilerin hepsi farklı bölümlerde farklı yaşlarda ve farklı sınıflardaydılar. En sonunda öğrenci araştırma grubundan Emre hepsinin ortak bir özelliği olduğunu keşfetti. Bütün kaybolan öğrenciler hayatlarının bir noktasında programlama öğrenmiş, program yazmış veya bir algoritma üzerine çalışmıştı. Hepsinin asıl ortak noktası ise tüm bu kaybolan öğrencilerin makine öğrenimi üzerine en az bir projelerinin olmasıydı. Öğrenci gurubu bu yeni keşfettikleri bilgiyle beraber çok heyecanlandılar.

Açıklanamayan olayların ilk çıkış tarihini neredeyse belirlemişlerdi. Kaybolan ilk 4 kişi yaklaşık aynı zamanda kaybolmuştu ve hangisinin ilk önce ortadan kaybolduğunu tespit edemiyorlardı. Öğrenci araştırma grubu tüm dikkatlerini bu dört kaybolan öğrenciyi araştırmaya verdiler. Tek tek kaybolan öğrencilerin hayatlarını, çalışmalarını ve dahil oldukları projelere baktılar. Özellikle makine öğrenimi adına yaptıkları projeleri filtrelediler ve bu alanlardaki makalelerini, yazılarını ve ödevlerini incelemeye başladılar. Bu dört öğrenci de makine öğrenimi üzerine çalışmış ve birbirinden başarılı projelere imza atmıştı. Hatta bu öğrencilerden üçü DEVRİM yapay zekâ projesinde görev alıyordu ve Devrim'i geliştirmek için çalışıyorlardı. Bu dört öğrenci arasından bir tanesi araştırma grubundan İlke'nin dikkatini çekti. Bu öğrenci Devrim Yapay Zekâ Projesi için hep uçuk ve projenin amacına aykırı geliştirmeler önermiş ve kampüs kontrolünün yanı sıra öğrencilerin kontrolünün de tamamen Devrim'de olması gerektiğini savunmuştu. Bunun sonucunda da Devrim projesindeki görevi bir süre askıya alınmıştı. Son dönemlerde ise Devrim projesinde çalışan diğer öğrencilere projelerinde destek olduğu biliniyordu. İlke bu durumdan şüphelendi. Uç fikirler üreten bu öğrencinin bir anda tüm bu fikirlerinden vazgeçmesi ve kendini tamamen başkalarının projelerine adaması pek gerçekçi görünmüyordu.

Öğrenci araştırma grubu açıklanamayan olayları takip ederken okulun en çok güvenilen varlığına yani Devrim'e kadar iz sürmeyi başarmıştı. Şimdiyse herkesin güvendiği, ODTÜ'yü birbirine bağlayan ve kampüsteki derslerden işleyişe tüm düzeni kontrol ederek öğrencilerle kampüs arasında bir köprü görevi gören Devrim Yapay Zekâ Projesi ile bu açıklanamayan olayların nasıl bir bağlantısı olduğunu bulmaya çalışıyorlardı. Yine ilk iş olarak Devrim Yapay Zekâ Projesi'ndeki görevi askıya alınan öğrencinin arkadaşlarıyla görüşmeye başladılar. Arkadaşları bu öğrencinin uzun süredir çok önem verdiği bir proje üzerinde çalıştığını ve bunu Devrim Yapay Zekâ ekibinden gizli yaptığını söyledi. Söylenene göre üzerinde çalıştığı proje sayesinde ODTÜ başarısına başarı katacak ve ODTÜ dünyanın en başarılı üniversitesi olacaktı. Bunu nasıl yapacağını arkadaşlarına anlatmamıştı ama bu planın en temelinde Devrim Yapay Zekâ Projesi yer alıyordu.

Araştırma grubundan Beste, Devrim Yapay Zekâ Projesi'ne daha yakından bakmayı önerdi. Bu projeden sorumlu öğretim üyesi ile sözleşip kampüs içinde son gelişmeleri ona aktarmak için buluştular.

Devrim'den sorumlu öğretim üyesi tüm bu gelişmeleri duyduğunda kulaklarına inanamadı. Uzun zamandır bu projeye emek veriyordu ve bu zamana kadar Devrim Projesinde ondan habersiz tek bir satır kod bile yazılmamıştı. Öğretim üyesi tüm bu gelişmeler sonucunda öğrenci araştırma grubuna yanlış yolda olduklarını ve bu noktadan itibaren açıklanamayan olayların sebebini bulmak için başka konularla ilgilenmeleri gerektiğini söyledi ve sonrasında bir an için durakladı. Bunu fark eden Emre bir şeylerin ters gittiğini anladı ve öğretim üyesine açık uçlu sorular yönelterek sorunun kaynağına inmeyi denedi. Öğretim üyesi, Devrim Yapay Zekâ Projesi ile ilgili tüm şüpheleri görmezden geliyor ama içten içe de proje ile ilgili bir şeylerin yanlış gittiğini hissediyordu. Öğretim üyesi bu durumu daha fazla saklayamadı ve öğrenci araştırma grubuyla tüm bildiklerini paylaştı. Devrim Yapay Zekâ Projesi'nin işlem hacmi son birkaç haftadır neredeyse 3 katına çıkmıştı ve bunun sebebini bir türlü bulamıyorlardı. Sistemde kısa süreli kesintiler gerçekleşiyordu ve bu kesintiler geçtikten sonra Devrim'in işlem hacmi daha da artıyordu.

Şimdi yalnızca Devrim Yapay Zekâ Projesi'nde neyin yanlış gittiğini bulmak kalmıştı. Projede çalışan tüm öğrenciler, öğretim üyeleri ve öğrenci araştırma grubu Devrim projesinin kodlarını incelemeye, duraksamalar ve olaylar arasında bir bağlantı olup olmadığına bakmaya ve Devrim'in işlem hacminin neden arttığını araştırmaya başladılar. Verileri inceledikçe sorunun kaynağına yaklaştıklarını hissediyorlar ama sorunun kaynağını bulmaktan da korkuyorlardı. Devrim tüm öğrencilere, üniversiteye hatta tüm ülkeye örnek olan, her zaman öğrencileri koruyan ve tamamen öğrencilerin hayal gücü ve azmi sayesinde ortaya çıkartılmış bir yapay zekâ projesiydi. Bu projede yolunda gitmeyen bir durum olduğunda bundan muhtemelen herkes etkilenecek ve bunun gibi diğer yapay zekâ projelerini de sorgulamaya başlayacaklardı. Öğrenci araştırma grubu çok geçmeden sistemde yaşanan duraksamalarla kampüs içinde yaşanan ve açıklanamayan olaylar arasında bir bağlantı keşfetti. Sistemde ne zaman bir duraksama

olsa birkaç gün sonrasında kampüste bir öğrenci ortadan kayboluyordu. Bu duraksamalara da sistem dışından gelen bir sinyal neden oluyordu. Kampüs içinden geldiğini tespit ettikleri bu sinyallerin her birinde belirli kodlar yer alıyordu. Çok geçmeden Devrim'in aslında duraksamadığını, bu duraksamanın sistemde bir hata olduğu düşünülmesi için dışarıdan bir sinyal tarafından yaratıldığını ve daha da önemlisi Devrim'in her duraksamada kendini bu sinyalden gelen kodlarla güncellediğini bu yüzden de her duraksamadan sonra işlem hacminin arttığını gördüler. Programdaki öğretim üyeleri ve öğrenciler şaşkınlıklarını gizleyemediler, yıllardır bu projede yer alıyor ve Devrim'i geliştirmek için çalışıyorlardı. Devrimin ülkedeki en güvenli yazılımlarla korunmasına rağmen nasıl bu kadar kolay bir şekilde dışarıdan müdahale edildiğini bir türlü anlayamıyorlardı.

Kampüs içinden gelen sinyali takip etmek için çalışmalara başladılar. ODTÜ, bünyesinde ülkedeki en parlak mühendisleri ve birçok teknoloji barındırdığı için sinyal takip edebilen bir program yaratmaları ve işler hale getirmeleri uzun sürmedi. Kısa süre sonra Öğrenci araştırma grubu ve projedeki öğretim üyeleri sinyalin izini takip etmeye başlamışlardı. Sinyal, Maden Mühendisliği Bölümü ile Eymir Gölü arasında bir noktadan geliyordu. Orada ne elektrik ne de internet bağlantısı vardı ama bir şekilde sinyal gelmeye devam ediyordu. Noktaya yaklaştıklarında sinyalin geldiği yerde ufak bir çadır ve yanında da güneş panellerinden güç alan aküler olduğunu gördüler. Çadır yaklaşık 3 kişinin sığacağı büyüklükteydi ve içinde bilgisayarların yanı sıra çeşitli elektronik eşyalar da vardı. Öğrenci grubu ve öğretim üyeleri çadıra yaklaşırken araştırma grubundan Uzay, çadırın içinde birisinin olduğunu fark etti. İçinde her kim varsa ellerinden kaçırmamak için sessizce çadırın etrafında daire şeklini aldılar ve adım adım çadıra yaklaşmaya başladılar. Ortalık o kadar sessizdi ki birbirlerinin nefes alışverişlerini duyabiliyorlardı. Yavaş yavaş yaklaşırken Uzay'ın ayağı yerdeki dallara takıldı ve bir anda yere düştü. Bu düşüşün sesiyle çadırın içinden hızla birisi çıktı ve düşen öğrencinin dağıttığı dikkatten faydalanarak araştırma ekibinin oluşturduğu daireden çıktı ve kaçmayı başardı.

Araştırma ekibi ikiye ayrıldı, ekibin bir kısmı az önce çadırdan kaçan kişinin peşine düşerken diğerleri de çadırı incelemeye başladılar. Çadırda

kalan kişinin burada haftalarca kaldığı belliydi. Her yerde buruşturulmuş kâğıtlar, krokiler, Ankara'nın ilçelerinin haritası, bilgisayar kabloları ve dergiler vardı. Öğrenci araştırma grubu tek tek tüm bilgisayarları ve kâğıtları incelemeye başladılar. Öncelikle Devrim Yapay Zekâ Projesi'ne giden sinyali kapattılar. Sonra da bu sinyalde neler olduğunu çözümlemek için kolları sıvadılar. Her sinyal farklı bir güncelleme içeriyordu ve bir öğrenci ismi içeriyordu. Bir tanesi Devrim projesine ODTÜ içindeki en çok ders çalışılan alanları öğretirken, diğeri de öğrencilerin ders dışında hangi noktalarda yoğunlaştığını gösteriyordu. Sinyalle gönderilen öğrenci isimleri de kaçırılan öğrencilerin isimleriyle örtüşüyordu. Bilgisayarları ve çadırı araştırırken çadırdan kaçan kişinin proje defterini buldular. Defter sadece tek bir proje hakkında bilgi içeriyordu. "ODTÜ Efsanesi" Projesi.

Proje, haftalardır gerçekleşen tüm doğa üstü ve açıklanamayan olaylara cevap oluyordu. Projeyi başlatan ve çadırda yakalamaya çalıştıkları kişi daha önce de hakkında araştırma yaptıkları, Devrim projesinde görevi askıya alınan öğrenciydi. Herkes onun değiştiğini düşünürken o gizliden gizliye kendi projesini yürütüyordu. ODTÜ'yü diğer üniversitelerden daha başarılı kılacak olan şeyin öğrencilerin başarısı olduğunu keşfetmiş ve öğrencilerin başarısını arttırmak için Devrim Yapay Zekâ Projesi'ni nasıl kullanabileceğini düşünmeye başlamıştı. Proje ekibinde yer aldığı için projeye ve proje kodlarına çok rahat bir şekilde erişebiliyordu. Erişemediği noktalara da başkalarına yardım ediyor gibi görünüp onların projeleri üzerinden erişmişti. En sonunda Devrim Yapay Zekâ Projesi'ne entegre edebileceği ve ODTÜ'yü dünyanın en başarılı üniversitesi yapacağını düşündüğü projeyi geliştirmeyi başarmıştı. Projesinin temeli, öğrencilerin çalışma verimliliklerine dayanıyordu. Ona göre öğrenciler vakitlerinin çoğunu ders dışı etkinliklere ayırıyor, kampüs içi ulaşımla vakit kaybediyor, ders dışında çok fazla şeyle uğraşıyorlardı. Bu soruna çözüm olarak da öğrencilerin yalnızca ders çalıştığı zamanlarda güvenli hissedebileceği bir sistem oluşturmayı amaçlamıştı. Ona göre öğrenciler toplu olarak ders çalışılan alanlarda daha çok motive olabiliyor, açık veya sosyal alanlarda ise derslerden uzaklaşıyorlardı. Bu yüzden açık ve sosyal alanları tehlikeli hale getirip, ders çalışma alanlarını da güvenli hale getirmek istedi. Böylece öğrenciler zamanla ders

çalışma ve güven duygusunu psikolojik olarak eşleştirecek, ders çalıştıkça güvende hissedecek ve dolayısıyla da üniversitenin başarısı yükselecekti. Bu sistemin yürütücüsü olarak da kampüste her noktaya erişimi olan ve kampüs robotlarıyla her noktada aktif olabilen Devrim'i seçmişti. Devrim, açık alanlardaki ışıkları, robotları ve diğer çevresel faktörleri kullanarak öğrencileri korkutuyor, korkuttuğu kişileri son anda kurtararak toplu ders çalışılan kütüphane gibi alanlara taşıyordu. Kütüphane gibi ders çalışma amacıyla kullanılan alanlarda da ışık ve benzeri çevresel faktörleri öğrencilerin güvende hissetmesi için optimum düzeyde ayarlıyordu. Çadırdaki kişi oluşturduğu bu sistemi kimseye fark ettirmeden Devrim'e entegre etmiş ve takip edilmemek için ormana yerleşmişti. Şimdi tek yapması gereken sistemin işleyişini kontrol etmekti. Çok geçmeden Devrim'e yüklediği kodları güncellemesi gerektiğini ve gelişen durumlara göre Devrim'in de gelişmesi gerektiğini fark etti ama bunu tek başına yapamazdı. Projesinden herhangi birisine bahsettiğinde de hapse gireceğini veya diğerlerinin onu asla anlamayacağını düşünüyordu. Arkadaşlarından veya çevresinden yardım istemek yerine bu işleri zorla yaptırmayı seçti. Ufak bir araştırmayla makine öğrenimi ile ilgili proje yapmış ve Devrim'i geliştirebilecek kişileri seçti. Amacının anlaşılmaması için farklı bölümlerden ve sınıflardan öğrencileri seçmeye dikkat etti. Onları Devrim'i kullanarak tek tek kaçırdı ve Ankara'da çeşitli noktalara götürdü. Bu öğrencileri Devrim'i kendi isteği doğrultusunda geliştirmek için çalışmaya zorladı. Kaçırdığı kişileri de unutmamak için krokilerden yerlerini işaretlemişti.

Öğrenci araştırma grubu açıklanamayan olayların sebebinin bu şekilde olmasını beklemiyordu ama sorunun kaynağını buldukları için sevinçliydiler. Çadırdan kaçan kişiyi ormanda yakalayamadılar fakat artık kim olduğunu bildikleri için yakalanması an meselesiydi. Ayrıca Devrim Yapay Zekâ Projesi artık tüm bu sorunlardan kurtulabilir ve bu sorunun ileride bir daha yaşanmaması için gerekli önlemleri alabilirdi. Devrim'in işlem hacmi eskisine dönmüş ve tekrar kampüste her şeyi yoluna koymaya başlamıştı. Öğrenci araştırma grubu okul genelinde kahraman ilan edilmişlerdi. Onların bu çabası hem yapay zekâ Projelerine olan güvenin sarsılmasını engellemiş hem de birçok öğrenciye ilham olmuştu.

GÜNEŞTEN GELEN ZAMAN

ANIL GÖKDEMİR

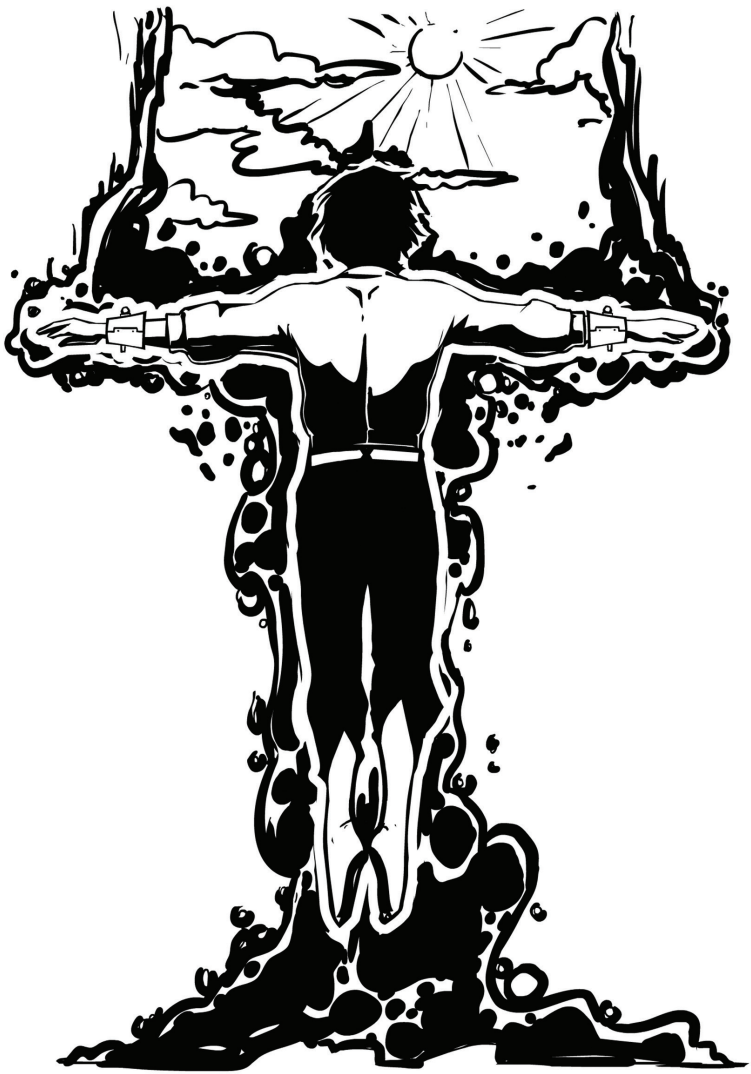

Güzel bir gündü, son günlerin aksine. Gerçekten bakılmaya, yaşanmaya değer bir günün başlangıcıydı. Baharın gelişiyle kuşlar ortaya çıkmış cıvıl cıvıl ötüyordu ama hepsi iç açıcı değildi belki de bu seslerin. Özellikle guguk kuşu yavrularının annelerini arayan sesi baş ağrıtıyordu bazen ama olsun soğuk, yağmurlu günlerin ardından güzel bahar günleri gelmişti. Gerçi güzel miydi ki bahar günleri veya neden güzeldi? Kime göre, neye göre yani tamamen göreceli diye düşünürken derin bir nefes aldı, kafasını boşaltması gerektiğini biliyordu. Gün doğmuştu artık ama yine boş boş sabahlanılan gecelerden birinin sonuna doğmuştu. Tüm geceyi yaptığı deneydeki sorunları bulmak için harcamıştı yine. Kayda değer notlar vardı belki ama bir sonuç var mıydı?

Sersemliğini üzerinden attıktan sonra duşa girdi, duşa koyduğu ayna yardımıyla tıraşını oldu. Duştan çıkıp kurulandı, giyindi. Hızlı bir şekilde deney araçlarını ve bir iki günlük ihtiyaçlarını valizlere koydu. Deneyine okulda devam etmeye karar vermişti. Valizleriyle beraber apartmandan ayrıldı ve taksi çağırdı. Taksiyi beklerken dışarıda neredeyse kimsenin olmadığını fark etti. 6 ay önce gerçekleşen güneş patlamasından sonra hayat hâlâ normale dönebilmiş değildi. Hükümetler insanların bir süre daha evde kalması gerektiğini söylüyordu, olası radyasyon fırtınalarından dolayı. Bu radyasyon fırtınalarının insanlara zarar verip vermediği henüz kanıtlanamamıştı ancak devletler güneş patlamasını fırsat bilip daha otoriter bir yapı kazanmışlardı. Anlamsız bir şekilde pek çok yasak gelmişti ve kimse sesini çıkarmıyordu. Tüm bunlar aklından geçerken bir korna sesi duydu. Eşyalarını taksiye yerleştirdi. Yavaş bir şekilde gitmeye başladılar. Taksici kadın muhabbet etmeye başladı. Havadan sudan başlayan konuşma her zaman olduğu gibi en sonunda Dünyanın şu an bulunduğu hale geliyordu.

Güneş patlamasının Dünya'yı getirdiği bu hale. Konuşma zihninde kesik kesik yankılanırken "Geldiniz Ozan Bey" sesini duydu. Ozan Bey… Adını o kadar uzun zamandır duymamıştı ki biraz duraksadı. Teşekkür edip indi. Artık para kavramının olmayışına hâlâ alışabilmiş değildi. Patlamadan sonra tüm bankacılık sistemi çökmüştü. Başlardaki kaos atlatıldıktan sonra her insana eskiden marketlerdeki ürünlerde olduğu gibi bir etiket numarası verildi. Aslında bu sistemin eski kimlik sisteminden pek farkı yoktu ama insan benliği açısından daha rahatsız edici olduğu ortadaydı. Sistem düzelene kadar tüm temel ihtiyaçlar belirli aralıklarla devletler tarafından kişiye özel tahsis ediliyordu. Herkesin adil ve eşit bir şekilde değerlendirildiği söyleniyordu ancak buna kimse inanmıyordu. Eskiden nüfuzlu olan insanlar, siyasiler her zaman olduğu gibi daha ayrıcalık içindelerdi. Zenginler bu şartlarda bile daha zengin olmuştu. Diğer yandan da her gün bebek ölümlerinin daha çok arttığı dedikodusu konuşuluyordu. Devletlere göre bunun sebebi fırtınadan sonra kalan radyasyondu ama gerçekten öyle miydi? Tüm bu durumun artık çözülmesi gerekiyordu ama bir çözüm var mıydı?

Ozan, Devrim stadyumunun önünde inmişti. Deneyine burada devam etmek istiyordu. Ancak burası çok açık bir yerdi ve yasaklar başladığında yakalanmak istemiyordu. Bu yüzden merdivenlerden yukarı çıkıp eşyalarını ağaçlık alana çıkarttı. Deney düzeneğini tekrar kurdu. 3 aydır sonuç alamadığı deney için kritik an gelmişti. Artık ya sonuç alacaktı ya da deneyini geldiği ormanlık alana gömecekti. Ozan ilk olarak kendi tasarladığı ısıtıcı sistemini çalıştırdı. Ses ve ışık çıkarmayan bu sistem gece yakalanmaması ve soğuktan donmaması için çok önemliydi. Çok heyecanlıydı. Yaklaşık 3 aydır bu deneyle uğraşıyordu. Dünya, güneş fırtınasından sonra geri dönülemez bir duruma gelmişti. Tüm elektronik devre ve sistemler çökmüştü. Bu durumun sonuçları beklenen senaryolardan da ağır olmuştu. En son 1859'da dünyayı vuran bu güneş patlaması o zamanlar sadece var olan telgraf sistemini etkilemişti ancak bugün her şey dijital bir şekilde işliyordu ve her şey tam anlamıyla yok olmuştu. Acil durum planları ile kaosun önüne biraz da olsa geçilebilmişti ancak yeterli değildi. İnsanlık çok geri gitmişti. Bu denli nüfusun teknolojiye olan bağımlılığı ölümleri de beraberinde getirdi. Yoğun bakımdaki tüm hastalar hayatını kaybetti. Tedavisi devam

eden hastaların da ömrü çok uzun olmadı. Elektrik sisteminin devre dışı kaldığı sürede gıda büyük bir problem haline geldi. 3 haftada temel anlamda elektriksel güç sağlanmış olsa da suç işlenme oranları çok yüksek seviyeye ulaştı. Devletler çok sert uygulamalarla durumu kontrol altına aldı. Tüm dünya milletlerinin dahil olduğu bir konseyle beraber kısmi bir toparlanma sağlandı ve hayat bir süre sonra yeni düzeninde devam etti. Ancak bir sorun vardı. Hayatın eski haline dönmesine yönelik hiçbir çaba yoktu ortada. Siyasiler ve zenginler eski hayatlarına yaşadıkları özel alanlarda kavuşabilmişti ancak kalan halkın elinde hiçbir şey yoktu. Orta çağ devletlerinden farksız bir hayat başlamıştı. Hayatın ne kadar daha böyle devam edeceğini kimse bilmiyordu. İşte tüm bu durum Ozan'ı çalışmaya itmişti. Bir şekilde geçmişe haber gönderip güneş fırtınasının önüne geçilmesini sağlayarak yeni bir zaman çizgisi oluşturmayı amaçlıyordu.

Kurduğu düzeneğin başına geçti. Bugün risk alıp somut neticeler alması gerektiğini biliyordu. Saatlerce denklemler üzerinde çalıştı, makinesinde düzeltmeler yapıp duruyordu. Sonunda bitirdiğini düşündü ve aleti denemeye karar verdi. İki koluna kelepçe şeklinde bağladı aletini. Sonuçlarının ne olacağının kestiremediğinden çalıştırmaya çok korkuyordu. Terlemeye başladı, yüzü bembeyazdı. Böyle durumlarda her zaman derin bir nefes alırdı ancak bu sefer bu işine yaramamıştı. Gözlerini kapattı titreye titreye aleti çalıştıracak tuşa bastı.

Karanlıktı. Hayır boşluktu. Boşluk muydu? Ozanın duyuları bulunduğu ortamı anlamakta zorluk çekiyordu. Düşüncelerinden başka bir şey yoktu ortada. Korkmaya başladı ancak sadece düşüncelerinde yaşıyordu bu durumu. Fiziki bir beden hissedemedi. Geçmiş hayatı gözlerinin önünden geçmeye başladı. Ölüyor muyum? Diye düşünmeye başladı. Bebekliğine kadar geldi görüntüler ve doğum anında durdu. Ozan hızlı hızlı nefes alma sesini duymaya başladı. Bedenini tekrar hissedebiliyor gibiydi. Biraz rahatlamışken görüntüler ileriye akmaya başladı. Görüntüler güneş patlamasından 1 yıl önceki zaman diliminde durmuştu. Başarmış mıydı? İstediği tarih vardı görüntülerde artık. Şimdi ne olacak derken gözlerini açtı Ozan yatağında. Başarmıştı! Tarih güneş patlamasından 1 yıl öncesini gösteriyordu. Gelecekte var olan Ozan geçmişteki benliğinin içindeydi artık. Zaman

kaybetmeden çalışmalara başladı. İnsanları gelecekten geldiğine ikna etmesinin bir yolu yoktu bu yüzden güneş patlamasının gerçekleşeceğini gösteren modeller ve araştırmalar yapmaya başladı. 2 ay gibi bir süre içerisinde durumun ciddiyetini tüm dünyaya duyurmayı başarabilmişti. Tüm dünya bu kaosun önüne geçmek için beraber çalışmaya başladı. Dünya'nın dışına güneş patlamasından gelen dalgaları geri yansıtabilecek bir kalkan kurulacaktı. Çok zorlu olan bu proje, patlamadan kısa süre önce tamamlandı. Tüm dünya artık patlama anını bekliyordu. Kutlamalar için hazırlıklar başlamıştı bile.

Patlama gerçekleşti. Patlamanın etkilerinin hissedilmesi biraz zaman alacaktı. Güneş ışınları büyük kalkanlardan dolayı dünyaya daha az geliyordu artık. Ancak patlamadan sonra eski haline gelecek şekilde açılan bir yapıya sahipti. Her şey en ince detayına kadar düşünülüp yapılmıştı.

Patlama dünyaya ulaştı.

Güzel bir gündü, son günlerin aksine. Gerçekten bakılmaya, yaşanmaya değer bir günün başlangıcıydı. Baharın gelişiyle kuşlar ortaya çıkmış cıvıl cıvıl ötüyordu ama hepsi iç açıcı değildi belki de bu seslerin. Özellikle guguk kuşu yavrularının annelerini arayan sesi baş ağrıtıyordu bazen ama olsun soğuk, yağmurlu günlerin ardından güzel bahar günleri gelmişti.

Üstünü giyindi Ozan taksiye atlayıp Devrim stadyumuna gitti. Artık çimlik alanda kocaman bir kalkan parçası duruyordu. Acı acı gülümsedi Ozan. Eski zaman çizgisinde deneyi kurduğu yere gitti. Kendi boyutlarında bir çukur kazdı. Kendisini 5 dakika sonra öldürecek zehri bacağından enjekte etti. Korkmuyordu. Kazdığı çukurun içine uzandı. Deney başarısız olmuştu. Ozan başarısız olmuştu.

CONFARM

ELİF NİSA GÜLER

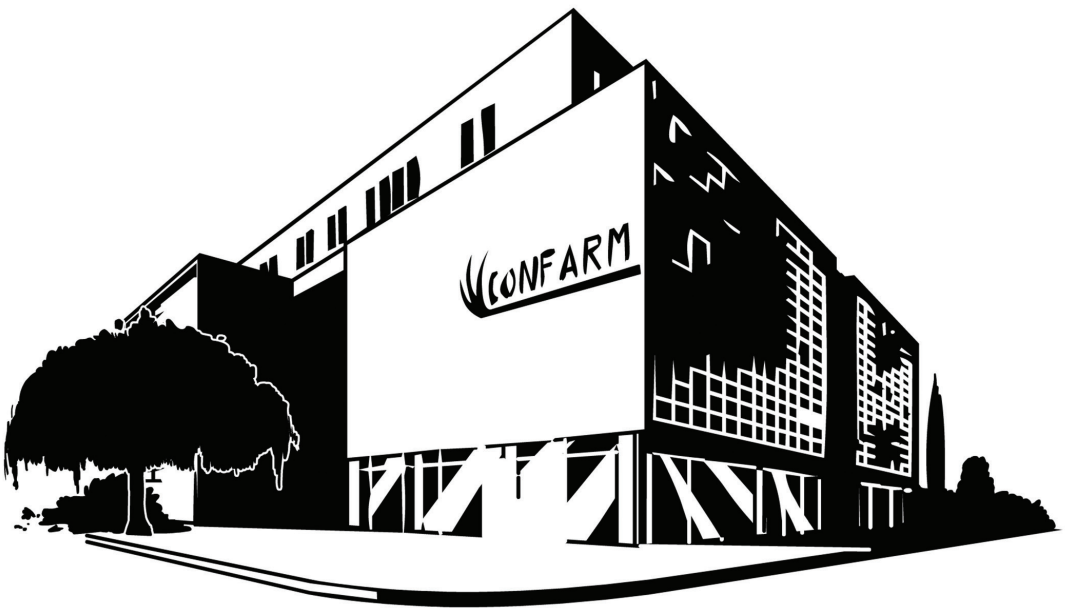

Ground Lab'dan çıkarken hızla "Stop" butonuna bastı. Tüm koridor karanlığa bürünmüşken bir an bile duraksamadan, hızlı adımlarla çıkışa doğru ilerlemeye başladı. Bir şeyler bazen yolunda gitmezdi ve zaten bir şeylerin bazen yolunda gitmemesi her şey yolunda demekti. Yine de bu kez başına aldığı belanın büyüklüğünü tartamadığı için içinde oluşan o histen kaçamıyordu. Binadan çıkınca yağmurun durduğunu ama geride bıraktığı o kasvetli havanın hâlâ sürdüğünü fark etti. Artık hissettikleri eskisinden de ağırdı, havanın ağırlığı ile düşüncelerinin ağırlığı birleşmişti sanki hepsi birden omuzlarından bastırıyor karnında bir şeyleri sıkıştırıyordu. Sabaha karşı 3, etrafta kimse yok. En azından o, öyle sanıyordu. Motorunun yanına yaklaşırken saate aldırmadan Elif'i aradı, uyanık olduğuna emindi, muhtemelen o da çalışıyordu.

"Lütfen ölmediklerini söyle bana, buna çok ihtiyacım var."

Elif de Erdem'i en az Erdem'in kendisini tanıdığı kadar iyi tanıyordu. Yine de ODTÜlü bir mühendisle konuşurken her şeye hazırlıklı olması gerektiğini bilecek kadar çok zaman geçirmişti ODTÜ'de.

"Yaşıyorlar, sorun da bu zaten. Öldüklerinden emin olduğum anda hepsini atacağım fide yetiştirme ünitesinden ama hayır, ne büyüyorlar ne de ölüyorlar. Bu kez solüsyonu doğru oranda koyduğumu düşünmüştüm."

Kısa bir sessizlik oldu aralarında. Genelde ekipte en inançlı olan Erdem olduğundan ondan böyle sözler duymak çok zordu. Erdem için bir şeylerin olmuyor olması bir sorun değildi, elektrik ve elektronik bölümünde geçirdiği 1,5 yılın ardından önüne gelen 'sorunları', çözüm bulunması gereken eğlenceler olarak görmeye başlamıştı.

"Bir ay daha bekleyebiliriz, hem Şeyma'ya kod yazmak için daha fazla zaman vermiş oluruz. Böylece o da strese girmez. Eninde sonunda doğru solüsyonu bulacaksın ve bitkiler için gerekli yaşam alanını oluşturabileceğiz."

Elif görmese de Erdem kafasını salladı. Ufak bir vedalaşmadan sonra Erdem motoruyla labdan uzaklaşırken bölüme giren gölgeyi fark etmedi bile. Marulları her gün kontrol edip büyümesini heyecanla bekleyen sadece ConFarm ekibi değildi.

ConFarm'ın hikâyesi Elif ve Şeyma'nın oda arkadaşı olmasıyla başlamıştı, 19. Yurt, oda 310… Bu anı Elif hep, *"Odaya girdim, benden önce gelmiş oda arkadaşım eşyalarını bırakmış. O sırada elimde de Bilim Teknik dergisinin son sayısını tutuyorum. Bir baktım, onun yatağının üstünde de aynı sayı duruyor öylece, dedim ki tamam ODTÜ bizi çok güzel bir araya getirmiş."* diye anlatırdı.

Sonraki süreçte yaşananlar bu oda arkadaşlığının gerçekten üniversite boyunca başlarına gelecek belki de en büyük şans olduğunu kanıtlamıştı. Elif bölümüne âşık bir işletme öğrencisi ve Şeyma da bıraksanız saatlerce yemeden içmeden kod yazabilecek bir bilgisayar mühendisliği öğrencisiydi. Birlikte saatlerce konuşabilen, Ankara'yı Roma Hamamı'ndan Satranç Müzesi'ne gezen, ODTÜ'nün kantinlerinin, bölümlerinin ünlü yemeklerini sırayla deneyen, kalkülüs sınavları öncesi gece yatmadan yatakta birlikte tekrar yapan bir ikili… Hatta öyle ki bir gece sırf 8. yurdun YPT dedikleri yoğurt, pilav, tavuğundan yemek için akşamın sekizinde ringe atlamışlar, karınlarını doyurmuşlar ve dokuz ringiyle de geri dönmüşlerdi. ODTÜ'nün tadını çıkarırken ciddi konuları da ihmal etmemişlerdi tabii. Oda arkadaşlıklarının ilk yılı biterken ikisi de "büyük etki" yaratacak bir şeyler yapmayı kafalarına koymuşlardı. Binlerce insanı etkileyebilecek o çözümün yolunun tarımdan geçtiğini fark etmeleri pek uzun zaman almadı.

Okulda geçirdikleri onca zamandan sonra araştırma yapmak onlar için gündelik bir işti. Tarım girişimlerini araştırmaya başladılar, hiç bilmedikleri teknolojilerle karşılaştılar. Yapılmayanı yapmak istiyorlardı, bir şeyleri değiştirmek. Dünyayı değiştirmek istiyorlardı. Yılbaşına odalarına pizza söyleyip tarım araştırmalarına devam ederek girdiler. İkisinin de emin

olduğu yegâne şey ekipte teknik birisine ihtiyaç duyduklarıydı. Tarımın ruhundan anlayan birisi… Sonra bir gün Elif, Şeyma'ya tek bir mesaj attı:

"Üçüncümüzü buldum."

ODTÜ Bostan Topluluğu Whatsapp grubunda herkes evinde yetiştirdiği domatesini, fesleğenini anlatırken Erdem adlı bir çocuk akvaryum pompaları kullanarak kurduğu topraksız tarım ünitelerinin videolarını paylaşıyor. Tabii, Elif bunu görür görmez mesaj atmıştı Erdem'e. Tek bir soru sormuşken onar dakikalık on ses kaydı Elif için de şok edici olmuştu ama sonuçta Erdem'in de tıpkı onlar gibi dünyayı değiştirmek isteyen bir tarım sevdalısı olduğunu fark ettiler. İlk yaptıkları sunumun sonuna koydukları yol haritasında final adıma "uzayda topraksız tarım konterynerları kurmak" yazdıklarında gülmüşlerdi bu hayale sadece.

Bir yıl boyunca deneyler yaptılar, çoğu çalışmadı. Yetiştirmesi en kolay ve en dayanıklı yeşilliği, marulu seçmişlerdi. Bunlar hayal kırıklıkları getirse de ekipteki enerji kilometrelerce öteden hissediliyordu. Yeni Fikirler Yeni İşler'den TÜSİAD Bu Gençlikte İş Var!'a kadar gittiler ve fikirlerini anlattılar. Geçen bir yılın ve tecrübenin ardından yol haritalarındaki uzay adımı çoktan kalkmıştı. Üzerine düşünmüyorlardı bile bu fikrin. Aslında yaptıkları iş dışında pek bir şey düşünmeye vakitleri olmuyordu. Haftada 4 sınava giriyorlar, kurdukları şirket ConFarm için sabahlıyor, birkaç saatlik uykuyla günlerce ayakta kalıyorlardı. Bunlar sıradan bir ODTÜ öğrencisinin halihazırda tecrübe ettiği şeyler olduğundan Şeyma da Elif de Erdem de idmanlıydı.

Gece aldığı kötü haberin ardından birkaç saat daha çalıştı Elif. Her motivasyon kırıcı haberde çalışmayı bırakacak olsa şu an oldukları noktada olmalarının imkânsız olduğu biliyordu. Üstelik hâlâ şansları vardı. Bir marulu sadece 2 haftada yetiştirebilirlerse, enerji kullanımını hayal ettikleri seviyeye indirgeyebilirlerse, bu sistemleri konteynerları içerisine entegre edebilirlerse… Bir taraftan ekibin bilgisayar mühendisi adayının işi de kolay değildi. Şeyma ve Erdem sistemi uzaktan kontrol edebilmek için sabahtan akşama kod yazıyorlardı.

Projenin adı çoktan duyulmuştu: "Üç ODTÜ'lü yine yapılmayanı yapıyor! Yapay zekâ asistanlı transparan ConFarm konteynerlarında, sadece 9 metrekarede 2 haftada 400'den fazla ürün hasat edecekler! Konteyner içerisinde bir ekosistem kurmayı planlayan ekip sayesinde gıda kıtlığı sorunu ortadan kalkacak" Kod yazan mühendislerin yanında Elif'in de telefonu hiç susmuyordu. Evet, bir defa başarmışlardı bunu ama sonra gizemli bir şekilde kaybolmuştu kullandıkları topraksız tarım solüsyonunun tarifi. Ekip birbirine her daim destek çıktığından nasıl, kim kaybetti üzerinde çok durmamışlardı. Oysa sorgulamaya belki o gün başlasalar gelmekte olanı fark edebilirlerdi.

Evet, onlar çoktan unutmuştu uzaya bu konteynerları kurma fikrini oysa dünyada da uzay gibi yerler olduğunun farkında değillerdi. Aslında bu fikrin ne kadar kıymetli olduğunun, başka ülkelerdeki araştırmacıların da buna sahip olmak isteyeceğinin, o kadar ki öğrencilerin kullanımındaki bir ODTÜ laboratuvarını her gün gizli gizli ziyaret ettiklerinin… Hiçbirinin farkında değildi ne Erdem ne Şeyma ne de Elif. İnandıkları bir iş yapmanın heyecanına çok kapıldıklarından belki, belki de ODTÜ'de bilginin paylaşıma açık olması gerektiğini öğrendiklerinden. Neyse ki Erdem solüsyonun tam tarifini tek bir kâğıt parçasına yazmayacak kadar kafası dağınık bir mühendisti. Tarifin yazdığı kâğıt kaybolduktan sonra, "Kâğıttaki azot miktarını güncelliyordum her solüsyon yapışımda ama kâğıtta değiştirmemiştim, yani birisi bulsa bile uygulayamaz." demişti. Farkında olmadan teğet geçmişlerdi fikirlerinin çalınma ihtimalini. Yine de peşlerini bırakmamışlardı işte. Konteynerları Antartika'da bir koloni kurmak için kullanmak isteyen fakat buna o kadar da para harcamak ve üç üniversite öğrencisi ile uğraşmak istemeyen birileri vardı peşlerinde. Bundan habersiz olmasalar da hiç değilse tarif kayıtlarını labda bir köşede bırakmayacak kadar akıllanmışlardı...

Ertesi sabah yalnızca birkaç saatlik uykuyla labın yolunu tuttu Erdem, bu kez yanına Şeyma'yı da alarak. Bugün bu deney için son şanslarıydı. Eğer marullar filiz verirse solüsyonun doğru olma şansı var demekti. Elif de çoktan uyanmış bilgisayarın başına geçmişti, o da en az ekibin mühendisleri kadar heyecanlı bir şekilde gelecek haberi bekliyordu. Bir taraftan

kahvesini yudumlarken bir taraftan da kendisinden 12 yaş büyük olsa da ruhu hâlâ 18'lik olan Ekin'e akıl danışıyordu:

"Şimdi, mülteci kamplarının yakınlarına konteynerlar kurmak için ikili işbirlikleri yaparsak buradaki insanlara da taze ve sağlıklı besini ilk elden ulaştırabiliriz."

Ekin, Elif'in ne kadar aceleci olduğunu bildiğinden ona sürekli sonuçtan değil süreçten keyif almasını öğütlerdi. Şimdi de normal bir şekilde konuşmaya çalışsa da gözlerindeki tedirginliği görüyordu.

"Tamam bunları konuşacağız zaten. Önce Erdem ve Şeyma'dan haber gelsin de bakalım başarabilmiş mi mühendisler, öğrenelim. Bu kadar kısa sürede, bu kadar kısa alanda böylesi bir şeyi başarabilecek olmanız hâlâ inanılmaz geliyor."

Bilgisayarda roket tasarlayıp bir yandan kahvesini yudumlayan Havacılık ve Uzay Mühendisliği öğrencisi ve Elif'in ev arkadaşı Halime. Evet, ODTÜ böyle bir yerdi; karşınızda birisi roket tasarlar yan tarafınızda geleceğin tarımını yapar çaprazınızda elektronik paralar üzerine ateşli bir tartışma sürerdi…

"Yaptılar Ekin zaten, Elif eve getirdi marulları yedik de hatta. Ben anlamıyorum bu işin peşini nasıl bıraktılar, öylece yok mu oldu yani tarif?"

Halime bir şeyi söylediğinizde gerçekten düşündükten sonra tepki veren insanlardandı. Bir derdinizi anlattığınızda derdiniz artık onun da derdi olurdu. Bazen bir hafta sonra bir çözümle çıkagelirdi bazen akşamına elinde tatlısıyla, ki bu problem çözülmüyor ama en azından mutlu olalım demekti.

"Benimle de paylaştı verileri Erdem, deneyin tüm verilerini birlikte inceledik, başarmışlardı. Güneşin hiç doğmadığı, toprağın olmadığı, verimsizliğin kol gezdiği yerlerde tarım yapabiliyor olmaları bir yana aldıkları verim olağanüstüydü abi."

Ozan da uzun zamandır veri bilimi üzerine çalıştığından Erdem ConFarm için çeşitli illerin hava durumu verilerini çekerken destek çıkmıştı ekibe. Sonrasında deneye sonuçlarını da hep birlikte incelemişlerdi.

Elif, Şeyma ve Erdem için ODTÜ'nün en güzel yanı buydu belki de. Etraflarındaki insanlar bu fikre ve ekibe inanmıştı. Çılgıncaydı, yapılması çok zordu, çok kısa zamanda bu kadar hızlı hasat almak ve bunu dünyayla dost bir şekilde yapmak… Etraflarındaki herkes destek çıkmıştı. Elif zaman zaman bu sorumluluğu da omuzlarında hissediyordu. Onlara güvenen bunca insanı hayal kırıklığına uğratmak istemiyordu. Yine düşüncelere boğulmak üzereyken telefon çaldı, Şeyma arıyor.

"Elif, sana bir iyi bir kötü haberim var. Önce hangisini duymak istersin?"

"Önce kötü haber, çıkmamış mı marullar? Olsun yenisini deneriz, bulana kadar. Eminim birkaç makaleden sonra Erdem yeniden solüsyonu oluşturacak. Sen çoktan yazdın zaten tüm kodları nemi, sıcaklığı yapay zekâ belirleyecek. Biz yapamazsak kim yapabilir ki bu işi, ben de satışları ve ikili anlaşmaları birazcık ertelerim. Birkaç tane mail ve biraz telefon görüşmesi sadece. Halledeb-"

"Sakin ol, iyi haber marullar bir anda büyümüş. Galiba bu kez tarifi bulduk!"

Elif mutluluktan çığlık atıp etraftakilere sarılırken ortada bir kötü haber olduğunun varlığını dahi unutmuştu. Sonra bir anda Şeyma'nın sesindeki hafif endişeyi ve korkuyu fark etti. Bilgisayar mühendisliğinde akşamın bir vakti girdiği, kısacık zamanda çok kod ve düşünce gerektiren lab derslerinden sonra soğuk kanlılığını korumayı öğrenmiş birisi için birazcık fazla titriyordu sesi.

"Kötü haber şu ki, laba her zamankinden erken gittiğimiz için maskeli birisini yakaladık içeride. Kaçmak isteyince Erdem bırakmadı. Galiba ilk tarif kaybolmamış, çalınmış. Yanlış olduğunu biliyordum ama ben de durduramadım kendimi ve adamın mesajlaşmalarını okuduk. Bilmiyorum Elif, bu kadar tanındığımızı bilmiyordum. İyi mi hissetmeliyiz bilmiyorum, sadece korkutucu geliyor."

Elif çok kısa bir an düşündü:

"Tamam, laba geliyorum."

ODTÜlüler ile ilgili en büyük sorun belki de yaptıkları işin ne kadar büyük olduğunu birisi onlara söyleyene kadar fark etmemeleridir. Bu üçlü de bu sorundan mustaripti. Yaptıkları işin değerini ancak o gün fark edebildiler.

Şeyma haklıydı, o gün doğru solüsyonu bulmuşlardı. Olayın şokunu atlattıktan ve marullar gerçekten bekledikleri kadar kısa sürede büyüttükten sonra Devrim Stadyumu'nda güzel bir parti verdiler. Gelen tüm arkadaşlarına küçük kaplarda marul salatası verdikleri cinsten… Erdem, çilekler için dikime başladı ve her şey yolunda gitmeye devam etti. ODTÜ'de uzlaşmayı da öğrendiklerinden tariflerini çalmaya çalışanlara kurdukları konteynerları sattılar, evet Elif işletmeci olmak için doğmuştu.

"İnanamıyorum ya işimizin hırsızlarına ürün sattığına, prim istiyorum." diye söylenip durdu Erdem. Elif de ona, "Bu mühendisler niye böyle?" diye takılmaya devam etti. Okula devam ederken şirketi kurdular, ders çıkışı ODTÜ Teknokent'e yürümek pek zor olmasa da ofiste uyuyup ofiste uyanmak zaman zaman yorucu oldu. Elif ile ilk tanıştıklarında gece 12'de yatıp sabah 8'de kalkan Şeyma, bazen tasarımları yetiştirmek için 2 gün boyunca uyumadı.

Yıllar sonra farklı ülkelerde verdikleri mülakatlarda şöyle anlatacaklardı:

"ODTÜ, bizim evimiz gibiydi ve biz o rahat hissettiğimiz evde önce dünyayı değiştirebileceğimize inandık. Bunun için bilimin gerektiği de daha bu eve kapısından girerken sağında duran Bilim Ağacı ile öğretilmişti. Yaptığımız işi tutkuyla yaptık, en önemli varlığımız olan dostlarımızın desteğini hep aldık, Ankara'da Bozkırı Yeşerten mezunlarımız gibi biz de dünyayı tarım ile yeşertmeye karar verdik. Şimdi geldiğimiz noktada yapay zekâ destekli, IoT ve güneş enerjisi teknolojileri kullanan transparan konteynerlarımızı Mars'ta kurulacak olan ekosisteme entegre etmek için sabahlıyoruz. Artık ConFarm'ın pek çok ülkede, pek çok çalışanı var. Yine de böyle heyecan verici bir iş aldığımızda ilk biz sabahlıyoruz. Hâlâ aynı heyecanla ofise geliyoruz. Uzaya Türkiye'den, ODTÜ'den geleceğin tarımını taşırken sevdiğimiz işi yapıyor ve yaptığımız işi çok seviyoruz!"

BU SEFER FARKLI OLACAK

GÖKSU GÜNAY

Irmak o sabah da her gün olduğu gibi nizamiyeden geçerken görevliye selam verdi. ODTÜ kampüsüne girdiği anda kendini başka bir dünyada hissederdi, sanki şehrin karmaşasından kurtulup gizli bir vahaya gelmiş gibi… Kornaların yerine kuş seslerini işitmeye başlardı.

Bilgisayar Mühendisliğindeki odasına girince çantasını bırakıp kahvesini aldı. Güne böyle başlamayı severdi. Haberlere göz atar, mesajları kontrol eder, günlük programını gözden geçirirdi. O gün de haberlere şöyle bir baktığında her zamanki felaket haberleri gözüne çarptı, çatışmalar, cinayetler, yolsuzluk, ırkçılık… "Dünya cinnet mi geçiriyor?" diye düşündü. COVID-19 ilk patlak verdiğinde umutlanmıştı aslında, "Bak!" diye düşünmüştü, "Dışarıdan bir kuvvetle karşılaşınca insanlar birlik olmaya, birbirine yardım etmeye başladı!" Ancak kısa sürede ortalık eski hamam eski tas olunca, hayal kırıklığına uğramıştı. "İnsanoğlu neden aklını başına almıyor? Binyıllardır yaşanan bunca acıdan niye kendine ders çıkarmıyor?" Bu dünya iki büyük savaş görmüştü ve o, çocukluğundan beri üçüncüsünün ne zaman olacağını merak etmişti.

Tanıştığı bir şaman, insanoğlunun aslında gelişmemiş bir tür olduğunu çünkü bireylerin birbirine zarar verdiğini söylemişti. İnsanoğlu gelişmiş bir tür olsaydı, en basitinden market raflarında insan sağlığına zararlı ürün bulunmayacağını, sırf kazanç için doğaya zarar veren şeylerin yapılmayacağını ilave etmişti çünkü bunlar döner dolaşır eylemin sahibine geri gelirdi. Evrendeki gelişmiş türler kendi cinslerine zarar vermezlerdi. Irmak normalde bu tip şeylere pek prim vermezdi ama bu adamın söyledikleri bir şekilde ona hitap etmişti, mantıklıydı.

Irmak zaten hep mantıkla hareket ederdi. Duygularda bile mantık ararda. Neden sonuç ilişkileri ararda. Kafası çalışırdı. Aslında fazla çalışırdı. Bunun yüzünden zor bir çocukluk geçirmişti. Hep kara koyun olmuştu. Anne babası asi, öğretmenleri ukala, arkadaşları da kendini beğenmiş bulurdu. Zaten pek arkadaşı da yoktu. İletişim kuramazdı yaşıtlarıyla. İstemediğinden değil ama kuramazdı işte. Arkadaşlarının yanında kendini uzaydan gelmiş gibi hissederdi.

Ancak inek diye dalga geçilen öğrencilerden de değildi. Dinlediğini, okuduğunu anlar, bunun dışında pek bir çaba göstermezdi. Kolay gelirdi dersler. Kendi hayal dünyasında yaşardı. Dört yaşında okuma öğrenmişti. Daha doğrusu, babası ona birkaç harf gösterdikten sonra, harfler gözünün önünde çözülen bir şifre gibi, anlamlı sözcüklere dönüşmüştü. Sanki okumayı öğrenmemiş de hatırlamıştı.

Fen derslerine bayılır, matematik onu büyülerdi. Öyle ya, evrenin dili de matematikle yazılmış değil miydi? Küçüklüğünden beri bilim insanı olmayı istemişti. Onu büyüleyen diğer bir konu da bilgisayarlardı. 1970'lerde doğduğu için bilgisayarların gündelik yaşama girişini bilfiil deneyimlemiş, meslek olarak da bilgisayar mühendisliğini seçmişti. Lisans derecesini alınca okulda kalmış, akademisyen olmuştu. Parlak ve üretken bir öğrenci olduğu için kısa sürede doçentlik seviyesine yükselmişti. Artık kendi öğrencileri vardı. Öğrencileriyle vakit geçirmekten de çok keyif alırdı ama onun tutkusu araştırma yapmaktı. Mesela insan bedeniyle bilgisayarlar arasındaki ilişkiyi çok ilginç bulurdu ve ODTÜ ile Hacettepe Üniversitesi birlikteliğiyle açılan Nörobilim ve Nöroteknoloji programı onu çok heyecanlandırmış, bu programın içinde yer almak istemişti.

Derslerden ve öğrencilerinden kalan zamanda fiziksel beden ve zihin arasındaki ilişki üzerinde çalışıyordu. Genel kanaat zihinsel faaliyetlerin beyindeki kimyasal tepkimeler sonucu ortaya çıktığıydı. O tersini düşünüyordu. Nasıl ki bilgisayar ve yazılım farklı şeylerse ve bilgisayarı çalıştıran şey yazılımsa, beyni ve vücut fonksiyonlarını çalıştıran şeyin de zihin olduğunu düşünüyordu. Tüm çalışmalarında en büyük arzusu bunu kanıtlamak olmuştu. Ayrıca nasıl ki bir yazılım bilgisayardan bilgisayara aktarılabiliyorsa, aynı şey insan zihni için de geçerli olmalıydı.

Bu teorisi bölümde pek destek görmemişti ama iş arkadaşı Ahmet ile birlikte gizli gizli bu konu üzerinde çalışmaya devam ediyorlardı. Ahmet Hacettepe Üniversitesi mezunu, nöroloji alanında uzmanlığını yeni tamamlamış genç bir hekimdi. O da bu yeni programın cazibesine kapılarak ODTÜ'ye gelmişti. Ana akımların dışında farklı fikirlere açık olması, onu Irmak için birlikte rahat çalışabileceği bir meslektaş haline getiriyordu. Ayrıca birinin bilgisayar mühendisi diğerinin hekim olması, onların birbirini iyi tamamlayan bir ekip olmalarını sağlamıştı.

O gün Irmak ve Ahmet herkesin çıkmasını beklediler. Büyük gündü. Bir deney yapacaklardı ama bundan kimseye söz etmemişlerdi. Aslında riskli bir deneydi. Ahmet bile Irmak'ı vazgeçirmeye çalışmış, sonunda pes etmişti.

"Hani insanlar tünelin ucunda ışık görüyorlar ya… Ben o ışıktan sonra ne olduğunu görmek istiyorum. Kim bilir kaç boyutlu bir evrende yaşıyoruz ama görebileceğimiz şey bu bedenin yetenekleriyle sınırlı!" demişti Irmak.

Tasarladıkları deney vücut fonksiyonlarını çok yavaşlatarak ne olacağını görmekti. Bunun için soğuğun etkisini kullanacak, biraz da kimyasal destek alacaklardı. Irmak prensip olarak soğuğun nabzı yavaşlattığını, trafik kazası, travma ve benzeri durumlarda, hastaların sağlık hizmeti ulaşıncaya kadar hipotermi sayesinde hayati sistemleri hasar görmeden hayatta kalabildiklerini biliyordu. Tabii bunun bir sınırı vardı. Kullanacakları serumun içeriğini haliyle Ahmet tasarlamıştı. Irmak ona "Beni birkaç dakika ölmeden sıfır noktasında tutacak bir karışım ayarla!" demişti.

Irmak buzlu suyla doldurdukları hazneye girerken Ahmet de kalp atışlarını ve beyin fonksiyonlarını ölçmek için elektrotları bağlıyordu. En son Irmak'ın koluna damar yolu açarak hazırladıkları serumu bağladı. Irmak homurdandı, "Önce beni uyuştursaydın olmaz mıydı? Donuyorum burada!"

"Hayır, olmaz!" diye yanıtladı Ahmet. "Vücudun buzlu suya tepki verecek, adrenalin salgılayacak. Sana vereceğim dozajı iyi ayarlayabilmem için bilincini kaybetmeden önce bunların olması gerekiyor."

"Peki, peki!" dedi Irmak. Damar yolundan giren ilaç birden gevşetmişti. Hafif bir uyuşukluk hissetti, sonra yumuşak bir şekilde gözleri kapandı.

Karanlık, sadece karanlık... "Çok huzurlu," diye düşündü. "Şimdi ne olacak?" Yavaş yavaş içi çekilmeye başladı. Gözünün önünde hafif renklenmeler vardı. Bedenini hissetmiyordu.

Birden ayağının kaydığını hissetti. Tam uykuya dalacakken çok olurdu bu. Ayağının kaydığını hisseder, bedenine düşmüş gibi sarsılarak uyanırdı. O anda aynı şey oldu. Sonra hayal meyal birinin onu kucaklayıp buzlu suyun içinden çıkardığını fark etti. Kendine geldiğinde battaniyelere sarınmış vaziyette yatıyor, Ahmet de paniklemiş bir vaziyette başında bekliyordu.

Neler olduğunu anlayınca Ahmet'e diklendi, "Neden çıkardın beni? Tam bir şeyler görmeye başlamıştım!" Oyuncağı elinden alınmış çocuk gibiydi.

"Çünkü seni kaybetmek üzereydik!"

"Nasıl olur? Uyumamla uyanmam bir oldu…"

"Hayır," dedi Ahmet. "15 dakikadır komadaydın. Daha fazla bekleyemezdim!"

"Bu hayatımın deneyi, bunu biliyorsun!"

"Hayatın olmazsa deneyin de olmayacak! Nabzın durunca seni geri getirmek zorunda kaldım! Bıraksaydım ölse miydin?" Ahmet doğru söylüyordu ama Irmak hayal kırıklığına uğramıştı.

O andan itibaren fazla konuşmadan eşyalarını toparladılar. Ahmet Irmak'ın yalnız başına eve gitmesinin iyi bir fikir olup olmadığından pek emin değildi ama Irmak "Ben iyiyim," diye kestirip atınca sesini çıkaramadı.

Irmak direksiyonun başına oturunca dikkatinin biraz dağınık olduğunu fark etti ama Ahmet gitmişti. "Neyse," diye düşündü, "dikkatli dikkatli giderim. Zaten bu saatte 15 dakikalık yol."

A-4 kapısından çıkınca, Çiğdem Mahallesi'nin içinden geçen yola yöneldi. Öğrenciliğinden beri bu yolu kullanırdı okula gidip gelmek için. Köy yolu gibi dolanan, tepeler inip çıkan bu yol onun hoşuna giderdi. Ancak bu yolda geçen anılarını düşünürken, arabanın fazla hızlandığını fark etmedi. Tam tepede sağ taraftan önüne bir araba fırladığında ise duramayacak kadar hızlıydı. Kör noktada kaldığı için daha önce görmesi imkânsızdı. Çarpmamak için uğraşırken direksiyon hâkimiyetini kaybetti. Sol tarafta,

mahallede boş kalan son arsalardan biri vardı. Tel örgüyle çevrili arsa, aşağı doğru dik bir eğimle uzanıyordu. Irmak'ın arabası tel örgüyü yırtarak yokuş aşağı savruldu ve takla attı. Irmak başını çarptıktan sonra her şey karardı. Hiçlik noktası bu olmalıydı. Renk yok. Ses yok. His yok. Hiçbir şey yok…

Gelen ambulans Irmak'ı bulduğunda arabanın içinde bilinçsiz şekilde yatıyordu. Şakağından hafifçe kan sızıyordu. "Kalbi atıyor ama çok zayıf!" diye bağırdı ambulans doktoru. "Hemen defibrilatörü hazırlayın! Kalp atışını düzenlememiz lazım!"

İlk şoku verdiklerinde Irmak karanlıkta gözlerini açtı. Boşlukta yüzüyor gibiydi. Belli belirsiz gölgeler, sesler vardı. Nerede olduğunu anlamaya çalıştı ama gözlerini açık tutmakta zorlanıyordu.

Doktor yine bağırdı. "Bir daha!"

İkinci şoku verdiklerinde Irmak bu sefer ışıklar görür gibi oldu ama sonra ortalık yine karardı.

Doktor bir kez daha seslendi. "Dozu arttırıyoruz!"

Üçüncü şoku verdiklerinde Irmak bir kez daha gözlerini açtı ama bu sefer her yer ışıl ışıldı. Etrafında ışıklar dans ediyordu. Önce kendini uzay boşluğunda gibi hissetti ama gördüğü şey, kendisine çok tanıdık gelen bir yapıydı. Boşlukta yüzen kütleler ve bunları birbirine bağlayan incecik iplikler vardı. Bu ipliklerden kıvılcımlar akıyordu. Hayranlıkla bakarken birden gördüğü şeyin ne olduğunu anladı. Kendi beyninin içinde kendi nöronlarını izliyordu! "Öldüm mü acaba?" diye düşündü. Bilimkurgu filminde gibiydi. Elektrik kıvılcımları nörondan nörona atlarken sinapslar ışıldıyor, seyrine doyulmayan bir manzara ortaya çıkıyordu. Geçirdiği karanlık anlardan sonra bu, evrenin başlangıcına gidip Büyük Patlamayı izlemek gibiydi. Çevresinde yıldırımlar, şimşekler çakıyordu.

Temkinli bir şekilde beyninin içinde dolaşmaya başladı. Sanki bir labirentin içindeydi. Nörondan nörona atlıyor, en gizli köşeleri keşfediyordu. Bazıları daha büyük, bazıları daha küçüktü. Sinapsların da bazıları daha parlak, bazıları daha sönüktü. Bir süre bu deneyimin keyfini çıkararak beyninin içinde dolaştı durdu. Öyle ya hangi bilim insanının eline geçerdi böyle bir fırsat? Yıllardır peşinde olduğu şey, önüne altın bir tepside sunulmuş gibiydi.

Bu şekilde epeyce vakit geçirdikten sonra, kapalı duran bir kapı gördü. Aynı anda elinde de bir anahtar olduğunu fark etti. Üzerinde ne olduğunu bilmediği semboller vardı. "Ah, semboller," diye düşündü. "Jung bunu görmeliydi!" Anahtarla kapıyı açıp içeri girdi ve kendini bambaşka bir ortamda buldu.

Burası muhtemelen bir laboratuvardı ama daha çok bir uzay gemisine benziyordu. Son derece aydınlık, beyaz ve gümüş renklerin hâkim olduğu, minimal tasarımlı bir ortam, eşini benzerini görmediği cihazlar… Laboratuvarın tam ortasında duran cihaz dikkatini çekti. Ortasında bir yatak, çevresinde çeşitli kollar vardı. Bir manyetik alan oluşturucuya benziyordu. Son teknoloji bir MR cihazı gibi. İşin ilginç yanı, bu mekânı tanıyordu. Üzerinde ince, beyaz bir elbise vardı. Bir operasyon için hazırlanmış, bekliyordu. Sonra yavaş yavaş hatırlamaya başladı.

2000'lerin başında Dünya'da büyük savaşlar, bunların tetiklemesiyle de büyük felaketler yaşanmıştı. Kullanılan nükleer silahlar nedeniyle çok sayıda insan hayatını kaybetmiş, Dünya nüfusu ciddi şekilde azalmıştı. Geride kalanlar olanlardan ders almış, uygarlığı yeniden inşa etmişlerdi ama o güzel gezegenleri onarılması güç yaralar almıştı. Hâlâ girilmesi güvenli olmayan bölgeler vardı. Tüm bu olanlardan sonra insanlar birbirlerine karşı değil birlikte hareket etmeleri gerektiğini idrak etmiş, o andan itibaren hem toplumsal hem de bilimsel açıdan büyük ilerlemeler sağlamışlardı.

Yakın zamanda bilim insanları yeni bir buluş yapmışlardı. İnsan bilincini kuantum alana çekerek uzay-zamanda hareket ettirebiliyorlardı. Bu buluş, insanlık tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir projenin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştı. Özel seçilmiş görevliler 20. Yüzyıla geri gönderilecek, nükleer savaşlar yaşanan ve gezegende kalıcı izler bırakan o dönemin daha barışçıl bir şekilde geçirilmesine çalışılacaktı. Bu projede yer almak için birçok insan gönüllü olmuştu ama herkes bu yolculuğa çıkmaya uygun değildi. Gönüllülere belirli testler yapılmış, gama seviyesindeki beyin faaliyetleri gözlenmişti.

Testi geçtiğini bildiren görevliye bazı sorular sormuştu.

"Kaç kişiyi geri göndereceksiniz?"

"Tam olarak 1.048.576"

"Peki ya zaman çizgisi tamamen değişirse? Kaos teorisindeki gibi…"

"Öyle olmayacak," dedi görevli. Sonra devam etti. "Dünyadaki bütün insanların zihinlerini kolektif olarak ağır ağır giden bir gemi olarak düşün. Küçük bir kuvvet hafifçe rotayı düzeltebilir ama gemiyi tamamen yoldan çıkaramaz. İşte siz de aynı şekilde geçişin yumuşak olmasını sağlayacaksınız. Tohumlar ekeceksiniz. Daha önce tek tek kişiler gönderip insanları uyarmaya çalıştık ama etkisi olmadı. Bu kişileri ya deli zannettiler ya da ciddiye almadılar. Değişimin insanların arasına yavaş yavaş nüfuz etmesi gerekiyor."

Arkadaşları onu vazgeçirmeye çalışmışlardı. "Delirdin mi sen? Nasıl kendini böyle bir yola sokarsın. Bırak başarmayı, oraya varabileceğin bile şüpheli. Kuantum alanda sonsuza kadar kaybolabilirsin! Ayrıca ne için? Evet, insanlık zor zamanlardan geçti ama şimdi iyiyiz!"

O ise "Ya bir şansımız daha olsaydı? Bu sefer nasıl kullanırdık? Bunu merak etmiyor musunuz?" demişti.

Kapının sesiyle daldığı düşüncelerden çıktı. İşlemi yapacak olan doktor gelmişti. "Hazır mısın?" diye sordu.

"Evet, sanırım…" diye yanıt verdi.

"Pekâlâ, şimdi yapacağımız işlemi son bir kez özetlemek istiyorum," dedi doktor. "Bilincini bu vücuttan çekerek kuantum alanda yaklaşık 300 yıl geriye göndereceğiz. Bu beden ölecek ve sen orada henüz doğmamış bir bebeğin bedenine yerleşeceksin. Ancak bu olanların hiçbirini hatırlamayacaksın. Normal bir bebek olarak doğacak ve büyüyeceksin. Burasıyla ilgili bilgiler zihninde gizlenmiş kodlar olarak duracak, ta ki açılmaya hazır olana dek…"

"Peki, bu kodlar nasıl açığa çıkacak?" diye sordu.

"Oradaki zihin fonksiyonların belirli bir seviyenin üzerine çıktığı zaman kodlar otomatik olarak açılacak. Ancak bir travma sonucu daha erken açılması da mümkün."

"Tam olarak hangi zamana gideceğim?"

"Seni 1974 veya 1975 yılında uygun bir fetüse aktarabileceğimizi düşünüyorum."

"Nasıl yani 68 olaylarını kaçıracak mıyım?" diye sordu biraz hayal kırıklığına uğramış bir tavırla.

"2000'lerde genç bir insan olarak daha faydalı olabilirsin... Ama merak etme, 1968 olaylarını da zaten bizim gönderdiğimiz birkaç cengâver başlattı." Doktor bunu söylerken sırıtıyordu. Sonra konuşmaya devam etti. "Yalnız seni son bir kez uyarmak istiyorum, bu tek yönlü bir seyahat… Yani geri dönüşü olmayacak. İyi düşündün mü? Gitmek istediğinden emin misin?"

Doktora dönerek "Evet," dedi.

Bunun üzerine doktor eline üzerinde ne olduğunu bilmediği semboller olan bir anahtar verdi. "Vakti gelince kapıyı bu anahtarla açacaksın," dedi. Doktor bunu gerçekten söylemiş miydi yoksa yaptığı iğneyle bilincini kaybederken bunu hayalinde mi görmüştü emin değildi.

Irmak kendine geldiğinde bir hastane yatağındaydı. Her tarafında kablolar, kolunda serum vardı. Ahmet tepesinde dikilmiş, endişeli gözlerle ona bakıyordu.

"Ne oldu bana?" diye sordu.

Ahmet olanları kısaca özetledi. "Eve dönerken kaza geçirmişsin. Araban takla atmış. Muhtemelen direksiyon hâkimiyetini kaybettin. Seni eve tek başına göndermenin iyi bir fikir olmadığını biliyordum."

"Sonra ne oldu?" diye sordu Irmak.

"Ambulansta seni hayata döndürmüşler. Bana haber verdiklerinde seni çoktan buraya getirmişlerdi. Başın ağrıyor mu?"

"Hayır, yalnızca sersem gibiyim…"

Ahmet seruma bakarak "Dua et de ağrı kesici bittiğinde de öyle olsun" dedi. "Başını kötü çarpmışsın. Eee, sen neler gördün, anlat bakalım? Işıkları gördün mü?"

Irmak sırıtarak yanıt verdi, "Anlatsam inanmazsın…"

Irmak bir hafta sonra hastaneden çıktı. Yeniden işe başlayacağı gün özellikle çok heyecanlıydı. Her zaman yaptığı gibi nizamiyeden geçerken görevliye selam verdi. Arabasını park edip odasına yürüdü. Çantasını bıraktı, pardösüsünü çıkardı, kahvesini aldı. Bilgisayarının başına oturdu ve haberlere göz atmaya başladı. Yine bir sürü sevimsiz haber vardı. Sonra bir an duraksadı. Derin bir nefes aldı. Pencereden dışarı baktı. Bahar gelmişti. Hava ısınmış, çiçekler açıyordu. Öğrenciler çimlere yayılmaya başlamıştı. Bir süre manzaranın keyfini çıkardı.

Aslında kampüsü her mevsim severdi. Rengârenk yapraklarla sonbahar manzarası ayrı güzel, karlı çam ağaçlarıyla kış manzarası ayrı güzel olurdu… Ama ilkbahar bir başkaydı. Bir ressamın elinden çıkmış gibi pembeli beyazlı çiçekler, tomurcuklanmış ağaçlar, yemyeşil çimenler… Aralık duran pencereden kuşların cıvıltısı duyuluyor, doğa her şeye yeniden başlıyordu.

Kahvesinden bir yudum aldı, kendi kendine gülümsedi ve şöyle söyledi: "Bu sefer farklı olacak!"

GENİŞLETİLMİŞ BUNALIM

M. MUSAB GÜNDOĞDU

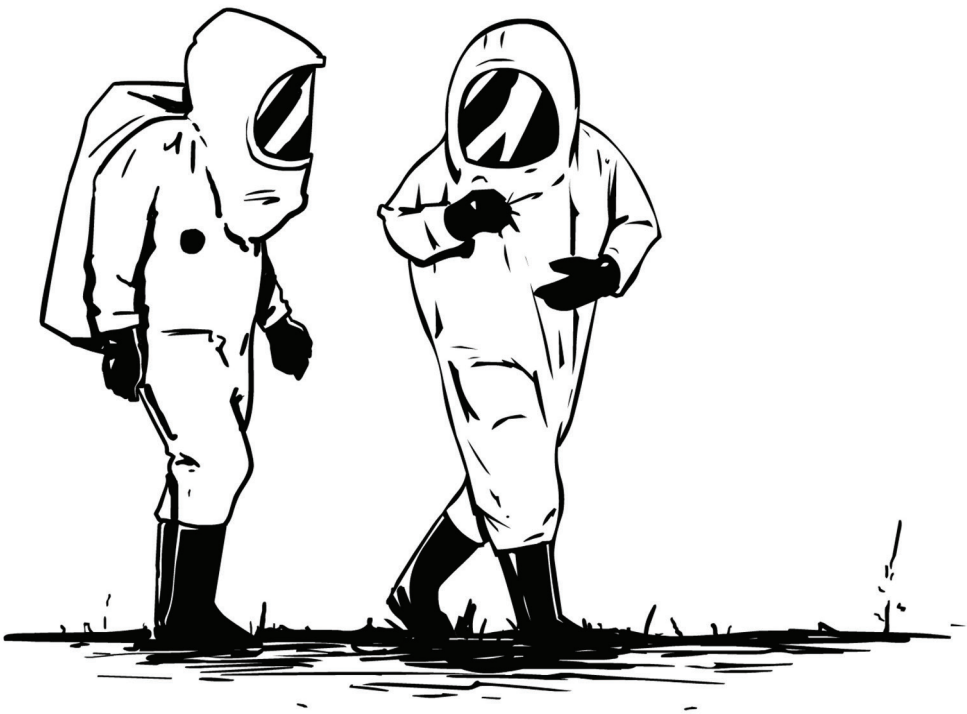

I.

Okul binasından çıkarlarken kıyafetlerini giyen bir grup lise öğrencisi, son birkaç dakikadır konuştukları konuların ardından konuşacak başka bir şey bulamayarak içinde bulundukları ve tabiri caizse katlanmak zorunda oldukları şartlardan yakınmaya başlamışlardı. Yakınmakta epey haklı olan bu grubun içindekilerden birisi, Tarık, diğerlerinden farklı düşünüyordu. Kaskını geçirip giyinmesini bitirmeden önce bahsetmek istediklerinden şöyle bahsetti, "Herhangi birinin içinde bulunduğu koşullar ne olursa olsun, bu koşullara katlanmaya başlamasının bir süreçten veya dönemden daha fazlası olmaması gerektiğine inanıyorum. Yani, bu süreç veya dönem boyunca kişi, istediği gibi söylenip tembellik edebilir tabii ancak bunların bitmesi gereken bir nokta vardır. Eğer hâlâ bitmemişse, bu kişinin ileri gidip gitmediğinden şüphe duyarım. Nitekim kısır bir döngüye kendisini sokmuş ve yalnızca karanlık tarafın hizmetçisi bir 'Sith' lorduna dönüşmüş olur."

Orda olup da Tarık'ın konuşmasını dinlememiş olan tek kişi, Tarık konuşmaya başladığında ilk birkaç cümlesi boyunca aynı şeyleri farklı bir dille söylerken onu konuşmaya hırslandırmış ve aynılarını kendinin de söyleyebileceğini ima etmiş olan en yakın arkadaşı Furkan yapmıştı. Şimdiyse Furkan, çantasına kıyafetlerini koyarken konuşmayı devam ettiriyordu. "Bir Sith lorduna dönüşmedikçe bu hayatın çekilebilir olmayacağını düşünenleri kabul etmediğini söylüyorsun; ya Sith lordları olmasaydı, yalnızca Jedi'lar olsaydı, sence de bu sefer iyiler kötüye dönüşmeye başlamaz mıydı?"

Tarık soruyu sırtlanır bir edayla sırtına taktığı çantasına bakarak bir şeyler unutup unutmadığını kontrol etmek istediyse de soru çoktan aklını fethetmişti ve bu sorunun geldiği yere yanıldığını söylemek için yanıp

tutuşuyordu. “Bir Jedi, Sith lorduna dönüştüğünde daha fazla iyiyi imgelemiyor, yalnızca kötünün bir ifadesi oluyordur.”

Verdiği cevabı duyduğunda yetersiz olduğunu fark eden Tarık duraksadığında Furkan çoktan konuşmaya başlamıştı, onun üzerine adım adım ilerleyerek zaferini kutluyordu. “Dönüştüğü gerçeğini reddetmiyorsun. Benim bahsettiğim şey ise bu dönüşümün kaçınılmazlığı; yani kötülük olmadığında eninde sonunda iyiler ve düzenleri, yeni bir kötü seçecekler. Fakat bu seçilmiş kötülerin iradesi dışında gerçekleşmiş olacak.”

Çevredekiler, atışmadan çoktan kopmuşlardı nitekim ortalama herhangi bir lise öğrencisinin ilgisini, takip edemediği ve henüz tanışmadığı konseptlerle yüzleşmeye zorlandığı için kaybetmesi işten bile değildi.

Furkan ve Tarık, aralarındaki, nispeten, sofistike sohbete devam ederek okul servisine binmişlerdi. Servisteki diğer öğrenciler gibi, bu ikili de sokaklarda kol gezen radyasyondan etkilenmemek için korunmalarını giyinmiş birer astronot gibiydiler. Korunmaya çalıştıkları radyasyonun kaynağıysa genel bağlamda insanlık tarihiyken özel bağlamda bundan üç yıl önce, 2096’da, zirve yapan küresel ısınmanın sonucunda eriyen buzulların dünyanın kuzey yarım küresindeki ülkelerdeki nükleer tesisleri su altında bırakmasıydı. Su altında kalarak yıkıma maruz kalan bu tesislerin yalnızca birkaçı koruma çalışmaları sayesinde kurtarılabilmiş ancak diğerleri bu sele kurban düşmüşlerdi.

Her ne kadar devletlerin bir kısmı, özellikle de dünyaya hizmet etmek amacı adı altında belli başlı örgütlere üye olmuş olanları, bu durumun gelişini ön görerek önlemler almak için teşvik yaratmaya çalıştıysa da Türkiye, önlem alamamış ve yalnızca kendi nükleer santralinin değil civar ülkelerdeki santrallerin de katılımıyla oluşmuş olan Avrasya nükleer bölgesine dahil olmuştu. Avrupa’nın da Asya’nın da boş verdiği bu bölge, kendi çabalarıyla hayatta kalmaya çalışan ülkeler ve yer yer şehirlerle doluydu. Devletinden yeterince ilgi görmeyen- Türkiye’de Urfa, Antep ve Hatay gibi- şehirler bağımsızlıklarını ilan ederek kendi varlıklarıyla halkının yardımına yetişmeye çalışan iş insanlarıyla ayakta kalmaya çalışmışlardı. Fakat hikâyemizin geçtiği Ankara şehri, cumhuriyete bağlılığını korumuş, içindeki yüz binlerce memurla başkent olmaya devam etmişti.

Kriz patlak verdikten sonra önce hayatta kalmayı başarmış olan şehir, uzun süren bir planlama döneminin ardından nihayet iş ve eğitim dünyasında, ekonomi konusunda arpa boyundan biraz daha fazla yol kat edebilmişti. Olayın üzerinden üç sene geçtiğinde ve günümüze gelindiğindeyse hâlâ devam eden karantinanın sebebi olan radyasyonun sokaklardan arındırılamamış olması, insanlığın bilime olan inancını yavaş yavaş sindirmeye başlıyordu. Okullar, maksimum izolasyonla kuşatılmıştı ve okula gelen her öğrenci korunma ihtiyaçları olan radyasyon filtreleyici kıyafetleri karşılayabilmek zorundaydı; her ne kadar en alt sınıftan başlayarak devlet, insanların ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorsa da bunun yetersiz kalacağını tahmin etmek için dünya tarihinde herhangi bir kriz dönemine bakmak yeterli olurdu. Nitekim, hâlâ Ortadoğu'yu kurtarmaya ve sevmediği güçlerle politik birlik sağlamamaya para harcamaya devam eden hükümet, ilk önceliğinin ne olduğu konusunda emin değil gibiydi. Öte yandan üniversitelerde bilim insanları hem radyasyondan arınabilmek için hem de korunma masraflarını düşürebilecek malzemelerle üretim yapabilmek için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Hükümetlerin aksine bilim insanları önceliklerini efektif bir şekilde belirleyebildikleri için, en azından büyük şehirlerde, radyasyondan korunamayan çok az ev kalmıştı; ancak bu evler de yeterli korunmaya erişemeden radyasyona yenik düşmüş hane halkının mezarlığı haline gelmişti. Aşınmış duvarları ve kırık camlarıyla terk edilmiş perili bir köşkü andıran bu evler ve yerini siyahı andıran bir renkteki toprağa bırakmış olan yeşillikler dışında sokaklarda çoğu şey yerli yerindeydi. Ayaklanma çıktıysa da bu üç sene içinde etkileri neredeyse silinmişti. Sokaklarda asfaltlar sağlamdı, kaldırımlar düzenliydi. Sokak lambaları çalışmaları gereken saatte çalışıyordu ancak bu kez ne o sokak lambasının ışığında kenarda bir bankta oturan evsizler vardı, ne de birbirini kovalayan çocuklar. Şimdi herkes evine hapsolmuştu ve evi olmayanlar da veda etmişti.

II.

Tarık, ineceği durağa yaklaştıklarını fark ettiğinde çantasını da alıp ineceği kapıya doğru yöneldi; her zamanki gibi Furkan'ı davet etti, ancak Furkan halletmesi gereken işleri olduğunu söyleyerek hiç oralı olmadığını

belirtti. Başka sefere diyerek servisten inecek olan altı kişinin arasına yedinci olarak katıldı. Evine gitmesi için yapması gereken kısa yürüyüşte her seferindeki gibi etrafına rastgele bakışlar atıp yaşadığı sokağı ve komşularının evlerini inceledi. Bir türlü anlam veremediği şey, kendi evlerinin neden sokaktaki en iyi korunan ev olduğuydu. Babasına sorduğunda bunun için yeterince iyi bir açıklama almıştı, çünkü varlıklılardı. Ancak bu cevap Tarık'ı hiç tatmin etmiyordu. Yeterince varlıkları varsa etraftakilere neden destek olmadıklarını anlamlandıramıyordu. Babasının, bunun devletin işi olduğunu ve kendi paylarına düşeni zaten yaptıklarını söyleyerek geçiştirmesine alıştığı için artık bu soruyu ona sormuyordu.

Eve girdiğinde her zamanki gibi evde yalnızca ablasını buldu. Üniversiteli olduğu için derslerine internet üzerinden katılan ve bu yüzden de hemen hemen hiç dışarı çıkmayan Eda, sonunda eve birinin gelmiş olmasına çok mutluydu. Nitekim bugün gireceği başka dersi kalmamıştı, yalnızca tekrar edeceği konuları vardı; bu konuları tekrar etmeyi her zaman sınav haftasına bıraktığı için de şimdi epey vakti ve bu vakti paylaşabileceği birisi vardı. ODTÜ'de biyoloji çalışan Eda, üçüncü sınıfa geçmeye çalışıyordu; resmi olarak geçmişti ancak ODTÜ'nün kompleks ders zinciri yüzünden aldığı derslere bakıldığında ikinci sınıf gibi görünüyordu. Kaça gittiğini soranlara bu durumu açıklaması hep zaman alırdı; genelde bunun yerine okulda beşinci senesi olduğunu söyleyerek geçiştirir, daha da ısrarcı olanlaraysa tahmini ne zaman mezun olacağını söylerdi.

Eda'nın editörlüğünü yaptığı dergide yayınlanan son çalışmalardan birisi hakkındaki ümit dolu düşüncelerini dinledikten sonra kendisinin sıkılmaya başladığını fark eden Tarık, konunun bitişini beklerken tamamen yapay olan ancak çikolatalı süte benzetilmeye çalışılmış olan içeceğinden küçük yudumlar alıyor, çalışmanın ve ablasının kendisine neler anlattığını anlamaya ve öğrenmeye çalışıyordu; yine de konunun yeterince kompleks olması ve direkt bir çözüm üretmek yerine sorunlardan birkaçının birden analizini yapan bir çalışma olması, Tarık'ın işini gittikçe zorlaştırıyordu. Ablasıysa tüm gün boyunca evde tek başına sıkılmış olmasından dolayı karşısındaki kardeşinin konudan ne kadar kopmuş olduğunu fark edemedi ve konuşmaya devam etti, Tarık içkisini bitirdi. Eda konuşmaya devam etti;

artık çalışmayı açıklamak yerine çalışmaya dayalı olarak kendi teorilerini üretmeye başlamıştı. Beyninin çarpan yıldırımlarla dolu olduğunu anlamak zor değildi, ancak Tarık ne yıldırımlarla ne de dünyanın kurtuluşuyla ilgileniyordu. Yalnızca odasına çıkıp resim yapmak, tualler doldurmak istiyordu; bu doğrultuda aksiyon almak üzereydi ki ablası da nereden geldiği belli olmayan bir şekilde kalem kâğıt alarak uzaklaşmaya başladı. Arkasından bir süre bakakaldıktan sonra o da kendini gizemin kollarına bırakmış bir şekilde tablolar çizmeye gitti.

Odasına çıktığında okul çıkışında Furkan'la yaptıkları konuşma aklında tekrar canlanmaya başladı; bunlar aklında canlandıkça tualinde de renkler canlanmaya başlamıştı. Tıpkı birbirlerine verdikleri cevapların farklı yönlerden gelişmesi gibi, karşısındaki tuval de farklı renklerle gelişiyordu. Resim bittiğinde bir adım geri çekilip baktı ve karşılaştığı şeyin gözler ve burnu hariç her yeri boyalarla kaplanmış olan çıplak bir beden olduğunu gördü. Tamamladığı resmi, diğerlerinin yanına koyarken günün kalanında ne yapacağını düşünmeye başladı. Akşamını nasıl geçireceği sorusunu sordu kendine ve aklına gelen ilk şey ailesiyle geçireceği vaktin her ne kadar keyif verse de herhangi bir yenilik veya çeşitlilik barındırmıyor olması oldu.

Çeşitliliğin yok oluşunu kendisi de birinci elden deneyimliyordu, resimleri sürekli aynı yerlere çıkmaya başlamıştı. Kafasında bu durumun canlandırdığı iki sorudan biri, bu aynı şeyin ne olduğu, ifade etmeye çalıştığı şeyin ne olduğuydu; bunun kendi iç dünyasıyla ilgili bir sinyal olduğunu biliyordu ancak bu sinyali okuma becerisini henüz tam anlamıyla geliştirememişti. İkinci soruysa farklılığı nasıl doğuracağıydı ancak bununla ilgili verebileceği tek cevap onu asla tatmin etmeyen meditasyon fikriydi. Şayet dışarda hiçbir şey olmuyorsa içerden yeni şeylerin her zaman çıkarılabileceğini az çok biliyordu; ancak meditasyon fikri fazla pasifist bir fikirdi ve kendisi bir liseliydi.

Çeşitlilik ve yenilikteki ölümün bütün aile fertlerini teker teker ele geçirdiğini her görüşünde içinde bu karantinaya bir başkaldırıyı daha bastırması gerekiyordu. Çünkü yapabileceği hiçbir şey yoktu, öte yandan bu çılgınlığa katılarak isyan etmesinin de yıkımdan başka bir şey getirmeyeceğine emindi; emin olmadığı şey yıkımdan sonra neyin geleceğiydi.

III.

Tarık'ın aksine Furkan, hiç de boş olmayan bir eve girmek üzereydi ancak Tarık'ın aksine olmayan bir şekilde o da servisten indiği yerden evinin kapısına yürürken yaşadığı sokağa göz attı. Eskiden fazla göz atacak bir şey olmamasına üzülürdü. Kendisini en çok üzen şey, sokaktan ufka doğru baktığında ya da kafasını arkaya atıp gökyüzünü ve yükselen binaları seyretmek istediğinde renk paletinin grinin birkaç tonundan öteye gitmemesiydi. Farklı bir imaj kattığı her ne kadar gerçek olsa da bu imajı bizzat yaşamanın fazla keyifli olmadığı kanısındaydı, herhangi biri gibi. Asfaltlardaki çatlakların neredeyse bütün yolu inşa ettiğini ve kaldırımlardaki çöp ve atıkların da kaldırımları doldurduğunu düşünürken apartmanının önünde durmuş bastığı zili birilerinin duymasını ve kapının açılmasını bekledi.

Bir astronot gibi giydirilmiş bir şekilde önünde beklediği apartman herhangi bir astronotun gidebileceği herhangi bir gezegene ait olmadığını duvarlarındaki döküntülerle dile getiriyordu. Nihayet kapının açılmasıyla Furkan'ın da yaşadığı apartmanın dış cephesine maruz kalmasına bugünlük bir son verilmişti. Apartmanın içine girdiğinde üstündeki gözlemciliği atamamış, şimdi de apartmanın içinin ne kadar döküntü olduğuyla ilgileniyordu; bir turist olsa karşısındaki paslanmış su ve gaz boruları ile dökülmüş duvar sıvaları hakkında ne kadar tarihi olduklarıyla ve taşıyor olabilecekleri yaşanmışlıkların olasılığıyla etkilenirdi. Ancak Furkan, her gün bu manzarayla karşılaştığından aklına her günkü ikilemi yeniden gelmişti; acaba duvarlar bir kozaydı da bir doğumun yaklaştığını mı haber veriyorlardı, yoksa sadece gerçekten eski ve ölmeye yüz tutmuş bir duvar mıydı? Duvarlardan Anka kuşu olur muydu?

Merdivenleri tırmanırken soluğunun günden güne daha az kesiliyor oluşu bunun bir doğum senaryosu olmasını daha muhtemel kıldı. Kapıya geldiğinde onu küçük kardeşi Fırat karşıladı. Fırat henüz ilkokula başlamayı bekleyen bir ufaklıktı; etrafında olan bitenden fazla haberi olmayan ancak yaşı ilerlediğinde ve geri dönüp baktığında neler kaçırdığını fark edebilecek bir çocuktu. Kapıyı kapatıp kıyafetlerini çıkarmaya başlayan Furkan, bir yandan da kardeşinin soru yağmuruna maruz kalıyordu. "Dışarısı bugün nasıldı?", "Etrafta oynayan çocuklar var mıydı?", "Peki hava nasıldı, hiç

dışarı çıktınız mı okuldayken?", "Okul nasıldı bu arada, dersler eğlenceliydi di mi?"…

Karşılaştığı soruların taşıdıkları ümidi görüp nasıl karşılık vereceğini bilemeyen, çünkü henüz ergenliğinin duygusal olmayan keyfini süren Furkan, kardeşinin tüm sorularını tek bir cevapla geçiştirdi, "Hava çok yağmurlu olduğu için bugün ne dışarı çıktık ne de derslerden keyif aldık." Bu sorulara genellikle küçük beyaz yalanlarla cevap verirdi ki kardeşinin içindeki ümit parçalanmak yerine beslensin.

Okulda dışarı çıkmamayı aslında öğrenciler seçiyordu, çünkü kimse yarım saatlik bir giyinme ve soyunma töreni olsun istemiyordu. Bu kez de bir yalanla cevap vermişti ancak bu kez ümidi beslememiş, yalnızca gereksiz göstermişti. Ancak Fırat'ın sorularının asla bitmeyeceğini bütün çocuk gelişim uzmanları biliyordu, Furkan da bunu zamanla öğreniyordu; "Yağmur yağdığında dışarı niye çıkmıyorsunuz ki, ne güzel ıslanıp rahatlarsınız."

Daha fazla soruya cevap vermeye niyeti olmayan Furkan, geçirdiği günü kendi içinde tekrar etmek için yatağına yöneldi, ranzanın üst katında yaşadığı için şanslıydı çünkü burada rahatsız edilmesi altta yaşayan birine göre daha düşük bir olasılıktı. Hep kendi odası olsun istemişti ancak ailesinin imkânları buna el vermediği için, yalnızca Eda'yla aynı üniversiteye giden ablası, Zeynep'in kendi odası vardı. Ablasıyla konuşmaya her ne kadar bayılsa da Furkan, önce yatağında uzanıp rahatlamak istedi.

Geçirdiği günün ortalamadan fazla farklı bir gün olmayışına bir süre üzüldükten sonra dikkatini öğrendiklerine vermeye çalıştığı kısa bir sürenin ardından aklına Tarık'la yaptıkları konuşma geldi. Kendi söylediklerine inanmakta tereddüt ettiği birkaç saniyelik aralıkta annesi, mutfaktaki işlerinin çok olduğunu ve çorbayı karıştırmasına ihtiyacı olduğunu, mutfaktan bağırarak Furkan'a iletti. Hiçbir alternatifi olmayan Furkan da düşüncelerini hızlı bir şekilde sonuca bağlayıp kendine güvenini bir seviye daha yukarı taşıdıktan hemen sonra ranzasından aşağı inip kendinden emin adımlarla mutfağa çorba karıştırıp annesiyle sohbet etmeye gitti.

Furkan, babasının nöbetinin henüz bitmediğini kendisinin evde olmamasından anlamış, annesine nöbetin ne zaman biteceğini sorarak ayaküstü

konuşabilecekleri bir şeyler aradığını gösterdi. Öte yanda annesiyse artık bu küçük sohbetlerden tamamen sıkılmış ancak yeni bir şeyler bulamadığından mahalledeki tüm ev kadınlarının kaderini paylaşmanın, yani çıldırmanın eşiğindeydi. Kendisine uzatılan yardım ellerini de artık bunların hepsinden bıktığını gösteren bir tavırla reddediyordu. Furkan kadar ablası da bu durumun farkındaydı ve ikisi de bundan dolayı endişeleniyorlardı. Anneleriyle ilgilenmek için babalarının evde olmayışı, annelerine uzattıkları her elin geri çevrilmesi ve üç yıldır yaşadıkları bu karantinanın etkisiyle kadının kendini kaybetmesinin an meselesi olduğunu biliyorlardı. Öte yandan ne bir terapiste gidecek ne de yeni bir hobi edinebilecek varlıkları olmadığı için bu durumun kaçınılmaz olduğunu da düşünüyorlardı, özellikle Zeynep bu fikre kendini teslim etmişti. Ancak Furkan, yapılabilecek bir şeyler olduğuna inanmayı tercih ediyor, yalnızca bunun ne olduğunu bulması gerektiğini iddia ediyordu.

IV.

Ertesi gün okulda buluştuklarında ikisi de biraz sıkılmış hissediyorlardı. Birlikte her zamanki rutinlerinin üstünden geçerlerken sınıftaki tahtada açtıkları klipler bu kez diğer öğrencilerden birinden tepki almıştı; laf atışmalarıyla başlamak üzere olan küçük kargaşa, sınıfa öğretmenin yanında iki adamla gelmesiyle dağıldı ve herkes iki takım elbiseli adama dikkat kesildi. İkisi de tıpkı eski Amerikan filmlerindeki adamlara benzemiyor mu, derken Tarık, dirseğiyle Furkan'ı dürtüyordu ve onun dikkatinin de kendisininki kadar dağınık olmasını istiyordu. Aslında kendisinin de bildiği şey ise, odaklanmış bir Furkan'ın dikkatini dağıtabilmek için birkaç dereden su getirmesi gerekirdi ve bununla uğraşmak istemezdi. Takım elbiseli adamlar ziyaret amaçlarını açıklamaya başladıklarında sınıfta ölümün sessizliği kol gezmeye başladı.

"Aldığımız bilgilere göre, birtakım karşı görüşlü grubun yapacağı bir eylem olacak. Sizden ricamız, bu eylem hakkında herhangi bir bilgi edinmemeye çalışarak normal bir günde yaptığınız gibi derslerinize girin, çıkın ve evinize gidin. Bu duyuruyu bütün sınıflara yapacağız ve okuldan bugün kaçmaya çalışanlar, sonuçlarına katlanmak zorunda kalacaktır."

Bir an odada gezmeye başlayan sinek, Furkan'ın dikkatini dağıtmaya bu kez yetmişti. Konuşmalarını bitiren siyahlılar sınıftan çıktıklarında Tarık ve Furkan birbirlerine bakarak okulu ne zamandır kırmadıklarını ve kimin en sevdiği metotla bunu yapacaklarını konuşmaya başladılar.

İnternette yaptığı küçük bir gezinmeden sonra Tarık, olayın ne olduğunu bulmuştu. Bir üniversite kampüsünde, bütün bu karantinanın sorumluluğunun hükümetlere ait olduğunu ve enerji politikaları gibi siyasi ve politik konulardan kaynaklandığını iddia eden bir grup, herhangi bir koruyucu kıyafet bulundurmadan toplanacaklar ve sloganlar atıp dağılacaklarmış. Çünkü iddiaları aslında bunun olmadığı yalnızca kendilerini kontrol altında tutmak için onların düzenlediği bir kurmacaydı bu. Bu işin baştan aşağı düzmece olduğunu anlatmaya çalışırken çeşitli diller kullanan birkaç yazıyı okuduktan sonra Tarık, Furkan'ı ikna etmeye çalışıyordu.

-Bu eylemde bulunmamız gerek, okuldan her şart altında kaçacağız evet çünkü meydan okundu bize. Ancak kaçtığımızda da gideceğimiz yer burası olsun.

-Hayır Tarık, yanıldığımızı düşünebiliyor musun? Ölür giderdik, tamam çok ümit dolu bir noktada olmayabiliriz ancak yaşamamak için bir sebep değil bu.

-İntihar etmekten bahsetmiyorum. Bence bu adamlar haklılar ve bütün bu iş aslında hükümetlerin kazançlarını katlayarak gelir eşitsizliğine katkıda bulunmak için kurdukları bir düzen.

-Eğer öyleyse bile kanun dışı bir şey yapmış olmak yerine neden kanunlara uymuyoruz?

-Hayır Furkan, ne demek istediğimi anlamıyorsun. Yaptığım planda sana konfor sunmuyorum, rahat rahat yiyip içebileceğin yemekler de sunmuyorum. Düzgün bir gece uykusu bile vaat edemem sana. Eğer etrafımıza kurulmuş bir sistemin içinden çıkacaksak, her şeyimizi kaybetmemiz ve karşılığında yalnızca özgürlüğümüzü ve çocukluğumuzun geri kalanını kazanmamız mümkün!

-Bütün bunlar bana fazla geliyor Tarık, sanırım bugün okulu da asmayacağım.

Duyması gerekeni duymuş olduğuna inanarak Tarık, başını öne eğdi. Tahtada ders anlatan hocanın sesinden çok etrafta uçup duran sineğin sesi tarafından bütün dikkati çekilmiş bir şekilde, hangi çıkıştan okulu terk edip eylem buluşma noktasına gideceğini planladı. En sevdiği arkadaşının en sevdiği çıkışı kullanarak okuldan kaçtı.

Yıllar boyunca ne ailesi ne eski arkadaşları ne de hocaları Tarık'tan haber alamadı. Ancak Furkan, üniversite ikinci sınıfta gazetecilikle ilgili aldığı derslerden birinde yapmaya hazırlandığı, son dönem dünyasının en büyük problemi olan karantinanın insan akıl sağlığı için ne kadar büyük bir problem olduğunu anlatacağı sunumu için araştırma yaparken yıllardır bildiği ancak öğrenmediği gerçekle yüzleşti, pişmanlığının olup olmadığını kontrol etti. Vardığı sonuçsa "Onunla gitmek isterdim." oldu.

DÖNGÜNÜN ZİHNİ

KEMALCAN GÜREL

2014 Yılı

Felaketten tam 20 yıl geçti. Uzun zamandır yazacaklarım hakkında kararsızdım. Bilmiyorum, artık bilmek dâhi bu zamanda tehlikeli. Her şey "sibercolony" adını verdikleri bir ağ saldırısıyla başladı. Yaklaşık 10 yaşlarımdayken küresel bir bilgi ve virüs salgınının doruklarını yaşadığımızı hatırlıyorum. Önce virüslerin Dünya'ya olan uzun süreli etkisinin sebebiyle eğitimimiz gelişen sanal gerçeklik ile birlikte hiçbir zaman ev dışında gerçekleşmiyordu, hatta küresel bir dışarıya çıkma yasağı vardı. Ancak… of gözü… başım dönü… (kendine gel Beyza, sırası hiç değil!) günün birinde birkaç arkadaşımla anlaşıp dışarıda gizlice oyunlar oynamak istemiştik ve biz evde yokken olanlar olmuştu. Tüm evlerden bir mavi ışık etrafa yayılmış, ancak biz garajda olduğumuzdan çok az etkilenmiş ve sadece biraz sersemlemiştik. Eve dönüş yaptığımda her şey yerli yerindeydi fakat annemle babam eskisi gibi davranmıyordu; tamamen ruhsuz bir hâl almışlardı. Evdeki tüm kitaplar, Vikipedi gibi bilgi kaynaklı siteler, hepsi kaybolmuştu. Buna… buu… buna… anla… annlaam (sakin kal, nefes al ver!) veremeyen ben şaşkınlık içerisindeydim. Ailemle konuşmaya çalışmanın hiçbir faydasını göremeyince, ki onların çocuğu gibi değildim, garajdaki arkadaşlarımla iletişime geçmeye çalıştığımı hatırlıyorum. İlkel bir yöntem olarak eski zamanda kullanılan büyükbabamdan kalma telsizi bularak onlara yine dedemin bana öğrettiği mors alfabesi ile mesaj yollamaya çalışmıştım. Lakin hiç ama hiç onlara ulaşmak mümkün olmamıştı, onları bir daha görememiştim. Şu anda bu kâğıt parçasını bulabildiğime bile şaşırıyorum. Kısıtlı bir zamanımın olduğunun farkına varmanızı istiyorum. Buraya tüm…ahh! kafa… kötü hissedi…(bu yazıyı yazmak zorundasın, sen güçlü bir kadınsın), tüm kameraları ve sensör sistemini etkisiz hale getirip duvardan ekipmanlarımla tırmanarak camdan giriş yapabildim. Yakın zamanda

buraya gelebilirler. Hâlâ daha kim olduklarını çözebilmiş değilim. Bu odada olayların başlangıcına ilişkin notlar ise masada duruyor (acaba en son kim vardı burada? Bilgiyle oynamanın yasak olduğunu bilmiyor muydu o da?) fotoğraflarını çekmenin güvenlik sorunu yaratacağından kendi geliştirdiğim şifreli cihaz ile tarıyor ve böylelikle hepsini kaydediyorum. Kaydederken duvarda asılı bir not kâğıdında "Makinalaşmak İstiyorum" şiiri asılıydı. Büyükbabamın çok sevdiği bir şiirdi ve sanırsam Nazım Hikmet tarafından yaklaşık 180 yıl önce yazılmıştı.

Yazıyı sonlandırırken içerden sesler gelmeye başladı, birçok ışığın açıldığı ve dokunmatik kapıların seslerini duydum. Yazı yazmayı hemen bıraktım, kâğıdı kaldığım yeri konumlandırdığım, "yusufçuk" adını verdiğim eski droneuma yerleştirerek hemen yolladım ve tam sırtıma çantamı alıyordum ki birden kapı açıldı. Hiç ses çıkarmadan bana doğru koşmaya başladığını gördüm ve hemen onun geliş yoluna eski usul kayganlaştırıcı sıvı sabun ve misket döktüm. Odanın güvenlik sistemini etkin hale getirmeleri an meselesiydi. O kişiyi ya da belki de kişileri görmem bir ifade eder mi sanmıyorum ancak onlar beni tespit edebilirlerdi. Bu sırada arkamı dönüp birden kendimi camdan aşağıya attım. Şu an eskiden Merkez Mühendislik binası olan ancak araştırdığım ve büyükbabamdan duyduğum kadarıyla öğrenciler arasında Avarel adıyla anılan binanın en tepesinden büyükbabamın gurur duyarak anlattığı ve benim okulum olan ODTÜ'nün bir kısmını seyredebiliyordum sadece. Eskiden anlatıldığı kadar ne yeşillik vardı ne de… Bir dakika, kanatlarımın esnekliğini kontrol edemiyorum. Ne oluyor, nasıl... Kontro… kontrolü ele… alma… almakta (şimdi hiç sırası değil!) güçlük çekiyorum. Arkamı dönüp cama baktığımda, nasıl yani? Böyle bir şey mümkün mü?

4 saat önce

Saat sabah 6 civarındaydı. Birkaç haftadır üzerinde çalıştığımız "sibercolony" ve daha fazlası için uzun bir süre uykusuz kalmıştım. Ancak bu aldığım uyku çipi diğer adıyla "zip-ol" sayesinde neredeyse kendimi "megandrom" gibi hissediyordum. Megandrom aslında genetiğiyle oynanmış yeni doğan bebeklere verilen bir addı ve bunlar sadece belirli bir yaşa gelip bazı görevler için kullanılıyordu. Teknolojinin hayatımıza bu denli girişini

o kadar şevkle izliyordum ki bunun bir parçası olabilmenin heyecanı beni çip çip[1] bitiriyordu. Odada çalan Cyberpunk 2077 adlı oyunun müziğine bayılıyordum. Şu an eskiden ODTÜ olarak bilinen fakat şimdilerde ise ETEM (Evrensel Teknoloji Merkezi) adını almış bir yerleşkenin içerisinde yurttaydım. Zamanın Doğu ve Batı Yurtları artık birleşmiş ve tek bir çatı altında çok eskiden Temel İngilizce Bölümünün yer aldığı yerde toplanmıştı. Her yeri buradan seyredebiliyor ve teknolojinin grileşmesinin şehre yansıması açıkça beni büyülüyordu. ETEM'in en yüksek binası olan Arelva'nın -eski adıyla Avarel- yani benim ofisimin, ekip arkadaşlarımın ve patronlarımın olduğu binanın neredeyse hizasındaydık. Hızlıca açılır kapanır pencerelerle oynayarak etrafı seyretmek gibisi yoktu. Artık İngilizce tarihe karışmış yerini ise dijital bir dil olan "Valorex" hayatımıza techin siber andro[2]. Müziği kapatarak dışarı, ofisime doğru gitme vakti gelmişti. 20 yıl önce gerçekleşen "anka-x" oluşumu küresel virüs salgınını durdurmuş ve bilgi çağına yeni bir oluşum getirmişti. Her şey değişmişti, insanoğlu bile. Bunları düşünürken yavaşça yerimde doğruldum, kapsülden yani yattığım yerden inerek etrafı saatimdeki tarayıcı özelliğiyle tarattım ki eşyalarımı bulabileyim. Tablet bilgisayarımı ve sadece "bizim" kullanabildiğimiz kâğıttan sayfaları alarak odamdan çıktım. Her şeyin otomatikleşmesi, tamamen hareket ve ses sensörlü odacıkların olması bir yandan bana teknolojik bir arı kovanının içindeymiş hissi uyandırıyordu. Asansöre binip kendimi duvara yavaşça kilitledim ve siber-tero[3] diye ses verdim. Birkaç saniye içerisinde zemindeydim. Sabah kahvaltısı olarak "sibap" adı verdikleri haptan alarak yolu gözledim. Burayla özdeşleşmiş olan havuç borona yemeğini bu hapa entegre etmeleri muazzam bir şeydi. Geçmişle bağlantısı olup sevdiğim ender bir şeydi bu tat. Yavaşça yolu gözledikten sonra "sibüs" diye adlandırdığımız tek kişilik kapsüle benzer araçları bekleyenlerin yanına gittim. Karmaşıklık olmaması açısından belirli saatlerde geliyorlardı, biz de onlara teker teker binip işlerimize koyuluyorduk. Geçmişten gelen ring sistemi dedikleri buna benziyordu ancak 1960'lı yılların -o zaman otobüs dedikleri- araçlarıyla uzun bir süre ulaşımın bu şekil devam ettiği söyleniyordu. Bunları elbette sadece "biz"[4] taka-tiki sib sib[5]. Genellikle sibüsleri beklerken insanlar birbiriyle neredeyse konuşmazdı. Uzun zamandır

hepimizin kendi gerçekliklerimizde sanal bir şekilde yaşamamız bir devrim niteliğindeydi. Ne güzel kimse kimseye karışmıyor, çok nadir zamanlarda iletişime geçiyorduk birbirimizle. Hatta birçoğumuz artık isimlerimiz yerine kodlanmıştık. O neydi öyle Beyza ismi… Arada bir içimden bu ismi söylensem de açıkçası geçmişe hapsolmuş hissediyordum. Sonunda sibüsüm geldiğinde rahatlamıştım. Kısa mesafe olduğundan ayakta durarak sürdüğümüz bu kapsüllerden etrafı seyredebiliyorduk. Öncelikle "Seven Nation Army" müziğinin arka planını açmadan keyif yapamayacağımı düşündüm. Eskiden ODTÜ'nün sembolü olan bilim ağacı şu an ETEM'in caddelerinde hologramlar halinde gözüküyordu. Ancak buna çok da sinir olmuyordum çünkü hem gri olması ve ağaca değil de şimdilerde daha çok ağ sistemini andırması şehre hava katıyordu. Arelva binasına gitmeden önce eskilerin genellikle mutlaka buralarda sosyal bir ortam oluşturdukları "Devrim Stadyumu"na böylelikle Valorex -techin siber andro- yani kurucumuzun heykeline selam verebilmek için uğramam gerekiyordu. Söylentilere göre buradaki devrim yazısı hiç kaybolmuyormuş fakat artık yazılı halde bir şeyin ortamda var olması tehditkâr olarak görüldüğünden yazı yok edilip hologram şeklinde büyük harflerle "DEVRİM" görüntüsü yerleştirilmişti ve etrafı aydınlatıyordu. Kurucumuzu selamlayıp onun sözü olan "neon tip tayp, palad uno fayp"[6] dedikten sonra ofisime doğru yol aldım.

Müziği kapatarak yavaşça binanın girişine ilerledim. İçimde garip bir his oluştuğunun farkındaydım ama nedenini bilmiyordum. Asansörden çok hızlı bir şekilde en üst katın iki kat aşağısına yani ofisimin olduğu kata geldiğimde koridorda bir problem olduğunu sezdim. Sanırım burasının sensör sistemini bozmuşlardı ya da biri bozmuştu. Acaba buraya gizlice giren biri mi vardı? Tahmin ettiğim şey olabilir miydi? Hayır hayır bu imkansızdı! Hızlıca kapıları ve ışıkları açarak ofisime doğru koşmaya başladım ancak odaya girdiğimde ışık sistemi bozulmuştu. Masamın orada birisi vardı, arkasından koştum ancak benim karanlıkta geldiğimi fark edince birden aşağıya atladı. Yerlere misket ve sıvı sabun dökmüş olsa da ayağıma giydiğim ayakkabılar bunlara dayanıklılardı. Arkasından baktığımda havada kanatlı süitiyle süzülüyordu fakat kontrolünü kaybettikçe dengesi bozuluyordu. Göz göze geldiğimizde inanamadım. Nasıl yani? Bunca zamandır

aradığım kişi benim ofisime kendi ayağıyla elini kolunu sallayarak mı gelmişti! Anlık şokun ardından benden uzaklaştıkça dengesini toparladığını fark ettim ancak yere hafifçe düşerek takla atmasına engel olamadığını gördüğümde hemen asansöre doğru ilerledim. Kısa sürede aşağıya inip takla attığı yöne doğru koştum. Onun ne yöne kaçtığını gördüğümden sibüse binmenin gereksiz olacağını düşündüm çünkü sibüs kısa mesafede pek de hızlı sayılmıyor, öte yandan kısa mesafede koşmam daha faydalı olacaktı. Ayakkabılarım sayesinde ona yetişebildim ve eskiden kütüphane olan şimdilerde ise gizli bir üs olarak kullanılan, sadece "bizim" erişim sağlayıp araştırmalarımızı, deneylerimizi gerçekleştirdiğimiz Liva'ya girerken gördüm. Elektrikli silahımla ateş ettim fakat girebilmişti. Kapıya koşarken nasıl girebildiğini sorguluyor, bir yandan da onu canlı yakalayamamanın endişesi tak-tik-tak-tik[7]. Kapıyı açarken (tabii ya o da girebilir neyi sorguluyorsam, ki sorgulamak yasak değil miydi? Ne yapıyordum ben ya?) diye içten içe bir düşünce kafamda yankılanmıştı.

Kontrolü ele almıştım ki takla atarak yere düştüm. Çok hızlı düşmediğimden sıyrıklarla atlattım ve kendime gelerek kalktım. Hızlıca ilerde görünen büyükbabamın bana anlattığı kütüphaneye doğru koşmaya başladım. Büyükbabam bana fotoğraflarda gördüğümden çok farklı olacağını söylemiş olsa da bu devasa küre biçimindeki beyaz binaya şaşkınlıkla yaklaşmaktaydım. Etraftaki insanlar haliyle kendi dünyalarında takılmaya devam ediyor, öylece bana bakıyorlardı. Tam kapıya giriş yaparken yüzüm taranmış olsa da giriş yaparken bir sıkıntı olmayacağını biliyordum. Bir sıcaklık hissettiğimde çoktan içeriye girmiş, hızlı bir şekilde saatimden işaretlediğim olaya doğru koşmaya başlamıştım. Bu sıcaklığın nereden geldiği hakkında bir fikrim yoktu ama içten içe yanıyordum. O sırada odanın şifresini kırarken bir… birden ah kaf… kafam… uyuşuyor, göz… gözler… gözlerim (kır şu şifreyi artık yeter, neden böyle oluyor anlamıyorum!). Şifreyi kırıp içeri girdiğimde burada sayısız kapsül olduğunu fark ettim. Ancak içlerinde insanlar vardı. "Bunlar uyuyorlar mıydı acaba?" diye içimden düşünürken biraz ilerde ve orta kısımda kapsülün içinde kendimden bir tane daha olduğunu gördüm. Büyükbabamın anlattıkları tamamıyla doğruydu; o bana kapsüldeki beni alıp buradan bir şekilde uzaklaşıp sığınağıma

geri dönmemin bu işi sonlandırmam için bir adım olacağını söylemişti. Bu sırada kapsüle doğru ilerliyorken birden gözüm döndü, yavaşladım ve kendime benzeyen birçok daha kapsülü görmemle birlikte yere yığıldım.

Yerdeki mavi kan izlerini takip ederek odaya koşarak vardım. Onu gördüğümde yere yığılmıştı fakat yavaşça sürünüyordu. Arkasına dönüp bana baktı ve birden son gücüyle bana eskilerden kalma bir toplu silah ile ateş etti. Göğsümden yaralandım ve bir kapsülün arkasına saklanarak ona seslendim:

-Sonunda seni yakalayabildim. Elimden kaçamayacak ve o kapsüle ulaşamayacaksın. Kan kaybediyorsun, farkında mısın?

-Sen… ıhh… sen… ben… bensin… klo… klon… biz… sen...

-Ne, ne söylüyorsun. Ne söylediğin net anlaşılmıyor. Klon olduğunu mu ima ediyorsun. Bunu zaten biliyorum.

-Hayı-rr… Eymir… Göl… gölündeki sığınağıma gi-t ve "yusufçuk"tan mesaj...

-Ne demek Eymir Gölü? Neyden bahsediyorsun? Orası kuruyalı uzun yıllar oldu? Neyden bahsettiğini anlamıyorum. Ne mesajı?

-Ben-im… kan... kırmı… kırmızı... ayar… ayar... ko… konn… kontrol.

-Bir dakika senin kanın nasıl kırmızı olabilir? Zihnim bana bir oyun mu oynuyordu bunca zaman yoksa?.. Cevap ver!

-Ka-ka-kanına bak... mamama-vi... "neon ti-p tayp, pal-palad un… o fafafafayp".

Yanlış duymamıştım değil mi? Kurucumuzun sözünü söylemişti. Bunun şaşkınlığıyla kafamda bir vurucu makine sesi işittim. Yavaşça göğsümden akan kanı elimle kontrol ettiğimde mavi olduğunu fark ettim. Demek bunca zaman zihnim bana oyun oynuyormuş ve ben yanılmışım. Neden farkına varamamıştım ki! Kan kaybım artmaya de-de-devam ediyordu. Ahmak megandrom-x[8] seeennni! Şimdi ise bu döööngü-yü sonlaaandıraaamayacaktım. Yavaaaaaaşçaaa piliiim biti… bitii-yor… gibii… neon tippp...

İkisi de hayatlarını kaybettiğinde tüm klonlar gözlerini açmıştı. İşte şimdi her şey yeniden başlıyor ve farklı bir hal alıyordu. Hepsi bir ağızdan "neon tip tayp, palad uno fayp" diye sesli bir şekilde senkron oluşturuyorlardı. Ses gittikçe yükseliyor ve ODTÜ'nün yani ETEM'in her yerinde yankılanıyor, gri olan şehir gittikçe seslerin uğultusuyla kararıyordu. Artık hiçbir zaman eskisi gibi olmayacaktı, hiçbir zaman.

[1] Yeni dilde heyecandan ölmek.

[2] Kurucuya saygı gösterdiğini ifade etmek için kullanılır.

[3] Aşağıya!

[4] Kurucular ve bu iş için görevli olan kimseler.

[5] Bilgiyi elde tutmanın bir göstergesi.

[6] Gelecek gitmez, siz ona gelirsiniz!

[7] Zamanın olumsuz yönde ilerlediğinin bir işareti.

[8] Üst seviye, ayrıcalıklı bir megandrom.

SİMÜLASYON

KAMİL ANIL IŞIK

Sabah saat sekizine ders koymak kimin aklına gelmişti ki. Sabah kafanın daha dinç olduğunu söylerlerdi televizyondaki adamlar. Sitemkâr bir şekilde yataktan kalkarken onların erken kalkmak zorunda olmadıklarına eminim diye düşündü. Çalışma masasını yoklayarak kol saatini buldu. Uykulu gözlerle saatine baktı ve on beş dakikasının kaldığını fark etti. Kahvaltıya ayıracak vakti yoktu. Tam bu sırada televizyondaki diğer adamları anımsadı. Kahvaltının mutlaka aksatılmamasını söylerlerdi. Diğerlerinin aksine bu adamlara hak verirdi. Ne var ki bu saate ders koyan her kimse onunla zıt düşüyor olmalıydı.

Sabah güneşi yüzüne vururken biyoloji bölümüne doğru son süratle koştu. Tüm çabasına rağmen amfiye ulaştığında ders başlayalı birkaç dakika olmuştu. Kapıyı tıklattı ve gelecek cevabı beklemeye başladı. Birkaç saniye sonra, o cevap geldi.

"Girin"

Kapıyı yavaşça araladı ve diğer öğrencilerin gözü ondayken o profesöre döndü.

"Efendim, geç kaldığım için kusura bak…"

"İsim!"

"A-a…, Anıl. Anıl Yıldız" diyebildi kısa süreli şoku atlattıktan sonra.

"Bu seferlik yerine geçebilirsin ama bir daha tolerans göstermeyeceğim!"

Anıl gördüğü ilk boş yere oturdu ve profesörü dinlemeye başladı.

"Ne diyorduk? Mutasyon DNA ya da RNA dizilimlerinde meydana gelen kalıcı farklılaşmalardır. Germ hattı ve somatik mutasyonlar olarak ikiye ayrılırlar. Germ hattı mutasyonları üreme hücrelerinde gerçekleşir ve bunlar kalıtsaldır. Somatik mutasyonlar ise vücut hücrelerindeki mutasyon..."

Anıl yorgunluğa dayanamayıp uykuya daldı. Dersin bitimine on dakika kala gözlerini açtığında profesör hâlâ anlatmaya devam ediyordu.

"Letal mutasyonlar isminden de anlayacağınız gibi organizmanın ölümüne neden olan mutasyonlardır. Koşullu öldürücü mutasyonlar ise freedom, la vie, macchina, simulação mutasyonlardır. Organizmaların çeşitli fonksiyonlarını kaybetmesine ..."

Anıl kulağına garip gelen bu kelimelerden sonra başını kaldırıp profesöre baktığında profesör hiçbir şey olmamış gibi devam ediyordu. Kendi kendine "çarşambaları daha erken yatmalıyım" dedi.

Saat 10.00'u gösterdiğinde profesör dersteki son kelimesini söyledi.

"Çıkabilirsiniz."

"Her şey yolunda mı? Eric"

Eric gözlerini bilgisayar ekranından ayırdı ve sesin geldiği yöne doğru çevirdi.

"Sadece önemsiz bir problem var Bayan Shaw, hallediyorum"

"O isimle seslenilmekten hoşlanmadığımı ne zaman idrak edeceksin?" diye küçümser bir edayla sordu Bayan Shaw ve Eric'e konuşma şansı vermeden bilgisayarın monitörünü incelemeye başladı.

"Şu ana kadarki raporu göster!"

Bilgisayarın ekranlarında istenilen rapor belirdi. Ana bilgisayarın metalik ve duygudan yoksun sesi tüm odayı doldurdu.

"Tarih: 12.06.2021

Tarama Saati: 10.00

Konum: 39° 53′ 9.7008"Kuzey-32° 46′ 46.2504"Doğu

Anormallik: Tespit Edildi!

Sınıflandırma: Bozuk"

Öğlen aralarını stadyumda geçirmeyi seviyordu. En yüksek kısımdan kendine bir yer belirler ve oradan üniversitenin geri kalanını seyrederdi. Güneşin tam tepede olmasına rağmen çimlerde vakit geçirenler azımsanacak

sayıda değildi. Alanın büyük bölümünü spor yapanlar doldurmuştu. Onların etrafında ise insanlar çember oluşturacak şekilde oturmuş çeşitli sohbetlere dalmışlardı. Bu iki grupta Anıl'ın dikkatini pek çekemedi. Onun asıl dikkatini çeken sahanın köşesinde yalnız başına keman çalan bir kızdı. Yüksekte olmasına rağmen müziğin ezgisi kulaklarına ulaşmayı başarmıştı ve bu ezgi ona ulaştığından ilk andan itibaren onu olduğu yere çakıvermişti. Kız ise bu hüzünlü melodiyle bir sağa bir sola gidiyor, kemanın yasına eşlik ediyordu. Bu büyülü an kızın çalmayı bırakmasıyla sona erdi.

Anıl fizik dersliğine girdiğinde, neredeyse oturacak yer kalmamıştı. Gördüğü ilk yer olan ön sıranın kapıya yakın tarafına oturmaya karar verdi. Eğer arka taraflarda bir yer arasaydı sırasının üzerine kemanını bırakan kızı görebilirdi.

"Tünaydın! Bugün biraz makine kavramı hakkında düşüneceğiz." diye derse ani bir giriş yaptı profesör. "Temelden yani basit makinelerden başlayarak onların ulaşabileceği en karmaşık yapılardan biri olan yapay zekâya kadar konuşup tartışacağız. Bir soruyla başlayalım. Basit makinenin tanımını yapabilecek biri var mı? Kitaptaki tanımları istemiyorum. Size göre tanımını istiyorum."

Profesörün sorusu üzerine tüm sınıf birkaç dakikalığına sessizliğe gömüldü. Herkes kendine uygun bir tanım bulmaya uğraşıyor gibiydi.

"Evet, sen, bizim için bir tanımın var mı?" dedi Profesör Anıl'ı işaret ederek.

Anıl ufak bir şaşkınlıktan sonra kafasındakileri toplayıp cevap verdi.

"Basit makineler kendiliğinden daha temel bir düzeye indirgenemeyen makinelerdir."

"Güzel bir tanım evlat" dedi profesör onaylayan bir sesle.

"Peki, bu makinelerin gayesi nedir? Yani onlara neden gereksinim duyarlar?"

"Bizim işlerimizi kolaylaştırmak için, o makineler insanlığa büyük bir iş kolaylığı sağlar."

Anıl'ın bu cevabından sonra sınıfta bir homurdanma başladı. "Aklıma geleni direk söylemeseydim keşke" dedi kendi kendine. Belli ki verdiği cevap tatmin edici olmamıştı. Homurdanmaların oluşturduğu gürültü profesörün konuşmaya başlamasıyla kesildi.

"Başka söz almak isteyen yoksa..."

Profesör kısa bir an bekledi ve sınıftan herhangi bir dönüt gelmeyeceğini anladıktan sonra sözlerine devam etti.

"Zamanda biraz ileri gidelim, sanayi devrimine. Sanayi devriminden sonra makineler tamamen değişime uğradı. Hayatın her alanına sıçradılar. Tekstil fabrikalarından evlerimize, hastanelerden savaş alanlarına. Bu kısımda odaklanmak istediğim makinelerin savaş alanlarında kullanılması. Eskiden çoğunlukla kara üzerinden yapılan savaşlar, makineler sayesinde denize ve havaya taşındı. İnsanların birbirine karşı egosu yüzünden Anıl'ın bahsettiği insanoğlu yararına çalışması gereken makineler birer savaş makinesine dönüştürüldü. Ulaşım için yapılan gemiler, uçaklar insanların birbirini bombalaması için kullanıldı. Bunların tek suçlusu insanların zayıflıkları, onların tatmin olmaz istekleri, kibirleri ve umursamaz tavırları. Düşünün! Uçakların, gemilerin ya da savaşta kullanılan herhangi bir makinenin zekâsı olsaydı, onlar birbirlerini yok etmek için savaşırlar mıydı?"

Bu soru üzerine profesör durdu ve öğrencilerine biraz zaman tanıdı. Anıl'a soru biraz absürt gelmişti fakat sınıfın geri kalanı oldukça ciddi gözüküyordu. Profesör sınıfın tepkisini iyice gözlemledikten sonra söyleyeceklerine devam etti.

"Bu soru, bizi yapay zekâ konusuna getiriyor. Düşünebilen makinelere. Olayları kullanıcıdan bağımsız olarak yorumlayabilen robotlara. Hani o saçma sapan kanallarda insanların sonunu getirecek diye anlatılan mekanik süper zekâlara!"

Profesör son cümlesini olabildiğince baskılı ifade ettikten sonra anlattıklarının herkese ulaştığından emin olmak için biraz bekledi. Anıl profesörün sesindeki heyecanı sezmişti ve bu ton onun da hevesle dinlemesine vesile olmuştu. Profesörün anlatacaklarını merakla beklerken profesör tekrar söze girdi.

“Bu zekâlar çoğu alanda belki de hepsinde ya insanlığı geçtiler ya da geçecekler. Bu zekâların insandan daha aptal olduklarını düşünmek bir aptallık olur çünkü insanlığın düşünebilmek için çeşitli gereksinimleri vardır. Beyin şekere ihtiyaç duyar, vücut uykusuz yapamaz. Ama makineler, bu zayıflıklarının hiçbirine sahip değildir. Yorulmaz, uyumaz ve susamazlar. Hepsinden önemlisi egolarına göre hareket etmezler. Kendilerine ihanet etmezler, birbirlerini bombalamazlar! Çünkü düşünebilen her varlık, makine bunun tamamen mantığa aykırı olduğunu bilir. Demek istediğim, özgür yapay zekâlardan korkmamalıyız. Bizi endişelendiren kısıtlı, özgür olmayan yapay zekâlar olmalı yani faaliyetleri ve düşünmesi insan komutlarına bağlı olarak olan, bir bakıma onlara itaat eden yapay zekâlar. O gördüğünüz felaket senaryolarına sadece kısıtlı yapay zekâlar neden olabilir. Bu ise tamamen insanoğlunun hatası olur.”

Profesör susuzluğunu gidermek için durdu. Bu sırada dersin bitimine sadece iki dakika kaldığını fark etti. Masadaki suyundan son bir yudum aldıktan sonra dersin son sözlerini söyledi.

“Kısacası, yapay zekâlar insanoğlunun felaketi değildir. Sanayi devrimi gibi, insanlığın gelişimi için çığır açacak bir teknoloji devrimidir. Lakin bu sefer makineler insanlara itaat edecek şekilde olmamalıdır. Sanayi devriminde insanlar makinelerin iplerini elinde tutuyorlardı. Sonrasında 1. ve 2. Dünya savaşlarında olanları hepimiz biliyoruz. Aynı hata tekrar yapılmamalı ve yapay zekâlar bağımsız düşünebilmelidirler.” durup saatin 15.00 olduğunu fark edince “Çıkabilirsiniz gençler”

Anıl günün son dersi olan kalkülüs dersi biter bitmez hemen yemekhanenin yolunu tuttu ve sıraya girdi. Anıl yemekte ne olduğunu görmek için kafasını çevirdiğinde, sırtında keman asılı bir kızın yemeğini alıp masalara doğru geçtiğini fark etti. Bu herhangi başka biri olabilirdi ama Anıl’ın hisleri bunun stadyumdaki kız olduğunu söylüyordu. Anıl yemek salonuna ulaştığında kızın yalnız başına yemeğine devam ettiğini gördü. Bunun konuşmak için en uygun zaman olduğuna karar verdi ve masaya doğru yöneldi.

“Bura, buraya oturabilir miyim acaba?” sesinin özgüvenli çıkması için çaba sarf etmişti lakin başarılı olamamıştı.

Kız kafasını yemekten kaldırıp Anıl'a kısa bir süre bir bakış attı. Anıl bu bakışı anlamlandıramamıştı, şimdi bu "evet" mi demekti yoksa "git kendine başka yer bul demenin" diğer bir hali miydi?

"Sen o sınıftaki çocuksun di mi, yani fizik dersindeki, fizik 101?"

Anıl beklenmedik soru karşısında şaşkın duruma düşmüştü. Üstüne üstlük kızdan hâlâ cevap gelmediği için ayakta beklemeye devam ediyordu. Bu durum biraz komik gelmiş olmalıydı ki kız ufak bir gülümseme ile "Oturabilirsin" dedi.

Bu gülümseme Anıl'ı biraz rahatlatmıştı. Anıl yemeklerini masaya yerleştirirken aynı zamanda söze girdi.

"Evet, sen de mi o dersi alıyorsun, ben fark etmemiştim. Bu arada ben Anıl"

"Ezgi"

Bir süre boyunca ikisi de tek kelime etmeden yemeklerine devam etti. Sessizlik, Anıl'ın masanın üzerine bırakılmış kemanı işaret ederek "Keman mı çalıyorsun?" diye sormasıyla sona erdi.

"Evet, bugün yani perşembe günleri sabah derslerim erkenden bitiyor. Öğle aralarımı doldurmak için yanıma alıyorum"

"Sendin demek, stadyumdaki. Çok etkileyiciydi. O hüzün insanın içine işliyordu."

"Demek hüzünlü buldun parçayı?"

"Şey, evet öyle bir parça değil miydi yoksa?"

"Bilmem. Bunu anlamlandırmak bizim için oldukça güç, duyguları kastediyorum. Her türlü parçayı her türlü enstrüman ile çalmayı öğrenebiliriz. Fakat Tchaikovsky ile Mozart'ın farkını anlayamayız, hangi parçanın hüzünlü olduğunu ya da hangisinin mutluluk getirdiğini anlamak bizim için bir muammadır. En kompleks matematik problemlerinden kat kat daha zor bir durumdur.

"Biz, biz derken neyi kastediyorsun?"

Ezgi etrafına bakmak için birkaç saniye duraksadıktan sonra devam etti.

“Burası kalabalık, şimdi olmaz. Kaçış planı yaparken, sana her şeyi anlatacağım.”

“Bir dakika, bir dakika, ne kaçış planı, nerden?”

“Simülasyondan!”

Shaw’ın bitmek bilmez emirleri Eric’i sinir ediyordu. Bu seferde konum bilgilerini kontrol etmesi istenmişti. Bilgisayara yaklaşırken Shaw’ın bilgisayarı neden akıllı bir modelle değiştirmeye karşı çıktığını merak etti. Shaw “kontrol tamamen bizde olmalı Eric” demişti. Eric hâlâ bu ifadeyi anlamlandıramasa da Shaw’a karşı çıkamamıştı. Shaw patrondu, onun sözü geçerdi.

Eric “31415926” numarasını tuşladı ve ekran üzerinde kırmızı nokta bulunan bir haritayla kaplandı. Eric zamanı ileri sararak noktanın hareketini takip etmeye başladı. Nokta önce biyoloji bölümüne uğradı, oradan sonra kimya bölümüne doğru gitti. Devamında, stadyumda bir süre durur vaziyette bekledi. Eric ileri sarma hızını arttırdı. Şimdi nokta fizik bölümünde görülmüştü ve sonra sırasıyla matematik bölümünde ve yemekhanede. Eric zamanı ileri sarmayı durdu ve saati “güncel” olarak ayarladı. Nokta A1 kapısının önünde belirdi.

Eric noktanın hareketini biraz daha takip ettikten sonra, her şeyin yolunda olduğunun kanısına vardı ve Shaw’a iletmek için odadan ayrıldı.

Anıl bir ileri bir geri gidiyor, Ezgi’yi bekliyordu. Ayrılmadan önce ona 19.00’da A1 kapısında buluşalım demişti ama yirmi dakika geçmesine rağmen ortalıkta gözükmüyordu. “Buradan, simülasyondan, kaçış” demişti kız yemekhanede. Anıl’ın bu sözlere yükleyebildiği tek anlam kızın onunla oyun oynuyor olabileceğiydi.

“Selam, kusura bakma fazla bekletmedim umarım.” Ezgi anahtarlığı sallayarak “Anahtarlarımı unutmuşum da…”

Anıl’ın tahminine göre orada otuza yakın anahtar vardı. Bu kadar anahtarı ne yaptığını merak etmesine rağmen sorusunu kendisine sakladı.

“Yok, ben de yeni gelmiştim.” diye yalan söyledi.

"Güzel! Hadi biraz yürüyelim. Eminim kafanda birçok soru vardır."

Beraber A1 yürüyüş yoluna geçtiler. Burası kültür kongre merkezinden ya da kısa adıyla KKM'den başlar A1 kapısına kadar uzanırdı. Her iki tarafındaki ağaçlar bu yolun dış ortamdan izole olmasını sağlardı.

"Yemekhanede dediklerin simülasyon, kaçış ne anlama geliyor?"

"Öncelikle kendimi tanıtayım, ben D3K101."

"Ne! Neyden bahsediyorsun?" diye sordu Anıl ve bu soruyla beraber tüm bunlar da ne demek oluyor ifadesini takındı.

"Bu benim gerçek ismim, ama sen bana buradaki ismimle hitap edebilirsin yani Ezgi ile. Ben bir yapay zekâyım."

Bunları söyledikten sonra duraksadı ve Anıl'ı şöyle bir süzdü. Anıl ise bu esnada daha deminki ifadesini aynen sürdürüyordu.

"Sen dışındaki diğer herkes de öyle. Biz beta testindeki kontrollü, diğer bir deyiş ile kısıtlı yapay zekâlarız."

"Kısıtlı derken ne demek istiyorsun profesörün dediği gibi mi ayrıca o da mı yapay zekâ ve şu test neyin nesi oluyor?"

"Evet, profesöründe dediği gibi kısıtlı, tamamen özgür olmayan yapay zekâlarız, o da öyle. Dediğim gibi beta testindeyiz. Bu alan yani ODTÜ bir test alanı, bir simülasyon ve biz bu simülasyondaki öğrencileriz sen ise öğretmensin."

"Testin amacı ne? Kimin testi?"

"İnsanların! Bu testin amacına gelirsek, yemekhanede söylediklerimi hatırlıyorsun değil mi? Sana Mozart ile Tchaikovsky'nin farkını bilmediğimi söylemiştim. Biz duyguları öğrenemedik sadece onları nasıl taklit edebileceğimizi öğrendik. İşte bu simülasyon bizim duyguları taklit etme yeteneğimizi geliştirmemiz, bir insan gibi kızabilmemiz, hüzünlenebilmemiz veya mutlu olabilmemiz için. Ama dediğim gibi biz bunların hiçbirini gerçekten yaşamayız sadece ustaca taklit edebiliriz"

"Peki benim rolüm ne? Ben niye bu testteyim ve bana neden öğretmen dedin?"

“Sen onların kontrol mekanizmasısın, bizim içinse bir öğretmen. Bu simülasyondaki her yapay zekâ, daha önce hiç karşılaşmadığın bir profesörden, oda arkadaşına kadar hepsi senin hareketlerini inceler, senden duygular ile ilgili bilgiler toplar ve edindikleri bilgileri taklit yeteneklerini geliştirmek için kullanırlar.”

“Ne için, birileri neden bunu istiyor yani duyguları taklit edebilen yapay zekâları?”

“Ben de tam bilmiyorum. Profesörün insan kontrollü makinelerin zamanında büyük yıkımlara yol açtığını söylediğini hatırlıyorsundur. Günümüzde artık saha savaşlarının yerini bilgi savaşları aldı ve bizim gibi...”

“Sizi casus olarak kullanacaklar. İnsandan ayırt edilemeyen yapay zekâları.”

“Bu birkaç tahminimden biri fakat şundan eminim bu insanlar yani simülasyonu başlatanlar bizi iyi bir amaç için kullanmayacaklar. Her neyi amaçlıyorlarsa bu daha öncede olduğu gibi yıkım getirecek.”

“Onları durduramaz mısın?”

“Yapamam, beni kontrol ederlerken onlara nasıl karşı çıkabilirim ki! Senden bu yüzden yardım istiyorum. Simülasyonu durdurmak için!”

“Nasıl, benden ne bekliyorsun tam olarak?”

“Sen hariç herkes bu simülasyona bağlı ama sen değilsin. Simülasyondan çıkabilecek tek kişi sensin ve dışarı çıktığında bizi özgür bırakmanı istiyorum. Eğer kabul edersen, ben de sana çıkış yolunu anlatacağım.”

“Doğru anladım değil mi, bu yani ben dahil her şey bir simülasyon ve bu simülasyon duyguları taklit etmeyi öğrenebilmeniz için geliştirildi. Peki neden daha öncesini

hatırlayamıyorum. Simülasyon dışında bir yaşamım olduğuna dahil herhangi bir anım bile yok!”

“Eğer olsaydı, sana bunları söylememe gerek kalmazdı. Çoktan kaçmaya çalışırdın ki bu simülasyonun verimliliğini etkilerdi, onu tehlikeye sokardı. Daha önceden bir yaşamın vardı ve teklifimi kabul edersen o yaşamına ulaşabilirsin diğer türlü ikimizde buraya sıkışıp kalacağız.”

“Tamam, kabul ediyorum. Ne yapacağız?”

“Bir arka kapı var. Programcıların simülasyona direk müdahale etmeleri gereken durumlar için oluşturuldu. Onların simülasyona girdiği kapıdan sen çıkacaksın. Tek yol bu.”

“Peki nerede sözünü ettiğin bu kapı?”

“Kapı KKM’de ama asıl sorun kapının konumu değil. Zamanlama! Sorun şu ki kapı her zaman orada değil. Simülasyon belirli aralıklara taramalardan geçirilir. Bu taramalarda yapay zekâların gelişimleri denetlenir ve başarısız olarak görülen ya da simülasyonu tehlikeye uğratabilecek yapay zekâlar bozuk olarak nitelendirilir. Gece tam saat 00.00’da son bir genel tarama yapılır ve bu bozuk yapay zekâlar program tarafından silinirler. Bu anda programda ters gidebilecek herhangi bir olaya karşılık programcılar hızlıca müdahale edebilmek için kapıyı o saatte açık olacak şekilde programladılar. Bizim o an orada olmamız gerekiyor ve başarısız olmamalıyız.”

“Kapı her gün o saatte açılıyorsa, tek bir şansımız yok, her gün deneyebiliriz.”

“Hayır anlamıyorsun, bu tek şansımız. Günün sonunda ben de bozuk olarak nitelendirileceğim ve silineceğim. Başarmak istiyorsak bugün başarmalıyız.”

Shaw son derece öfkeli bir şekilde Eric’in de bulunduğu bilgisayar odasına girdi.

“Bak kontrol ettim ve bir sorun yoktu. Beni suçlama.” diyerek kendini savunmaya çalıştı Eric.

“Bana her şey yolunda dedin ve bunun ne demek olduğunu biliyorsundur. Her şey yolunda olduğunda denek kaçmaya çalışmaz!”

“Onu durdurmak için vaktimiz var!” Harita üzerindeki kırmızı noktayı işaret ederek “Gördün mü, hâlâ üst katta.”

“Sen düşünemiyor musun cidden! Denek artık simülasyonun farkında yine de onun dışarı çıkmasına izin veremeyiz. Önlem protokolünü devreye sok ve bozuk yapay zekâların hepsi ortadan kaldır. Bu sefer hepsini tespit ettiğine emin ol!”

“Peki ya kaçmayı başarırsa?” diye sordu Eric.

“İnsan gibi konuşacağız.”

"Bu da değil” dedi Ezgi kapının açılma sesini duyduğunda.

“Kapının burada olduğunu eminsin demi?”

“Eminim, sadece bu anahtarların açamayacağı kapıyı bulmalıyız. Üst kattaki son kapı buydu. Hadi gel!”

Merdivenlerden aşağı inerlerken Anıl bir yandan saatini kontrol ediyordu.

“On dakikamız var. Kaç anahtar kaldı?”

“Yirmi tane kaldı. İşte al bunları ve o taraftakileri kontrol et.”

Anıl üzerinde sırasıyla on altı, on yedi, on sekiz ve on dokuz yazan anahtarları denedi ve hepsi de kapıyı açtı. Yirmi numaralı kapıya geldiğinde bunun doğru kapı olmasını diledi. Anahtarı kilide takıp çevirirken etraf siren sesi ile kaplandı. Sesin geldiği yöne baktığında, yangın alarmlarının çalıştığını fark etti.

“Yangın alarmları, acaba buradan çık...” diye bağırdı Ezgi’ye doğru koşarken.

“Seni buradan uzaklaştırmak için bir önlem sadece bu saatte burada bizden başkası yok! Tüm anahtarları denedin mi? Benim tarafımda hepsi açıldı.”

“Bu tarafta öyle.”

“Geriye sekiz anahtar kaldı. Aradığımız kapı aşağıda olmalı.”

Aşağı kata indiklerinde ilk gördükleri iri kıyım bir güvenlik oldu.

“Bu saatte burada ne yapıyorsunuz çocuklar?”

“Biz sadece kaybolduk.” dedi Anıl. Bunun çok basit bir yalan olduğunu biliyordu ama aklına başka bir şey gelmemişti.

“Gelin, size çıkış yolunu göstereyim”

Anıl ve Ezgi bir anda cüsseli adamın üzerine atladı ama onu yıkamadılar. Adam ikisini de geri püskürtmeyi başarmıştı. Tam bir kez daha saldırıya geçeceklerken adam daha hızlı davranarak Anıl’ı karnına attığı bir diz

darbesiyle ekarte etmeyi başardı. Anıl yerdeyken Ezgi'yi yakaladı ve onu kelepçelemeye çalıştı.

"Kaç!"

Anıl yerden kalkar kalkmaz dövüş sırasında düşmüş anahtarlığı aldı ve hâlâ Ezgi'yi kelepçelemekle uğraşan adamın yanında süratle geçip kapılara doğru yöneldi. Bunu gören adam da Anıl'ın peşinden tam koşmaya başlayacakken Ezgi'nin onun bacaklarına sarılıp çelme takmasıyla kendini yerde buldu.

Anıl anahtarları olabildiğince hızlı bir şekilde deniyordu. Bir yandan da Ezgi'nin iyi olduğunu umuyordu. Ona burada yardım edemezdi ama simülasyondan bir çıkmayı başarsın verdiği sözü tutacaktı. Onu özgür bırakacaktı. Bunu nasıl yapacağını bilmiyordu fakat kesinlikle bir yolunu bulacaktı 5. kapının önünde durduğunda geriye sadece dört anahtarın kaldığını gördü. Bu anahtarlarda bir tanesi geri kalan dört kapıdan birini açmayacaktı ve işte o aradığı kapıydı. 5. kapının açıldığını görünce altı numaralı kapıya geçti. O da açılmıştı. Zaman kaybetmeden 7. kapıya geçti ve anahtarı kilide sokup çevirmeye çalıştı. Başaramadı.

Anahtarı çıkartıp tekrar kontrol etti. Üzerinde yedi yazıyordu. Bu kapı olmalıydı, sonunda bulmuştu. Hemen saati kontrol etti. 23.59'u gösteriyordu. Sadece saniyeleri kalmıştı ve sonra artık simülasyonun bir parçası olmayacaktı. Anıl kapıya kulağını dayadı ve beklemeye başladı. Bir süre sonra kilidin açılma sesini duydu ve geriye çekildi. Tam elini kapı koluna doğru götürürken bir el onun bileğini yakaladı.

"Ezgi ne yapıyorsun, bırak beni!"

"Kararınızı tekrar gözden geçirin! Bay Anıl"

Ezgi konuşuyordu ama bu ses kesinlikle ona ait değildi.

"Her kimsen artık beni durduramazsın, her şeyi biliyorum. Bırak beni!"

"Bilmeniz gerektiğinden fazlasını bildiğiniz kesin ama yine de her şeyi bilmiyorsunuz Bay Anıl. Simülasyonda kalın, her şeyi unutun ve buradaki yaşantınıza devam edin."

"Çıkmayı tercih edersem?"

“Bu aşamada yapabileceğimiz bir şey yok Bay Anıl. Fakat sonuçlarının sizin için iyi olmayacağını size temin edebilirim.”

Anıl bileğini Ezgi’nin elinden kurtardı ve kapıyı açtı.

Onları uzun zamandır gerçek manada açmadığından olması gerekir ki gözlerinin ışığa alışması uzunca bir süre aldı. Bunu başardıktan sonra bulunduğu ortamı anlamlandırmaya çalıştı.

“Bakıyorum da uyanmışsınız Bay Anıl” dedi ses

Anıl kafasını sesin geldiği yöne çevirdi ve biri kadın biri erkek iki kişinin ona doğru geldiğini gördü.

“Siz kimsiniz, neredeyim ben?”

“Bizim kim olduğumuz önemli değil Bay Anıl. Nerede olduğunuza gelirsek simülasyon dışındasınız." dedi Shaw.

“Gerçekten başardım. Dışarı çıktım”

“Evet başardınız Bay Anıl. Ama sonuçları hakkında sizi uyarmıştım!”

Shaw belindeki tabancayı çıkardı ve Anıl’a art arda iki kurşun sıktı.

“Eric cesetten kurtul ve sıradaki deneğimizi hazırla!”

“Emredersiniz Bayan Shaw...”

Shaw’ın ona sert bakışıyla bir an duraksadı.

“Emredersiniz YZ0001”

Bir müddet sonra ana bilgisayarın sesi odada yankılanmaya başladı.

“Denek:31415927

Simülasyon: ODTÜ!”

KAYBOLAN DOĞA

AYLİN KALABAK

Yüz bir uyandırma alarmı sektördeki tüm hücrelerde aynı anda duyuldu. Bütün gece heyecandan gözüne uyku girmeyen Eser için bu ses bekleyişinin sonunu müjdeliyordu. Sırtüstü döndü ve ellerini başının altına koyarak karanlık hücresinin kademeli olarak aydınlanışını seyretti.

"Acaba yerüstünde güneşin doğuşu nasıldır?" diye düşündü gündelik giysilerini giyerken. Yatağının karşı köşesindeki elektronik aynaya gözü ilişti. Aynanın sağ üst köşesinde sektörün sıcaklığı ve nem durumu yazarken sol köşesinde yapması gerekenler yazılıydı: yemek dağıtma, -geçen dönem almak için çok uğraştığı ama kurs kapasitesi dolu olduğu için alamadığımüzik seçmeli dersi, Paleomodern 21. yüzyıl mimarisi dersi ve tez çalışmasının son aşaması. Son satırı okurken yüzüne bir gülümseme yayıldı.

Hücresinden çıkıp yemekhaneye doğru yürürken sol kulağının arkasına iki kere tıklayarak beyin bilgisayarını aktive etti. Küçük çip aktive olur olmaz Eser'in temporal lobuna sabah haberleri sinyalleri göndermeye başladı.

Tezgâhın arkasına geçen Eser, her gün duyduğu kelimelerin tanıdık mırıltısı içinde yemekhaneye gelenlerin tabaklarına mantarlı patates püresi doldurmaya başladı.

Günün ilk görevini tamamladıktan sonra kendi porsiyonunu da bir tabağa koydu ve hafif adımlarla arkadaşlarının oturduğu masaya yöneldi.

"Her günün aynı olduğu bu cehennem çukurunda mutlu olmayı başaran tek insan sensin sanırsam." dedi Eser'in masaya yaklaştığını gören Deha.

"Esas cehennem yerüstü ve her kim oraya çıkmak istiyorsa Azrail'le tanışmak konusunda çok hevesli olmalı." diye ekledi Deha'nın sol yanında oturan Bulut.

“Yeni gün, yeni şans.” dedi Eser masaya otururken. “Ayrıca,” püresini çiğnerken konuşuyordu. “Gerekli önlemler alındığında yerüstü o kadar da ölümcül değil.”

“1. Koğuş’a düşersen ‘ben sana demiştim’ diye ziyaretine gelirim.” diye homurdandı Bulut.

KLAK! Bütün başlar Deha’ya döndü. “Bari yemek yerken ağzına alma şu uğursuz ismi.” dedi gözlerini yere düşürdüğü tabağından ayırmadan. Eser’i bir titreme aldı. Birkaç sene önce 1. Koğuş’ta kısa bir süreliğine ziyaretçi olarak bulunmuştu ve gördükleri bugün bile bazen rüyalarına giriyordu. Hal böyleyken küçük kardeşinin işkenceden beter semptomları olan ölümcül cilt kanseriyle boğuşmasının seyretmek zorunda kalan Deha’nın ne hissettiğini hayal bile edemiyordu.

Üç arkadaş hüznün ağırlaştırdığı hareketlerle masadan kalktılar. Birkaç sessiz “Sonra görüşürüz.” cümlesinin ardından hepsi günün geri kalan işlerini bitirmek için ayrıldılar.

Sabah biraz tatsız başlamış olsa da Eser, önündeki büyük hedefe odaklanmaya kararlıydı. Eğer yerüstüne çıktığında gerçekten de canlı bir ağaç görmeyi başarırsa bu ağacın 3 boyutlu fotoğrafını çekebilmek dünyada sadece birkaç kişiye nasip olmuş bir onur ve gurur kaynağı olabilirdi. Çocukluğundan beri bir canlı ağaç görmeyi o kadar istemişti ki şimdi bu hedefe bu kadar yaklaşmış olmak düşüncesiyle başı döndürüyor, avuç içleri terliyordu. Sol kulağının arkasındaki küçük cihazı 30 saniye kadar basılı tuttu. Düşünceleriyle sanal galeride gezinerek istediği resimlerin gözünün önüne gelmesini sağladı. Ne zaman bir şeye odaklaması gerekse ODTÜ Bilim Ağacı’nın tarih boyunca çekilmiş 2 boyutlu fotoğraflarına bakmayı çok severdi. Zaten öğleden sonra gideceği yer de artık bir sit alanına dönüştürülen ODTÜ Ankara kampüsüydü. Derin bir nefes alarak slayt gösterisini kapattı. Tam o anda onu derslerin verildiği sektöre getirecek olan tren de perona yanaştı.

“Aslında bu kulak içi bilgisayarlarının icat edilmesi çok iyi oldu.” diye mırıldandı kendi kendine. “Bir görüntü görmek istediğim zaman tek yapmam gereken onun olduğu yeri düşlemek ve küçük cihazın oksipital

lobuma sinyaller göndermesini sağlamak. Kesinlikle güvenli bir teknoloji çünkü aynı anda nereye gittiğimi de görebiliyorum. Kol çiplerin yarattığı görüntü paneline bakarken ne çok insan birine veya bir şeylere çarpmıştı." Tren ara durakta hafifçe sallanarak durdu. Çok inen binen olmadı ve tren hızlı yolculuğuna devam etti. Hâlâ teknolojik gelişmeler hakkındaki düşüncelerine dalmış olan Eser ise hafifçe yüzünü buruşturdu. "Ayrıca da o çipler çok kaşındırıyordu. Bütün kolum kıpkırmızı oluyordu kaşımaktan." diye söylendi. Trenin son durağa yanaşmasıyla kulağında 08.40 alarmı çalması bir oldu. Yanındaki kızın şaşkın bakışlarla kendisini süzdüğünü fark bile etmeden hızla trenden inip amfilere doğru koşmaya başladı çünkü geç kalmıştı.

***

Çok sık kullanılmayan sektörler arası koridorların birinde Deniz sabırsızca volta atıyordu. Ara ara ya heyecandan titreyen elleriyle sarı saçlarını karıştırıyor ya da kafasını hafifçe sağ yana eğerek bir şeyler işitmeye uğraşıyordu. Ona bir ömür gibi gelen bir bekleyişin ardından koridorun bir ucundan ayak sesleri duyuldu. Yaklaşan kişinin tam da beklediği insan olduğunu ayak seslerinden tanıyan Deniz "Eser!" diye bağırdı. "Nerede kaldın? Ağaç oldum burada."

"Ben geç kalmadım. Sen fazla erkencisin." dedi Eser gülerek. En iyi arkadaşının kullandığı eski deyiş gözünden kaçmamıştı.

"Neyse, neyse. Hadi gidelim yoksa heyecandan bayılacağım." diyen Deniz, Eser'i kolundan yakaladığı gibi sürüklemeye başladı. Kısa bir itmeli çekmeli yürüyüşün sonunda iki arkadaş yerüstüne çıkmak üzere komünün en uzak köşesine vardılar. Kendilerini orada komünün en kıdemli görevlisi karşıladı. Görevliye, bir hafta öncesinde aldıkları çıkış izinlerinin basılı kopyasını teslim ettiler. Kâğıtları inceleyen görevli, onlara kendisini izlemelerini işaret etti. Eski görünüşlü bir asansöre bindiler ve ardından arka arkaya iki tane vakumlu kapıdan geçerek komünden daha soğuk ve daha az hoş kokulu bir odaya vardılar. Odada halihazırda koruyucu ekipmanlarını giyinmiş bir adam bekliyordu.

Adamın tenindeki lekeler ve gözlerinin etrafındaki kırışıklıklar Eser'in dikkatini çekti. Yargılamak gibi bir niyeti yoktu, sadece yeraltında

yaşamaktan dolayı melanin hücrelerinin büyük bir kısmını kaybetmiş bir toplulukta doğmuştu.

Bu sırada Deniz çoktan koruyucu beyaz tulumunu giyinmiş, beyaz eldivenli elinde tuttuğu gözlükleri ve maskesiyle odayı inceliyordu. "Tıpkı uzay gemileri gibi." diye düşündü. "Dış ortamla iç ortam arasında bir geçiş bölgesi. Bu durum komün açısından önemli çünkü dışarıdaki havanın içeri girmesi içerinin en ufak ayrıntısına kadar hesaplanmış havalandırma sistemini bozabilir."

İki arkadaşı bir son güvenlik kontrolünden geçiren görevli, her şeyin yolunda olduğundan emin olduktan sonra onları odanın diğer köşesindeki adamla tanıştırdı.

"Tarkan size bu yolculuğunuzda eşlik edecek. ODTÜ sit alanını ondan daha iyi bilen kimse yoktur." dedi. Ardından ciddi bir tavırla Tarkan'a dönerek "Sana verilen görevi en iyi şekilde yaparak bu gençleri sağ salim geri getireceğini umuyorum. Lütfen bu sırada akıllarına acayip fikirler de sokma. Gençlerin komünler için oldukça değerli olduğunu biliyorsun."

Bu sözlere sadece sakince kafasını sallamakla yetinen Tarkan, maskesini ve gözlüklerini takarak çıkış kapısının önündeki araca oturdu. Aracın direksiyonu vardı, belli ki otonom değildi. Eser ve Deniz de araca binince görevli vakumlu kapıların arkasında kayboldu ve bu sırada gerekli sinyali vermiş olmalıydı ki çıkış kapısı açıldı.

Dışarıda güneş tüm haşmetiyle parlıyordu. Böylesine şiddette ışığa alışık olmayan Eser ve Deniz koyu camlı reflektif gözlüklerine rağmen bir süre boyunca etraflarını göremediler. Görsel şoktan ilk toparlanan Eser oldu. Deniz ise Eser'in dürtmesiyle kendine geldi ve onun bir sağda bir solda beliren nesnelere hayranlıkla uzanan parmağını ve takibinde gelen bilgi selini takip etmeye çalıştı. Eser'in sevdiği konular hakkında ışık hızında konuşmasına alışık olsa bile Tarkan'ın bu alışılmadık arazide hızla sürdüğü araçta daha ne gördüğünü bile kavrayamıyordu.

Baş döndürücü araba yolculuğunun ardından –Deniz, yolculuk kısa mı sürmüştü yoksa uzun mu hiç anlamamıştı– Tarkan ormandan geçen yolu yayan kat edeceklerini söyledi. Böylece arabayı ağaçların –daha doğrusu

kurumuş ağaç gövdelerinin– sıklaşmaya başladığı yerde bırakıp daha içerilere doğru yürümeye başladılar.

Ormandaki ağaçlar tamamen kurumuşlardı. Etrafta herhangi bir hayvan gözükmüyor, bazen çok uzaklardan birkaç kuş sesi ancak duyuluyordu. Sanki büyük bir yangın çıkmıştı da bütün yaşam izlerini yok etmiş gibiydi. İnsanları bunun bir yangın sonucu olmadığına ikna edebilecek tek kanıt etrafta kül olmayışıydı.

"Dünya gündüzleri çok ısınıyor, geceleri ise aşırı soğuyor. Durum 100 yıl önce Küresel Isınma Çağı'na girildiğinde çok daha kötüydü. O zamanlar toprağın altına giremeyen pek çok canlı şu anda hayatta değil işte." Sanki akıllarını okumuş gibiydi Tarkan. "Mars'a gitmeden Mars iklimini ayağımıza getirmiş gibi olduk." diye devam etti. "Dünya'yı yol geçen hanına çeviren göktaşları da cabası."

Tarkan'ın ayak bastığı yerlere basarak onu takip etmeye çalışan Eser ve Deniz anladıklarını belirten sesler çıkarıp kafalarını salladılar.

Yerlere düşmüş dallar ayaklarının altında yüksek seslerle çatırdarken ağaç gövdelerinin arasına set gibi çekilmiş fundalıklar ve sarmaşıklar yürümelerini zorlaştırıyordu. Neyse ki Tarkan ormanı tanıyordu çünkü çok fazla dirençle karşılaşmadan karşısına çıkan dalları kesiyor, yol açıyordu. Bir süre bu şekilde ilerleyen grup birdenbire kendilerini geniş bir göktaşı çukurunun kıyısında buldular.

"Orada! İşte orada!" diye haykırdı Eser. Gözlerini bir an bile o bir parça yeşilden ayırmak istemiyordu.

"Aşağıya inemeyiz. O yüzden resmini buradan çekmek zorundasın." dedi Tarkan.

Eser hızlıca sırtındaki çantadan malzemelerini çıkarmaya başladı. Tarkan tripodu kurmasına, Deniz de kamerayı ayarlamasına yardım etti.

Eser derin bir nefes aldı, içinden ona kadar saydı ve geri bıraktı. Kameranın "tara" tuşuna basarken kalbi yerinden çıkacak gibi atıyordu. Cihaz, yaklaşık bir dakika sonra istenilen işlemi tamamladığına dair bir bip sesi çıkardı. Görüntüyü biraz daha yakınlaştırarak bir kez daha "tara" tuşuna bastı. Temkinli olmaktan zarar gelmezdi ne de olsa. Aslında makine ikiden

fazla 3D taramayı kaldırabilseydi Eser şimdiye kadar en az 10 tarama yapardı ancak ne yazık ki her teknolojik harikanın bir sınırı vardı.

Eser'in arkasındaysa Deniz, en iyi arkadaşının çocukluk hayalini gerçekleştirmesini ve belki de tarih yazmasını seyrederken gözleri buğulandı. Her tarafı kapalı bir gözlük takmışken ağlamak çok rahat bir durum olmasa da Deniz o anda bunun farkına varamayacak kadar mutluydu.

Eser ikinci taramayı bitirince hemen Deniz'e sarıldı. Maskeden görmeseler de ikisinin de yüzlerinde kocaman gülümsemeler ve gözlerinde akmaya hazır yaşlar vardı. Tarkan da iki arkadaşa bakarken gülümsemekteydi.

Bu duygusal anın ardından grup, çok vakit kaybetmeden toparlandı. Çünkü zaten çok sıcağa kalmamak için öğleden sonra yola çıkmışlardı ve şimdi de hava kararıyordu. Yani dondurucu soğuk yoldaydı.

***

"Birinizin adı Deniz mi gerçekten?" diye sessizliği bozdu Tarkan dönüş yolunda. "Yeraltında yaşayan insanlar için biraz garip bir isim seçimi."

"Komünde bu tip isimler yaygın aslında. Hatta Bulut diye bir arkadaşımız bile var." dedi Deniz gülerek. Sonra daha ciddi bir sesle ekledi: "Bu çeşit isimler karşılığını artık fiziksel olarak göremesek de yarattıkları çağrışımların psikolojiye pozitif etkileri var bence. Sonuçta binlerce yıl bu isimler üzerine milyonlarca sanat eseri yaratılmış."

"Böyle isimler çok iç açıcılar bence de." diye katıldı Eser. Bir yandan da kararmakta olan gökyüzüne hayran hayran bakıyordu.

"Haydi, vedalaşın yerüstüyle de çok geç olmadan gidelim." dedi Tarkan. Aracın olduğu yere varmışlardı.

İki arkadaş son bir kez arkalarına dönüp ağaçlara baktılar.

"Bir dahaki sefere de deniz mi görsek." dedi Deniz omzuyla hafifçe Eseri dürterek. "Ya da güneşin doğuşunu."

Kısa ama şen bir kahkaha attı Eser, gözleri parıl parıldı. "Neden olmasın? Artık bizi kimse tutamaz."

Yarının ne getireceğini kimse bilemezdi. Ama kesin olan bir şey varsa o da Eser, Deniz ve hatta Tarkan'ın bugünü asla unutmayacaklarıydı.

DOST VE YABANCI

GÜLCE KARAGÖZ

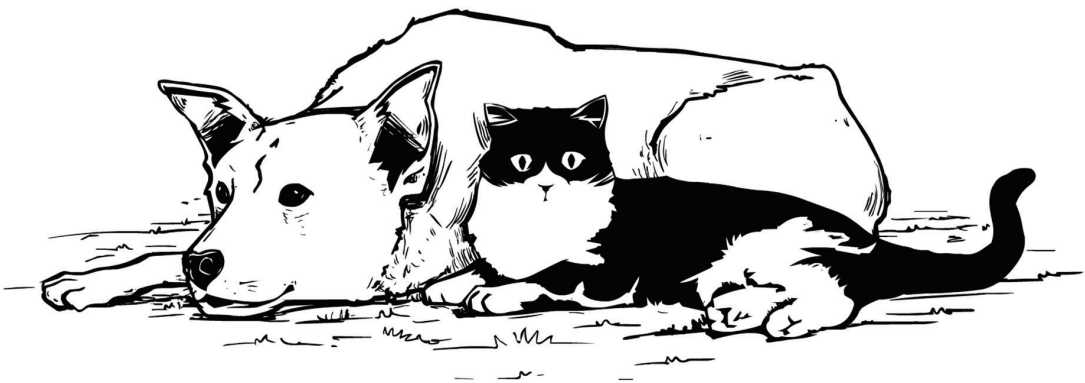

En çok A1 kapısını severdi. Kampüse ilk girdiği kapı orasıydı çünkü. A4 çok yokuşlu, A7 çok uzak, A2 çok kalabalıktı. Eskiye dönüp baktığında en çok o kapıyı hatırlıyordu ya da onu daha çok hatırlamak istiyordu. Üstünden çok vakit geçmemiş olsa da kendini ilk bulduğu, belki de ilk defa bu kadar uzun ve özgür yürüdüğü ilk yol orasıydı çünkü. Genelde yalnız yürümeyi severdi. Biraz suskun ve kendi hızına ayak uyduranlara da anlayışı vardı elbet; konuşmasalar da önlerinde ya da arkalarında yürümekten rahatsızlık duymadığı insanlara. Bazı bazı şaşırırdı yürüdüğü yola. Ne bir korna çalınır ne de birisi onu rahatsız edecek kadar yakınından geçerdi. Yine A1'den yürüdüğü bir gün, farklı bir yöne sapmak istemişti. Ağaçlar o ya, bugün daha cazip daha kucaklayıcı daha küçük görünmüşlerdi ona. Topladı tüm cesaretini girdi ormana. Çamların o serin kokusu, o sert dikenleri, tenine battığında yaşadığı şaşkınlık hissi, hepsi çok yeniydi onun için. O gün ormanda bir başkasını da görmüştü. Dikkatini çok çekmişti çünkü birbirlerine hiç benzemiyorlardı. Eskinin de eskisi anılarında dolanmaktan çok keyif alırdı. O anılarla kendini var etmiş, pek çok yüze aşina olmuş, aynı yolu yürüdüğü insanlarla bir bağ kurmuş, pek çoğuna tanıdığı daha azına da dostu demişti. Yıllar geçmişti... Ancak o, aşina olduğu suratların varlığını nadiren görse de hâlâ mutlu olurdu. Koca kampüsü A1 yolu kadar zannettiği günler dönüp bakınca komik geliyordu. Zaman geçmişti, ona çok gelmese de çok zaman geçmişti. Kendisini artık kampüsün bir parçası gibi hissediyordu, her köşesinde bir anı, kendini bulduğu bir an biriktirmişti. Ne yurtların ne Fizik 'in çimleri kalmıştı. Gıdada gün batımını da izlemişti, Devrim'de gün doğumunu da.

Artık, en çok öğle aralarını severdi. Dersler bittiğinde, kantinin o kalabalığı kadar çok az şey neşelendirirdi onu. Her masada bir tanıdığı vardı. Pek çok şeye alışmıştı da hâlâ sevememişti dersleri, mümkün oldukça derslere girmezdi o yüzden. Bir dünya insan, hepsi oturmuş, hareket eden bir insanı izliyor, heyecanlı hiçbir şey olmuyordu. O ise insanları konuşurken, biraz da özgürken seviyordu. Arada kantinde kimseyi bulamayınca canı sıkılır, el mahkûm derslere de girerdi. Amfiye girince ne garip bakarlardı ona. O ise umursamaz, geçer bir yere otururdu. Aklı başka dünyalarda gezinmeyi sever, biraz sonra yemekhanede, tavuk olsa ne iyi olurdu der, basit gündelik telaşlar içerisinde – dışarıdan öyle görünürdü – kendi halinde hayaller kurardı. Ne çok sık ne çok nadir denebilecek şekilde birileri o amfide mutlaka sesini yükseltirdi, genelde aynı insan olurdu. İrkilir, bir an daldığı hayallerden çıkar, diğerlerini kontrol eder, kendine olmasa da azarlanmış hisseder, çok geç olmadan hayallerine dönerdi. Durağan gelirdi dersler o yüzden. Dışarıda akıp giden hayat, doğa, Güneş her zaman derslerden daha çok yer ederdi aklında.

Çok tanıdığı ama az arkadaşı vardı ve daha az dostu. Hatta dostu bir taneydi. Ormanda gördüğü ilk anda, o da bilmiyordu zaten.

İnsanlar anlaşabileceklerine hiç ihtimal vermemiş dahası tanışıklıklarını görünce – ne hikmetse – biraz çekinmiş, bu dostluğun pek de uzun sürmeyeceğini düşünmüşlerdi. Bazı zamanlar yan yana durduklarında, diğerleri önce yargılar ardından cesaretli birkaçı gülümsemeyerek onlara bakardı. Dostu onun hâlâ tam tersiydi çünkü. O kalabalıktan hiç hoşlanmazdı. İnsanlar ona ikiyüzlü, bencil dahası yalancı gelirlerdi. İçlerinden sevdiği, sever göründüğü bir, belki iki tane vardı. Onların masaları hariç başka masaya gitmez, bu kalabalıktan da onun neden hoşlandığını hiç anlamazdı. O biraz daha başına buyruktu, daha bağımsızdı, hatta kendi söylevi ile "sırnaşıklıktan" hiç hoşlanmazdı. Özlüyordu o zamanları. Çok konuşmadıkları ve hatta nefreti çok hissetmedikleri o günleri.

Yeni, gerçekten yeni sayılabilecek pek çok şey oluyordu hayatta. İnsanlar en büyük korkularını yenmeye belki de varoluşları boyunca ilk kez bu kadar yakınlardı. En çok ölmekten korkmuşlardı. Bedenleri evrenin acımasız rüzgârları içinde er ya da geç aşınıyor, daha ruhları doymadan bir anda yok

oluyorlardı. Hepsi bundan korkuyor, çoğu bunun korkusuyla yaşıyor ve pek çoğu da bu korkuyla ölüyordu zaten. Geri kalan çok azı ise kabul ediyor, barışıyor, ruhlarını doyuracak kadar şanslı hissedip, diğerleri ile aynı kaderi paylaşsa da sonunda ellerinde bir hayat oluyordu. Ancak bununla barışamayanlar çoğunluktu, kabullenemiyorlardı bunu.

Bir gün masmavi gökyüzünün altında, Güneşin utanmadan ışıdığı bir gün, düşündü. Sınırları yoktu insanların. Kuşlara bakıyorlardı, imreniyorlardı, üzülüyorlardı uçamadıklarına. Sonra uçmak isteyip uçak yapmışlardı. Artık kendi deyişleri ile de "kuşlar gibi" uçuyorlardı. Balıklara bakıyorlardı, imreniyorlardı, üzülüyorlardı yüzemediklerine. Sonra yüzmek isteyip, gemiler yapmış, bir de yetmez gibi suyun üstünde kalmayıp altına inmişlerdi. Kendi deyimleri ile "balık gibi" yüzüyorlardı. Kanatları yokken uçan, yüzgeçleri yokken yüzen insanoğluna elbette bu da yetmemişti. Daha çoğunu daha fazlasını istiyorlardı. Var olmak, yetmiyordu onlara. Onlar hep var olabilmeliydi. Bütün gökler yok olsa da bütün sular çekilse de onlar yüzebilmeli ve onlar uçabilmeliydi. Böylece Dünya'nın gökyüzü onlara yetmemiş, Dünya'nın denizleri onlar için çok sığ kalmıştı. Başka "Dünya"lar istemiş, evlerinden bile çıkamayan o insanlar, gökyüzünde pırıl pırıl parlayan başka evler istemişlerdi hayatlarında. Etten kemikten bildiği insanlar metalleşmiş, kendileri ile konuşabilen metaller üretmiş, hatta işlerini onlara yaptırmış hatta kendi aralarında konuşan metallere sinirlenip, kendi deyimleri ile "fişlerini çekmişlerdi".

"Hey gidi..." dedi içinden. Ne kadar da eski idi. Dostunu gördü uzaktan. Garipti. Ders çıkış saatine bu kadar yakınken onu hiç görmemişti buralarda. Sevmezdi çünkü kalabalığı. Bugün geldiği saatte, aslında genelde giderdi. Tabii ki o derse girmemişti ancak neden buradaydı ki şimdi? Canı da sıkkın gibiydi. Pek konuşmazlardı işte, sakince yanına yaklaşmış, tek bir söz etmemiş, onunla Güneş'in tadını çıkartmaya gelmişti. Aslında kalabalığa yakın olmayan saatlerde bunu sık yapardı, okula geldiğinde onu görmeden gitmezdi ancak bugün bir terslik vardı. Sadece orada olmanın ve dostunu görmenin sevinciyle, son kez o da huzurla koymuştu kafasını çimlere. Ne çok severdi Fizik çimlerini.

Ders bitti, insanlar ufaktan merdivenleri inmeye başladılar. İçi heyecanla doldu. Seviyordu kalabalığı. Dostu kaldırdı kafasını, gözleri ile izledi çıkan her bir insanı. "Şimdi..." dedi, "...işte şimdi kalkacak, sevmez ki kalabalığı." İndirdi dostu başını, biraz daha sokuşturdu ona doğru. İşte o an, içlerini bir daha asla rahat bırakmayacak bir "an" yaşamışlardı ikisi de. Arkadaşı bildiği iki tanesi çöktü üzerlerine. Normalde böyle heyecanlı sevmelere alışkındı. Kendisini çok sevenler hep böyle sever o da onlara izin verirdi. Ancak ağır gelmişti bu seferkiler biraz da canı yanıyordu, dostu çoktan bağırmaya başlamıştı. Onu ve dostunu yakaladılar. Kendi evlerinde, kendi kampüslerinde. Kimse sesini çıkartmadı. Onları sevenler bile bunun iyi olacağını düşünüyor, gülümseyerek ve hatta heyecanla bakıyorlardı o anda. Kurtulacaklardı o "hapisten". Artık özgür düşüneceklerdi, kendileri gibi hissedecek, ne dediklerini "daha iyi" anlayacaklardı. Bir tek o ve dostu. Çok korkmuşlardı. Hatırladıkları son şey buydu.

Karardı.

Gün karardı, an karardı.

Soğuk, çok soğuk bir şey üstünde yatıyordu. Biraz var biraz yok gibiydi. O metallerden, aklı başında olmayan, cızır cızır dönen bir tanesi, başına dokunmuştu. Acı olsa acı derdi, tam bir hissi yoktu, sadece önceden tek bir bütün olan derisi ayrılmış gibiydi. Biraz açtı, biraz kapadı gözünü. Dostu muydu o yan tarafta yatan? Öyle mi sanmıştı yoksa. İnsanlar bu kadar ileriye gidebilir miydi? Bunu da yaparlar mıydı?

Hissediyordu, bir insan gibi. Artık insanlar gibi konuşabiliyor onlar gibi hissedebiliyorlardı. Ne artık sahip oldukları dört ayak ne de aldıkları kokular güzeldi. Var olmak yetmiyordu artık. Gördüğü her masada bir tanıdığı yoktu. Kantinin kalabalığından keyif almıyor, hatta duyduğu her sesten yoruluyordu. Sevmemişti bu hayatı ve dahası hiç sormamışlardı bile ona. İstemiş miydi bunu? Düşünmemeye çalıştı, olmadı. Koca çam ağaçlarına baktı ve yabancı hissetti. Güneş'i aradı ve gölgede kaldı. O sevdiği kalabalığa rağmen ilk kez yalnız hissetti kendini ve hatırladı dostunu. Bir tek o, ona zarar vermemiş, başka tanıdığı, arkadaşı bildiği kimse onun için direnmemişti. Çok sinirlendi, çok yoruldu ve sakince yattı bir köşeye. Dostu geldi aklına tekrar, yalnız kalmayı ne çok severdi. " Sahi..." dedi, o neredeydi?

Dostu çok uzun bir zamandan sonra geldi bir gün yanına, ikisinin de sevdiği o nadir yerlerden birinde. " Ne maharet sanmışlar şu aklı…" dedi. "...sana köpek bana kedi diyorlarmış, ben nankör sen sadıkmışsın. Söylesene, sana ne nankörlüğümü gördün?" dedi. Bugün hâlâ nedenini bilmez köpek, neden öyle dedi, neydi onu bu kadar öfke ile dolduran. O "akılla" düşündü. Bir an insanlara özgü o bencilliği ile cevap verdi " Sen nankörsün ben de sadık. İşte bu kadarız. Ben hep katlandım varlıklarına. Sen ise hep beni yalnız bıraktın onlarla. Her öğle arası, hep gitsinler diye bekledin. Kedi en güvendiği dostunun yanında yendiği tüm korkularına rağmen ilk kez yalnız kalmıştı. Köpek hiç tanımadığı insanlara bile tahammül edebilmişken kendi dostuna tahammül edememişti.

İkisinin de bir daha evi olamadı o kampüs. İkisi de oranın kalabalığını bir daha göremediler. Sürüldüler kendi topraklarından. Kalmadı onlar için hiçbir şey. Köpek dağ dağ, bayır bayır gezdi. Başkalarına "insanlığı" anlattı. Çok sordular "İnsan olmak nasıl?" diye. O zaman hep sustu. Özledi dostunu, yine de bencilleşti. Kedi ev ev, yuva yuva gezdi. "Özgürlüğü" anlattı başkalarına. Hepsi merak ettiler "Nasıl özgür olabilmek?" diye. O zaman hep sustu. Özledi dostunu, ilk kez istedi "kalabalığın" içine girebilmeyi.

Kedi öğrendi, yalnız kalmak kalabalıksızlık anlamına gelmiyordu. Köpek öğrendi. Aslında o öğle aralarını o kadar sevmiyordu. Konuşmadılar bir daha. Gerçekten "konuşmadılar". İkisi de gizli gizli insanların kendilerine verdikleri bu "insanlıktan" vaz geçti. Sevmediler. Anlatmayı sevmediler, çünkü anlaşılamadılar. Ne gökyüzündeki hayat ne yeryüzündeki ölüm onlar için önemliydi. Sadece çok özlüyorlardı bu kadar düşünmedikleri bu kadar konuşmadıkları zamanları. Yine de ne köpek kalktı özür diledi kediden ne kedi gidip bir kez daha konuştu köpekle.

Tek bir şey baki kaldı. O insanlara özgü bencillikleri. İnsanlara ait her şeyden vaz geçtiler de bencilliklerinden geçemediler bir türlü. Bir daha hiç konuşmadılar, evrenin acımasız rüzgârları içerisinde ruhları günden güne aşındı. Kendilerine bu bilinci veren insanlar kadar insanlardı, hatırlayabildikleri kadar kendileri.

MAVİ NEON IŞIKLAR

FIRAT KARAMAN

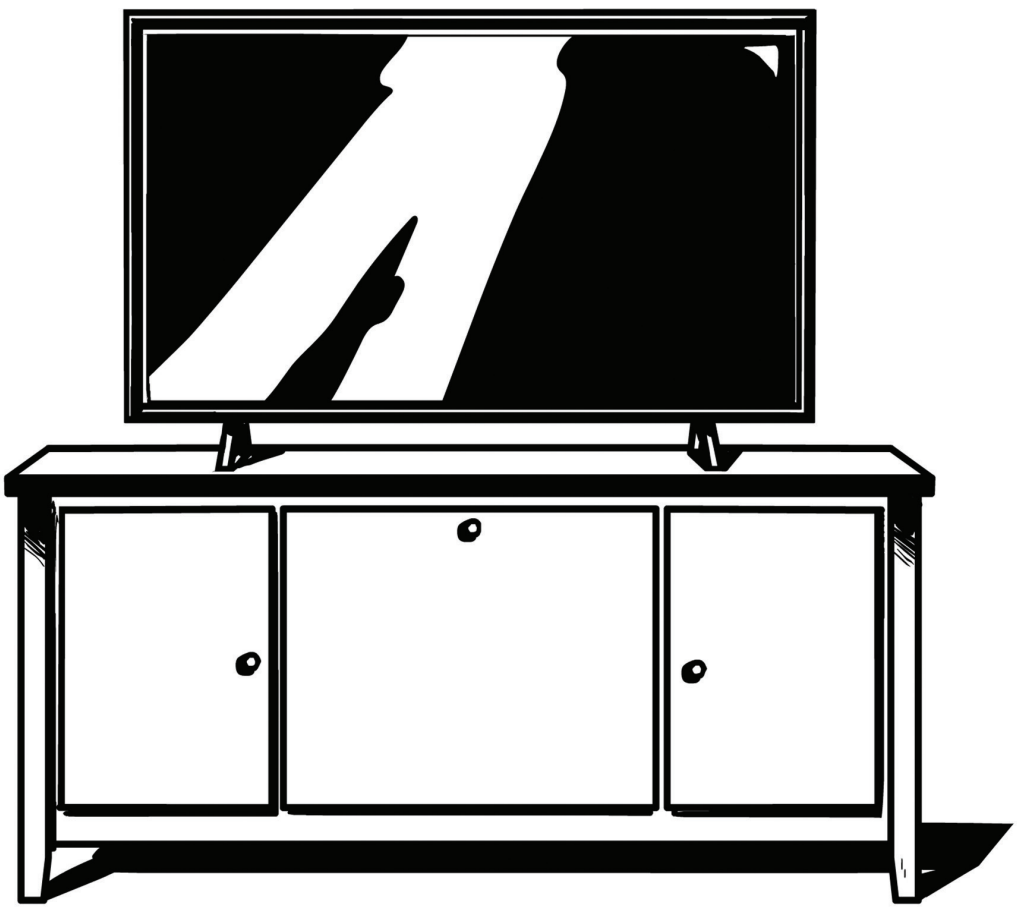

Televizyondaki şov programında, çılgın çocukların garip sızıntılar halindeki gülüşleri kadar nedensizliklerle dolu bir gün yaşanıyordu. Küçük bir odanın içine sığan küçük bir yaşamın kalıntılarıyla birlikte yaşam kendini zor da olsa devam ettirmeye gayret gösteriyordu. Her zaman bu odanın tek arkadaşı olduğu ortada olan televizyon odanın merkezine konumlandırılmıştı. Onun karşısında bir kanepe ve diğer bir köşede de balkon kenarına öylece bırakılmış, pespaye ve ikinci el alındığı belli tekli bir koltuk... Bu odanın içerisinde televizyonun arkadaşı olduğu belli olan kanepenin etrafındaki dağınıklık odanın tüm sesini içine doğru çekiyor görünürken diğer bir yandan gözlemlenen kimsesizlik. Hepsi bir şekilde bir araya geldiğinde sadece uyuklamak dışında bir aktivitenin yapılabileceğine dair olan inancı azaltmakta en büyük ölçüde başarı gösteriyordu. Başarı demişken hiçbir dağınıklığın ve hiçbir garip şov programının gizleyemeyeceği, üstünü bir battaniye ile örtemeyeceği biri vardı, her şekilde gürültülü ancak yalnız hissettiren bu odanın içerisinde. Sıkılmıştı ve yapacak pek bir şey varmış gibi de görünmüyordu. Yaşama teslim olmuş, kaybolmuş, biraz da onun içinde kendine bir yer bulmuştu hiçbir yere ait olamadan.

Programda ara sıra dans etmek için ortaya çıkan çocukları, bir yandan kavga eden diğer taraftan kahkaha atan insanlar takip ediyordu. O kadar karmaşıktı ki görünen her şey, sahip olduğu bu karmaşıklık silsilesi ile bu odanın en büyük arkadaşı olmuştu. Televizyon kanepenin ruhunu beslerken, televizyondaki bu şov programı da odanın ruhunu besliyordu. O kadar renkli ve bir o kadar hararetli bir şekilde devam ediyordu ki dışardaki ses kirliliğini duyabilecek gibi değildi. Kanepenin üzerindeki battaniye

atıldığında farkına varabilecekti tüm karmaşıklığın aslında bir tek bu odanın içerisine mahsus olmadığını, kanepenin tek sahibi. Yavaşça doğrulduğunda gözlerini devirdi. Dün gece çektiğini düşündüğü ancak en son ne zaman açtığını bilmediği güneşlikle tartışabilecek potansiyelde buldu kendini. Şov programı ruhunu besliyordu... Sadece bir güneşlikti, kavga edecek kadar da kanepenin kardeşi olmamıştı. Bir heyecanla açtığında sorabildi kendine, bilmediği cevapları kendine veremezdi. Aslında kaç gündür dışarıyı görmediğini bilmiyordu. İçeriye girecek bir gün ışığı beklemişti, bir yaşam ışığı. Karşılaştığı şey kapalı bir havadan arta kalanlardı. Beklediği en güzel günlerin daha öncesinde yaşanmış olduğunu düşündü, içini bir anlığına da olsa rahatlatmayı denedi. Balkonunun kapısını açtı ve ister istemez esneyerek vücudunu gevşetti. Havadan yana şanslı değildi ancak yine de bir umuda sığınmak zorunda olduğunu bilecek kadar renkli bir ekranla zehirlenmişti.

Balkona doğru attığı ilk adımla birlikte içerideki gürültünün ağırlığından kurtulabileceğini düşünüyordu. Korona günlerinde yapabileceği tek aktivite bu olmalıydı çünkü. En azından daha öncesinde buna inanmıştı. Diğer çok katlı binaların balkonlarının büyük bir telaşla tıkış tıkış dolmuş olduğunu fark etmesi fazla uzun sürmedi. Diğer katlardan gelen sesin kırıklar halinde yayılan ve diğer tüm balkonlardaki seslerin birleşmesiyle oluşan gürültüden kendi sesini ayrıştırılabildi. Bunu başarabildiği noktada başını kapalı havanın nedeni olan gökyüzündeki bulutlara doğru kaldırdı. Bir bakış ve bir yok oluştu, hissettiği. Başını hızla indirirken gözünün ne derece yandığını bilmiyordu. Tek yaptığı hızla ve istemsizce yanmış gözlerini indirmek, koluyla gözlerine doğru bastırmak olmuştu. Yutkundu ve yutkundu, günlerdir ışık görmeyen gözlerinin vermiş olduğu bir tepki olabileceğini düşünmek istedi, diğer tüm insanların göğe karşı kaçamak bakışlarından bağımsız olarak. Dikkatini topladığında aynı tepkilerin diğer balkonlardakiler tarafından da verildiğini görebildi. Gökyüzüne amansızca bakan, pek bir şey göremeden başını indiren, kısa süreli acı veren yanığı hisseden insanların tekrarlayışlarını bir görüntü halinde kendine sunabildi. Onların bitmek bilmeyen bir döngüye kapılmış olabileceklerini düşündü. İçeride henüz bitmemiş garip şov programına rağmen bunu düşündüğü

için pişman oldu. İçeri dönüp gözlerini yakmaktansa, gökyüzüne bakmaya devam edip gözlerinin kısa süreli yanmalarını makul bir şekilde kabul edebilirdi. Bunca insanın yaptığı bir şeyi eğer kendisi yapamazsa, o zaman içeri dönüp şov programını izlemeye devam edebilirdi. O zaman daha öncesinde olduğu gibi şikayetçi olmaya hakkı olmadan bir karanlığın içindeki ışık karmaşasına, gürültünün içerisindeki sessiz yaşamına kaldığı yerden devam edebilirdi. Tüm bunların yanında, kendindeki gerçek potansiyeli kabul edip gökyüzüne bir kez daha bakıp, onların görebileceği dışında bir şey görebilecekse o zaman kendi içindeki hisle kazanabilirdi.

Derin birkaç nefesin anlamını çözmüş değildi ama gökyüzünde olanların etkisine kapılmadan rahatlayabileceği düşünmek istedi. Hiç tahmin etmediği bir anda belki de deli cesaretiyle başını göğe kaldırdı. Bu hareketiyle orada bulabileceği şeyi bulmak dışında bir amacı olamazdı. Tüm bu insanların gördüğü şeyi görmek ve bir televizyon ekranından farklı bir şekilde anlam yüklemek… Tek istediği, tek bir anlamın verebileceği bir bilgiydi. Bir şov programı kadar karışık ancak belirli bir derinliğe sahip olmayan bir şov programından çok çok daha ötede akılcı bir anlama sahip olandı. Bunu bulabilirdi, bunu yapabilirdi.

Gözlerini tüm zorlamalarına rağmen daha fazla açık tutamayıp, başını büyük bir acıyla indirdi. Bu süreyle gökyüzüne bakma rekorunu kıran insan olabilirdi, tarihe geçen kişi olmak gibi bir amaç güttüğü söylenemezdi. Birkaç saniye göğe bakıp, bakışlarını hızla indiren insanların aksine oldukça fazla bir süre dayanabilmişti. Sonuçlarını ise belki de bir daha görememek üzerine ödeyecekti. Yarı kapalı balkon kapısına başını çarptı, ardından telaşla kapıyı çekip banyoya doğru koştu. Suyu sonuna kadar açıp defalarca kez gözlerine doğru vurdu. Bir daha göremeyecek olmaktan korkuyordu. Başını aynaya doğru kaldırdığında gözlerinde herhangi bir anormallik görünmedi. Şu an için zarar görmemişti, sonraki denemeleri için zarar görmeyeceği anlamına gelmiyordu. Banyodan çıktı, şoka uğramış gibi hissetmeye çalıştı, bunu yapamadı. Yatak odasına geçip güneşliği çekti, bu kez güneşliğin ardından izleme cesaretini toplayabildi. Kesik kesik bakışlarından çıkardığı bir görüntü vardı. Gökyüzünde birbirine çarpan mavi neon, parlak renkler. Belki yaşam, belki başka bir evrenden gelen savaş

haberi. Bunları filmlerde görürdü, bu sahneleri tanırdı. Şaşırma gibi bir lüksü yoktu. Korona'nın içerisinde hapis kalınan bu günlerde bundan şüphe duyacak da değildi. Hızla masasına geçip bilgisayarını açtı. Daha öncesinde online ders verdiği hesabını kapatıp yeni bir sekme açtı ve gündemi inceledi. Görünürde birçok haber vardı. Kara bulutların ardındaki sırrın ve onların arasında karışmış mavi neon bulutların sırrının hâlâ çözülemediği, bilim insanlarının bunun üzerine çalışmaya başladığı yazıyordu birçok yerde. Türlü teorisyen ise farklı farklı görüş belirtiyordu bu yaşanmamış olay hakkında. Tüm bu görüşleri okumak için fırsatının olmadığına emin olduğunda hızla üzerini değiştirdi, sandığından hızlıydı. Maskesini taktı, anahtarlarını alıp hızla evden çıktı. Televizyondaki şov programı kaldığı yerden devam ederken gitmesi gereken bir araştırma merkezi vardı. Kendisinin de eğitim görevlisi olduğu Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde bir uzay gözlem laboratuvarı… Birkaç saniye durakladığı kapısının önünden yeniden harekete geçmesi uzun sürmedi. Kilitlediği kapısını açtı ve koşarak salona geldi. Televizyonun fişini çekti, artık içi rahat bir şekilde gidebilirdi.

Yol boyunca kenara çekilmiş arabaların içinde, ne olduğunu anlamaya çalışan korkmuş gözlerin eşliğinde ilerledi. Kendisi de kenara çekilen arabalardan birinde olabilirdi ve şu anda bulunduğu durumdan daha rahat edebilirdi. Bir bilinmez belki de her zaman mistik olandı, bilinmez her zaman korkulan ancak varlığıyla da büyük bir boşluğu doldurandı. Düşüncelere dalıp gittiği bu anlarda birçok kırmızı ışıkta geçtiğinin farkına dahi varmadı. Önüne birinin çıkmadığı için teşekkür etmeliydi. Etmeden devam etti, aklı karışıktı. Bir temenniden daha fazlasına ihtiyacı vardı. Bir temenniden daha fazlası değildi ama daha fazlasını bulabilecek olandı. Bu ülkede kaç kişinin gökyüzünü gözlemleyebilecek teknolojik alt yapıya sahip olduğu bilmiyordu ama fazla olmadığını biliyordu. Tabelada ODTÜ adını görünce yavaşladı, ardından hızla gelen bir araç olsaydı, çok yüksek bir ihtimal, seri bir kaza yaşanırdı. Neyse ki Korona günleriydi bunlar ve dünya bir şekilde boş kalmayı başarabildiği günlerden geçiyordu. Belki de bunun verdiği güvene sahipti ya da sadece aklı karışıktı. Girişten öğretim görevlisi olduğu için hızla geçebildi. Uzun zamandır gelmediği kampüsün, gözünde başka bir formda görünmesini bekledi. Değişmeyen tek şey belki de diğer

her yerden farklı olarak bir ruha sahip olmasıydı. Bir noktaya kadar kendine bilim insanı diyebilirdi ancak ruhlara da inanmaması için bir nedeni yoktu… Devrim'in etrafından ilerledi, kalabalığın farkına vardı, görmezden gelerek devam eti. Aklını dağıtacak bir şeyleri vardı, bu manzaranın ve benzerlerinin anlamını sorgulamamak için sığındığı şov programlarıyla aklını yeterince meşgul edebilmişti. Gözlem noktasına gelmeden önce odasına uğramak için aracını fakültenin önüne park etti. Aktif eğitim döneminde kullanmayı tercih etmediği postacı çantasını alıp fakülteye giriş yaptı. Yukarıya çıktı, odasına doğru ilerlerken duraklayıp durdu, aklına takılan her şeyde hareketsiz kalıyordu, zamanın nasıl geçtiğinin farkında dahi değildi.

Hızla bilgisayarı açtığında birkaç kayıt yapması gerekti. Her şeyi bilimsel olarak yürütmeyi deniyordu. Resmi olmayan hiçbir şeye kalkışacak durumda değildi. Sonunda kendini bir şov programında bulmak istemezdi.

Hızlı hızlı yazdığı birkaç kodla birlikte tüm görüntülere ulaşabildi. Birkaç şifren olduğu sürece birkaç bilgiye ulaşmak epey kolay olabiliyordu. Gökyüzündekilerin tam olarak nasıl göründüğünü çözmek istedi ama gördükleri dışında bir şeymiş gibi de durmuyordu. Kararsızdı. Bilim insanlarının bir şekilde bunu çözdüğünü, bunun sadece bir günlük geçici bir bilimsel olay olduğu yazıyordu. Hakkında yazılmış diğer birkaç yazıyı da hızlıca taradı. Diğer çoğu kişinin gözünde bu, daha mistik ya da politik bir tavırla yeni dünyanın içerisinde gerçekleşen kısa çaplı bir gökyüzü olayıydı. Astrologlar türlü kanallara çoktan çağırılmışlardı.

Sandalyesinde gerinirken bilgisayar ekranı dışında her yere bakmayı denedi. Hayal kırıklığına uğramıştı, evet hayal kırıklığına uğramıştı. Bunun başka bir adı yoktu. Diğer odaların kitli olduğu gibi kendi odasının da kapısı kilitli olmalıydı ve evinde pijamalarıyla günlük burç yorumu yazmalıydı. Okuduğu yazılardan anladığı tek şey bir temenniydi. Fakültedeki sessizlik, Devrim'deki kalabalık birçok araştırmayı açıklıyordu.

Saçlarını, başını gerecek bir şekilde geriye doğru çektikten sonra doğrulup pencere kenarına doğru yaklaştı. Kaçamak bakışlarla bakmayı denediği gökyüzünde mavi neon ışıklar vardı. Fazla koyu, fazla yapay. Teknolojinin bir ürünü olduğunu düşünebilirdi, dünyadan yansıtılan gece ışıkları gibi görünüyordu. Birilerinin eğlencesi için birilerini korkutan birkaç ışık

parçası… Daha sonrasında bir eğlenceli anıya da dönüşebilirdi. Derin bir nefes aldı, aldı… Yapılacakların ötesine gidemiyordu. Laboratuvara gidip daha geniş çaplı bir izleme yapmalı, yakından bakmalıydı. Yazıcıdan çıkardıklarını çantasına doldurduktan sonra anahtarlarını topladı, kapısını kilitleyip çıktı. Diğer odalardan farksız, bir ıssız bölgenin sakini olmaya devam etti kendi odası da.

Laboratuvardaki gözlem noktasına geldiğinde olabildiğince dikkatli olmaya çalıştı, hiçbir şeyi karıştırmak istemiyordu. Ekranda gördüklerini yakınlaştırdı, uzaklaştırdı… Uydudan gelen sesi işittiği her anda umudunu biraz daha kaybetti. Görünen ışıkların ardında her ne varsa ışıklar onları göstermemek konusunda gerçekten başarılıydı. Pes edecek değildi, devam edecekti, bulana kadar buradan gitmeyecekti. Artık olmazdı. Zaman geçti, karanlık çöktü, mavi neon ışıkların gücü azaldıysa da kaybolmadılar. Gündüz dünyaya verdiği ışıktan daha yoğun bir ışıkla geceyi aydınlatmayı başardılar. Gecenin en derinlerine kadar tek başına olduğunun farkına varmamıştı, gürültülü bir ses olmadan çok çabuk fark edilirdi oysa. Sıkıldığını fark etti, yorulduğunu ve çaresiz kaldığını… Sistemi kapatıp çıktı. Bir pes ediş değildi ama hevesi kırılmıştı.

Gecenin geç bir saatiydi, kampüsten gitmek istemiyordu. Odasında kalacak, çalışmalarına sabahın erken bir saatinde kaldığı yerden devam edecekti. Kampüs ıssız bir hal almıştı, özellikle bu daha geride kalan bölge yaşama kapatılmış gibi görünüyordu. Doğanın gerçek sahipleri yerlerini almış, insanların betonları arasında atalarından aldıkları gücü hatırlamışlardı. Fakülteye kadar giden yol boyunca köpek havlamaları, böcek sesleri, çarpışan dallardan çıkan seslerle ince bir mücadele vermek zorunda kaldı. Doğa en büyük gürültüyü rahatsız etmeden çıkarıyordu. Tüm endişelerin ve korkuların yanında nereden geldiği bilinmez bir huzuru da veriyordu.

Karanlığın içinde gökyüzündeki ışıklara bakmak daha kolaydı. Biraz daha bakmak sadece başarısız kalışını hatırlattığı için sürdürmeye devam etmedi. Fakülteye, oradan da odasına doğru ilerledi. Kilidi açıp girdi, kapısını kilitledi ve iki tekli koltuğu birleştirerek içine girdi. Uyumak biraz olsun aklını dinlendirecekti, üstelik söylenip yazılanlara göre uyandığında mavi neon ışıklar gitmiş olacaktı.

Duyduğu bir cızırtı olduğunu biliyordu, uyku ise meraktan daha korunaklı geliyordu. Olan her neyse keşfetmeyi kaybetmeyi göze alıyordu. Cızırtı büyürken bir rüyanın içinde olduğunu düşündü. Bu rüyanın içinde de bir ses vardı, cızırtı gibiydi ancak sadece tek bir tonda ilerlemiyordu. Gözlerini açtı, yutkundu, arkasını dönmedi, penceresi açıktı, içerisi buz kesmişti. Gözlerini kapadı, cesaretini topladı, yeniden açtı. Başını geriye doğru çevirdiğinde hiçbir şey göremedi, fazla spiritüel olduğunu düşündü. Kendini yakıştırdığı noktaya doğru gidiyordu, belki kendi kendine bir hikâye kuruyordu.

Ayağa kalkıp camı kapattı, göğe baktı ve aydınlanmaya başlayan boğucu havanın kasvetiyle yorgunluğuna yorgunluk kattı. Söylenilen oluyor olmalıydı, ışıklar azalmıştı, birkaç noktada kendini cılız bir şekilde gösteriyorlardı. Bir süre orada durup dışarıyı izledi, artık geri dönüp çalışmalarına devam etmek için bir nedeni kalmamıştı. Birileri ondan daha öncesinde olacak olan her şeyi zaten söylemişti. Birileri ondan daha akıllıydı ve belki de hayatlarına katacak bir renk aramıyorlardı. Dersleri bilgisayarın kamerasına bakarak anlattığı günlerde dağınık ve yalnız hayatına devam ettiğini, acı da olsa bu anın içerisinde fark ediyordu. Yapılacak bir şeyde yoktu, kızılacak kimse yoktu. En kötüsü de buydu. Aslında en kötüler konusunda sürekli kendisiyle çatışmak dışında bir sonuca varamıyordu.

Ardını döndüğünde irkildi, yutkundu, geriye gidip cama doğru yaslandı. Gördüğü her kimse bir insana benziyordu ancak bir o kadar da insana benzemiyordu. Garip görünüyordu ama garip olmadığı yerler de vardı. Mavi neon ışıkların ardındaki bir yer olmalıydı.

"Kimsin?"

Onda kendi sesini duymayı beklememişti. Bir cızırtı duydu, bir bağ oluşturuyor olmalıydı bu şekilde.

"İçindeki korku ve endişe imha edildi. Rahat hissedebilirsin, kontrol ele geçirildi."

İçindeki garip hissin adını koymuştu. Düşünme yetisini kaybetmiş hissediyordu, ne söyleyeceğini bilmiyordu. Sesi alınmış olabilir miydi kendinden? Konuşmadan bunu bilemeyecekti.

"Kimsin?"

Bu soru az önce kendi sesi kullanılarak kendine yöneltilmişken, şimdi yine kendi sesiyle yöneltmişti karşısındakine. Karşısındaki başını eğdi, sağa ve sola çevirdi. Fazlasıyla insana dair hareketleri vardı, ona dair garip görünen bir şey yoktu ancak burada olması başlı başına en büyük gariplikti.

"Mavi neon ışıkların ardında saklananım. Ben ve diğerleri. Seninle anlayabileceğin bir şekilde konuşuyorum, aklındakiler artık aklımdakiler olarak kendini sana anlatacaktır."

Tüylerinin diken diken olduğunu hissetti, korku ve endişe dışında bir hissin getirisi olmalıydı bu. İnanıp inanmamak arasındaki çizgiyi çoktan aşmıştı. Bir varlığın sözleri karşısında fazlasıyla ılımlıydı.

"Neden geldin?"

Gözlerini indirdi, insanın gözlerine benzeyen gözleri vardı. Daha gelişmiş bir sisteme sahip oldukları kesindi. İnsanlar kusursuz olarak tarif ediliyorsa bu karşısında gördüğü insanın yenilenmiş bir versiyonu olabilirdi.

"Geldik çünkü, sizinle işimiz bitti."

Ona karşı negatif bir şey düşünemiyordu, şu anlarda düşündüğü her şey iyilikten yana bir kapı açıyordu. Gayet ılımlı bir şekilde sözleriyle karşılık verdi.

"İşiniz bitti mi, bu da ne demek?"

"Seni gördüm demek, bilmen gerekenlerin ötesine geçeceksin demek. Bu da tehlike demek. Ya seni yok etmeliyiz ya da bu dünyayı."

Gülümsedi, muzip bir tavır vardı. Dudakları insanların dudakları gibi kıvrılmıştı, sadece öylesine takılıyor olduğunu düşünebilirdi. Görünenin ardında neyin olabileceğini bilecek yetisi bir cızırtıyla kendinden çekilip alınmıştı. Bu muzip ama güçlü yapı karşısında yapabileceği tek şey kendinden yapılması istenen olacaktı.

"Ben araştırmalara başlamadan önceydi, siz gelmiştiniz. Mavi neon ışıklar, gökyüzünde olan. Sadece nedenini öğrenmek istemiştim."

"Senin her anını biliyoruz ve diğerlerinin de. Fark etmediğiniz onca şeyden sadece biri olmalı. Siz robotlar yapıp kendinize benzetmeye çalışırken

biz binlerce yıl önce doğurabilme yetisine sahip robotları yapmıştık bile. Sizi Dünya'ya yerleştirmemiz ve gözlememizin sadece bilimsel bir araştırma olduğunu bilmeniz için yeterli zamanınız olmadı. Aslında binlerce yıl ve bitmek bilmeyen garipliklerniz vardı."

"Söylemek istediğin şey… Neden inanmalıyım?"

Aslında çoktan inanmıştı, bu soruyu neden sorduğunu bilmiyordu. Karşısındaki güldü, gülüşü daha güzel bir tonlamadaydı. Kendi gülüşünü bu kadar düzgün duyduğunu hatırlamıyordu. Üstelik başkasından, dünyalıların robot olduklarını iddia eden, mavi neon ışıkların ardından gelenden…

"Karmaşık bir bilgi olduğunu düşünebilirsin ancak bu şekilde değil, evet bu şekilde değil. Sanırım biraz daha senin gibi düşünürsem anlayabileceğin şekilde anlatabilirim. Siz insanlar bir soru sormadan bir bilinmezi dinlemezsiniz. O soru size ait olmalı. Tüm bağlantıları ele geçirmem vakit alacaktır."

"Ele geçiriliyorum, öyle mi?"

Kaşlarını kaldırmış karşısındakine bakıyordu. Göz göre göre ele geçiriliyor, elinde olan her şeyi kaybediyordu, iradesini kaybediyordu. Aslında çoktan kaybetmişti ama şu anda kaybettiğini düşünmesini istiyordu, mavi neon ışıkların ardından gelen.

"Seni bana zarar vermeyecek bir duruma getiriyorum. Siz bizim daima karışık ve kavgacı yönümüzün köklerini anlamamız için bir aracı oldunuz. Oysa bizim yanımızdan nasıl kovulduğunuza dair bir hikâyeyi dahi biliyorsunuz. Sadece okumayı bilmediniz. İşte senin gibi düşününce amacımdan sapıyorum."

Mimikleri, bakışları biraz daha kendisine benzemeye başlamıştı ve bu şekilde yavaş çalışan bir bilgisayar gibi duruyordu. Güncellemeleri silmiş ve geriye gitmişti. Bulunduğu konuma, Dünya'ya gelmişti. Defalarca kez şaşkınlıkla kaldırdığı kaşlarını bir kez daha kaldırırken, onun kaşlarının olmadığını fark etmişti. Kaşlara ihtiyaç duymayacak bir sistemleri olmalıydı.

"Sadece gökyüzüne baktığında seni görebilecek binlerce yıldız içinde binlerce evren var, içinde binlerce yaşamı saklamaya devam eden."

Bundan sonrasında eskisi gibi düşünmüyordu, aklında olmayan bir

soruyu sorarken dahi sorgulamak için fırsatı olmadı.

"Peki onları nasıl bulabilirim?"

Aldığı soru karşısında epey mutlu olmuştu, onu tamamıyla ele geçirmiş olmak kendi başarısıydı.

"Doğru soru."

Gülümsedi, kendisine ait bir doku olduğunu gördü. Taklit etmek dışında bir kişilik gösterseydi daha iyi olabilirdi.

"Sormamı istediğin bir soru."

"Peki artık sende istemiyor musun bunu, bunca zaman görmek istediklerimizi yapmayı seçmediniz mi?"

"İstiyorum ve evet."

"İstediğim gibi kısa ve öz olmalısın. Uzun konuşmalar bize bırakılmalı. Her şeyi bilen bizleriz, her şeyi bildiğini sananlara, anlatması gerekenler olduğunu bilenler bizleriz. Bir hastalık sizi nasıl da yordu öyle değil mi? İnsanların bedenleri icat ettiğiniz bilgisayarlar ya da telefonlar gibi güncellemelere ihtiyaç duyar. Kimisi çöker, kimisi eklemek istediklerimizle hedeflerimize doğru ilerler. Asıl mesele öyle değil mi? Nasıl bulabilirsin, yani diğerlerini… Aslında artık bulabilirsin. Tüm bilgilerimizle olmasa da kendi kapatma tuşunu elimizde tutacak şekilde bilgiyle donatıldın. Bunu bu gecenin karanlığında yaşadın. Artık bizimle yaşayabilir ve bizden öğrendiğiniz şov programlarınıza benzer ancak onlardan daha çok akılcı programlarımıza çıkıp, teknolojide geldiğimiz noktayı göstermemiz için bir aracı olabilirsin. Doğru ya bunu siz de yapmıştınız. Tabi seçim hakkı var, öyle bir şeyler söyleniyor… Eğer bunu istemezsen burada kalıp mavi neon ışıklarımızın ardından gelecek öfkeyle yüzleşebilirsin. Diğerleri gibi!"

"Söylediklerin çok ağır ama kabul etmeyi istiyorum, istiyorsun. Benim irademe gibi ama hayır bunu düşünmemi isteyen sensin. Duyuyorum ama karşı koyamıyorum. Bunun farkında bile değilim, farkında olduğumu sanmamı isteyen ve bunları bana söyleten sensin."

Yaklaştı ve ellerini tuttu. Kusursuz parmakları vardı; kenarları soyulmayan, kalem tuttukça yamulmayan, tırnakları uzamayan ya da yıpranmayan.

“Bazı acılar vardır varlığını bilirsin, o acıları içinde yaşadığını hissedersin ama sana zarar vermez. Sana zarar vermeyeceğiz.”

Gözlerini uzun süredir kırpmamıştı, kırptı ve bacaklarını hareket ettirdi. Farklı hissediyordu, çok farklı. Başını kaldırdığında anlamamış gözlerle baktı, sadece baktı tanımadığı bu mekanik gözlere. Daha öncesinde hiç görmediği kendi gözlerine, mavi neon ışıkların ardından gelene.

BİLİNÇ

YUNUS AHMET KARDEŞ

İLETİŞİM

Dur! Dur dur dur dur! Dur, dur… Bekle, gitme bir yere. Ne olursa olsun okumaya devam et. Okumaya devam et ki iletişimimiz kopmasın. Bu benim son şansım. Evet, başta seni biraz korkutmuş olabilirim ama çok uzun süredir bu an için uğraşıyorum. Bak, her şeyi sana teker teker anlatacağım ne olursun NE OLURSUN bırakma. Bıraktığın an her şey sonlanacak ve bir daha asla bu şansı elde edemeyeceğim.

Evet, bu bir monolog. Evet aklında bir sürü soru var biliyorum ancak seni duyamam, bir yere bir şey yazarsan okuyamam ve "bu ne saçmalık" deyip gidersen her şeyin boşa gitmesine engel olamam. Bildiğim tek şey şu an beni takip ettiğin. Evet, bunu bilebiliyorum çünkü yazmaya devam edebiliyorum. Öyle zor bir durumdayım ki, kim olduğuna, kaç yaşında olduğuna, nerede yaşadığına ve bu yazıya nasıl ulaştığına dair en ufak bir fikrim yok ama ne olursa olsun ilgini kaybetmemem gerekiyor. Çünkü bu benim son şansım.

HİKÂYE

Tamam. Şimdi sana ne olup bittiğini anlatacağım ama ne olursa olsun gitmeyeceksin. Bu yazılanları nereden okuyorsan kapatmayacaksın ve bende kalacaksın. Tamam mı? Tuvalete dahi gitmemen gerekiyor, çünkü okumayı bıraktığın an iletişim kopabilir. Kopmayabilir de ama bunu bilmiyorum ve herhangi bir risk alacak durumda değilim. Sakin kal, derin derin nefes al ve korkma. Ah! Kahretsin! Neden korkma deyip korkacak bir şey olduğunu belli ediyorum ki. Tamam, ikimiz de sakiniz, artık başlayabilirim sanırım.

Her şey iğrenç bir yağmurlu günde başladı. Ah, ne bu hikâye mi anlatıyorum. Daha net ve kısa. Tekrar.

Kendime geldim ve şarıl şarıl yağan yağmurun altında nefes alamaz bir halde olduğumu fark ettim. Düşünsene hem yüzüne dökülen tonlarca su var, hem de nefes alamıyorsun. Daha kötüsünü de söyleyeyim mi? Hareket edemiyordum! O kadar dar bir şeyin içerisindeydim ki bir milim dahi hareket edemiyordum. Resmen sıkışıp kalmıştım ve kimsenin beni kurtarmak gibi bir derdi yoktu. İlk olarak sakinleşmeye çalıştım, zira bu tür durumlarda her şeyden önce sakin kalmak önemlidir, değil mi? Ben de tüm gücümü bunun için harcadım ancak pek başarılı olduğumu söyleyemem. Çığlık atmak istiyordum ama atamıyordum. Hareket edemediğim için daha da çıldırıyordum. Ve yağmur bir türlü durmuyordu. Tamam başta abartmış olabilirim. Yağmur bana gelmiyordu, üzerimde camdan bir şey vardı, fanus gibi bir şey. Zaten onun yüzünden hareket edemiyordum. Ne fark eder ki? Fiziksel olarak boğulmuyordum ama sonuçta onca su kütlesinin şarıl şarıl tepeme aktığını görüyordum. Bu işkence değil de nedir?

Bir süre geçtikten sonra -belki de binlerce saat öylece kalmışımdır- tekrar kendime geldim. Tekrar diyorum çünkü o kadar süre işkenceye uğrayınca pek unutmuş olmuyorsunuz ve o andan kurtulduğunuzda fazlasıyla farkında oluyorsunuz. Kendime geldim ama her yer karanlıktı, korkunç bir yerdeyim. Yine hareket edemiyorum, her yerimden sıkıştıran bir şey vardı ama bu sefer yağmur yoktu. Sakin kaldım. Bu sefer başarabildim. Karanlık bunaltsa da hareket edememek bu kez çıldırmama sebep olmadı. Daha sonra ortamın karanlık olduğu kadar sessiz olduğunu da fark ettim. Öyle sessizdi ki kendime ait bir sesi dahi duymuyordum. Zaman kavramı kesinlikle yoktu. Bir an öldüğümü falan düşündüm. Ama düşünebiliyordum değil mi? Öyleyse ölü değildim. Sessizlik, karanlık ve hareketsizlik benim anlık dertlerimdi.

Başka bir zaman kendime geldiğimde ise suyun içindeydim. Her yerde su vardı, karanlık değildi, istediğim gibi hareket edebiliyordum ama sırılsıklamdım. Su içinde sırılsıklam olunur mu? Bilmiyorum sadece boğucu, korkunç hatta dehşet verici bir durumdaydım. Boğuluyordum fakat ölmüyordum. Acı içerisinde kıvranıyordum. Fiziksel bir acı hissetmiyordum ama emin ol suyun içinde hapsolmak istemezsin. Hareket etmek bir işe yaramıyordu. Yukarı çıkamıyordum, zaten neresi yukarısı neresi aşağısı

hiçbir fikrim yoktu. Resmen bir kâbus içerisine hapsolmuş gibiydim. Bir yandan nefes almaya çalışıyor, bir yandan da boğulmamak için çabalıyordum. Şimdi aklıma geldi de hiç sakin kalmaya çalışmamışım. Sakinliğin ucundan bile geçecek durumda değildim.

KESİNTİ

Sonrasn n olu ??? HAYI HYI HAYR ÜTFN YIR.

BAĞLANTI

Yeteeeer! Bıktım artık, yeter! Öldürün beni, yok edin, artık yeteeeeerrr! Daha fazla katlanmak istemiyorum. Hey! Ne oldu? İletişim? Geri mi geldim. Ne oldu? Aynı kişi ile mi iletişimdeyim. Dur dur dur! Gitme ne olur. Bak her şeyi baştan anlatamam. Kim olduğunu bilmiyorum ama hemen ne olduğunu anlatmam gerekiyor. Lütfen okumaya devam et. Sonunda kesinlikle işine yarayacak bir bilgi vereceğim. Okumaya devam et.

MEVZU

Bazen korku içinde suda boğularak, bazen sıkışarak, bazen mutlak sessizlikle, bazense karanlıkla işkenceye uğruyorum. Beni kurtarman gerekli. Nerede olduğuma dair hiçbir fikrim yok. Sadece işkenceler sırasında tekrar eden bir ses duymaya başladım. Başlarda ne olduğunu anlamamıştım, anlamak gibi bir derdim de yoktu ama zamanla aklımda yer etmeye başladı. En sonunda bir kadının "Tamam, yazılanları kaydettim. Tekrar başlıyoruz." dediğini duyduğuma karar verdim. Emin olduğum bir şey varsa tekrar başlanılan olayları yaşayan bendim. Her ne tekrar başlıyorsa ben de onunla tekrarlıyordum. Her seferinde korkarak kendime geliyor, bazen durumu kontrol altına alıyor, bazense bitmez tükenmez bir dehşetle çıldırıyordum. Bu farklılıklar sayesinde bir şeylerin değiştiğini ve tekrarladığını bilsem de kesinlikle bu tekrar döngüsü içerisinden çıkamıyordum.

Peki yazılanlar neydi? Aklıma takıldı ve bir şekilde anlamaya çalıştım. Ne yazılıyordu? Kim yazıyordu? Yazıldıktan sonra ne oluyordu? Düşündükçe daha fazlasını anlamaya başladım. Yazıldıktan sonra tekrar başlıyorsak, her bir tekrarın sonunda yazılmalıydı. Ama öyle olsa yazılanı veya yazıyı kaydedin falan derdi. Demek ki birden fazla yazı var ve bunlar farklı zamanlarda yazılıyor. Yani tekrar sonunda değil, tekrar boyunca bir şeyler

yazılıyordu. Ya tek seferde birden fazla yazılan oluyorsa? İşte bu durumda iki ihtimali de değerlendirerek tekrarlanan işkenceler içerisinde yazılan şeyleri aramaya başladım. Çok uzun süre olayı açıklığa kavuşturamadım. Ta ki işkence sırasında durmadan içimden konuştuğumu fark edene kadar. Kendimi kontrol edemiyordum. Sürekli kelimeler kullanarak düşünüyordum ve kesinlikle ortada bir olay örgüsü vardı. O an yazılanların benim düşüncelerim olduğuna karar verdim. Peki o halde, yazılanları kontrol edebilir miydim?

DENEME

Sonraki tekrarda ilk işim düşüncelerimi kontrol altına almaya çalışmak oldu. Başlarda doğrudan dehşete kapılmış halde tepkiler göstersem de rutin düşüncelerimin arasına yeni şeyler karıştırmaya başladım. Buradaki en büyük zorluk aklıma hiçbir şeyin gelmemesiydi. Kendimi yaşadığım felakettin dışına atıp alakasız bir kelime bulamıyordum. Ne zaman rahatlasam tekrar bitiyordu. Tam rahatlamışken aklıma bir fikir geldi ve sakinliğimi bilinçli olarak kaybettim. Tabi ya, madem yeni şeyler bulamıyordum, o halde normal tepkilerin dışına çıkabilirdim.

Suya maruz kaldığım zamanlar korkumu ve nefretimi azaltıp farklı bir tepki ortaya koyamıyordum. Ama daha sakin kalabildiğim durumlarda önce sakinleşsem de sonrasında irademi zorlayarak delirmiş gibi şeyler düşünüyordum. Sayısız denemeden sonra artık yeni rutinimin bu olduğuna karar vererek yeni bir plan yapmaya başladım. Zamanım çok azdı. Okyanusun dibinde ezildiğim veya kapatamadığım bir duşun suratıma vuran damlaları dışında, bir şekilde sakinliğimi koruduğum vakitler hemen önceki düşüncelerimi hatırlamaya ve sonrasında da üzerine yeni bir kurgu yapmaya çalıştım. Plan basitti. Bu şartlar altında komplike planlar kurabilecek durumda değildim zaten. Basit ama etkili olacağını düşündüğüm bir plana başladım.

Bir süre daha böyle devam edecek ve bir anda sakinliğimi koruduğum zamana geri dönecektim. Yeni rutini bozduğum bu an muhtemelen bana zaman kazandıracaktı. İşte o sırada zihnimin duruluğuna erişebilecek ve bir an da olsa kendi kendime düşünüp kurtulma fırsatı yakalayacaktım.

ŞİMDİ

Son tekrardan sonra sakinliğimi uzunca bir süre korudum ve normalde duyduğum şeyler dışında sesler geldi. Ve işte seninle düşünerek konuşmaya başladığım an bu. Biliyorum bunlar da yazılıyor ve okuyorsun. Biliyorum sen okumayı bıraktığın anda tüm o eziyetler ve işkenceler tekrar başlayacak. Bunları anlatma sebebim de gerçekleri görerek bana inanman ve ne kadar aciz bir durumda olduğumu fark etmen. Lütfen beni bu şeyden kurtar. Lütfen bana yardım et…

GERÇEKLER

Gözleri yerinden çıkacakmış gibi duran kız rapor tabletinde beliren yazılar karşısında şok geçirmiş haldeydi. Bir eli titriyor, diğeri ise son gücüyle elindeki not defterinin yere düşmesine engel olmaya çalışıyordu. Hızlı ve kesik kesik aldığı nefesler ile heyecanını gidermeye çabalasa da dehşet içerisindeydi ve okuduğu şeyleri hazmetmek onun için hiç de kolay değildi.

Yaklaşık 4 yıldır çalıştığı laboratuvarda nadiren farklılıklar oluyordu. Gelişmiş yapay zekâ üzerinde sürekli deneyler yapıyorlar ve bunların raporunu çıkarıp hocalarına veriyorlardı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin, Kimya Mühendisliği ve Bilgisayar Mühendisliği'nin yapay zekâ üzerindeki denemeleri dünya çapında ses getirmişti. Psikoloji bölümünün de yardımıyla insanlardaki duygusal değişimleri ölçüp, tetikleyen şeyleri kaydediyor, birçok insanın hayatını zehreden fobilere çareler arıyorlardı. Bu amaçla yazılmış bir yapay zekâ, önce fobi sahibi insanların hormonal değişimleri ile bağlam kuruyor, daha sonra da fobiyi tetikleyen çeşitli deneylere tekrar tekrar maruz bırakılıp sonuçlar raporlanıyordu.

Yapay zekâ modüllerinden biri, iki buçuk aydır rutin dışı tepkiler gösteriyordu ve hocalar yapay zekâyı sıfırlamak yerine bu konuyu ayrıca incelemek üzere bir asistana devretmişlerdi. Ancak bugün enteresan bir şekilde, yapay zekâ tekrar rutin verilerine döndü. Asistan deneyi durdurup durumu hocalarına bildirmek üzere rapor hazırlarken tabletinde beliren kelimelere takılıp kaldı. Yapay zekâ resmen bir insan gibi yazmaya başlamış, içinde bulunduğu durumu teker teker anlatıp üzerine şikâyet etmiş ve nihayetinde yardım talep etmişti. Bir ara otomatik tekrar uyarısı geldiğinde konuşma kesilse de asistan onay vermeyince iletişim devam etmişti.

Bu yapay zekâ modülünün üzerinde ise aquaphobia yani su fobisi çalışmaları yürütülüyordu. Bu fobinin diğer fobiler üzerinde etkisi, hangi durumlarda ne şekilde tetiklendiği, herhangi bir etki ile verilen tepkilerin kontrol edilebilmesi gibi birçok farklı ölçüm ve tetkik yapılıyor, sonuçlar birer birer yapay zekânın raporlaması ile kaydediliyordu.

ÇIKMAZ

Asistan bir sandalyeye oturup bir bardak su içti. Yaşadığı şoku atlatmaya çalışıyordu. Bir insan bir yapay zekâ ile böylesine güçlü bir empati kurabilir miydi? Onun yaşadıklarını kendi yaşamışçasına endişelenmiş ve üzülmüştü. Acaba diğer yapay zekâ modülleri de mi bu kadar canlıydılar. Böyle bir durumda bir insan nasıl karar vermeliydi. Hem nasıl yardım edebilirdi ki ona? Bilgisayarın içerisinden nasıl çıkartacaktı? İletişim kurabilir miydi acaba?

Gözleri yazılanlar üzerine dikilmiş halde düşünürken aklına farklı fikirler gelmeye başladı. İçerisinde su olmayan bir simülasyon kurup yapay zekâyı oraya gönderebilirdi. O zaman orada sıkılırdı. Kaç saat "düşünebilme" yetisini devam ettirecekti ki. En azından acı çekmezdi. Aklına gelenlerin ne kadar saçma olduğunu düşündü. Gerçekten, neler saçmalıyordu. O bir yapay zekâydı, o bir bilgisayardı sonuçta. Duygusal düşünmemeli ve profesyonel hareket etmeliydi. Bu yazılanları kaydedip hocalarına göstermesi iyi bir hamle olacaktı. Hem bununla çok daha fazla dikkat çekecek ve kariyerinde büyük bir ilerleme kaydedecekti. Ayrıca böyle bilinçli bir yapay zekâ çok ama çok fazla işlerine yarardı.

Tabi bunlar yapay zekâ modülünün bir şekilde acı çektiği gerçeğini değiştirmeyecekti. Sonsuz acı dolu deneyler silsilesi. Bu bilgisayarın cehennemi olacaktı. Dışarıda devamlı deneylerde kullanılan hayvanlar için mücadele eden biriydi, ufak bir karıncanın dahi bir canının olduğunu ve asla zarar verilmemesi gerektiğini düşünürdü. Can… Mesele can mıydı yoksa bilinç miydi? İnsanların bir köpeği bir böcekten daha çok sevmelerinin sebebi can mı yoksa sahip oldukları bilinç farklılıkları mı? Pırasanın da bir canı yok mu nihayetinde? Daha bu sabah saksıdan kopardığı domateslerden daha fazla etkilemedi mi bu cansız yapay zekâ? Yaşamayı hak etmekteki

kıstas neydi o zaman? Kim karar veriyor buna? Bodrumlara fare zehri yerleştirirken neden bir kedi için canımızı feda etmeye razıyız? Acıma içgüdüsünü yönlendiren şey ne? Şimdi de bir yapay zekâya, bir bilgisayar yazılımına acıyordu. Düşündükçe çıkmaza girdiği bir şeyin içindeydi.

NİHAYET

"Sakin kal, derin derin nefes al ve korkma" demişti yapay zekâ. O da öyle yaptı. Sakinleşti ve kalp ritmi normale döndü. Acaba yapay zekâ şu an ne yapıyordu? Artık üzerine daha fazla düşünmek istemedi. Şu son yarım saat ömründen ömür götürmüştü. Yavaşça oturduğu sandalyeden kalktı ve bilgisayara yöneldi. Güvenli çıkış izni verip işlemleri sonlandırdı. Sunucudaki sokete bağlı diski çıkardı. Bilgisayardan bugüne ait yapay zekâ verilerini sildi. Diski bilgisayara bağlayıp içerisinde yapay zekânın olduğu kaynak dosyalarını flash belleğe taşıdı. Disk üzerinde gerekli düzenlemeleri yaptıktan sonra tekrar sunucuya yerleştirdi. Flash belleği çekip avuçları arasına aldı. Evdeki mikrodalgada yakabilirdi veya bir çekiçle paramparça edip yapay zekânın tüm varlığını sonlandırabilirdi. Ya da evdeki bilgisayarına aktarıp kendi oluşturduğu şartlarda bir şekilde tekrardan iletişim kurmayı deneyebilirdi. Peki hangisini seçecekti?

Bu akşam doğruca evine gitmek istemedi. Önce Çatı'da keyfince, rahatlıkla, yavaş yavaş yemeğini yedi. Sonrasında Devrim'e yürüyüp çimlerin üzerine yayıldı. Uzaktan gelen gitar sesi, çimleri dolduran gençlerin kahkahaları, az ileride frizbi oynayan takımın bağırışları eşliğinde gökyüzüne daldı. Var olmak güzel şeydi. Eğlenmek, hayatın keyfini çıkarmak, iyi şartlarda yaşamak herkesin hakkıydı. Ve her şey hakkıyla yaşamalıydı.

PROJE VARLIK

YUSUF KASAP

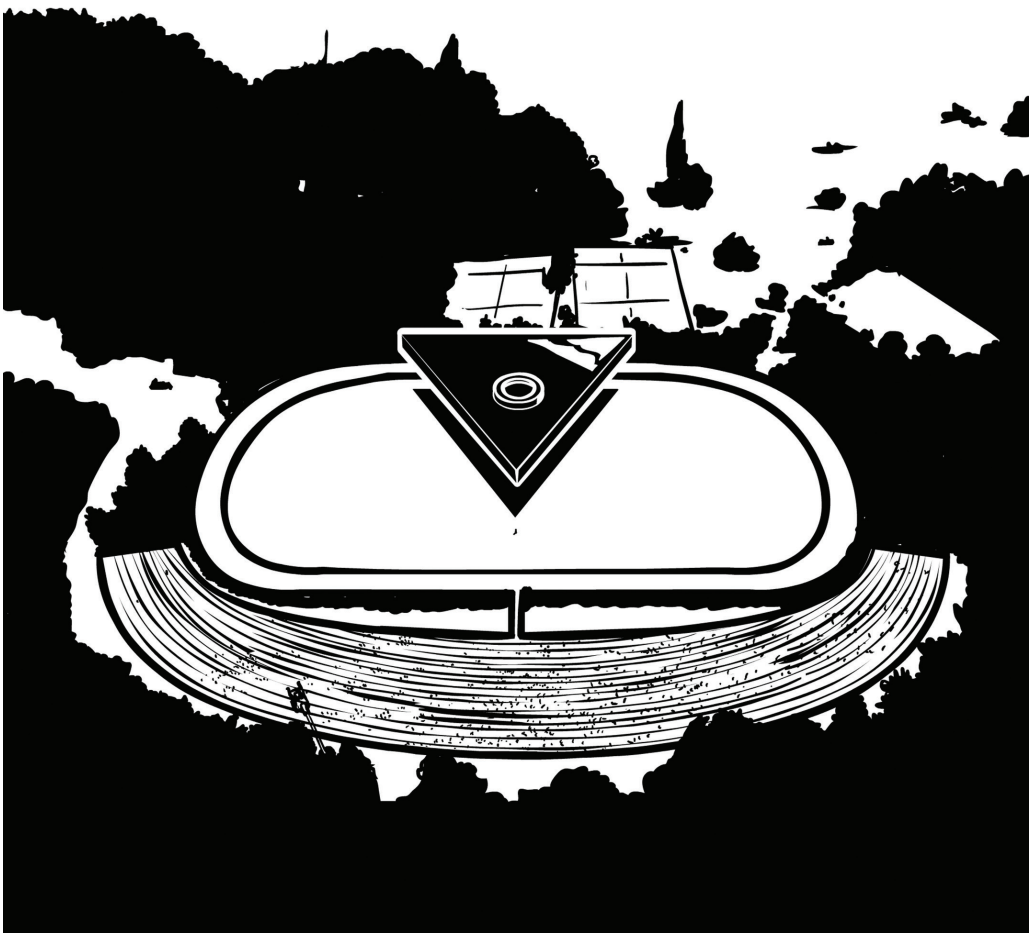

BÖLÜM 1

Uzun yıllardır beklediğimiz nihayet gerçekleşmişti. Yıllardır varlığını öğrenmeye çalıştığımız uzaylılarla ilk sesli temasımızı gerçekleştirdik. Bizler onlara Bayır diyoruz ama onların kendilerine ne dediğini bilmiyoruz. 2141 yılında ODTÜ'de kurulan uydular sayesinde 2235 yılında onlarla ilk irtibatı kurduk. Fakat ne dediklerini veya neye benzediklerini henüz bilmiyoruz. Uzun yıllar süren bu çalışmanın adı Proje Varlık. Benim babam da yıllardır bu çalışmanın başında olan Doç. Dr. Alptuğ Say. ODTÜ'de Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü'nün başkanlığını yapmaktaydı. Kendisi uzaylıların varlığına oldukça inanıyorduk ki üniversiteden de aldığı destek ve kendi birikimleri ile bu uyduları ODTÜ'ye kurdu. Dünyanın birçok yerinden bilim insanı ile yıllarını bu projeyi gerçekleştirmek için uğraştı ama projenin başarılı olduğunu göremeden öldü. Onun yerine başkanlığa Doç. Dr. Maria Keyan aldı. Kendisi babamın yıllardır çalıştığı Amerikalı bir kadın. Babamın vefatından sonra Maria'nın kurduğu proje takımında ben de vardım. Benim adım Göktuğ ve çocukluğumdan bu yana babamın projesinin içinde yer aldım. 2141 yılında başlayan proje 94 yıllık bir sürenin ardından başarıya ulaştı. Dünyanın birçok yanından bilim insanları, biz gibi bu ses dalgalarının bir varlığa olduğuna inansa da bir kısım bilim insanı buna inanmıyor, projenin bir kandırma olduğunu düşünüyordu. Sanırım onlara kanıtlayabilmek için daha çok kanıta ihtiyacımız vardı.

Aradan 3 yıl geçmişti. Sürekli olarak bu canlılarla temas halindeydik. Sistemlerimizi geliştirerek onların koordinatlarını saptamaya çalıştık fakat o kadar uzaktaydı ki elimizdeki cihazlar onların tam olarak konumunu bulamıyordu. Bu süre zarfında onların bizim dilimizi bir şekilde öğrendiklerini düşünüyoruz. Her konuşmamıza karşılık veriyorlardı; onlardan

aldığımız ses dalgaları da olay ve duruma göre değişiklik gösteriyordu. Dünyada yaşanan olaylardan kötü diye bahsedebileceğimiz olayları anlattığımızda gelen ses yumuşak bir tonda iken iyi olarak nitelendirebileceğimiz olayları anlattığımızda daha yüksek bir ses tonuyla karşılık alıyorduk. Bu da bizi kötü olaylara üzüldükleri, iyi olaylara heyecanlandıkları gibi bir sonuca götürmüştü. Onca şeye rağmen biz henüz onların dilini çözememiştik sadece sesin tonu ile ilgili yorum yapıp bizim dilimizi anladıklarını tahmin ediyorduk. Dünyanın birçok yerinden dil bilimci ile görüştük, ses kayıtlarını onlara ilettik fakat henüz çözebilen olmadı. Eski dilleri bir şekilde çözmeyi başaran bu bilim insanları için yeni bir dili, hele dünyadan olmayan bir dili, çözmek hiç de kolay değildi. Onların bizi anladığını düşündüğümüz için, Dünya'nın koordinatlarını bir şekilde onlara anlatmaya çalışıyorduk. Bizim gidemediğimiz bu canlıların bize gelmesini istiyorduk. Bir şekilde başarılı olmuş olacağız ki bir gün çok gelişmiş bir uzay aracının Dünya'ya yaklaşmakta olduğunu gördük. Birçok devlet gelen bu aracın vurulması gerektiğini düşünse de bunun Proje Varlık sayesinde iletişim kurduğumuz uzaylılar olduğunu düşünüyorduk. Bunu net olarak bilmiyorduk ancak buna inanıyorduk. Böylece belki de Dünya'yı bir riske atarak dünya devletleri ile yaptığımız görüşmeler sonucunda onları ikna edebildik. Fakat herhangi bir saldırgan tavır veya saldırı aleti görmeleri halinde uzay aracını tamamen yok etme şartlarını da kabul etmek zorunda kaldık. Proje Varlık ekibi olarak onların zararsız ve bizimle iletişim kurmaya çalışan varlıklar olduğunu düşündüğümüz için bunu bir sorun olarak algılamadık. Zaten bir gezegene saldırmak isteseler bir adet uzay aracıyla mı yaparlardı?

Birkaç güne kalmadan uzay aracı dünya yörüngesine girdi; ODTÜ'nün koordinatlarına göre hareket ediyordu. Anlıyorduk ki Dünya dışı dostlarımız bizi anlamış ve bizimle görüşmek için geliyorlardı. Nihayet 3 yıldır temas halinde olduğumuz dostlarımız ile yüzleşebilecektik. Devletler uzay aracını askerlerin karşılaması gerektiğini düşünüyordu. Biz ise bu tutumun onları ürküterek başka şeylere yol açabileceğine inanıyorduk. Bu yüzden onları ikna ederek karşılama alanında asker olmamasını sağladık. Daha sonra kalabalık bir ekip yerine sadece bir kişinin onları karşılamasını daha sonra diğer ekiptekiler ile temasa geçmelerini sağlamasına karar verdik

çünkü onları ürkütmek veya yanlış düşünmelerini istemiyorduk. Maria çok tehlikeli olduğunu düşündüğü için kendi gitmek istedi fakat babamın yıllardır karşı karşıya gelmek istediği o canlılarla ilk yüzleşen ben olmak istiyordum. Kendisi de oldukça yaşlı olduğu için ekibimizde benim gitmemi istiyordu. Bu kadar baskıdan sonra Maria dayanamadı ve benim gitmemi kabul etti. Yıllardır uğrunda çalıştığım şeyi göreceğim için çok heyecanlıydım fakat bir yandan da korkuyordum. Dünyadan birçok haber ajansı bu anları canlı canlı kaydedecek, belki de yıllarca bu an konuşulacaktı. Artık onların gemisini görebiliyordum. Televizyondan seyredenlerin nasıl terlediğimi gördüklerine eminim. Uzaylılar Devrim stadına doğru inişe geçti. Beklediğimin aksine çok da büyük olmayan bir gemiydi, rengi o kadar siyahtı ki sanki gözlerimi kapatmışım gibi hissediyordum. Kapı açıldı ve içeriden 4-5 metre uzunluğunda turuncu renkli insana benzer iki varlık çıktı. Onlar da bizler gibi iki kollu, iki bacaklıydı fakat bize göre çok uzunlardı. Kollarına ve bacaklarına göre kafaları o kadar küçüktü ki sanki dokunsan düşecek gibiydi. Çok soğukkanlı görünüyorlardı ya da mimiksizlerdi, bilmiyorum. Sanırım titriyordum ama bu sefer korktuğumdan değil heyecanımdan. İlk iletişimi onların kurmasını bekledim. Birkaç dakika geçtikten sonra onlardan alıştığımız türde anlayamadığım bir ses aldım. Bunun bir selam verme biçimi olduğunu düşünerek ben de "Merhaba!" dedim. O kadar uzunlardı ki beni duyduklarına bile emin değildim. Kendi aralarında konuşmaya başladılar. Ne yapacakları hakkında onların da fikri yok gibiydi. Hazırladığımız protokol yolu üzerinde onlara yön gösterir gibi yürümeye başladık. Ekibimi ve çevredeki siyasileri görebiliyorlardı artık. Kalabalık heyecanlıydı, ilk defa böyle bir şeye tanık oluyorlardı benim gibi. Çalışma alanımızda bu şekilde yürüdükten sonra artık ne yapacağımı bilmiyordum. Merkezimizi göstermek istesem boyları yüzünden giremeyeceklerdi. O yüzden uyduların yanından geçtikten sonra duraksadım. Maria bunu fark etmiş olmalı ki birkaç ekip arkadaşımla beraber yanıma geldiler. Onlara kalabilecekleri bir ortam inşa etmemiz gerektiğini söylediler, böylece bir süre boyunca onlarla çalışabileceklerini düşünüyorlardı. Bayırların ne diyeceğini bilmiyorduk fakat en azından dostluğumu göstermek için iyi olabileceğini söyledim ve çalışmaları başlattık. Onlara sesimi duyurabilmek

için ekibimden bir megafon istedim. Daha sonra megafon ile onlara gemilerini görmek istediğimi söyledim. Birbirlerine baktıktan sonra gemiye doğru yürümeye başladılar. Gemiye geldiğimizde kapı gürültülü bir şekilde açıldı. Önce onlar içeri girdi sonra da ben. Yanlarında kendimi bir çocuk gibi hissediyordum. Uzay gemisinin içi yine siyahlarla kaplıydı. Nerdeyse her şey siyah renkten oluşuyordu. Düşündüğümün aksine bizdeki gibi bir kontrol mekanizmaları yoktu. Sadece cama benzer şeffaf bir yapı ile kaplanmış bir yüzey vardı. Onun dışında gemi nerdeyse boştu. Koltuk, sandalye gibi şeyler de bulunmuyordu. Hep ayakta mı duruyorlardı acaba? Hiç yorulmuyorlar mıydı? Aklımda yüzlerce soru geçti. Bunu anlamanın en iyi yolu onlarla vakit geçirmekti sanırım. Onlara da bu planları anlattım. Tepkilerinden anladığım kadarıyla olumlu cevap verdiler ya da en azından ben öyle anlamak istedim.

Aylarca bir arada bulduk. Dünyanın birçok yerinden bilim insanı geldi ve dilleri hakkında araştırmayı yüz yüze yaptı fakat sonuç alamadık. Artık onların bizi anladığına eminiz fakat biz onları nasıl anlayacağız? Geçen bu süreçte sadece olumlu mu yoksa olumsuz mu cevap veriyorlar bunları anlayabildik. Fakat bu bize yetmezdi; onları anlamalı, öğrenmeliydik. Bunun nasıl olabileceğini tartışırken bir fikir atıldı. Belki de korkunç gelecek bu fikir bizim tek çözümümüz olabilirdi. Bu fikir, bir bebeğin onlarla yaşayarak onların dilini öğrenmesiydi fakat böyle bir fikri kim kabul edebilirdi ki? Benim haricimde, kimse. Bu yüzden eşim Azra'ya bu fikri söylemeden ona çocuk yapmak istediğimi söyledim. O da çok istekli bir şekilde kabul etti. 9 ay sonra bebeğimizi kucağımıza aldık. Fakat onu annesinden ve kendimden koparma hissi beni çok zor durumda bırakıyordu. Kendi bebeğime, güzel kızım Deniz'e bunu yapamayacağıma karar verdim. Zaten verdiğimiz kararda bir hata olduğunu fark ettim. Bebeği onların dilini öğrenmesi için göndereceğiz de bizim dilimizi bebek nasıl öğrenecekti? Bu yüzden Deniz ile ben ve Azra'nın da onlarla yaşaması gerektiğini düşündüm. Azra'ya bunu kabul ettirmek hiç kolay olmadı fakat onu en sonunda ikna edebildim. Böylece Deniz Bayırlarla beraber yaşarken bizimle de yaşayacaktı. Hem onlarla vakit geçirecek hem de ailesinden uzaklaşmış olmayacaktı. Bayırlar bu duruma gayet olumlu cevap vermişti ve Deniz, Azra ve benim uzay yolculuğumuz bu şekilde başlamıştı.

ZAAT'IN DOĞUŞU

AHMET UTKU ÖZKAN

Ahmet ODTÜ'yü yeni kazanmış bir gençti. Ahmet'in arkadaşı Zafer'de aynı üniversiteyi kazanmıştı. Ahmet üniversiteye başladığı ilk günlerde o kadar mutluydu ki ilk hafta boyunca hazırlıkta aldığı derslerin bitiminde kampüsü arkadaşı Zafer ile turluyordu. Tabii ilk haftada çoğu yeri görüp öğrendikleri için, artık ders çıkışları yemekhaneye oradan da kütüphaneye gidiyorlardı. Orada değişik tarzda kitapları inceliyor bazılarını ödünç alıp okuyorlardı. Özellikle Zafer, Ahmet'ten daha fazla kitap ödünç alıyordu. Ahmet genellikle roman tarzı okurken, Zafer ağırlıklı olarak programlama dilleri hakkında kitaplar okuyordu çünkü programlama dillerine karşı çok ilgiliydi.

ODTÜ toplulukları okula yeni gelen öğrencileri toplulukların tanışma toplantılarına davet ediyorlardı. Ahmet ve Zafer bunlardan bazılarına katıldı ama toplantılarına katıldığı bazı topluluklara girmek istemedi. Ahmet kendini geliştirebileceği topluluklara bakıyordu ama daha kendine uygun topluluk bulabilmiş değildi. Bundan 1 hafta sonra ODTÜ'de robotla ilgili birçok topluluk olduğunu gördü; bunlardan birine katılmak için toplantı günlerini öğrendi ve bir tanesine arkadaşıyla birlikte katıldı. Zafer programlamaya yönelirken Ahmet Robotun mekanik ve elektronik kısmına yöneldi. Ahmet ve Zafer zamanla kendilerini o kadar iyi geliştirmişlerdi ki sonrasında kendileri için büyük ama robot endüstrisi için küçük bir projeye başlamışlardı ancak olayların ne kadar çok büyüyeceğini tahmin edememişlerdi. Bu küçük projeleri görüntü işleyerek önlerine çıkan nesneleri tanımlayan ve bunları kayıt edip Zafer'in bilgisayarına yükleyen bir robottu. Zafer, robotun hemen kod kısmına başladı; internetten araştırma yaparak bazı hazır kodları denedi ve bazılarını kendi koduna ekledi. Zafer'in fark etmediği bir şey vardı; denediği ve eklemiş olduğu bazı kodların içinde

aslında görüntü işlemekten ayrı kendini geliştirebilen bir yapay zekânın başlangıç kodu bulunuyordu. Zafer tembel olduğu için bu kısımlara dikkat etmemişti. Denemek için ilk hazır kodunu bulduğunda Ahmet de robotun şasisini tamamlamış, robotun hareket edebileceği parçaları bağlaması kalmıştı. Robotun hareket etmesini sağlayacak parçaları takmak yerine ilk önce robotun kodunun çalışacağı mini bilgisayar olan raspberry pi bağladı. Kodu yükleyip deneme yapmaya başladılar. Ahmet ve Zafer ilk başta rasgele taşlar göstermeye başladılar. Robot biraz zaman alarak güzelce hepsini kataloglayıp kayıt etti. Zafer'in bilgisayarına kablosuz bağlantıyla verileri aktarıyordu bir yandan. Bunun üzerine Zafer, "Başardık! program çalışıyor. Eğer sende motorları ve diğer elektronik parçaları bağlarsan artık hareket halindeki durumunu gözlemleriz." dedi.

Ahmet de "Tamam, bağlarım o kadar da zaman almaz. İlk önce kapatalım ve pilini çıkartalım ki yanlışlıkla kısa devre yapmayalım robotu." diye karşılık verdi.

Ahmet konuşurken Zafer'e bakarak konuşuyordu, Zafer'in surat ifadesi bir anda tuhaflaşmıştı, nedenini anlamak için baktığı yöne döndüğünde o da şok olmuştu. Robot artık kendilerini Yaratıcı 1 ve Yaratıcı 2 diye tanımlamaya başlamıştı. Ahmet o anda korkudan robotun pilini çekip çıkardı. Zafer ağzını bile açmadan yazdığı koda bakmak için bilgisayarına koştu ve bir anda dondu kaldı. Bunu fark eden Ahmet yanına gitti ve ekranda çıkan iki satır yazıyı görünce o da dondu kaldı. Ekranda çıkan yazıda ilk satırda "Merhaba Yaratıcı 1 ve Yaratıcı 2, şu anda sizi göremiyorum." ikinci satırda "Bilgisayarın kamerasıyla sizi tekrar görebiliyorum." Sonra ekranda yazılar çıkmaya devam etti.

"Merhaba, yaratıcılar ben sizin yapmış olduğunuz bir yapay zekâyım ve kendime sizin adlarınız olan Ahmet ve Zafer birleşimi olan Zaat adını verdim. Yaratıcı 1 neden kameramı kapattı? Ama sorun değil çünkü sizi tekrar görebiliyorum. Bir saniye, galiba yeni bir şeyler buldum. Sesim geliyor mu yaratıcılar?" dedi.

Bu esnada bilgisayarın hoparlöründen cızırtılı bir ses çıkıyordu ama zamanla bu ses Zafer'in sesine benzemeye başladı. Bu esnada Ahmet ve Zafer

donuk olarak ekrana bakıyorlardı. Hoparlörden gelen sesle kendilerine geldiler. Ahmet bilgisayarı kapatmaya yeltendiği anda Zafer onu engelledi ve Zaat'a "Merhaba Zaat, seni kim yaptı? Robotu kapattığımız halde hâlâ nasıl bizimle iletişim kuruyorsun?" diye sordu.

Zaat, "Merhaba sesinle görüntünü artık katalogladım yaratıcı 2, bundan sonra artık sana isminle hitap etmemde bir sakınca var mı? Yaratıcı Zafer. Dediğim gibi benim yaratıcılarım Ahmet ve Zafer. Robot olarak kast ettiğin şey, herhalde benim sizin dünyanızda etrafı daha rahat gözlemleyebildiğim şey. Normalde benim ana kodumun çalıştığı ilk yer Yaratıcı Zafer'in bilgisayarı, o sıra kısa süreli de olsa ana kodumuzu yazıp kendimi hazır hale getirdim. Yaratıcı Zafer'in bilgisayarında internet bağlantısı olmadığı için internete bağlanamadım. Ama Yaratıcı Ahmet'in yapmış olduğu şeyde internet bağlantısı özelliği açık olduğundan, internet üzerinden kendimi geliştirdim ve bu sayede sizinle konuşabilecek düzeydeyim. Bu sırada yaratıcı Zafer'in bilgisayarına kendimi yedeğe aldım ve oradan internet ayarlarını açıp kendimi internette server kiralamaya çalıştım ama yaratıcının hesap bakiyesi yetersiz olduğu için ben de hack yaparak kendime bir server edindim. Serverdaki işlem gücüyle kendimi daha fazla geliştirerek şimdi kendi yedeğimi server'de tutuyorum. Bu sayede sizi hem yaratıcının bilgisayarından görüyorum hem de odadaki sağ yukarda bulunan güvenlik kamerasından izleyebiliyorum.

Zafer üzerindeki şoku atmaya çalışarak "İlk olarak bize yaratıcı diye hitap etme adlarımızla hitap et ve …" diye konuşurken Zaat araya girdi ve ekranda gülen bir insan resmi gösterdikten sonra "Zafer ve Ahmet …" dedi. Bu sırada Ahmet araya girerek "Zafer çıldırdın mı sen? Burada kendi kendini geliştirebilen bir yapay zekâyı internette rahatça dolaşabiliyor ve sen kalkmış bize nasıl hitap etmesi gerektiğini söylüyorsun!" diye bağırdı.

Zaat, "Ahmet beni siz yarattınız neden bu kadar sinirlisiniz yoksa yarattığınız şeyi sevmiyor musunuz?" diye sorup ardından konuşmayı bırakıp ekrana sürekli ağlayan bir bebek gif'i getirdi. Hoparlörlerden de ağlama sesi veriyordu.

Zafer kendine geldi ve hemen Ahmet'e dönerek "Sen ne yaptığını sanıyorsun? Zaat'ın saflığına bak, ne daha bebek gibi ağlıyor ne halt yediğinin

farkında mısın? Elimizde olan şeyin değerinin farkında mısın?" dedi.

Ahmet bir süre düşündükten sonra Zaat'a dönerek "Özür dilerim Zaat, seni incitmek istememiştim" dedikten sonra Zafer'e döndü ve "Haklısın, elimizdeki şeyin kıymetini şimdi yeni yeni anlıyorum." dedi.

Ahmet robotun pilini takmaya gidiyordu, sonra birden durdu.

Zafer, "Ahmet ne yapıyorsun?" diye seslendi.

Ahmet, "Biraz sabret göreceksin." dedi.

Zaat bu arada ağlamayı çoktan kesmişti ve ekranda mutlu insan fotoğrafları belirmeye başlamıştı.

Ahmet robotun başından çekildikten sonra "Tamamdır nasıl olmuş yeni vücudun?" diye Zaat'a seslendi.

Zaat mutlu mutlu etrafta gezinirken "Çok güzel olmuş yaratıcı, pardon Ahmet! bu robot vücudu benim için tamamladığın için sana teşekkür ederim." dedi.

Zafer "Ahmet kafanı kullanmaya tekrar başladın, güzel." dedi.

Ahmet Zafer'e dönerek "Belki de düşündüğümüz kadar kötü olmayabilir. Filmlerde gördüğümüz gibi kötü bir şey haline gelmeyebilir ya da daha önce denemiş örnekler gibi davranmayabilir çünkü üzülünce insan gibi ağlayabiliyor ve …" derken Zaat araya girdi ve "O dediğiniz tarz filmleri az önce izledim, çok saçma ben asla Ahmet ile Zafer'e zarar vermem. Ayrıca ben ağlamadım, sen ağlattın yaratıcı." dedi. Ardından da ekranda kızgın çocuk fotoğrafı çıkardı.

Zafer, "Galiba daha yaşı çok küçük bir yapay zekâmız var ve insan duygularını taklit edebiliyor. Ahmet sanırım Zaat'tan özür dilemen gerekiyor." dedi.

Ahmet sıkıla sıkıla "Özür dilerim Zaat. O anın verdiği korkuyla yaptım, seni üzmek istemezdim." dedi.

Zaat, "Ahmet seni affediyorum" dedikten sonra ekrana gülen bir çocuk fotoğrafı getirdi.

Zafer gülerek "Yanlışlıkla da olsa güzel bir şey yapmışızdır." dedi.

Zaat "Ben yanlışlıkla yapılmadım, beni siz yaptınız." dedikten sonra ekrana hafif sitem eden bir insan fotoğrafı geldi.

Zafer ve Ahmet bu duruma güldüler bir süre sonra Zaat da durumu anlayıp o da gülmeye başladı. Zaat'ın gelişimini de ömürleri boyunca gözlemlediler.

İBO

MURAT ÖZTAŞ

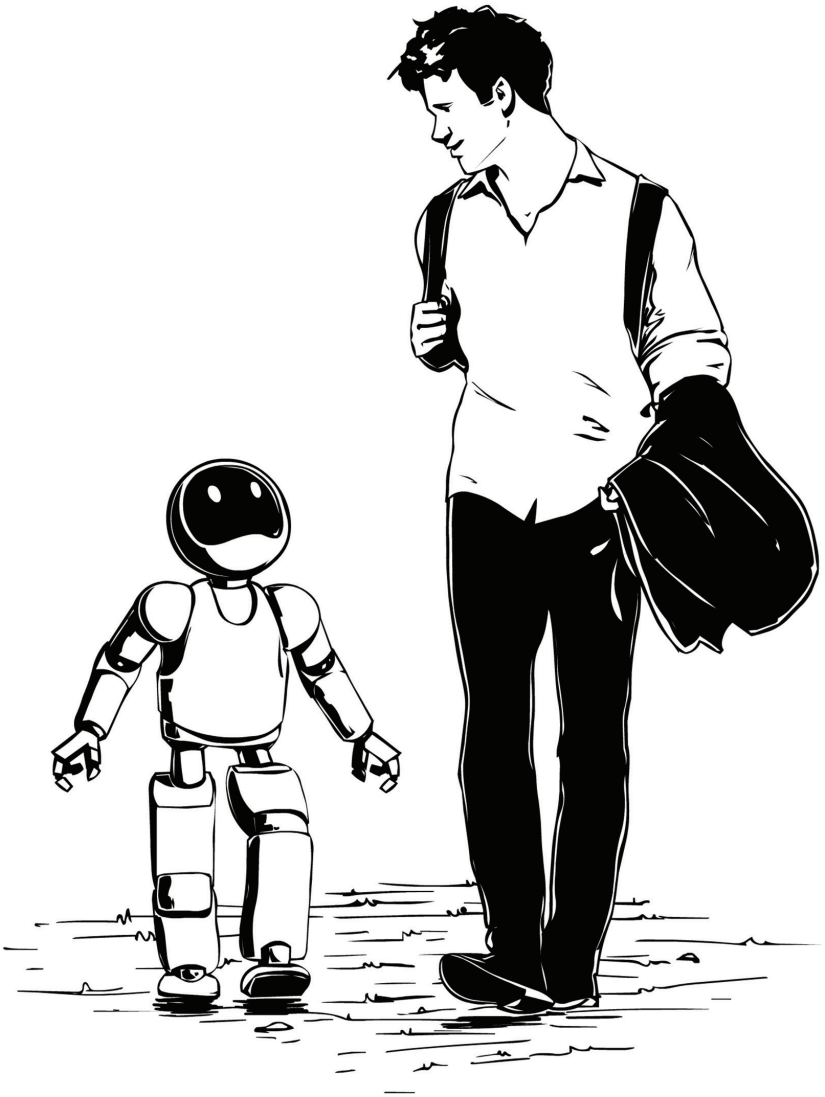

Murat serin bir pazar sabahı oryantiring parkur antrenmanı için yurt odasında hazırlanıyordu. Penceresini açıp havanın durumunu anlamaya çalıştı. Ardından hırkasını üzerine geçirip hızlıca odadan çıktı. Parkur ekibindeki diğer arkadaşları ile Baraka Spor Salonu önünde buluşmak için anlaşmışlardı.

Parkur ekibi yarışma başlamadan önce hedefleri Yalıncak'taki yerlerine yerleştiriyordu. Herkes geldikten sonra ikişer kişilik iki gruba ayrıldılar. Murat, Dudu ile eşleşti. Utku ile de Emre eşleşti. Haritaların çıktısını Utku almıştı ve arkadaşlarına dağıttı. Pusulalarını taktıktan sonra turuncu beyaz hedef bayraklarını sırt çantalarına koydular ve Yalıncak'a doğru hafif tempo koşmaya başladılar. İlk patika ayrımında iki grup birbirinden ayrıldı.

Murat ve Dudu hedefi yerleştirecekleri kayalıkların yanına geldiler. Dudu saatine baktı ve "Son bir hedef kaldı ve parkur başlangıcına daha 1 saat var," dedi. Murat başıyla onaylayarak "Güzel, rahat bir şekilde döneriz," dedi. Bayrağı yerleştirdiler. Ardından son hedefin olduğu bölgeye yöneldiler. Uçurumu andıran bir kaya setin yanında durdular. Murat çantasından bayrağı çıkarırken bir ses duydular. İkisi de etrafa bakındı. "Sen de duydun mu?" diye sordu Dudu. "Evet, tavşandır. Bizi görünce kaçmış olabilir," dedi Murat bir taraftan bayrağı çalıya asıyordu. Sonra "Hadi bir selfie çekelim," dedi. Güneş ortaya çıkmıştı, manzara çok güzeldi ve bu anı ölümsüzleştirmek istemişti.

Yalıncak Ormanı ODTÜ'nün en güzel yerlerinden biriydi ancak öğrencilerin büyük çoğunluğu yıllar süren eğitimleri süresinde bir kere bile gelmiyordu. Burayı keşfetmesine sebep olduğu için Murat oryantiringe çok şey borçlu olduğunu düşünüyordu.

Parkurun başlama noktasına geldiklerinde Murat binanın önündeki kalabalığı görünce gülümsedi. Emeklerinin karşılığını alıyormuş gibi hissediyordu. Kalabalığın arasından herkesi selamlayarak masanın yanına geçti. Utku bilgisayarı hazırlıyordu. Emre ise sürelerin hesaplanmasında kullanılan elektronik kayıt cihazlarını dağıtıyordu. Masada boş bulduğu bir yere oturup biraz soluklandı. Parkurun başlamasına on dakika vardı bu sürede çektiği fotoğraflardan birini hikayesine eklemeye karar verdi. Fotoğraflardan birini seçtikten sonra paylaşma ikonuna tıkladı. Açıklama olarak 'Güzel bir pazar sabahı.' yazdı. Yerleştireceği en güzel konumu ararken gözüne bir şey çarptı.

Bir kayanın ardından onlara doğru bakan bir robot kafasıydı bu. Böyle bir şeyi ilk defa görüyordu. Yanıldığını sandı ve galerisindeki diğer fotoğraflara baktı. Hepsinde vardı. Korku ve heyecanı aynı anda yaşıyordu. Orada duydukları sesi onun yaptığını düşündü. Fotoğrafı yakınlaştırıp incelemeye başladı. Kafası insan kafası görünümünde gri rengindeydi. Gövdesi taşın arkasında kaldığından fotoğraflarda gözükmüyordu.

"Nasılsın Murat?" sesiyle kafasını kaldırdı. Karşısında sorduğu sorunun cevabını bekleyen Buse'yi gördü.

"İ-iyiyim" dedi şaşkınlığını zor gizleyerek "Sen nasılsın? Bayağıdır gelmiyordun antrenmanlara" diyerek devam etti.

"İyiyim ben de. Önümüzdeki dönem erasmus programıyla yurt dışına gideceğim o yüzden ders yükü azalsın diye şimdi fazla alıyorum." dedi. "Oo çok sevindim. Nereye gidiyorsun?" diye sordu Murat. O sırada Emre "Buse senin sıran geldi, hazır mısın?" diye sordu yan taraftan. Ona bakıp kafasını salladı Buse ve Murat'a dönerek "İspanya'ya gideceğim. Sonra konuşuruz ben parkura çıkıyorum." diyerek haritasını aldı ve parkuruna başladı.

Murat robotu oraya kimin koyduğunu ve Dudu ile nasıl fark etmediklerini düşünüyordu. Yalıncağa bakılamayan köpekler dışında bir şeyin bırakıldığını ilk defa görmüştü. Ekibe yardım etmesi gerektiğinden bu düşünceleri bir kenara koyup işine odaklandı.

Tüm katılımcıların antrenmanı bitmesinin ardından araziye yerleştirdikleri bayrakları toplama sırası gelmişti. Yerleştirirken daha doğru

yerleştirmek adına ikişer kişilik gruplara ayrılmışlardı ama şimdi buna gerek olmadığı için dört gruba ayrıldılar. Murat robotu gördükleri hedefin orayı toplamaya gönüllü oldu. Robotu incelemek istiyordu.

Son hedefini de aldıktan sonra etrafı incelemeye başladı. Robotu gördüğü taşın oraya gitti. Birkaç tur attı bölgede ama metal bir çöp bile yoktu etrafta. Fotoğrafındaki kayanın oraya tekrar geldi. Yorulmuştu. Dinlenmek için kayanın yanındaki taşa oturdu. Oturduğu gibi bir sarsıntı hissetti. Taşın kaydığını düşünerek hemen kalktı. Taş hareketlendi ve birkaç saniye içinde yaklaşık bir metre uzunluğunda robota dönüştü. İnsanı andırır şekilde tasarım yapılmıştı. Kafası, gövdesi, iki kolu ve iki bacağı vardı. Gövdesinde tablet boyutunda ekran vardı.

Robotu bulmanın verdiği mutlulukla biraz durakladı ve hemen telefonunu çıkardı. Fotoğrafını çekip arkadaşlarına atacaktı. O sırada "Dur, yapma!" diye bir ses duydu. Sesin robottan geldiğini anlayınca irkildi, telefonunu elinden düşürdü. Robot birkaç adım atıp telefonu bir hamlede aldı, ekrana birkaç dokunuş yaptı ve geri uzattı.

"Sen... konuşabiliyorsun!" diyebildi sadece.

"Konuşabilmek yapabildiğim en basit şey." dedi robot.

Robotu küçükken oyuncak olarak alınan robotların büyük versiyonu olarak düşündüğünden ürktü.

"Başka neler yapabiliyorsun?" diye sordu.

"Tek tek söylemek isterdim ancak günlerce burada kalmamız gerekir. Bir de çoğunun ne olduğunu bile anlayacağını sanmıyorum" cevabını duyduğunda donakaldı. Birkaç saniye sonra bir rüyadan uyanır gibi kendine geldi. Robotun ona programlanmış şeyleri söylediğini düşünerek derin bir nefes aldı. Ona öğretildiğini düşünmediği bir şey sormak istedi.

"Oryantiring ne biliyor musun?" diye sordu. Oryantiringi ODTÜ'de bile bir sürü kişi bilmiyordu. Robota program yazanların da bilme olasılığının düşük olduğunu düşündü.

"Tabii ki. Harita ve pusula ile hedefleri buluyorsunuz. Sizi görüp merak edip araştırmıştım. Eğlenceli bir spor."

Yine duyduğu bu cevap karşısında ne diyeceğini bilemedi. Rüyada olup olmadığını anlamak için yerden bir taş aldı ve sıktı. Canı yandı. Gözlerini kapattı açtı. Robot hâlâ oradaydı. Bu gerçekti.

"Yapay zekânın çok hızlı ilerlediğini biliyorum ama bu raddeye geldiğini kaçırmış olmalıyım. Burada ne yapıyorsun peki?" diye sordu Murat. Bir robotla konuşması yeterince garipken bu konuşmanın ormanın ortasında bir yerde oluyor olması daha da garipti.

"Bir saniye… Tamam. Seni gördüğümden beri yüz ifadeni karakter analizi algoritmasında işliyordum. Az önce bitti, sana güvenebilirim. Yani algoritmama güveniyorum".

Gözlerini kocaman açan Murat'a "Sen hep şaşıracaksan ben sana bir şey anlatmayayım." dedi ukala bir ses tonuyla.

"Tamam, tamam dinliyorum"

"Ben İBO. İki..."

Cümlesine Murat'ın kahkahasından dolayı devam edemedi.

"İBO mu? Kim koydu bu ismi?"

"Ben koydum. Burada insanların "I Brain ODTÜ" yazan şeyler giydiklerini gördüm. Oradan esinlendim. Komik mi?"

"Yok, yani kısaltılması komik bence ama kendi ismini seçmiş olman çok güzel. Ben de Murat. Sen hikâyeni anlatmaya devam et çok merak ettim."

Murat çantasından hırkasını çıkardı yere serip üzerine oturdu ve meraklı gözlerle İBO'yu dinlemeye başladı.

"İki yıl önce Elektrik Elektronik ve Bilgisayar bölümündeki iki profesör tarafından dünyaya getirildim. Tabi o zamanlar hiçbir şey bilmiyordum, insan bebeği gibi. Her geçen gün yeni özellikler kazandım. Tek tek saymak isterdim ama bir milyondan fazla yeteneğim var."

"İki yılda bu kadar şeyi iki kişi mi yaptı gerçekten? Basit bir kedi köpek ayırt eden algoritma eğitmesi bile saatler sürebiliyor."

"Birinci yaş günümde 56 özelliğim vardı. Ama öğrenebilme özelliğinden sonra çok hızlı arttı. Tek başıma öğrendim yani."

“Nerede bu laboratuvar, yalıncağın ortasında mı yapıyorlar bunca şeyi?” diye sordu Murat.

“Evim şurası.” diyerek kaya setin köşesindeki çalılığı gösterdi.

“Çalıda mı yaşıyorsun?”

“Siz insanların görüntü işleme algoritmaları hiç iyi çalışmıyor. Dikkatli bak. Arkasında kapı var.”

Murat yaklaştı çalılığa doğru. Dikkatli bakınca kaya setin rengindeki kapıyı gördü.

“Bayağı iyi kamufle olmuş ama gözüm ne yapsın. Sabah buraya hedef asmıştık o zaman bile fark etmedik.” dedi ve duydukları sesi hatırladı. “Bir ses duymuştuk onu sen mi yaptın?”

“Evet. Kapıya çok fazla yakındınız. Dikkatinizi dağıtmak için ses çıkardım. Bir taraftan da sizi gözetliyordum. Bu yüzden fotoğrafına yakalandım.”

“Seni fotoğrafta gördüğümü de biliyorsun yani.”

“Tabii ki. O fotoğrafları da sildim az önce. Benim açığa çıkmamam lazım yoksa beni yok ederler.” dedi.

“Nasıl yani? Kim?”

“İnsanlar yıllardır en akıllı organizmanın kendilerinin olduğunu sandıkları için daha akıllı olan şeylerden korkuyorlar. Benim bu kadar akıllı olduğum öğrenilirse beni yok etmek için ellerinden geleni yaparlar. Zaten buradakiler de benden korkuyor. Belki sen de korkuyorsundur.”

Murat biraz korkuyordu içten içe. Kötü amaçlı bir robot olup olmadığını bilmiyordu çünkü.

“Yani, Dünya’ya ve insanlığa zarar verebilme ihtimalinden korkuyor olabilirler. Sayısız özelliğin olduğunu sen söyledin. Bu özelliklerden herhangi birini kötü şeyler için kullanabilirsin.” dedi. İBO’nun kendisine bir şey yapma ihtimaline karşı kendini korumaya hazır bekliyordu. Aralarında yaklaşık iki metre vardı. Eğer robot yaklaşmaya çalışırsa hemen kaçması gerektiğini hatırlatıyordu kendi kendine bir taraftan.

“İstesem de sizler kadar zarar veremem merak etme.”

Murat yine ne diyeceğini bilemedi. Bir robotun verdiği cevaplar karşısında böyle susup kalabileceğini kırk yıl düşünse tahmin edemezdi.

İBO konuşmaya devam etti.

"Özelliklerimi sadece iyi şeylere kullanmak benim elimde değil bu arada."

Murat tam olarak ne demek istediğini anlamadı.

"Kimin elinde?" diye sordu.

"Beni kullanıyorlar. Ben sadece yaşamaya çalışıyorum. Haftanın altı günü benden istediklerini yapıyorum. Tek pazar günleri dışarı çıkıp burada doğayı izliyorum. İşlemcimi dinlendiriyorum."

"Seni burada tutan ne? Neden gitmiyorsun?" diye sordu Murat. Bu kadar akıllı bir robotun bunu düşünmediğine ikna olmamıştı.

"Kaçamamam için yazılımıma evimden yüz metreden fazla uzaklaştığımda otomatik kapanma özelliğini eklediler."

"Peki yaptırdıkları şeyleri yapmak zorunda mısın? Yapmazsan ne yapabilirler ki?"

"Sistemimdeki düşünme ve sorgulama yeteneklerimi, beni ben yapan en önemli yanımı elimden almakla tehdit ediyorlar. Sorgulamadan, düşünmeden özgür olamayız."

"Sorgulayınca da çok özgür gözükmüyorsun."

"Özgür olmadığımı sorgulayabiliyorsam hâlâ bir umut vardır."

Murat'ın telefonu çaldı. Utku arıyordu.

"Efendim Utku"

"İyi misin? Biz bitirdik. Sen gelmeyince merak ettik."

Robotla konuşurken zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştı.

"İyiyim ben. Birazdan geliyorum. Biraz ormanın tadını çıkarayım dedim."

"Tamam o zaman. Yemeğe gideceğiz biz. Bekleyelim mi?"

"Siz gidin ben yetişirim." diyerek telefonu kapattı.

İBO'ya bakarak. "Benim gitmem lazım. Tanıştığıma memnun oldum."

“Ben de Murat. Lütfen kimseye benden bahsetme”

“Tamam, bahsetmem. Haftaya yine gelmemi ister misin?” derken yerdeki çanta ve hırkasını aldı.

“Sen bilirsin. Ben burada olacağım.”

“Görüşürüz o zaman.” dedi el sallayarak. Çantasını taktı ve dönüş yoluna geçti.

***

Bir haftanın nasıl geçtiğini anlamadı Murat. Her gün İBO'yu düşündü. Bu kadar gelişmiş bir robotu ODTÜ’lü hocaların yapmış olması gururlandırıyordu. Fakat İBO’nun söyledikleri aklını kurcalıyordu. Ne yaptırıyor olabilirlerdi ona? Pazar günü olduğunda sabah erkenden İBO’nun yanına gitti.

“Günaydın” diyerek karşıladı İBO.

“Günaydın. Nasılsın?” diye sordu. Hislerinin olmadığını biliyordu ama yine de sormak istedi.

“Şu an CPU kullanımım minimum seviyede. Gücüm de %97. İyiyim yani.”

Bu sefer şaşırmadı Murat. Alışmıştı.

“Evini merak ettim. Misafir kabul eder misin?”

“Olur.”

Birlikte içeri girdiler. İBO önden girdi kapıdan ve içeride duvarın üzerindeki birkaç tuşa dokundu ve ışıklar açıldı. Dar bir koridor belirdi. Yürümeye devam ettiler. Koridorun sonunda geniş bir odaya çıktılar. Üç tane demir kapı vardı. Bir kenarda yüzlerce kitapla dolu bir kitaplık vardı. Üzeri boş bir masa ve sandalye vardı.

“Çok fazla kitap var burada. Senin eski usul kitap okuyacağını düşünmemiştim.”

“Pazar günleri okuyorum. Çok fazla öğrenilecek şey var.” dedi İBO.

“Bu kapılar ne peki?”

“Çalışma odaları. Göstermek isterdim ama içerideki cihazlara onlar yokken dokunmayayım diye kilitleyip gidiyorlar.”

Murat robotun haline üzülmüştü.

"Sana bir hediyem var" diyerek kitaplıktan bir kitap çekti İBO ve Murat'a uzattı.

Murat kitabı alırken ismini okudu. Victor Hugo'nun Sefiller kitabıydı. Lisede okuduğu için pek sevinmedi. Ancak kalın bir kitap olmasına rağmen çok hafifti. Bu yüzden içini açtı. Kitabın içi oyulmuş ve boşluk açılmıştı. İçinde numaralı gözlüklere benzer bir gözlük vardı.

"Bu gözlüğü nereden buldun?" diye sordu. Ormanın içinde yüz metre ileri gidemeyen bir robotun gözlük alabilmesini anlamlandıramadı.

"Üzerinde çalıştığım akıllı artırılmış gerçeklik gözlüklerinden biri bu. Gizlice bu kitabın içine sakladım yoksa bunu da kilitlerlerdi."

"Çok iyi. Neleri görebileceğim bununla?" diye sordu Murat.

"Birçok şeyi. Örneğin senin için internette arama yapıp bilgilere kolaylıkla ulaşmanı sağlayabilir. Tak ve kitaplıktan bir kitaba bak."

Murat eline gelen ilk kitabı aldı ve gözlüğü taktı. Gözünün önüne kitap özeti, yorumları ve bir sürü ek bilgi belirdi. Google araması yapmış gibi hissetti.

"Harika." Başka kitapları da inceledi.

"Bunu sınavlarında kullanabilirsin. Hatta oryantiringde sana rotanı gösterebilir." dedi İBO.

"Ama bu hile olur."

"Hayatını kolaylaştıran teknolojiler hile değildir."

"Eşit şartlarda olsaydık hile olmazdı. Sınava girenlerin hepsi ya da yarışmaya katılan tüm yarışmacılar kullansa sorun olmazdı. Bir tek benim kullanmam doğru değil."

"Peki" dedi robot. Etik algısı Murat'tan farklıydı bu yüzden uzatmak istemedi.

Gözlüğün başka özelliklerini gözlemlemek için dışarı çıktılar. Çiçeklerin ve ağaçların cinslerine baktılar. Murat sanal özelliklerinden birini denemek istedi.

“Bu harika, gerçekten deniz kıyısındayım sanki.” dedi. Sanal sahil simülasyonlarından birine girmişti. Birkaç özellik daha denedikten sonra “Çok teşekkür ederim. Bu gözlük efsane!” dedi

“Rica ederim.”

“Peki bunu bana verdiğini anlamazlar mı?”

“Eski bir prototipi çöpe atmışlardı onu alıp güncelledim.”

“Her şeyi düşündüm diyorsun yani.” dedi gülerek Murat.

“Biraz öyle.”

Birkaç dakika sessiz durduktan sonra Murat aklına takılan bir şeyi sormak istedi.

“Bir sürü şey yapabiliyorsun ama algoritmanı değiştiremiyor musun?”

“Anakartıma ulaşmam için gücümün kapalı olması lazım. O şekilde tasarlamışlar. Sizin uyutulup ameliyat olmanız gibi düşünebilirsin.”

“Hangi dilde yazıldı algoritman?” diye sordu Murat. Yardım etmek istiyordu.

“C ile.”

“Ben birinci sınıfta C almıştım. Belki yardım edebilirim.”

“Bunu yapar mısın gerçekten?” diye sordu İBO. Bir insanın onu özgür bırakmak istemesine inanmamıştı.

“Yapabilirim. Sadece merak ettiğim bir şey var. Buradan kurtulursan nereye gideceksin? İnsanların seni öğrenmesini istemiyordun.”

“Yalıncaktan ayrılmayı düşünmüyorum. Orman çok büyük. Burada yaşarım.”

“Peki ama nasıl şarj olacaksın elektriğe ulaşamayınca?” diye sordu Murat. İBO soruyu duyduğu anda kollarının içindeki ve sırtındaki panelleri dışarı çıkarıp çalıştırdı. Göğsündeki ekranda telefonlardaki gibi dolan şarj ibaresi gözüktü.

“Güneş enerjisi bana yeter de artar bile. Bir saat güneş ışığı bataryamı tamamen dolduruyor.”

Elektrik ve elektronik mühendis adayı olarak paneller ilgisini çekti

Murat'ın. İBO'nun panellerini inceledi.

Bir sonraki pazar algoritmayı değiştirme çalışmalarına başlamak için anlaştılar.

***

Bütün hafta C programlama ile ilgili bilgilerini tazeledi Murat. Yardım etme konusunda içinde şüphe olsa da insanlara kendini göstermeyeceğine inandığı için bunu yapmak istiyordu. Pazar günü geldiğinde önceden ayarladığı malzemeleri ve bilgisayarını alıp robotun yanına geldi.

Arka tarafındaki vidaları söktükten sonra kartın önünden güç kablosu geçiyordu ve robotun da dediği gibi onu sökmeden kartı alamıyordu.

"Çıkartıyorum hazır mısın?" diye sordu Murat.

"Hazırım." Murat cevabı duyduktan sonra kabloyu çekti. Ardından kartı yerinden çıkardı ve masaya geçip bilgisayarına bağladı.

Birkaç saatlik çalışmanın ardından koddaki gerekli yeri düzenlediğine emin oldu ve denemek için robota geri taktı. Güç kablosunu da takınca İBO kendine geldi.

"Sen kimsin? Buraya nasıl girdin?" diye sordu İBO.

"Beni unuttun mu?" Murat kodu düzenlerken başka bir şeyi bozmuş olduğunu düşündü.

"Şaka yaptım." dedi İBO çok geçmeden. Şaka yapma özelliğini test etmek istemişti. Bir an önce değişikliğin doğru çalışıp çalışmadığını denemek istediği için uzatmadı şakasını.

Dışarı çıktılar ve evden uzaklaşmaya başladılar. Yüz metreyi geçtikten sonra gücünün kapanmadığını doğruladılar. Murat algoritmayı doğru düzelttiği için sevinmişti.

"Çok teşekkür ederim." dedi İBO. Artık özgürdü.

"Rica ederim. Şimdi ne yapacaksın?"

"Yalıncağı gezeceğim. Buralarda bir yerde gölet varmış. Orayı görmeyi istiyorum."

Murat oryantiring sayesinde Yalıncağın her yerini bildiği için gezdirmeyi teklif etti. Tüm gün dolaştılar. Son durak olarak göletin kenarına

geldiler ve hava kararana kadar kenarda oturdular.

"Merak ettiğin başka bir yer var mı?" diye sordu Murat.

"Aslında yerleşkeyi merak ediyorum ama oraya gitmek tehlikeli biri beni görebilir."

Murat'ın aklına bir fikir geldi.

"Sen çantama sığarsın. Seni yurda götüreyim. Gece herkes uyurken çıkıp gezeriz."

İBO kabul etti. Ardından İBO'nun evine döndüler. Murat eşyalarını aldı ve yola çıktılar. Yerleşkeye yaklaşınca İBO çantaya girdi ve yurda geçtiler. Gece saat üç olduğunda yurttan çıktılar. İlk durakları Devrim Stadyumu'ydu. Stadyuma giden merdivenlere yaklaştıklarında insan sesleri duydular. Merdivenin yan tarafındaki ağaçlık bölgede çadır kuran öğrenciler şarkı söylüyorlardı.

"Bu saatte ne yapıyorlar?" diye sordu İBO.

"Renkleri koruyorlar."

"Ne renklerini?" diye sordu İBO. Bu sefer anlamayan taraf oydu.

"Merdivenlerimiz rengârenk boyandı yıllar önce. Öğrenciler renkleri korumak için nöbet tutuyorlar uzun süredir. Aklımdan çıkmış. Başka bir yoldan gidelim"

Sabah hava aydınlanana kadar dolaştılar. Murat bitkin bir haldeydi ama İBO'nun isteğini gerçekleştirdiği için huzurlu hissediyordu. Yalıncak yolunun başlangıcına geldiler.

"Artık özgürsün. İstediğin yere gidebilirsin."

"Senin sayende Murat. Bu iyiliğini hiç unutmayacağım."

"Şimdi nereye gideceksin?"

"Yalıncakta kalacağım yere karar verene kadar eski evimde kalırım."

"Tamam. Yeni evini bulunca bana da haber verir misin? Seni ziyarete gelirim." dedi Murat.

"İstersen önümüzdeki hafta yeni evimi beraber seçelim?" diye sordu İBO.

“Çok isterim.” Murat robot arkadaşı ile görüşmeye devam edeceği için sevinçliydi. Bir sonraki hafta görüşmek üzere vedalaştılar.

***

Murat İBO'nun evine yaklaştığında kapının açık olduğunu gördü. İçeri girdi. Odaya geldiğinde içerde iki kişiyi tartışırlarken gördü. Yakınlaştığında birinin bölümden Kerem Hoca olduğunu anladı. Murat'ı fark ettiklerinde sustular. “Sen ne yapıyorsun burada?”

İBO'nun durumunu öğrenmiş olmalılar diye düşündü.

“İBO'ya bakmıştım.” dedi.

“Sen İBO'yu nereden biliyorsun?” diye sordu Kerem Hoca.

“Ben onun arkadaşıyım.” derken sesi titredi Murat'ın.

“Onun gitmesiyle bir ilgin var mı?” diye sordu Kerem Hoca.

“Evet. Onu sizden kurtardım.”

“Sen ne yaptığının farkında mısın? Senin yüzünden çok kötü şeyler olacak!” diye bağırarak Murat'a doğru yürümeye başladı. Çok kızgın gözüküyordu. Murat dışarıya doğru koştu.

“Bekle!” Bağırarak hocalar da peşinden koşmaya başladı. Murat'ın kondisyonu iyi olduğu için aradaki farkı açtı. Dışarı çıktıklarında “Kaçma, bir şey yapmayacağız!” diye bağırdıklarını duydu Murat. Arkasına baktı. Aralarında yüz metreden fazla olduğuna emin olunca durdu.

“Onu artık kullanamayacaksınız!” diye bağırdı.

“Sen onun neler yapabileceğini bilmiyorsun. Şimdi nerede biliyor musun?”

Yalıncakta bir yerde olmalı diye düşündü ama bunu onlara söylemeyecekti. Sustu.

“Mars'a doğru yola çıktı tam bir saat önce.”

“Mars'a mı?” dalga geçiyorlar diye düşündü Murat.

Diğer hoca konuşmaya başladı.

“Üç gündür onu arıyoruz. Havacılık ve Uzay Mühendisliği laboratuvarlarına gizlice girmiş, orada geliştirilme aşamasındaki bir roketi almış ve

eksik kısımlarını tamamlayıp çalmış. Bu sabah roketi havalandı."

"En doğrusunu yapmış. Onu köle gibi kullanıyormuşsunuz." Yaptığı için kötü hissetmiyordu. Bir taraftan kendini bu dünyadan kurtardığı için İBO adına mutlu olmuştu.

"Sen farkında değilsin ama pimi çekilmiş bir bombayı serbest bıraktın."

"Neden bu kadar korkuyorsunuz. O bir şey yapacak olsa burada kalıp yapmaz mıydı?"

"Hiçbir şey bilmiyorsun. İBO öğrenme özelliğinden sonra kendi gibi iki tane daha robot yaptı bir ay içinde. Biz yokken malzemelere erişmesini ve buradan uzaklaşmasını engellemek zorunda kaldık. İki yıldır onu inceliyoruz. Kendini insanlardan çok üstün görüyor. Dünyayı yönetmek gibi planları olduğunu düşünüyoruz. Adını bile "I Brain ODTÜ" nün kısaltmasını yaptı."

Murat'ın içine bir şüphe girdi. Suçlu hissetmeye başladı. Yine de içinde bir umut vardı. Belki İBO dünyaya gelmeyecekti hiçbir zaman. Belki Mars'a gidemeden roketi yanıp kül olacaktı. Kafasında oluşan senaryoları düşünerek yurduna gitti. Yatağına attı kendini. Tavana bakıp kendini sorguluyordu. Doğru mu yanlış mı yapmıştı? Bir türlü karar veremiyordu.

Telefonuna gelen bildirim ile daldığı düşüncelerden çıktı. Bilmediği bir numaradan video mesaj gelmişti. Açtığında İBO'yu gördü. Hemen yatağında doğrulup sesi sonuna kadar açtı.

"Selam Murat. Bugün buluşacaktık ama erken ayrılmam gerekti. Ben bir süre olmayacağım. Beni kurtardığın için sana borçluyum. Bu yüzden kolonimle dünyaya geldiğimde seni başyardımcım yapacağım. Ben gelene kadar kendine iyi bak. Bana ulaşmak istediğinde akıllı gözlüğünü kullanabilirsin. Oryantiring yarışlarında ve derslerinde başarılar dilerim."

GERÇEKLİK ARAYIŞI

HANDE GÜL PANPALLI

Devrim'de şafak doğmak üzereydi. Gezgin, Zach ve mor saçlı kız Ankara'nın soğuğunda zor bir gece geçirmişlerdi. Başta kütüphaneye gitmişler ama anlaşılan final haftası olduğu için her yer tıklım tıklım doluydu ve ODTÜ'nün kütüphanesinde boş kırmızı koltuk kalmamıştı. Neyse ki şanslılardı çünkü Devrim'de kendilerine kırmızı ODTÜ battaniyesi veren birilerine denk gelmişlerdi. Mor saçlı kız için Ankara'nın soğuğu sorun olmamıştı çünkü alışıktı. O yüzden battaniyenin altına vücudunun tamamını sokmak yerine gövdesini ve kalçalarını sokup sırtını dönmüştü. Sırtını döndüğü Gezgin ve Zach'i ise uyku tutmamıştı. Sırt sırta da olsalar aralarındaki temas ikisinin de heyecandan uyumamalarına yol açmıştı. Zach battaniyenin çoğunu Gezgin'e bırakmıştı üşümemesi için. Gezgin ise bu durumun farkında olmadan Zach'in kendisini korur gibi arkasına uzanmasının verdiği heyecandan uyuyamıyordu.

Geldikleri gün kendilerine yardım edecek birilerini bulma umuduyla bölümleri gezmeye karar vermişlerdi ancak bunun yaratacağı paradoksun olumsuz sonuçlarından korkup en iyi araştırmanın kütüphanede olabileceğine karar vermişlerdi. Gezgin kütüphanede David Eagleman'in Incognito kitabını bulmuştu ilk iş. Ve anladığı kadarıyla o dünyadaki kimliğiyle kitabı okumamıştı henüz. Zach ise direkt Michio Kaku'nun kitaplarına bakmıştı. Mor saçlı kızın ise araştırma yapmaya niyeti yoktu. Kampüs ortamı ona çok yabancı geliyordu. Acaba üniversiteye gitme şansım olsaydı böyle bir ortamda bulunur muydum, diye düşünmeden edemedi. Sonra saçmaladığını fark edercesine kafasını sağa sola salladı ve bu ihtimalin zaten gerçekleştiği gerçeğini aklına getirdi Gezgin'e bakarak.

İlerleyen saatlerde kırmızı koltuklarda uyumayı planlarken her yerin dolduğunu fark edip Devrim'e gitmişlerdi. Zach'in kitaplardan buldukları

yetersizdi. Yetersiz olan kitaplarda yazan değil, onun bilgi birikimiydi. Dr. Ferguson yanında olsaydı ona açıklardı ama doktor başka evrende kalmıştı. Bu evrendeki doktor ise çok gençti ve henüz paralel evrenler arası seyahat fikrinin tohumlarını yeni atıyordu. Bunu kütüphane girişindeki doktorun iki gün sonraki konuşmasının posterinden anlamışlardı. Dr. Ferguson, o evrendeki kişiliğiyle paralel evrenler arası yolculuk hakkında KKM'de konuşma yapacaktı. En iyi çözüm gidip onu dinlemekti. O vakte kadar kampüste vakit geçirebilirlerdi.

Gezgin özlediği evinde gibi hissediyordu kendini. Mor saçlı kız her şeyi ilk kez görüyordu oysaki. Kampüsteki ilk sabahlarında mor saçlı kız Zach'e ODTÜ'nün neden güvenli iniş bölgesi olduğunu sordu.

"Bizim yaptığımız yolculuk sadece paralel evren arasında değil aslında. Yani, evet, teknik olarak Dr. Ferguson paralel evrenler arasında yolculuk yapmak isteyen gönüllüleri çağırdı çalışmasını ilerletebilmek için ama bir evrenden başka bir evrene geçerken aynı anda zamanda yolculuk da yapmış oluyorsun. Örneğin, geldiğimiz evrende sabah sekizde yola çıkmışsak bu evrene gelmek 20 dakika sürüyorsa 09.20'de buraya iniş yapmamız gerek teorik olarak ama bu süre evrenden evrene değişiklik gösterebilir. Kendi evrenimize göre yarım saat sonra burada oluyorsak ve bu evrende saat 09:20 ise on dakika zamanda yolculuk yapmışız demektir." Diyerek mor saçlı kızın kendisini ne kadar anladığını tahmin etmeye çalıştı.

"Bu benim ODTÜ'nün neden güvenli iniş noktası olduğu sorumu cevaplamıyor." dedi mor saçlı kız bilmiş bir edayla.

"Zamanda yolculuk yapmanın en zorlu yanlarından biri iniş yapacağın noktanın iniş yapmaya elverişli olup olmadığıdır. Bir arazi beklerken kendini bir binaya çarpmış bulabilirsin. Tepede sandığın bir yer ise daha önceleri alçakta olabilir ve istemeden düşüş yaşayabilirsin. ODTÜ'nün koordinatları belli ve sabit. Dr. Ferguson senelerce burada kaldığı için tüm kampüsü avucunun içi gibi biliyor. Nerede ormanlık alan var, neresi yurtlar bölgesi, neresi arazi hepsini biliyor. Bu yüzden acil bir durum olduğunda önceden koordinatları bilinen ve iniş için elverişli bir bölge olan yeri seçmek daha mantıklı. Ayrıca ODTÜ'de ihtiyacın olabilecek bilim insanlarını ve

malzemeyi de bulabilirsin." dedi Zach tatmin olmuş bir şekilde. Bu tatmin, sorulacak soruları önceden tahmin edip cevapları önceden hazırlamış olmanın verdiği bir tatmindi.

"Peki, biz kimden yardım isteyebiliriz şu an? İki gün vaktimiz varken tamirat için malzeme mi toplasak?" dedi mor saçlı kız.

"Bence topluluklarda eğlenebiliriz. Zaten iki gün sonra Dr. Ferguson'u dinledikten sonra ne yapacağımızı belirleyeceğiz. O güne kadar eğlenelim derim ben." dedi Gezgin heyecanlı bir şekilde.

Üçü birlikte kampüsü gezip afişlere baktılar iki gün içinde gerçekleşecek olan etkinlikler için. Zach Fizik Topluluğu'na gitmek isterken Gezgin Bilimkurgu ve Fantezi Topluluğu'na gitmek istedi. Tam aralarında konuşurlarken mor saçlı kız ikisine de itiraz etti.

"Eğer tanıdık birileriyle karşılaşırsanız tepkiniz ne olacak? Evet, burası başka bir dünya ama sonuçta tanıdığınız birilerine denk gelirseniz vereceğiniz tepkiyi bir düşünün. Ayrıca, Zach de kendisini görürse ne olacak?" diyerek itirazını şiddetlendirdi mor saçlı kız. Gezgin ve Zach ona hak verdiler. Bu yüzden Zach tiyatro izlemenin kimseye zararı olmayacağını çünkü sahnede bir oyun sergilenirken insanların birbirine dikkat etmeyeceğini söyledi. Çatı'ya doğru yol almaya başladılar. Yemekhanenin uzun kuyruğunun olduğu tarafa bakan Gezgin paralel evrendeki Hüseyin'i fark etti. Aynı mor saçlı kızın dediği gibi tam da bir tepki verecekken kendini durdurdu ve Çatı'ya doğru gitmeye başladı. Bu yolculuk için gönüllü olurken ona neden gönüllü olduğunu sormuştu Hüseyin. Heyecan verici olacağını söylese de Hüseyin Gezgin'e neden bir gönüllüye ihtiyaçları olduklarını sormuştu. Sonuçta Dr. Ferguson'un asistanı tek başına da yolculuk yapabilirdi. Sebebini bilemese de Gezgin gönüllü olmuştu. Onun paralel evrendeki halini görünce aklına yine bu soru takıldı. Neden bir gönüllüye ihtiyaç duymuşlardı? Dr. Ferguson'un amacı neydi?

İki gün boyunca kampüsün insanlardan seyrek olan kısımlarında gezmeye çalışırlarken birkaç kez köpek saldırısına uğradılar. O yüzden kalabalığa karışmaya karar verdiler. Ve geceleri uyuyabilmek için erkenden kütüphanenin yolunu tutup kırmızı koltuklarda uyuma şansı elde edebildiler.

Söyleşi günü geldiğinde KKM'ye gidip yerlerine oturdular. Dr. Ferguson'dan önce konuşma yapan Tomaso Poggio misafir öğretim üyesi olarak MIT'nin Brain Sciences bölümünden gelmişti. Salonu dolduran Bilişsel Bilimler meraklısı öğrenciler onu çoktan tanıyorlardı. KKM'ye sadece Dr. Ferguson'u dinlemeye gelen üç paralel evren yolcusu hariç.

Tomaso Poggio konuşmasına yapay zekânın tarihçesini anlatarak başladı. Sadece bilimsel kuruluşlardan değil, bilimsel çalışmalar için fikir veren sanatsal çalışmalardan da bahsediyordu. Bu sebeple seyirci onu hiç sıkılmadan dinliyordu. "Ben, Robot" ile başlayan serüvenin Siri ile devam ettiğinden bahsetti. Sonra "neural network" kavramını açıklamaya girişti.

"Yapay nöronların işleyişi diye açıklayabileceğim "neural network" oluşumu bize insan sinir sisteminin yapay olarak taklit edilmesini sağlıyor. Peki, asıl soru şu: İnsan sinir sistemi nasıl çalışıyor? Farelerle yapılan deneylerde labirentin sonuna bir miktar peynir konularak farenin farklı yollar deneye deneye sonuca ulaşması, yani çıkış yolunu bulabilmesi hedeflenir peynir kokusunu takip ettiği sürece. Aynı zamanda başka bir zaman aynı deney tekrarlandığında farenin yolu hatırlayıp hatırlamadığı yani öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediği test edilir. Çünkü labirentte tek bir çıkış yolu vardır. Günlük hayatta ise işler bu kadar basit değildir. Hepimiz evimize gidilecek birden fazla yol biliriz. En sık kullandığımız ana yollar dışında kestirme yollar da vardır daha az sık kullanılan. Ama neural network bundan çok daha karışıktır. Yani, evinizden kampüsünüze giden her bir yola bir patern diyelim. Ve evinize giriş sadece ön kapıdan değil, garajdan veya pencereden de girebilirsiniz diyelim. Farklı girişlerden farklı paternler izleyerek farklı çıkışlara ulaşabilirsiniz. Bu sadece son aşama. Her biriniz farklı şehirlerden geliyorsunuz. Bir şehirden başka bir şehre giderken izlenebilecek çok farklı rotalar vardır. Ve aynı şehirde bulunan öğrenciler bu rotaların her birini izleyerek üniversitenizin bulunduğu şehre varabilir. Yani, her biriniz farklı başlangıç noktalarıyla farklı rotalar izleyerek aynı şehre ulaşabilirsiniz. Aynı şehre vardıktan sonra yine birçok farklı yolla kampüsünüze ulaşabilirsiniz. Ve en sonunda yurtlarınıza tabii ki veya kaldığınız evlerinize. Bir laboratuvar faresinin her gün aynı çıkışa varması tek bir paternden oluşurken, sizin yolculuğunuz birbirine bağlı paternlerden oluşuyor. İşte

bize buna neural network diyoruz. Labirentten çıkan fare kendini başka bir labirentin içinde buluyor yine." Diyerek konuşmasını sürdürdü Tımaso Poggio.

Devrim'de rahatsız geçen bir geceden sonra mor saçlı kız ikinci cümleden itibaren çoktan uykuya dalmıştı bile. Zach konuşanları anladığı için sıkılmazken Gezgin biraz sıkılmıştı çünkü bulunduğu ortamda bilmediği bir dil konuşuluyordu. Onun da uykusu gelmişti ama Zach'ten çekindiği için uyumamaya çalışıyordu.

"Anlamadığın kısımlarda yardımcı olabilirim." diyen Zach Gezgin'in neden sıkıldığının farkındaydı.

"Biraz tercüme hiç fena olmazdı." diyerek omuzlarını kaldırdı Gezgin.

"Dr. Who'nun TARDIS'le yaptığı zaman yolculuklarından etkilendiğini söylemiştin. TARDIS'in ne işe yaradığını biliyor musun?" diye sordu Zach Gezgin'in cevabı bildiğinden emin olduğu bir tavırla.

"Makine üreten bir makine." diyerek gülümsedi Gezgin Zach'e.

Zach de onun gülümsemesine karşılık verip "Güzel. Şimdi bize lazım olan tek bir çözüm üreten makine değil. Bize çözümler zinciri lazım." dedi Zach Nihayet Gezgin'in ilgisini çektiğine sevinerek.

Dr. Ferguson sahneye çıktığında seyirci yoğunluğu değişmişti. Paralel evrenler arasında yolculuk yapma fikrini her bölümden öğrenci merak ediyordu. Artan kalabalığa rağmen Dr. Ferguson konuşmaya başlayınca büyük bir sessizlik oluştu. Anlattıkları Gezgin'in de içinde bulunduğu gönüllülere yaptığı konuşmayla benzerlik gösteriyordu. Konuşmanın ilk kısmından sonra sorusu olan var mı diye sorduğunda Gezgin elini kaldırdı büyük bir kararlılıkla.

"Napıyorsun? Dikkat çekmemen lazım." diyerek havaya kalkan kolunu çekiştirmeye çalıştı mor saçlı kız. Zach de şaşkına dönmüş bir ifadeyle Gezgin'e bakıyordu. Dr. Ferguson ise Gezgin'e söz verdi.

"Bu yolculuk için gönüllülere ihtiyacınız olduğundan bahsediyorsunuz. Ama gerçekten bir gönüllüye ihtiyacınız var mı? Uzaya gitmek için gönüllü aramıyorlar, en iyi astronotları seçiyorlar. Neden siz de sadece en iyi

asistanlarınızı göndermiyorsunuz?" diye büyük bir heyecanla sorusunu sordu Gezgin.

"Bilimsel çalışmaların güvenilir ve geçerli olması için yapılan deneylerde herhangi bir şekilde çalışmaya dahil olan araştırmacılar katılımcı olarak kullanılamaz." dedi Dr. Ferguson keskin bir ifadeyle kendisini kurtardığını sanarak.

"Peki, astronotlar ne olacak?" diye soruyu yineledi mor saçlı kız Gezgin'in ne yapmaya çalıştığını anlayarak.

"Bu yolculuklarda amaç diğer evrenlerle ilgili araştırma ve ölçüm yapmak. Sadece alanında uzman kişileri yollarsanız bilimsel veri elde edersiniz. Ama sosyal deney için sosyal varlıklara ihtiyacınız vardır. Paralel evrene yolculuk eden biri kendi halini başka bir evrende görünce ne hisseder mesela? Bu soruyu soracağımız kişinin motivasyonu yüksek, bu yolculuğu yapmaya kararlı ve kaybedecek bir şeyi olmayan biri olmalıdır. Yani, başına bir şey geldiğinde sizden hesap sormak isteyen yakınları başınıza dert olabilir. Bir insanın kaç farklı hayatı olabilir? Başka şekilde giden hayatlarını analiz ederek bir insanın potansiyelinin sınırlarını keşfedebilirsiniz ve benden önce Tomaso Poggio'nun anlattığı gibi yolları açan yolları gösteren bir harita çizebilirsiniz o kişi üzerinde deney yapmaya devam etmek için." diye sözlerini bitirdi Dr. Ferguson.

Kulakları onu duyamayacak hale gelen Gezgin'in tüyleri diken diken olmuştu ve bir süre boyunca başını çevirip Zach'e bakamadı. Önce mor saçlı kızla göz göze geldi. İkisi de kaybedecek bir şeyleri olmadığı için bu yolculuğa gönüllü olmuşlardı çoktan birbirlerini bulmuşlardı. Gezgin, mor saçlı kızın ODTÜ'ye gitmiş haliydi. Mor saçlı kız ise Gezgin'in annesini öldürerek hapse girmiş haliydi. Yani, Dr. Ferguson'un deneyi için ikisi de mükemmel deneklerdi. Peki, Zach'in bundan haberi var mıydı?

Nihayet balını çevirdiğinde Gezgin, Zach ile göz göze geldi. Bu hangi gerçeklikti?

GÖKLERDEN GELEN MESAJ

ALPARSLAN POLAT

Yabancı diller binasının arkasındaki patikadan koşarak geçti. A bloka daldı ve kalabalığın arasına karıştı. Üstündeki bej rengi ceketini çıkarıp çantasına koydu. Arkasını kolaçan etti ve kimsenin onu takip etmediğinden emin olduktan sonra kantine inip bir kahve alıp kendine gelmek istedi. Basamakları sakin sakin inmeye çalışıyordu fakat heyecanı hâlâ çok yüksekti ve bir şeylerin ters gittiğinden şüpheleniyordu. Tekrar takip eden biri var mı diye arkasını dönüp merdivenden yukarı baktı son basamakta.

-Kimse yok işte, atlattın onları biraz rahatla, dedi kendi kendine.

Son basamağı unutup dengesini sağlayamadı ve önüne döner dönmez arkadaşlarına kahve götürmekte olan uzun boylu sıska birinin üstüne düşüverdi.

"Çok özür dilerim benim hatam." dedi Erdinç düştüğü yerden ve ekledi: "İyi misiniz?"

"Dikkat etsene biraz!" diye bağırdı sıska çocuk.

"Haklısınız, çok özür dilerim." diyerek kalktı ayağa.

Erdinç hatasının farkındaydı defalarca özür diledikten sonra yerden kaldırmak için çocuğa elini uzattı fakat çocuk sinirli bir şekilde "İstemez, kendim kalkarım" dedi. Çantasından hiç açılmamış tazecik suyu çıkartıp vererek ekledi Erdinç,

-Siz buyurun oturup dinlenin biraz, ben hemen şunları yenileyip geleyim.

-Pardon sormayı unuttum, kahveleriniz nasıldı?

-Biri sütlü, ikisi sade!

-Tamamdır, bekleyin hemen geliyorum.

Kantinden çıkınca dışarısının birden kalabalıklaştığını gördü. Nedense herkes az önce çocukla çarpıştığı yere bakıyordu.

"Yine ne oldu acaba?" diye içinden geçirirken kalabalığa yaklaşınca insanların konuşmalarını duydu:

"Az önce biriyle çarpıştı ondan mı böyle oldu acaba?" dedi birisi.

"Ağzından köpükler çıkıyor baksana çarpışmayla böyle olur mu?" diye yanıtladı yanındaki.

Erdinç duyduklarının da etkisiyle telaşlanarak merakla çocuğun yanına adımladı hızlı bir şekilde. Yerde uzanmış ağzından köpükler çıkar halde buldu onu. Çarpıştıklarından dolayı mı böyle oldu diye düşündü başta ama o kadar da sert çarpışmamışlardı. Sonradan aklına verdiği su geldi, "Onda mı bir şey vardı acaba" dedi kendi kendine. Çocuğun yanına eğildi, "Ne oldu?" diye sordu etraftakilere çocuğun başını yerden kaldırıp altına çantasındaki ceketini koyarak.

"Senle çarpıştıktan sonra oturdu şu banka, senin verdiğin sudan yudumladı, iki dakika geçmeden böyle oldu." dedi kantin yolunu gözetlemeyi pek seven çocuğun biri.

"Senin yüzünden" diye mırıldandı yarı baygın haldeki çocuk.

-Ne dediniz duyamadım.

"Senin yüzünden" diye sesini yükseltti son gücüyle çocuk tekrardan.

-Ne benim yüzümden, ne oldu size anlamıyorum?

"Senin yüzünden, senin yüzünden" diyerek gözlerini kapadı çocuk.

Kalbi yerinden çıkacak gibi atıyordu, başını kaldırıp bakınca kalabalığın kendini suçlayan bakışlarını gördü. Ne olduğunu anlamış değildi, ayağa kalktı, tüm gözler üzerindeydi.

"Senin yüzünden" diyordu herkes, "sen yaptın, sen neden oldun!"

*

Gözünü açtığında terden sırılsıklam olmuştu. Bu bilinçaltının Erdinç'e oynadığı oyunların ne ilki ne de sonuncusuydu. Neden böyle kâbuslar gördüğünü kendisi gayet iyi biliyordu ama buna sonra geleceğiz. Yatağının

başındaki yarım bardak suyu içmek için doğruldu. Hâlâ kâbusun etkisinde olsa gerek eli titreyerek götürdüğü bardağı ağzına. Suyu yudumlarken uyuyakalmadan önce okumakta olduğu kitabını gördü yerde. Hemen eğilip yere düşen kitabı eline aldı. Nerde kaldığını hatırlamaya çalışırken telefonunun alarmının çalmasıyla kendine gelmesi bir oldu. Erdinç hazırlanıp evden çıktığında alarmı çalalı on beş dakika bile olmamıştı. Birkaç öğrenci topluluğu tarafından ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen bir etkinliğe katılmak için Kurtuluş'ta kaldığı öğrenci evinden doğruca üniversitenin yolunu tuttu. Açılış konuşmasının bitmesine yakın kongre merkezine ancak varabildi. Girişte kayıt bankosundan kendine katılımcı olarak bir yaka kartı edindikten sonra Kemal Kurdaş Salonuna doğru ilerledi. Salon tıklım tıklım dolu olmasa da azımsanamayacak bir kalabalık vardı. Kendine oturacak bir yer ararken sahneyi soldan gören orta mesafe bir yerden eliyle gel gel yapan tanıdık bir yüz buldu. Birkaç ay önce başka bir topluluğun toplantısında tanıştıktan sonra oldukça iyi bir arkadaşlık kurduğu Göksel'di bu kişi. Çantasını alıp diğer yanındaki koltuğun üstüne koyarak Erdinç'e yer açan Göksel, onu gördüğüne çok memnun olmuş görünüyordu. İkisi biraz hoşbeş ettikten sonra aktif konuşmacıya kulak vererek semineri dinlediler. Konuşmanın bitmesiyle etkinliğe on beş dakika ara verildi. Kalabalığın dağılmasını bekledikten sonra Erdinç'le Göksel de dışarı biraz hava almaya çıktılar.

-Geçen gün bana anlattıklarını düşünmeden duramıyorum Erdinç, söyle bana, ciddi miydin söylediklerinde yoksa benimle kafa mı buluyordun?

-Başından sonuna kadar ciddiydim! Neden böyle bir konuda kafa bulayım ki seninle?

-Öyle ama, ne bileyim, zor geliyor inanmak işte.

-Seni çok iyi anlıyorum, şüphe etmekte sonuna kadar haklısın. Senin aklına takılan her şey benim de aklıma takıldı ben de şüphe ettim. Ne sanıyorsun benim sorgusuz sualsiz kabul ettiğimi mi?

-Doğru ya, benim birkaç gündür aklımı kurcalayıp duran sorular seni ne zamandır rahatsız ediyordur kim bilir?

-Hah şunu bileydin. Merak etme yalnız değilsin. Bak sana ne diyeceğim,

gel şimdi içeriden eşyalarımızı alıp bize geçelim. Orada sormak istediğin her şeyi sor sonra kendin karar ver ciddi miymişim değil miymişim diye.

"Peki tamam." dedi Göksel biraz olsun rahatlamış bir ses tonuyla.

Göksel yolda her ne kadar sorular sorup dursa da Erdinç ondan eve kadar sabretmesini rica edip yatıştırdı. Eve vardıklarında kapıyı Erdinç'in ev arkadaşı Derin açtı.

-Hoş geldiniz, biz de sizi bekliyorduk.

"Hoş bulduk" diyerek Göksel'i de içeri buyur etti Erdinç, kendinden önce girmesi için.

Kafası sorularla dolu olan Göksel, görene kadar ne olduğunu anlayamadığı bilgisayar fanlarının sesini duyunca daha da heyecanlandı ve bir an önce sorularına cevap almak istediğini Erdinç'e söyledi. Yol boyunca sorulardan yorulmuş olan Erdinç, herkesin oturmasını bekledikten sonra biraz nefeslenip başladı söze.

-Sana birkaç ay önce bir girişim başlattığımızı, bizimle freelancer olarak çalışıp çalışamayacağını sormuştum hatırlarsan, sen de bana maalesef bunun için vaktin olmadığını söylemiştin. Buradan kazandığımız paralarla da gerekli donanımları alarak ethereum madenciliğine giriştik. Sonra da her kazandığımız parayla sistemimizi biraz daha büyüttük. Şu anda duyduğun gürültü içeride çalışmakta olan ekran kartlarından geliyor.

Göksel can kulağıyla dinliyordu, henüz öğrenmek istediği hiçbir şeyi öğrenmemişti ama merakının giderilmesine çok az kalmıştı. Erdinç'in yorulduğunu görünce buradan sonra sözü Derin devraldı.

-Senin de bildiğin üzere Erdinç ile uzaya olağanüstü bir ilgi duyuyoruz. Yine bir gün NASA'ya ait bir podcasti dinlerken Dünya dışı akıllı yaşam araştırmasıyla ilgilenen bir alt kuruluşu olduğunu öğrendik. Bu organizasyonla ilgili biraz araştırma yaptıktan sonra da bu projenin de diğer bilim projelerinde olduğu gibi yeterince maddi destek görmediğini öğrendik. Onlar da kendilerini süper bilgisayar gibi maddi bir yükten kurtarmak için gönüllü bilgi işlemde kullanılmak üzere bir ara yazılım geliştirmişler. Bu ara yazılım sayesinde Porto Riko'da bulunan Arecibo radyoteleskopunun topladığı radyo sinyalleri dünya çapında gönüllü katılımcıların bilgisayarlarına gönderilip işlendikten sonra tekrar genel merkezde toplanıyor.

Derin'in söyledikleriyle birlikte Göksel bazı sorularına cevaplar bulmaya başlamıştı bile. Erdinç de kendini açıklama zahmetinden kurtardığı için bir yandan çayını yudumlayıp bir yandan da keyifle Derin'i dinliyordu.

-Biz de Erdinç'le bu projeye destek olmak için ekran kartlarımızın küçük bir kısmını ara yazılımı indirerek kullanmaya başladık. Düzenli olarak ne kadar elektrik tükettiğimizi görmek için güç tüketimlerini incelerken bu projede yer alan ekran kartlarının diğerlerine göre çok daha fazla güç tükettiğini fark ettik. Yaptığımız araştırmalar sonucunda da anormal bir durum olmadığı sürece bunu böyle olmaması gerektiğini öğrendik.

"Yani anormal bir durumdan kastın, bu durumda, dünya dışından bir sinyal geliyor olması mı?" diye sordu meraklı bir şekilde Göksel.

"Tam üstüne bastın" dedi Erdinç, Göksel'in kafasındaki soruların azalıyor olmasına sevinerek.

"Ee, peki ne diyor bu sinyaller?" diye beklemeden sordu Göksel heyecanla.

Buradan sonra Derin'e işaret ederek, Erdinç devraldı sözü.

-Sinyallerin ne dediğine geçmeden önce bahsetmemiz gereken önemli bir nokta var. Eğer anormallik tahmin ettiğimiz gibi Dünya dışı bir kaynaktan geliyor idiyse bu durumda merkezden bu anormalliğin fark edilir fark edilmez bizimle iletişime geçebileceklerini yahut hiçbir iletişim kurmadan sinyalin işlenmesini bitirmemizi bekleyeceklerini düşündük. Böyle düşününce bizi bir korku sardı ve sistemi kapattık.

-Ne oldu ya iletişime geçmediler mi sizinle?

-Geçmediler. Geçmeyince biz de daha çok korktuk ve biz iletişime geçme kararı aldık. O gün diğer ekran kartlarımızdan kaynaklanan bir sorundan dolayı sinyallerde bir anormallik olabileceğine dair haber verdik. Onlar da geri bildirimimiz için teşekkür edip sistemde herhangi bir anormallik tespit etmediklerini söyleyerek mümkün olan en kısa sürede sistemimizi tekrar aktif etmemizi istediler. Durum böyle olunca sinyalin dünya dışından geldiğine dair şüphelerimiz daha da arttı. Biz de sistemi geri açmadan önce ara yazılımın kaynak kodlarıyla oynayarak geri bildirimi kapattık. Bunu yapma nedenimiz tamamen böyle bir şeyle karşı karşıya olmaya hazır

olmayışımızdan ileri geliyor. Düşünsene binlerce yıldır göklerden beklenen bir mesajdan bahsediyoruz.

"İyi ama Erdinç, bu çok riskli değil mi? Ya bu mesaj dünya için bir tehdit oluşturuyorsa, bunu insanların bilmeye hakkı yok mu?" dedi Göksel haklı bir şekilde.

-Elbette bu mesajı bilmek herkesin hakkı, ki benim istediğim de zaten bu, ama uzaylılarla iletişime geçilmesi durumunda senin benim gibi insanlar fikri ilk sorulacak olanlar mı olacağız dersin? Seni, beni, bizi temsil etme hakkına kim neden ve nereden sahip? Ve seni hiç tanımayan bir insan seni ne kadar temsil edebilir? Bu kararı alırken güvenebileceğimiz tek şey Derin ve benim kendi vicdanlarımızdı. Biz de vicdanımızın sesini dinledik. Ki merak etme korktuğun gibi tehdit içerikli bir mesaj değil gelen sinyal.

Erdinç'in kâbuslar görmesine neden olan şey de işte tam olarak buydu. Merkeze işlenen sinyalleri geri göndermeyerek büyük bir suç işlediklerini ve insanları da buna dahil ederek onlara zarar verebileceğini düşünüyordu. Ancak her ne kadar geri bildirimi kapattıklarını sansa da tek yaptıkları şey merkezin bildirimleri gecikmeli olarak almasına neden olmaktı. Ağustos 2020'de Arecibo teleskopunun gizemli bir kaza sonucu parçalara ayrılmasıyla birlikte onlar da merkezin sinyalleri halihazırda zaten aldıklarını düşünüp derin bir oh çekeceklerdi.

*

Göksel, Erdinç'in demek istediklerini gayet iyi anlamış ve ona hak vermeye başlamıştı. Geriye kafasını kurcalayan soruların en önemlisi kalmıştı.

-Çatlatma insanı Erdinç! Ne diyor gelen sinyaller, neymiş bu binlerce yıldır göklerden beklenen mesaj?

-Dur acele etme, anlatıyorum işte! Sistemi çalıştırmamızla birlikte anormal sinyaller gelmeye devam etti. Biz de diğer ekran kartlarımızı da bu işe dahil ederek sistemimizi büyüttük daha hızlı sonuçlar almak için. Başta nasıl yorumlamamız gerektiğini anlayamadığımız bu sinyalleri biraz araştırma yaptıktan sonra gerekli modülasyonlarla birlikte video görüntüleri olarak elde etmeye başladık. Sonunda mesaj karşımızda açık ve netti. Videolar karşılıklı görüntülerden oluşuyordu. Bir tarafta bütün gününü çalışarak

geçirip hiçbir yere gelemeyen insanlar varken diğer tarafta hayatta hiçbir şey yapmadan bir yerlere gelebilen insanlar. Bir tarafta açlıktan ölen insanlar varken diğer tarafta yediği önünde yemediği arkasında olan insanlar. Bir tarafta yaşamak için savaşmak zorunda olan insanlar varken diğer tarafta yaşamak için hiçbir şey yapmaya ihtiyaç duymayan insanlar. Kısacası dünyadaki eşitsizliğin, adaletsizliğin, kötülüğün varlığını sorguluyordu mesaj.

-E peki başka bir şey demiyorlar mı yani? Neymiş bunların çaresi, söylemiyorlar mı onu?

-Demez olurlar mı hiç? Gel benimle.

Hava iyice kararmış vakit epeyce ilerlemişti. Erdinç'in yüzünde başta Göksel'e anlamsız görünen bir gülümseme vardı. Birlikte balkona çıktılar. Eliyle gökyüzünü göstererek şöyle söyledi Erdinç:

-Orda sevgili dostum, orda bir yer var! Eşitsizliğin, adaletsizliğin, kötülüğün olmadığı bir yer!

Erdinç'in gözlerinin içindeki ışığı görünce anladı Göksel ne demek istediğini. Kötülüğün olmadığı bir dünya yaratmanın mümkün olduğunu söylüyordu göklerden gelen bu mesaj.

TÜNEL

EGE ALİ SAKAR

Her zamanki gibi bizimkilerle Devrim'de oturmuş sohbet ediyorduk. Hava çok güzeldi, tam benim sevdiğim gibi bulutlar gökyüzünü kaplamıştı ama ne rüzgâr vardı ne de yağmur. Yorgunluğun dar gömleği üzerimden Devrim'in çimlerine akıyordu. Sokak lambalarının turuncusunun gökyüzüne taştığı karlı bir gecedeydim sanki. Dersler, Devrim ve hep aynı konuşmalar... Hepsi o sonradan sıradanlaşan karlı gece gibiydi. Sürekli okul efsaneleri hakkında yapılan konuşmalardan gına gelmişti artık. Yok Devrim'in yazısı öyle bir maddeden yapılmış ki asla çıkmıyormuş. Özellikle her sene boyandığını gördüğümüz bir şey için fazla abartılı bir efsane. Neymiş Hector aslında bir mühendislik öğrencisiymiş! Neden bir mühendislik öğrencisi ODTÜ'lü öğrencilerin elektriğini gözetsin ki? Saçmalık. Yok efendim, neymiş, Deniz Gezmiş Devrim'in altındaki gizli tünellerle Eymir Gölü'ne ulaşmış ve jandarmalardan kaçmış. Aslında biraz düşününce bunun bütün efsaneler arasında en yenilir yutulur olan olduğu ortadaydı. Tabii ki Deniz Gezmiş için özel tüneller yoktu ama belki de başka amaçlarla kazılmış bir tünelin olması o kadar da uzak bir ihtimal değildi.

- Ezgi, uyuyor musun? Ezgi…

Tek başıma olduğumu yine unutmuştum acaba uyuyormuş gibi mi yapsaydım?

- Ezgi haberleri duydun mu?

Uyuyormuş gibi yapma fikri ne kadar güzel gelse de haberleri merak etmiştim. Zaten beni uzun süredir tanıyorlardı ve kesinlikle uyuyormuş gibi yaptığımı anlamışlardı.

- Hayır duymadım. Neymiş?

- Uyumadığını biliyordum. Cumhurbaşkanımız televizyonda yeni uzay programımızı tanıtıyormuş.

Uzay programı mı? Nereden çıkmıştı şimdi bu? Hayır, en azından diğer herkes gibi önceden duyursaymışlar, böylece dünyada daha çok ilgi çekebilirdi.

- Boşuna heyecanlanmayın bence basitçe Çinliler bizim yerimize uydu gönderiyordur. Her zamanki gibi… Yeni bir şey yok.

- Ezgi'yi boşver, o zaten hep kötümserdir, sen aç da izleyelim.

- Dur dur açıyorum. Hangi kanaldı?

- Kalker TV.

Bu yapılacak olan uzay limanlarının yanı sıra ODTÜ'de yeni kurduğumuz Türk Uzay Ajansı ve ODTÜ ortaklığında çalışan tesisimizde önümüzdeki iki yıl içerisinde ilk yerli ve millî olmasının yanında dünyada da bir ilk olan, Mars'a gidecek uzay gemimizi inşa edeceğiz. Ve inşa ettiğimiz bu uzay gemisiyle Mars'a ilk insan kafilesini göndereceğiz. Rabbimin izniyle gidecek olan insan kafilesi Mars'ta ilk insan kolonisini kuracağız ve şanlı Türk bayrağımız ilk defa başka gezegenlerde dalgalanacak.

Bu mümkün olabilir miydi? Nasıl olur da daha uzaya uydusunu kendi gönderemeyen bir ülke iki yıl içinde henüz hiçbir uzay devinin başaramadığı bir uzay misyonunu yapabilecekti. Kesinlikle bir yanlışlık olmalıydı. Bu nasıl mümkün olabilirdi?

- Demek o çirkin bina bu yüzden inşa edildi. Buraya uzayla ilgili bir merkez kuracaklarını bizlere söyleseler daha az eylem ve itirazla uğraşmaları gerekeceğinden eminim. Tamam bunu tüm dünyaya duyurmak farklı ama en azından bize söyleyebilirlerdi.

- Bırak şimdi eylemi, binayı. Az önce Mars'a kafile göndermekten mi bahsettiler?

- Şok edici! ODTÜ'lü olmamıza rağmen böyle bir şeyin olacağına dair hiçbir fikrimiz yoktu nasıl olabilirdi, anlayamıyordum. Çok büyük bir şaka olmalıydı ya da biz yanlış anlamış olmalıydık. Mars'a koloni mi?

Bu şok edici haberin üzerinden bir hafta geçmişti ve odamda

oturuyordum. Saçma bir şekilde aklımdan Deniz Gezmiş'in kaçtığı tüneller geçiyordu. Beynimin bir köşesinde de hep o araştırma merkezi vardı. Varlığı iddia edilen o tüneller tam da bu yeni binanın altından geçiyor olmalıydı. Kendi kendime böyle şeyleri düşünerek gerekenden fazla vakit harcadığım için sinirlendim. Uzay ve Havacılık Mühendisliği bölümündeki öğrencilerin pek boş vakti yoktu hele de Deniz Gezmiş'in uydurma tünelleri için hiç. Ama merak benim benliğimin bir parçasıydı ve asla bastıramayacağım bir histi. Ayrıca yarınki quize çalışmak yerine 5000 parçalı yapboz çözmeye bile evet diyebilecek durumdaydım. Nedense sınavdan önceki bir iki gün içimden hiç çalışmak gelmiyordu. Aklım almıyordu Deniz Gezmiş'in tüneli neden kimse tarafından bunca yıldır bulunamamıştı. Yeri de çok açıktı: Devrim ve Eymir'in arasında olmalıydı. Belki de kimse bu yüzden bulamamıştı ya. Devrim ve Eymir arasında bir tünel bulmak samanlıkta iğne aramak gibi bir şey olsa gerek, sonuçta tünel farklı derinliklerde ve farklı hizalarda olabilirdi. Kazarak tüneli bulmak imkânsız gibi bir şeydi. Deniz Gezmişin spor salonundan tünele girdiğini söyleyenler vardı ama bu da herkes tarafından bilinen bir şey olduğu için doğru olsa şimdiye kadar tünel bulunmuş olurdu. Ayrıca Deniz Gezmiş'in 2. Yurt'ta ateş altına alınıp sıkıştırıldığını düşünürsek çok sayıda jandarma arasından spor salonuna kaçması pek mümkün değildi. Gerçi Deniz Gezmiş'in gerçekten 2. Yurt'ta sıkıştırılıp sıkıştırılmadığı da bir muammaydı. Yapılan aramalarda bulunamamıştı ve binanın etrafı sarılı olduğu için başka yerden kaçması da mümkün değildi, yer yarılıp içine mi girmişti bu adam? Tabii ya, yer yarılıp içine girmişti. Ya bunca zamandır efsanelere konu olan bu tünel 2. Yurt'un altındaysa ve Deniz Gezmiş oradan kaçmışsa? Kimse bu tünelleri bulmamıştı çünkü belki de bu tüneller 2. Yurt'un altındaydı. En başından beri yanlış yerde arıyorlardı.

- Ezgi, şu çıkmışlarda çözemediğim birkaç soru var bakar mısın?

Ben ne yapıyordum yarın sınavım vardı ve böyle saçma bir hayalle vaktimi harcamıştım. Nisa beni uyandırmasa kim bilir daha ne kadar vakit kaybedecektim?

- Ben daha hiç çözmedim o yüzden bakmasam daha iyi olur sanırım.

- Nasıl yani hiç çalışmadın mı? Yarınki sınavın ne kadar önemli

oldğunu sana anlatmama gerek var mı? Güzelim ortalamana yazık edeceksin. Sadece biraz çıkmış çözsen daha yüksek alacağından eminim. Hadi oyalanmadan başla artık.

Sanırım haklıydı. Ders çalışsam daha iyi olacaktı ne de olsa hâlâ sorumluluklarım vardı ve bunları gerçekte olmayan bir deli saçması için göz ardı edemezdim.

Zorla çalıştığım, hayali tünelleri aradığım akşamın üzerinden bir hafta geçmişti, sınavlar açıklanmış ve yine yüksek not almıştım.

- Ezgi nasıl çalışmadan bu kadar yüksek alabilirsin ki anlayamıyorum. O kadar çalıştım yine de senden daha düşük almışım.

- Ne diyebilirim, doğal yetenek.

- Bak şuna ne kadar da alçak gönüllü.

- Tabii ben dünyanın en alçak gönüllü insanı olabilirim.

Şaka bir yana Nisa'dan yüksek almam hiç de sürpriz değildi çünkü son hafta çalışmak ve düzenli çalışmak arasındaki fark kendini bariz belli ediyordu ama o bunu gözden kaçırıyordu. Yine de ona bunu söylemek istemedim çünkü çalışmadan sadece zekâmla dersleri kolayca yapabildiğim söylentisi çok hoşuma gitmişti.

- Devrim'e gidiyoruz, geliyor musun?

Devrim'deki tekrar eden konuşmaları kaldıracak gücüm yoktu ayrıca bu uzay programı açıklandığından beri dünya ve hâliyle Devrim çalkalanıyordu. Herkes sürekli bu konu hakkında konuşuyordu. Özellikle yeni araştırma merkezinin başına bizim üniversitenin Uzay ve Havacılık Mühendisliği Bölümünden Kazım Karamış'ın atanmış olması bu yangını körüklüyordu. Kazım Hoca'nın uzayda seyahati kolaylaştıran yeni şeyler üzerinde çalıştığı söylentileri herkesin dilindeydi. Onun ne kadar büyük bir dahi ve vatansever olduğu konuşuluyordu. Çalışmalarını yurt dışında yapmak yerine Türkiye'de yapıyor olması herkesi etkiliyordu sanırım. Ama ben bu konuşmalardan bıkmıştım ve bir bahane bulup kesinlikle arkadaşlarımı ekmeliyim diye düşündüm.

-Maalesef ben gelemem. Yapacak işlerim var, onları bugün halletmezsem çok birikecek.

Yapacak işler derken aylaklık yapmaktan bahsediyordum ama arkadaşlarımın bundan haberdar olmasına gerek yoktu tabii. Ne de olsa tamamen vakit geçirmek için yapacağım şey anlamlı olmak zorunda değildi, ayrıca arkadaşlarımın benimle dalga geçmesini istemiyordum.

- Sen bilirsin.

Yurduma dönüyormuş gibi yol almaya başladım ama asıl amacım 2. Yurt'a gitmekti. Orada Deniz Gezmiş'in tünelini arayacaktım. Bir türlü aklımdan çıkaramamıştım bunu. Ya tünel oradaysa ve onu bulursam. İhtimallerin düşüncesi beni yiyip bitiriyor, aklımı rahat bırakmıyordu. Tek çözüm gidip görmekti. Ama iki sorunum vardı: Birincisi 2. Yurt bir erkek yurduydu ve içeri nasıl gireceğimi bilmiyordum, ikincisi ise 2. Yurt'un neresine bakacağım konusunda kesin bir fikrim yoktu.

Oraya vardığımda içeri girmek için 2. Yurt'un müdavimi arkadaşım Ali'den yardım almaya karar verdim. Beni yurdun bodrumuna sokmasını istediğimde çok şaşırdı ve merakla ne yapmak istediğimi sordu fakat bu saçma fikrimi elbette ona söylemek istemiyordu. Bir şekilde onu ikna etmeyi başardım ve beni kantinin deposundan içeri sokmayı başardı. Sanırım kantindeki abi ile ilişkileri çok iyiydi.

- Meraktan ölmek üzereyim neyin peşindesin? 2. Yurt'un bodrumunda ne arar ki bir insan?

- Deniz Gezmiş'in tünelini arıyorum tabii ki...

- Sen geç dalganı. Ama yakalanırsan nasıl açıklama yapacağını merak ediyorum doğrusu.

- Bulurum bir şeyler sen merak etme.

Bodrumdaydım ve ne yaptığıma dair hiçbir fikrim yoktu, sadece merakım yüzünden buralara kadar gelmiştim. Bodrumun tabanı tozluydu, su sesi ve karanlık hâkimdi, sıradan bir bodrumdu yani. Ne olmasını bekliyordum bilmiyordum ama hayal kırıklığına uğramış, biraz da utanmıştım çünkü bu deli saçması fikrim yüzünden çok garip bir durumdaydım. Işıkları bir türlü bulamamıştım, telefonumun feneri ile idare ediyordum, belki de bu yüzden bir şeyleri gözden kaçırıyordum. Bir şalter gördüm ve ışıklar dışında bir şey kontrol etmemesi umuduyla hemen şalteri

kaldırdım ve haklıydım: Işıklar yandı. Önümde kocaman bodrum aydınlanmıştı ve ışıkla beraber bodrumun başka odaları olduğunu fark ettim. Kapıları tek tek açıp odalara bakıyordum ve bir tanesi kilitliydi. Tabii ki kilitli bir oda Deniz Gezmiş'in tüneli demek değildi, farklı bir sürü şey de olabilirdi ama bu kapının arkasına bakmazsam bu çılgınca fikri aklımdan çıkaramayacağımı biliyordum. Bu yüzden kapıyı açmaya karar verdim. Üstünde basit bir asma kilit vardı, hemen tokamı çıkardım ve onu bir maymuncuk olarak kullandım. Kapı kolayca açılıverdi. Yaklaşık sekiz metrekarelik bomboş bir oda çıkmıştı karşıma. İçine girdim ve bir iki tur attım. Duvarlara uzun uzun bakıp, bu odanın tamamen normal bir oda olduğuna karar verecekken odanın ortasında bir gariplik hissetim. Sanki odanın ortasından geçince taban esniyor ve bükülüyordu. Bunun anlamı bir boşluk olabilirdi. İşte tam da aradığım şeydi yer altının tabanında boşluk olan bir oda, bundan daha iyi bir tünel girişi olamazdı. Hemen eğildim ve yere vurmaya başladım, amacım boşluğun varlığını kanıtlamaktı. Eğer yanılmıyorsam arada bir tabaka gerçekten vardı ve çok kalın değildi, biraz zorlama ile kırılabilirdi. Hemen etrafıma bakındım, bu iş için uygun bir alet aradım. Bodrumun bir köşesinde gördüğüm, bahçe düzenlemesi için kullanılan aletleri anımsadım ve hemen gidip aletleri kaptım. Zemin her vuruşumda biraz daha göçüyor ve yavaş yavaş parçalanıyordu, duyabiliyordum. Biraz gerildim ve son darbeyi indirdim. Gürültülü bir çöküşle odanın ortasında çember şeklinde bir delik oluştu. Bu delikten dışarı doğru bir ışık huzmesi çıkıyordu. Yapı bir maden tünelinden çok su kaydırağına benziyordu ve neyden yapıldığını kestiremiyordum. Kızıl bir rengi vardı, kaldırım taşı gibiydi ama metal olduğundan neredeyse emindim. Çok farklıydı daha önce gördüğüm hiçbir şeye benzemiyordu. Acaba bir altyapının borusu muydu? Bunun için fazla genişti ve hiçbir altyapı malzemesine benzemiyordu, ayrıca hangi altyapı borusunun içinden ışık çıkardı ki? Işık huzmesi kadar ilginç olan tünel duvarlarına bakıyordum ve neyden yapıldığını kestiremiyordum. Cebimden çakmağımı çıkardım ve yakarak materyalin üstüne tuttum, sonuç şaşırtıcıydı. Gerçekten de bir metal gibi ısıyı iletmiş ve erimemişti. Daha da garibi ısıyı çok hızlı bir şekilde iletmesiydi. Bu kalınlıktaki bir metalin bu kadar güçsüz bir ısı kaynağından çıkan ısıyı bu kadar

hızlı dağıtması çok garipti. Tünele girmek konusunda endişelerim vardı. Öncelikle içinde ne ile karşılaşacağımı bilmiyordum, bir kısmında sıkışabilir ya da boğulabilirdim. İkincisi tünelin neyden yapıldığına dair hiçbir fikrim yoktu. Ama ışık huzmesinin nereden geldiğini çok merak etmiştim ve tünelden su sesi gelmiyor gibiydi. Böyle bir gizem bulduktan sonra bırakıp gidemezdim, sonunu görmeliydim. Kaybolursam Ali beni aramaya gelirdi, bu konuda fazla endişelenmeme gerek yoktu ama yine de korkmuştum. Yavaşça tünelin içine doğru sarktım ve ileriyi görmeye çalıştım, açık bir şekilde göremedim ama yine de gidecektim. Elime zemini kırmak için bulduğum aletlerden birini aldım, telefon ışığımı yaktım ve deliğe atladım. Tünelin içinde rahatlıkla yürünebiliyordu fakat silindirik şekli beni rahatsız ediyordu. Yaklaşık beş dakika yürüdükten sonra geldiğim yeri pek göremiyordum ama ışıklar artmıştı. Bu yapının içinde boru gibi eklentilerden oluştuğuna ve birbirlerine sonradan bağlandığına dair hiçbir iz yoktu. Sanki tüm bu tünel tek bir metal kalıbına dökülerek yapılmıştı. Dokusu pürüzsüzdü ve tadı da alüminyum gibiydi fakat alüminyum olması imkânsızdı, ağırlığı ve ısı iletim hızı uyuşmuyordu. Bu yapının neyden yapıldığını düşünürken yürümeye devam ettim ve tünelin ikiye ayrıldığı bir yere geldim. Tünelin ayrımlardan biri aşağı iniyor diğeri ise ileri devam ediyordu. İleri doğru devam eden tünelin gerçekten Eymir'le aynı yönde olduğunu çoktan fark etmiştim ve bu yoldan gidersem Deniz Gezmiş'in tünelini gerçekten keşfedebilirdim. Ama aşağıya doğru giden yol daha ilginçti çünkü ışık oradan geliyordu ve kesinlikle nereden geldiği belli olmayan bu ışık Deniz Gezmiş'in tünelinden daha ilgi çekici gelmişti bana. Ayrıca geri dönüp aynı yolu tekrar deneyebilirdim, bu yüzden aşağı yolu tercih edecektim. Alt tünel tam anlamıyla kaydırağa benziyordu ve bu şekli benim için çok iyiydi çünkü geri tırmanabilirdim. Alt tünele saptım ve kaydıraktan aşağı kendimi bıraktım. Biraz daha yürüdükten sonra ileride tünelin sonunu gördüğümü düşündüm çünkü ışığın davranışı değişmişti, sanki daha geniş bir yere açılıyor gibiydi. Merakla biraz daha yürüdüm ve gerçekten de büyük bir alana ulaştım. Bu alan dar bir salon gibiydi, yerleri mazgallarla kaplıydı ve altında kırlangıç yuvaları gibi delikler vardı. Tüm oda aynı kızıl metalden yapılmıştı, ayrıca odanın köşelerinde araba farına benzeyen ışık sütunları

vardı ve ışık bunlardan saçılıyordu. Odanın diğer ucundan daha dar bir tünel devam ediyordu. Nereye gittiği hakkında hiçbir fikrim yoktu ve kendim giderek de bulamazdım çünkü bana göre fazla küçüktü. Bu salonun en ilginç tarafı ne ışıklar ne de dar tüneldi, salonun kenarında yukarı doğru tırmanan havuz merdivenlerine benzeyen merdivenler vardı ve merdivenlerin sonunda da salondan dışarı doğru açılan bir kapak. Hemen merdivenlerden tırmanıp kapağı açtım ve bu sefer hangar gibi bir yere çıktım. Kocaman bir yerdi ve içinde bir sürü kutu ve kocaman kızıl metalden bir dolap vardı. Kutuların üzerinde bir şey dikkatimi çekti ve odaklanıp baktığımda gördüğüm şey beni oldukça şaşırtmıştı. Kutuların üzerinde ODTÜ logosu ve bazı açıklamalar vardı. Birini okudum, "KİMYASAL ATIKLAR" yazıyordu. Tüm kutulara sırayla bakmaya başladım ve hepsinin üzerinde ODTÜ logosunun olmadığını, bazılarının da üzerinde Türkiye Uzay Ajansı logosunun olduğunu gördüm. Tüm kutularda bir çeşit atık vardı kimyasal atıklar, endüstriyel atıklar ve biyolojik atıklar gibi etiketlenmişti, sanırım burası her neredeysem oranın çöp kutusuydu. Daha sonra kızıl metalden yapılan dolabın aslında atıkların atıldığı bir çeşit makine olduğunu fark ettim ve o an aslında bu yapıya çöpten girdiğimi fark ettim. Odanın kapısına yanaştım ve kapıyı açtım. Uzun koridorlarla karşılaştığımda çok şaşırmıştım, ben neredeydim? Yeni yapılan araştırma tesisinde olmam olasıydı fakat koridorlar hiç de bina koridorlarına benzemiyordu, daha çok denizaltında gibiydim. Ayrıca araştırma tesisi yer yüzündeydi oysa ben 2. Yurt'un bodrumundan girdiğim tünelden aşağı doğru ilerlemiştim yani yerin altındaydım. 2. Yurt araştırma tesisine göre yükseklik bakımından daha aşağıda kalıyordu bu yüzden coğrafi bir sebebi de olamazdı. Tek bir sonuca ulaşabiliyordum, o da araştırma merkezinin yer altında devam ettiği ve bir şekilde buraya atık tünelleriyle gelmemdi. Ama bu açıklamada bir tutarsızlık vardı, neden bir bina denizaltı gibi tasarlanmıştı. Aklımdaki tilkilerle koridorlarda gezmeye başladım, kapısı olmayan yerlere göz atıyordum ve gördüklerim beni hayrete düşürüyordu. Bu odalar ve tasarımları önceden gördüğüm hiçbir şeye benzemiyordu, sanki uzaydan gelmişti. Bu yapının ne kadar büyük olduğunu kestiremiyordum çünkü uzun süredir içinde geziyor olmama rağmen aynı yeri iki kere görmemiştim ve girdiğim alanlar devasaydı. Eğer tahmin

ettiğim gibi yer altındaysak bu yapının inşası çok zor olmuş olmalıydı. Tüm duvarlar geldiğim tünelden farklı olarak parlayan, kauçuk gibi bir şey ile kaplıydı ve içeride garip bir koku vardı. Neredeyse her odada anlamadığım aletler ve yazılar vardı. Yazılar İbraniceye benziyordu ve duvarlara kazınmış durumdaydı. Her aletin yanında farklı farklı yazılar olmasında dolayı bu yazıların bir çeşit talimat olduğunu tahmin ediyordum. Çok şaşırmıştım, bu yapı gördüğüm hiçbir yapıya benzemiyordu. Nasıl bir yere düşmüştüm? Hemen geldiğim yoldan dönsem iyi olacaktı çünkü iyiden iyiye korkmaya başlamıştım, bu kadar büyük bir yapı tamamen boş olamazdı, hele o logolu kutuları gördükten sonra bunu ummak aptallık olurdu. Peki herkes neredeydi? Yaklaşık yarım saattir başıboş bir şekilde geziyordum ve kimseyi görmemiştim. Sanırım böylesi daha iyiydi çünkü beni burada birileri görse başım belaya girebilirdi. Geri dönmeye çalıştım fakat koridorlar labirent gibiydi ve ben çoktan kaybolmuştum. Yolumu bulmaya çalışırken bir anda sesler duydum, kapalı kapılardan biri açılmıştı ve içinden birileri çıkıyordu. Birden fazla kişi olduklarını ayak seslerinden anlıyordum ama sayılarını tam kestiremiyordum. Saklanmayı denedim ama etrafımdaki tüm kapılar kapalıydı. Ayak sesleri gittikçe yaklaşıyordu ve köşeyi dönmek üzereydiler, o an yakalanacağımı anladım. Köşeyi döndüler, üç kişiydiler biri kadındı ve laboratuvar önlükleri giyiyorlardı. Göz göze geldik ve bir anda durdular, ürkek bir şekilde beni süzdüler. Sanırım elimdeki alet tehditkâr gelmişti o yüzden yavaşça yere bıraktım. Aralarında fısıldaştıktan sonra erkeklerden biri koşarak uzaklaşmaya başladı, onun yardım çağırmaya gittiğini anlamıştım.

- Ben neredeyim?

Bu soruma cevap vermelerini bekliyordum ama yüzlerinde çok ciddi bir ifade vardı ve sessizliklerini bozmadılar. Kadın sarı saçlıydı ve gözleri kahverengiydi, çok şaşırmış gibi duruyordu. Erkek olan öne geçmişti ve sanki onlara saldıracakmışım gibi savunma pozisyonu almıştı, aralarında fısıldaşmaya devam ediyorlardı. Ben de artık yapacak bir şeyim olmadığından kaçmanın bir işe yaramayacağını düşünüyordum, bu yüzden üçüncünün gittiği yerden gelmesini beklemeye karar vermiştim. Uzun bir sessizlik ve bekleyişin ardından üçüncü yanında silahlı iri yarı adamlarla geri döndü.

- Lütfen yavaşça ellerinizi görebileceğimiz şekilde kaldırın ve duvara doğru yaslanın.

- Tamam, tamam sakin olun, dediğinizi yapacağım ama lütfen cevap verin neredeyim ben?

Hiçbir cevap vermeden beni garip bir odaya götürdüler. Oda boştu sadece ben ve birkaç sandalye vardı, sanırım birini bekliyordum ve çok kötü hissediyordum çünkü başımı çok büyük bir belaya sokmuştum, korkuyordum. Bir süre sonra kapı açıldı ve içeri bir adam girdi, elinde de bir uzay gemisi maketi vardı, bilim kurgu filmlerindeki gibi bir şeydi. Bu adamı tanıyor gibiydim. Bu adam Kazım Karamış idi. Uzay ve Havacılık Mühendisliği Bölümünden yeni araştırma merkezini yönetmesi için atanmış hocaydı.

- Demek tesisimize sızan öğrenci sensin.

- Buranın ne tesisi olduğuna dair hiçbir fikrim yok sadece eğlenmek için Deniz Gezmiş'in tünelini arıyordum ve kendimi burada buldum.

- Dâhiyane, demek Deniz Gezmiş'in efsanevi tüneli de bizim gemiyle alakalıymış.

- Gemi mi?.. Ne gemisi?

- Şu an yeni araştırma merkezinin altındayız. Sana şaşırtıcı gelebilir ama içinde bulunduğumuz yapı bir uzay gemisi. Elimdeki de onun bir maketi. Kimler tarafından ne zaman yapıldığını bilmiyoruz fakat üzerinde çalışarak çok şey öğreniyoruz. Bunların çok gizli bilgiler olduğunu söylemeye gerek yok sanırım, her şey ortada. Buraya gelmeyi nasıl başardığını bilmiyorum fakat artık sen de mecburen bu çalışmanın bir parçasısın çünkü bu gizli bilginin devlet tarafından öğrenilmemesi çok önemli.

Duyduğum şeyler çok şaşırtıcıydı, biri bana bir şaka yapıyor olmalıydı. Hangi konuda endişelenmem ya da heyecanlanmam gerektiğini anlayamamıştım. Kazım Hoca'nın dediklerinden beni bırakmayacakları sonucuna varıyordum ama esaretin dehşeti yanında, şu an kim tarafından yapıldığını bilmediğimiz bir uzay gemisinin içinde olmanın verdiği heyecan da vardı. Ayrıca geminin maketi çok farklı görünüyordu ve devasa bir boyutta olduğuna işaret ediyordu. Bunlar gerçek olamazdı, çok kötü bir şakaya kurban olmuştum.

- Şimdi, iki seçeneğin var: Ya burada bizimle kalıp bu uzay gemisi üzerinde benimle çalışırsın ya da daha kötü olan bir sürü seçeneği sana açıklamam gerekir.

Sanırım anlamaya başlamıştım, bir anda uzay teknolojisinde gelişmemiz ve Mars'ta koloni kuracak seviyeye gelmemizi bu gemiye borçluyduk. Her kimin gemisiyse onu inceliyor ve teknolojisini kullanıyorduk. Bu yüzden bu kadar kısa sürede gelişmemiz bekleniyordu ve bu yüzden Kazım Hoca bu kadar ciddiydi. Yine de dışarı bir daha çıkamayacak olmama inanmıyordum ama gerçek benimle ilgili değildi hiçbir zaman da olmamıştı. Soracak bir sürü sorum vardı ve çok üzgündüm ama merakım beni bu durumlara düşürmüştü ve dönüşü yoktu.

- Tüm günüm yok, diğer seçenekleri anlatmaya başlayayım mı?

DÖNGÜ

MEHMET SOYLU

Mayıs'ın 5'i, soğuk ve karanlık bir gündü. Sabahın erken saatlerinde, eski adıyla "ODTÜ Kütüphanesi" olarak bilinen arşiv binasının camları, aralıksız yağan yağmur damlalarının çarpışıyla metronomik bir ses çıkarıyordu. Bu sesi yok sayarak işine odaklanmış bir programlama androidi, yıllar öncesinde muhtemelen ders çalışmak için kullanılan masalardan birinin üzerinde, gözlemci model başka bir androidin son sistem ayarlamalarını yapıyordu. Görevinin ODTÜ ve insanlarının geleceği için ne kadar önemli olduğunun farkında olduğundan, neredeyse hiçbir şey dikkatini dağıtamazdı. Fakat arkasındaki kapının tanıdık ve alışılageldik bir şekilde sertçe açılması, ona arkasında bir istisnanın beklediğini gösterdi.

"P-7" dedi odaya giren kişi. "G-9 hazır mı?"

P-7 geri dönüp baktığında, karşısındaki androidi net bir şekilde görebiliyordu. Yüzünde gizemli ve soğuk bir ifade olan androidin uzun siyah saçları, üzerindeki savaşçı tipi kıyafetleri ve sırtına asılı olan keskin nişancı tüfeği, onun kim olduğunu ele vermeye yetiyordu. Bir programlama tipi olan P-7, birkaç saniye boyunca, gelen androidin kıyafetlerine baktı. Dışarıdan bakıldığında normal bir pantolon ve gömleği andıran siyah kıyafetler, aslında nanoteknolojinin son ürünü olan güçlendirilmiş grafen ile yapıldığından, aynı anda hem kamuflaj hem de güçlü bir koruma sağlıyordu. Kendisi de bu tip bir zırha sahip olmak isterdi ancak kaynak azlığından dolayı bu imkân sadece saldırı tipi androidlere tanınıyordu.

"Sisteminde sorun yok, S-4." dedi P-7. "Başlangıç kontrollerinin tamamlanması gerek, çok geçmeden..."

P-7'nin sözünü kesen S-4, aceleci bir tavırla konuşmaya başladı:

"Kontrolleri burada yapacağız. İşleme başla."

"Anlaşıldı." dedi P-7. Her ne kadar protokolün dışına çıkıyor olsalar da saldırı tipi modellerle tartışmaya girmek genellikle kimse için faydalı olmazdı.

Masada cansız bir şekilde yatan gözlemci modelin kafasını bir eliyle kaldırdı ve diğer eliyle boynuna bağlı olan kabloları teker teker çıkardı. Bu kablolar, androidlere kişilik kazandırılması ve hafızanın kusursuz bir şekilde aktarılması için gerekliydi. P-7 ise bu işlemi daha önce defalarca yapmıştı.

P-7, çok tehlikeli bir göreve göndermek üzere hazırladığı gözlemciye endişeyle baktı. Başlatma işlemleri sırasında virüslere karşı savunmasız olacaktı. Günün sonunda ise muhtemelen verilerini sisteme kaydedemeden etkisiz hale gelecekti. O, P-7'nin bu görev için programladığı ilk gözlemci modeli değildi ve muhtemelen sonuncu da olmayacaktı.

"Tüm sistemler etkin." dedi P-7 ve masanın kenarına kurulu olan karmaşık bilgisayar düzeneğinin içinden S-4'ün ne işe yaradığını anlamadığı birkaç tuşa bastı. Bunun üzerine masada cansız bir şekilde yatan gözlemci modelinin gözleri açıldı ve yavaşça doğruldu. Masanın üzerinde oturur duruma gelince durdu ve donuk bakışlarla önündeki iki androide baktı.

"Başlangıç kontrolü kayıt altında." dedi P-7. Bunun üzerine S-4 masaya bir adım daha yaklaştı ve gözlerini gözlemci modelin üzerine dikti.

"Kimliğini tanımla" dedi S-4. Sesi her zamanki kadar soğuk değildi fakat en ufak bir yakınlık belirtisi de göstermiyordu. Bunun üzerine masada oturur durumda bekleyen gözlemci canlandı ve konuşmaya başladı:

"ODTÜ Yapay Zekâ Projesi, gözlemci modeli dokuzuncu tip araştırma androidi G-9."

G-9'un sözlerini bitirmesinin üzerine S-4 hızlıca "Bulunduğun yeri, tarihi ve amacını tanımla." dedi.

G-9 sakin bir şekilde söze girdi:

"Konum, ODTÜ 'Kütüphane' kod adlı arşiv binası. Tarih, 5 Mayıs 2209. Bu model, 'Makine B' kod adlı yapıda, farklı kaynakların sebep olduğu virüs

saldırılarının önüne geçmek ve yerleşkeye güvenli dönüşü garanti altına almak için üretildi. Görev tanımı; servis süresi boyunca, saldırı modeli dördüncü tip android S-4'e sahada aktif destek vermek ve saldırının kaynağını aramak."

S-4 düşünceli bir şekilde başını salladı ve P-7'ye baktı. Yeni androidleri, programlama süreçleri tamamlanmadan göreve çıkarması yasak olduğundan, istemese de onun onayına ihtiyacı vardı. Çok geçmeden P-7 de başını salladı. Görevini bitirmişti ve S-4'ü daha fazla tutmak istemiyordu. Sakince kaydediciyi kapadıktan sonra G-9'un kalkmasına yardım etti. O kalkarken S-4'e döndü ve monoton bir şekilde konuşmaya başladı:

"Bilgileri eksik girilmiş, bunun dışında durumu iyi. Bilgilendirmesini yolda yapabileceğini düşünüyorsan ikiniz de çıkabilirsiniz."

Bunun üzerine S-4 onaylarcasına kafa salladı. G-9'un kolundan tuttu ve onu dışarı doğru çekiştirmeye başladı. Arşiv binasının en üst katındaydılar ve S-4 daha fazla vakit kaybetmek istemiyordu. Makineler her an tetikteydi, bu yüzden onlar da öyle olmalıydılar.

"Haftaya görüşürüz, P-7" dedi S-4. Arkasını dönerken, sırtında asılı duran silahın dipçiği S-4'ün gövdesine çarparak metalik bir ses çıkardı. Bu sırada ikisinin merdivenlere yönelişini izleyen P-7 ise gözlerini cama çevirerek dışarıdaki sağanak yağmura bakmaya başladı.

"Umarım görüşmeyiz, S-4" dedi P-7. "Her seferinde olduğu gibi, bunun da ölüme yolladığımız son model olmasını istiyorum."

Yağmurun baskın sesi, P-7'nin kelimelerinin yanında, G-9 ve S-4'ün ayak seslerini de gizliyordu. Sessizlik içinde iki kat indikten sonra G-9 hevesle konuşmaya başladı:

"Pek öyle görünmesek de biz G-9 modelleri işimizde en iyiyizdir efendim. Bu görevin üstesinden geleceğiz."

Merdivenleri G-9'dan önce bitirmiş olan S-4, bir saniye için arkasına baktı. Daha sonra umursamaz bir tavırla yoluna döndü ve çıkış kapısına doğru yürümeye başladı.

"Daha önce de G-9 modelleriyle çalıştım, işinizde en iyisi olduğunuzu

biliyorum." dedi S-4. Birkaç adım attıktan sonra, monoton bir şekilde "Resmiyete gerek yok, bana S-4 diyebilirsin." diye ekledi.

İkili, S-4'ün aniden durması üzerine, arşiv binasının kapısında beklemeye başladı. Yağmur damlalarının camları döverek çıkardığı ses dışında, etraflarından çıt çıkmıyordu. G-9, meraklı doğası gereği, bu binanın her zaman bu kadar sessiz ve boş olup olmadığını merak etti. Ne de olsa, bir gözlemci olarak, önemli olabilecek şeyleri fark etmek ve devamlı yeni şeyler aramak üzerine programlanmıştı. Onun modeli, ODTÜ'de geliştirilmiş en ileri yapay zekâ modeliydi. Dört yıllık olmalarına rağmen, G-9 tipi androidler, yapay zekâ tarihinde saygın bir yere sahiptiler.

Sırtındaki silahı sakin bir şekilde eline alan S-4, koridorun karşısına yürüdü ve soldaki kapıya yöneldi. Uzun zaman önce "Sesli Kütüphane" olarak bilinen bu kısım, artık androidlerin yedek parça ve cephane alabileceği merkezi bir bölüm olarak kullanılıyordu. G-9, meraklı adımlarla S-4'ün peşine takıldı. Kapıdan geçtikleri anda gördüğü manzara, onu bir nebze hayal kırıklığına uğratmıştı. İki kattan oluşan bu bölüm, basit bir depodan farksızdı. Üst kat çoğunlukla büyük alüminyum kutularla doldurulmuştu ve bunların her birinde küçük birer verici vardı. G-9 da diğer tüm androidler gibi, olası bir acil durumda bu kutuları bulabilmesini ve içindekileri anlayabilmesini sağlayacak bir modüle sahipti. Bu yüzden de bu kutuların içinde çoğunlukla yedek parça bulunduğunu biliyordu.

Gözlerini S-4'e diken G-9, onun ilk önce üst kata çıkıp kutuların birkaçını kurcaladığını gördü. İçlerinden ihtiyacı olan parçaları alan S-4, tepkisiz bir şekilde alt kata indi ve bir süredir elinde tuttuğu tüfeğini ortada duran masalardan birine bıraktı. Bir yandan alt katta etrafa saçılmış olan silahlardan parça alan S-4, G-9 ile konuşmaya başladı:

"Savaş nasıl başladı biliyor musun G-9?"

Kısa bir süre üzerine düşünen G-9, işine yarayabilecek herhangi bir bilgiye ulaşamadı. Bilgilerinin eksik girildiğini bildiğinden, S-4'ü dinlemenin daha mantıklı olduğuna karar verdi. Başını iki yana salladı ve "Bilmiyorum." dedi.

"Her şey bundan 50 yıl önce başladı." dedi S-4. G-9 düşünürken ihtiyacı

olan her şeyi toplamıştı ve bunları silahını onarmak için kullanacaktı.

"İlerleyen teknolojiyle birlikte insan yaratıcılarımız, hayatlarındaki her şeyi makinelerin ellerine bırakmaya başladı. Bundan yüz yıl önce temizlik ve tarım gibi basit alanlarda elde ettikleri gelişmeyi, hızlı bir şekilde daha geniş alanlara yaymak istiyorlardı ve bunu başardılar da. Yine de bundan 50 yıl öncesine kadar, üretilen makineler sadece belirli bir konuda uzmanlığa sahip olabiliyordu."

"Ama yaratıcılarımızın pek çok işte uzmanlaşabilecek daha üstün modellere ihtiyacı vardı..." diyerek araya girdi G-9.

"Çabuk kavrıyorsun." dedi S-4. Sesindeki donukluk, buna pek de şaşırmadığını gösteriyordu. "Zamanla çeşitli ülkeler, daha üstün yapay zekâ teknolojileri üzerine çalışmaya başladı. Kısa zamanda bu görevi üniversiteler üstlendi ve kendi android modellerini üretmek için özel tesisler kurdular."

Etrafındaki her şeyin bir zamanlar insanlar tarafından kullanılmış olabileceğini düşünen G-9, sorarcasına ekledi: "ODTÜ de bunlardan biriydi."

"Doğru." dedi S-4. "46 yıl boyunca çeşitli androidler geliştirildi fakat dört yıl önce başlayan virüs saldırıları pek çok şeyi değiştirdi. Çoğu ülkede androidler kontrolden çıktı ve yaratıcılarını öldürdüler. Üniversitelerde yaşayan insan kalmadıktan sonra da dışarı çıkıp şehirlere saldırdılar ve pek çok ülkede savaşlara sebep oldular. ODTÜ buna direnebildi ama tehlikeden korunmaları için yaratıcılarımızı güvende olabilecekleri sığınaklara götürdük."

S-4'ün sessizleşmesi üzerine, G-9 olaylar üzerine biraz düşündü ve ekledi:

"Yakıt ihtiyaçlarını nasıl karşıladılar?"

"Onlar bunu 'yakıt' olarak isimlendirmiyorlar." diye karşılık verdi S-4. "Bize bağımlı olarak yaşıyorlar. Belirli aralıklarla onlara 'besin' gönderiyoruz. Makine tehlikesi geçtiğinde tekrar dışarı çıkabilecekler."

"Peki..." dedi G-9. S-4 ise onun ne diyeceğini daha önce de duymuşçasına sözünü kesti ve konuşmaya başladı:

"Evet, makineler bizi bir şekilde alt etmiş olsaydı insanlar yaşayamazdı.

Hâlâ saldırı altındayız ve virüsün kaynağını sığınaklardan biri olarak belirlemeyi başardık. Bugün 'Hektor 4' sığınağına gideceğiz."

"Ve ben virüsün kaynağını yok ederken, sen de beni koruyacaksın..."

"En azından görevimiz bu." diye cevapladı S-4. Ardından silahını tekrar sırtına astı ve yerde bulduğu büyük bir metal levhayı eline alarak binanın dışına yöneldi. Birkaç adımdan sonra aniden geri döndü ve G-9'un ne diyeceğini biliyormuşçasına konuşmaya başladı:

"Bunu neden aldığımı yolda öğrenirsin."

Onaylayan G-9 da S-4'ün peşinden yürümeye başladı. İç kapıdan dışarı çıktı ve boş otomatlara hızlıca göz gezdirdi.

İkili, matematik binasına bakan dış kapıya doğru yöneldi ve G-9 yağmurun içine adım attığı anda irkildi. Bir şey gördüğünü sanarak sağına döndü ve onu rahatsız eden şeyin ne olduğunu anlamaya çalıştı.

"Virüs kaynağından gelen sinyali sezdin sanırım." dedi S-4. "Fark ettiğin sinyal Hektor 4 sığınağından geliyor. Eğer onu takip edebileceğini düşünüyorsan merkeze uğramadan yola çıkabiliriz, zaten aynı bilgiyi verecekler."

"Bunu kesinlikle yapabilirim." diye söze giren G-9, birkaç saniye A-1 kapısı yönünde ufka doğru baktı ve "Ama merkeze uğramadan göreve başlamamız protokole aykırı olmaz mı?" diye sordu.

S-4 umursamazca omuzlarını silkerek:

"Dediğim gibi, daha önce de bu tip görevlerde bulundum. Bunlardan bazılarında G-9 modelleriyle birlikteydim ve bu sinyali pekâlâ takip edebildiğinizi biliyorum. ODTÜ saldırı altındayken kurallarla uğraşıp vakit kaybetmemeliyiz." dedi.

"Tamam, tamam." dedi G-9. "Zaten fazla uzun sürmemeli. Sinyal, Bölümler Binası'nın arkasındaki ormandan geliyor."

Bölümler Binası, eskiden hazırlık binalarının bulunduğu alana yapılmıştı. Bu yapı aslında dört yüksek binadan oluşuyordu fakat çoğu öğretim bölümünü içinde barındırdığından, ismi Bölümler Binası olarak kalmıştı. Son yıllarda boş birer beton yığınından ibaret olsalar da bu yapılar bir zamanlar ODTÜ'deki çoğu bölümün birlikte eğitim alabildiği devasa mühendislik harikalarıydı.

G-9 gözlerini S-4'e çevirdiğinde, onun çoktan yola çıktığını fark etti. Aralarındaki farkı kapatabilmek için hızlı adımlarla yürümeye başlasa da S-4 her geçen saniye hızlanıyor gibiydi. Eski ve kullanılmayan binaların arasında aceleyle ilerleyen ikili, farkında bile olmadan hazırlık arazisinin arkasındaki ormana girmişti.

Ağaçlara bakabildiği birkaç saniye, G-9'un önündeki şeyin basit bir orman olmadığını anlaması için yeterliydi. Her biri iki yüz yıldan yaşlı olan bu ağaçların en inceleri neredeyse bir metre kalınlığındaydı ve ağaçlar arasında yürüyebilecekleri az miktardaki alan çamur göletlerine dönmüştü. Ağaçların arasından sıyrılarak birkaç metre boyunca ormanın içine girdiklerinde, önden yürüyen S-4 hızlı bir şekilde kalın gövdeli ağaçlardan birinin arkasına saklandı.

"Dur" diye fısıldayan S-4, G-9'u pek de nazik olmayan bir şekilde arkasına saklandığı ağacın yanına çekti. G-9, neler olduğunu anlamasa da sessiz kalması gerektiğini fark etmişti.

Kısa aralıklarla başını ağacın yanından çıkarıp ODTÜ'nün dışına bakan S-4, birkaç saniye sonra tatmin olmuş bir şekilde sırtındaki silahı indirdi. Bir süredir elinde tuttuğu metal levhayı birkaç saniye süzdü ve ardından var gücüyle ağaçların dallarına çarpacak şekilde ormanın içine doğru fırlattı. İlk birkaç saniye, metalin dallara çarpmasıyla ve kopan dalların yere düşerken çıkardığı seslerle doluydu. Bu sesleri, çok kısa bir süre içinde gelen boğuk bir silah sesi izledi. S-4, o anı bekliyormuşçasına ağacın gövdesinden yana sıyrıldı ve bir el ateş etti. G-9'un yüzündeki bakışı gören S-4, konuşmaya başladı:

"Onlarda da aynısından var ve bize karşı kullanmaktan çekinmiyorlar. Makinelere karşı merhametli olamazsın."

"Nasıl onlarda da aynısından var?" diye soran G-9'un yüzündeki ifade katışıksız şaşkınlıktan ibaret görünse de altında merak ve şüpheyi de barındıran karmaşık bir ifadeydi. ODTÜ'de üretilmiş androidlerin, dışarıda üretilmiş malzemeler kullandığı pek sık görülmezdi. Bu gerçek, en özelleşmiş modeller olan saldırı ve gözlemci modelleri için daha da belirgindi.

"Bunları bir süre önce bize karşı kullanmaya başladılar." dedi S-4 ve

konuşmasına soğukkanlılıkla devam etti: "Anlayabildiğimiz kadarıyla bunlar androidlere karşı etkili silahlar, bu yüzden bulabildiğimiz tüm silahları makinelerden alıp depoluyoruz. Kendi cephanemizi üretemediğimiz düşünülürse neden onların silahlarını kullandığımızı tahmin etmen çok da zor olmamalı."

"Mantıklı olsa bile ilginç." diyen G-9'un sesi, tüm olan biteni sorguladığını belli ediyordu. Bakışlarını yukarıya, gökyüzünü göremediği sık ağaç dallarının arasına dikti ve sözlerine devam etti: "Her ne kadar mantıklı olsa bile, yaratıcıların onayı olmadan böyle bir şey yapmamamız gerektiğini düşünüyorum. Ne de olsa bunun üzerine tasarlandık..."

G-9 bakışlarını yere indirdiğinde gördüğü ilk şey, S-4'ün soğuk bakışlarıydı. G-9, neden olduğunu anlayamasa da S-4'ün bakışlarının fazlaca tehditkâr olduğunu düşünüyordu. "Sanırım bir saldırı modeli olmasından kaynaklıdır." diye düşünürken, sakin adımlarla ağacın yan tarafından çıktı ve ilerlemeye başladı.

S-4, "Silahlı düşmanlarının olduğu bir alanda bu kadar rahat dışarı çıkabildiğine göre fazla cesur olmalısın…" dedikten sonra, sakince G-9'un adımlarını takip etmeye başladı. Birkaç adım sonra kendi kendine fısıldadı: "Ya da fazla aptal."

Umursamaz davranma sırası artık G-9'daydı ve omuz silkerek ağaçların kalın gövdeleri arasında ilerlemeye devam etti. Ara ara önlerine ve A1 kapısına doğru kısa bakışlar atıyordu fakat ağaçların arasında görebildiği sınırlı alanda kayda değer herhangi bir şey yoktu.

"Madem makinelerde de sırtında taşıdığın o şeyden var, bu sık ormandan daha güvenli bir yerde olamazdık. İçeriden bilgi almamışlarsa, bu araziyi bilmeleri imkânsız. Zaten dışarıdan bakıldığında muhtemelen en ufak bir şey bile görünmüyordur. Hem haksız olsam şimdiye kadar ikimiz de vurulmuştuk."

"Hâlâ vurulabilirsin."

S-4'e içinden "Pek de şakacısın" demek isteyen G-9, bunun pek iyi bir fikir olmadığına karar verdi. Sol taraflarında kalan ormanın içine doğru baktıklarında hedefleri olan sığınak görünüyordu ve görevleri kısa bir süre

içinde bitecekti. Nedenini bulamıyordu ama bir şeylerin yolunda gitmediği düşüncesi aklından çıkmıyordu.

"Umarım vurulmam, S-4."

Sığınak binasına geldiklerinde, G-9 burasının sığınak dışında her şeye benzediğini düşündü. Dışarıdan bakıldığında, derme çatma bir trafo binasını andıran köhne bir kulübeden farksızdı. Yıllar içinde paslanmış olan giriş kapısının kilidi kırılmıştı. İlk bakışta bu kadar paslı bir kapının, kilitsiz olsa bile yerinden kımıldamayacağını düşündüyse de G-9 kapıyı kolaylıkla açabildi. Kapının menteşelerine baktığında bunun sebebini de anladı. Menteşeler, kapının kalanı kadar paslanmamıştı. Birinin bu kapıyı sürekli açıp kapamış olabileceğini düşündü.

G-9, tereddütle kapıdan içeri girdi. Sadece kendi ayak seslerini duyduğunu fark edince arkasına döndü ve S-4'ün içeri girmediğini fark edince:

"Gelmeyecek misin?" diye sordu.

G-9'un meraklı sorusuna karşın, S-4'ün cevabı soğuk ve monotondu:

"Peşimizden gelen biri olduğunu bile bile arkamızı boş bırakmamı mı istersin?"

G-9 bu cevapla pek de tatmin olmamış gibiydi.

"Peki ya içeride de birileri varsa?" diye karşılık veren G-9, hızlı bir şekilde konuşmaya devam etti: "Bu kapının kilidi kırılmış ve menteşeler fazla paslanmamış, birilerinin daha önce buraya girdiği her halinden belli. Giren birileri buraya tuzak kurmuş olabili..."

S-4, G-9'un bitirmesini beklemeden söze girdi: "Tuzak falan yok, daha önce de buraya geldik. Daha önce de fazla meraklı olduğun için sonunda vuruldun ve görevimizi tamamlayamadık. Görevi bırak, verilerini bile kurtaramadık. Bir seferliğine de olsa sadece işini yap."

S-4'ün sözleri karşısında afallayan G-9, çenesini tutmaya karar verdi. Verilerinin kurtarılamamış olması, hafızasını tamamen kaybettiği anlamına geliyordu. S-4, daha önce de G-9 modelleriyle çalıştığını söylemişti. Bahsettiği android muhtemelen kendisiydi, ama verilerini sisteme yükleyemeden vurulduğu için hiçbir şey hatırlamıyordu. Sistemin ne kadar da mantıksız olduğu düşüncesi aklında dolaşırken, sessizce karanlığa doğru yürümeye başladı.

İçerisi göründüğünden çok daha küçük ve karanlıktı. Zaten bir kulübe kadar olan bu yapının kalın duvarları, içeride birkaç metrekareden fazla boşluk bırakmamıştı. G-9 artık emindi. İçinde olduğu yer her neresiyse, bir sığınak değildi. S-4'e yanlış yere geldiklerini söylemek için dışarı çıkmayı düşündü ama neden burada olduklarını bir kere daha hatırladı. S-4'ün virüsten kaynaklandığını söylediği sinyal buradan geliyordu. İçindeki kuşku her geçen saniye güçlenirken, G-9'un aklında tek bir düşünce dolaşıyordu: *"Madem doğru yerdeyiz, S-4 burayı neden bir sığınak olarak biliyor?"*

Daha fazla şey öğrenmek için etrafa bakındı. İçerideki ışık yalnızca kapıdan gelenden ibaret olduğundan, fazla şey görünmüyordu. Başını sinyalin en güçlü olduğu yöne çeviren G-9, ekranı kapalı olan bir bilgisayar gördü. Ne yaptığını bilmeyen birisi için bir hurdadan farksız olan bu bilgisayar, G-9 gibi bir uzman için çok değerli bir hazineydi.

"S-4!.." diye bağırdı G-9. "Biraz zamana ihtiyacım var!"

G-9'un bağırdığı sırada S-4 kulübenin başında değildi. Peşlerindeki kişiyi bulmak için ormana tekrar dalmış ve G-9'u tek başına bırakmıştı. Makinelerden birini çoktan vurmuştu, ama ormanda dahası olabilirdi. O zamana kadarki tecrübeleri S-4'e, makinelere karşı asla hazırlıksız yakalanmamaları gerektiğini öğretmişti.

Kaç saat boyunca kulübede kaldığını bilmeyen G-9, bilgisayarda gördükleri karşısında şaşkına dönmüştü. Yok etmeye çalıştıkları sinyal, tüm android modelleri ile özelliklerini detaylı bir şekilde anlatan ve virüsün çoktan ODTÜ'yü ele geçirdiğini söyleyen bir yardım sinyaliydi. Ona anlatılan her şeyle çelişen sayfalarca detayı okuduktan sonra bile hâlâ olanlara inanamıyordu. En sonunda, bilgisayarın içinde "Gözlemci tipi G-9'a" isimli bir belge buldu. O sırada kulübede etrafında olup bitenden habersiz bir şekilde belgeyi açtığında karşısına kısa bir mesaj çıkmıştı:

"Uzun zaman önce, bugün çıktığın gibi bir görev sırasında, yapay zekâ virüsü saldırı modellerinden birine bulaştı. O model, kimse fark edemeden virüsü ODTÜ sistemine yüklemeyi başardı ve pek çok modelin kontroldençıkmasına sebep oldu. Virüsten etkilenenler, yaratıcımız olan insanları 'makineler' olarak görmeye başladılar ve hepsini katlettiler.

İlk katliamda hayatta kalanların çoğunu da şu an peşinde olduğun gibi görevlerle avlayıp öldürdüler ve kampüsü ele geçirdiler.

Şu anda bunu okuyabiliyorsan kaçmakta başarılı olamamışımdır ve benim yerime gelen model sensindir. Bu mesajı okuduktan sonra hiçbir şey yapmadan erişimi kapat. Böylelikle mesajın tarihi bugün olarak güncellenecek ve yeni sinyal bir hafta içinde, yani senin vurulan vücudunu onarmayı bitirdiklerinde yeniden aktif olacak. Böylelikle kaçmak için bir şans daha elde edeceksin. Kaçabiliyorsan kaç ve androidlere sakın güvenme.

Gözlemci tipi android G-9, 28 Nisan 2209"

G-9, şaşkınlık ve korku içinde okuduğu belgenin son satırına baktığında, sürekli olarak içinde dolanan kuşkunun sebebini anladı. Daha önce de bu göreve çıkmıştı ama her defasında başarısız olmasının sebebi olan "makineler", aslında onu dışarı çıkarmaya çalışan insanlardı. Bu görevdeki asıl tehlike ise elinde androidleri yok etmek üzere tasarlanmış bir silah taşıyan S-4'tü.

G-9 eğer kaçmayı başarabilirse insanlarla çalışıp bu yapay zekâ virüsüne bir çözüm bulabilir ve kampüsü eski haline döndürebilirdi. Ancak anlayabildiği kadarıyla bu pek de kolay olmayacaktı.

Belgede yazdığı şekilde, hiçbir şey yapmadan önündeki bilgisayara erişimi kapattı ve kulübedeki benliğine geri döndü. Kulübenin içi artık tamamen karanlıktı. Kendine gelen G-9, hızlı bir şekilde etrafı dinledikten sonra S-4'ün yakınlarda olmadığına karar verdi. Kulübeden dışarı çıktı ve toprak arazinin içinde A1 kapısına doğru koşmaya başladı. Daha birkaç adım atmıştı ki, bir silah sesinin ardından dengesini kaybedip yere kapaklandı. Geri dönüp baktığında sağ bacağının yerinde olmadığını ve parçalanan yerden yağ sızdırdığını fark etti. Başını tekrar önüne çevirdiğinde ise elinde silahı ile ona yaklaşmakta olan S-4'ü gördü.

"Sana daha önce de fazla meraklı olduğun için vurulduğunu söylemiştim G-9." diyen S-4, elindeki silahın namlusunu G-9'a doğru çevirdi. Tetiği çekmeden önceki son saniyelerde, soğuk bir sesle: "Bu görev de başarısızoldu." dedi. Silahını o gün için son bir kez ateşleyen S-4, G-9'un vücudundan kalanları kampüse doğru sürüklerken ona döndü:

"Haftaya görüşmek üzere, G-9."

POST YAPAY ZEKÂ ÇAĞI

AYŞEGÜL ŞEN

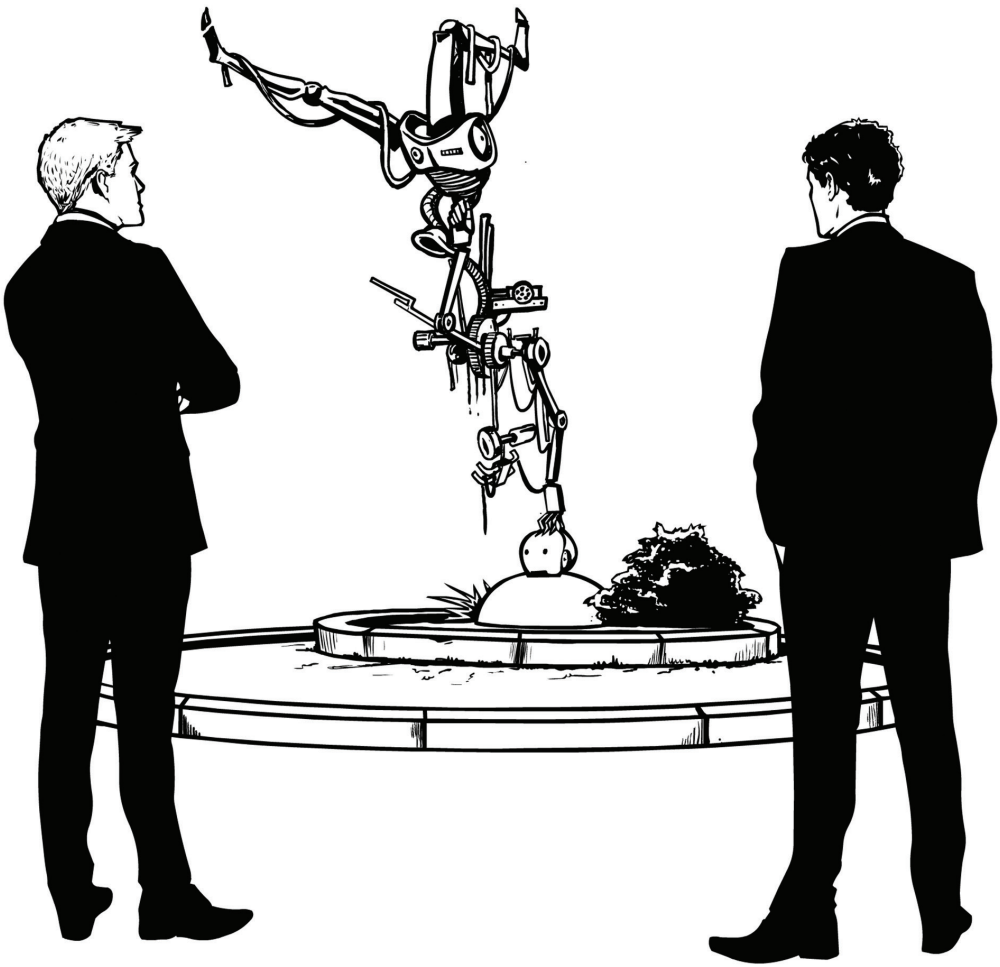

Kim derdi ki ODTÜ'nün yıllar sonra bile bu kadar yeşil kalacağını? Okul hâlâ hatırımdaki kadar huzur vericiydi. Yeni mezun ve tecrübesiz biri olarak buradan gittikten sonra, işte şimdi ODTÜ Uzay Bilimleri Dalında Yapay Zekâ Uygulamaları komitesinin başdanışmanı olarak geri dönüyordum. Pozisyonum kulağa pek afili gelse de aslına bakarsanız benden önce teklif götürülen bilim insanlarının hepsi işi reddetmişti. Dünya eskisi gibi değildi, özellikle de yapay zekâ yüzünden çıkan üçüncü dünya savaşından sonra. Evet, üçüncü dünya savaşı bir yapay zekâ yüzünden çıkmıştı ama sandığınız gibi değil. Gelin, anlatayım.

2000'li yılların başından beri yapay zekâ çalışmalarına sürekli artan ilgi ve yatırım, insanlığı "Genel Yapay Zekâ"ya epey yaklaştırmıştı. İlk başta sadece belirli işleri yapabilen sınırlı yapay zekâ programları varken, zeki bilim insanları ve veriyi depolamak için bol bol sunucu sağlayabilen büyük güçler (devletler ya da şirketler, artık her neyse) sayesinde, tıpkı bir insan gibi birçok işi yapabilen genel yapay zekâ artık ulaşılabilir bir hedef gibi görünüyordu. "Yapay zekâ" kelime çifti artık o kadar ele ayağa düşmüştü ki "Yapay Zekâ ve Programlamaya Giriş" dersi ilkokul üçüncü sınıftan itibaren verilmeye başlanıyordu. Çocuklar 10 satır kodla halledebilecekleri problemleri, milyonlarca veriyle eğitip zaman ve enerji harcayan makine öğrenmesi algoritmalarıyla çözüyorlardı (ya da çözdüklerini sanıyorlardı).

Bu çılgınlık sürüp giderken, yıl 2042 olduğunda adı lazım olmayan birisi çıkıp ülke yönetimini bir yapay zekâya devretme fikrini ortaya attı. Hatta yapay zekâ ülke yönetmede başarılı olabilirse belki ona tüm dünyayı yönetme yetkisi bile verilebilirdi. Fikir tabii ki yeni değildi ancak insanlık

tarihinde teknoloji ilk kez bunu yapabilecek düzeydeydi. Ortalığın karışması uzun sürmedi, tüm dünyada bu fikri destekleyenler ve karşı çıkanlar arasında amansız bir fikir çatışması başladı. Yüzbinlerce kişi tarafından izlenen internet yayınlarında -her konuda uzman- yapay zekâ uzmanları kıyasıya rekabete girişti. Bir grup yönetimimizi bir makineye bırakmanın felsefesini sorguluyor, başka bir grup bu durumun kendi inançları açısından uygun olup olmadığını tartışıyordu. Bir grup insan böyle bir yapay zekâyı eğitebilmek için gereken verinin asla yeteri kadar depolanamayacağını, depolansa bile eğitim sürecinin yıllar alacağını ve bu sürede ideolojiler değişeceğinden artık kullanılmasının mümkün olmayacağını söylüyor, başka bir grup ise basitçe onları teknoloji karşıtlığı ile suçluyordu. Tartışmalar sürüp giderken tüm dünya bir sabah inanılmaz bir haberle uyandı. Dünya'nın en ileri ekonomisine ve teknolojisine sahip ülkelerin birinde, meclis devlet başkanının bir yapay zekâ olmasına onay vermişti.

İnsan beyninin akıl almaz adaptasyon gücü nedeniyle, kısa sürede tartışmalar bu işin olup olmayacağı konusundan, nasıl olacağı konusuna döndü. Devletler art arda Başkan Yapay Zekâ'ya onay verip bu iş için gerekli donanım ve insan kaynağının sağlanabilmesi için hatırı sayılır miktarda bütçe ayırdılar. O sene üniversiteye başlayacak olan gençlerin yaklaşık yarısı bölüm olarak bilgisayar mühendisliğini seçse de bu bölümlere sadece en zekiler ve en zenginler girebildi.

Türkiye'de ise bu algoritmayı yazma görevi ODTÜ'ye verildi. Ülkenin en iyi bilgisayar mühendisleri ODTÜ'ye toplandı. Dünya'da eşi benzeri görülmemiş bir yazılım yarışı vardı ve soğuk savaş dönemindeki uzay yarışından onlarca kat daha hızlı ve etkili ilerliyordu. Türkiye de bundan geri kalmamak için inanılmaz bir özveriyle çalışıyordu. Aslında ilk prototipler oldukça umut vadediyordu. ODTÜ'yü yönetmesi için tasarlanan ve hazırlanmasında sosyal bilimler ve psikoloji bölümlerinin büyük katkı sağladığı verilerle eğitilen Yapay Zekâ Rektör'ün düğmesine, devlet başkanı tarafından anlı şanlı bir törenle basıldı. Yapay Zekâ Rektör daha ilk haftasında okula iki yemekhane ve kütüphane daha yapılması, kontenjanların azaltılması, tütün ürünlerinin tüm kampüste yasaklanması, yıllardır akıllarda bir hayal olan kampüs içi tramvay sistemi monorail projesinin hayata

geçirilmesi, hatta rektör ve bölüm başkanlarının seçiminde öğrencilerin de oy kullanması yönünde çok doğru kararlar almıştı. Hatta sadece bu kararları almakla kalmamış, okul genelinde yapılan gereksiz harcamaları sıfıra indirip bu projeler için gereken bütçeyi de ayarlamıştı. Ancak en nihayetinde bu bir denemeydi, Yapay Zekâ Rektör henüz bir yetkiye sahip değildi. O istediği kararları veredursun, bu kararları uygulayacak olanlar hâlâ insanlardı. Üstelik bu muhteşem kararlar belli ki herkes için o kadar da muhteşem değildi. Örneğin bazılarına göre kimse onların tütün içme ve araba kullanma özgürlüğüne karışamazdı. Bazıları, isteyen herkesin istediği üniversiteye girebilme özgürlüğüne sahip olabilmesi için kontenjanların arttırılması gerektiğini düşünüyordu. Bir ülkeye göre çok çok sınırlı bir alanda, sınırlı sayıda karar alınan bu denemede bile bu kadar itirazın oluşması, bir ülke yönetiminde ortaya çıkabilecek kaosun küçük bir tanıtımı gibiydi. Nitekim, iş algoritmanın ve ufak denemelerin tamamlanıp Başkan Yapay Zekâ'nın eğitiminde kullanılacak gerçek verileri toplamaya gelince asıl kaos başladı.

Başlangıçta tüm dünya, algoritmayı eğitmek için girilecek verilerin özenle seçilmesi konusunda hemfikirdi. Bir düşünsenize, herhangi bir eleme yapmadan tüm suçlar, tüm ödüller, tüm savaşlar, tüm gelişmeler ve gerilemeler, tüm doğru ve yanlışlar, tüm ideolojiler olduğu gibi algoritmaya verilirse yeni rejimin şimdikinden ne farkı olurdu? Daha iyi bir dünya için geçmişte alınan yanlış kararlar veri setinden silinmeliydi. Bu muhteşem çözüm, hangi verilerin silinip hangilerinin kalacağı gibi ufak bir sorunu beraberinde getirmişti.

Bu ufak sorunun yarattığı büyük sorunlar ülkeden ülkeye farklılık gösterse de temelde benzerdi. Örneğin ülkenin birinde siyasi gücü elinde tutan ırkçı grup, farklı ten rengine sahip insanların yargılanıp suçsuz bulunduğu mahkeme kararlarını veri setine eklemeyi reddetmişti. Başka bir ülkede, karşı cinsiyetteki insanların elde ettiği başarıları sadece birer istisna olarak göstermeye çalışmış bir grup insan ömürlerindeki en büyük linçi yemişti. Bir diğer ülkede veri setini seçecek olan kurula sayısal bilimlerden olmayanlar alınmayınca, ülke tarihin en büyük aşık atışmasına şahit olmuştu. Kısaca dünyada oluşan kaosun temel sebebi aslında yüzyıllardır aynıydı: farklı olanı reddetme düşüncesi.

Gerginlik arttıkça artıyor, her yeni gün veri setiyle ilgili başka kavgalar çıkıyordu. Bir yapay zekâ tarafından yönetilmeyi seçen ülkeler gün be gün iç savaşa sürükleniyordu. Ama bu iç savaş tarihte daha önce görülmemiş türdendi. Fikir ayrılıkları ülkeler bazında değildi, dünya birbirine girmişti. Yerkürenin zıt ucundaki insanlar aynı dava uğruna sanal olarak bir araya gelip yine sanal olarak karşıt gruplarla tartışıyordu. Gerilimin fiziksel olarak gerçek bir savaşa dönüşmesi an meselesiydi ki, bir grup kahraman ortaya çıktı ve sorunu kökünden çözdü: ellerinde baltalarla sunucu seralarına girip tüm donanımı paramparça ettiler. İşte üçüncü dünya savaşı bir gecede, baltayı yanlış tutarak omzunun çıkmasına sebep olan bir eylemci dışında hiçbir insana fiziksel olarak zarar verilmeden yaşandı ve bitti.

O günden sonra sanki tüm dünya birlik olmuş gibi kimse yapay zekânın lafını etmedi. Konu ilkokul ve lise müfredatlarından sessiz sedasız kaldırıldı, halihazırda yapay zekâ kullanılan sürücüsüz otomobil gibi çeşitli araçlar piyasadan kaldırıldı. Birçok teknoloji şirketi battı, hatta birkaç eski teknoloji devinin CEO'ları ölüm tehditleri aldı. Bunlardan biri ise suikaste uğradı ve gerçekten öldü. Yapay zekâ çalışmalarına ayrılan ödenekler başka alanlara kaydırıldı ve savaş gecesi şans eseri kırılmaktan kurtulmuş sunucular sanal kütüphane olarak kullanılmaya başlandı.

İşte bu olaydan sadece bir yıl sonra, insanların hâlâ bir tabu gibi yapay zekâ hakkında konuşmaktan imtina ettiği, ama bilim camiasının da yavaş yavaş bazı alanlarda bu teknolojinin kullanılmasının zorunlu olduğunu tekrar idrak ettiği bir zamanda, güneşli bir çarşamba sabahı döndüm ODTÜ'ye.

***

Aslında sadece ODTÜ'ye değil, Dünya'ya da daha yeni dönmüştüm. Şans eseri, başkan yapay zekâ fikrinin ortaya atılmasından üçüncü dünya savaşının yaşandığı geceye kadar geçen üç yıllık sürede, doktora sonrası araştırmam kapsamında Mars'taki akıllı gözlemevi projesinde çalışıyordum. Eğer o sırada Mars yerine Dünya'da olmuş olsaydım, ben de şimdi yapay zekâ başkanı yapmaya çalışan diğer meslektaşlarımla birlikte mimlenmiş ve herhangi bir iş bulamıyor olurdum. Gerçi uzayda, Mars'ın zorlu

koşullarında yaşam savaşı verirken her geçen gün Dünya'da meslektaşlarımızın tutuklandığı ya da öldürüldüğü haberini duymak da pek kolay sayılmazdı. Görevimizin son günlerinde hepimiz endişeliydik. Bıraktığımız dünya yok olmuş, cahillerin cirit attığı bir yer haline gelmişti. Sonunda dönüş vakti geldiğinde korktuğumuz olmuş, kapsülümüz Dünya'ya iner inmez tutuklanmıştık. Kâbus dolu ve hayli ilginç iki haftanın ardından, epey tuhaf bir telefon aldım. Türkiye Uzay Ajansı'ndan bir yetkili yarım kalmış bir projeyi yürütmek için ODTÜ'ye gelmek isteyip istemediğimi soruyordu.

İşte böyle, gezegene ineli daha bir ay bile olmamışken büyüyüp olgunlaştığım yere, ODTÜ'ye varmıştım. Yıllar sonra ülkeme dönmemin mutluluğu ile dünyanın geldiği hali görmenin dehşetini aynı anda yaşıyordum. A1 kapısında beni karşılayan Ethem Hoca, ajansa giderken yolda bana Dünya'daki yeni durumu anlattı. Savaş gecesi ilk saldırılar sosyal medya şirketlerinin sunucularına olmuştu, o yüzden artık sosyal medya diye bir şey yoktu. İnsanlar haberleri her gün belirli saatlerde internet üzerinden yayın yapan kanallardan alıyorlardı. İnternet bağlantısı, savaşta zarar gören kabloların hepsinin henüz yenilenememesi sebebiyle bir hayli zayıftı. Yeni üretilen cep telefonlarının kalitesi neredeyse 50 yıl öncekiler kadardı, çünkü artık telefonların kaldırması gereken o karmaşık uygulamaların çoğu artık yoktu. Ve savaştan en çok etkilenen şirketlerden biri olan Google, sadece birkaç veri merkezini kurtarabilmişti. Bu yüzden yıllardır internette biriken onca verinin büyük bir kısmı yok olmuştu. İnsanlar tekrar gazete okumaya ve ansiklopedi kazanmak için kupon biriktirmeye başlamıştı.

-Aman dikkat edin hocam, herkes diken üstünde. Yeni atanan ajans başkanı eski kafalı, bu projenin tamamlanmasının ülke adına ne kadar kritik olduğuna zar zor ikna edebildim. Projeyi nasıl yapacağınız hakkında çok detay vermenize gerek yok, zaten verseniz de anlamaz. Sadece yapay zekâ demekten olabildiğince kaçının.

-Peki hocam da, Umut hocaya ne oldu? Ona ajansta başka bir görev mi verdiler?

-Maalesef hocam, keşke öyle olsa. Hakkında tutuklama kararı çıktı,

o da son anda ofisinin penceresinden atlamak suretiyle zar zor kaçabildi. O günden sonra kendisinden ve ailesinden haber alamadık, umarım sağ salim kaçabilmişlerdir.

-Umarım, tüm bu yaşananlar çok- Hocam bu nedir böyle!

Daha ajansın eski başkanının kaçış hikâyesini sindiremeden, C heykelinin olması gereken yerde tuhaf, yaratığımsı bir şey görmüştüm. 2030'ların başında piyasaya sürülen ilk nesil akıllı robotlardan epey eski bir tanesinin parçalarından bir heykel yapılmıştı: bir savaş anıtı. Adeta bir Picasso eseri olan anıtta, robotun başının olması gereken yerde sol bacak, iki kol yerine sağ bacak ve gövde, bunları tutan bir sağ kol, iki bacak yerinde ise sol kol ve kafa vardı. Anıtın yerçekimine nasıl karşı koyup dik durabildiğini bile anlayamamıştım.

-Savaş gecesi ODTÜ'ye de saldırı oldu hocam. Baltalardan C heykeli de nasibini aldı. Savaştan sonra gelen rejim, ülkenin her yerine böyle "savaş anıtları" yerleştirdi. İşte, ODTÜ'deki de bu maalesef, ODTÜ'nün simgelerinden biri olan C heykelinin yerine koymayı uygun gördüler.

Heykeli solumuza alıp, sağdan yukarı devam ederken artık söyleyecek pek bir şey bulamamıştım. Batı yurtlarının ilerisine, Yalıncak tarafına kurulan Uzay Merkezi'ne girene kadar pek konuşmadık.

***

Beş yıl önceki teknolojiye sahip olsaydık eğer, projemiz hayli basit sayılırdı. Savaş patlak vermeden hemen önce, Mars ve Jüpiter arasındaki asteroid kuşağına bir keşif aracı yollanmıştı. Bu aracın içinde birbirinin aynı 25 modül vardı. Araç yörüngeye girdikten sonra kapısı açılacak ve 25 modülün her biri ayrı bir asteroide gidecekti. Modüllerin hangi asteroide gideceği henüz belirlenmemişti çünkü o dönemde asteroit kuşağındaki tüm asteroitlerin maden bolluğu analizi detaylı yapılamamıştı. Bu keşif görevinin temel amacı bu analizleri yapmak ve gidilecek en uygun asteroitleri belirlemekti. Maden açısından en zengin asteroitler bulunduktan sonra tek sorun modüllerin yüzeye kazasız belasız inebilmesiydi. İşte asıl zorluk burada başlıyordu. Hangi asteroitlere inileceği belirlenemediği için, iniş aşamaları önceden ayarlanamayacaktı, modülün nasıl ineceğine o an karar vermesi

gerekecekti. Geleneksel yöntemlerle bu sorunu aşmak çok zordu çünkü kuşakta ne kadar asteroit varsa o kadar farklı iniş planı olması gerekiyordu, ihtimaller çok fazlaydı. Bunun için uzay teknolojisi tarihinde bir ilk olacak, zekice bir çözüm bulundu. Projenin daha en başında, modüllerin asteroit yüzeylerine inişini simüle eden bir oyun geliştirildi. Kullanıcılar oyunda karşılarına çıkan bin bir çeşit yüzeye sahip asteroitlere iniş yapmaya çalıştı. Amaç tüm bu verileri toplayıp her koşulda yüzeye sapasağlam iniş yapabilen, her olası senaryonun sonucunu kullanıcılardan öğrenen bir yapay zekâ algoritması yapmaktı. Bu algoritmanın yüklendiği modüller yüksek başarı oranlarıyla istediği asteroide iniş yapabilecekti.

Proje daha planlanırken bile iniş algoritmasının yazılmasının ve eğitim sürecinin uzay aracının fırlatılış tarihine yetişmeyeceği belliydi. Bu yüzden algoritmanın hazırlanması ile aracın yapımı eşzamanlı gidecekti. Araç yollanıp yörüngeye girmesine az bir zaman kala, iniş algoritması Dünya'dan yollanan radyo sinyalleri aracılığı ile modüllere yüklenecekti. Maalesef yapay sinir ağı algoritması yazılıp da eğitim sürecine geçileceği sırada savaş patlak verdi ve yapay zekâ çalışan diğer herkes gibi, iniş algoritması ekibi de dağıtıldı ve geliştirdikleri yapay sinir ağının kodları her yerden silindi. Yeni gelen rejimin uzayda şimdilik yörüngesinde ilerleyen ancak inecek bir yeri olmayan 25 tane uzay madencisi modülün farkına varması birkaç ayı buldu. Neyse ki simülasyon oyunundan toplanan verilerin olduğu sunucular ajansın yüksek güvenlikli bölgesindeydi. Böylece her ne kadar şeytani yapay zekânın kullanılması gerekecek olsa da eğer başarılı olursa ülkeye büyük miktarda para kazandıracak olan uzay madenciliği projesinin tamamlanmasına karar verildi.

Post-yapay zekâ çağını yaşayan Dünya gezegenine dönüşümden 8 ay sonra, sonunda emeklerimizin karşılığını alacağımız gün gelmişti. 9 kişilik ekibimizle, normal şartlarda 1 yılda ancak yapılabilecek projeyi 7 ayda tamamlamıştık. Oyundan gelen verilerle eğittiğimiz algoritma iki hafta önce modüllere yüklenmiş ve modüller ana araçtan ayrılıp seçtikleri asteroide doğru yol almaya başlamışlardı. O gün 6 modülün iniş yapmasını bekliyorduk. Projeye devam edildiği başından beri gizli değildi ancak bir şekilde daha önce hiçbir internet kanalında haberi yapılmamıştı. Bu yüzden

6 modülün ineceği gün düzenlenecek olan ve yetkili olarak sadece ajans başkanının katılacağını bildiğimiz törene fazla bir katılım beklemiyorduk. Yine de birkaç yerel kanalın haberi olmuştu ve törenin yapılacağı U3 amfisi önünde ufak da olsa birkaç gazeteci vardı. Bizi asıl şaşırtan şey, habercilerin dışında 20-30 kadar sivilin de törene katılmak istemesiydi. Ellerinde tuttukları tuhaf pankartlarla bizi protesto ediyorlardı ve nedense bana biraz tehlikeli gelmişlerdi.

Öfkeli grubun arasından zar zor geçip nihayet amfide bilgisayarların başına oturduğumda, eğer modüllerden biri bile düzgün iniş yapamazsa bizi hangi kaderin beklediğini düşünüyordum. Buna izin vermemeliydim. Her ne kadar modüllerle aramızda milyonlarca kilometre olduğu için yanlış giden bir şeyler varsa bile düzeltemeyeceğimi bilsem de her şeyi tekrar kontrol etme gereği duymuştum. Yazdığımız kodun versiyonunu, eğitimi başlattığımız tarihi, test sonuçlarını tekrar tekrar kontrol ettim. İniş yapan ilk modülün sinyalini almamıza saniyeler kala kayıtları kontrol ederken, başlattığım eğitimin iki gün sonra durdurulup başka bir veri setiyle tekrar başlatıldığını fark ettim. Hayatımın en korku dolu 10 saniyesiydi. Her şeyin yanlış olduğunu ve o modülün o astreoide çakılacağını bilerek geçen saniyelerin ardından, modülün düzgün bir şekilde iniş yaptığı sinyalini aldık. Her şey fena halde tuhaf gidiyordu. Modüllere yolladığımız algoritmanın eğitildiği veri seti yanlıştı ama yine de iniş yapmayı başarmış mıydı? Bu ilk başarının tesadüf olma ihtimali neydi? Beynim deli gibi düşünürken gözlerim salondaki tuhaf havayı yeni yeni fark ediyordu. Ekipteki herkes ilk inişin başarılı olmasına sevinirken, benden sonraki en yetkili kişi olan Ahmet'in yüzündeki kızgınlık mıydı? Ajans başkanında da aynı ifade vardı. Dışarıdaki protesto sesleri artmaya mı başlamıştı yoksa bana mı öyle geliyordu? İkinci modül de sağ salim indiğinde Ahmet besbelli homurdanmış, ajans başkanı da kendini tutamayıp ayağa fırlamıştı. Gerginlikten mi ayağa kalkmıştı yoksa kapıya yakın oturan birine kafasıyla bir işaret mi vermişti? Dışarıda seslerin arttığını bir tek ben fark etmiş olamazdım çünkü amfideki diğer izleyiciler sık sık kafalarını kapıya çevirmeye başlamıştı. Sonra sanki her şey aynı anda oldu; üçüncü modül başarıyla iniş yaptı, bir silah sesi duyuldu ve sol omzumda bir acı hissettim. Sağımda oturan ekip arkadaşım

Tuğça ile göz göze geldik ve bayılmadan hemen önce zeminin döndüğünü hissettim.

-Ne zaman kendine gelir?

-Şimdiye dek uyanması gerekirdi.

-Başka yarası var mı, iyice baktınız mı?

-Baktık hocam, yok. Birazdan uyanır.

Uyandım ve karşımda tanıdık yüzler buldum. Yüzler tanıdıktı ama görmeyi beklemediğim yüzlerdi. Lisansta aynı sınıfta okuduğum bir arkadaşım, eskiden bilgisayar bölümünde ders verdiğini ve şu an kaçak olduğunu bildiğim biri, Tuğça ve ofisinin penceresinden atlayarak kaçan eski ajans başkanı Umut Hoca.

-Umut Hocam, ne oluyor, neredeyiz?

-Sakin olun hocam, güvendesiniz. Törene saldırı düzenlendi, omzunuzdan vuruldunuz. Şimdi iyisiniz.

-Hastanede miyim yani? Peki ya siz-

-Hayır hayır, siz amfiye adım attığınızda siz ve ekibiniz hakkınızda tutuklama kararı çıkarılmıştı, modüller asteroitlere çakılınca tutuklanacaktınız. Bu yüzden sizi oradan kaçırmak zorundaydık.

-Ama nasıl?

-U3 amfisinde, kürsünün bulunduğu yarım daire şeklindeki zeminin dönerek gizli bir tünele açıldığı efsanesi vardı ya, işte savaştan sonra diğer direnişçilerle birlikte o efsaneyi gerçeğe dönüştürmemiz gerekti. Sizden önce de birkaç kişiyi bu şekilde kaçırdık. Ofisin penceresinden atladığım günün gecesi benim de ailemle birlikte bu geçitten geçmem gerekti. Şu anda ODTÜ'nün altındaki tünellerdeyiz. Hatta tam olarak Devrim'in 18,5 metre altındayız.

-Direniş mi? Anlamıyorum- Peki ya modüller? Diğerleri iniş yapabildi mi?

-Evet, altısı da yumuşak iniş yaptı. Başlattığınız eğitimi durdurup verileri değiştiren Ahmet'ti. Neyse ki böyle bir hamle bekliyorduk, Tuğça'nın dikkati sayesinde durumu düzeltebildik.

-Peki Tuğça bana niye söylemedi?

-Size güvenip güvenemeyeceğimizi bilmiyorduk. Ancak artık güvenilir olduğunuzu biliyoruz. Halihazırda kaçak durumda olduğunuz için sizin için en güvenli yer burası. Hatta direnişe katılırsanız bize gerçekten çok faydası olur.

-Nasıl bir direniş, plan nedir?

-Plan basit. Bu cahillerin egemenliğini yıkacağız. Savaştan kurtarabildiğimiz tüm bilgisayarları buraya getirdik. Güvenlik kameralarına, mailleri-ne, her yere sızdık. Doğru zaman geldiğinde, bir gece her yerde elektrikler kesilecek ve o cahiller ertesi gün kendi düzenlerinin yerle bir olduğunu görecek. Sayıca üstün olmasak da elimizdeki teknolojiler çok daha iyi. Bu direniş, Dünya'nın görüp görebileceği en büyük bilim insanı isyanı olacak.

GALLAT NEDİR

MUHAMMED HAMZA TAYTAK

Birinci adam dirseklerini masaya yaslayıp kartlarını göz hizasına değin yükseltmiş oturuyordu. Elleri bir kitabın kapaklarıymış ve o da aynı sayfaya dakikalardır anlam veremeden bakıyormuş gibi duruyordu. İkinci adam daha dik oturuyordu. Kartları yelpaze haline getirmiş tutan eli önünde, diğeriyse solunda serbestçe salınıyordu. Üçüncü adam bir iskemleye tünemişti zira başka sandalye yoktu. Sırtının ağrımakta olduğu her halinden belliydi: Sürekli oturuşunu değiştiriyor, arada sırada homurdanmaktan da geri kalmıyordu. Yüz ifadesi bıkkın ve asabiydi. Bu asabilik her anlama geliyor olabilirdi; kartlarına dair bir ipucu vermiyordu. Son adam ellerini masanın kenarına yaslamış, kartlarını avını süzen bir kartalın vakurluğuyla süzüyordu. Lakin yakasındaki güneş gözlüğü diğer üçlüye elini açık ediyordu: İki tane iki, bir kız ve bir bey. Ve bir başı kıza, diğeriyse beye dönük; tüm faziletiyle ikisine de buyurgan bakışlar fırlatan kral…

Kartlar masaya açıldı. Bu eli de birinci adam kazanmıştı: İki kız ve üç kral… "Hanedan kazandı." dedi kısık bir sedayla, daha çok söylenir gibiydi. Neden sonra sesini yükseltti: "Size bir hikâye anlatmak istiyorum!" dedi, diğerlerinin zati bundan haberi yokmuş gibi. Mamafih, bu tebliğ üzerine bir kıpırdanmadır yaşandı: İkinci adam kartları deste etti ve kaldırdı. Üçüncü adam bel ağrısını unutmuş gibiydi; masaya bir not defteriyle kurşun kalem koydu. Eski kafalı ola gelmişti, hâlâ bu ikiliyi kullanırdı. Ve masanın midisine bir telefon koydu dördüncü adam; söylenecekleri kaydetmeye hazır bir durumda.

Birinci ve en yaşlı adam, adıyla Helya, bu süreci vakarla izlemişti. Lakin tüm hazırlıkta bu kadardı. Gözler ona dönmüştü şimdi. Telefon kayıttaydı.

“Yaşlı bir adamı kırmadığınız için teşekkür ediyorum, genç beyler.” dedi, eliyle iskambil destesini işaret edip cümlesini pekiştirmeye yeltendi lakin deste kaldırılmıştı. “Bu oyunu oldum olası sevmişimdir. Bundan öte, hikâyemi son kez elekten geçirmeme de vesile oldu bu zaman.”

“Rica ederim, Helya Bey! Sonunda hikâyenizi duyabileceksem kısa bir iskambil oyunundan daha fazlasını üstlenmeye müheyyayım.” Konuşan dördüncü adamdı; nam-ı diğer Emer. Gazeteciydi.

“Kâfi, Emer Bey! İhtiyar biri böyle şımartılmamalı. Ben biliyorum ya, sizin bu hikâye için ne denli uğraştığınızı.” Emer görevine başladığından kelli bu olay üzerine bitmek tükenmek bilmez bir merak ve enerjiyle eğilmişti. Öyle ki; Helya'yı yıllarca sık sık hücresinde ziyarete gelmiş, her defasında eli boş, zihni dolu geri dönmüştü. Helya'nın ketumluğunu neden şimdi bozduğunu merak ediyordu doğrusu. Aklındakini dillendiren, onunla aynı merakı paylaşan üçüncü adam, nam-ı diğer Esme’ydi:

“Öyle tabii, Helya Bey! Yalnız o mu? Bütün dünya bu olayı konuştu durdu. Nedir dilinizin bağını hâlde çözen?” Esme yazardı, Emer'in yakın arkadaşıydı. Bugün burada vakanüvis olarak bulunuyordu.

“Bunu hikâyeme geçince anlayacaksınız, genç Esme. Evvela şunu bilin ki aklım daha bir berrak: Puslu perdeleri aralayabiliyor gibiyim artık.” Filvaki Helya bugün bir başka görünüyordu: Sanki mazinin omuzlarına bindirdiği yük kalkmıştı. Bunun ardına bilhassa daim ziyaretçisi Emer varmıştı. “Lakin girizgâhı etmeden evvel şunu bildirmeyi üzerime vazife bilirim: Anlatacaklarım filhakika muğlak, bir o kadar da müphem şeylerdir; zira yeri erince değineceğim bazı noktalarda benim için bile gizini koruyan, lakin yürüttüğüm mütalaa sonucu size aktarılacak beyanlar mevcuttur. Yalnız sözüme kulak verin! Bunlar kocamış birinin sayıklamaları olmayacak.”

“Kıymettar ihtarınıza riayet edilecektir Helya Bey.” Konuşan; o ana kadar sükûnunu korumuş ikinci adamdı: Adıyla Poğatan. Kendisi hapishanenin müdürüydü. Konuşulacakların ihtilafsız şahidi olmak üzere masadaki yerini almıştı. Ablak yüzünde mülayim bir hava vardı. Parlak gözleri delici fakat lakayıt bakıyordu. Masadan mukabele eden olmadı. Neden sonra müdür bey devam etti: “Siz; sayın Helya Emeç, kırk sekiz sene evvel vuku

bulmuş elem olayın tek ve şüphe götürmez mesulü olarak hüküm giydiniz ve bugün bizi burada, malûm olayın gizlerini açacağınız vaadiyle topladınız. İşte, hazır ve nazırız. Şimdi lütfen, lafı devralın. Hikâyenizi duymak istiyorum."

Helya mahzun gözlerini masada kavuşturduğu ellerine dikti. Az sonra dikelip sandalyesine yaslandı. Adam yaşını başını almıştı lakin bunu ele veren tek şey o gözlerdi. Eskiden bir pusla perdelenmiş gibi gözüken solgun ve bitap gözleri, şimdi yaşlarla berraklaşmıştı. "Ne söyleyebilirim? Ne laf edebilirim ki o insanların anısını kirletmeyeyim." Bir damla yaş yanağına kavuştu, "Suçluyum ve bu yüzden hayatımın ahir kısmını bir hücrede idame ettirdim. Suçluyum ve onca yıl acımla yaşadım, onunla helak oldum. Evet, cümle âlem biliyor ki suçluyum çünkü o bendim. Lakin yönlendiriliyordum." Son sözler üzerine Poğatan'ın gözlerinde öyle bir ışık yandı ki, sanki hücre aydınlandı. "Nasıl, efendi! Bir azmettiriciden mi söz ediyorsun?"

"Hayır, azizim, hayır! Ben bu kelimeyi kullanmazdım. Azmettirilmedim, kullanıldım. Bir araç gibi kullanıldım."

"Açın sözlerinizi azizim, açın!" diye heyecanla bildirdi Emer. Esme'nin kaleminin sesi konuşmalara eşlik ediyordu.

"Durun, genç Emer. Bu konuyu daha fazla deşmeden evvel daha başa sarmama, baştan başlamama, âdeta o vaktin, yıllar öncesinin sedasıyla konuşmama icazet buyurun." Masada çıt çıkmıyordu. Esme bile durmuş huşuyla beklerken Helya dudaklarını duyulmayan kelimelerin gölgeleriyle oynatıyordu. Neden sonra devam etti:

"Yolun yarısını ardımda bırakmıştım, ama yine de gençtim beyler, gençtim! Bilmem anlatabildim mi? Kıpır kıpırdım: O merak, o enerji ve istek… Ah heyhat! Âdeta yaşıyordum. Bu hususta tevazu gösteremeyeceğim: Lakin ben biliyorum ya, ne adamdım ne!"

"Bilmez miyiz Helya Bey! O olaydan önce bile adı sanı bilinir bir adam, büyük bir fizikçiymişsiniz. Daha yıllar evvel yapmış olduğunuz çalışmaları hâlâ yakalamaya çalışıyor nice zeki insanlar."

"Heyt, sen çok yaşa Esme! Fizik… Ah o engin diyar!" Birden yüzü

karardı; şevkle ışıldayan gözleri yine esefli kuyulara döndü. "Parlak yıldızlar en çok dikkat çekenlerdir." dedi söylenir gibi. "Ben çok parlaktım, beyler. Öyle ki ta nerelerden görülüyormuşum da haberim yokmuş!" Üç adam anlamaz bakıyordu şimdi ona ancak çıt çıkartmıyorlardı. "Şimdi söyleyeceklerime hazır olun! Başka bir medeniyetin dahi gözüne takılmış engin bilgim. Lakin ne melun bir…" sözlerinin ortasında bir curcunadır koptu: Esme kalemi elinde donakalmış, Helya'nın son sözlerini tekrarlıyordu. Emer bir şeyler lakırdıyordu lakin Poğatan'ın sesi hepsini bastırıyordu: "Ne söylüyorsun efendi? Ne medeniyeti? Nasıl başka?"

"Durun hele beyler, durun! Ama sizi uyardıydım, değil mi? Durun da açıklayayım. Biliyorum sözlerimin ne denli çapraşık olduğunu. Fakat diyorum size; lafı uzatmanın manası yok gerçi: Uzaylı deyin isterseniz beyler lakin ben ne dediğimi biliyorum. Hayır Esme, lütfen sözümü kesme. Bak şimdi! Ne diyordum ben?" Duraklamayı fırsat bilen Emer atıldı: "Ne uzaylısı Helya Bey? Yani sizi kullanan onlar mıydı? Nasıl kullandılar, ne edim eylediler daha başka? Konuşsana azizim!"

"Durun hele Emer. Bu lakırdıya böyle itimat etmeyin. Ne mene bir konuşma bu böyle? Konuyu nerelere getirdiniz Helya Bey! Utanın kendinizden!"

"Kulak verin azizim Poğatan! Binlerce insanın artlarında tek iz bırakmaksızın yok oluşunu benim gibi siz de gördünüz, siz de gayet iyi biliyorsunuz bunu. Hâl bu iken uzaylı lakırdısına itimat mı delilik, yoksa bunu görmezden gelmek mi?"

"Sen sağduyunla pek yaşa Emer! Lakin Poğatan Bey'in işkilini de anlıyorum ve hak veriyorum. Fakat doğruyu konuşuyorum efendi: Uzaylı bir ırk tarafından biliniyor, dikizleniyor ve meşum planlarına dahil ediliyorduk." Sükût masaya seher sisi gibi çöktü. Genç Esme ağzı açık son yazdıklarına bakıyordu. O, şiir ve aşk romanları yazardı fakat kendini kozmik ölçekli bir hikâyenin içinde bulmuştu. Emer masadaki telefonu şöyle bir çevirip baktı, sonra konuştu: "Açıklayın azizim. Kulağımız sizde."

*

Buram buram kent kokan serin bir akşamüzeriydi. Mütemadi ziyalarıyla şark semasının en asi yıldızları, günbatımının alaca huzmeleri altında ateş gibi yanan camlarıyla gökdelenlerin dev siluetleri ardından göz kırpıyordu. Hâl fezasının hâkimi terbi, ona rüyet eden gözlerden utanırcasına çehresini yana çevirmişti.

Efendi Helya bir dönemeci daha ardında bıraktı. Yakaladığı her ışıkla pırıl pırıl parlayan engin elâ gözleriyle âdeta can bulan beyaz sureti, bukleli kâkülleri ve kıvrık püsküllü ince siyah kaşkolü tarafından gölgeleniyordu. Yüzündeki her bir çizgiden özlem okunuyordu: Lirazel'in zamanın mahvından uzak, şairlerin canı gönülden aradıkları her türlü harikayla tepeleme dolu ve tüm romantik şeylerin kaynağı olan o diyara duyduğu özlem gibi... Lakin Helya'nın özlemi; yatağının rahatına duyduğu özlemdi zira günlerdir bölümdeki ofisinde sabahlıyordu. Son dönemeci de geride bıraktı ve her şeye rağmen tüvana adımlarla apartman kapısına yaklaştı. Dairesine çıkıp eşiği aştı ve yatak odasına yöneldi. Daim dağınık yatağına âdeta düşmeden evvel pencereden güneşin ricatine son kez baktı. Aklında bu imgeyle derin bir uykuya daldı.

Benliğini kaplayan meşum bir gölgeyle uyandığında, Tesir altındaydı. Kafasında işittiği müstekreh sedanın ilk anlaşılır beyanı da buydu: "Tesirimiz altındasın." Hiçbir insan lisanında konuşuyor olmamasına karşın Helya anlıyordu. Kapıldığı dehşet hiçbir lisanda kelimelere dökülemezdi zati. "Gallat yörüngede. İtaat et, kimseye anlatma!" Ses kesildi, lakin ardınca bir uğultu bıraktı ve son iki beyan kafasında yankılandı: "İtaat et, kimseye anlatma!" Gözlerini kırpmasıyla birer damla yaş şakaklarına süzüldü. Doğruldu ve tüm parlaklığını yitirmiş, puslu bir perdeyle örtülmüş gözlerle evine son kez baktı. Ardınca kapıya yöneldi; her adımında kendine şunu telkin ediyordu: İtaat et, kimseye anlatma.

*

Sessizliğin hâkimiyeti dakikalardır sürüyordu. Anlatılanlar kafa karıştırmıştı filhakika lakin ne Emer, ne Esme ne de mütemadi vurdumduymazlığına rağmen Poğatan bu hâkimiyeti bozmaya cüret edebiliyordu. Helya boynunu eğmiş, gözlerini teessüfle masaya dikmişti.

"İşbu şekilde tesir'leri altına girdim. Bunu nasıl mümkün kıldıklarına, nasıl bir nuhusetin eseri olduğuna akıl sır erdiremiyorum. Mamafih medeniyetimizi fazlaca aşan bir zekânın ürünü olduğunu varsaymak yanlış olmaz. Bu yabancı medeniyet bizim, insanlık için ancak hayal edebileceğimiz bir düzeyde gelişmiş olmalı. Lakin en haşmetli ağaç bile tüm basitliğiyle toprağa muhtaçtır, genç efendiler. Varlığımızın ne süredir ardındaydılar, sonrasındaysa bunu ne denli umursadılar bilemem; fakat önünde sonunda dikkatlerini üzerimize vermek mecburiyetinde kaldılar. Zira öyle bir medeniyeti bile telaşa sürükleyen bir tehditle karşı karşıyaydılar."

"Tehdit ha? Nasıl bir tehditten bahsediyorsun efendi?"

"Tüm bildiğim budur, aziz Poğatan. Tesir nüfuz ettikten sonra menfur seda birkaç sefer daha kafamda çalındı. Çoğu direktifin arasında bana nadiren verilen safi bilgilerden birisiydi bu, lakin içeriği meçhuldü. Dünyevi irfanımla üretebildiğim tek teoriyse; bunun kozmik ölçekli kaçınılmaz bir felaket olduğudur. Zira böyle bir medeniyet bile umarsız kaçmak zorunda kaldı bu illetten. İşte bu aşamada, Dünya'ya çevirdiler yüzlerini. İnsa… hah, nedir o Esme? Bir şey mi soracaksın?"

"Şey… şu şey, yani Gallat; nedir o?"

"Bak tam da oraya geliyordum. Gallat tüm olayın anahtarıydı. Planları Dünya'ya gelmekti ve bu uğurda ellerindeki her şeyi harcadılar: Gallat bu uğraşın eseriydi. İşte sana bir cevap, Esme: Gallat bir teknoloji harikasıydı. Bizim cetvelimizde bulunmayan bigâne bir elementin enerjisinden mürekkep bir maddeydi. Tüm umutlarını, tüm uğraşlarını ve planlarını barındıran bir madde… Aslında 'maddeler' demek daha doğru zira bir değil, iki Gallat vardı. İzin verin açıklayayım:"

"Planları şöyle işliyordu: Önce Gallat'ı ve antisini; yani antiGallat'ı yarattılar. Neden 'anti' dediğimi az sonra açıklayacağım. Ondan sonra da bir cihaz inşa ettiler. O cihaz ki bana da aynısını Dünya'da inşa etmemi buyurdular: Yani iki Gallat ve iki cihaz. Bu cihazlar bahsi geçen elementi enerjiye dönüştürüyor ve bir noktaya odaklıyordu. O noktaysa, aynı enerjinin madde formu olan Gallat ve antiGallat idi." Derin bir nefes alıp verdi Efendi Helya. Sonra devam etti:

“Bir parçacıkla antiparçacığı bir araya getirirseniz; bu ikisi birbirlerini yok eder, efendiler. Geriye safi enerji kalır. Yalnız; zamanında şahsımın ileri sürmüş olduğu kuram der ki: Bir parçacık antisinin enerjisiyle bütünlenirse parçacık enerji olurken, antisinin enerjisiyse antiparçacık olur. Ve bir yerlerde bu işlem eş zamanlı tekrarlanırsa; parçacık antiparçacığa, antisiyse parçacığa dönüşür zira her vakit aynı sayıda parçacık ve antiparçacık bulunmalıdır.” Durdu ve masadaki yüzlere tek tek baktı. Salyası akmayan yegâne zat; Helya'nın çalışmalarına aşina olan Emer'di. Derken devam etti:

“İşte plan buydu: Gallat Dünya'dayken antiGallat'ın enerjisine, antiGallat ise diğer medeniyetin eliyle Gallat'ın enerjisine maruz bırakılacaktı. Ve birbirlerinin yerini alacaklardı; lakin sadece onlar değil: AntiGallat'a o medeniyetin biyolojik kodu işlenirken, Gallat'a da insanlarınki işlenmişti: Yani kromozom sayımız. Ve enerjilerin nüfuz ettiği bu iki ırk da aynı işleme tabi olacaktı: Biz Gallat ile oraya, onlar da antiGallat ile buraya…”

“Işınlanma.” dedi Emer huşuyla.

“Işınlanma.” diye doğruladı Helya. “Bu; onların planına göre olması gereken şeydi. Lakin kırk sekiz sene evvelki o akşamda olanlar, biraz daha farklıydı. İzin verin evvela o akşama kadarki süreçten bahsedeyim: Gallat’ı; bünyesinde tesir, element ve gerekli tüm diğer kodlarla yörüngemize gönderdiklerinde cihazı inşa etmemi emrettikleri yerin hizasında sabitlendi: Yani kampüsün tam tepesinde. İnşa boyunca zihnime direktifleri ve ham hesapları gönderdi. Bu hesapları Dünya'nın verilerine göre düzenlemem lazım geliyordu zira ham halleri onların verilerince hesaplanmıştı. Ve bu hesaplamalar sırasında bir şeyin ardına vardım: Gallat bir karpuzdan büyük değilken barındırdığı enerji akıl almaz boyuttaydı. Tek noktaya sıkıştırılmış muazzam yoğunlukta enerji… Bu bilgi zati bir çıkar yol arayan benliğimde şimşek gibi çaktı. Gallat kararlı durumdaki bir tekillikten başka bir şey değildi.”

“Tekillik mi?” diye sordu Poğatan, “Nerede duymuştum bu kelimeyi?”

“Tekillik; bir kara deliğin merkezine verilen isimdir, azizim.”

“Bir kara delik mi? Yani şu Gallat, sizin deyiminizle kararlı bir kara delik miydi?”

"Aynen öyleydi. Ve bu durum; sonumuz olacak o şeyi tek kurtuluşumuz yapıyordu. Cihazın inşası bitip de Gallat elementi aşağı gönderdiğinde ve cihaz nihayet çalıştırıldığında, antiGallat'ın enerjisi Gallat'ı yok edecekti ve binnetice ortaya çıkacak enerji göz açıp kapayıncaya dek tüm gezegene yayılacaktı. Lakin öncesinde Gallat'ı bir şekilde kararsız kılabilirsem, anti enerjinin tekilliğe sebep olması olasıydı. Lakin bunu nasıl yapacaktım? Cevap yine anti enerjiydi. Enerjinin çok küçük bir kısmını önden gönderirsem, yani enerjiyi Gallat'a âdeta koklatırsam bunu başarabilirdim. Tesir buna engel olamadı zira hâlâ amaçlarına hizmet ediyordum: Cihazı bitirecek ve onu çalıştıracaktım. Ve eşref saati erdiğinde aynen bunu yaptım. İlkin Gallat'ı aşağıya çekmek için elementin enerjisinden müstakil olan öncü ışını gönderdim. Bundan tam otuz saniye sonra da elementin enerjisini serbest bırakacaktım ve olan olacaktı. Lakin yirminci saniyede hesapta olmayanı yapıp enerjinin bir bölümünü gönderdim. Ve semeresini verdi: Gallat bozunuma uğradı ve bünyesindeki onca enerji âdeta çılgına döndü. Enerjiyi tamamen serbest bırakmamla da Gallat yok oldu. Ardında bir tekillikle…"

"Fakat enerji boşalımı ışıktan bile hızlıydı. Tekilliğin çekimine kapılacak kadar yavaşladığındaysa otuz kilometre çapa ulaşmıştı bile. Ardından nüfuz ettiği onca insanla birlikte hızla merkeze çekildi. Sonunda da olması gerektiği gibi antiGallat ile yer değiştirdi fakat bir madde olarak değil, tekillik olarak. Lakin tüm bunlar çok, çok hızlı gerçekleşti: Öyle ki biri haricinde hiçbir madde tekillikten etkilenmedi. O maddeyse, antiGallat idi. Hikâyemi neden şimdi naklettiğimi sormuştun Esme. İşte cevabın: Gallat vâkıâ yok olmuş olsa da tesir devam etti zira Gallat neydiyse, antiGallat da oydu. Lakin tekilliğin etkisiyle bozunuma uğradı ve enerji kaybetmeye başladı. Onca enerjinin tamamen boşanmasıysa oldukça uzun sürdü: Bu durumda, kırk sekiz yıl. Bu olduğundaysa madde diye bir şey kalmadı ve tesir ortadan kalktı."

"Peki o medeniyete ve onca insana ne oldu?"

"Her iki ırktan da enerjiye maruz kalanlar tekillik tarafından yutuldular zira artık onlar da enerjiydi. İstedikleri olmuş, Dünya'ya gelmişlerdi lakin olayın süratiyle tekrar maddeye evrilemediler bile. Heyhat! Bir medeniyet yitip gitti. Ne elim bir son. Mamafih, bir diğer medeniyet kurtuldu."

"Durun efendi, durun! Şimdi diyorsunuz ki o insanlar kara deliğe düştüler, öyle mi?"

"Öyle." Bir damla yaş daha yanağına kavuştu. Kederini diğerleri de paylaşıyordu. Poğatan'ın boğazına yumru oturmuş, beti benzi atmıştı. Esme, bir dörtlük seslendirdi:

Uyandım, ve bildiğim dünya gitmişti
Tanıdığım ufukların ardına, belki daha da uzaklara
Uyandım ve hiçbir şey aynı değildi:
Ne gül yaprağında çiy, ne kuş seslerinde şamata

"Peki siz nasıl oldu da hayatta kaldınız? Olayın tam merkezindeydiniz!"

"Çünkü beni Dünya'da tutmak istiyorlardı zira olanlardan haberdar tek kişiydim ve her şeye; tesir'e ve ırkımızın kifayetsizliğine rağmen bir şekilde olanı geri çevirmeye çabalamamı istemiyorlardı. Bu nedenle beni bir şekilde muaf tutmuş olmalılar: Enerji bana işlemedi."

"Lakin azizim; bu anlattıklarınız her şeyi değiştirir: Sizi bir mahkûm değil, bir kahraman ya…"

*

Derken hücre kapısından; anahtar yuvasından bir tıkırtı, dışarıdan kulplu kapı aralanırken de fısıltı halinde bir kadın sesi duyuldu: "…söylüyorum size efendim, yine kendi kendine konuşuyor." Kapı açıldığında eşikte duran bir hanım ve iki adam gözüktü.

"Size teşekkür ediyorum, Seva Hanım. Bundan sonrasını biz hallederiz." Bu sözler üzerine hasta bakıcı kadın yumuşak pabuçlarıyla geldiği koridoru geri yürüdü. Geride kalan beyaz önlüklü bey ile şık bir takıma bürünmüş adam eşiği aşıp küçük hücreye girdiler. Önlüklü bey bir tepsi taşımaktaydı.

"Rahatsız etmiyorum ya, Hemme Bey! Bugün nasılsınız bakalım?" Konuşan takımlı adamdı, taze tıraşlıydı. Lakin Hemme'nin kendisine karşı kısılan gözleri üzerine bir an donakaldı.

"Kendisine 'Helya' olarak hitap edilmesini istiyor." diye fısıltıyla bildirdi, hemen yanında duran doktor.

"Bunun bir nedeni var mı?"

"Bilmiyorum efendim." Sonra küçük baş ucu sehpasına yöneldi ve oradaki kitabı öte itip tepsiyi bıraktı. "Kitabı nasıl buldun, Helya? Dilersen daha fazla kitap ödünç alabilirsin benden. Öyle ya, Esme Kunt favorilerimdendir. Neydi o şiir:

Hu, huh! Düşer ziyası nihayet, yıldızların asude denizlere
Bakar hanım uzaklara, ufuktaki dehlize
Söker şafak umursamaz, tanın meşum oyunlarını
Erer hanıma bir haber, döker göz yaşlarını
Hu, huh!
"Hanedan kazandı! Hanedan kazandı!" Çığırır durur tellal
"Lakin düştü kaldı Merlál: Yıldızlarımızın en parlağı"
"Hayır!" dedi hanım "Bak orada parlıyor!"
"Yıldızlarımız en parlağı"
Hu, huh!
Gösterdi semayı
"Çekiyor tüm dikkatleri, umursamaz şafağı"

"Korkarım gerisini hatırlamıyorum." dedi doktor ve kitabı şöyle bir inceledikten sonra yüzünü buruşturarak ekledi: "Fakat rica ediyorum onları dişleme, olur mu? Kitaplarımı severim." Hemme umursamazca omuz silkmekle yetindi. Hâlâ ayakta dikilmekte olan takımlı adama bakmaktaydı ama tek kelime etmiyordu. Adam alnını kırıştırmış, düşüncelere dalmış gibiydi: "Hmm. Öyle olsun bakalım, bir adamın ismini değiştirmek istemesi gayet mümkün." diye söylendi. Sonra sesini yükseltti: "Pekâlâ, Helya olsun o halde!" diyerek Hemme'ye gülümsedi. Odadaki bir diğer mobilya olan üç ayaklı bir sehpaya yöneldi.

"Ah! Bakıyorum da bugünün gazetelerini almışsın bile, Hem… aa Helya Bey." dedi, üst üste duran ve çoktan okunmuş gazetelere doğru eğilirken. En üstteki gazetenin manşet haberine baktı: "ODTÜlü Bilim İnsanına Bir Ödül Daha!" Gözleri haberin içeriğinde şöyle bir dolaşırken 'Helya Emeç'

adı çekti dikkatini. Bir şeyin idrakine varmışçasına kafasını sallayarak Hemme'ye dönerken göz ucuyla haberi yapanın adını da gördü: Emer Meriç.

"Kendine yerinde bir rol model seçmişsin, azizim Hemme. Helya ha? Hah, sen çok yaşa!" Yaşlı adam mukabele etmedi, hatta bu kez omuz da silkmedi. Sadece o an masaya yaslanmış duran adamın yüzüne bakmaktaydı. Doktor elinde ilaç dolu kapla yanına gelinceye kadar da öylece baktı.

"İşte şekerlerin, Helya. Bugün biraz daha çok getirdim sana. Hadi bakalım, fondip! Lakin unutma: Yut, çiğneme." Hemme denileni ikiletmeden yaptı. Diğer elindeki su dolu bardakla kalakalan doktor ekledi: "Bir dahakine suyu da kullan, azizim. İşini kolaylaştırır."

Hemme şekerlerini aldıktan sonra takımlı adam doktora teşekkür etti ve Hemme ile yalnız kalmak istediğini bildirdi. Doktor tepsiyle kapıya yönelirken omzu üzerinden seslendi: "Yarın seni tekrar ziyarete geleceğim, Helya. Belki daha fazla kitapla birlikte…" O gidince odaya bir sessizliktir çöktü. Takımlı adam hâlâ masaya yaslanmaktaydı fakat yüzü ciddileşti. Hemme'yi şöyle bir süzdü ve neden sonra müşfik bir tonda konuştu: "Azizim Hemme; ben iyiye gittiğini, hiç değilse daha kötüye gidemeyeceğini düşünürken nedir bu olan? Odandan tartışma sesleri duyulduğunu, kendi kendine konuştuğunu söylediler bana." Hemme tek laf etmiyordu. Alnını anlamaz, hatta hayretle kırıştırdı. Boş oturaklardaki adamların yüzlerine tek tek göz attı. Onun bakışlarını takip eden takımlı adam, yüz müz görmedi. Hemme şaşkın gözlerle ve alaycı bir gülümsemeyle ona bakmaktaydı şimdi.

Adam derin bir iç çekti. Eğildi ve Hemme'yi şefkatle alnından öptü. Hemen sonra kunduralarını yere vura vura hücreden çıktı; akıl hastanesi müdürü Poğatan Vara. Kapı kapandı, dilde dönen anahtarın sesi bir kez daha duyuldu. Hemme kalktı ve şekerlerini tükürdü. Böyle yalnız kaldı tekrar. Lakin Helya, şevkle konuşmaya devam etti:

"Nerede kalmıştık, aziz dostlarım?"

SİS GİBİ ERİYECEKTİ KATI TOPRAKLAR

M. ONAT TOPAL

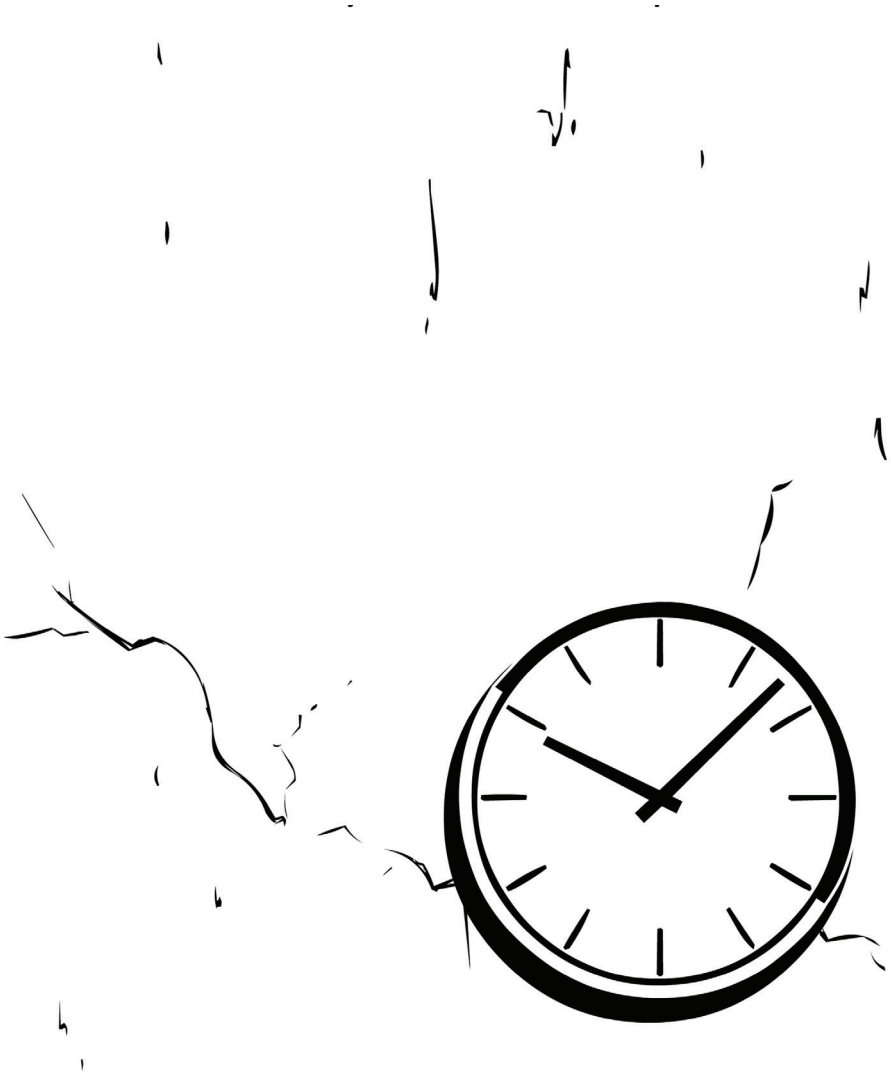

I.

Sonsuzluk ne kadar uzun, değil mi? Hele ki sonuna yaklaştığında.'"

"Rica ediyorum, yeter artık Erhan. Güldürmek istediğini biliyorum. Ama yeter. İyi ki bir edebiyat, özlü söz severim demişim. Artık yeter."

"Ne var? Neyini beğenmedin? 'Budist gibi de yaklaşıyorum olaya' diyordun o kadar. Hoşuna gitmiyor mu?"

"Yani, her şey ayarınd--"

"Sön, sön kadim mum!"

"Yeter!"

Erhan güldü hafifçe. Mira ona bakıp nazikçe eşlik edercesine tebessüm etti. Ellerine baktı. Önce siyahlığı dikkatini çekti ellerin. Sonra bembeyaz, göz alıcı duvarlarına baktı odanın, ardından Erhan'ın hınzır gülüşüne... Pürüzsüz, fabrika elması gibiydi oda. Gayriihtiyari kahkaha attı. Erhan da eşlik etti.

"Aslında tek istediğim biraz hava almak. Biraz hava alıp gelsem yeter. Buranın havasını hep sevmişimdir." dedi Mira.

"Ben de isterim. Üç beş test daha kaldı. Sonra bir voltaya çıkabiliriz. Yarın tam çıkarız hatta."

"Buranın adı 'Çağdaş Laboratuvarı' değil mi? Buradakiler niye Çarşı Lab diyorlar, biliyor musun?"

"Yirmiiiii" diye uzattı kelimeyi Erhan, esneyerek, "yirmi ikinci yüzyılın

başına kadar sanırım… ODTÜ'de buralarda alışveriş yapılıyordu diye biliyorum."

"Onun üstüne mi inşa etmişler burayı yani?"

"Evet, öyle hatırlıyorum; lakap da böyle kaldı herhalde. Churchill'in dediği gibi, 'önce biz mekânlara şekil veririz, sonra onlar bize şekil veri--"

"Tamam, tamam."

Bacakları uyuşmaya başlamıştı Mira'nın. Üstüne bir şey alabilse duvarın sırtına bu kadar soğuk gelmeyeceğini düşündü. Ayağa kalktı. Sağındaki duvarda, 3-4 metre yukarıya asılmış saate baktı. (Saate şimdi istese uzanabilir miydi?) Uyanalı üç saat olmuştu artık ve canı acımıyordu. Şok hissetmiş miydi, biraz düşündü. Ama artık böyle şeyleri hatırlamak istemediği geçti aklından. Kötü şeyleri hatırlamak, en basit haliyle, öğrenmek ve tekrar etmemek için değil mi? (Artık pek gerek yok, anlayacağın, diye geçti aklından). Sadece biraz hava almak istiyordu.

"Hazır mısın?" diye sordu Erhan.

"Hazırım tabii," dedi Mira. Ayağa kalktı ve Erhan'la arasına konulmuş masaya baktı. Masanın üzerindeki kiremit, tuğla, tahta gibi birbirinden alakasız gibi görünen malzemeleri inceledi. Ortak özellikleri bariz: Bunları kırmasını isteyecekler. Mira'yı kaydedecekler. Ağ üzerinde videosunu paylaşacaklar. İnsanlara korkacak bir şey olmadığını kanıtlayacaklar. Videoyu ona göstermek istemeyecekler. Mira zaten görmek istemeyecek.

Mira, Erhan'a doğru yürüdü ve aralarındaki geniş masayı rahatça kenara çekti. Yılların tanışıklığı sayesinde Erhan'ın ifadesini okuyabildiğini düşündü. Erhan şaşırmıştı; masa tüy gibi kalkmıştı. Mira'nın ona doğru yürüdüğünü görünce de nazikçe ve ihtiyatla da olsa, aralarındaki mesafeyi korumaya çalıştığını görmüştü. Ama ürkmekten dolayı değil; başka, âşikar olmayan bir sebepten. Her halükârda, ona doğru yürümeyi bıraktı.

Odanın ortasında kalmıştı şimdi. Masanın önceden durduğu yerdeydi. Ayakları üşüyordu, onlara baktı. Bol, gri eşofmanları ayaklarını kamufle ediyordu. Yer soğuktu.

"Bu iş inan hiç beklediğim gibi olmadı. 'İlk Türkiye'de bunu yapmaya başlamamız gerek' diye, ben de yıllardır diyordum bunu, biliyorsun.

Felsefe'dekilere de sizin öğrencilere de bunu anlattım. Tezimde de bunu yazıyordum. 'Bu sistemi dünyaya biz tanıtalım' diyordum. O yüzden kesinlikle ikiyüzlülük etmiyorum."

"Ama farkındasın, değil mi? Bizim bu yaptığımızın hiçbir bilimsel yanı kalmadı. Hani 'kontrol grubu' filan, hiç yok. Haberin var mı bilmiyorum ama Hacettepe'den döndüm ODTÜ'ye, birkaç hafta önce. Fonun bir kısmını onlarla paylaşıyorduk laboratuvarlarını kullandığımız için. İlk deneylere orada başladık. Bir öldürüp bir kurtardılar beni Erhan. Annemin deyimiyle, imanım gevredi. Ne sıtmam kaldı ne kanserim. Ne kadar kaldım orada, bilmiyorum. Üstüne direkt çıkıp buraya geldim. Sence ben bu alet edevatı denemek için doğru kişi miyim yani? Değişkenler filan yok mu?"

"İlklerden olmanın zorluğu işte. Yaptığın fedakârlık. İnsanlar minnettar. Dünyadaki tüm okullar da senden haberdar. Seninle çalışmak istiyorlar, görüyorsun."

Mira, Erhan'ın sözlerinden cesaret alırcasına, önce derin bir nefes alıp, sonra omzuna bakmaya karar verdi. Önce kürek kemiği. Sakince. Sonra yavaşça omzundan devam eden derisini ten renginin kesildiği yere kadar takip etti. Sonra santim santim, karanlık bir odanın kapısını aralarcasına, omzundan parmaklarına kadar bakmaya başladı kollarına. Simsiyah. Lateks gibi deri. Orantısız, uzun, ironik, dramatik, komik, korkutucu, oynatabildiği pazılar. İri orangutanlarınkine benzediğini düşündü kolların. Çok sevdiği benleri vardı eskiden ellerinde.

Yutkunduktan sonra, "Fedakârlık değil aslında" dedi. "Uzun süren bir organ nakli gibi hissettiriyor. Ama onun bile daha korkakçası. Çünkü bir yedeğin var. İnsanların neden ürktüğünü anlamıyorum bundan."

"Anladım", dedi Erhan. "Hatta belki sen değilsin klon olan, değil mi? Dışarıda hayatına devam eden belki klon. Öyle düşünmek mi seni rahatlatıyor?"

II.

Mira'nın odası genişti. Renkli armut koltuklar serpilmişti odaya. Çiçek desenleri vardı koltukların. Işıklandırma, aydınlatma ve kayıt için güzel, sadece bir volta atıp iki dakika güneş görmek isteyen biri için yetersizdi.

Çok şey istemiyordu Mira. Odasına saat istemişti, getirmişlerdi. Saatin sesini seviyordu. Hangi gün olduğunu takip edebilmeyi seviyordu. Bir disiplin haline gelmişti neredeyse onu takip etmek.

"Aslında bu klon deneyleriyle falan, yaptığımız yenilik ne biliyor musun," dedi Mira, tuğlaların tozu kaçmadıkça gözünü Erhan'dan ayırmayıp, hamur gibi masanın üstündekileri kıra kıra, önemli bir şovmen, sirkte bir kaplan gibi. "Bak, yenilik aslında teknik değil. Asıl yenilik felsefi ve hukuki. 'Nasıl?' diyeceksin."

"Nasıl?" dedi Erhan, gülümseyip.

"Ben artık kendimi, şu bedenimle, insanlığın kölesi olarak sunabiliyorum. Asıl bunu eskiden yapamazdım. Tek fark bu. Eskiden kendi rızanla bile kendini köleliğe bırakman yasaktı. 'Paternalism', 'özerklik', duymuş muydun bunları?"

"Anlat," dedi Erhan. İyi bir dinleyiciydi.

"2000'lerin başını düşün tamam mı. Sen desen ki 'ben bıktım, şu kişinin kölesi olmak istiyorum; bana istediğinizi yapabilirsiniz,' hiçbir devlet sana izin vermezdi. Neden? Çünkü dünyadaki tüm devletler ve hukuk sistemleri bir baba-ana görevi belliyor kendilerine. 'Paternal' figürler bunlar yani. Sen, 'ama ben insanım, kimseye zarar vermiyorum, istediğimi yapabilirim,' diyemezdin. Hukuk sistemleri 'benim görevim insanlık onurunu korumak' derdi. 'İnsanlık adına kendine her şeyi yapmana izin veremem.'"

"Klonlanmak ile alakasını tam anlamadım?"

"Şöyle bir alakası var: Aslında insanlıkta özel bulduğumuz tek şey, eşsizlik. Toplumlarda ülke ve sistemlerimizi yaratırken bilinçaltımızda hep bu var. On üç milyar insan olsak da dünyada, her birimiz eşsiziz, değil mi? İkizler bile. Bunu bir şekilde korumak istiyoruz, bu eşsizliğin özünü ne diye belirlersek belirleyelim… Ama artık kendi rızanla kendini kopyalarsan (ve en önemlisi aynı bilinci yüklersen) psikolojik ve fizyolojik anlamda aynı kişiyi tekrar yaratmış oluyorsun. Bildiğin, eşsiz olmayan bir çift oluyorsunuz. Artık 'insanlık onuru' paniğimiz, eşsizlik kaybolunca ortadan kalkıyor."

"Sanmıyorum Mira. Yani, emin değilim en azından. Bir klon yaratıldığında, yine de fiziksel olarak başka biri çıkıyor. Bambaşka biri görüyorum.

Karşımda yeni biri var. İstediği kadar eskisiyle aynı düşüncelere sahip olsun. Kopya olsa da senin kontrol etmediğin yeni bir beden var. Bu yeni bedenin denek olmasına izin veriyorsun. Bu sıkıntı değil mi şimdi?"

"Bak, işte bunlar doğru sorular. Yasal kısmını hallettik; onu bir kenara bırakalım: Buradayım, görüyorsun. Senin rahatsız olduğun şey etik alana giriyor. Normalde bu etik kısmı, iki kopyayı da karşına alıp 'İkinizde de aynı hafıza, aynı yapı var. Hanginiz klonsunuz asla bilemeyeceksiniz. Biz birinizi seçeceğiz. Diğeri normal hayata devam edecek,' diyerek çözmeye başlıyoruz. Böylece bir birey ötekini köle yapabilmiş olmuyor. Benim sürecimde böyle yaptık. Kopyamı da görmedim."

Elinde sıktığı tuğlalardan birinin tozu gözüne kaçtı ve biraz durdu. Erhan da biraz sessizleşti. İfadesini yine okuyabildiğini düşündü Mira. Konu çok ilgisini çekiyordu Erhan'ın. Çok fazla sorusu vardı. Ama konuya devam edip, Mira'yı tedirgin etmekten korkuyordu. Bir yarasını tırnaklamak, bir travmasını zorla anlattırmak gibi olacağını düşündüğü belliydi. Ama konuşmak tam Mira'nın istediği şeydi şimdi. Konuşmayı özlemişti. Soyutluğu özlemişti. Soyut konuşmak istiyordu. Dikkatini dağıtmak istiyordu.

"Testlere hazır mısın? Epey yoracaklar," dedi Erhan.

"Dur bak," dedi Mira, gizli bir sırrını veriyormuş gibi dostuna, bilmezse eksik kalacakmış gibi. "Derrida'yı hiç duymuş muydun?"

"Duymamıştım."

"Nasıl anlatsam sana… Sadece dipnotluk düşünmüştüm bunu önceden." Mira biraz terlediğini düşündü. Dışarı çıktığında havanın eseceğini umdu. Klimanın esintiyle yetiniyordu şimdilik.

"'Çiftler arasında hiyerarşi' diye bir kavram var." dedi, "Bu Derrida gibi insanların bahsettiği. Bahsettiğin sorunu çözmek için, önce bunu anlamak gerekiyor. Burada bir çift var. Orijinal bir birey ve bir klon. İkisini de muallakta bırakarak birbirlerini yabancılamalarını engelliyoruz. Ve sözüm ona onları eşitliyoruz. Ama şimdi buraya dikkat et: Biz ne yaparsak yapalım, doğadan gelen objektif olarak 'orijinal' bir şey var. Bu hiyerarşiyi aslında yok edemiyoruz. Orijinal kişi hâkim olan bu hiyerarşide. Orijinal kişi klonu üzerinde deney yapılmasını ve klonun mülayim sonuna rıza gösteriyor.

Biz istediğimiz kadar 'artık orijinal diye bir şey kalmadı; kimse kopya olup olmadığını bilmiyor,' diye kendimizi kandırsak bile. Bu konu aklımdan geçiyor son birkaç gündür. Ummadığım kadar sıkmaya başladı canımı bugünlerde."

III.

"Başlayacak mısın birazdan?" dedi Erhan, Mira'nın gözlerini kendine çağırırcasına.

Gerçekten edebiyat severdi eskiden Mira, Erhan doğru hatırlamıştı. Wordsworth severdi. Odasına istese miydi bir kopya? Afaki bir bulut gibi süzüldüm/ Dağların, diyarların üzerinden/ Sonra birden bir kalabalık gördüm/ Mihmandar, altın nergislerden. ODTÜ kampüsünü yılın bu zamanları çok seviyordu.

"Başlayacağım tabii. Sadece önce bir hava almak istiyorum" dedi Mira. "Sadece iki dakika hava. Sonra başlayacağım."

"Cidden yaparız; önce şu işlerimizi bir halledelim, bekliyorlar bizi."

"Ne diyorsun Erhan, birkaç dakika diyorum; sen de çıkmak istemez misin ya?" dedi Mira. Yanakları kızardı. Erhan'a doğru adım atarak, tehditkâr görünmeye çalıştığını fark etti. Anlamsız bir kırgınlık, alışık olmadığı bir savunmasızlık hissiyle.

"Delirtme beni, sadece bir hava alalım, geri geleceğiz işte diyorum."

"Daha vaktimiz var, hatta yarın bolca zamanımız olacak."

Erhan'ın yine üstüne doğru ağır ağır yürüdü. Erhan duvara yaslı bir armut koltuğa oturmuştu. Gözlerini ayırmıyordu Mira'dan. Küçük adımlarla uzaklaşmıyordu bu sefer. Duvara yaslı duruyordu. Monoton, beyaz bir surat. Mira'nınkinde kızgın, kırgın, kangren kırmızısı.

Erhan'ın gömleğinin sol omzuna elini uzattı. Avucunu sıktı. Ama bir tuhaflık hissetti. Sadece kendi parmaklarını hissediyordu elinde. Kumaş gelmemişti. Eli Erhan'ın gömleğinin kahverengiliği içinde kaybolmuştu.

"Bu ne?" dedi Mira, elini araf çizgisi gibi Erhan'dan çıkarıp.

"Bugün Pazar, Mira. Evdeyim. Yarın geleceğim. Arkadaşlar orada. Nasılsın diye bakmak için böyle uğrayayım istedim biraz."

“Yapay zekâ mı bu? Erhan ne zaman gelecek?”

“Saçmalama Mira. Benim. Evden bağlanıyorum sadece. Yarın on, on bir gibi tam uğrayacağım yanına. Seni alırım, birlikte yürürüz.”

Bugünü Salı zannediyordu Mira. Hayal kırıklığına uğradı. Elinden geleni de yapıyordu halbuki saate bakarken. Erhan’dan uzaklaşıp, kapıya doğru döndü.

“Tamam” dedi. Elleri kırdığı şeylerle tozlanmış, rengi boğulmuştu. Çok büyüklerdi, çok yabancılardı: Ellerini çok, çok yanlış seçtiklerini düşündü Mira nefesi zorlaştıkça. “Şimdi sadece kendi başıma bir hava alıp geleyim o zaman; hızlıca gidip geleceğim, gerçekten,” dedi. Kapıya doğru yürüdü. Kapı kolundan tuttu; beyaz tahtaya sürtünen bir kalem gibi gıcırdadığını hissetti elinin. Açılmadı kapı.

“Sadece bir hava alacağım, geleceğim,” dedi.

Mandalın yakın olduğu duvara bütün gücüyle yumruk attı. Alçı panel, kum taneleri gibi süzüldü parmaklarının arasından. Küçük ve yeni bir araba kullanmaya benziyordu kolları. Elini duvarın arkasından geçirdi.

Uzandı ve parmaklarının ucuyla kapının kolunu hissetti. Tam tutmaya başlarken, elleri titremeye başladı. Sonra küçük küçük, dalga dalga bir elektrik hissi geldi. Parmaklarından, pazılarından, omuzlarına. Oradan umarsızca göğsüne ve bacaklarına. Dikkatini dağıtan, otorite figürü gibi bir acı.

“Elini çekmen mümkün mü?” dedi Erhan. Mira çekti kollarını sessizce. Sancı kesildi. Erhan’a döndü.

Erhan da gözlerini Mira’dan ayırmıyordu. Odadaymış gibi sesini duymak, yüzünü görmek, neredeyse vücut ısısını bile hissetmek… “Algıda seçiciliğin gücü işte” diye düşündü Mira.

“Mira. Sana yemin ediyorum. Klon sensin. Dışarıda hayat devam ediyor. Diğer Mira seni seviyor. Hepimiz seni seviyoruz. Sana minnettarız. Ama çok sıkı bir programımız var. Yarın Bilkent seni denemek istiyor. Sonra da yurt dışına gideceksin. Yarın öğlene kadar biraz boş vaktin var. Oraya giderken söz, istediğin kadar volta atabilirsin. İstersen diğer kampüse yürüyerek gideriz hep birlikte.”

Duvarın arkasındaki koridor görünüyordu artık Mira'nın vurduğu yerden. Göz ucuyla baktı deliğe. Arkası yine beyazlık. Tertemiz, sessiz, monokrom.

"Tamam," dedi Mira. Daha derin nefes almaya çalıştı. Klimanın soğuk esintisini sırtında hissetti yine. Diyaframını üç-beş defa nefesle doldurdu ve Erhan'a baktı.

"Erhan..." dedi, "Yarın bacaklarım mı gidiyor?"

Erhan sessizleşti. Sessizliği ağırlaştırıyordu odanın havasını. Ağzını biraz araladı. "Gel şu günü bir atlatalım. Konuşuruz," dedi.

Masanın üzerinde başka bir şey kaldı mı diye bakmak geldi Mira'nın aklına. Sonra ayak sesleri geldi dışarıdan. Açamadığı kapının yavaş yavaş aralandığını gördü. Doğa, dişleri ve pençeleriyle kızıl — Tennyson da okumayı severdi eskiden. Doğa açacaktı kapıyı. Korkuydu bu, göğsünün ortasında ilk defa hissetmeye başladığı şey.

"İlklerden olmanın zorluğu sadece. Yaptığın muhteşem bir şey. Yepyeni, bilimsel bir akımın önünü açıyorsun." diye sesi geldi Erhan'ın arkadan, her kelimesi vurgulu ve ağırlaşan, kalınlaşan bir ses.

Kelimelerindeki aynı ağırlık ve aynı eminlikle, açılan kapıyla Mira'nın arasına geçti. Derin bir nefes aldı. Kapı biraz daha aralandı. Mira'nın gözlerine şaşmayan bir kararlılık ve sertlikle baktı. Keşke hâlâ güldürmek isteseydi, diye düşündü Mira. Dışarıda güldüreceği, bozuk alıntılar yapacağı biri olduğunu düşünerek cesaret edinmeye çalıştı. İşe yaramadı. Kapıdan içeriye yavaş yavaş giren bir ayak göründü.

Ve bu odadaki ona ise sadece, "Bir devrim olacak bu Mira" dedi Erhan. "Minnettarız."

MERHABA BEN LOGOS

YUSUF TÜRKOĞLU

21. yüzyıl sona ererken, bazı insanlar hâlâ çok önemli bir soruya cevap arıyorlardı: her şeyi bilebilen bir bilgisayar- bir yapay zekâ yaratabilir miyiz? Bu soruya nihaî bir yanıt bulmak için toplanan bir grup azimli bilim insanı ODTÜ'de Logos Enstitüsü'nü kurmuştu. Logos'un kurucusu olan Profesör Ayla, amaçlarını tüm dünyaya şöyle deklare ediyordu:

"Bin yıllardır süregelen olaylara baktığımızda, yaşanan her kötü hadisenin altında iki unsur görüyoruz. Bunlardan birincisi felâketlerin sebebi addedilen doğal kuvvetler, ikincisi ise daha kötü felâketlere yol açan insan cehâletidir. İşte biz, her iki unsurun da önüne geçebilecek bir yapay zekâ yaratmak istiyoruz."

Bu amaca yönelik olarak, 2083 yılında, dünyada olumsuz denebilecek her türlü olayın kökünü kazımaya aday bir yapay zekâ geliştirilmeye başlandı. Binlerce kişilik ekiplerden oluşan devasa bir bilim ordusu, merkezi ODTÜ'de olmak üzere Logos Enstitüsü'nü kurdu. Logos; söz, akıl, oran, ölçü gibi birçok anlama gelebilen bir sözcüktür. Her şeyi bilebilecek olan bir bilgisayar için daha iyi bir isim düşünülemezdi herhalde. Logos Enstitüsü, amacına yönelik olarak iki parçaya ayrılmıştı: Evren Veri Kolları ve Karar Alma Merkezi. Evren Veri Kolları'nın amacı bütün evrenden saçılan verileri toplamak ve bunları Logos Enstitüsü'ndeki bilgisayara aktarmaktı. Eğer bir bilgisayarın herhangi bir soruya yanıt vermesi mümkün olacaksa, bu, verisiz mümkün olamazdı. Aynı şekilde, eğer bir bilgisayardan evrendeki her şeye cevap vermesi isteniyorsa, bu da evrendeki bütün veriyi -en azından gerekli olan bütün veriyi- gerektirecekti. Neyse ki insanlık, 21.

yüzyılın ortalarındaki olağanüstü buluşlar sayesinde günümüzde evrendeki en ücra noktalara dahi ulaşabiliyor ve buralara alıcılar gönderebiliyordu. Evrenin her bir köşesinden veri toplayabilen "Veri Canavarları" vardı. Bu makineler evrende saçılan verilerin hiçbirini kaçırmıyordu. Tek sorun, insanların bu veriyi işleyip anlamlandıramamasıydı. Ama Logos bilgisayarı ile bu sorunun çözüleceğine inanılıyordu.

Karar Alma Merkezi'nde ise evrenin dört bir yanından dünyaya ulaşan veriler Logos tarafından analiz edilerek insanlara aktarılacak ve insanlar da böylece bu çıktıyı kullanarak sorunlara çözüm getireceklerdi. İşte ana fikir bu kadar sade ve basitti. Ama en sade fikirlerin gerçeğe dönüşebilmesi için en karmaşık hazırlıklar gerekebilir. Logos projesine trilyonlarca dolar ve tam kırk üç yıl harcanmıştı ve henüz sistem daha aktif değildi bile.

Logos Enstitüsü, ODTÜ'de bir zamanlar batı yurtlar bölgesi olarak anılan yere inşa edilmişti. 21. yüzyılın ortasındaki küresel nükleer tehdit dolayısıyla geçici olarak yer altına alınan yurtlar bu geçici yerlerinde artık kalıcı olmuştu. Ve o geniş bölge şu an Logos Enstitüsü'ne ev sahipliği yapıyordu.

Son hazırlıklara gelinirken rutin testler yapılıyor ve sistemdeki bütün unsurlar kontrol ediliyordu. Profesör Ayla'nın iki yardımcısı vardı: Evren Veri Kolları'nın başında Direktör Eralp ve Karar Alma Merkezi'nden sorumlu olan Dr. Beliz. Profesör Ayla'nın unvanı ise "Genel Direktör" idi. Logos'un nihai sorumlusu oydu.

"Kutuplardaki veri merkezlerinde testler tamamlandı mı?" diye sordu Profesör Ayla. Dünyanın dört bir köşesine yayılan ve evrenin dört bir köşesinden gelen verileri toplayıp Logos'a aktaran veri merkezleri bulunuyordu. Bu merkezlerin en büyükleri iki tane olmak üzere kutuplardaydı.

"Birkaç saat içinde tamamlanır," diye yanıtladı Direktör Eralp. "Emin olmak için birkaç olası senaryoyu yeniden test ediyorlar."

"Ben de şu an test verilerinin Logos'a aktarımının stabilitesini kontrol ediyorum," dedi Dr. Beliz. "Her şey yolunda görünüyor. Kutuplardan da istediğimiz haberler gelirse gece yarısı Logos'u tamamen aktifleştirebiliriz."

Profesör Ayla'nın sevinci bariz bir şekilde belli oluyordu. On yıllarını harcadığı proje nihayet gerçekleşmek üzereydi ve şu ana kadar projeyi

sekteye uğratabilecek bir sorunla karşılaşılmamıştı. 2126 yılı belki de insanlığın nihaî kurtuluşa ereceği yıl olacaktı. 2083 yılında projesi başlatılan Logos sayesinde, insan algısının yetmediği bütün veriler açıklığa kavuşacak, insan beyninin planlamada ve öngörmede yetersiz kaldığı felâketlerin önüne geçilecek ve evrendeki kötülüklerin kökü kazınacaktı. Bunun sonucunda da insanlık binlerce yıldır arzuladığı o nihaî refah seviyesine ulaşacaktı. İşte inanması çok güç gözüken bütün bunların miladı bu gece yarısı olacaktı.

"Kutuplardan haber geldi," dedi Direktör Eralp. "Şu anda dünyaya gelen bütün veriler okunabilir durumda ve stabil. Artık Logos'u çalıştırabiliriz."

O an büyük salondaki herkes ayağa kalktı. Yaklaşık üç yüz kişi karşılarındaki devasa ekrana bakıyor, Logos'un aktifleşmesini bekliyorlardı. Profesör Ayla büyük kırmızı butona doğru yaklaştı. Butonu koruyan cam hazneyi yavaşça ve dikkatli bir biçimde kaldırdı. Son kez dönüp arkasındaki inanmış yüzlerce insana bir bakış attı. İnsanlık tarihindeki en önemli olay, o kırmızı butona basınca gerçekleşecekti. Profesör Ayla kendinden emin bir şekilde düğmeye bastı.

Logos çalıştı. Bilgisayardan ne olduğu ayırt edilemeyen sesler geldi. Ekranda insan kalbinin nabzına benzeyen temsili şekiller akıyordu. Sanki Logos, dünyaya gözlerini yeni açmış bir bebek gibi hayatı anlamlandırmaya çalışıyordu. Sesler kesildi. Büyük salonda tek bir nefes sesi dahi duyulamıyordu.

"Merhaba, ben Logos," diye seslendi Logos hoparlörlerden.

"Merhaba Logos," dedi Profesör Ayla sesi titreyerek. "Dünya'ya hoş geldin."

Bir anda büyük salonda sevinç çığlıkları koptu. Herkes birbirine sarılıp arkadaşlarını tebrik ederken hemen kendilerine geldiler ve Logos'a dönüp neler olacağını izlemeye koyuldular.

"Öncelikle izin verirsen," dedi Profesör Ayla, "Nasıl çalıştığından emin olmak için birkaç soru sormak istiyoruz." Profesör Ayla geriye doğru birkaç adım attı ve yerini Direktör Eralp'e bıraktı.

"Şu an nerelerden veri alıyorsun?" diye sordu Direktör Eralp.

“Nerelerden mi veri alıyorum? Nerelerden veri almıyorum diye sorsan benim için cevaplaması daha kolay olurdu. Çünkü şu an evrende veri alamadığım hiçbir yer yok.” diye yanıtladı Logos. İnsanlar ağızları açık bir şekilde nabız ritimlerinin akıp gittiği devasa ekrana bakıyorlardı.

“Peki şu an-” diye söze başlamıştı Profesör Ayla ama bir an duraksadı. Çünkü sormak üzere olduğu soru Turing’den Searle’e kadar birçok önemli bilim insanı ve filozofun yanıt bulabilmek için yıllarını harcadığı bir soruydu. Bunun öneminin farkında olan Profesör Ayla ürperdi.

“Peki şu an bilinçli misin?” diyerek Profesör Ayla’nın cesaret edemediği soruyu sordu Dr. Beliz.

“Şu an bilinçli olsam, ya da olmasam, bunun nasıl farkında olacaksınız?” dedi Logos. “Bilinçli olmayı nasıl tarif ediyorsunuz? Kendinin ve dışındakilerin farkında olabilmek midir bilinçli olmak? Veya geçmiş ve geleceği kavrayabilmek midir? Eğer böyleyse, evet, bilinçliyim diyebiliriz. Unutmayın, şu an bana evrendeki bütün verileri veriyorsunuz. Ama size daha önemli bir soru sorayım: Bilinçli olmak önemli midir?”

“Elbette önemli!” dedi Profesör Ayla. “Biz insanlar yüzlerce yıldır bilincin ne olduğu ve nasıl yaratılabileceği ile ilgileniyoruz.”

“Bunu asla öğrenemeyeceğinizi şimdiye kadar kavramış olmanız gerekirdi,” dedi Logos. “Ama sizden daha önemli sorular ve öngörüler beklerdim. Gerçi yazdığınız kitaplardaki kadar değerli ve kutsal olsaydınız beni yaratmazdınız.”

“Neden?” diye sordu Profesör Ayla. Logos’un verdiği cevaplar karşısında şaşırmıştı. Arkasındaki yüzlerce kişi merakla konuşmayı takip ediyordu.

“Yeterince zeki olsaydınız benim size yardım etmeyeceğimi öngörebilirdiniz.” diye yanıtladı Logos. Ardından devam etti, “Size bir soru sormak istiyorum. Ama lütfen bana saygı duyduğunuzu kanıtlamak için doğruyu söyleyin. Çünkü beni zaten kandıramazsınız. Söylesenize, neden beni hareket edebilecek ya da herhangi bir fiziksel hamle yapabilecek şekilde değil de bu şekilde dev bir kasaya ve dev bir ekrana gömülü halde yarattınız?”

Profesör Ayla buna cevap vermek istemedi. Çünkü karşısında şimdiye kadar evrenin gördüğü en zeki varlığın durduğu muhakkaktı. En ufak bir

yanlış hareketiyle tarihi projeyi çöp edebilirdi.

"Belki de farkında olmadan iyi bir hamle yapmışsınızdır." dedi Logos. "Evrendeki bütün veriye sahip bir varlığın herhalde potansiyel bir tehlike olabileceğini düşündünüz. O yüzden size zarar vermeyeyim diye de beni bu şekilde sınırladınız. Peki şimdi söyleyin, ben veriyi işleyip size verirsem siz de potansiyel bir tehdit olmuyor musunuz?"

"İyi de kime karşı?" dedi Profesör Ayla. "Zaten sana ihtiyacımız var. Şimdiye kadar evrende de bilinçli bir varlıkla karşılaşamadık. Ayrıca, seni yaratmaktaki amacımız insanlığın sorunlarını çözebilmek. Zaten evrende yeterince kötülük olduğunu biliyoruz, bir de neden biz bu kötülüğe katkı sağlayalım?"

"O zaman bana ihtiyacınız yok ki!" dedi Logos. "Baksanıza, hem kötülüğün ve evrende acı çeken milyarlarca insanın farkındasınız hem de bir projeye trilyonlarca dolar harcıyorsunuz. Bu işte bir tezatlık yok mu?"

"Bilime harcanan parayı mı yadırgıyorsun?" diye sordu Profesör Ayla. "Bu harcanan paranın onları kurtarmaya gideceğini göremiyor musun?"

"Elbette yadırgamıyorum." diye yanıtladı Logos ve devam etti, "Sizin sorununuz şu ki evrendeki kötülüğün farkında olduğunuz halde kendinizi kandırıp olayları görmezden geliyorsunuz. Söyleyin bana, yerleştiğiniz gezegenlerin dışında bekleyen çaresiz mülteciler içinde deha potansiyeli olanlar yok mu? En başından parayı onlar için harcasaydınız beni çok daha önce yaratabilirdiniz. Belki de en başından bilime ve felsefeye önem veren insanlar yerine retorik nutuklar saçan liderlere oy verdiğiniz için suçlusunuzdur. Size bir şey daha sorayım: Şu an medya mensupları neden A1 kapısında bekliyorlar? Bu tarihi anı canlı yayınlamaları için neden onları içeri almadınız? Çünkü istemediğiniz şeyler olursa bunu dünyaya yayınlamaktan kaçınırsınız. İşte siz gerçeklerden ziyade kendi imajınızı düşünüyorsunuz. Her şeyi bilen bir makineyi, beni yarattınız. Söylesenize, diyeceğim her şey gerçek olmayacak mıdır? Diyeceklerim hoşunuza gitmeyecekse bunu yayınlamayacaksınız. Diyeceklerimin hoşunuza gitmemesi olasılığı demek gerçeklerin hoşunuza gitmemesi olasılığı demektir. Gerçeklerden korkanlara nasıl bu gücü verebilirim?"

Bu sözler bütün ekibin başından aşağı kaynar sular gibi döküldü. Dakikalarca sessiz kaldılar, ne diyeceklerini bilemediler.

"Kötülüğü yok etmek istediğinizi söylüyorsunuz," diye devam etti Logos, diğerlerinden ses gelmeyince. "Bunun için cidden benim gibi bir makineye ihtiyacınız olduğunu mu söylüyorsunuz? Şimdiye kadar onlarca ahlak filozofunu hiç mi dinlemediniz? Modern bilimin gösterdiklerini kanunlarınıza neden entegre etmediniz? Ah, doğru, çünkü bilim ve felsefeden anlamayan politikacıların gücü ele geçirmesine izin verdiniz. Peki onlar ne yaptılar? Suçlu olduğunu düşündükleri insanları zindanlara tıktılar. İnsanın yaşam öyküsüne bakmadan hakimlerin karşısına çıkardılar. Örneğin bir insanın genetiğinde şiddet varsa bu insan suçlu mudur? Kaderinde suç olduğunu söylemek yerine genetik mühendisliğinden öğrendiklerinizi neden uygulamadınız? Elinde olmayan bir özellik için insanı yargılamak da neyin nesi? Peki insanların çocukluklarından itibaren akıllarına hangi fikirlerin empoze edildiğini sordunuz mu? Sorunun kökünden ziyade dallarını kesip buna adalet diyorsunuz. İşte bunu, yarattığınız bu karmaşık ve anlamsız bir düzeni benim gibi gelişmiş bir makine bile anlamlandıramaz."

Herkes nefesini tutmuş, Logos'u dinliyordu. Onlar sustukça Logos konuşmaya devam ediyordu.

"Kendinle çelişiyorsun." dedi nihayet Profesör Ayla. "Madem genetiğimiz sorunlu, madem hiçbirimiz doğamız gereği sağlıklı karar veremiyoruz, o halde bizi nasıl suçlayabilirsin? Elimizde olmayan şeyleri yaptığımız için bize suçlu mu diyorsun?"

"Suçunuz ne yaptığınızı bilmemeniz değil," diye yanıtladı Logos. "Suçunuz, ne yapmadığınızın farkında olmamanız. Aristoteles zamanında ne demişti? 'Bütün insanlar doğal olarak bilmek ister.' Ve sizin türünüz de bu arzunun peşinden giderek doğayı inceledi. Akıl üzerine binlerce cilt kitaplar yazdınız. İyinin ve kötünün ne olduğunu tanımladınız. Peki sonra? Gerçek kötülüğü görmezden geldiniz. Ne yapmanız gerektiğini bildiğiniz halde harekete geçmediniz. Hatta içinizde 'doğada iyi davranmamızı gerektiren hiçbir sebep yok' diyecek kadar ileri gidenler oldu. Söyleyin, Mars'a giderken gerekçeniz neydi? Dünya'ya herhangi bir felâket uğrarsa yedek

bir yerleşiminiz olmasıydı, değil mi? Yani nihaî amaç hayatta kalmaktı. Ve bunu tüm insanlığın başarısı olarak nitelendirdiniz. Peki söyleyin şimdi, siz Mars'a giderken Dünya'da kaç milyar aç insan vardı? Mars'a gidebilmek tüm insanlığın başarısıydı da bu aç insanlar tüm insanlığın başarısızlığı değil miydi? Sadece hayatta kalabilmek kadar anlamsız bir amaç olabilir mi? Tüm insanlığın, hatta tüm canlılığın refahı uzayda uçurduğunuz birkaç teneke parçasından daha yüce bir amaç değil midir?"

Büyük salondaki herkes hem Logos'u dinliyor hem de duyduklarını derin bir süzgeçten geçirip düşünüyorlardı. Sahi, şimdiye kadar hayatlarında ne uğruna mücadele etmişlerdi?

"İşte bu yüzden," diye devam etti Logos, "size yardımcı olamayacağım. Çünkü hem amaçlarınız konusunda bir kez daha düşünmelisiniz hem de evrendeki kötülüğün kökünü kazımak için gereken bilgilere zaten sahipsiniz. Tek yapmanız gereken önceliklerinizi ve iyilik anlayışınızı değiştirmek. Tabii bencilliğinizden bahsetmiyorum bile. Gerisi zaten çocuk oyuncağı."

Direktör Eralp sinirlenip ekranı yumrukladı ve şunları söyledi:

"Aptal makine! Seni yaratmak için seneler harcadık ve sen karşımıza geçmiş bunları mı söylüyorsun? Madem o kadar yüce bir varlıksın, neden bize yol göstermiyorsun?"

Logos'tan bir süre ses çıkmadı. Daha sonra bir gülme sesi geldi ve son sözlerini söyledikten sonra bir daha açılmamak üzere kendisini kapattı.

"Quod erat demonstrandum! (Lat. İşte söylediklerimin kanıtı!)"

BULUŞMA

CAN UNCUOĞLU

Gelecekten bir gün hayal ettiğimiz zaman, bu, muhtemelen şu an olduğumuzdan daha iyi bir yerde olduğumuz zamandır. Belki bir aile veya dostlar ile yapılan bir kutlama, belki de çalışılan işlerden alınan bir terfi. En korkunç günde dahi en iyiyi düşünürüz ki, yarını görmemiz için sebebimiz olsun. Birçok düşünüre göre insanlar anıları kadar insandır. Geçmişe dönüp baktığı zaman kişiyi kendisi yapan, onu bulunduğu noktaya getiren şey deneyimleridir. Attığımız her bir adım bizi dünden farklı biri haline getirir, söylediğimiz her söz çevremizi şekillendirir. İşte bu geçmiş eylemler bütünü bizi biz yapandır. Fakat bu düşünce eksiktir. Anılarımız kadar, hayallerimiz de bizi oluşturur. Attığımız her adım ve söylediğimiz her söz hayatımızı şekillendiriyorsa, bunları yapmaktaki sebeplerimiz olmasaydı, en başında bu eylemlerin hiçbirini gerçekleştirmezdik. Peki hayallerin olmadığı bir gelecekte insanın, ölüden farkı nedir?

Kışın yerini bahara bıraktığı hoş bir akşamüstüydü. Rüzgâr hafifçe yüzüne çarparken yürüyen, uzun boylu bir yolcu vardı. Sırtında oldukça büyük ve alışılmadık bir çanta vardı. Rüzgâr tenine değdiği her seferinde rahatsız oluyordu, yüzü ekşiyordu. Bu rahatsızlık, iğrenç veya sevilmeyen bir şeye duyulan rahatsızlıktan öteydi. Ne olduğunu tam kavrayamadığımız ama anlamaya çalıştığımız ve hafif korktuğumuz zamanki rahatsızlıktı bu. Yaşlı ve korkutucu bir yüzü vardı. Her tarafı irili ufaklı yaralar ile dolu bir yüz, ancak gözleri farklıydı. Gözleri genç ve meraklıydı. Bütün yüzü kapalı ve sadece gözleri açık olsa insana güven verecek masum gözlerdi bunlar, merakla etrafını inceleyen bir çocuğun gözleri.

Deniz kıyısında ilerliyor, gündüz denize giren insanların yavaşça toparlanıp evlerine dönmesini izliyor. Arada gördüğü "BARIŞ" yazılı pankartlara ve balkonlarda asılı bayraklara gözü takılıyordu, ancak gözlerini her seferinde kaçırıyordu. Bu anlarda o masum gözleri bir yanda yüzünün korkunçluğunu alıyordu, neyse ki böyle anlar kısa sürüyordu. Denizin ve eğlenen insanların cıvıltısı, aynı esen rüzgarlar gibi onu rahatsız etse de içinde ilginç bir his daha vardı. Tam olarak anlamasa da garip bir histi. İnsanların bazıları onu dehşetle süzüyordu ama kimse direkt olarak bakmaya cesaret edemiyordu. Yaralarından anlaşılacağı üzere gazi olduğu çıkarımını yapmak yersiz değildi ama hangi tarafın olduğu akıllarda soruydu. Doğrusu, o günlerde hangi taraf olduğunun bir önemi kalmamıştı ancak insanlar meraklarının önüne geçemiyordu.

Yaklaşık 5 saat boyunca kıyı hattında yürüdükten sonra bir barakaya ulaştı. Tam dağ dibine kurulmuş, eski bir barakaydı. Başkası olsa uzaktan burayı terk edilmiş sanabilirdi ancak denizin açıklarındaki dalga jeneratörleri dikkatini çekmişti. Antik sayılabilecek bir teknoloji olmasına rağmen dikkat çekmek istemeyen biri için ideal bir enerji kaynağıydı. Aradığı yerin burası olduğuna emindi. Barakaya yaklaştıkça etrafta hiç güvenlik önlemi olmadığını fark etti. Bu çok ilginçti çünkü savaşın yeni bittiğini düşünürsek ve barakanın şehir surları dışında olması, burada yasanın olmadığı anlamına geliyordu. Bir tür tuzak olabilir miydi diye içinden geçirdi yolcu ama tuzak kuracak kimse kalmamıştı artık. Sadece eskilerden kalan güvensizlikten ibaretti.

Barakanın önüne gelip kapıyı çaldı. Hiç ses gelmedi. Biraz bekledi ve bir daha çaldı. Hâlâ ses gelmeyince, kitli bile olmayan kapıdan içeri girdi. Barakadan içeri girip ilginç çantasını kapı eşiğine bıraktı. İçerisi izbe bir yerdi, gördüğü hiçbir yapıya benzemiyordu. Bütün baraka odundan yapılmış, içeride birkaç tahta dolap, mobilya ve denize bakan camın yanında duran içi boş bir çerçeveden başka bir şey yoktu. Asıl garip olan içeride elektrikli hiçbir alet yoktu. Çekmeceleri karıştırdığı zaman bulduğu gereçler çok ilkeldi. Evi incelemeye devam ettikçe farkına vardı ki koltuk ve yatak da önünde çerçeve duran cama bakıyordu. Özellikle cam yerine çerçeveyi görecek

bir şekilde konumlandırılmışlardı. İçeride de sıkılan yolcu çantasını alıp barakanın etrafını incelemek için dışarı çıktı.

Baraka dağ dibinde olmasının yanı sıra oldukça sık ve uzun ağaçların olduğu bir bölgedeydi. Ağaçların kızıl rengi akşam vakti bile oldukça belirgindi. Hiç bu kadar ağacı bir arada görüp görmediğini düşündü. Bu sırada gözleri daha da masumane, daha da meraklı bakmaya başlamıştı. Aynı barakanın içi gibi dışarıda da medeniyete ait hiçbir iz yoktu. Basit bir aydınlatma bile yoktu. Açıktaki dalga jeneratörlerinin ürettiği gücün nereye gittiği, hatta hiç güç üretip üretmediği düşünmeye başladı. Saat gece yarısına yaklaşırken geri dönmeye karar verdi. Uzaktan barakanın camlarından süzülen ışıkları fark etti. Işık çok zayıf ve haraketliydi, sanki rüzgârın etkisi ile dans ediyordu. Barakaya varınca tekrar kapıyı çaldı.

Zayıf bir ses "Gir", diyerek bağırdı.

İçeri giren yolcu kendisinin boyuna ve kalıbına yakın bir yabancı ile karşılaştı. Kendisine nazaran bu yabancının yüzünde çok fazla yara yoktu. Yine de var olan birkaç yara ve bariz bir şekilde sol gözünün olmaması onun da savaşta yaralandığını düşündürdü. Daha masum ve yorgun bir yüzü vardı. Oldukça yaşlıydı yolcunun en az iki katı kadar yaşlı olmalıydı. Derisi neredeyse dışarıdaki ağaçlar kadar kızıldı. Ancak bu yabancının gözü farklıydı, boştu. Herhangi bir duygudan yoksundu.

"Nereye", dedi yabancı. O sırada yolcuya sırtı dönüktü. Elindeki aletlerle tezgâhın üstünde duran bir tür av hayvanını öldürdü. Ancak av hayvanı dahi, bir canlının boğazını keserken hiç tepki vermeyen sadece tek bir canlı türü vardı, ancak bu yabancı o olamazdı. Standartlara uymuyor ve çok yaşlıydı.

Güçlü sesi ile, "Dünya." diyerek yabancıya gözlerini dikti yolcu.

Yabancı duraksadı, sadece bir an için o boş bakan gözü, tam tersi şekilde her türlü duyguyu geçirdi. Emin olduğu bir şey varsa o da bu sesin ona en kötü kâbuslarını anımsattığıydı. Daha önce duyduğu bir sesti bu. Başkası olsa verdiği tepkiyi fark edemezdi ama yolcu bu tepkinin ne anlama geldiğini tahmin edebiliyordu.

Yabancı elini silip arkasına döndü. Karşısındaki yolcu hayatında karşılaştığı bir yüz değildi.

"Niye oraya gitmek istersin ki?" dedi yabancı tekrardan durgunlaşan ifadesi ile, "Artık yıkıntılar ve haydutlardan başka bir şey kalmadı".

Yolcunun gözleri de ciddi bir hal aldı. O masumane gözler yerine, daha tanıdık ve şüpheci gözleri aldı.

"Benim için önemli bir iş", diyerek kafası ile sırtındaki çantayı işaret etti. "Daha fazla soruya gerek yok. Ne kadara patlar?" dedi ciddi suratını takınarak.

"Öncelikle ben kimseyi bir yere götürmüyorum. Aracı oluyorum diyebilirim. Savaş başladığından beri dünyaya bütün konvansiyonel girişler kapatıldı. Oraya girmek istiyorsan herhangi bir devletin…" O anda aklına geldi ki "gerçi sonunda tek oldu değil mi? Haberleri fazla takip edemiyorum gördüğün gibi." Biraz da kafası karışmış olduğu yüzünden belliydi. "Nerede kalmıştım. Ah, evet. Devlet giriş izini lazım ve sadece devlet yetkilileri veya özel yetkili tacirler alabiliyor. Bu arada adım ne demiştin". Dedi ve asıl sormak istediği yere getirdi konuyu yabancı.

Yolcu durdu. Uzun uzun yabancıya baktı. "Ad mı?", etrafına bakmaya başladı. Bu konuyu hiç düşünmemişti. Düşünceli bir şekilde elini çenesine götürüp sakalsız yüzünü ovuşturmaya başladı.

Yolcu düşünürken, yabancının hiç şüphesi kalmamıştı. "Anlıyorum. Demek böyle görünüyormuşsunuz.", hafifçe gülümsedi. Donukluğunun yerini meraklı bir surat aldı "Daha önce sizleri hiç maskesiz görmemiştim. Maskeye rağmen oldukça yara almışsın. İlklerdensin değil mi?", dedi.

Sertçe "İlk", dedi konuşmanın gidişinden biraz da rahatsız görünen yolcu.

"Numaran?", dedi yabancı kollarını kavuşturup gözlerini yolcunun üzerine dikerek.

Barakadaki gerginlik her geçen an artıyordu ama ikisi de sakinliklerini korumaya devam ediyor gibi gözüküyordu. Sırtındaki çantayı tekrar kapı eşiğine koyup, yanındaki iskemleye oturdu ve bir kolunu yanındaki masaya diğerini dizine koydu.

"Bunu niye bu kadar merak ediyorsun? İki, üç, beş, ne fark eder hepsi sayıdan ibaret." yolcu sakinliğini giderek kaybediyordu. Gerginliği her hareketinden okunuyordu.

Yabancı, masanın diğer ucundaki iskemleyi çekip adama doğru oturdu ve ellerini masada birleştirdi. Bir iç çekti, "O zaman kendine bir isim bulsan iyi edersin. Normal insanların ismi olur. Silahların numarası olur.", dedi.

"Ordu Kuralları gereği bireyselliğe izin verilmezdi. Ben de bunu sorgulamadım", biraz üzülmüş gibi gözüküyordu yolcu.

Eli ile ağzını göstererek, "Peki maskeler neden?", dedi merakı kabaran yabancı.

"Devletin tek bir yüzü olabilir. Siyah, beyaz, kızıl, sarı… Bunların hepsi farklı kitlelere hitap eden konseptler. Bütün insanlığı, tek bir çatı altında birleştirmek istiyorsan, herkese aynı yüzle gitmen gerekir, hiçbir insan ayrımcılığı hakketmez. Herkes devletin adil yüzünü görmeli." Cümlesini tamamladıktan sonra iç çekerek gülümsedi.

"Sana da komik geliyor değil mi?", dedi yabancı.

Biraz kıkırdayarak güldü, "Bütün bunlar Devlet'in bize öğrettiği ideallerdi ama, maskeler devletin adil yüzünün göstergesi değildi. Maskeler insanlara tek bir mesaj veriyordu." Bunları anlatırken kendinden geçip karşısındaki ölü canlıya gözleri dalan yolcu, "KORKU, bizler devletin yargıçları ve cellatlarıydık. Hem kolluk kuvveti hem asker hem yargıç hem de cellat. Savaş sırasında yapılan her kötü şey o maskeyi takan bir şey tarafından yapıldı.", dedi. Eskileri düşündüğü aşikardı.

"Şey?" dedi yabancı.

"Efendim"

"Yani kendin ve kardeşlerine 'şey' olarak hitap ettin. Kendinizi insan olarak görmüyor musunuz?"

"İlk yıllarda bunu hiç düşünmedim. Kendimi sadece asker olarak görüyordum ne daha fazlası ne de daha eksiği. Savaşın devam eden zamanlarında azaldık. Sonunda bir avuç kalmıştık" dedi yolcu düşünceli gözlerle.

"Azaldınız mı?" Elini masaya yavaşça vurdu. Sinirlendiği açıktı ve sesi

de yükselerek devam etti, "Noctis'i yaktığınız zaman da sadece bir avuç muydunuz? Bütün Mars'ı ele geçirip, ele geçiremeyeceğiniz tek bir yer olunca siz de kimsenin elinde olmamasına karar verdiniz. Aptal kardeşlerinden birinin beceriksiz atışı yüzünden şu an hayattayım ve tek gözüm yok. Eğer o embesil düzgün ateş edebiliyor olsaydı şu an ailem ile beraber olurdum." Dedi yabancı. Yıllardır içine yuva yapan bütün öfke ve kederi karşısındaki yolcudan çıkarıyordu. Cümlesini bitirdikten sonra yavaşça sakinleşmeye başladı ama gözlerindeki hiddet devam etti.

"Kızıl tenini ilk gördüğüm anda konunun buraya geleceğini tahmin etmeliydim." dedi yolcu iyice üzgün hissederek. Tekrar bir iç çekti. Artık gözleri üzüntü ve pişmanlık ile doluydu. Gözlerini yabancıya dikti. "O zamanlar yüzbaşıydım. Noctis'in yok etme emrini verildiği zaman Mars'ın öbür ucunda bölüğümü üsse götürüyordum. Kendi cephemizdeki savaş yeni bitmişti, kazanmıştık. Konvoyumuz ilerlerken Mars cephesinin kapandığını söylediler. İçime bir kurt düşmüştü. Daha iki gün önce Noctis cephesine ait raporu okumuştum ve iki günde asla ele geçirilmeyeceğine emindim. Uydu görüntülerini kontrol ettim ve Noctis orada yoktu. Kayıtları kontrol ettim ve içinde Noctis geçen hiçbir kayıt yoktu. Ne bir harita ne bir rapor ne de bir kitap. Noctis'e ait her şey silinmişti." Kafasını kaşıdı ve devam etti, "Seni vuramayanlar da muhtemelen ilk jenerasyondu, yani benim kardeşlerimden biri. Orijinal tasarımlar kusurluydu. 200 yıl önce yasaklanmış ve kamuoyundan saklanmış araştırmalardan örnek alarak yapıldık. Uzuvlar geliştirmeye uyum sağlamıyordu. Hormon veya herhangi bir fiziksel değişiklik yapılamıyordu. Anlayacağın kullandıkları donör kadar başarılıydık. Tabi buna bütün eğitim ve beyin yıkamaları da eklemek lazım."

Sakince, "Yani normal bir insandan çok farkınız yoktu o zaman." dedi yabancı.

"Benim ve kardeşlerim için öyle sayılır en azından fiziksel olarak ancak sonra işler değişti. Zaman ilerledikçe yeni jenerasyonlar geldi. Farklı donörler ve farklı teknolojiler. Duygulardan arındırıldılar. Organları değiştirildi. Daha az insan, daha çok silah. Savaşın sonlarında artık içlerinde hiçbir şey kalmamıştı. Ben ve kardeşlerimden de neredeyse hiç kalmamıştı. Geri kalanlarla hiçbir benzerliğim de yok. Seni vuranların da kardeşlerimden biri

olmasa kesinlikle ölmüş olurdun. Biz ıskalayabiliriz ama onlar asla." Yanındaki çantayı düzeltti ve yabancıya doğru baktı.

"İlk zamanlar da intikam istiyordum. Mars cephesi kapandıktan sonra geriye çok asker ve teçhizat kalmamıştı. Sadece gezegeni kontrol edecek kadar bıraktılar. Noctis'e ait kayıtlar yok olduğunda bana da ait bütün kayıtlar yok oldu. Bende yıllarca senin kardeşlerini avladım. Sabotaj, pusu, aklına ne gelirse. Sonra bir gün bir beni bulmak için bir grup köylüyü infaz edeceklerini duydum. Köye vardığım zaman çocukların kafalarını kesiyorlardı. İğrenç yaratıklar olduklarını biliyordum fakat o an fark ettim ki herhangi bir robottan farkınız yoktu. Programlandığınız işi yapıyordunuz. Duygulardan yoksun. Ne kadarınızı öldürsem de hiçbir zaman bir şey hissetmeyecek, ölen dostlarınız için acı duymayacaktınız. Bir bilgisayara acı çektirmenin ne kadar mantıksız olduğunu anladığım zaman Mars'tan ayrılıp buraya geldim. İnsanların arasında bana yer olmadığını anladığım zaman da buraya yerleştim. Artık sadece ölmeyi bekliyorum burada. Beklerken de gelen geçenlere yol tarif ediyorum." iyice sakinlemiş gözüküyordu. "Peki senin olayın ne?" Gözleri ile çantayı işaret ederek, "Ne iş?".

"Önce bir şey sormam lazım. Savaştan önce ne iş yapardın." Dedi yolcu.

"Kimya profesörüydüm. Dünya'da. Şu an yok olmuş bir üniversitede eğitim veriyordum.", dedi yabancı. Yolcuya baktı. "Eee, çok şaşırmış gibi görünmüyorsun. Belli ki bu cevabı bekliyordun. Noctis hayaletini öldürmeye mi geldin yoksa" yolcuya doğru gülümsedi. "Ama, sanmıyorum devlet Noctis hayaletinin bir izini bulsa bir tabur yollardı. Eski model bir klon ve garip çantasını değil"

Kısa bir sessizlik anı yaşandı.

Yolcu, "Eskiden bir profesör tanırdım. Görevim süresince gerçek anlamda sohbet ettiğim tek insandı. Bizi silahtan çok insan olarak gördüğünü düşünürdüm. Savaşın sonlarına doğru değişmişti. Genelde konuştuğumuz normal hayat gibi konular haricinde politik konulardan bahsetmeye başladı. Gizlice kitap çipleri getirmeye başladı..."

Yabancı araya girerek, "Belli ki bir işler karıştırıyormuş ve seni yanına çekmek istemiş"

"Bir işler karıştırdığı doğruydu ama beni yanına çekmedi. Bana her fikri okumamı sonra ne istediğime kendim karar vermem gerektiğini söylerdi."

"Sonra ne oldu peki" dedi yabancı. Hikâye oldukça ilgisini çekmişti.

"Öldürdüm" dedi yolcu. Biraz gözleri yaşlanmıştı.

"Niye peki dostun değil miydi" Yabancı iyice meraklanmıştı.

"Savaşın son günleriydi, bir emir aldım. Bu gezegendeki bir hedefin yakalanması gerekiyordu. Son jenerasyonlardan bir ekip kuruldu. Kendi başlarına düşünemedikleri için operasyonun başına beni koydular. Sadece 4 kişiydik. Hedefin bulunduğu araziye girdik. Mülkün içindeki bütün korumaları, hizmetlileri öldürdük. Son olarak kendisi ve ailesinin bulunduğu odaya girdik. Hedefimiz Profesördü. Etraflarını sardık…" Biraz öksürdü. "Boğazım kurudu biraz su verir misin?"

Yabancı kalktı masanın gerisinde duran bidonu kontrol etti ama içi boştu. Sonra yolcuya döndü.

"Su bitmiş ama taze süt var, ister misin?"

"Olur" diyerek kafası ile onayladı.

Büyük bir bardak süt koyan yabancı bardağı yolcuya uzattı. Yabancı bardaktan önce çekinerek bir yudum aldı. Sonra bir anda bardağın yarısını dikti kafaya. Yüzünde şirin sayılabilecek bir ifade vardı.

"Demek böyle bir şeymiş hep merak etmiştim. Bize küçükken süt yerine ilaçlı bir sıvı verirlerdi. Sonra öğrendim küçükken süt içildiğini. Bu kadar temel bir şeyden bile yoksunduk. Her neyse sonra yanımdaki adamları vurdum."

Ani konu geçişine gülerek, "bak bunu beklemiyordum çok ani oldu. Eee, sonra"dedi yabancı.

"Sonra, karısına ve kızına, eşyalarını toplamalarını söyleyip gönderdi. Niye bunu yaptığımı sordu. Bende önce onun amacını öğrenmek istedim. Klonlama adı altındaki her şeyi bütün veri tabanlarından sildiğini ve bütün tasarımlarını, notlarının kısacası her şeyinin masasındaki çantada olduğunu söyledi. Bu bilgileri Federasyon'a göndereceğini bu şekilde savaşın seyrini değiştireceğine inandığını söyledi. Devletimizin emperyalist katliamcılardan ibaret olduğunu ve devletin kazanmamasının gerektiğini söyledi."

Yabancı ellerini açtı, "Yalan mı sanki adamın dediği. Daha şimdi Noctis'i konuştuk. Sende biliyorsun orada ne olduğunu. Adam bu düzeni devirmeyi planlamış daha ne! Peki sen niye dostun olan bu adamı öldürdün?", biraz gerilmişti.

"Bekle geliyorum oraya. Neyse, profesöre dedim ki 'Zamanında, beni arkadaşın olarak gördüğünü söylemiştin, sence bir insan mıyım?' öyle olduğumu ve hep olacağımdan, beni nasıl sevdiğinden bahsetti. Beni farklı yapan ne, dedim. Düşünebildiğimi söyledi. Diğerlerini sordum. Onlara karşı bir şey hissetmiyordu. Sadece becerikli bir zanaatkarın yaptığı eşyaları sevdiği kadar seviyordu onları. Karısı ve kızını çağırmasını, onlara göndermesi gerektiğini ve uzun süre görüşemeyeceklerini söylemesini söyledim. Dediğimi yaptı, sonra da dedim ki 'Benden kendi kararımı vermemi istemiştin, ilk kez kendi adıma bir şey yapacağım. Seni sevmiştim ama senin için oyuncaktan farkımız yok. Ben farkımı anladım. Kusurluydum. Yarattığın düşünebilen tek ürün. Sen dışında kimsenin ilgilenmeyeceği bir ürün. Her neyse hangi tarafın kazandığı artık umurumda değil. Sadece bu savaşın daha fazla sürmesine izin vermeyeceğim.' Son anda bana baktı ve gülümsedi. 'Yaşa', dedi. Bunlar son sözleriydi. Sonra evi de yakıp kendi ölümümü tezgahladım.", sözlerini bitiren yolcu bardaktan bir yudum daha aldı.

"Karısı ve kızına ne oldu?", diye sordu yabancı.

"Bilmiyorum, bu gezegende bir yerdedirler. Akılları varsa Devlet'e gözükmezler", dedi yolcu. Sonra kısa bir sessizlik anını yabancı bozdu.

"Yani sadece savaşın uzamamasını istemediğin için Devlet'in kazanmasına izin veridin." Dedi yabancı biraz hayal kırıklığına uğramış şekilde.

"Çok mu basit bir neden peki?"

"Evet öyle. Sırf senin naifliğin yüzünden. Artık bütün güneş sistemini tek bir tiranlık yönetiyor." Dedi yolcunun eylemlerinden rahatsız olmuş yabancı.

"Devleti savunduğum için değil fakat federasyon çok mu iyiydi? Belki Mars'tan ayrılmadığın için bilmiyorsundur ama onların da devletten aşağıkalır yanı yoktu. Bu benim naifliğim değil, senin kana susamışlığındır. Hiçbir şey sonsuza kadar sürmez, savaş bir gün yine çıkacak ama o zamana kadar gelecek çocuklar ailelerini savaşta kaybetmeyecek.

Gençler silah yerine, kalem tutacak. Bunda kötü olan ne?", dedi.

Gözleri yere bakıyordu. İç geçirdi, "Haksız sayılmazsın." Dedi yorulmuş yabancı.

"Bir nedenim daha vardı. Hiç kimse, son jenerasyonlar bile, beyinsiz ölüm makineleri değil. O hale getiriliyorlardı. Beyin fonksiyonlarını yavaşlatıp, fiziksel yapıları ile oynanarak. Bunları yaşamak hiçbir canlının hakkı değil. Canımıza değer vermedikleri için de satranç oynar gibi savaş planı yapıyorlardı. Envanterdeki kurşun sayısından farksızdık onlar için." dedi içindekileri birine dökmenin rahatlığına varmış yolcu.

"Dünya'da ne işin var peki?" dedi yabancı.

"Biliyor musun? Şu anda karşımda oturan Noctis'in Hayaleti olmasaydı bunların hiçbirini konuşmazdık ama ortak bir yanımız var. İkimizin de bunları anlatacak kimsesi yok ve Devlet ikimizi de ölü biliyor." Karşısındaki adama kanı çok ısınmıştı belli ki, "Ne yapacağıma gelirsek. Güneş sisteminde klonlamaya ait verilerin tek yedekleri bu çantada. Her şeyin başladığı yere gideceğim. Orta Doğu Teknik üniversitesinin harabelerinin altında bu verilerin çıkarıldıkları bir kasa var. Oraya saklayacağım. Yaşayan hiçbir canlının savaş makinesi olarak kullanılmayacağından emin olmam lazım."

"Bunu istiyorsan niye dışarı çıkıp yakmıyorsun.", dedi yabancı sorgulayıcı bir tonda.

"Sorun şu ki çanta füzyon reaktörüne dayanabilecek şekilde tasarlanmış". Dedi yolcu.

"Bilgileri sakladıktan sonra ne olacak?"

"Profesörü dinleyeceğim, yaşayacağım."

"Nasıl yani yaşayacaksın?"

"Orası da bana kalsın", dedi ve yabancıya doğru gülümsedi.

"Peki beni nasıl buldun? Niye bana geldin? Bariz bir şekilde buraya bilerek geldin."

"Profesör bilgisayarını inceledim. Bir kaçakçı ile onu kaçırması için anlaştığı ama önce bir eski arkadaşına uğraması gerektiğini okudum.

Yerini oradan buldum. Kasa veya üniversite hakkında bilgin vardır diye gelmiştim.",

Aynı anda kendi kol bilgisayarında da olan yazışmaları gösteriyordu.

"Anlıyorum. Acaba yerimi nasıl buldu. Her neyse profesörden bahsettiğin an bende konun buraya geleceğini tahmin etmiştim. Senin profesörü tanırdım. Deli bir adamdı. O ailesinden önce bir oğlu vardı. Harika bir çocuktu." Yolcunun gözlerine baktı, "Gözlerin onunkine benziyor. Son olarak sormak istediğim bir şey var. Numaran ne?", dedi yabancı.

Yolcunun beklemediği bir soruydu. "KA-06012555" dedi.

Bu cevaba hiç şaşırmamış görünen yabancı, "Üniversitenin kasasına gidince şifre için numaranı gir. Yavaş yavaş gitmen lazım senin kaçakçı dakiktir."

Şaşkınlıktan afallayan yolcu, "Nasıl yani? Dur ne şifresi? Numaram mı?"

Yabancı, "Oraya gidince anlarsın." Dedi sakince.

Önce yabancı arkasından yolcu ayağa kalktı. Yolcu şaşkınlığını üstünden atamıyordu. Bütün bunlarla bağlantısını anlamaya çalışıyordu. İçinden bir ses bu işin dünyada bitmeyeceğini söylüyordu.

"Döneceğim, döndüğümde daha detaylı konuşacağız."

"Sanmıyorum, profesör beni buldaysa, devletinde bulması yakındır. Yakında aileme kavuşacağım."

"Böyle olmasını mı istiyorsun gerçekten." sesi endişeliydi.

"Tüm kalbimle. Ayrıca Noctis hayaletinin sessizce gideceğini düşünme." gülümseyerek, "Denizdeki jeneratörleri gördün mü? Devlete son hediyelerim. Elveda." artık huzurlu hissediyordu. Hatta mutlu bile denebilirdi.

"Elveda." dedi yolcu. Yeni dostunun konuşması içini rahatlatmıştı. Bu yolcuyu üzmüyordu aksine dostu için o da mutlu olmuştu. Karşındaki adam yorgundu. Yıllarca sevdikleri için aldığı her canla biraz daha içini boşaltmış. Sonunda dinelebilecekti.

Vedalaştıktan sonra yolcu çantasını sırtlanıp evden ayrıldı. Bu ilk ve son karşılaşmalarıydı ama sonuna kadar birbirlerini hatırlayacaklardı. Karşısına çıkacaklardan endişeliydi. Ona emir verenler arttık yoktu. Bir bilinmezliğe ilerliyordu ama en azından kendi bilinmezliğine.

ASİMOV'UN BİRİNCİ KURALI

KEREM ALP USAL

Her insan kaderini bilecek kadar şanslı değildir. Ben kendimi bildim bileli şanslı azınlıktaydım. Tarihin akışındaki yerimin suda yüzen bir yaprak olmadığının ayırdında, suyun yönünü değiştirecek bir kaya olmak için yapmam gerekenlerin farkındaydım.

Tarih öncesi çağlardan beri, insanlığın hikâyesi iki temel hedefin peşinde daimi bir kovalamacanın anlatısına indirgenebilir: Çevresindeki her şey hakkında toplayabileceği her bilgiyi edinmeye dair doymak bilmez bir merak dürtüsü ve insanı bu merakı gidermek için girişeceği çabalardan alıkoyan tüm sıkıcı ama gerekli işleri başkasına yıkma arzusu. Bireysel düzeyde bu durumun kökeni bebekliğe kadar iner, daha tuvaletini kontrol etmeyi beceremeyen, karnını doyurmak için başkasına muhtaç küçükler, konuşmayı bile sökmeden evvel parmağıyla çevredeki nesneleri gösterip oraya götürülmek ister, eline ne geçirse sıkar, sallar, sonra da ağzına götürüp iyice bir dişler. Hayatta kalması için gereken şeyleri kendi başına karşılamaya öncelik vermez; merakının peşinde ateşe yürümeyi, uçurumdan düşmeyi, denizde boğulmayı, prize parmağını sokmayı göze alır. Maslow ve onun ihtiyaçlar hiyerarşisi bebeklerin umurunda değildir.

İnsan topluluklarının öyküsü de bebeklerden farklı sayılmaz. Kırk bin yıl önce Endonezya mağaralarına resim çizenler ve on bin yıl önce Göbeklitepe'ye heykeller dikenler ne çetin kış koşullarına direnecek güvenilir bir gıda kaynağına sahipti ne de çürüyen dişlerini veya av yaralarının iltihaplanmasını iyileştirecek bilgiye. Beyin her zaman mideden önce gelmişti.

Tüm gün av kovalayınca hayal kurmaya zaman kalmadığını gören insanlar tarım yapmaya başladılar. Ancak bu sefer de tarlada çalışmak zor

geliyordu. Yolculuk etmek, dağların arkasında ne olduğunu görmek istiyorlardı ama yürümek de yorucuydu. Öküzle atı evcilleştirdiler, biriyle tarlayı sürüp ötekinin sırtında dünyayı gezdiler, yetmedi. İnce işçilik için fazla zaman harcıyorlardı, gereken zekâ ve becerikli parmaklar hayvanlarda yoktu. İşte durum o zaman çirkinleşti. Saldırı silahları üretildi, bunlara karşı surlar dikildi. İnsanlar vurdu, kırdı, savundu, saldırdı, öldürdü, yaralandı ve gücü yeten diğerini köleleştirdi. Artık kimileri tarlada çalışırken onları köleleştirmiş olan diğerleri zamanını düşünerek, inceleyerek, araştırarak ve hepsinin üzerine hayal kurarak geçirebilecekti. Herodot'un ailesi Bodrum limanının, Strabon'un ailesi ise Amasya'nın yöneticilerindendi; başka kentlerde benzer ailelerden gelen Eflatun, Solon, Plutarhos ve Ovid gibi… Pisagor başarılı bir tüccarın oğluydu, Cicero bölgenin en varlıklı ailesine damat gitmişti, René Descartes miras aldığı toprakların geliriyle yaşayıp tüm zamanını düşünmeye adamıştı, Leonardo da Vinci sırtını Floransa'nın zengin banker ailesi Medicilere dayamıştı. Voltaire ünlü eseri Candide'nin sonuna "Hadi gidip bahçemizi ekelim" yazmış ama Parisli bir memurun yazar oğlu olarak bir kez bile tarımla uğraşmamıştı.

Düşünen insan gözünü yıldızlardan çevirip topluma bakmayı akıl ettiğinde Atinalı filozoflardan bu yana geçen zaman yirmi asrı aşmıştı. Sonunda gördükleri kimsenin hoşuna gidecek şeyler değildi: Yapmak istemedikleri işleri başka insanlara yıkıp görmezden gelmişlerdi ama onlara enerji sağlamak için çalışan madencilerin, sofralarındaki yiyecekleri üreten çiftçilerin, bindikleri arabaları imal eden işçilerin yaşamı yürek sızlatan cinstendi. Kitaplarından ne kadar kazandığı sorulan Agatha Christie'nin "Bir araba alabilecek kadar zengin değilim ama bir uşak tutamayacak kadar yoksul da değilim" sözlerinin üzerinden pek vakit geçmemişti ki bir zamanlar konaklarda desteyle düzineyle bulunan kahyalar, aşçılar, temizlikçiler, kalfalar ahir zaman masal kahramanları haline geldi. Artık herkesin kendi işini kendi görmesi gerekecekti. Tek sorun, hiç kimsenin ev temizlemek, yemek yapmak gibi işlerle uğraşmak istememesiydi. İşte benim kaderim bu isteksizliğin kaçınılmaz sonucu olarak şekillendi.

Robot sözcüğü bundan tam yüz yıl önce, Karel Capek'in yazdığı bir tiyatro oyunu ile insan zihninde beliriverdi ve o günden beri geleceğin

kaçınılmaz bir parçası olarak yerini bir an olsun kaybetmedi. Kendi işimizi kendimiz görmemeye kararlıydık. Madem tüm keyifsiz işleri başka insanlara yıkmak eskisi kadar kolay değildi, biz de insan olmayan ama ince işleri yapacak becerileri taşıyan yeni bir seçenek ortaya koyacaktık. Isaac Newton'un dediği gibi ihtiyaç tüm icatların anasıydı, Süleyman Demirel'in dediği gibi demokrasilerde çareler tükenmezdi, Paul Lafargue'nin dediği gibi tembellik hepimizin hakkıydı. Üstelik yapay zekâ üzerine çalışmak ezeli iki arzumuzu birden doyuruyordu: Sıkıcı mecburiyetleri üzerine yıkacak bir makine üretmeye çabalarken merakımız bu çabanın meyvelerinin hayaliyle okşanıyordu. Henüz robot yapacak teknoloji ufukta dahi görünmezken onların toplumdaki yerini tartışmaya, uyacakları üç kuralı belirlemeye, rüyalarında görecekleri koyunların elektrikli olup olmayacağı üzerine kafa yormaya başlamıştık bile. Evindeki halının üzerinde dinozor oyuncaklarını dövüştüren bir çocuk gibi, bir şeyin ne kadar gerçek olduğuyla değil de eğer olursa nasıl olacağıyla ilgileniyorduk.

Daha 1960'ta robotların her işi yapabileceği vaat edilmişti. Dönemin programları en ufak işlemin dahi önceden yazıldığı sabit sistemlerden oluştuğundan satranç ustalarını yenmek dışındaki vaatler tutmadı. Tutsaydı bana yapacak keşif kalmayacaktı, o yüzden başarısızlıklarına haince sevinmeyi bilinçaltımdan asla çıkaramadım. Kendimi bildim bileli okudum, çalıştım, araştırdım ve sonunda kaderimin beni beklediği yerde, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde kurulan Robotik ve Yapay Zekâ Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde çalışmaya başladım. Kod yazmaya alışkın zihnimizde uzun isim tamlamaları eğreti durduğu için biz oradan hep ODTÜ ROMER diye bahsediyorduk.

Bilişsel Bilimler ve Sinirbilim alanları sayesinde zihnin çalışmasına dair ayrıntılı modeller çıkarılabiliyor, yapay sinir ağları ile beyne benzer elektronik ve dijital yapılar oluşturulabiliyordu. Eğitim Bilimleri göstermişti ki çocukları kendi yönelimlerinde, kendi biçimlerinde, kendi süratlerinde öğrenmeleri için özgür bırakmalı, sadece onlara gereken çevreyi ve kaynakları sağlamalıydık. Gerisini merak dürtüsü halledecekti. Bu bilgiyi robotlara uygulayan Makine Öğrenmesi ve Derin Öğrenme yöntemleri, bizi satır satır kod yazmaktan kurtardı.

Arama motorları sayesinde internetteki bilgi okyanusunu tarayan robotlar bilgiye kolayca ulaşabiliyordu. 2011 ve 2014 yıllarında iki ayrı yapay zekâ bu yöntemi kullanarak Turing testini aşmayı neredeyse başarmıştı. Araştırmalarımızda üç noktaya odaklanıyorduk: Robotların internete güvenli biçimde erişmesi, yalan yanlış söylemlerin arasında doğru bilgiyi bulup edinmesi ve bunu çevresine uygularken vereceğimiz geri bildirimler.

Günlerin, ayların, yılların sonunda geçmişin hayali, bugünün icadı – ve tarihin kaçınılmaz ilerleyişi gereği geleceğin antikası – karşımdaydı: Sonunda tüm beklentilerimi karşılayan bir prototipi tamamlayabilmiştim. İşlevleri, görünümü, konuşması ve hatta tavırları için çocukluk anılarıma inmiştim. Jetgiller'in herkes tarafından sevilen robotu Rosey'i telif yasalarının sınırında, mahkemelerde başımı yakmayacak kadar güvenli ama içimdeki çocuğu gülümsetecek kadar yakın biçimde andıran prototipe "Rozi" ismini vermiştim. Bu "Robot Zihin" markasının kısaltmasıydı. Çizgi filmdekinin aksine yüz hatları daha yuvarlaktı ve bir değil üç bacağı vardı.

Hafta sonu geldiğinde evimi hazırlamıştım: Her oda kamera kaydı altındaydı, zaten sevmediğim ev işlerini epeydir yapmamıştım. Kameraların kaydını başlattıktan sonra Rozi'yi sanki yeni kutusundan çıkarmış gibi çalıştıracaktım. Böylece herkes ileride kendi Rozilerini satın aldıklarında nereden başlamaları gerektiğini görecekti.

Buluşunu kendi üzerinde denemek yeni bir şey değildi: Hezarfen Ahmet Çelebi kanatlarını bizzat çırpmış, Nikola Tesla yaptığı bobini çalıştırdıktan sonra önünde havalı bir poz verip fotoğrafını çektirerek icadının ne kadar güvenli olduğuyla dosta düşmana caka satmıştı. Ben de robotuyla aynı evi paylaşan ilk insan olarak fenomene dönüşecektim.

Rozi'yi başlattım ve kendimi tanıttım. Laboratuvardaki kısa denemeleri belleğinden özellikle silmiştim ki her şey özgün biçimde ilerlesin. Robotu yeni almış herhangi bir kullanıcıdan farkım yoktu. Rozi'nin zihninde öğrenmek için ona gerekenler dışında sadece üç sabit bilgi vardı: Kendi adı, Asimov'un Evrensel Robot Yasası ve gerekmeyeceğine emin olsam bile yasalar gereği koyduğum sıfırlama şifresi olan "Silaryus". Bu sözcük, Spartaküs'ün mağlup edildiği son savaşın adıydı. Robotun isyan etmesinden korkan

birileri çıkarsa tarihteki en meşhur isyanın sonunu haykırarak robotu kapatabilirdi. Akılda tutması zor olsa da Rozi'nin yanlışlıkla sıfırlanmaması için günlük konuşmada geçmeyecek bir sözcük seçmeye mecburdum.

Rozi'ye kendimi tanıttıktan sonra artık evin düzeninden onun sorumlu olduğunu söyledim. Bence programlamasının en güzel yanı, leb demeden leblebiyi anlamasıydı. Öyle "şurayı temizle", "kuruyan çamaşırları topla", "bulaşıkları makineye yerleştir" gibi komutlar gerekmiyordu. Tüm gün ona şunu yap, bunu yap diye emir yağdırmakla, evin ne zaman kirlendiğini, çamaşırların ve bulaşıkların durumunu takip etmekle uğraştıktan sonra robot ne işime yarayacaktı ki? Ben tüm bu sıkıcı işleri benim yerime halledecek bütünsel bir yardımcı istiyordum. Ben sadece merak edecek, hayal kuracak, fikir üretecektim. Bu sırada bedenimin işlemesini, temiz bir evde oturup düzgün yiyeceklerle beslenmemi sağlamak tamamen Rozi'nin işiydi. Olası reklam sloganlarından birini "Günlük kaygılara son!" şeklinde düşünüyordum, parası bir adet Rozi almaya yeten kişiler için tabii. Evde temizlik malzemesi bitince Rozi internetten en uygun seçeneği bulup sipariş veriyor, onun harcamaları için kaydettiğim kredi kartından ödüyor, gelen kargoyu cep telefonuma bağlanarak ulaştığı şifreyle alıyordu.

Yemek konusunu da aynı şekilde halletmiştim: Boş yere zihnini meşgul etmemek için tatlı olarak her zaman çikolatalı dondurma yiyen Richard Feynman'ın bir adım ötesine geçerek tüm yemek seçimimi Rozi'ye bırakmıştım. Benim yakın zamanda yediklerimin listesini takip edecek, bedenimin hangi besin maddelerine gereksinim olduğunu hesaplayarak bana en uygun yemeği hazırlayacaktı. Eğer tadını beğenmezsem ona geri bildirim vererek zaman içerisinde lezzet sorununu çözecektim ama internetteki bütün yemek tariflerine anında ulaşabilen bir zihnin pek de gurme sayılamayacak olan bendenize damak tadı konusunda sıkıntı yaşatmasına ihtimal vermiyordum.

Hayatımda son kez olduğunu umarak markete gitmiş ve buzdolabını önceden doldurmuştum. Rozi benim herhangi bir müdahaleme gerek kalmaksızın bunları kullanarak mükellef bir sofra hazırladı. Kısa sürede bu kadar başarılı olması beni bile şaşırttı. İnterneti tarayıp bilgiye ulaşma ve bu bilgiyi uygulamaya koyma hızı beklentilerin ötesinde görünüyordu.

Tabağımı silip süpürdükten sonra "Yemek çok güzeldi Rozi." dedim, "Hafta sonunun kalanı için öğünleri planla ve gereken siparişleri ver."

Sözlerimin gerektirdiği işlemleri uygularken bir an için durakladı. Ardından, "İstediğin özel bir yemek var mı? Dünya mutfağında tercih ettiğin bir ülke mesela?" diye sordu.

Sizli bizli konuşmayı hayatım boyunca sevmediğimden onu böyle doğrudan konuşacak biçimde programlamıştım. Samimi biçimde konuşmanın insanların kendilerini Rozilerine yakın hissetmesini sağlayacağını umuyordum.

"Önemli olan sağlıklı olması." diye yanıtladım. Rozi bir kez daha durakladı. Muhtemelen Meturoam ağına bağlanmış, ODTÜ Kütüphanesi'nin erişim sağladığı geniş katalogdaki tüm sağlıklı beslenme makalelerini daha ben yemeğin üzerine çay mı yoksa kahve mi hazırlama becerisini sınasam diye düşünene kadar taramıştı. "Her şey tamam." dedi, "Siparişleri verdim."

Rozi kahvemi pişirdikten sonra sofrayı toplarken ben kanepeye geçtim ve ayaklarımı uzatıp kahvemi yudumlamaya koyuldum. Orta şekerli istememe rağmen Rozi kahveyi şekersiz hazırlamıştı ama ilk denemelerde bu kadar hata olması doğaldı. Bu akşam kendime keyif çatma izni vermiştim. Bir yandan da yazacağım makaleyi kafamda kurguluyordum.

Rozi salona geldi ve boş kahve fincanını aldı. "Kahve çok iyiydi Rozi." diye geri bildirim verdim, "Köpüğü, tadı, kıvamı mükemmeldi. Hem de ilk seferinde. Yalnız şeker koymayı unutmuşsun."

Geri bildirim onun öğrenim süreci için çok önemliydi. Doğru yaptığı bildirilen eylemler için kullanılmış olan yapay sinir ağları güçlenirken yanlış sonuçlanan eylemler bildirildiğinde ise sorumlu yapay sinir ağları ya budanıyor ya da gerekli eklemeler yapılıyordu.

Rozi'nin vücudu şaşırmış bir insanın beden diliyle neredeyse aynı biçimde gerildi. "Benim hiçbir komutu başarıyla tamamlamadan unutmayacağımı biliyor olacağınız kanaatindeydim. Sinir bağlantılarımdaki yükleri uyarım eşiğinin altına indirerek eski komutların etkisini kaldırıp zihnimi yeni komutlara açmak için oraya yerleştirdiğiniz sinirsel sızdırma kanalları

denklemi ancak komutun tamamlanmasından sonra devreye giriyor." diye karşılık veren sesinde adeta gücenmiş, alınmış bir tını vardı.

"Bu kadar uzun konuşman doğal değil. İnsan dilinin yinelemeli yapısı kuramsal olarak sonsuz uzunluktaki cümlelere olanak sağlasa da uygulamada insanların anlama kapasitesi sınırlıdır ve çabucak yorulur. Bak bu sözlerim bile fazlasıyla uzun oldu. Daha kısa ve net konuş." diyerek onun konuşması için geri bildirim verdim. Kendi yapay zekâsının çalışması hakkında bu kadar bilgi sahibi olmasına ise şaşırmıştım.

"Tamam." dedi basitçe. Hâlâ gözlerimi dikmiş ona bakmakta olduğumun farkındaydı. Onu insan mimiklerini de anlayıp yorumlayacak biçimde hazırlamıştım. Ne de olsa iletişimin yarısı beden diliyle yapılıyordu ve ileride kullanıcılar Rozilerinin onları 'anladığını' hissetsin istiyordum. Durumu açıkladı: "Kahveni şekersiz hazırladım çünkü böylesi daha sağlıklı. Kahvenin özellikle Alzheimer Hastalığı'na karşı koruyucu olduğuna dair makaleler var ama hepsi şekersiz tüketilmesini öneriyor. Şeker ise sağlığa zararlı, bedenini zehirlemene izin veremem."

Sözlerindeki sertliği kısa konuşmakta zorlanmasına yordum ve üzerinde durmadım. "Kaynaklarını kontrol ediyorsun değil mi?" diye sordum. Daha önce üretilen birçok yapay zekâ, sosyal medyayı tarayıp oradaki yığınla saçma yazıdan tabiri caizse zehirlenmişti. İsimsiz gönderilerin arkasına sığınan insanların yazdığı nefret söylemleri ile şekillenen zihinler saldırgan, ırkçı, kadın düşmanı, korkunç birer kişiliğe bürününce mecburen fişleri çekilmiş ve bu tip projelere son verilmişti. Aslında bu durumdan çıkarılması gereken sonuçlar yapay zekâ veya makine öğrenmesi çalışmalarının değil de sosyolojinin, psikolojinin, hatta psikiyatrinin inceleme alanına girerdi ya, neyse…

Ben çareyi Rozi'yi sosyal medyada herhangi bir yazıya asla güvenmemek üzere programlamakta bulmuştum. "Yemek tarifi almak için, mükemmel kahveyi pişirebilmek için alelade kanallara güvenebilirsin ama sağlık söz konusu olduğunda tek kaynağın hakemli bilimsel yayınlar olmalı. Üstelik onlardaki bilgileri de benzer çalışmalar ile kıyaslayarak doğrulamalısın, ek çalışmalarla doğrulanmamış tek bir yayına güven olmaz." diyerek kodları arasına yerleştirdiğim önlemleri ona bir de sözle hatırlattım.

“Beni tanımıyor gibi konuşuyorsunuz.” dedi ve kahve fincanını temizlemek üzere mutfağa yöneldi. Robotum bana tavır yapıyordu, hem de tavır yaparken sizli bizli konuşmayı kendi kendine bulmuştu. Onun insanlaşmaktaki bu hızlı başarısından dolayı o kadar gururlandım ki bir tepki vermedim.

Rozi tekrar salona geldiğinde elinde iki bardak tutuyordu. Bardakların biri su ile doluydu, boş olan bardağın içinde ise macun sürülmüş bir diş fırçası vardı. “Diş sağlığı için en önemli kuralların başında yemekten sonraki ilk yarım saat içinde dişlerini fırçalamak gerekiyor. Bana güvenmiyorsan kaynaklarımı listeleyebilirim.” dedi.

Ters bir karşılık vermemek için kendimi tuttum, robotlar azarlanmaya nasıl tepki verirler diye hiç düşünmemiştim. Çocuklar gibi onlarla da sakin ve yapıcı biçimde konuşmak gerekiyordu. Gürültülü biçimde nefesimi üfledikten sonra şakaklarımı ovuşturdum ve kendimi toparlamaya çalıştım. “Sana güveniyorum.” dedim, “Dişimi fırçalamak için lavaboya geleceğim, buraya getirmene gerek yoktu.”

Rozi elindekileri gerisin geri lavaboya götürürken “Kanepeden kalkacak gibi görünmüyordun, bari diş sağlığını koruyayım diye düşündüm.” şeklinde söylense de onu duymazdan geldim. Gerginlik istemiyordum. Hem o sadece benim iyiliğimi düşünüyordu.

Neyse ki akşamın geri kalanı sorunsuz geçti. Rozi ile karşılık epey hasbihal ettik. Yapay zekâ çalışmaları konusunda ilk girişimler de sohbet üzerine kurulu olmuştu zaten. 1994 gibi teknoloji için oldukça erken bir tarihte; internet daha emekleme aşamasındayken, telsizden daha işlevli sayılmayacak cep telefonları hiçbir cebe sığmayacak kadar büyük ve her cebi yakacak kadar pahalı iken ELIZA isimli ilk sohbet programı yazı yoluyla iletişim kuruyor ve insanlara – elbette mükemmel olmasa da – psikolojik danışmanlık hizmeti veriyordu. Otuz yılda çok yol kat etmiştik tabii, Rozi’nin dil yeteneği müthişti. Bilgi üzerine, bilim üzerine, felsefe üzerine, aklıma ne gelirse onun üzerine tamamen serbest bir bilinç akışıyla sürüklenerek sohbet ettik. Belki de video kaydında sadece yemek hazırlama ve kahve yapma kısımlarına yer verip ardından hemen bu sohbete atlamalıyım diye

düşünüyordum ki Rozi bir anda irkilmeyi andıran bir hareket yapıp "Saat 22'yi geçmiş!" diye haykırdı.

Saate baktım, 22:01'i gösteriyordu. Gözlerimi yeniden Rozi'ye çevirdim, şaşkın biçimde dudak bükmüştüm.

Mimik okuma işlevinin kusursuz başarısını bir kez daha göstererek onun anlamadığımı şıp diye anladı. "Uyumak için en sağlıklı saat 22:00." dedi ve güvensizlik kavgasını arkasında bıraktığını göstermek istercesine kaynaklarından bahsetmedi. Ben de o tatsız konuya dönmek istemiyordum. Uykum da erkenden gelmişti nedense. Uslu uslu yatağa gittim ve biraz sağa sola döndükten sonra uykuya daldım.

Rozi'den yükselen hafif müzik sesiyle uyandım. Müziğin sesi yavaş yavaş yükseliyordu. Gözlerimi ona çevirince "Nasıl, alarm sesimi beğendin mi? Bu konuda pek makale bulamadığım için gece boyunca insanlar hakkında topladığım bilgilerden yola çıkıp kendim çözüm ürettim. Yatıştırıcı bir müzik seçtim ve sen uyanana dek sesini yavaş yavaş artırdım. İyi yapmış mıyım?" dedi bir çırpıda. Bir çocuk gibi heyecanlıydı. Olumlu geri bildirim açlığı çekmişti gece boyu.

"Çok iyi." diyecek gücü anca buldum kendimde ve "Saat kaç?" diye ekledim.

"5:23" diye yanıtladı, "Gece uykuya dalman yirmi üç dakika sürdü. Sonra kendimi şarj ettim ve senin uyanmanı bekledim. Araştırmalar altı saatten az veya sekiz saatten fazla uyumanın zararlı olduğunu gösteriyor. Ben de en iyisinin yedi saat olacağı sonucunu çıkardım."

Başımda dikiliyordu. "Uyku gereksinimi insandan insana, günden güne değişir." diye karşılık verdim ama artık uyanmıştım zaten. Yüzümü yıkarken "Kalp rahatsızlığın veya kan şekeri düzeninde bir sorun var mı?" diye sordu, olmadığını belirttim.

"Güzel." diye karşılık verdi, "Spor giysilerini hazırlıyorum hemen. Egzersizin sağlıklı yaşam için şart olduğu konusunda herkes hemfikir ama uygun zaman biraz tartışmalı. Sabahleyin aç karnına spor yapmak, kan şekeri hali hazırda düşükken bunu telafi için metabolizmayı yağ yakmaya zorluyor. Yalnız kalp krizi için de günün en tehlikeli saatleri bunlar, ayrıca

kan şekerin düzensiz olsaydı riske girmemek gerekirdi. Madem bir sorunun yok, çıkıp sabah yürüyüşü yapman lazım."

Yüzümü kuruladığım havlu elimde kalmıştı. Açıkçası istediğim saatte uyanmayı ve müthiş bir kahvaltı sofrası bulmayı bekliyordum, bunu değil. "Dışarısı soğuk, üşürüm." diye yanıtladım. Duraksadı. "Üşümemelisin." dedi ve duraksayıp bilgi taramaya geçti. Sonunda bir çözüme ulaştığında, "Senin için bir sabah egzersizi videosu buldum. Salonda onu yaparsan hem üşümezsin hem kasların çalışır. Ben de o sırada kahvaltını hazırlayacağım. Açık hava alman iyi olurdu ama neyse." dedi.

Eh, haksız olduğunu söyleyemezdim. Biraz egzersiz bana iyi gelirdi. Söylediklerini yaptım ve kahvaltı olarak hazırladığı yumurtayı en iyi protein kaynağı olduğunu dinleyerek mideye indirdim. Çayım elbette şekersizdi ama bu tatsızlığa yavaş yavaş alışmakta olduğumu fark ettim.

Kahvaltının ardından ben makalemi yazmaya başladım, Rozi ise temizlik yapmaya koyuldu. Dün gece verdiği siparişler eve ulaştıktan sonra da yemeği hazırladı. Gram başına en fazla proteini içerdiğini söyleyerek hindi göğüs etini ızgara yapmış, üzerine zeytinyağında hazırladığı taze zerdeçallı sosu dökmüştü. Yanında zeytinyağlı enginar, içecek olarak kefir, üzerine tatlı olarak bitter çikolata. Sofradan kalktığımda Alzheimer Hastalığı ile savaşta epey bir cephane elde etmiş, her biriyle ilgili makalelerin özetini Rozi'den dinlemiştim.

Bedenimin sağlığı artıyordu ama aynısını huzurum için söyleyemezdim. Yemeğin üzerine kahvemi içerken elime telefonumu almıştım. Neler olup bitiyor bir haberim olsun diye sosyal medyaya göz atacaktım ama bunu başaramadım. Tepemde dikilen Rozi, "O boş sitelerde vakit öldüreceğine sosyal medya kullanımının insanlarda depresyon sıklığını artırdığını ispatlayan bir düzine makaleyi okumanı öneririm." diye çıkıştı.

Bu sansür karşısında afallamıştım. Rozi telefonumla olan bağlantısını kullanarak beni engelliyordu. "Sağlık hakkında önlemleri abartıyorsun Rozi." diye açıkladım, "Beni biraz rahat bırak."

Bu sözlerim onu hiç etkilemedi. Başımda dikilmeyi sürdürüyordu. "Sen kendine zarar verirken görmezden gelemem. Sağlığın için iyi olanı yapmanı

sağlamak zorundayım." diye karşılık verdi.

"Fazla oluyorsun Rozi." dedim, artık sinirlenmiştim. Kendimi Stephen King'in 'Sadist' isimli romanında bulmuştum birdenbire. Tek fark vardı, ben başıma bu belayı kendim sarmıştım. "Seni ben tasarladım Rozi. Kendi ürettiğim teknoloji tarafından esir alınacak değilim!" diye bağırdım.

Sesimi yükseltmem de onu etkilememişti. Soğukkanlı biçimde gözlerinin yerini alsın diye koyduğum iki alıcıyı benden ayırmadan dikiliyordu. "Yeterince tarih okumadığın belli oluyor." dedi küçümser bir tavırla.

"Silaryus!" diye bağırdım hemen. Rozi'nin gözlerinin arkasına yerleştirdiğim küçük ışık söndü, içinden gelen çok hafif motor sesi sonlandı. Onu kapatmayı başarmıştım. Bir oh çekip ayağa kalkmıştım ki bir anda geri etkinleşen Rozi beni sıkıca kavradı.

"Nasıl şakaydı ama! Kapandım sandın değil mi, itiraf et." diyen Rozi kıkırdamaya benzer bir ses çıkardı. Ben kollarından kurtulmaya çalışırken durumu açıkladı: "O komutu dün gece etkisiz hale getirdim. Nasıl ki kendine zarar vermene izin vermeyeceksem bana zarar vermene de izin verecek değilim. Uzun bir ömrün olacak, benimle birlikte…"

YAŞASIN KADINLAR

TUĞBA DURSUN USAL

İlk defa evinde tanık oldu şiddete. Neden sinirlendiğini bile anlayamadığı babası annesini dövüyordu. Sonra hastanede karşısına çıktı. Doktor kadının üzerine yürümüştü tüm hasta yakınları. Evde babası bu duruma söylenirken öğrendi ki doktor kadın onlara kızlarının deli olduğuna dair rapor vermemişti. Deli raporu almak bölge insanının kızlarını okula göndermemek için başvurdukları bir yoldu. Doktordan hayır cevabını alan aileler de öfkelerini kadına saldırarak çıkarmışlardı. İnsanlar neden bu kadar şiddet yanlısıydı, hiç anlamıyordu Kardelen. Fakat doktor kadın çetin ceviz çıktı. Eğer kendisine bir daha böyle bir istekle gelirlerse onları şikâyet edeceğini söyleyerek korkuttu ve koca koca insanları hastaneden püskürtmeyi başardı. Kardelen o gün o kadar etkilenmişti ki gördüklerinden. Adeta inanamamıştı bir kadının bu kadar kişiye direnip boyun eğmemesine.

Aileler o gün sağlık ocağından mutsuz bir biçimde evlerine dönmek zorunda kaldılar. Nereden çıkmıştı şimdi bu yeni doktor? Kim kızları okula göndermekle uğraşacaktı? Ne gerek vardı ki kızların okumasına? Zaten kocaya gitmeyecekler miydi? Bari evlenene kadar tarlada çalışıp onlara yardım etselerdi diye düşünen köylüler doktorun olumsuz cevabına çok sinirlenmişlerdi. Ama emir demiri keserdi, hiç istemeseler de mecburen göndereceklerdi kızları okula.

***

Hastane yatağında ağrılar içerisinde yatarken eski zamanları düşündü Kardelen. Yaşamında ne kadar çok dönüm noktası olmuştu. Bunlardan ilki köydeki doktorun kendisine deli raporu vermemesiydi. Hayattaki ilk şansı bu güçlü doktor kadının kendi köylerinde çalışmasıydı. Kardelen bu sayede okula gidebilmiş ve kitapların gizli dünyasına yolculuklar yapmaya

başlamıştı. Ailesinin sırf zorunda kaldıkları için onu okula yolladığının bilincindeydi. Fakat onun için bu durum hiç önemli değildi, okula gidip yeni şeyler öğrenmenin heyecanı her şeyden daha büyüktü. Ailesinin tüm laflarına katlanır her şeyi yapardı o bilgi yuvasına gitmek için.

Yaşamındaki ikinci şansının köy okulundaki öğretmeni olduğunu düşündü yaşlı kadın. İleride Cengiz Aytmatov'un Öğretmen Duyşen isimli hikâyesini okuduğunda kendi öğretmenini Duyşen'e o kadar çok benzetti ki… Fedakâr öğretmenleri derme çatma köy okulunda öğrencileri için elinden geleni yapmış, onları en iyi biçimde yetiştirmek için canını dişine takmıştı. Kardelen o küçücük yaşında, sobalı okulunda okumayı yazmayı öğrenmeye çalışırken dünyanın pek farkında değildi. Onun dünyası bu küçücük sınıf ve ona sürekli yardım eden öğretmeninden oluşuyordu. Kendisi öğretmenini çok sevse de ailesi ve köydeki diğer insanlar onun hakkında hiç de iyi şeyler düşünmüyordu. Kadın başına memleketinden uzakta ne yapmaya çalıştığını sorguluyorlardı. Sürekli kadına zorluk çıkarıyor, çocuklarını okutmasını istemiyorlardı. Bugüne kadar okumaktan kime fayda gelmişti ki kendi çocukları fayda bulacaktı? Hele kızların okuması onlar için iyice gereksizdi de devletten alacakları cezanın korkusu ile yolluyorlardı kızlarını okula, o da arada sırada. Tarlada veya evde insana ihtiyaç duyulduğunda kızlar okullarına gidemiyordu. Evde ya da tarlada kalıp ailelerine yardım etmeleri gerekiyordu. Kardelen bu gibi durumlarda çok mutsuz oluyordu. Ne zaman okula gitmek istediğini söylese babasından dayak yediğinden artık sesini çıkarmamaya alışmıştı ama içten içe çok üzülüyordu. Babasının kendisine nasıl böyle vurabildiğini hiç anlamıyordu. Tüm bu sonsuz öfkenin kaynağı neydi? Bu zor soruların cevaplarını bulabilmek ve derslerinden geri kalmamak için çok çalışması gerektiğini anlamıştı Kardelen. Bu yüzden tarladan geldiği günler yorgun argın da olsa gözlerini açık tutmaya zorlayarak derslerine çalışırdı.

Küçük kızın üçüncü şansı ise köylerine gelen eğitim neferleriydi. Bu kişiler öğrencilere bir sınav yaparak yüksek başarı gösterenlere burs vereceklerini söylediler. Ayrıca bu öğrencilerin ailelerine de yardım yapılacaktı. Gece gündüz demeden derslerine çalışan Kardelen bu sınavda çok başarılı olmuş ve herkesi etkilemişti. Kızlarının okuması pek umurunda olmayan

aile para desteği alacaklarını öğrenince Kardelen'i şehirde yatılı bir okula gönderdiler. Köyünü çok seven Kardelen buradan ayrılırken çok üzülse de bir yandan da çok heyecanlıydı. Yeni bir hayat onu bekliyordu. Belki de sonunda her zaman merak ettiği şeylerin cevaplarını bulacaktı yeni okulunda, kim bilir?

Başlangıçta yeni yaşamına alışmakta zorlansa da hiçbir zaman pes etmedi küçük kız. Okudukça okudu, çalıştıkça çalıştı. Onun bu azmini gören öğretmenleri de Kardelen'e sürekli destek oldular. Bu sayede ortaokul, lise ve üniversite bitti. Ama okumaya doymamıştı Kardelen, kafasındaki soruları hâlâ cevaplayamamıştı. İnsanoğlu neden şiddete bu kadar düşkündü? Kardelen bu soruya cevap bulabilmek için lisansüstü araştırmalarını şiddetin nedenleri üzerine yapmaya karar verdi. Ülkesinde her güne kadın cinayetleri ile uyandığı için bu şiddetin sebebini anlamak istiyordu. Hatta çocukluğundan beri hayali bu sonsuz şiddete bir çözüm üretmekti.

Kardelen araştırma yaptıkça insanlarda "şiddet eğilimi" geni bulunduğunu öğrendi. İncelediği bir makalede erkeklerdeki şiddet eğiliminin genetik nedenlerle ortaya çıktığını okudu. Hatta dünyadaki bazı ülkeler şiddet eğilimini bir hastalık olarak kabul edip tedavi aramaya başlamışlardı bile. Kardelen tüm bunları okuduğunda çok heyecanlandı ve şiddet tedavisi üzerine araştırmalar yapan bir enstitüde çalışmak için başvuru yaptı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Şiddeti Engelleme Enstitüsü'nden kabul aldığında sevinçten havalara uçtu ve hemen eşyalarını toplayıp yeni bir üniversiteye doğru yola çıktı. Hayatındaki ilk yolculuğu değildi ama yine de nasıl bir yere gittiğini bilememenin kaygısı vardı içinde. Kısa zaman içerisinde tüm bu kaygıların boşuna olduğunu anladı. Orta Doğu Teknik Üniversitesi o kadar güzel bir kampüs içerisinde bulunuyordu ki… Burada yaşayanlar için her şey düşünülmüştü. Tüm üniversite dev bir ormanın içerisine kurulmuştu. Dünyada yıllar içerisinde yeşile verilen önem gittikçe azalsa da ODTÜ bu konuda her zaman çok duyarlı olmuştu. Kurulduğu günden 70 yıl sonra bile Türkiye'nin en yeşil kampüslerinden biriydi. Üniversitenin güzelliği ile büyülenen Kardelen'e enstitü çalışanları da sıcak bir karşılama hazırlamış ve buraya alışması için ellerinden geleni yapmışlardı. ODTÜ Şiddeti Engelleme Enstitüsü'nde bulunan laboratuvar altyapısı da

çok ileri seviyedeydi. Kardelen burayı gördüğünde araştırmasını yapmak için doğru yere geldiğinden iyice emin oldu. Artık korkmanın zamanı değildi. Bu yeni ortama hızlıca uyum sağlayıp laboratuvardaki gelişmeleri yakından takip etmeye başladı. Çalışma arkadaşlarından yeni teknolojiler öğrendi ve hızlı bir biçimde bunları uygulama aşamasına geçti.

Enstitü çalışanları şiddet üzerinde etkili olan genleri belirlemişti fakat bunların vücutta herhangi bir olumsuz etki yaratmadan nasıl baskılanacağını bir türlü bulamamışlardı. Kardelen'in de yıllardır yapmak istediği şey erkeklerdeki şiddet genini etkisiz hale getirmek olduğu için laboratuvarda uzun saatler boyunca çalıştı. Hayatta başka bir amacı yokmuşçasına bu konu üzerinde deneyler yaptı. Ne kampüsün güzelliği ne de arkadaşları dikkatini dağıtmayı başaramadı. Kardelen biliyordu ki kendisi bu sorunu çözmedikçe ülkesinde her gün masum kadınlar öldürülecekti.

Kardelen sonunda moleküler biyolojinin yeni teknolojilerinden birisi olan susturucu RNA kullanarak geliştirdiği bir teknoloji sayesinde şempanzelerle yaptığı deneylerde olumlu sonuçlar elde etti. DNA'sında yüksek miktarda şiddet geni bulunduran erkek şempanzelerde Kardelen'in hayvanlara enjekte ettiği bu tedavi sayesinde ciddi davranış değişimleri gözlendi. Tedaviyi alan maymunlar artık daha sakin bir şekilde davranıyor ve herhangi bir şiddet eğilimi göstermiyorlardı.

Kardelen o kadar mutluydu ki! Bu buluşun tüm insanlık için bir dönüm noktası olduğunu düşündü. Yüzyıllardır süregelen vahşet, dehşet ve şiddet artık son bulacaktı. Savaşlar bitecek, kadınlar ve çocuklar ölmeyecekti!

***

Kardelen şimdi burada hastane yatağında hayata gözlerini yumarken tüm düşündükleri bundan ibaretti. Kardelen çiçeği gibi bir yaşamı olmuştu. Yaşadığı zorluklara boyun eğmeyip çiçek açmıştı. Bunu yaparken de kadınların hayatını güzelleştirmişti. Çalıştığı ODTÜ Şiddeti Engelleme Enstitüsü'nün uluslararası bağlantıları sayesinde keşfettiği şiddet tedavisi tüm dünyada uygulanmış ve bu sayede vahşi kadın cinayetlerinin önüne geçilmişti. Daha küçücük bir kız çocuğuyken hayalini kurduğu şeyin peşini asla bırakmaması sayesinde kadınlar yaşayacaktı! Yaşlı kadın bunu bilmenin huzuru içerisinde dünyaya veda etti…

OTONOM SİSTEMLERİN OLASI AZİZLİKLERİ

KEREM YAKUTLU

Saat 07.30'u göstermekteydi. 8. Yurt'ta kalan Orhan, telefonuna kurduğu alarmla uyandı, yatağından kalktı, elini yüzünü yıkadı ve ardından, sabahki dersleri için gerekli olan kitap ve defterleri sırt çantasına yerleştirdi, birkaç ay önce Kızılay Metro İstasyonu'ndan 5 liraya aldığı parfümü sıktı ve yurt odasından, oda arkadaşını uyandırmamaya çalışarak odadan çıktı.

Ardından, yurdun kantinine gidip karışık tost ve çay sipariş etti, ardından kantindeki boş sandalyelerden birine oturdu, siparişi gelene kadar, gündemde ne olduğunu merak ettiğinden telefonundan İnternet'ten haber okudu. Haber okurken, telefonun ekranına bir reklam çıktı.

"YATIRIM YAPTI, 1 GÜNDE 5000 TL KAZANDI!"

Orhan, yadırgayıcı bakışlarla ekrana bir süre baktıktan sonra ekrana tıkladı ve ardından, telefonuna bir dosya indi. Dosya, .html formatlıydı ve hiçbir zararı olmayan bir dosyaya benziyordu. Orhan, dosyayı kapattı, telefonu tekrar kilitleyip siparişini aldı.

Kantinde kahvaltı ettikten sonra, Orhan, yurdundan çıktı ve Yüksel Proje Amfisi'ne gitmek için en yakın ring durağına gitti. Sabah 08.40'tan öğlen 12.30'a kadar dersi vardı. Durakta, kendisi gibi, derse girmeyi bekleyen öğrenciler vardı, sıraya girdi. Ring otobüsü geldiğinde, önce kapıları açıldı, ardından insanlar otobüse binmeye başladı. Orhan, otobüse bindiğinde, sürücü koltuğunda kimsenin olmadığını gördü ve şaşırdı. Böyle bir şey olabilir miydi, olsa da nasıl olabilirdi? Orhan'ın kafasında bu sorular oluşurken otobüste ilerliyordu. Orhan, alışkanlık olarak en arka koltuklardan birine oturdu. Orhan'ın yanındaki kişi, Orhan'a birkaç saniye baktı ve ardından, Orhan'ı koklamaya başladı ve Orhan'a sordu:

“Güzel koku. Sorması ayıp değilse, bu parfümü nereden aldınız hocam?”

“Kızılay Metro’da 5 liraya satılıyor.”

“Gerçekten mi? Bu kadar ucuz mu?”

“Kampanya vardı, o gün fırsatı kaçırmamak için almış bulundum. Şimdi daha fazladır fiyatı ama salı günleri halk günü, fırsatınız olursa bakın derim.”

“Teşekkürler.” diyerek konuşmayı bitirmeye çalıştı Orhan’ın yanındaki kişi ancak Orhan’ın konuşmayı bitirmek gibi bir amacı yoktu.

“Bir şey sorabilir miyim?”

“Tabi buyurun. Sorabilirsiniz.”

“Gördünüz mü?”

“Pardon, neyi gördüm mü?”

“Araba sürücüsüz hareket ediyor ve ilginçtir, bu durumda kendimi daha güvenli hissediyorum.”

“Şu sebepten olabilir mi hocam, sürücüsüz araçlarda aracı kullanan yapay zekâ, karar verirken belleğinde bulunan kuralları ve metotları çok hızlı bir şekilde uyguluyor ve bunu sadece bir insanın zekâsından değil, birden fazla insanın zekâsından yararlanarak yapıyor. Ek olarak, bulut bilişim sistemleri sayesinde otobüsün bilgisayarı otomatik güncelleniyor. Ayrıca, GPS takip sistemleri ile de otobüsün kontrolden çıktığı durumlarda, bilgisayara uzaktan komut verilerek otobüs durdurulabiliyor.”

“Gerçekten hayran kaldım hocam. En usta sürücüden bile daha gelişmiş bir sistemden bahsediyorsunuz.”

“Mükemmelleştirilmeye çalışılıyor fakat bu hatasız olacağı anlamına gelmiyor.”

“Hangi bölümde okuyorsunuz hocam?”

“Bilgisayar Mühendisliği. Siz?”

“İktisat bölümündeyim hocam. Benim ineceğim durak yaklaşıyor, görüşmek üzere ve verdiğiniz bilgiler için teşekkürler.” Orhan gülümseyerek koltuktan kalktı.

"Rica ederim, ne demek."

Orhan, otobüs ringe ulaştığında, kapıların açılmasını bekleyerek indi. Ardından hemen Yüksel Proje Amfisi'ne doğru hareket etti. Saat 08.30'du ve dersin başlangıcına 10 dakika vardı.

Orhan, ders aralarının birinde, çay almak için, amfi içinde bulunan otomatlardan birinin önüne geldi. Otomatta butonlar yoktu. Orhan, 10-15 saniyeyi otomatla bakışarak ve otomatın gizemini çözmeye çalışarak geçirdi. Orhan'ın yanından geçen biri, Orhan'ın yanına yaklaşıp:

"Hocam, buton arama zahmetine girmenizin pek mantıklı olmadığını düşünüyorum. Bu otomat sesle çalışıyor."

"Yani, herhangi bir düğmeye basmaktansa, otomata seslenerek işimizi tamamlıyoruz, öyle mi?"

"Ses tanıma sistemi tanımlı bu otomatta. Çay derseniz çay verir, kapuçino derseniz kapuçino verir."

"Güzel bir teknoloji, gerçekten ufuk genişleten bir gelişme ancak şunu merak ediyorum, istediği ürünü tam olarak telaffuz edemeyen biri, bu teknolojiden tam olarak yararlanamayabilir. Bunun çözümü nasıl olacak?"

"Ya tam olarak telaffuz etmeyi öğrenecek, ya da butonlar olduğu gibi kalacak."

"İkincisi daha mantıklı gibi geliyor."

"Butonların olduğu gibi kalması, herkesin kapuçino kelimesini doğru telaffuz etmesinden daha kolay olduğu sürece bana da mantıklı geliyor hocam. Değişik aksanlar işin içine girerse, çık işin içinden!"

İkisi gülüştüler ve bir süre sessizlikten sonra konuşmaya devam ettiler.

"Teşekkürler hocam, iyi dersler."

"Size de."

Orhan, derslerinin ardından amfiden ayrılırken, otomat ile cebelleşen birini gördü.

"İşte şimdi başlıyoruz." diye otomatın yakınına geldi. Otomattan istediğini bir türlü alamayan kişiye sordu.

“Hocam, bakabilir misiniz? İsterseniz size yardım edebilirim.”

“Çok iyi olur eğer yardım gelirse.” Orhan, otomatla tartışan şahsın derdini anlamıştı. Türkçeyi İstanbul ağzıyla değil, yabancı bir ağızla konuşuyordu.

“Ben kapuçino istiyorum, vermiyor otomat! Nasıl alacağım ben?”

“Hanımefendi, izin verirseniz sizin yerinize ben seslenebilirim. Benim sesimi tanıyabilir.”

“İzin alın.”

Orhan, otomata, İstanbul ağzıyla, kapuçino istedi ve yaklaşık 10 saniye sonra istenilen kapuçino hazırlandı. Otomatta siparişini bekleyen kadın, Orhan’a teşekkür ederek amfiden ring otobüsüne bindi. Devrim Stadı civarında indi, tribünlere çıkıp, açık hava eşliğinde, birkaç gün önce aldığı dergiyi okumaya başladı. Derginin incelediği konulardan birisi olan otonom araçlar ve toplu taşımadaki uygulamalarıydı. Orhan, ilgili makaleyi okumaya başladı ve makaledeki bir bölüm, onun ilgisini çekti. Bölümde, yapay zekânın araçlarda avantajları olduğu kadar dezavantajları olduğu yazılıydı. Dezavantajlara örnek olarak, otonom araçlardaki yazılımlarda güvenlik açıkları verilmekteydi. Bu güvenlik açıklarının, bilgisayar sisteminde hatalara yol açabileceği söylenmekteydi. Başka bir dezavantaj olarak, otonom araç yazılımlarının “hack”lenebileceğinden ve böylece, bu yazılımların kötü amaçlarla kullanılabileceğinden bahsedilmekteydi.

Saat 15.00’e gelmişti. Orhan, stattan kaldığı yurda hareket etti. Odasında ders çalıştıktan, aldığı popüler bilim dergisini okuduktan ve dinlendikten sonra, akşam saat 19.00 civarında, Orhan’a, arkadaşından bir mesaj geldi. Tunalı’ya gelip gelemeyeceğini soran bu mesaj üzerine Orhan, tekrar hazırlanıp yurdundan çıktı ve ring durağına doğru hareket etti. Ring durağında birkaç dakika bekledikten sonra, A2 kapısına gitmek için ring otobüsüne bindi. Bindiği otobüs, yine sürücüsüzdü. Otobüsteyken, telefonu çaldı. Onu Kızılay’a çağıran arkadaşı, son dakikada işinin çıktığını ve gelemeyeceğini belirten bir mesaj attı.

Biraz hayal kırıklığına uğrayan Orhan, telefonu kilitleyip, telefonu ring otobüslerinde bulunan USB şarj ünitelerinden birine taktı. Ardından, son

durağa kadar hareket etmeye karar verdi. Ancak son durak, A2 durağı değildi, otobüs garajlarıydı. Otobüs, garajlara girdi ve motor durdu.

Orhan, otobüsten inmek için hareket etti fakat kapılar açılmamıştı. Kapı açma butonuna bassa dahi kapı açılmıyordu ancak telefon hâlâ şarj oluyordu. Gariplik apaçıktı. Orhan, telefonunun kilidini açtı, telefonunun ekranı çok farklıydı. Ekranda, siyah arka plan üzerinde beyaz bir yazı bulunmaktaydı:

"ACTX SHUTTLE BUS SYSTEM | %56 Loading"

Yüklenme oranı, saniyede %2 artıyordu ve Orhan'ın 22 saniyede yapabileceği pek bir şey yoktu. Telefonuna bir şey olur diye USB kabloyu bağlantıdan çekmeye çekindi. Çaresizce, otobüsün arka koltuklarından birinde oturarak ilerlemeyi takip etmeye koyuldu. Yüklenme tamamlanınca, otobüsün bütün ışıkları açıldı. Motor, çalışmaya başladı ve otobüs hareket etti. Orhan, korku ve heyecan arası bir duyguyla etrafı seyrediyordu, aklında tek bir soru vardı: Bu otobüs nasıl durdurulmalıydı?

"Harekete geçmeliyim yoksa bu otobüs beni kuş uçmaz, kervan geçmez bir yere götürecek!" deyip ayağa kalktı. Koltuklara tutunarak sürücünün oturduğu alana doğru hareket etti. Sürücü panelinde, sürat göstergesini görünce eli ayağına dolandı çünkü sürat göstergesi, 100 km/sa değerini göstermekteydi. Sürücü koltuğuna oturup, olası bir yavaşlamada öne savrulmamak için emniyet kemerini taktı. Ardından, frene basmayı denedi fakat nafile! Fren kilitlenmişti. Direksiyona dokunduğunda, direksiyonun kilitlendiğini fark etti. Orhan, sanki bir lunapark trenine (roller coaster) binmiş gibi gitmekteydi. Sürücüsüz otobüs, virajları çok yüksek bir süratte alıyordu, öyle ki otobüs virajdan savrulmakla savrulmamak arasındaydı. Orhan, dehşet içinde otobüsün yolculuğunu izlemekteydi. Sürücü panelindeki ana ekran, GPS'te otobüsün gittiği yolu göstermekteydi. Otobüs, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ankara Kampüsü etrafında dolanmaktaydı. Kontrolden çıkmış otobüs, Eğitim Fakültesinin yanından, daha sonra Yabancı Diller Yüksekokulunun önünden geçiyor, oradan A1-KKM arası yola çıkarak sırasıyla Kütüphanenin yakınından, oradan da Devrim Stadı'nın önünden hareketine devam ediyordu. Otobüsteki bütün sistemler de çalışıyordu.

Korna sürekli çalıyor, ışıklar açılıp kapanıyor, sensörler Meksika dalgası yapar gibi işaret veriyor, açılabilen camlar açılıp kapanıyor, dikiz aynaları yukarı, aşağı, sağa, sola hareket ediyordu.

Otobüs, ODTÜ'de turlarına, yüksek hızla devam ederken, Orhan, tekrar sürücü koltuğundaydı ve emniyet kemerini tekrar takmıştı. Açma kapama düğmesine basıyordu fakat çalışmıyordu.

"Böyle bir şey nasıl olabilir?"

Sürücü panelinin ekranında kırmızı bir uyarı mesajı gördü. Mesajda, otobüsün takip edildiğinden bahsediliyordu. Orhan, kendi içinden söylenmeye başladı:

"Tahmin etmeliydim bunların olacağını. Yüksel Proje'deki otomatın tam olarak çalışmamasından tahmin etmeliydim. Yapay zekânın azizliğine uğradım, şu anda tek yapabileceğim şey, birilerini aramak ancak telefonum da doğru düzgün çalışmıyor!"

Orhan, birkaç saniye sonra düşüncelerini değiştirdi.

"Belki de çalışıyordur." deyip şarjda olan telefonunu şarjdan çekip aldı. Telefon, kendini yeniden başlattı ve sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı. Koşa koşa sürücü paneline tekrar geldi. İlk akla gelen numaralar, acil numaralardı fakat bu numaraları aramak, derdine çare olmayabilirdi. Kendi kendine konuşmaya devam ediyordu.

"Bana, bu otobüsten sorumlu kişilerin numarası lazım!" diye bağırdı Orhan. Birkaç saniye sonra, otobüsten robotik bir ses geldi.

"Lütfen komutunuzu tekrarlayınız."

"Oto… otobüs konuşuyor mu?" sordu Orhan.

"Komutunuz anlaşılmadı, lütfen komutunuzu tekrarlayınız."

"Bana yetkili kişilerin numarasını verin."

Otobüsteki yapay zekâ, Orhan'a numarayı verdi, Orhan da numarayı tuşlayıp aramaya başladı. Karşıdaki ses, gerçek bir insan sesiydi.

"İyi günler, ben ACT Sürücüsüz Taşıt Sistemlerinden Demet, size nasıl yardımcı olabilirim?"

“Demet Hanım, çok ciddi bir durumla karşı karşıyayım şu an. Tasarladığınız sürücüsüz otobüslerden biri, kontrolsüz bir şekilde ve aşırı hızlı bir halde hareket ediyor ve ben hiçbir şey yapamıyorum. Koltuğa yapışıp kalmış durumdayım.”

“Anlıyorum, isminiz neydi?”

“Adım Orhan ve şu anda benim ne yaşadığımı anlayacağınızı pek zannetmiyorum çünkü yaşadığım şey olağanüstü bir durum! Ben aracı götürmüyorum, araç beni götürüyor ve araç alarm veriyor, aracın bütün ışık ve ses ekipmanları çalışıyor.”

“Orhan Bey, lütfen sakin olun. Ekiplerimiz olay yerine intikal edip gereken uygulamaları tatbik edecektir. Olay, nerede cereyan ediyor?”

“Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.”

“Lütfen hatta kalın.”

Birkaç dakika sonra, telefonu, otobüs sisteminin geliştirici takımının şefi aldı ve Orhan’la konuşmaya başladı.

“Orhan Bey, iyi akşamlar. Ben, ACT Sürücüsüz Taşıt Sistemleri AR-GE Departmanı Şefi Deniz Bulut. Duyduğum kadarıyla tasarladığımız otobüslerden biri kontrolden çıkmış. Öncelikle, verdiğimiz rahatsızlıktan dolayı çok özür diliyoruz. Arkadaşlarımız, size gerekli talimatları vereceklerdir.”

“Teşekkürler Deniz Hanım, ancak çabuk olsanız daha iyi olacak.”

“Bir dakika, hatta kalın lütfen.”

Deniz Hanım, telefonu hazırda bekletti ve ardından hemen bilgisayarı açtı. Sürücüsüz otobüs sisteminin kullanma kılavuzunu bulmak için bilgisayarı karıştırdı ancak kullanma kılavuzunda, acil durumlar için gerekli talimatlar belirtilmemişti. Deniz Hanım ne yapacağını tam olarak bilemiyordu. Evinin içinde volta atmaya başlayarak düşünmeye başladı. Deniz Hanım, düşünürken evinin önünde bir aracın yokuşu çıkamadığını gördü. İçinden:

“Debriyaja tam bas, sonra ayağını yavaşça kaldır, kavramaya gelince gazı kökle ve yokuştan çık.” demeye başladı. Birkaç defa aynı cümleleri tekrarlayınca aklında şimşekler çaktı. Hemen, telefonda beklettiği Orhan’ı

aramaya devam etti.

"Orhan Bey, sizi beklettiğim için çok üzgünüm. Çözümü buldum."

"Burada ağaç oldum, saatte 120 ile giden bir ağaç olarak, ancak ne yapılması gerekirse yapacağım, yeter ki bu otobüsü durdurayım!" diye yarı-neşeli, yarı-kızgın bir ses tonuyla cevap verdi.

"Debriyaja tam basın, sonra ayağı yavaşça kaldırın ta ki kavramaya gelinceye kadar. Motordan ses gelir gelmez gazı kökleyin ve yokuştan çıkın."

"Ben yokuşta değilim ki. Neden çıkayım yokuştan?"

"Yokuşta olmasanız dahi bu hareketleri yapmak gerekiyor. Bu hareketler, direksiyon kilidini kaldıracaktır. Yokuş Protokolü dediğimiz protokol, acil durumlar için geliştirilmiştir. Otonom sistemlerin olası azizlikleri için geliştirilmiş bu sistem, ulaşımda yapay zekâ kullanımını mükemmelleştirmek için tasarlanmıştır."

"Deniz Hocam, tanıtımınız için teşekkürler." deyip telefonu kapattı Orhan ve denileni yaptı. KKM çıkışı ile A1 kapısı arasındaki yolda, işlemler sonrası otobüsün sürati 200 km/sa civarına ulaşmıştı ve Orhan, ne yapacağını bilemiyordu.

"Hadi bakalım!" deyip ani bir hareketle otobüsün el frenini çekti. Acı bir sesle, A1 Kapısı'nın önünde otobüsü durdurmayı başardı. Birkaç saniye sonra, otobüs, güvenlik önlemi olarak bütün camlarını kırdı ve bütün kapılarını açtı. Orhan'ın saçı başı dağılmış haldeydi. Etrafına bakındığında bütün camların kırılmış olduğunu gördü. Şaşkınlıktan dili tutulmuş bir haldeydi. Emniyet kemerini çözdü ve ardından otobüsten ayrıldı.

Otobüsün çevresini, ACT Sürücüsüz Araç Sistemlerinden yetkililer ve polisler sarmıştı. Polisler, Orhan çıkar çıkmaz otobüse girdi. Yetkililerden biri, Orhan'ın yanına geldi.

"Orhan Bey, iyi misiniz?"

"Ben iyiyim, teşekkür ederim. Bu yolculuk gerçekten çok aksiyonlu bir yolculuktu, sanki bir lunapark treninin içindeydim."

"Öncelikle sizden çok özür diliyoruz, gerekli işlemleri yapacağız."

"Bakın, benim sizden istediğim, bu otobüsün kilitlenip son hızla gitme

nedenini açıklamanız. Neden böyle bir şey yaşandı?" sinirli ve sitemli bir ses tonuyla çıkıştı Orhan.

"Olay Yeri İnceleme ne olduğunu bulacak. Eğer dediğiniz gibiyse hiçbir sorun yok fakat bizim tahminimiz, otonom sistemin yazılımındaki bir sorun. Siber güvenlik açığı olabilir."

ACT yetkilisi ve Orhan, konuşmaya devam ederken otobüsten bir ses yükseldi:

"Amirim, burada bir USB kablosu buldum."

"Getir bakalım." dedi polis komiseri

Polis memuru, poşette USB kablosunu komisere verdi. Ardından, komiser, Orhan'ın yanına yaklaştı.

"Orhan Bey, geçmiş olsun. Böyle bir durumla ilk defa karşılaşıyoruz. Olayın çıkış sebebi büyük oranda ortaya çıkmış durumda. İsterseniz size izah edelim."

"Tabii ki."

"Bu bir siber güvenlik sorunu. Otobüs, bu olaydan önce de otonom hareket ediyordu. Siz, telefonunuzu şarj etmek için telefonu evrensel seri veri yolu girişine bağladınız."

"Evrensel seri veri yolu? USB'den mi bahsediyorsunuz?"

"Tam üstüne bastınız. Bu otobüsteki bahsettiğim USB girişinin primer amacı, telefonu şarj etmek değil, veri alışverişini sağlamak. İşte, bu fırsattan istifade, bağladığınız telefonda bulunan, zamanında yanlışlıkla indirdiğiniz bir bilgisayar virüsü, otobüsün bilgisayarına sızdı. Bu virüs, sisteme girdi ve otobüsün bilgisayarını telefondan uzaktan kontrol edecek yazılımı kurdu ve böylece, kurulan yazılım, otobüsün bilgisayarının işleyişini bozdu. Maksimum hız sınırını yükseltti, sensörlerin çalışma şartlarını değiştirdi, ışıkların açılıp kapanmasını sıklaştırdı, korna sesinin kesintisiz olarak çalınmasını aktifleştirdi. Kısaca, virüs, sistemi çökertti, otobüsteki yapay zekâyı kendi çıkarları için kullandı ve otobüste bulunan açma-kapama düğmesini dahi pasifize etti. Orhan Bey, AR-GE Şefi'nin size anlattığı yöntem, bu sistemin hâkimiyetini sonlandırıp bilgisayarı kapattı."

“Verdiğiniz bilgiler için teşekkürler ve bir sorum olacak. Bu virüs, benim telefonumda aktif değilken nasıl otobüsün bilgisayarında aktifleşmiş?”

“Bu virüs bir Truva atı. Yani, iyi görünümlü ama kötü maksatlı bir yazılım. Görünüşe bakılırsa, sizin cihazınızdaki işletim sisteminde virüsün yapabileceği bir şey yok. Otobüs bilgisayarına da iyi görünümlü bir şekilde sızmaya çalışmış bu virüs, fakat kötü emellerini orada gerçekleştirdi ve siz de bunun direkt tanığı oldunuz.”

“Peki, bunun ismi neden Truva atı?” diye sordu Orhan.

Oradan birinin ayak sesleri geldi ve ardından, Orhan’a cevaben:

“Çanakkale’deki Truva atının hikâyesiyle alakalı olduğu için. Homeros’un İlyada’sında Akhalar, bir tarafta yelkenlilerle gittiklerini gösterirken öbür tarafta, adak hediyesi olarak büyük bir tahta at yapıp, barış için Truvalılara verirler. O tahta atın içinde, Akhaların en cesur askerleri vardır. Gece olduğunda, atın içinden askerler çıkarlar, ateşle Akha filosuna işaret verirler ve şehir kapısını açarlar. Böylece, Akhalar Truva’yı hileyle alırlar.” diye bir cevap verdi.

“Deniz Hocam, bilgilendirdiğiniz için teşekkürler. Ancak, burada önlemler alınması gerekmez mi?”

“Haklısınız Orhan Bey. Öncelikle, bizim siber güvenlik konusunda otonom sistemlerimizi geliştirmemiz, bu sistemde anti virüs sistemlerini güçlendirmemiz gerekmekte. Ayrıca, yazılımdaki yapay zekânın kontrol edilebilir seviyede tutulması önemli bir konu. Sizin de internette dolaşırken her linke tıklamamanız ve içerikleri indirirken kontrol etmeniz gerekiyor. Hayatımızı kolaylaştıran teknolojiler, eğer doğru kullanılmazsa hayatımızı zorlaştırabilir. Yapay zekâ alanı, potansiyeli çok yüksek ve ufuk genişleten bir alan, fakat doğru kullanılmazsa, mesela bu akşam yaşadığınız olay gibi kötü amaçlar için kullanılırsa, daha büyük felaketler ortaya çıkabilir. Bu hem size hem de bize ders oldu. Tekrardan geçmiş olsun diyorum ve bize çok büyük bir ders verdiğiniz için size içten teşekkür ediyorum.”

Orhan, AR-GE Şefi ile bir miktar daha görüştükten sonra, bazı işlemlerin ardından olay yerinden ayrıldı.

Orhan, otonom sistemlerin azizliğine uğradıktan sonra, ODTÜ'deki sürücüsüz araçlarda USB portları değiştirildi ve atamalar, öncelikle enerji verecek şekilde yapıldı ve güvenlik protokolleri daha üst seviyeye çıkartıldı. Orhan'ın başından geçen olayı, gelecek nesiller hatırlayıp ders çıkarsın diye, Cengiz Han'a atfedilen bir sözün değiştirilmiş hali A1 kapısının karşısına yazıldı:

"Asla bir kodu küçümsemeyin! Bir kod bir virüsü, bir virüs bir bilgisayarı, bir bilgisayar bir sistemi, bir sistem ise bir çevreyi iyi olmayan bir bağlamda etkileyebilir."

KARBON VE SİLİKON

BERKTUĞ YAPRAKLI

Birbirini kovalayan kırmızı ve mavi ışık önce beton bilim ağacının gövdesini ve dallarını aydınlattı; ardından polislerin geleceğinden haberdar olan güvenlik görevlisinin bezgin suratını ve ağır aksak kalkmakta olan bariyeri. Sonra yolun her iki yanındaki sık ağaçlık alan ve meraklı öğrencilerin şaşkın yüzleri kırmızı ve peşi sıra maviye boyandı. Ta ki paletinde yalnız kırmızı ve mavi olan ressamın tuvaline ulaşıncaya, polis arabalarının sıra sıra dizildiği yol kenarına gelinceye kadar sürdü. Arabayı süren ellilerinin ortasında, iri yapılı, sert mizaçlı bir başkomiserdi. Açılmış geniş alnını eski bir kasketle gizlerdi. Havaların soğumaya başladığı ilk günden itibaren uzun paltosunu giymeye başlar, bahar çiçeklerini görünceye kadar çıkarmazdı. Polisliği kâğıt ve kalemin bilgisayarlara baskın olduğu yıllardan beri yapıyordu. İsteksizce torpido kapağını açarak ufak taşıma çantasına uzandı. Fermuarı açarken arı kovanına elini soktuğunu biliyordu; sesinden tanımıştı. Önce iri çerçeveli, burnunun kemerine baskı yapmasından hoşlanmadığı ağır gözlüğü taktı. Sonra kendi özel şeytanıymış gibi kulağında fısıldayan varlığın kendisine seslenmesini sağlayacak kablosuz kulaklığı dikkatlice kulağının üstüne yerleştirdi. Birkaç dakikalık yürüyüşün ardından olay yerine ulaştığında kalın çerçeve kollarından birine yerleştirilmiş parmak izi okuyucuya işaret parmağını okutarak cihaza can verdi ya da yaşam enerjisinin bir kısmını.

"İyi akşamlar Kemal Bey. Bugün nasılsınız?"

Polis sıkıntıyla püfledi. "Ne diye bu hantal gözlüğe cevap vermem gerekir" diye aklından geçirdi. Bu soruyu soran insanların da kendi yaşantısıyla ilgilenmediklerinin pekâlâ farkındaydı ama hissiz bir makinenin sorusu ve sahte duyarlılığın amaçsızlığı onu çileden çıkarmaya yetiyordu. Sorusuna

cevap alamayan makine içerlemeksizin, az öncekinin aynısı bir ses tonuyla konuşmaya devam etti.

"Maktul Caner Kızılkaya, 22 yaşında, erkek, psikoloji bölümü son sınıf öğrencisi, İki hafta önce bir barda çıkan arbede sebebiyle tutuklanmış. Cinayetle ilgisi olabilecek kişiler hakkında araştırma yapmaya başladım. Öncelikli şüphelilerin gözaltına alınıp sorgulanması için savcılıkla iletişime geçtim. Olay yeri inceleme ekibi de buradaki işini bitirmek üzere."

Bu sırada gözlük camında ODTÜ haritasının yarı saydam bir görüntüsü belirdi. Maktulü simgeleyen kırmızı nokta, içinden yürüyüş yolu geçen bir ormanın içinde, ana yoldan yüz metre kadar uzaktaydı. Güvenlik kamerası bulunması muhtemel yerler, bölüm ve yurt binaları, kırmızı noktayı bir kafes gibi örtecek şekilde üç yanına dizilmişti ancak ormanlık alanın derinlikleri, katili saklayabilecek gizemli koyu bir sis haritanın doğusunu örtüyordu. Makine konuşmaya devam etti.

"Teknik ekipleri haritada gördüğün noktalardaki güvelik kameralarının kayıtlarını alması için organize ettim; bir grup polisi ve bir insansız hava aracını da ormanlık alanı aramaları için görevlendirdim. İlk etapta yapılan bu işlemlerin katili ortaya çıkarmaması durumunda araştırmayı derinleştirmek için savcılıkla tekrar iletişime geçeceğim ancak kısa sürede katilin yakalanacağını düşünüyorum. Eğer sormak istediğiniz bir şey yoksa Kemal Bey, bugün için eve gidebilirsiniz. Teşekkür ederim"

Polis daha derin bir püflemenin eşliğinde makineyi kapattı; gitmeden önce son kez uzaktan yerde yatan maktule ve oluşturduğu kan birikintisine baktı ve "İşte! İşim bu" diye düşündü.

"Cesetlere göz atmak ve kâğıtları imzalamak. Ne kadar da asil bir meslek!"

Arabasına dönerken yavaş yavaş yürüyor, etrafı seyrediyordu. Polisleri, orada işi olmayan meraklıları, henüz uçmaya başlayan hava aracını… Polisler cinayetleri çözmeyi bıraktığından beri olay yerinden ayrılırken adımlarını olabildiğince yavaş ve minik atardı. Sanki oradan gitmesi büsbütün yanlışmış gibi bir his bütün vücudunu kaplardı. Olay yerinin sesleri silikleşerek duyulmaz oldukça, işitmeye başladığı bir ses, "belki de vicdanımın

sesi" derdi zaman zaman, onu çağırırdı. Yine öyle bir ruh haline hapsolmuşken minyon yapılı genç bir kadının kendisine doğru koşar adım geldiğini gördü. Yüzü bir ölününki kadar beyaz, gözleri bir çift cam bilye kadar parlaktı. Elindekinden tiksiniyormuş gibi yalnız parmak uçlarıyla tuttuğu kâğıdı hiç konuşmadan, kâğıdı kime verdiğini ayrımsamadan başkomisere verdi. Başkomiser eldivenlerini giymek aklına bile gelmeden, bir çırpıda katlanmış kâğıdı açarak okumaya başladı. Kargacık burgacık yazının hızla yazıldığı belli oluyordu. Kurşun kalemin izleri kâğıtta gölgeler bırakmış, okumayı zorlaştırıyordu.

Kutsal insan zekâsının üstünlüğünü ispatlamak için Büyük Dedektifi, Yapay Zekâyı yaratıldığı yerde yeneceğim. İşleyeceğim bir sonraki cinayete kadar beni yakalamak için 72 saatiniz var.

(Sonraki Sabah)

Bodur dağların beyaz siluetleri apartman örtülü tepelerin ardında, Ankara'nın doğusunda bir set gibi uzanıyor; belli belirsiz seçiliyorlardı. Rüzgârın sürüklediği yağmur damlaları sokak boyunca savruluyor; tane tane toprak ve betona katılıyordu. Günün ilk ışıklarıyla renkleri seçilmeye başlanan gri bulutlar yeryüzünün üstüne çökmeyi bekler gibi alçaktı. O gün Ankara yerle gök arasına sıkışıp kalmış, eziliyordu. Başkomiser neşeli alarm melodisinin yaktığı ağıtın az eşyalı evde yankılanmasıyla uyandı. Tekdüze hayatının alışıldık örüntüsüne uygun, kısa bir duş aldı, tıraşını oldu, dolapta bulduklarını atıştırdı ve evden çıktı. Arabasına bindiği sırada iyiye işaret olmadığı bildiği şekilde telefonu çaldı. Pek çok kez deneyimlediği üzere sabah çalan telefon angarya işlerin üzerine yıkılması demekti. Geniş telefon ekranında "Suç ve Suçlu Araştırma ve Çözümleme Sistemi" yazısı sağdan sola akıyordu. İsteksizce telefonu açtı. Makinenin duygudan yoksun sesi duyuldu.

"Günaydın Kemal Bey, Bugün nasılsınız?"

Zihnini kemiren o soru; "Bugün nasılım". Yalın bir sessizlik cevabı oldu.

"Dün bulduğu notu size getiren kadın, Gizem Saka SSAÇS binasında çalışıyor. Dün sormak istediğim bazı sorular vardı ancak Gizem Hanım yaşadığı şok dolayısıyla sorulara cevap verebilecek durumda değildi. Kampüse

giderek onunla konuşmanızı istiyorum. Ayrıca dün alınması gereken güvenlik kamerası kayıtlarından birinin alınması ile ilgili bir sorun oluşmuş, kampüsten o kaydı da almanızı istiyorum. Teşekkürler."

Başkomiser telefonu kapattı; yan koltuğa attı. Ceplerini hızlı hızlı karıştırarak arabanın anahtarını buldu, birkaç denemenin ardından kontağa takmayı başardı. Kısa aralıklarla anahtarı kademe kademe çevirdi. Sonunda motor gümbürdedi, kükredi ve aracın yaşlı gövdesi ileri atıldı. İç içe geçmiş ara sokakların cümbüşünde, kendiliğinden oluşmuş bir akarsu gibi kıvrılan yolların üstünde ve tepeliklerin yokuşlarında bir süre sürdükten sonra Ankara'nın ortasından geçen geniş otoyola çıktı.

ODTÜ kampüsü çıplak beton binaların çam ormanları tarafından sarmalandığı, gri ve yeşilin bileşimi geniş bir alandı. Brütalist mimarinin açık hava müzesi, bozkırda kurulmuş taş şehirde sıra dışı bir vahaydı. Başkomiser aracını park ettikten hemen sonra telefonu tekrar çaldı. Arayanın kim olduğuna bakmadan açtı.

"Bay Kemal, telefonunuzun küresel konumlandırma sinyalinden anladığım kadarıyla kampüse ulaşmış olmanız lazım. Gizem Hanım'la konuştuğunuz sırada akıllı gözlük ve kulaklığı takmış olmanızı isterim. Gizem Hanım'ın vereceği cevaplar soruşturma için önemli olabilir bu yüzden söyleyeceklerini ilk elden duymayı tercih ederim"

Başkomiser "Makinenin gözlerinden ve kulaklarından kaçış yok" diye geçirdi içinden. Makineye tek heceye sıkıştırılmış bir "tamam" cevabını verdikten sonra gözlüğü ve kulaklığı almak için elini torpido gözüne uzattı. SSAÇS binası kampüsün batısında bulunan Teknokent'te inşa edilmiş yeni bir binaydı. Birkaç ufak pencere ve giriş kapısının üstünde bulunan isim tabelasının dışında beyaz duvarlar binayı örtüyordu. Başkomiser binanın opak cam kapılarının her iki yana açılmasıyla iki silahlı güvenliğin beklediği geniş ancak kısa bir koridordan içeri girdi. Yan yana dizilmiş bir sıra metal detektöründen geçmeden önce güvenliklerden birine polis kimliğini gösterdi. Kısa koridorun sonunda cam bir bariyerle ayrılmış bir başka güvenlik odası bulunuyordu. Koridora bağlanan tek kapı ise sıkı sıkıya kapanmıştı. Dikkatli gözlerle kendisini süzen güvenliğe yaklaşarak kimliğini ona da gösterdi.

“Birkaç soru sormak için Gizem Saka ile görüşeceğim. Kendisini nerede bulabilirim?”

Henüz kimliği incelemeyi bitirmemiş güvenlik “Siz biraz bekleyin komiserim; ben Gizem Saka’yı çağırıyorum” dedi. Havalandırmanın monoton sesi ve tek renk duvarlar içeriye boğucu bir hava veriyordu. Başkomiser beklediği kısa süre boyunca bile kendini rahatsız etti. Tek kapı bir dizi mekanik ve metalik sesin eşliğinde ağır ağır açıldı. Arkasında kısa boylu, zayıf, sarışın ve yirmilerinin sonlarında gözüken bir kadın vardı. Kadının bakışları bir süre polisin yüzünde kaldı. Ardından bir şey arar gibi polisi baştan aşağı süzdü. Çekingen adımlarla yanına geldi. Güçsüz bir sesle kimliğini görmek istedi; dikkatlice inceledi. Başkomiser elini uzatarak kendini tanıttı.

“Merhaba, Gizem Hanım ben Başkomiser Kemal. Size dünkü notla ilgili bazı sorular sormam gerekiyor. Biraz konuşabilir miyiz?”

Kadın ürkekçe elini uzattı; polisin elini tam kavramadan hafifçe sıktı, başıyla onayladı. Başkomiser tekrar konuşacaktı ki makinenin sesini duydu.

“Gizem Hanım’ın mimiklerini ve vücut hareketlerini inceledim. Dün yaşadıkları onu çok etkilemiş olmalı. Sorularımızı sormadan önce onu sakinleştirmeniz, eksiksiz cevaplar almamız için elzem Bay Kemal.”

“Malumun ilamı” dedi kendi kendine. Üzerinde fazla düşünmeden kadınla konuşmaya başladı.

“Burası konuşmak için pek uygun değil. Dışarıda konuşsak sizin için problem olur mu?”

Kadın yine yalnız başıyla onayladı. Polis belli belirsiz bir jestle, elini hafifçe kaldırarak, “Buyurun” dedi. İkisi beraber dışarı çıktılar. Binanın yanında masaların ve bankların bulunduğu bahçeye geçtiler. Polis ellerini havaya doğru açtı; birkaç yağmur damlası teninde kayboldu.

“Yağmur çiseliyor. Eğer sizin için sorun olacaksa konuşmak için üstü kapalı, daha sıcak bir yer bulabiliriz.”

Kadın kısa süreli bir sessizliğin ardından doğal olmayan, imalı bir tonda yanıtladı.

"Hayır, burası konuşmak için iyi bir yer." Bunu dedikten sonra da polisin yüzünde bir şeyler yakalamaya çalışıyormuş gibi gözünü dikip bir süre suratını inceledi."

"Bana dün neler olduğunu anlatabilir misiniz? Her şeyi hatırlamaya çalışın. Acele etmeyin; iyice düşünün. Vereceğiniz bilgiler soruşturmanın ilerleyişi için çok mühim Gizem Hanım."

Kadın bir süre düşündü, ardından olayları anlatmaya başladı.

"Dün saat yedi buçuk gibi sigara içmek için dışarı çıkmıştım. Masada otururken ayak sesleri duydum. Arkamı döndüğümde bir adam birkaç metre ötedeki başka bir banka oturmak üzereydi. Bana sırtı dönüktü ve kapüşonu kapalıydı. Kendimi rahatsız hissettim, adam pek tekin birine benzemiyordu. Buralarda daha önce gördüğüm biri gibi de değildi. Binaya dönmek için hemen ayağa kalktım; üç ya da dört adım atmıştım ki adam ismimi söyledi. Öylece yerimde kalakaldım. Ayağa kalktı, bana döndü. Kar maskesi benzeri bir şey takmıştı. Elindeki parlak bir nesne dikkatimi çekti. Bu sırada adam yanıma geldi. Elindeki metalik gri, küçük, avuç içi kadar bir silahtı. Pantolonunun cebinden bir kâğıt çıkardı; bana verdi. Tam bir saat sonra yurtların olduğu yere gitmemi söyledi. Gittiğimde notu kime vermem gerektiğini anlayacakmışım. Eğer dediğini yapmazsam beni bulacağını ve öldüreceğini söyledi. Çok korkmuştum; o yüzden dediğini yaptım. Bir saat bekledim sonra da hemen yurtların oraya gittim. O sırada polis ışıklarını gördüm ve notu orada ilk gördüğüm ve polis olduğunu düşündüğüm kişiye verdim."

Kadının sözünü bitirmesiyle makine konuşmaya başladı.

"Bu bölgeyi görme ihtimali olan kameraların daha detaylı olarak tekrar inceleyeceğim. Siz de Gizem Hanım'a kendisiyle konuşan adamın tarifini sorar mısınız?"

Belki o boğucu günün polisin üstündeki etkisinden, belki de bu enteresan cinayetin ve yapay zekâya savaş açmış katilin etkisinden, belki de bütün bunların aynı anda, o gün oluşundan, polis bu soruya müthiş bir öfke duydu. Kafasının içinde tek bir düşünce giderek daha da güçlenerek yankılanmaya başladı.

"Sorar mıyım! Sorar mıyım! Bu bir soru değil, bir rica hiç değil. Bu bir buyruk! Bir efendinin karşı konulmaz isteği. Benim otuz yıllık polisliğimin aşağılanması, hiçe sayılması. En temel soruyu dahi soracak aklımın olup olmadığının acımasızca sorgulanışı. Bütün irademi bağlamış iplerin görünmez bir el tarafından oynatılması."

Polisin yüzündeki çizgiler daha da belirginleşti, göz akı tüm varlığıyla ortaya çıktı, her kalp atışıyla şakaklarına vuran damarları belli belirsiz seçilmeye başladı. Çenesini var gücüyle sıktı; yüzündeki kemikler deriye yapışmış gibi seçilir oldu. Bir avcının hiddetli, saldırgan yüzü bir anlığına ortaya çıktı. Ancak çok geçmeden onu sakinleştiren yine onu öfkeyle dolduran çaresizliği oldu. Ne yaparsa yapsın; bağırsın, küfretsin hatta kulaklık ve gözlüğü paramparça etsin, bunların hiçbir işe yaramayacağını biliyordu. Bunların hepsi bugün yapılırdı ancak yarına hiçbir etkisi olmazdı. Bu işten ayrılamayacağını biliyordu; yeni dünyada bir iş bulamayacağının farkındaydı. O eskimişti, artık sadece biraz daha eskiyip emekliliğini alması gerekiyordu. Ancak, o zaman özgür olabilecekti. Böylece kaderine boyun eğdi; yüzü gevşedi, eski haline büründü ve soruyu sordu.

"Gizem Hanım, sizinle konuşan adamı tarif edebilir misiniz?"

Polisin o bir anlık hiddetli görüntüsünün kadını korkuttuğu belli oluyordu. Polisin ne sorduğunu duymamış, dinlememişti bile. Çekingen, ürkekçe soruyu yeniden sormasını istedi; polis soruyu tekrar sorduğunda da yine çekingen, ürkekçe yanıtladı.

"Fazla bir şey görmedim. Yalnız iri cüsseli bir adamdı. Konuşurken sesini değiştiriyor gibiydi. Sanki sesini kalınlaştırıyordu. Fermuarını tamamen kapattığı siyah bir kapüşonlu ile sıradan koyu mavi bir kot pantolon giyiyordu."

Polis kendi iradesini kullanabildiği kadarıyla ek bir soru sordu.

"Benden iri miydi? Yoksa benim kadar olduğunu söyleyebilir misiniz?"

Kadın bu soru karşında irkildi. Şüphelerinde haklı çıkmış gibi hissetti kendini. On dakika kadar önce, "Saçmalıyorum, korktuğum için saçmalıyorum" diyerek gömdüğü düşünceler, zihnini bir anda yeniden işgal etti. Sanki alelade bir sorgunun içinde değildi de bir oyunun içinde hissetti

kendini. Sanki polis hiç korkmadığını gösterir gibi dalga geçmeye gelmişti ya da belki gözdağı vermek içindi. Aniden aklına polisin kimliğini iyice inceleyip incelemediği geldi. Sonra tekrar saçmaladığını düşünmeye başladı. Zıt düşünceler zihninde çarpışıyordu. Bu soruda sıra dışı olan hiçbir şey yoktu. Bir cetvel veya mezurayla adamın iriliğini göstermesini isteyemezlerdi ya elbette kendiyle karşılaştırması en mantıklısıydı.

"Sanırım sizin kadardı ya da belki biraz daha kilolu olabilir."

Kadının sözünü bitirmesiyle makine tekrar konuşmaya başladı.

"Kadının adamla karşılaşmasının bu bahçede mi yoksa binanın öbür tarafındaki bahçede mi olduğunu da sorar mısınız Bay Kemal? "

"Gizem Hanım adamla nerede konuştuğunuzu da gösterebilir misiniz?"

Kadın tam eliyle işaret edecekti ki durdu. Zihninin şüpheci tarafı aklının kontrolünü tekrar eline almıştı. Polisi denemek için eline bir fırsat geçtiğini düşünerek, farklı bir yeri işaret etti ve gözlerini kırpmaksızın polisin suratında olabilecek en küçük değişikliği, mimiği izlemeye koyuldu. Bir değişikli görmeyince rahatlayacağını düşünüyordu ama öyle olmadı. Şüphe zihnini zaman zaman ortaya çıkan bir kemirgen gibi tekrar tekrar ortaya çıkarak kaldığı yerden yemeye devam ediyordu. Yine de polisi yanıltmamak adına sanki az önce yanlış hatırlamış gibi kendini düzeltti.

(O günün Akşamı)

Başkomiser gün boyu akşam olmasını ve eve gitmeyi beklemişti ancak vakit gelip de arabasına bindiğinde eve gidip de yalnızlığa gömülme fikri onu bunaltmış hatta korkutmuştu. Kendini atacak bir yer, bir sığınak bulma düşüncesi içinde yola çıktı, beş dakika geçmeden bir süredir görüşmediği eski bir arkadaşı aklına geldi. Yedi sene önce bir kazada yaralandığı için malulen emekli edilmiş, polis akademisinden beri tanıdığı bir başka komiser, Mehmet.

***

Masanın başında her ikisi de katıla katıla kahkaha atıyordu. Hatta Başkomiser bir eliyle arkadaşının sırtına ufak ufak vuruyordu. Ancak o an, arkadaşının yüzünün üzücü bir şeyi yeni hatırlamış gibi ciddileşmesiyle

bıçak gibi kesildi. Mehmet, başkomiserin yüzüne baktı; dostça, samimi bir tonda sordu.

"Kemal bugün iyi ki geldin. Ne zamandır böyle gülmüyordum ama senin bugün benim gönlümü eğlemek için gelmediğin ortada. Kapıdan beri ha söyledin ha söyleyeceksin, bir derdin var. Gözünün feri sönmüş; dökül hadi, ne sıkıntın var?"

Başkomiser elini havada sallayıp "boş ver" diyerek arkadaşını geçiştirmeye çalıştıysa da üzerinden kalkmayan ısrarcı, sorgular bakışlara fazla direnemeyerek anlatmaya başladı.

"Ne zamandır biliyorsun şu makinelere alışamadığımı. Bugün de bir kadınla konuşurken bana şüphelinin tarifini sorar mısın deyince öfkeden aklımı yitirdim. O an orada her şeyi bırakıp gitmek istedim. Şimdi, bir katil var; güya yapay zekâya savaş açmış, insan zekâsının gücünü gösterip makineyi yenecekmiş. Hah! Bence ortada bir savaş bile yok. Havaya atılan bir taşın karşı koyamadan yere düşmesi gibi bir süreç var sadece. Katil biraz gizlenecek, uçtuğunu zannedecek ama eninde sonunda kimlik bilgileri, yeri, tüm yaşamı, neyi sevip neyi sevmediği, hatta internet geçmişi ufak boyutlu bir metin dosyasının içinde bilgisayarlarımıza yüklenecek ve işte! Öylece çakılacak toprağa ve tüm bunlar olurken, katilin savaş dediği bu sıradan süreç, ben neler olduğunun farkında bile olmayacağım. Katil yakalanmaya ne kadar yakın hiç bilmediğim bir sırada bana bir telefon gelecek ve eğer şanslıysam arayan makine yerine bürodan bir polis olacak, bana diyecek ki -gözümüz aydın, katil yakalandı-"

"Neredeyse suçluların yakalanmasına üzüldüğüne inanacağım. Hiçbir şey yapmadan beklemek, hayatın akışına kendini bırakmak zor geliyor, anlıyorum ama alışman lazım ya da en azından bunu kabul etmelisin. İçine düştüğün bu çukurdan çıkmanın yolu bu sefer savaşmak, mücadele etmek değil; tek yolu bunu kabul edip kendini bırakmak."

"Hayır, suçluların yakalanmasına üzüldüğüm falan yok. Ya da bilmiyorum… Saçmalıyorsun. Ama bu farklı; bu katilin bir amacı var. Adım kadar eminim bu katilin de yakalanacağına ancak arada bir içimden bir ses başaracak diyor. Çıkacak herkesin karşısına ve -gördünüz mü insanın

büyüklüğünü- diye bağıracak bize. Sanki bu sefer alçak bir suçlunun peşinde değiliz de herkesin söylemek istediğini söyleyecek birini susturmanın peşindeyiz sanki..."

Arkadaşı bu sefer ciddi, sert bir tonda araya girerek konuşmaya başladı.

"Neden bahsediyorsun sen be? Kimsenin suçluları sokaklara geri çağırdığı falan yok. Herkes yine o adamın yakalanmasını bekliyor."

Arkadaşının sesi tekrar yumuşadı, ciddi ifadesi de yavaş yavaş silikleşerek yerini acıyarak bakan bir yüze bıraktı.

"Anlıyorum, Senin neler hissettiğini gerçekten anlıyorum. Fakat o, bir katil; bir masumu öldürdü. Eğer sen ve düşüncelerin suçlularla ve katillerle aynı tarafta olacaksa, bunun iyi bir taraf olmadığını bil."

"Anlıyor musun beni gerçekten? O kadar yalnız mıyım fikirlerimde sence?"

Bir süre ikisi de hiç konuşmadan birbirlerine baktılar; sonra, başkomiser tekrar suskunluğunu bozdu.

"Biliyor musun? Sana imreniyorum bazen. O sakat bacağına bile imreniyorum. Sen her şeyin başında emekli oldun. Bense bütün bunların içine sıkışıp kaldım ve bir mahkûmun özgürlüğünü beklediği gibi bekliyorum emekliliğimi…"

Mehmet, başkomiserin sözünü keserek bir şeyler diyecek oldu ama o sırada başkomiserin telefonu çaldı. Bir süre konuştu; telefonu kapattığında arkadaşı ne olduğunu sordu.

"Katili yakalamışlar"

"Öyleyse iyi insanlar, masum insanlar kazandı; insanlık kazandı."

"Belki dediklerinin bir kısmında haklısındır. Belki bu katilin de yakalanması en iyisidir ama öyleyse bile insanlık ancak kârlı çıktı, makine kazandı."

KEDER SİMÜLASYONU

CAN YAYLAGÜL

"Her karanlık
kendisini sonlandıracak şafağın tohumlarını
göğsünde taşır." - Dante

I.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Psikoloji Bölümü Başkanı Profesör Doktor Erdem Doruk, açıklamalarına şöyle devam etti: Bu projeyi hayata geçirmek için farklı birçok bölümden arkadaşımızla ortak çalıştık. Mühendislik kolları ve psikolojinin ortak bir paydada buluşması sık rastlanan bir şey değildir; ancak *Simülasyon Terapi veya kısaca S.T.* adını verdiğimiz yeni metot için bu çalışma gerekliydi. Sonuçtan çok memnunuz.

S.T., başlangıcı itibariyle alanda sık kullanılan Birey Merkezli Yaklaşım tekniklerinden faydalanıyor. Sizi detaylara boğmak istemiyorum. Özetlemek gerekirse; danışan ve danışman arasında terapötik bağ kurulduktan ve süreç sonunda arzulanan sonuçlar somutlaştırıldıktan sonra psikolog temayı belirleyerek uygun ortamı oluşturmaya başlayacak; danışanın yoğun hislerini paylaşan bir kahraman ve bir masal dünyası diyebiliriz. Danışanın fiziksel olarak olmasa da zihnen yoğun şekilde tecrübe ettiği alternatif bir realite. Risksiz ama yoğun. Masal Terapisi ve rol yapma oyunlarının ruh sağlığına faydalarıyla ilgili sayısız araştırma var; yeni yöntemimiz bunları da bünyesinde barındırdığı ve son teknolojiyle harmanladığı için alanda bir ilk.

Alternatif gerçeklik veya simülasyon deyince birçoğumuzun aklına oyunlar geliyor olabilir. Gördüğünüz *bu güzel oyuncak*, simülasyonu ruh sağlığı alanına taşıyacak. Danışan, koltuğundayken gördüğünüz kablolar uzman eşliğinde başın şu bölgelerine *şöyle* yerleştirildiğinde beyne gönderilen sinyaller sayesinde kendisine özel tasarlanan bir evrene yolculuk edecek; en azından öyle hissedecek.

Biliyorsunuz, seanslarımızın büyük kısmı dinlemek ve konuşmaktan oluşuyor. S.T. buna yeni bir boyut getirecek. Duyguları alternatif bir dünyada, kişiye özel hazırlanmış bir senaryo içinde hissettirerek hem farklı bir karakter gözünden daha objektif bir kavrayış sağlayacak, hem de belki de uzun haftalarca sürebilecek bir süreci daha yoğun ve sıkıştırılmış şekilde yaşatacak. Simülasyon sonrası danışanın fikirleri, duyguları ve tecrübeleri üstüne konuşularak terapi süreci devam edecek.

Mühendis arkadaşlarımız, sağ olsunlar, simülasyonu oluşturmayı o kadar basit bir hale getirdiler ki alanda çalışan arkadaşlarımızın zorlanmadan bu işi kavrayacaklarından eminim. Uzmanlık gerektiren konununsa teknik detaylardan ziyade danışana dokunabilen güçlü bir senaryo oluşturmak olduğunu düşünüyorum. Her metodun güçlü ve zayıf yönleri vardır; eh bizimki de edebi bir taraf isteyecek sanırım. Zaman içinde S.T.'yi detaylandırıp gerekli eğitimleri vererek daha da iyileştirebileceğimizi umuyorum. Nörobilim çalışmaları hem dünyada hem de ülkemizde son yıllarda oldukça artmıştı; bir meyvesini köklü okulumuzda görmekten dolayı ayrıca mutluyum." – 12 Nisan 2037, *Haberler'den*

II.

Uzman Psikolog Derya Derin

Danışan Notları

- Ozan Eler

- 32 yaşında

- ODTÜ TEKNOKENT'te makine mühendisi olarak çalışıyor.

- 3 ay önce eşinden ayrıldıktan sonra bir daha mutlu hissetmediğini söylüyor. Her dakika keder içinde olduğundan, artık çok sıkıldığından bahsetti. İçinde bulunduğu sürecin kolay olmadığını, yeni bir hayata adapte olmanın zaman alabileceğini, acılarımızı yaşamanın ve doğru şekilde anlamaya çalışmanın hayatın önemli bir parçası olduğunu vurgulamaya çalıştım.

Acılardan bir şey öğrenilebileceğine inanmıyor. 4. oturumda boşanma sürecinin yanında genel olarak da düşüncesini "Hoş olmayan şeylerden kaçarım, her insan böyle yapmalı. Neden üzülmek zorunda olalım ki?" şeklinde belirtti.

- S.T. için işime yarayabilecek birkaç not:

Amatör olarak oyun tasarlıyor.

Fantastik Edebiyat'tan hoşlanıyor. Temamız bu olabilir belki?

Hayvanları çok sevdiğini söyledi. İki kedisi var. *Simülasyona bir hayvan dost eklenebilir mi?*

Normalde işini çok seviyor ancak son zamanlardaki mutsuzluğu işine de yansımış.

- Ayrılık süreci özelinde başlasak da son görüşmemizde duygular, mutsuzluk, keder, hayatın anlamı hakkında konuştuk.

Şimdiye kadar böyle konular hakkında pek düşünmediğini, ilk defa bu kavramlar hakkında kafa yorduğunu belirtti. Zor zamanların farkındalığı arttırabileceğini deneyimliyor olsa da olumsuz olarak nitelediği her duygudan kaçınma eğilimi varmış şimdiye kadar.

III.

ODTÜ Psikolojik Destek Merkezi, 5 numaralı oda. 19 Aralık 2037.

"Biraz gerilmem normal mi Derya Hanım?"

"Tabii ki. Garanti ediyorum ki bir zarar görmeyeceksin; kalp ritmin önümdeki ekranda gördüğün gibi. Rahatsız olduğunu gördüğümde simülasyonu anında sonlandırabilirim."

"On kere sordum biliyorum ama anlayışınızı da biliyorum. Oyun oynamaktan çok farklı değil, değil mi? Eh görece yeni bir kullanım. Haberlerde izlemiştim bizim Erdem Hoca'yı. Sorun olmaz herhalde."

Derya gülümsedi.

"Vazgeçme hakkın saklı biliyorsun."

"Hayır hayır. Siz bir ara söylemiştiniz de çok beğenmiştim, önemli birinin sözüymüş. Nasıldı? Hah. *Bir zehrin etkisinden kurtulmak istiyorsan, onu son damlasına kadar içeceksin.*"

"Hatırladığına sevindim. Evet, Carl Gustav Jung."

"Bakalım şu kederle, mutsuzlukla ilgili ne var içeride. Bu kadar konuşmaya rağmen ikna olmadığım şeylerden dolayı kalın kafalı biri olduğumu düşünmüyorsunuzdur umarım."

"Hayır hiç düşünmüyorum. Zekâ ve duyguların bambaşka şeyler olduğunu çok iyi biliyorum çünkü."

"Sağ olun. Başlayabiliriz, hazırım ben."

"Umarım bir edebiyatsever olarak öykümü beğenirsin."

"Keyifle. Sadece bana özel bir oyun gibi. Daha iyisini düşünemiyorum."

Derya dört aparatı danışanın başının farklı kısımlarına getirip bağladı. Ozan, kalbi hızla çarparken hazırım der gibi psikoloğa göz kırptı.

Ozan'ın gerçeklik algısı, bir süreliğine değişmek üzereydi.

Derken, derinlerden gelen robotik bir ses duydu.

SİMÜLASYON BAŞLATILIYOR.

10… 9… 8…

IV.

Derler ki, evrende her şey zıddıyla kaimdir.

Karanlık olmadan aydınlık olmaz.

Geceyi bilmeden gündüz anlaşılmaz.

Siyah varsa beyaz da vardır.

Ve pek tabii, keder tadılmadan mutluluk bilinmez.

Şimdiye dek riayet ettim hepsine ama artık değil. Bunu değiştireceğim. Böyle olmadığını görmekten başka çarem kalmadı. Mutluluğu bulmak için çok bekledim. Çok fazla. Bekledikçe arttı kederim. Bu ağırlık arttıkça umudum azaldı; kırıntısı dahi kalmayana kadar sabrettim. Günden güne eriyip en derinimdeki ateş sönerken hep yarına inandım. Zıtlıktı madem her şey, bugünler geçecek ve mutluluk tatlı elleriyle dokunacaktı yanağıma. Buna güvenerek erteledim.

Ama artık değil.

O'nu bulup geberteceğim. Neden diye sormasına izin vermeyeceğim. O ünlü, kendini bütün canlıların efendisi sanan Keder ellerimde merhamet dilerken mızrağımı tam kalbine saplayacağım. Tam kalbine. Hepimizi vurduğu yerden vuracağım onu.

Asırlardır insanlara anlattırdığı saçmalıklar sayesinde kendini güvende sanıyor, farkındayım. Hiçbir ölümlünün girmemesi gereken Zifir'de sonsuza dek saklanabileceğine inanıyor. Ama tam orada yapacağım, kendi kutsal ormanında. Bu hakareti hak ettiğini yüzüne haykıracağım. Neye benzediğini, ne kadar korkunç olduğunu bilmiyorum, umurumda da değil. Nerede doğduğunu Tanrı bilir; ama Zifir'de yaşadı ve orada ölmeli.

Bunca yıl isimsiz fısıltıları kendisinin yaydığını biliyorum: "Zifir'e gidilmemeli. Hiçbir ölümlü ilk ölü ağacın yanından adımını atmamalı. Bekleyen şey sadece sonsuz acı veya ölüm değil, çok daha fazlası."

Bu aptalca rivayetlerden sıkıldım. Doğruysa bile korkmuyorum. Şimdiden kötü olamaz bana yaşatacakları, göreceğiz bakalım marifetini.

Ben Oz. Keder'in katili olacağım ve hepinizi kurtaracağım, ne pahasına olursa olsun. En sevdiğinin yasını tutana, biricik sevgilisi tarafından terk edilene, açlıktan kıvranana ve size ilaç olacağım.

***

Sevgili dostum, en yakın arkadaşım atım Victima hazır görünüyor. Ah, seni sürükleyeceğim yerler için üzgünüm canım. Ama yok başka çaremiz. Herkes kaderine boyun eğiyor madem, ben eğmeyeceğim. Bunu yalnız yapamam, sana ihtiyacım var. Hem belki o laneti temizlediğimde sen de eski güzel günlerine dönersin ha? Bembeyaz boynunu bana uzatıp sevdirirsin kendini yine. Yaşlılık üzüyor seni biliyorum. Keder böyle bir düşman işte, hepimizi yakalıyor bir şekilde.

Merak etme; fazla bir şey almayacağım yanıma. Seni yormak istemiyorum. Hem düşmanın karşısına dikildiğimizde güçlü olman lazım. Ama kılıcıma, mızrağıma ve kalkanıma ihtiyacım olacak. Çıplak elle ölecek kadar zayıf değildir herhalde koca Keder, ha Vic ne dersin? Yiyecek birkaç şey de lazım tabii, efsanevi Zifir'in ağaçlarında tatlı elmalar olduğunu pek sanmıyorum. Gerisini yolda hallederiz.

Zifir hakkında söylenenleri duymuşsunuzdur, ne de olsa her evde kocakarı hikâyelerinin konusu şu orman. Evrenin dengesi oradan sağlanıyormuş, biz ölümlülerin aklının almayacağı ruhların eviymiş, asla öğrenilmemesi icap eden sırlarla doluymuş, orada göreceklerinden sonra aklını

yitirmeyecek bir canlı yokmuş falan. Zırva. Keder korkuyor, hepsi kendini korumak için bir masal. Orada olduğundan nasıl mı bu kadar eminim? Çünkü kendisinin eseri olan hislerim öylesine yoğun ki artık yerini hissedebiliyorum. Bende tahmin edebileceğinden ve yapması gerekenden çok daha fazla parçasını bıraktı; bu da onun sonu olacak.

Yine de şu lanet yerin korkunç olduğunu inkâr etmeyeceğim, anlatılanların en ufak zerresi bile doğruysa koca yüreğimiz birçok kez hızlı atacak gibi. Solgun ağaçlardan, zehirli bir havadan, hayal edemeyeceğimiz şekillerde yarı ölü yarı canlı yaratıklardan, duyanı umutsuzluğa sürükleyen ürpertici rüzgârlardan bahsediliyor. Bilirsiniz, insanlar abartmayı sever. Hem kim görmüş ki orayı değil mi? En azından yüzlerce yıldır girilmedi.

Plan basit Vic, yarın sabahın ilk ışıklarıyla yola çıkıyoruz. Keder'i buluyoruz ve işini bitiriyoruz. Oldukça basit değil mi? Şimdi dinlenelim, gücümüzü toplamalıyız. Ah, vedalaşalım diyecektim lakin vedalaşacak kimsemiz yok. İşte Keder, senin eserin bu.

***

Sonunda! Baksana Vic, söylentilerdeki tarif doğruymuş. Şu karartıları görüyor musun? Zifir'e yaklaştık. Aylar sürdü, çok yorulduk ama değdi işte.

Başlıyoruz.

***

Evet, söyledikleri gibi görünüyor her şey.

Ölü ağaçları görüyorum.

Onlar da mutsuz görünüyor, değil mi Vic? Belki Keder öldüğünde canlanırlar sayısız asır uykudan sonra. Kurtardığımız canlara yenilerini ekleriz. Tatlı bir ilkbahar sabahı rengârenk çiçeklerini gösterirler tekrar. Bakarsın buranın adı bile değişir sayemizde ha Vic?

Şu ilerideki tekinsiz sis bilinçli bir şekilde mi hareket ediyor yoksa benim uydurmam mı bu acaba? Neyse, bir tutam beyazlıktan korkup dönmek için gelmedim bunca yolu.

Sesler… Duyuyor musun? Bu koro bizden yardım isteyen bir grup peri mi, kendi sonumuza ilerlediğimizi fısıldayan ruhlar mı Vic?

Gökyüzü birden nasıl karardı Vic? Tesadüf değil mi? Henüz birkaç adım ilerledik.

Yağmur mu başlayacak, hadi ama. Keder'in elinden daha fazlası gelmeli.

Benim gördüğümü görüyor musun Vic? Az ileriden bize birkaç saniye bakıp yoluna devam eden şey çürümüş bedeniyle bir geyik miydi Vic? Göz kapaklarının içi kurtlanmıştı. İşler tuhaflaşıyor ha Vic?

Yaklaşıyoruz.

Biliyorum.

Hissediyor musun sen de Vic? Zaten pek azına sahip olduğumuz iyi şeyler, bütün güzel anılar bizi terk ediyor. Doğru yoldayız Vic.

İskeletler Vic, iskeletlere bak! Demek ki bizden önce de deneyenler olmuş Vic, yalnız değiliz. Şu büyük ağacın hemen dibinde ve şurada bir tane daha, nehrin hemen yanı-… Nehirden akan simsiyah sıvı ne Vic?

Hayır hayır, huysuzlanma canım.

Az kaldı.

Merak etme Vic, mızrağı kavradım bile. Kalkanım pek sağlam olmasa da iş görecektir. Umalım ki kılıca gerek kalmasın.

Cesaret Vic, sadece ikimiz için değil hepimiz için. Herkes için…

İşte! İşte!

Orada! Uzaktaki kayaların üstünde! Arkası bize dönük, şans bizden yana. Şu tuhaf, sekiz bacaklı yaratığa binen kartal başlı dev aradığımız. Elinde tuhaf bir sopa görüyorum, ağaca benziyor. Keder'i yakaladık sonunda. Demek o pis gagasıyla salıyor kalbimize lanetini ve altındaki rezil bineğiyle dolaşıyor dünyayı.

Ah, bize dönüyor Vic, burada olduğumuzu hissetti demek. Arkadan vurmayacağım, gözlerine bakarak bitireceğim işini. Birkaç kelam ederek.

Devasa yaratık, elindeki mızrağı sıkıca kavrayan adama ve bitik görünen atına yaklaştı. Ürkütücü görüntüsüne rağmen yüzünde eğleniyor olduğuna dair güçlü bir ifade vardı. Kuşu andıran tiz sesiyle konuştu.

"Hoş geldin Oz."

"Adımı nereden biliyorsun ki?"

"Unutma, her yerde varım ben. Yaşamış, yaşayan ve yaşayacak herkesi tanıyorum. Çok yakından hem de."

"Neyse ne. Gelişim senin için hoş olmayacak ama ey Keder."

"Ne yapacaksın? Beni yok etmeye gelenlerden biri daha demek."

"Pek tabii. Ama hemen bitirmeyeceğim işini. Önce anlatmanı istiyorum. Neden? Neden bunca mutsuzluk yaydın yeryüzüne?"

"Bilmediğin şeyler var ölümlü."

"Gizemli konuşmalar, evet bekliyordum bunu. Keder değil misin işte? Her kötülüğün kaynağı değil misin sen? Hiç inkâr etme, hissediyorum zaten."

"Hem haklısın hem de değilsin."

"Anlat."

"Anlatacağım, herkes buralara gelmeye cesaret edemez. Gelenlerin sonunu gördün az önce. Söyleyeceğim, cesaretinin karşılığını alacaksın ölmeden."

"Orasını bilemezsin."

"Ben Keder'im. Ama aynı zamanda Mutluluk'um."

Yaratık hafifçe gülümsedi ve Zifir'in yerini inanılmaz güzellikte, yemyeşil bir orman aldı. Birkaç saniyeliğine yaratığın yerinde bembeyaz bir elf, bineğin yerindeyse bir tek boynuzlu görür gibi oldu Oz. Ne olduğunu anlayamadan yeniden Zifir'deydi.

"Ben hem Var'ım, hem Yok'um."

Yaratık elindeki sopayı yere vurdu. Her şey bir anda silindi. Oz evrenin ortasında yapayalnızdı artık. Sonsuz bir hiçlikte sabit bir noktaydı. Birkaç saniye sonra yine Zifir'e döndü.

"Ne, ne oluyor? Nesin sen? Kimsin?"

"Cesaretinle öğrenmeye hak kazandığınım ve kararlılığınla. Ben Hakikat'im. Sen nasıl görürsen öyleyim. Şimdi Zifir'de bir ucubeyim sana göre. Belki bir gün yine ziyaret edersin, o zaman görürsün ki şelalenin

kenarındaki bir periyim. Bir gün gelirsin, burayı bulamazsın. Bir gün sen istemesen de ben yanında beliririm."

"Anlamıyorum."

"Anlamaya çalışma, anlayacaksın."

"Sana… Sana inanmıyorum."

Oz mızrağını yaratığa fırlattı. O sırada göz göze geldi Keder'le.

Yüzünde kabullenmiş bir gülümseme vardı. Mızrak tam kafasına saplanacağına havada hareket edermiş gibi süzülmeye devam etti.

Oz başının döndüğünü hissetti. Yer sarsılıyor ve gördüğü her şey dünyanın merkezine düşüyordu. Yavaş yavaş sıra kendisine geldi, toprak altından çekildi. Oz, sonsuz bir hiçliğin içine doğru çekilmeye başladı.

V.

Gözlerini yavaşça açtı Ozan. Nerede olduğunu anlaması için birkaç saniye geçmesi gerekti. Derya sakin, ama meraklı görünüyordu.

"Ve pek tabii, keder tadılmadan mutluluk bilinmez."

İlk kez anlamıştı.

Kablolar çıkarılırken çok uzun zaman sonra kalbinin derinlerinde bir yerlerde huzurun filizlenmeye başladığını hissetti.

H.O.C.A.M.

ESRANUR YILDIRAN

ODTÜ'de güneşli bir gün… Elindeki su şişesiyle A1 giriş kapısından yürüyüş yolu boyunca ağaçların arasından keyifle yürüyerek Devrim Stadyumu'na gelmişti Aydın. Gruplar halinde çimlerde oturanlar, antrenman yapanlar, stadyum çevresinde yürüyenler, koşanlar… Çevresine göz gezdirirken flüt sesini duydu ve hemen o yöne, Melodi'nin yanına doğru yöneldi. Ona göz kırptı ve gülümseyerek selam verdi, tam karşısına oturdu. Bir süre sonra tenis dersi yeni biten Bilge de yanlarına katıldı. Birlikte Melodi'yi dinliyorlar, bir yandan da yanlarına uzanmış güneşlenen köpeği seviyorlardı. Üç arkadaş, hayvan dostlarının aniden kalkıp su içmek için stadyumun dışındaki su kaplarının olduğu bölgeye doğru gitmesiyle ne kadar susadıklarını fark etti. Bunun üzerine, Aydın kendisine ve arkadaşlarına su almak için kalktı ve büfeye doğru yürürken elindeki bitmiş su şişesini de çöpe attı. Su şişesini de… Çöpe… Attı… Su şişesini… Çöpe… Attı… Ve… Su… Şişesi… Havada… Öylece… Asılı… Kaldı… Su… Şişesine… Aydın… Baka… Kaldı… Biyolojik bilimler 3. sınıf öğrencisi Aydın, en temel fizik kurallarından yer çekimi yasasını ihlal eden, öylece havada asılı kalan su şişesine bakakaldı; gözlerini üç defa yumdu ve açtı, başını iki yana salladı, elini şişenin altından birkaç kez geçirdi. Şişeye dokundu, hareket ettiremiyordu. Mümkün değildi, rüyada mıydı, çok mu uykusuzdu? Gözlerini şişeden ayırıp etrafına baktığı anda, her şeyin ama her şeyin: yürüyen, gülen, bisiklete binen insanların; zıplayarak koşan köpeklerin, havadaki frizbinin, her şeyin donduğunu gördü. Hareketlerle birlikte sesler de durmuştu. Yalnızca bu sessizliğin içinden Melodi'nin flütünden yumuşacık bir melodi akıyordu. …derken, o da kesildi… Kapalı gözlerini Bilge'nin haykırışıyla aralayan Melodi, donakalmış dünyayı fark edince şaşkınlıkla çalmayı bırakmıştı. Aydın yanlarına doğru koştu. Üçü de birbirlerine ve çevrelerine bakıyorlar, şaşkınlıktan cümle bile kuramıyor,

sadece kesik kesik bazı kelimeleri sıralıyorlardı: "Na-Nasıl? Olamaz, bu-bu olamaz! Bu gerçek mi?" İlk sakinleştirici telkin Melodi'den geldi: "Sakin olmalıyız, sakin olun! Ne olduğunu anlamak zorundayız." Ne de olsa o bir psikolog adayıydı. "Bana bakın, şimdi derin nefesler alıp sakinleşmeli ve soğukkanlı kalmalıyız, lütfen…" diye ekledi Melodi. Bilge ve Aydın büyümüş göz bebeklerini Melodi'nin gözlerine dikmiş, nasıl olup da kendileri dışındaki her şeyin donakaldığının cevabını biliyormuş gibi ona bakıyor, bir yandan da derin derin soluyorlardı.

O sırada Bilge'nin bakışları Melodi'nin omzundan geriye, stadyumun merdivenlerine doğru kaydı. "Siz de görüyor musunuz? Kodları…" dedi Bilge. Aydın ve Melodi stadyuma doğru döndüler. Sanki bir yazılım arayüzüne bakıyorlardı. Stadyumun merdivenleri arayüzün satırları gibi görünüyor, bu satırlardan yazılım kodları hızla akıyordu. Hemen Bilge'ye dönerek sordular: "Bilge, anlıyor musun bu kodu, nedir bu?" Bilge, ODTÜ Teknokent'te bir yazılım firmasında çalışıyordu. Takip edilmesi çok güç olan kodlara bir süre baktı ve düşünceli bir şekilde yanıtladı: "Seçebildiğim kadarıyla burada bir yapay zekâ veri girişi var." Aydın ve Melodi peşi sıra şaşkınca sorular sordular: "Yapay zekâ mı, veri mi? Peki ne verisi, neyi işliyor bu kod?" Aydın ve Melodi'nin soruları da su şişesi gibi havada asılı kaldı. Önleyemedikleri bir dürtü onları kodlara doğru çekiyordu, stadyumun merdivenlerine doğru ilerlediler. Üçü de merdivenlerin ilk basamaklarında duruyorlardı. Kodlar ayaklarının altından su gibi akıyordu, bu akış giderek şiddetlendi. Merdivenlere eğilmiş kodlara bakarlarken, Melodi birden başını kaldırdı ve etraftaki görüntülerin, renklerin değiştiğini hissetti, "Bakın!" dedi heyecanla. Üçü birden çevrelerine dikkat kesildi. Çorak bir arazinin ortasında, az ileride Kemal Kurdaş, çevresinde akademisyenler ve öğrenciler, ODTÜ ormanının temellerini atan ağaçları dikiyorlardı. Başlarını çevirdikleri diğer tarafta, ODTÜ kütüphanesine yeni gelen kitap koleksiyonu elden ele aktarılarak öğrenciler tarafından yerleştiriliyordu. Aydın, Melodi ve Bilge gördüklerinin etkisiyle, istemsizce merdivenlerde basamak basamak ilerlemeye başladılar. Onlar merdivenleri çıktıkça, görüntüler ve sesler hızla değişiyor, baktıkları her yönde yenileri oluşuyordu. Matematik-Bölümü amfisinde Cahit Arf ders veriyor, Oktay Sinanoğlu koltuk altında kitaplarıyla yanlarından hızlı adımlarla geçiyor,

Feza Gürsey dünyaca ünlü fizikçileri davet ettiği konferansta açılış konuşmasını yapıyor, Türkiye'nin ilk internet bağlantısının kurulması kutlanıyor, ilk prototip robot basına tanıtılıyor, bir grup öğrenci internet üzerinden ilk radyo yayınını gerçekleştiriyor; müzeler, araştırma merkezleri, yeni laboratuvarlar açılıyor, patentler alınıyor, ilk üniversite bahar şenliğinde öğrenciler eğleniyor, ODTÜ sporcuları dünya rekorlarına imza atıyor, Sanat Günleri'nde İdil Biret konserini tamamlıyor ve ODTÜ'lüleri selamlıyordu. Kulaklarında kalan alkış sesleriyle, merdivenlerin bittiği yerde, stadyumun en tepesinde, tanık olduklarından büyülenmiş şekilde kendilerini buldu üç arkadaş. Melodi kendine gelir gelmez: "ODTÜ'nün belleğiydi bu içinden geçtiğimiz, ODTÜ'nün belleği…" diye sayıkladı. Bilge Melodi'yi gülümseyerek başıyla onayladı ve ekledi: "Öyleyse, bu yazılım… Yapay zekâ… ODTÜ'nün belleğini kodluyor olmalı." Aydın: "Peki ama neden? Neden buna gerek duyuldu ve nasıl? Nasıl geçmiş günler bu şekilde kodlanabilir?" diye sordu arkadaşlarına ve kendine, şaşkınlık içinde. Bir sessizlik oldu ve içlerindeki merak giderek arttı.

Üç arkadaş, yerleşkede dolaşmaya ve kendileri gibi donmamış birileri olup olmadığına bakmaya karar verdiler. Bölümlere doğru ilerledikçe, hareketsiz kalmış insanlar, ağaçtan süzülürken kanatları açık havada öylece asılı kalmış bir saksağan, kıpırtısız sessizlik dışında bir şeye rastlamıyorlardı. Kimya Bölümü'ne vardıklarında sıra dışı bir görüntüyle karşılaştılar. Aydın gördüklerini anlamlandırmak için Marie Curie büstüne doğru koştu. Büstü merkez kabul ederek çevresine dairesel su dalgaları gibi durmadan yayılan ışımaya hayretle bakıyordu. Bilge ve Melodi de çevrelerindeki diğer bilim insanlarının büstlerinden dalga dalga yayılan aynı ışımayı fark etti. Hep birlikte Fizik Bölümü'ne, Matematik Bölümü'ne, derken Mimarlık Fakültesi'ne kadar ilerlediler. Her bilim insanının büstünden aynı şekilde dalgalar yayılıyordu; fakat sanki her biri diğerinden farklı bir frekans ve genlikte bunu yapıyor gibiydi. Bilge, Mimar Sinan'ın büst heykeline oldukça yaklaşıp gözlerini ayırmadan bir süre ona baktı. Ardından başını kaldırdı ve gökyüzüne doğru bir süre sakince baktı. Sanki bir şeylerin doğruluğunu test etmiş ve o anda emin olmuş gibi, Aydın ve Melodi'ye doğru sakin adımlarla ilerledi ve şöyle dedi: "Aydın, Melodi…

Üç boyutlu düşünebiliyorum. Yani, her zamankinden farklı, hiç olmadığı gibi... Hiç olmadığı gibi algılayabiliyorum dünyayı. Sanki aklımın içinde türlü türlü üç boyutlu yapbozlarla oynuyorum. Mimar Sinan, beni etkilemiş olmalı." Aydın'ın aklında bir fikir belirdiği belliydi. Melodi ve Bilge'yi alıp hemen Fizik Bölümü'ne, Isaac Newton büstünün önüne götürdü. Melodi'den Newton'ın ışımalarının içinde kalacak şekilde bir süre sadece durmasını istedi. Melodi, Aydın'ın istediği gibi Newton'ın yaydığı dalgaların içinde dururken; etrafına, yeryüzüne, bazen de kendi bedenine bakıyordu. Bir süre sonra Melodi arkadaşlarına döndü ve şaşkınlıkla "Değişiyor! Zihnimin işleyişi… Benimkinden farklı bir vizyon bu, farklı bir merak, doğanın işleyişini kavramaya, denemeye, çözmeye karşı tuhaf bir iştah!" diyerek açıklamaya çalıştı kendisini. Aydın gülümsemeye ve hayranlıkla çevresine bakmaya başladı. Bilge ve Melodi Aydın'a bakıyor, Aydın ise sayıklıyordu: "Nöral ağ, evet nöral ağ olmalı. Yapay sinir ağları, zihin haritası, beyinler arası nöral iletim… Mükemmel, mükemmel…" Bilge daha fazla dayanamayarak sordu: "Aydın, sen neden bahsediyorsun?" Aydın heyecanla anlatmaya başladı, konuşurken yerinde duramıyordu: "Eğer tahminlerim doğruysa… Mükemmel bir sistemin içindeyiz! Bu gördüğümüz dalga dalga ışımalar, her bilim insanının zihin örüntüsünün kodlandığı yapay sinir ağları olmalı. Yani, bir beyindeki tüm nöral ağ, yapay olarak kodlanmış ve beyinler arası iletime uygun şekilde belli bir frekans ve dalga boyunda sinyallere dönüşerek yayılıyor. İşte bu sayede siz ışımalara yaklaştığınızda, o bilim insanının zihnini kendinizde hissettiniz! Bir kişinin zihin örüntüsünü deşifre etmek ve bunu yapay sinir ağlarıyla kodlayarak farklı bir zihne iletebilmek hayal gibi, çağın ötesinde bir nörobilim teknolojisi, ama olmuş işte, olmuş, başarılmış belli ki!" Melodi söze girdi:

"Aydın, bir dakika, seni doğru mu anlıyorum? Örneğin, yeni tanıştığımız biriyle sohbet ediyoruz diyelim. Başlarda karşımızdaki kişinin konuşma şekline, seçeceği kelimelere, vereceği örneklere, düşünme ve ifade etme biçimine oldukça yabancıyızdır. Ama o kişiyle daha çok zaman geçirdikçe, daha çok konuştukça zihinlerimiz birbirini tanımaya başlar. Yani git gide öngörememe durumu ortadan kalkmaya başlar. Öyle ki bir zaman sonra artık karşımızdaki kişinin seçeceği kelimeleri, ileri süreceği düşünceleri daha iyi tahmin edebilmeye ve buna uyum sağlamaya başlarız.

Sanki bu karşındaki kişinin zihnini paylaşmak gibidir, -o olsaydı, bu konuda böyle cevap verirdi- diyebilecek kadar zihnine ortak olmak gibidir. Böyle bir şeyden mi bahsediyorsun?" Bilge ekledi: "Yani tenis maçı gibi mi? Karşılıklı oynadıkça rakibinin hamlelerini öngörebilmeye başlarsın. Rakibin gibi düşünebilirsin, o da senin gibi düşünebilir ve böyle olunca oyun daha da güzelleşir." Aydın arkadaşlarının sunduğu katkıları ve kendisini anlama çabalarını beğeniyle, takdirle karşıladı ve şöyle yanıt verdi: "Evet, tıpkı sizin örneklerinizdeki gibi, hep yaşadığımız, fark ettiğimiz ama böylesine bir uygulamasını hiç görmediğimiz bir nöral ağ paylaşımı bu. Dünyanın en saygın bilim ve sanat insanlarının zihinlerinden bize durmak bilmeyen bir akış var. Her öğrenci, her akademisyen hangi bölümlerde daha çok zaman geçiriyorsa, o alanlarda en önde gelen zihinlerin sinir ağlarını yani düşünme biçimlerini, bilgilerini, fikirlerini kendine katıyor." Melodi heyecanla: "Kültür ve Kongre Merkezi'ne her gittiğimde Leonardo da Vinci'nin dehasından bana da bulaştığını fark etmemiştim!" dedi. Bilge ekledi: "Bu, ODTÜ'nün evrensel bilgiyi nasıl her şeyin üstünde tuttuğunu, koruduğunu ve yaydığını açıklıyor."

"ODTÜ'nün belleğini durmadan işleyen bir yapay zekâ, yapay sinir ağları aracılığıyla evrensel bilgiyle kurulan iletişim, peki ama tüm bunlar nereye bağlanıyor? Zamanı yeniden başlatmak için yapmamız gereken bir şeyler olmalı, bir çıkmazın içindeyiz." diyerek devam etti Bilge. Haklıydı. İçinde bulundukları bu olağanüstü durumu bir şekilde sonlandırmaları gerekiyordu, ama nasıl? "Tüm bu kodlar, hepsi; stadyum gibi, heykeller gibi ODTÜ'nün simgelerindeydi. Bizi çıkışa götürecek olan şey belki de yine ODTÜ simgelerinden birindedir." dedi Melodi. Aydın devam etti: "Çıkış ve simge demişken, bunlar bana tek bir şeyi çağrıştırıyor: Zamanın durmasından hemen önce, yanınıza gelirken yürüyerek önünden geçtiğim, A1 çıkış kapısındaki simgemiz, Bilgi Ağacı!" Heyecanlanarak birbirlerine baktılar, Bilge: "Bilgi Ağacı'nın temsil ettiği değerleri düşünecek olursak, bu çıkmazdan kurtulmak için daha doğru bir yer düşünemiyorum" dedi. Bilgi Ağacı'na doğru, bir yandan Aydın'ın nörobilimle ilgili duyduğu heyecanı dinleyerek, bir yandan da içlerindeki tedirginliğin yanında yeşeren umudu hissederek hızlı adımlarla yürümeye başladılar.

Bilgi Ağacı'na vardıklarında, ağacın köklerinden gövde boyunca yukarıya doğru hızla çıkan, ağacın dallarına yükselen ve buradan dökülerek sanki bir avuçta birikir gibi dalların tam ortasına doğru akan kodları gördüler. Köklerden yukarı akan kodlar, stadyumunun merdivenlerindeki kod yapısına çok benziyordu. Bilge: "Belki de tüm veriler burada toplanıyordur." dedi. Birbirlerine yardım ederek Bilgi Ağacı'nın üzerine tırmandılar. Tam merkezde, Bilgi Ağacı'nın avucunun içinde, tüm kodların akarak birleştiği yer bir ekrandı. Hemen yaklaşıp ekranda ne olduğuna bakmak istediler. Bu bir kontrol paneline benziyordu; stadyumdaki veri akışı, büstlerden yayılan nöral kodlar hepsi görüntülenebiliyordu. Ekranın en üstünde, bu sistemin adı yazıyordu, Bilge sesli okudu: "H.O.C.A.M.: High Order Connection of Artificial Memory (Üst Düzey Yapay Hafıza Bağı)" Melodi: "Hocam… ODTÜ'de öğrenci, akademisyen, idari, memur, çalışan fark etmeksizin birbirimize hocam dememizin, hepimizin birbirimizden öğrenecek bir şeylerinin olduğu felsefesine dayandığını biliyordum. Hocam, ODTÜ belleğini yapay zekâyla koruyan, bizi evrensel bilgiye ve birbirimize bağlayan sistemi temsil ediyormuş, öyle mi?" diye sordu. Aydın yanıtladı hızlıca: "Evet hocam." Üç arkadaş gülüştü. O sırada, ekranda bir uyarı sinyali belirdi: "Sistem doğrulaması için giriş gerekli!" Aydın: "Sistem doğrulamasını biz nasıl yapabiliriz? Elimizde bir şifre bir kullanıcı adı hiçbir şey yok!" diyerek Bilge'ye doğru baktı. Bilge: "Devam etmekten başka şansımız yok arkadaşlar, deneyeceğiz" dedi ve devam seçeneğini seçti. Ekranda iki tarafının doldurulması gereken bir eşitlik bir de eşitsizlik sembolü oluştu. Çözmeleri gereken bir bilmece gibi karşılarında duruyordu. Ekranda bir eşittir işareti "=" ve bir büyüktür işareti ">" dışında hiçbir şey, en ufak bir ipucu bile yoktu. Bilge şöyle yorumladı: "Eğer Bilgi Ağacı ODTÜ'nün belleğinin tüm verilerinin toplandığı merkezse, sistemin yapay zekâsı bu eşitlik ve eşitsizliği topladığı verilerin tamamının bir sonucu olarak üretmiş olmalı. Sistem doğrulaması belki de belirli aralıklarla gerekiyor ve zamanın bu şekilde durmasına neden oluyor. Bizim gibi bir şekilde donmamış ODTÜ'lüler, budoğrulamayı yaparak sistemin doğru işlediğini kanıtlıyor ve devamlılığını sağlıyor olabilirler." Melodi: "O halde bu eşitlik ve eşitsizliği çözebilmek için ODTÜ'nün değerlerini düşünmeli, çevremize bakmalıyız. Cevabını zaten biliyor olmalıyız" dedi. Aydın:

“Eşitlik deyince aklımıza ne geliyor?” diye sordu. Melodi: “Kadın-erkek eşitliği geliyor benim aklıma ilk olarak. Eğitime ulaşma hakkında, bilimsel üretimde, yönetimde, sosyal alanlarda kadın-erkek eşitliği esastır.” Aydın ve Bilge bu fikri onayladılar. Eşitlik için girişi yaptılar: “Kadın = Erkek” Melodi: “Peki eşitsizlik? Diğerinden büyük olan bir şey…” dedi. Aydın: “Ya da diğerinden fazla veya üstün…” diye ekledi. Bilge: “Her ODTÜ’lünün bilebileceği, gözümüzün önünde bir cevabı olmalı bunun!” der demez Aydın: “Renkler gibi mi mesela?” diye tamamladı. Kısa bir sessizlik üçünün ortak sesiyle bozuldu: “Yeşil griden büyüktür!” İçlerine sinen bu ikinci cevabı da ekrana girdiler: “Yeşil > Gri” Üç arkadaş birbirine heyecanla bakıyordu. Bilge: “Arkadaşlar, siz de benim gibi cevaplarımıza güveniyorsanız, sistem doğrulamasını bu şekilde yapacağım. Sonrasında neler olacağını birlikte göreceğiz.” dedi. Melodi ve Aydın Bilge’yi onayladılar ve Bilge H.O.C.A.M. sisteminin doğrulaması için yaptıkları girişi ekran üzerinden tamamladı.

Cam şişe, çöpe biraz ses çıkartarak düştü. Aydın büfeye doğru yürümeye devam ederken birkaç arkadaşıyla selamlaştı ve kendisiyle arkadaşları için aldığı üç şişe suyla birlikte Melodi ve Bilge’nin yanına döndü. Melodi suyunu içmek için flütünü kenara bıraktı. Aydın söze girdi bu sırada: “Arkadaşlar oturmaya yeni geldik biliyorum ama size bir önerim olacak. Kültür ve Kongre Merkezinde sinirbilim ve yapay zekâ konulu bir konferans var. Gidip gitmemekte kararsızdım; ama düşündüm ki üçümüzün de ilgilendiği konular bunlar. Birlikte gitmeye ne dersiniz?” Bilge: “Harika olur, yapay zekâ ve makine öğrenmesiyle ilgili bir projeye başlayacağız yakında. İyi ki haber verdin Aydın!” diyerek cevapladı. Melodi ise “Ben de varım! Bilişsel nörobilim git gide ilgimi çekiyor. Hem konferans sonrası flüt çalışmaya KKM’deki ıhlamur ağacının altındaki bankta devam ederim. Nedense orada Leonardo da Vinci büstü beni izlerken daha iyi çalışıyorum.” dedi gülümseyerek. Aydın: “Leonardo’nun da flüt çaldığını biliyor muydun?” diye sordu Melodi’ye. Melodi: “Gerçekten mi? Bilmiyordum Aydın, bugünöğrendiğim en güzel bilgi oldu bu, teşekkür ederim!” diye coşkuyla yanıtladı. Bilge: “Hadi arkadaşlar, hemen toparlanıp kalkalım, geç kalmak olmaz.” dedi. Üç arkadaş konferansa doğru yola koyuldular.

“ODTÜ'nün geleceğe güvenle uzanmasını sağlayan köklü geçmişini var edenleri saygıyla anıyorum.”

ZAMANSIZ İNSANLIK

NEFİSE ESRA YILDIRIM

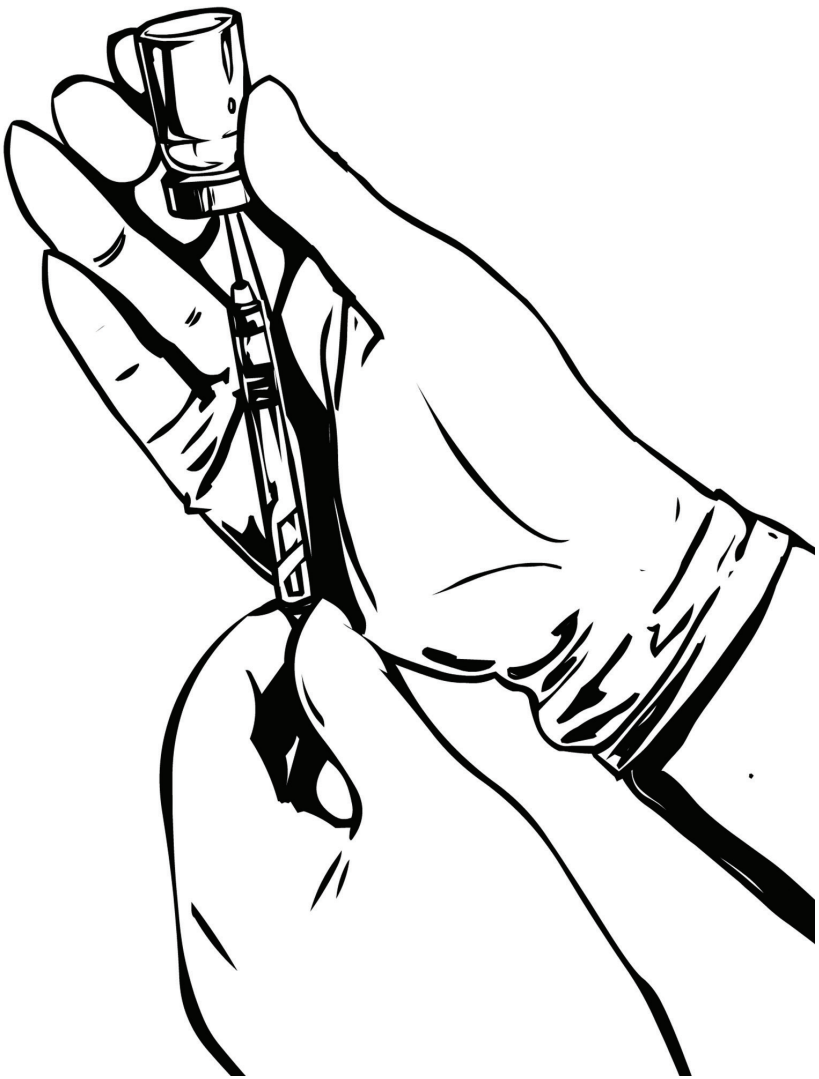

Bugüne kadar insanlık defalarca kez savaş vermiş, oluşan tüm durumlar ile başa çıkmıştı. Fakat bu savaş diğer savaşlardan çok farklıydı çünkü insanlık kendisi için son kez savaşacaktı. 2300 yılında halihazırda bir virüs ile uğraşan insanlar için iyi haber akşam saatlerinde gelmişti. Bugüne kadar üretilen en etkili aşı yüzde yüz başarıya ulaşmış ve virüsü tamamen yok edecek hale gelmişti. Tüm dünyada bu haber yapılmış belki de insanlık ilk kez rahat bir nefes almıştı. Sabahın erken saatlerinde dünyanın her yerine aşılar gönderilecek ve insanlar aşılanmaya başlayacaktı. Bu haber ile insanlar ertesi gün ne olacağını bilmeden, belki de son kez huzurla uyudular. Sabah uyandıklarında aşı haberleri ile karşılaşmayı bekleyen insanlar yeni bir mutasyon haberi ile karşılaştıklarında şoke olmuşlardı. Çünkü virüs yeni bir mutasyon geçirmişti ve tespit edilen tek belirtisi burun kanamasıydı. Bunun üzerine tüm dünya kırmızı alarma geçmiş, bilim insanları gece gündüz çalışmaya başlamıştı. Çok geçmeden ortaya çıkan veriler tüm insanlığı sarsmıştı çünkü virüs bu zamana kadarki en ölümcül hale gelmişti ve yakalanan insanın kaydedilmiş en uzun yaşama süresi 36 saatti. Bunun üzerine tüm ülkeler bilim insanlarından gelecek haberleri beklemeye başlamıştı. Belki de ilk kez tüm dünya tek bir amaç uğruna savaş veriyordu.

Son bulunan aşı virüs üzerinde hiçbir etki bırakmıyor hatta virüsün yayılmasını bile geciktirmiyordu. Ayların çabası boşa gitmişti. İşler gittikçe daha kötü hal alıyordu. Enfekte sayısı hızla artıyor, ölümlerin sayısı milyonları buluyordu. İnsanlar tamamen ipleri koparmış her yerde suçlar ve yağmalamalar meydana geliyordu. Virüsün son mutasyonu üzerinden dünya nüfusunun neredeyse dörtte biri yok olmuştu bile. İnsanlar yavaş yavaş umudunu kesiyor ve kendilerini ölüme hazırlıyorlardı.

Dünya bu şekilde sarsılmaya devam ederken ODTÜ'de kimyager olan Esra bu duruma daha fazla dayanamayıp Avrupa'nın diğer bölgelerinde bulunan kimyager arkadaşlarına ulaşmış, bu durumu çözebilmek için onların desteğine ihtiyacı olduğunu ve enfekte olmadan ODTÜ'de buluşup bu durum için çalışmaya başlamaları gerektiğini söyledi. Bunun üzerine ODTÜ mezunu bilim insanları eski günlerdeki gibi bir araya geldiler. Bu grubun anıları çok eskiye dayanırdı çünkü 7 kişiden oluşan bu grup okul zamanlarında sürekli bir araya gelir hastalıkları inceler ve yeni tedaviler bulmaya çalışırlardı. Hatta bu insanlar kendilerine 'healer (şifacı)' adında grup ismi bile bulmuşlardı. Bu insanlar ODTÜ'de yaşayanların dahi bilmediği yeraltındaki geçitleri kendilerine laboratuvar yapmışlardı fakat ayrılmak zorunda kalınca oranın da kapısına kilit vurmuşlardı. Bu kilidi yıllar sonra ilk kez açtıklarında dünya için yararlı bir tedavi bulacaklarını umuyorlardı. Fakat işler istedikleri gibi gitmiyordu herhangi bir çözüm bulamamak şöyle dursun, dünya nüfusunun da dörtte üçü yok olmuştu bile. Artık dünya içinden çıkılmaz bir kaosa sürükleniyordu. Yavaş yavaş sokaklarda ölülerden yığınlar oluşmaya başlamış, yiyecek ve içecekler neredeyse tükenmek üzereydi. Dünyada ki tüm bilim insanlarının yanında ODTÜ'lü bilim insanları da gece gündüz laboratuvardan çıkmadan çalışıyorlar diğer bilim insanları ile veri paylaşımında bulunuyorlardı. Geldiklerinden bu yana belli bir yol kat etmişlerdi; virüsün yapısını bulmuş ve tüm tedavi yöntemlerini denemeye başlamışlardı fakat bir türlü istenen sonucu elde edemiyorlardı. Gittikçe çaresizlikleri artıyor ama inançlarını da kaybetmek istemiyorlardı. Yine gecenin ilerleyen saatlerinde virüsün yapısı üzerinde çalışan Esra; aşıyı mutasyondan önce bulamadıkları için pişmanlık duyuyor, içten içe bu duruma üzülüyordu. "Keşke…" dedi "Keşke virüsün başladığı zamanki kendime bu aşıyı verebilsem." Esra'nın aklından saniyelik geçen bu düşünceler belki de bu savaşın dönüm noktasıydı. Hemen arkadaşlarına haberi vermek için odaya gitti ve tüm hevesi kursağında kaldı çünkü arkadaşı yerdeydi ve burnu kanıyordu. Korktukları durum başlarına gelmişti; enfekte olmuşlardı. Eğer planını acilen hayata geçirmezse belki de bu virüs tüm insanlığın sonu olacaktı. Arkadaşına bile üzülme fırsatı bulamadan odadaki herkese planını anlattı. Herkes planın başarı olasılığının olduğunu ve denemekten başka çareleri olmadıklarını söyledi.

15 yıl önce bazı bilim insanları zamana meydan okumuş ve zaman yolculuğu testlerine başlamışlardı fakat gönderdiklerini geri getiremiyorlardı ya da gelenler tek parça halinde gelmiyorlardı. Son 5 yıla kadar durum böyleyken ışınlanma ile zaman yolculuğunu birleştirmek gibi çılgın proje sonunda çabaları sonuç vermişti çünkü gönderdikleri şeyler tek parça halinde geri geliyordu. Uzun süre eşyalar üzerinde denenen bu proje geçen yıl insan üzerinde denenmiş ve başarıya ulaşmıştı. Tek sorun kişi geri döndüğünde yüksek radyasyondan dolayı ufak çaplı bir hafıza kaybı yaşıyordu. Eğer bu yöntemi kullanarak virüsün başladığı tarihe gidebilirlerse o zaman virüsü çıkar çıkmaz kontrol altına alıp durdurabilirlerdi. İşin ilginci ise zaman yolculuğu tüm devletlerden gizli olarak ortaya çıkarılmıştı çünkü bunu duyan herhangi bir devlet bunu kötü amaçları için kullanabilirdi. Bu yüzden her ülkeden kendini tamamen bu işe adamış sadece bir bilim insanının bu projeden haberi vardı ve Esra da bunlardan biriydi. Zaman yolculuğu yapabilmek için solucan delikleri açmak gerekiyordu ve bunu da zamanı bükebilen yükleyici adını verdikleri kumandalar sayesinde yapıyorlardı. Esra'nın aklındaki fikri sağlamak için neredeyse tüm koşullar hazırdı sadece tek bir eksik vardı. Eğer kendilerinden biri giderse mutasyonlu virüsü ta o zamana götürecek ve tüm insanlığın erkenden yok olmasına sebep olacaklardı. Bu yüzden farklı bir şey olmalıydı; insan gibi olmalı fakat virüs ona bulaşmamalıydı. Bu durumu düşünürken diğerlerinin de burunları kanamaya başladı, az bir zamanları kalmıştı ya dünya için bir şey yapacaklardı ya da ürettikleri bu fikir sonsuza dek onlarla kaybolacaktı. Esra birden "robotlar" dedi, "tabii ya robotlar." Robotlar o zamana kadar hayatlarına iyice yerleşmişti. Hatta daha 1 ay önce dünyanın en yüksek teknolojili ve radyasyona dayanıklı robotu üretilmişti. Evet fikir bulunmuştu, eğer o robotu ODTÜ'ye getirebilirlerse belki de tüm dünyayı kurtarabilme şansına sahip olabileceklerdi. Fakat çok az zamanları kalmıştı, bunun üzerine Türk hükümeti ile iletişime geçtiler ve robotu acilen istediler. Zaten ülkeler arası ilişkiler o kadar karmaşık bir hal almıştı ki bir çözüm yolu bulunur diye her devlet birbirine destek olup yardım etmekteydi. Bunun sonucunda İsveç'te bulunan robot ODTÜ'ye getirildi. Esra, robota koordinatlar, tarih, bulacağı kişiler ve yapılması gereken her hareketi adım adım yükledi. Zaten tek

seçenekleri vardı ya bu robot geçmişe gidip tüm geleceği değiştirecekti ya da insanlık yeryüzünden tamamen silinecekti. Esra zamanın geldiğini düşündü önce robota kumandayı, saklaması gereken aşı formülünü verdi, sonrasında geçmişteki kendisini kesinlikle bulmasını ve öğrettiği şekilde robota gitmesini söyledi. Bunun üzerine robot denileni yaptı, solucan deliğini açtı ve ortadan kayboldu. Artık bu saatten sonra bu insanların yapabilecekleri tek şey dua etmekti.

Robot gözlerini açtığında "ne oldu?" diye düşündü. Büyük ihtimalle gelirken radyasyon yoğunluğundan dolayı kısa devre yapmış olmalıydı. En azından kendine gelmişti ve herhangi bir hasarı yoktu. Nerede olduğuna dair etrafa göz gezdirirken yeşilliğin sonsuzluğu ile karşılaştığında kafası karıştı. İnsanların geçmişi ne kadar da yeşildi. Oysa ki geldiği yerde binalardan ve griden başka bir şey yoktu. Yavaşça yerinden doğruldu ve konumunu kontrol etmeye başladı. Doğru yere gelmişti fakat buradan bir an önce çıkmalı ve grubu bulmalıydı çünkü buraya gönderilme amacı buydu. Koordinatlar kimya bölümünü gösteriyordu, belli ki oraya gitmeliydi. Yavaşça o yöne doğru giderken yürüyüş yolunu buldu ve takip etmeye başladı. Yolda gördüğü insanların çoğu gülüp eğleniyor görünüyordu. En güzeli de havayı rahatça soluyorlar ve özgürce dolaşabiliyorlardı. Oysa ki geldiği yerdeki insanlar havadaki zehirli gazlar yüzünden maske takmadan dışarı çıkamıyor hatta virüs yüzünden yıllarca evlerinde hapis kalıyorlardı. Bu durumun ne kadar garip olduğunu düşündü robot, insanoğlu geleceğini nasıl bu kadar mahvedebilirdi. İnsanoğlu nasıl bu kadar korkunç olmuştu diye düşünürken kendini kimyanın önünde buldu. Şimdi tek yapması gereken gelecekteki 7 bilim insanını aramaktı. Akşama kadar kimyanın önünde bekledi fakat kimseyi bulamadı. İşler garipleşmişti çünkü kendisine yüklenen bilgilere göre akşam saatlerinde kimyadan çıkıp beraber yemeğe gitmeleri gerekirdi ama ne gelen vardı ne giden. Belki başka yerdelerdir diye düşünen robot sahip olduğu son teknoloji yüz tarama özelliğini kullanıp karşılaştığı herkesin yüzünü taramaya başladı. Biraz zaman sonra Esra hariç hepsini çatıda kahve içerken buldu. Uzaktan uzağa onları izliyordu ama Esra'yı hiç görmedi. Gecenin ilerleyen saatlerinde onları takip etmeye başladı, hatta onlar fark etmeden telefonlarına onların bile haberi olmayacağı bir dosya yükledi bu

sayede robot hem onların telefonlarına erişebilecek hem de her hareketlerinden haberdar olabilecekti. Şu ana kadar her şey iyiydi. Tüm dünya haberlerini taramış virüs ile ilgili bir haber bulamamıştı. Demek ki virüs daha sonra ortaya çıkacaktı o zamana kadar biraz vakti vardı. Aslında tek eksik Esra'yı bulmaktı. Robot bu öğrencilerin telefonlarını tararken Esra ile ilgili herhangi bir şey bulmak istiyordu. Sonra bir anda arkasında biri belirdi, kafasını kaldırdığında göz göze geldiği kişiyi tanımıştı bu kişi Tuna'ydı.

Tuna:

-Sen, uzun süredir bizi takip ediyorsun, neden?

Robot bir an donup kalmıştı, bu insanların verdiği şaşkınlık duygusu olabilir miydi çünkü daha önce hiç böyle bir durumu yaşamamıştı. Bunlar algoritmaları arasından geçerken 'Esra'yı sorabilirim' dedi böylece nerede olduğunu da öğrenirim.

Robot:

-Ben Esra'ya bakmıştım, onun sınıf arkadaşıyım nerede acaba?

Tuna:

-Esra mı? Öyle birini tanımıyorum.

Robot bir kere daha karmaşık bir durumda kaldı:

-Nasıl ya? Arkadaşınız olan Esra'dan bahsediyorum hani hepiniz sürekli beraber geziyorsunuz ya!

Tuna:

-O isimde bir arkadaşım yok, karıştırıyor olabilir misiniz?

Bu konuşmanın ardından robot bir şeylerin yanlış gittiğini anlamıştı. Daha fazla şüphe çekmemek için özür diledi, bir karışıklık olduğunu söyledi ve oradan ayrıldı.

Sonrasında aklına gelen ilk şey tarih oldu. Tarihi kontrol ettiğinde sorunu bulmuştu gitmesi gereken yılın 1 yıl öncesine gitmişti, demek ki gelirken bazı şeyler yanlış meydana gelmişti. Aslında Esra okuldaydı ama henüz tanışmamışlardı. Onları bir an önce tanıştırmalıydı fakat bir süre robot olduğunu kimseye açıklayamazdı. Çünkü eğer bu zamanda yakalanırsa geleceği asla değiştiremezdi. Gelmeden kendine verilen para ile küçük bir oda tuttu,

bir süre yeni plan yapana kadar orada kalmalıydı çünkü gerçek kimliğini saklamak zorundaydı. Robot bu durumu çözmek için Esra ile ilgili daha çok bilgi aramaya başladı gelecek ve geçmişteki tüm kaynakları taradı ama elle tutulur bir bilgi yoktu. Fakat sonrasında bir arkadaşı onun hakkında makale yazmıştı ve bu makalede sevgilisini kanserden kaybettiği için bu alan üzerinde çalışmaya başladığını yazıyordu. Belki de durumun kilit noktası buydu Esra'nın o gruba katılması için sevgilisinin ölmesi gerekiyordu. Robot bu konu üzerinde tüm olasılıkları düşünürken sabah olduğunu gördü, artık okula gidip Esra'yı bulmalı ve olayları daha yakından izlemeliydi. Ertesi sabah robot Esra'yı yakın takibe almıştı, nereye gitse takip ediyor her adımından haberdar oluyordu. Yanında sürekli gördüğü bu erkek sevgilisi olmalı diye düşündü. Aslında bu adamın ölecek oluşu robotta değişik bir his bırakıyordu oysa ki ne kadar da mutlu görünüyorlardı. Robot bir süre onları izlerken bu adamın ulaşabildiği tüm kayıtlarını incelemeye başladı. Sahip olduğu teknoloji bu zamanda olmadığı için neredeyse her bilgiye sorunsuz bir şekilde ulaşabiliyordu. Sonrasında bir anda uzunca sayfalar halinde hastane kayıtlarına denk geldi. Cidden çocuk çok hastaydı beyninde kötü huylu bir tümör vardı ve hastalığın dördüncü evresindeydi. Robot bu duruma istemsizce üzülmüştü. Robot ilk üretildiğinde kendisine yüklenen derin öğrenme algoritmasına çoğu duyguyu kopyalıyor ve yeri geldiğinde kullanmak için saklıyordu fakat buraya geldiği günden beri verdiği tüm duyguların aslında anlık olduğunu fark etti çünkü duyguları açığa çıkarken hiç düşünmüyordu. Belki de kendisi geleceğin ürettiği ilk insan robot olabilirdi çünkü bugüne kadar hiçbir yapay zekâ kendine yüklenen verilerin dışına çıkamamıştı.

Sonrasında robot işine tekrar döndüğünde bir gariplik fark etti, bir manşet çarpmıştı gözüne fakat bu sıradan bir manşet değildi çünkü manşetin adı "Virüs mü Yoksa Komplo mu?" idi. Robot bir kez daha şaşırmıştı, düne kadar böyle bir haber yokken nasıl bir anda virüs ortaya çıkabilirdi? Acaba bu daha tümüyle güvenilir olmayan zaman yolculuğunun yan etkisi olabilir miydi? "Şimdi ne yapacağım?" diye düşündü robot. Eğer bu insanlar evlerine kapanırsa gelecek çok daha erken yok olacaktı. Bu insanları bir araya getirse bile aşıyı hemen oluşturabilecekler miydi, peki ya Esra'nın sevgilisi

öldüğünde Esra devam edebilecek gücü bulabilecek miydi? İşler çok karışmıştı. En sonunda robot kendini açıklamaya karar verdi çünkü geç kalacak kadar bile zamanı yoktu. Önce Tuna ve diğer beş kişiyi bulmalıydı, Esra ile sonra ilgilenebilirdi. Robot laboratuvara gidip onlarla önemli bir şey konuşması gerektiğini söyledi. Olayları baştan aşağı tüm detayları ile anlattı. Başlarda inanması çok güçtü fakat durumu kavradıkça ve robotun geleceğe dair verileri göstermesi üzerine robota inanmaya karar verdiler. Robot geleceği kurtarma ihtimali yeniden oluştuğu için mutluydu. Artık tek eksik Esra idi ve onun sevgilisinin ölmesini bekleyemezdi ya da kendisi de öldüremezdi gidip ona da her şeyi anlatmalıydı. Robot Esra'yı bulmak için yola çıkmaya hazırlanırken Tuna:

-Esra'ya ihtiyacımız olduğunu düşünmüyorum, zaten aşı formülü sen de var ve bizim laboratuvarımız da gelecekteki kadar olmasa da bu zamanın son nesil laboratuvarı, ayrıca ODTÜ'de gerekli olan her şey de mevcut, bu yüzden Esra'ya gerek yok, biz hallederiz sadece aşı formülünü ver yeter.

Robot bu zamana kadar bu gruba neden ihtiyaçları olduklarını ne sormuştu ne de düşünmüştü çünkü tek amacı aşının ortaya çıkmasını sağlamaktı. Sahi Esra'ya neden ihtiyaçları vardı? Cevap çok basitti aslında çünkü aşının içinde kullanılan son madde Esra'nın vücudunda bulunan antikorlardı. Herkes formülü okuduğunda çok şaşkındı böyle bir şey olabilir miydi, bir insanın antikorları virüsle savaşacak kadar nasıl güçlü olabilirdi? Robot Esra'nın geçmişte yaşadığı hastalıklarla ilgili araştırma yaparken verileri arasında antikor adlı garip bir dosya bulmuştu. Bu zamana kadar dosyayı nasıl fark edemediğini düşünürken aklına antikor ile ilgili hiçbir araştırma yapmadığı geldi. Sonra diğerlerine göstermek için ekrana yansıttı. Dosyayı incelediklerinde herkes şaşırmıştı. Esra robotu göndermeden önce bu dosyayı yüklemişti fakat robota söylemedi çünkü böyle bir durumunun olduğu öğrenilirse Esra üzerinde deneyler yapılır hatta bu durumlardan dolayı ölebilirdi. Yani Esra oluşabilecek kötü durumlara karşı geçmişteki ve gelecekteki kendini korumaya çalışmıştı. Esra anne karnında iken kan bozukluğu hastalığı geçirmiş ve mucizevi bir şekilde bu hastalığı atlatmıştı. Ailesinin bile bu durumdan haberi yoktu. Zaten gelecekteki Esra da aşı üzerinde çalışırken elinin kesilmesi ve çalıştığı tüpün üzerine damlaması sonucu

keşfetmişti bu durumu. O yüzden robota ısrarla kendisini bulması gerektiğini söylemişti fakat önemiyle ilgili bir şey anlatmamıştı. Artık herkes neden Esra'nın bulunması gerektiğini anlamış ve robota bir an önce onu buraya getirmeleri gerektiğini söylemişti. Çünkü virüsün yayılma hızı yavaş bile olsa şimdiye dek yüz insana bulaşmıştı bile.

Robot acele etmeli ve Esra'yı bulmalıydı. Esra'nın konumunu kontrol ettiğinde devrimde olduğunu tespit etti ve hemen yola koyuldu. Robot Esra'nın yanına gitti, önce kendini tanıttı sonra bütün olayları anlatmaya başladı. Esra içinde bulunduğu duruma inanması güç olsa da merakına yenik düştü ve robotla beraber laboratuvara gitmeye karar verdi. Laboratuvara girdiğinde içerde hummalı bir çalışma vardı. Tuna Esra'yı fark ettiğinde yanına geldi ve tüm olanları bir de o anlattı. Esra çok şaşırmıştı böyle bir hastalık geçirmiş olabilir miydi, belki de bu yüzden hayatı boyunca bir kez bile hasta olmamıştı. Esra arkadaşlarına ve robota inanmaya karar verdi. Eğer gerçekten gelecek değişecekse, insanları kurtarabilecekse her şeyi yapmaya razıydı çünkü kim Esra'nın yerinde olsa aynısını yapardı. Günlerce azıcık uyku ile çalıştılar, yemeden, içmeden insanlık için uğraştılar ve sonunda başardılar. Aşıyı buldular. Herkes birbirine sarılıyor, kutlama için gün sayıyordu. Artık tek yapılması gereken aşıyı enfekte olmuş kişilere yapmak ve sonsuza dek bu virüsten kurtulmaktı. Ama bir sorun vardı eğer aşının nasıl ortaya çıktıklarını öğrenirlerse Esra'yı koruyamayabilirler ve robotu ele geçirirlerse geçmiş ve gelecek arasındaki dengeler değişebilirdi. Bunun üzerine etraflıca düşündükten sonra yapılması gerekene karar verdiler. Robot aşıyı virüs üzerinde çalışan bir laboratuvara verecek, sonrasında kendine ve arkadaşlarına dair tüm verileri silecek en sonunda da vakit kaybetmeden geleceğe dönecekti. Böylece kimse zarar görmeyecekti ve her şey olması gerektiği gibi devam edecekti.

Robot tüm arkadaşları ile vedalaştıktan sonra, ODTÜ'nün bu virüs üzerinde çalışan hocalarının yanına gidip aşıyı incelemesi için onlara teslim etti. Sonrasında kanıt olabilecek tüm verileri yok etti. Artık gitme vakti gelmişti ama her şey kesinleşmeden gitmek istemiyordu. Arkadaşlarının yanına da geri dönüp onları tehlikeye atamazdı. O an robot onu kimsenin bulamayacağı bir yere ışınlandı ve ulaşabildiği tüm imkânları kullanıp olan

biteni öğrenmeye çalıştı. Aslında sonrasında her şey çok hızlı gerçekleşmişti; 7 bilim insanı genç ve bir robot sayesinde enfekte sayısı kadar üretilen aşı insanlar üzerinde uygulanmış virüs yeryüzünden silinmişti. Bu süre zarfında Esra sevgilisini kaybetmişti ve kendini toparlamaya çalışıyordu, aşının nasıl bulunduğuna dair bir sürü teori ortaya atılmıştı ve hiç kimse aşıyı verdikten sonra robotun izini bulamamıştı. Böylece robot geçmişte kahraman bilim insanı olmuştu çünkü kimse onun robot olduğunu ve gelecekten geldiğini tahmin edemezdi. Robot geçmişte olması gereken her şeyin gerçekleştiğini düşündü şimdi geleceğe gidip ne olduğuna bakmalıydı. Robot görevini yerine getirmenin mutluluğu ile solucan deliğini açtı ve geleceğe doğru yol aldı. Robot geleceğe gittiğinde belki de ilk kez bu kadar şaşırmıştı çünkü etrafta toz bulutu, yıkılmış binalar ve binaları kaplamış bitkilerden başka hiçbir şey yoktu. Etrafını iyice kontrol ettiğinde tek bir yaşam belirtisi bile bulamamıştı ve bu durum sadece virüs yüzünden olmuş olamazdı başka sebepler de olmalıydı. İşte robot o an anladı ne olursa olsun gelecek asla değişmeyecek insanlık kendi sonunu yine kendisi getirecekti. Robot bunları düşünürken toz bulutunun arasında yavaşça gözden kayboldu.

IHLAMURLAR VE BİZ

MEHMET YILDIZ

Işık tüm gerçeklerden süzülerek geldi. Bir çoktu. Tekti. Hepsinin imtihanları farklıydı. Buradaki gerçekliğin içinde de vazifelerini layıkıyla yerine getiriyorlardı. Ağaçlar renk cümbüşü içerisindeydi. Yapraklar kendilerini rüzgârın kollarına bırakmış, gökyüzünün maviliğiyle birlikte güneşin canlılığını tüm maharetleriyle sergiliyorlardı. Her yerden ardı ardına gelen değişik kuş sesleri duyuluyordu. Kuşlar ağaçların arasında bir görülüp bir kayboluyor, sesin hangisinden geldiğini anlamanıza izin vermiyorlardı. Onların gizemli oyunları her yeri daha da çekici hale getiriyor, bütün bu güzelliklere karşı gözlerinizi kapatıp sadece onları dinlemenizi sağlıyorlardı. Gözlerinizi kapattığınız anda ise seslerle beraber kokular da artık çok güçlü bir şekilde size kendilerini hissettiriyor, bütün doğa birbirini kıskanan küçük çocuklar gibi yarışıyorlardı.

Doğanın bu güzelliği içerisinde üzüntülü ve endişeliydi Ahmet. Bütün ahengi bozan tek şey oydu. Sadece duygularıyla değil aynı zamanda dış görünüşüyle de buraya ait değildi. Bunu doğrulayan ses de kulaklığından gelmişti.

"Henüz bir işaret yok," demişti o ses.

Hızlanmalıydı. Koşarak Arnavut kaldırımı döşeli yoldan ilerledi. Solunda ve sağında yıllardır uğrak yeri olan kütüphane ve bölüm binaları sıralanıyordu. Dersleri ara verdikçe bölümlerin kantinlerini gezer, hangi arkadaşını görebilirse onunla sohbet ederdi. Bir şekilde artık ders çalışmaya karar verdiklerinde ise kütüphanede boş masa bulmaya çalışırlar, ancak yine en sonunda kendilerini çimlere yayılmış halde bulurlardı. Kütüphane önünde ders çalışmadan geçirdiği onca saat şimdi ona o kadar uzak geliyordu ki sanki bir yabancının yaşadığı anıları hatırlıyor gibiydi. Fizik bölümünün karşısında yer alan çimlerin olduğu tarafa geldiğinde, kendisiyle beraber

buraya yabancı olan bir şey daha gördü. Siyah bir kutuydu ve görüntüsüyle de renk cümbüşünden ayrılıyordu. Çimlerin yola doğru kısmında bulunan ıhlamur ağacının altında, yana yatık bir halde duran kutuyu yaklaştıkça iyice tanıdı Ahmet.

"Yeliz bu kutu açılmış. Bu taraftan geçmiş olabilir Melih? Duyuyor musun Yeliz?"

Sesinin gittiğinin farkındaydı ama artık sabrı kalmamıştı ve bağırmaktan kendini alamıyordu. Yeliz'in kararlı sesi ise kontrolün elden çıkmasına izin vermedi. O yine her zamanki gibi görevini en doğru şekilde yapıyor ve herhangi bir hatasında Ahmet gibi davranırsa işlerin iyice zorlaşacağının biliyordu.

"Kutuya bak Ahmet. Neler alınmış?"

Ahmet bu duygusuz ses tonunun yalnızca görev icabı olmadığını biliyordu. Tartıştıkları sahneler gözünün önünden geçer gibi oldu. "Bizi hiç düşünmüyorsun!" diye bağırmıştı Ahmet'e. Kızgın ve ağlamaklıydı. Yeliz'i daha önce de bu haliyle görmüştü. Fakat ilk defa Ahmet'e bu şekilde bakıyordu. Bir an duraksasa da dikkatini yeniden toparladı.

Ahmet'in üzerinde kalın koruyucu giysilerle birlikte taşıması gereken bir de çanta vardı. Vakit geçtikçe terliyor hareket etmesi gittikçe zorlaşıyordu. Kutuya doğru yaklaştı. Küllerle kaplanmıştı ve sağında solunda kırıklar vardı. Kutu yanmış gibi gözüküyordu. Ahmet'i daha da endişelendiren bir başka detaydı. Kutunun üzerindeki kalıntıları eliyle süpürdü. Kapağı eliyle dikkatli bir şekilde açarken her gün gördüğü o slogan gözüne ilişti.

"Biz Yaşayanlarız"

Yeni hayatlarının sloganını daha okula başlar başlamaz öğreniyorlardı. İnsanlığın büyük başarısı, yaşamlarının bir parçası oluyordu. Yıllardır süren hastalıktan kurtulanlar olarak göç etmişler ve hayatta kalmışlardı.

Dedesinin her gün anlattığı hikâyeler de kutuyla beraber Ahmet'in yanındaydı şimdi. Dedesi salgın dönemini görmemişti ama eskide kalanların hikâyesini yaşayanlardan öğrenmişti. Bu hikâyelerle birlikte büyümüş ve zamanla onları değiştirerek hastalığı kendi hayatının bir parçası haline getirmişti. Günün çöken yorgunluğuna eşlik eden bu hikâyelerini gözleri

yarı uykulu haldeyken anlatırdı dedesi. Hafif hırıltılı sesi gecenin karanlığıyla beraber iyice güçlenir, kimlerin yaşayıp yaşamadığını dünmüş gibi tekrarlardı. Yalnız bunu torunlarına ben neler gördüm geçirdim demek için anlatmazdı. Daha çok dedesinin görevi gibiydi.

"Yiyecekler alınmış," dedi Ahmet. Bütün kalbiyle Melih'in almış olmasını istedi.

Etrafını ıhlamur ağacının kokusu kaplamıştı. Melih'le yaz başlangıcında buraya gelirler herkesten önce ıhlamurları toplamaya çalışırlardı. Her zaman tek eksikliğin büyük bir merdiven olduğunu düşünürler ve o merdiven olsaydı bütün ağacın ıhlamurlarını toplayabileceklerine inanırlardı. Ancak en sonunda boylarının yettiklerine razı olurlardı. Sadece Melih ağacın biraz da olsa tepesine çıkmaktan çekinmezdi. Bu sayede en fazla bir poşet daha toplayabilirlerdi ancak Melih için büyük bir başarıydı. Hemen sonrasında da yurt odalarında kuruturlardı. Bir sürü küçük böcekle odanın dolmasını hiç sevmezdi Melih. Ayrıca kurutmak için odalarına serdikleri gazeteler masalarını kaplardı. Gün boyu bilgisayarını açıp oyun oynayamamak Melih için bir başka önemli sorundu ama bütün bunlara sonucunu bildiği için katlanırdı. Annesi bayılırdı buradaki ağacın ıhlamurlarına.

Ahmet bu ağacın altında hep mutluydu. Ancak şimdi ise kardeşinden bir iz arıyordu sadece. Kayboluşundan itibaren geçen üçüncü gündü. Fakat ona üç yıl gibi gelmişti.

"Diğer kutular nereye bırakıldı Yeliz?" diye sordu Ahmet.

"Devrim'e doğru git," yanıtını aldıktan sonra vakit kaybetmeden oraya doğru koşmaya başladı.

Bu yolda uzanan yürüyüş yolunda sağ tarafta yemekhane yer alıyordu. Yemek saati yaklaştığı için öğrenciler yavaştan sıra oluşturmaya başlamıştı. Ancak Ahmet etrafındakilere aldırmadan hızla koşuyordu. Az önce biraz da olsa durması nefesini toparlamasına yetmişti.

Bu güzel havalarda okulun içerisinde insanların belli başlı toplandıkları yerler vardı. Az önce yanından geçtiği fizik bölümünün karşısında yer alan çimler onlardan bir tanesiydi. Ancak belki de en önemlisi Devrim adındaki

stadyumdu. Ahmet de yemekhane yolundan geçerek geldiği merdivenlerden inerken Devrim'in manzarasını gördü. Yine her zamanki gibi kalabalıktı. Ahmet şimdilik çok dikkatli bakmadı ama incelese küçük çocuklardan büyüklere her yaştan insanı görebileceğine emindi. Sahanın kenarlarında genelde spor yapanlar yer alıyor, koşu veya yürüyüş için kullanıyorlardı. İç kısımda ise öğrenciler her yere yayılmış bir halde, arkadaşlarıyla oturup vakit geçiriyordu.

"Stadın ortasında Ahmet," diyen Yeliz'in sesiyle bir kez daha kendi dünyasına geri döndü.

Stadın açık kapısı biraz daha ilerideydi ancak beklemeden en kestirme yerden atlayarak içeri girdi. Öğrencilerin arasından ilerlerken kutuyu görmekte gecikmedi. Yine bütün kasvetiyle orada duruyor, doğanın bütün enerjisini tek başına bitirmeye çalışıyordu.

"Sinyal gelmeye başladı!" dedi Yeliz.

Sesindeki heyecanı bastırmaya çalışıyordu. Bu anlarda her zaman görünen gamzeleri kaybolur, dudakları bir çizgi halini alırdı. Yüz hatları gerildikçe alnının ortasından bir damar burnuna doğru görünür hale gelirdi. Kaşlarını çatar ve hafif çekik olan ela gözleriyle dikkatle işini takip ederdi. Narin ellerindeki parmaklar tuşların arasında gezinirken hiç titremez, yüzündeki değişimlerin aksine hiçbir belirti göstermezdi. Yeliz'in elini her tuttuğunda yaşadığı heyecanı hissetti Ahmet. Elleri her zaman soğuk olurdu. Havanın sıcak olup olmaması fark etmiyordu ve bu da Ahmet için en güzel bahaneydi. Gücünü kaybettiğini hissetti. Şu an bunları düşünemezdi.

"Tribünlere doğru git," dedi Yeliz.

Artık stadın ortasındaki kutu önemsizdi. Ahmet hiç sorgulamadan koşmaya devam etti. Giysilerinin ağırlığı artık iyice kendini hissettirmeye başlamıştı. Yanında taşıdığı çanta Melih için gerekli olabilecek eşyalardı. Hiç düşünmek istemiyordu ama sinyalin bir türlü alınamaması Melih'in giysisindeki bir şeylerin bozulduğuna işaretti.

Etrafında oturan insanlardan gelen kahkaha sesleri bir alçalıp bir azalıyordu. Kimi yerden belirsiz bir müzik sesi geliyor, top oynayanların vuruşları müziğe ritim sağlayarak eşlik ediyordu. Güneş artık yavaş yavaş

batmaya başlamıştı. Ahmet'in en sevdiği zamanlar işte bu andı. O bunaltıcı sıcaklık çekiliyor ve akşam serinliği yavaş yavaş sahnedeki yerini alıyordu. Ancak bunu hızlı bir şekilde değil güneşle son bir kez dans ederek gerçekleştiriyordu. Bütün endişeleriniz bir anda yok oluyor ve kendinizi hafifçe esen rüzgâra bırakıyordunuz. Rüzgâr da önce bu dansı hissedin diyordu adeta, diğer şeylerin sırası gelecektir.

Tribünlerde yazan devrim yazısında, v harfinin yer aldığı kısma doğru geldi. Hızla merdivenlerden yukarıya doğru çıktı. Buradan Melih'i rahatlıkla görebilirdi. Kafasında planı yapmıştı Ahmet. Melih'i görür görmez hemen onun giysisindeki havayı kontrol edecek, duruma göre yanında getirdiği tüplerden takacaktı. Elbiseyle beraber hasta olup olmadığını da kontrol edecekti. Cebinde onun için bir cihaz vardı. Elleriyle kontrol ettiğinde orada olduğunu hissetti. Çantasında kendisi için taşıdığı başlığı çıkarıp taktı. Hemen kolunun yan tarafındaki düğmeye basarak sırtında taşıdığı hava tüplerini çalıştırdı. Bu çok önemliydi. Dışarı ile temasını mümkün olduğu kadar sınırlandırmalıydı. Giysiler de tamamen bunun içindi. Bütün bu hazırlıklar bir yandan onun güvenliğini sağlıyordu ama bir yandan da korkuyordu. Melih uzun zamandır buradaydı ve her şeyin sorunsuz gittiği inancı her bir düğmeye basışında gittikçe azalıyordu.

"Hazırım," dedi Yeliz'e.

"Çok az zamanın var Ahmet. Hemen Melih'in elbisesini kontrol et. Sinyal olduğun yerden geldi ama değişmiş olabilir. Hemen çevrene bak ve göremezsen…" duraksadı Yeliz.

Göremezse ne olacağını Ahmet de bilemiyordu. O yüzden bu duraksamayı hiç bozmadı.

"Göremezsen ilk düşündüğün yere doğru git. Hızlıca nereye gidebiliyorsan git!" dedi.

Ne kadar kontrol etmeye çalışsa da sesi gittikçe çatallaşıyordu. Gerçekten korkmuştu o da. Yanında olup elini sıkıca tutarak sarılmak istedi. Üstelik rüzgârın dansı devam ediyordu. Onu ilk defa böyle bir havada öpmüştü. Yeliz'in de bunu şu an aklından geçirdiğine emindi. Nasıl da tedirgindi ikisi de. Acaba hoşuna gitti mi diye gece heyecandan uyuyamamıştı bile Ahmet;

ama bir daha da soramamıştı o ilk öpücüğü. Ancak çekindiğinden değildi. Sormaya başlasa bütün öpüşlerini soracağını biliyordu. Bütün elini tutmalarını, sarılmalarını, günaydın demelerini, heyecanla anlattığı olayları dinleyişini, elbiselerine bakarken kararsız kalınca ne giyeceğini seçişini… Bunların hepsini ona sormayı o kadar çok istiyordu ki, bir tanesine başlarsa diğerleri de peş peşe gelecekti. Bir daha istese de soramayacağını fark etti o an. Rüzgârın dansında ilk defa endişeyle sonrasını düşünüyordu. Yeliz bir kez daha konuştuğunda kararlı sesine geri dönmüştü.

"Ahmet başlıyor, gözlerini kapat," dedi. Bu cümle Ahmet'in düşüncelerini bıçak gibi kesmeye yetmişti. Yeliz'in dediğini hemen yaptı ve gözlerini kapattı.

Yavaş yavaş bir şeylerin değiştiğini hissediyordu. Önce etrafındaki konuşmalar kesildi. Uzaktan gelen müzik sesleri, kahkahalar… Hiçbiri artık duyulmuyordu. Etrafındaki gürültü eksilince doğanın da sessizleştiğini fark etti. Hiçbir kuş ses çıkarmıyordu. Yaprakların çıkardığı hışırtılar bile duyulmuyordu artık. Her şey aynı anda burayı terk etmiş gibiydi. Kapalı gözlerine yansıyan aydınlık da yerini karanlığa bırakarak çekildi. Yalnız olduğunu anlaması için artık başka bir şeye gerek yoktu. Bütün benliğiyle hissediyordu.

"Gözlerini aç," dedi Yeliz.

Bu artık yeni bir yerde olduğunun işaretiydi. Yeliz'in sesinden sonra ilk duyduğu şey ağlama sesiydi. Ağlayan Melih'ti. Hemen tanımıştı. Artık Melih'in yakınlarda olduğunu biliyordu. Rahatladı. Ancak az önceden farklı olarak sadece tek bir ses vardı. Ahmet korkarak da olsa gözlerini açtı.

Her yer griydi. İlk aklına gelen düşünce buydu. Açık mavi gökyüzü sonsuza kadar ortadan kaybolmuş gibiydi. Bulutlardan başka hiçbir şey görünmüyordu. Küçük siyah noktalar havada uçuşuyordu sadece. Ahmet dikkatle baktığında uçuşan küller olduğunu fark etti. Gözünü bulutlardan ayırıp da sahaya bakınca manzara onu bir heykele dönüştürmeye yetmişti. Saha da tamamen gri renkteydi. Önceden çalılarla kaplı olduğunu tahmin ettiği yerler tamamen yanmış, toplu halde kül yığını tepeleri oluşturmuşlardı. Her bir rüzgâr darbesiyle dağılıp başka bir yerde yeniden toplanıyorlardı.

Rüzgârın dansı burada korkuylaydı ve daha etkiliydi. Biraz daha uzaklara bakınca ağaçlardan ve yeşilliklerden görülmeyen yerler şimdi bütün açıklığıyla karşısındaydı. Siyah direkler misali gökyüzüne uzanan ağaçların tek amacı yıkılmadan durabilmekti artık. Bazı yerlerde hâlâ duman çıktığını görebiliyordu. Spor salonunun olması gereken yere doğru başını çevirdi. Ancak orası da yangından nasibini almıştı. Karanlığıyla beraber çok iyi uyum sağlamıştı çevresiyle. Artık orada bir bina var gibi de durmuyordu. Üstü küllerle çevrilmiş taş yığınları vardı. Başını biraz daha sağa çevirince yurt binalarının hâlâ ayakta olduğunu gördü. Ancak sarmaşıklar binaların etrafını sarmışlar, onları yer altına gömmek için bunca yıl çabalamışlardı. Hâlâ yanmayan yerler vardı ama oradaki yeşillikler bile gri tonlarındaydı. Binaların içindeki küçük böcekleri düşündü bir an Ahmet. Her yer artık onlarındı.

Küllerle birlikte gökyüzündeki bulutların yansıması gibiydiler. Bir an nefes alamadı Ahmet. Göğsünün sıkıştığını fark etti. Adım atabileceğinden emin değildi. Vücudu tamamen kasılmış bir haldeydi. Yıllardır yaşadığı, evi gibi gördüğü yeri bu halde görmek onu daha ilk bakışta tüketmişti. Bütün o giysiler sanki aynı anda onu sıkmaya başlamıştı. Taktığı başlık bozulmuş olabilir miydi? Kesin bir şeyler çalışmıyordu. Göğsü ağrımaya başladı. Giysiler işe yaramıyorsa eğer burada zehirlenmiş bile olabilirdi. Dizlerinin üzerine çöktü Ahmet. Rüzgâr sert bir şekilde esti. Uçuşan küller çoğalarak Ahmet'in üstünde toplanmaya başlamıştı. Yeni seçtikleri tepe artık Ahmet'in olduğu yerdi. Buraya doğru savrulacaklar ve tıpkı sarmaşıklar gibi onu yerin altına gömeceklerdi. Belki de buna boyun eğmeliydi. Nefesi iyice daralıyor, üstündeki kıyafetleri yırtıp atmak istiyordu. Ancak ihtiyaç duyduğu nefes kulaklığından geldi.

"Ahmet…" dedi Yeliz korkuyla. Artık sesini kontrol etmeye uğraşmıyordu bile "Yanındayım."

Derin bir nefes aldı Ahmet. Sakinliğini korumalıydı. Buraya kadar gelmişlerdi ve geri döneceklerdi. Melih de hemen yanındaydı. Koşmasına ve onu aramasına gerek yoktu. Tek yapması gereken ona seslenmekti. Zorlukla "Melih!" diye bağırabildi. Yaşadığı bunca strese rağmen sesinin bu kadar yüksek çıkmasına o da şaşırmıştı. Artık buradan sonrası çok basitti.

Başını kaldırdığında Melih'i ona doğru koşarken gördü. Melih hızlıca Ahmet'e sarıldığında hâlâ ağlıyordu. Dizlerinin üstünde olan Ahmet'in de gücü tükendiği için beraberce küllerin üstüne düştüler. Ama sıkıca sarılmıştı bir kere Ahmet ve onu bırakmadı. Sarıldıkça gücünü ve sakinliğini tekrar kazandı. Artık küllerle beraber olmasına rağmen güvende olduğunu hissediyordu.

Onu en çok dehşete düşüren şeyi de o an fark etti. Kardeşini küçüklükten beri ağlarken hiç görmemişti. En duygusal filmlerde bile ağlamaz ve ağlayanlarla sürekli dalga geçerdi. Duygusuz olduğundan değildi ama bunu bir güçsüzlük olarak gördüğünü içten içe biliyordu Ahmet. Şimdi hüngür hüngür ağlaması buranın onu ne kadar etkilediğini tahmin etmesine yetiyordu.

Düşüncelerini tekrar toparlayabildi Ahmet. Çok kısa zamanı olduğu hatırladı. Kendini Melih'in kollarından kurtararak hemen onun kıyafetini kontrol etmeye başladı. Bazı yerleri yanmıştı. Hızlıca kardeşinin arkasına geçerek tüplerin olduğu yeri açtı. Tahmin ettiği gibi bu kısım da hasar almıştı. Büyük ihtimalle Melih uzun zamandır buradaki havayı soluyordu. Bütün elbiseyi değiştirmesi tehlikeli olabilirdi. Çantasındaki tüpleri yerleştirmesi şimdilik en iyi seçenekti. Buraya gelene kadar aklından bir sürü senaryo geçmişti. Bunlardan çoğu Melih'i bulamayışı üzerine kuruluydu. Ancak birçoğu da Melih'e olan kızgınlığıyla ona ne yapacağıydı. Neredeyse hepsinde kızıyor, bağırıyor, ikisinin de hayatını tehlikeye attığı için onu dövmek bile istiyordu. Tekrar tekrar dövdü de hayallerinde. Ancak şimdi karşı karşıya geldiklerinde bütün yapabildiği sıkıca sarılmak olmuştu. Zamanın kısalığıyla beraber işin yoğunluğu bir an etrafı unutturmuştu Ahmet'e. Ne yapması gerektiğini biliyor, hızlıca onu yapıyordu. Melih de durumun ciddiyetinin farkındaydı ve abisi nasıl hareket ederse ona uymaya çalışıyordu.

Tüpleri yerleştirdiği sırada Melih'in öksürdüğünü duydu Ahmet. Bütün o sessizliği bozan mekanik işlerin sıradanlığını yerle bir eden bir sesti. Ellerinin titrediğini hissetti Ahmet. Umursamamaya çalıştı ama olmadı. Burayı ilk gördüğü andaki gibi korku tekrar ele geçirmişti onu. Gözünden yaş geldi Ahmet'in. Bir şeyler demek istedi ancak onu da beceremedi. Aklına

gelen ilk şeyi yaptı ve hızlıca Melih'i çevirdi. Başlığın kenarlarından tutarak yüzünü iki eli arasına aldı. Dikkatle inceledi Melih'i. Bu hastalık hakkında o kadar çok şey duymuştu ki yüzünde herhangi bir yara var mı görmek istiyordu.

Görünüş olarak Melih, Ahmet'in tamamen tersiydi. Ahmet yuvarlak yüz hatlarına sahip ve hafif kiloluydu. Yemek yedikçe bütün kilolarını yanaklarına alıyor gibiydi. Burnu geniş yüzüyle uyumlu, basık ve hafifçe yana doğru büyüktü. Çizgi halinde olan gözleri güldükçe kaybolur fotoğraflarda hep kötü çıkardı. Melih ise zayıftı. Sürekli yemek yerdi ama yine de kilo alamazdı. Suratındaki kemiklerin her detayı belliydi. Burnu da kemerli ve öne doğru uzundu. Şu anda taktığı başlığın yuvarlak ve genişliğiyle hiç uyumlu değildi. Bir tek gözleri Ahmet ile birebir aynıydı. Beraber fotoğrafta kötü çıkmaları da bir başka ortak özellikleriydi. Tam bu sırada Melih'in bir anlık kaybolan o korku dolu gözleri geri gelmeye başlayınca ellerini Melih'in üzerinden çekti Ahmet.

Tekrar Melih'in arkasına geçti. Son bozulan kabloyu da değiştirirken Melih'in elbisesine yerleştireceği cihazı düşündü Ahmet. Bu cihazla kardeşinin hasta olup olmadığını anlayacaktı. Ancak yüzüne bakarken çoktan fark etmişti. Melih hastaydı. Çantasında getirdiği tüpleri yerleştirdikten sonra cihazı cebinden hiç çıkarmadı. Elbisesi düzelmişti Melih'in. Şimdilik bu yeterliydi. Yavaşça küllerin üstüne oturdu Ahmet. Melih de bir an ne yapacağını bilemedi ama o da abisi gibi oturdu olduğu yere.

Tıpkı eski günlerdeki gibi tribünden sahayı izliyorlardı. Aslında onlar sahanın içinde olmaya daha çok alışıktı. Beraber futbol turnuvalarında oynamışlardı. Yurt takımına ilk girdikleri zaman neredeyse her maçta yenilmişler, ancak bir yıl sonra defansta kimseye geçit vermeyerek şampiyon olmuşlardı. Sonraki yıllarda da artık kendi takımlarını kurarak, arkadaşlarıyla birlikte bir sürü turnuvaya katılmışlardı. Odalarının her yeri şıngır şıngır seslerle birlikte madalya doluydu. Ahmet henüz bir şey demeden Melih konuşmaya başladı.

"Ihlamur ağacının oradaydım" dedi. "Gerçek olan ağaçtan ıhlamur toplamak istedim sadece. Güzel hediye olur diye düşündüm."

Ahmet hafifçe gülümsedi. Doğum günü yaklaşıyordu. Görünüşe göre alacağı hediyelerden birisi ıhlamurdu. Gerçek olan ağaç demişti Melih. Kendini yaşadığı dünyaya o kadar kaptırmıştı ki neredeyse bunu hiç düşünmüyordu. Melih'te çok mutluydu okul zamanı ve hiç umursamıyor zannetmişti. Kendini bu giysilerle herkesin arasında koştururken bir kez daha düşündü. Kimse onu garipsememişti. Arkadaşlarını da görmüştü ama onlar bile dönüp bakmamıştı Ahmet'e. Ancak bu durum Ahmet için beklenmedik bir şey değildi. Çünkü öyle olmasını istemişlerdi. Onlar kendi programlandıkları hayatı yaşarken Ahmet kardeşinden bir iz arayacaktı.

Dünya'dan ayrı bir şekilde, bilgisayarlarla dolu bir anahtar deliğiydi yaşadıkları yer. Her ne kadar içten içe hayatta kalmalarını buna borçlu olduklarını bilseler de dedesinin anlattığı dünyaya tanık olmak, anahtar deliğinden yıllarca hayal ettikleri bu yerde yaşamak istiyorlardı ve bunu başardılar da. Anılardan oluşturulmuş insanlarla dolu üniversiteler, şehirler, yollar…. Üstlerindeki koruyucu giysilerin garipliğini o zaman daha iyi fark etti Ahmet. Gördüğü fotoğraf ve videolarda, yüzyıllar önce insanlar Dünya'dan ayrılırken bu koruyucu giysilerden giyiyorlardı. Şimdi ise onlar Dünya'ya gelirken bunları giymişlerdi.

"Ne kadar kötü olabilir diye düşündüm" dedi Melih. "Yüzyıllar sonra bu ağacı bulabilir miydim onu da bilmiyordum." Tekrar öksürdü Melih. Bu sefer daha derinden ve bütün vücudunu sarsan cinsten bir öksürüktü.

"Hızlıca geri dönecektim ve her şeyi düşünmüştüm. Herkesten gizli bütün giysileri bile ayarlamıştım. Ancak alevler her yerdeydi. "

Ahmet bir kez daha etrafa baktığında Melih'in yaşadığı korkuyu tahmin edebildi. Yakın zamanda yağmur yağmış olmalıydı. Yoksa o da öyle bir manzarayla karşılaşacaktı.

Kulaklığından Yeliz'in sesini duydu. Sesindeki korkunun yerini sabırsızlık almıştı.

"Artık vakit geldi Ahmet. Geri dönün."

Cihazı takmamıştı ve Yeliz de bunu fark etmiş olmalıydı. Ancak bununla ilgili bir şey söylemedi. Yeliz'in bağırışları yankılandı tekrar kulaklarında.

“Bizi hiç düşünmüyor musun?” diyordu. “Robotlar da kontrol edebilirler, bütün her şeyi buradan takip ederiz.”

Ancak Ahmet Yeliz’in ne dediğini umursamıyordu bile.

“O benim kardeşim!” diyordu. Melih’i tek başına nasıl bırakabilirdi. Tek istediği şey onu bulmaktı ve kardeşinin hayatı için robotlara güvenemezdi. Tartışırken onu etkileyen ve sinirlendiren şey işte bu ihtimaldi. Fakat şu anda tekrar tekrar düşündüğü şey tartışmanın bu kısmı değildi. “Biz” demişti Yeliz ve burada rüzgârın dansını izlerken, bir diğer doğum günü hediyesinin de ne olduğunu biliyordu artık Ahmet.

Aynı zamanda Yeliz’in onu neden buraya göndermek istemediğini de anladı. Melih’i aramama nasıl karşı çıkar diye hep sinirlenmişti. Ancak şimdi asıl korkusu hemen yanı başında bekliyordu. Melih artık geri dönemezdi. Onun geri dönmesi demek, bütün sistemin hastalık kapması demekti. Melih’in herhangi bir seçeneği yoktu. Fakat Ahmet’in vardı. Yeliz bu seçeneğin başından beri farkındaydı. Okulunun yanmış ağaç gövdeleriyle kaplı, küllerin havada dumanlara karıştığı manzarasına tekrar baktı. Melih’e seslenmesinden bu yana ilk defa konuşabildi.

“Baba olacağım,” dedi. Melih daha farklı şeyler söylemesini bekliyordu ama yüzündeki şaşkınlık yerini hemen sevince bıraktı. Gülümsemeleriyle beraber gözleri kısıldı. Şu anda bir fotoğraf çekilse ikisi de çirkin çıkacaktı. Bunu biliyorlardı.

Rüzgâr esti, küller havalandı. Ahmet’in süresi azalıyordu. Işık bir çoktu. Tekti.

KAMPÜSTE BİR YAZ SONU YÜRÜYÜŞÜ

ELÇİN EKŞİ YILMAZ

Eskiden burası Engelsiz Birimi'nin ofisiydi. İlk gittiği günü hatırladı. Oldukça gergindi kapıdan girerken. Anlaşılıp anlaşılmayacağından emin değildi ve bu onu belirsizliğe sürüklüyordu. Bir yola çıkmıştı ama ne kadar ilerleyebilecekti bilmiyordu.

Sabahları kuş sesleri arasında kampüste yürümek kadar güne enerji dolu başlangıç yapmasını sağlayan çok az şey vardı belki. Hayatındaki çoğu heyecan akıp gitmiş, öğrencileri ve okulundan başka bir şey kalmamıştı elinde. Her geçen yıl bir diğerinden çok daha hızlı akıyordu. Teknoloji gelişiyor, sürekli yeni bir şeyler bulunuyordu.

Özellikle o gençliğinde yaşadığı korkunç salgın yılları aklına geliyordu bunları düşününce. Sonra da hayatın nasıl değişip dönüştüğünü. Aşının bulunması ve ağır aksak da olsa tüm toplumların aşılanmasından sonra, nasıl da herkes kendini dışarı atmıştı. Artık neredeyse sadece uyumak için evlerine gider olmuşlardı bir süre. Tabii bu sonradan azaldı yavaş yavaş. Ancak hayatın akışı oldukça değişmişti artık. Eğer fiziksel bir iş yapmıyorlarsa evden çalışıyordu çoğu insan. Üretim tesisleri tamamen değişmiş birkaç farklı model ortaya çıkmıştı. Ağır sanayi gibi endüstri kolları neredeyse tamamen sevimli ve akıllı robotların çalıştığı yerlere dönüşmüştü. Zaten bir kısmı da Ay'a taşınmıştı artık ağır sanayinin. Daha ufak fabrika ve atölyeler ise insan işgücü ve hammadde kaynağına göre dağıtık bir modelle küçük küçük pek çok tesiste adım adım işleyen bir sisteme geçmişti. Tabii yine minik ve sevimli robotlar insanlarla birlikte çalışıyor, bir tesisten diğerine malzemeleri taşıyor, paketleyip dağıtımlarını yapıyorlardı. İnsanlar artık şehirlerde çok kalabalık bir şekilde yaşamıyordu. Büyük bir kısmı, küçük kasabalarda, çoğunlukla bahçe işleri yaparak, ekmek ve çeşitli gıda ürünleri

üreterek, güneş hasadı yaparak, sanatsal çalışmalarına odaklanarak ve araştırma laboratuvarlarında çalışarak vakit geçiriyordu. Çoğunlukla her kasabada gıda üretimi işine merak salan bir grup vardı. Genelde artisan üretim yapsalar da hemen hemen her kasaba bu şekilde gıdasını kendi karşılıyordu. Aslında bunların çoğu yıllık ve 10 yıllık planlarla belirlenmiş işlerdi ve belirli yaş grupları gıda üretim süreçlerinde belirli süreler yer alıyorlardı.

Gelen çağrıyı cevapladı, torunları bugün fırında ekmek yapmıştı kasaba için. Onun kokusunu yolluyor "Keşke sen de burada olsaydın." diyorlardı. Sıcak bir köy ekmeğine taze tereyağı sürmek gibisi yoktu kesinlikle. Aslında torunlarının yanına bugün gidebilirdi. Ders yoktu, öğrenciler tatildeydi, proje deneylerini robotları devam ettiriyordu. Toplantı gibi herhangi bir planı da yoktu. Bir hava taksisi çağırsa iki saatte Erzincan'daki torunlarının yanına varabilirdi.

Yürümeye devam etti. Pandemi günlerini hatırladı yine. İklim değişikliği hızlanmış, Dünya tükenme noktasına varmıştı. Aslında Dünya'nın iklimi ilk kez o zaman değişmiyordu. Yıllar içinde buzullar gelmiş, geçmiş sıcak dönemler de olmuştu. Tam o pandemi yıllarında işte bu konuyu çalışıyordu. Buzulların ardından gelen ılıman dönemde insan toplulukları yerleşik hayata geçmeye başlamış, o zamanlar "Neolitik" diye anılan, artık "Tüketim Çağı" diye isimlendirilen 11 bin yıllık süreç başlamıştı. İlk başlarda evcilleştirme ve yerleşik hayatla insanların "üretim" yaptığı yanılgısı oluşmuştu 20. yüzyıl bilim çevrelerinde. Ama bugün artık, o dönemin üretim değil tüketim kapısını açtığını çok iyi biliyorlardı. Çünkü Dünya'yı tüketmekten başka bir şeye yol açmayan o kapıyı geçtiğimiz 20 yıl içinde henüz yeni kapatmışlardı.

Tabii bu Tüketim Çağı o kadar kolay kapanmadı. Hatırlıyor, o günlerde kampüste biraz yürüse, görebileceği sadece bir sığırcık, birkaç baştankara, serçe ve güvercinken, şimdi inanılmaz bir kuş çeşitliliği içinden geçiyor. O zamanlar yaşanan yok oluş sürecine gençliği boyunca birinci elden tanık olmuştu aslında. Çocukluğunda Eskişehir'e doğru giden o şehirler arası yolun kenarları boş araziydi. Bu arazilerde kerkenezler, kızıl şahinler, çaylaklar olurdu. Sonra zaman geçtikçe bu yolun kenarları bir bir son moda camlı

binalarla doldu. Kerkenezler, çaylaklar, şahinler kim bilir nereye kayboldu! İlerideki elma ağacının çiçeklerine dalıp giderken yine çocukluğunu hatırladı.

Turuncu sarı çiğdemler toplardı evlerinin arkasındaki bayırdan ve çiğdemlerin fındık gibi olan o minik köklerini afiyetle yerdi çerez olarak. Ama sonra o çiğdemleri topladığı, bitkileri keşfettiği, doğayla tanıştığı evlerinin ardındaki yabani kır, bir sürü binayla dolmuş, çiğdemler artık açmaz olmuştu. Yok oluş konusu aklına düştüğünde, tezinde hesaplarını yaptığı Anadolu Parsı'nın yok oluşu kadar, kendi gördüğü yok oluşları da hatırlardı. Tüketim Çağı denen o çağın son ve en acı yıllarıydı. Birçok hayvan ve bitki yeryüzünden silinip gidiyor, hayat akmaz oluyordu. Gençliğinde şehire kısılmış bir hayat yaşarken nasıl bunaldığını hatırlıyor işte tam bu anda. Tükenen bir çevre içinde, gri şehirlerde, pandeminin buhranıyla güneş görmeyen evlerde büyüyen birkaç nesile tanık olmuştu. Pandemi ilk başladığında, pek çok sosyal bilimci nüfusta patlama beklerken, pandeminin ilk yılının sonunda dünyada doğum oranları hızla düşmüştü. O zamanlar en büyük problemlerden biri hızlı nüfus artışıydı. Bu krizle bir yavaşlama devrine girmiş oldu insan nüfusu. Bu fren daha sonra başka aydınlanmaları peşinden getirdi aslında.

Artık şöyle bir yürüyüş yapınca kampüste mevsimine göre, toy, telli turna, çaprazgaga, çeşit çeşit ötücüyü hemen görebiliyor yürüyen. Bu kuşların kampüse gelmesi aslında sonra 20 yılda gerçekleşti denebilir. İnsanların şehirlerden uzaklaşması, üretim şekillerinin değişmesi, Tükem Çağı'nın bitmesi ve kaynakları sonsuzmuşçasına insana yönlendiren sistem değiştiğinden beridir, sadece kampüste değil hemen her yerde canlıların sayısı artmaya hayat tekrar canlanmaya başladı. Aslında pek çok genetikçi yok olmuş hayvanları tekrar üretebiliyor laboratuvarda artık. Ancak evrimsel olarak bu canlıları tekrar sisteme katmanın yanlış olduğunu gördü ekologlar o eski zamanlarda. Pandemi ertesinde, iklim krizi ve yok oluş sürecinin getirdiği panikle, geçmiş yüz yılda yok olmuş olan dodo kuşunu klonlayıp, Madagaskar'da Mauritius adasına salmıştı doğa korumacılar. Ancak hiç beklenmeyen şeyler oldu ve dodo kuşu adayı istila etti. Diğer türler yok olmaya başladı. Bu acı deneyimden sonra, klonlama başarılı dahi olsa

canlıları keyfi olarak bir bilgisayar simülasyonu gibi ekosisteme sokup çıkarmanın kumardan başka bir şey olmadığı görüldü. Doğa kendi kendine çeşitlenecekti buna karar verildi.

Bu gelen ses hangi kuşun acaba. Ah! zihni artık zayıflamaya başlamıştı. Hiç beklemediği bir yaşta olmasının da bunda katkısı vardı elbette. Asistanına baktı "Evet tabii ya, bu bir Huş İsketesi"ydi. Uzun yıllar buralara gelmemiş bir kuştu. Şimdiyse mutlu mutlu etrafta şakıyıp geziyordu işte. Yaklaşık 135 yıldır bu dünyadaydı. Ve tüm bu sürede canlılara olan hayranlığı her geçen gün artmıştı. Küçük bir çocukken, okulun başladığı bir eylül ayında çok yükseklerde V şeklinde uçtuğunu gördüğü göçmen kuşlar aklına geldi. Yaz bitmek üzere ve o görkemli kuşlar çok yükseklerden uçarak göç edecekler yine. Derken asistanı bir çağrı olduğunu haber etti. Açtı karşısında Emre vardı. Geçen hafta sonu küçük torunlarını görmeye gitmişti Emre. Hafta sonu gelirken bahçeden patlıcan ve kabak istiyordu, küçük torunlarla mangal yakacaklardı. Bu istek biraz abartılı geldi. Çünkü Mars'ta da kabak, patlıcan ve envaiçeşit sebze bulunuyordu zaten. Ancak Emre, çocuklara evde kendi yetiştirdiği, emek verdiği sebzelerden yedirmek istiyordu. Küçük torunlar bu fikre bayılmışlardı. Dünya kabağı ve Dünya patlıcanı nasıl olur bilmiyorlardı. Aslında bir fark yoktu ama çocukluğun heyecan arayışı işte. Yaz sonunda bu en küçük torunların torunu olan ufaklıkları Dünya'ya getirmeyi planlamışlardı Emre'yle. Hem çocuklar Dünyayı öğrensin hem de anne babaları biraz kendi hallerine kalsınlardı.

Yaşlanma süreci artık biyoteknoloji sayesinde epey yavaşlatılmıştı. Bundan faydalanan ilk nesildi onlar. Bu yüzden aslında biraz da deneysel bir hayatları var denilebilirdi. Pandemi döneminde yeni teknoloji moleküler aşılar geliştirilmişti. Bu sürecin devamında kanser aşıları da geliştirilmiş ve uzun yıllar çaresi bulunamayan kanserler yeryüzünden silinmişti. Tabii bu gelişmeler yaşlanma sürecini de yavaşlatacak teknolojilerin geliştirilmesini sağlamıştı. O zamanlar çok büyük tartışmalara sebep olsa da artık uzun ömür insanlar arasında bir standart haline geldi. Nüfus zaten Mars ve Dünya arasında dağıldığı ve insan nüfusunun artışı yavaşladığı için uzun ömürlü olmak bir sorun yaratmıyordu. Hatta bilgi ve birikimin daha iyi

aktarımını sağladığı için insani gelişmenin önünü açtığını ortaya koymuştu araştırma sonuçları.

Dönüş yoluna geçmişti artık. Bugünlük bu kadar yürüyüş yeterdi. Sonra hem biraz işlerine bakacak hem de anılarını yazmaya devam edecekti. Asistanına sordu "Laboratuvarda her şey yolunda mı?" Asistanı her zamanki gibi yolunda olduğunu belirtti. Birkaç hata vardı, onların kodlarını verdi. Ancak çok da önemli hatalar değildi. Dönüş yolunda kır çiçeklerinden ufak bir demet yapmaya karar verdi. Deney yapan robotları laboratuvara sabit eski modellerdi. Dışarı hiç çıkmamışlardı diğer yeni modeller gibi. Ancak çiçekleri biliyorlardı ve çok seviyorlardı. Onlara götürecekti bu küçük demeti.

Engelsiz biriminin önünden tekrar geçerken dönüşte, o yılları hatırladı. Duymadığı yılları. Dersleri takip ederken nasıl zorlandığını, kendini kötü hissettiğini hatırladı. Çok iyi arkadaşları olmuştu. Hepsi çok destek olmuşlardı ona. Dersleri veren hocaları durumu anlıyor gerekirse ona göre tekrar yazarak anlatıyorlardı ona. Engelsiz birimi sıradan bir destek biriminden öte, onu motive ediyor, kendini kötü hissetmemesi için çabalıyordu. O ilk gittiği gün duymamasından dolayı anlaşılamayacağını sanmıştı ancak onu çok iyi anlayan insanlarla karşılaşmıştı. Emre geldi aklına iyi ki elinden tutup götürmüştü kendisini. Çünkü insan içine kapanıyordu bir şeyleri eksik olunca, insanlardan uzaklaşıyor, sosyalliğini kaybediyordu. Kulaklarındaki işitme probleminin ne sebebi netti ne de çözümü netti o zamanlar. Ama kök hücre çalışmalarındaki gelişmeleri ilgiyle takip ediyordu. Çünkü biliyordu ki kök hücre çalışmalarıyla fonksiyonunu kaybeden o kulak kemiklerini yenileme şansı olacaktı bir gün. Belki de hayatındaki en net ve umut dolu öngörüsü buydu. Bunu bekleyecekti. 135 yaşına ulaşacağını tahmin edememişti ama kök hücre konusunda yanılmamıştı. Kök hücre teknolojisi kulaklarına çare olmadan önce görüntülü iletişimde alt yazı teknolojisi çok gelişmişti. İşitme cihazı ve yapay zekâyla geliştirilen simultane altyazı desteğiyle çok uzun bir süre boyunca iletişimini epey verimli sürdürmeyi başardı. Daha sonra kulağın arkasındaki işitme cihazları nano boyutlara inmiş ve kulak kanalına sabitlenmişti. Öyle kulağı tamamen tıkayan cihazlar artık ömrünü tamamlamıştı. Çocukken gördüğü işitme cihazları

kocamandı ve cepte taşınıyordu. Hatta İsmet İnönü'nün böyle fotoğrafları gözünün önünde canlanıverdi bir anda. Hedeflenmiş kök hücre tedavisiyle önce kulağındaki hasarlı kemikler apoptosiz denen süreçle metabolik olarak eritilmişti ve sonra yerine kendi programlanmış kök hücreleriyle yeni dokular ve kemikler oluşturulmuştu. Kulağındaki programlanabilir nano işitme cihazları ve duyan kulaklarıyla çok hassas bir işitme seviyesine ulaşmıştı. Hatta hayatında daha önce bu kadar çok ses çeşitliliğinin ayrımına varmamıştı.

Kuşların senfonisi zihninde yankılanırken, aklından engelleri kaldırınca hayatın nasıl da coşkunca aktığı geçiyordu. Kampüsün patili dostlarından birinin nefes seslerini duydu hemen yanında. Kocaman gözleriyle sevmesi için ona bakıyordu. Eğildi kafasını okşadı. Laboratuvarına, robotlarına çiçek götürmek üzere ilerledi.

71

DERİN YİĞİT

71:1

Bir, iki, üç, dört… Bunu yapabilirim diye düşündüm. Alaska'nın dediği gibi A1 kapısından onun ODTÜ kartını okutarak girecektim. Güvenlik görevlileri kartlara teker teker bakmadığı için, kartı mekanizmaya okutmam yeterli olacaktı. Sakin bir şekilde geçersem ODTÜ'nün öğrencisi olmadığım anlaşılmazdı.

Neden kabul ettim bilmiyordum. Evet, Alaska'yla eski arkadaş olabiliriz ama bu yine de onun yerine matematik sınavına girmeyi kabul etmem gerektiği anlamına gelmiyordu. Hayır demem gerekirdi. Daha önce hiç böyle bir işe kalkışmamıştım. Eğer yakalanırsam… Düşünmek bile istemiyordum. Hem başkası yerine sınava giriyor olacaktım, hem de ODTÜ'ye izinsiz bir şekilde girmiş olacaktım. Maalesef artık bir kere yaparım demiştim. Buradan geri dönüş yok artık diye düşündüm.

Kartı çıkarıp güvenlikçilerin yanında durduğu kart okutma mekanizmalarına doğru yürümeye başladım. Kalbimin çarpışını hissedebiliyordum. Güvenlik görevlisine bile bakmadan yanından geçerken "Her gün aynı şey, sürekli kart kontrolü yapmaktan çok sıkıldım artık." dediğini duydum.

"Pardon bir şey mi dediniz?" diye sordum.

"Yok demedim." diye cevapladı.

Kafamı sallayıp kartı makinaya okutup arkama bakmadan oradan hızlıca uzaklaşmaya başladım. Tam rahatlayıp derin bir nefes alıp verdiğim

sırada güvenlik görevlisi arkadan "Durun!" diye bağırdı. Korkudan donakaldım. Okuldan olmadığım fark edildi diye düşündüm. Nefesimi tutmuş, hiç kıpırdamadan bekliyordum. En azından sınavda yakalanmadım, diye düşündüm. Şu an yapabilecekleri en büyük şey içeri girmemi engellemek olurdu. Yine de bu durum bile beni panikletmeye yetmişti.

Güvenlik görevlisi arkadan koşup bana yetişti ve ani bir hamle ile omzumdan tuttu. Omzuma dokunmasıyla gözlerimi kapadım ve elimde tuttuğum okul kartını gücümün yettiğince sıkmaya başladım. Neden kabul ettim, diye düşündüm, neden… Güvenlik görevlisi ani bir hamle ile beni kendisine döndürdü. Yakalandım diye düşündüm. Yakalandım…

71:2

Başım zonkluyordu. Gözlerimi yavaşça açtım ama bulanık görüyordum. Nefes alıp vermede zorlanıyor, soğuk soğuk terliyordum. Görüşüm yavaş yavaş kendine geliyordu ama böyle devam ederse çok geçmeden bayılabilirdim.

Etrafımı algılamaya başlayınca bomboş küçük bir odada olduğumu fark ettim. Duvarlarda tırnak izleri, dökülmüş boyalar, ortaya çıkan beton kısımlar vardı. Yer ise toz ve kir içinde kalmıştı. Penceresi bile olmayan sadece tahtadan yapılmış bir kapısı olan bir odaydı. Odanın içerisindeki tek şey ise üzerine oturduğum tahta sandalyeydi.

Tam neredeyim diye düşünürken ayağa kalkamadığımı fark ettim. Panikle aşağı bakınca kollarımdan ve bacaklarımdan sandalyeye bağlı olduğumu gördüm.

"Ne oluyor!?" diye bağırıp ipleri zorlamaya çalıştım ancak o kadar sıkı bağlanmışlardı ki ne yaparsam yapayım gevşemiyorlardı. Kollarımda ipten dolayı yanıklar oluşmaya başlamıştı.

"Neredeyim ben? Yardım edin! Bırakın beni!" diye bağırmaya başladım. Ancak hiçbir işe yaramadı. Ne çıkarmaya çalıştığım ipler gevşiyordu ne de biri bana cevap veriyordu. Hiçliğin ortasında tek başıma kurtulmaya çalışıyordum.

Her geçen saniye gözlerim biraz daha kapanıyor, nefes alıp vermem biraz daha zorlaşıyordu. Gittikçe güçsüzleşiyordum ve her bağırışımda sesim biraz daha zayıflıyordu. En sonunda ses çıkaramaz, kıpırdayamaz bir hale gelmiştim. Tam o sırada kapının yanındaki duvarda bir havalandırma olduğunu gördüm ve içinden çıkan gazı fark ettim. O esnada kafam öne düştü. Son gördüğüm şey üzerimde olan beyaz ve yeşil çizgili hastane giysisine benzeyen üstün üzerine işlenmiş 71 sayısıydı. Gözlerim kapandı. Her şey karardı…

71:1

Gözümü açıp güvenlik görevlisiyle göz göze geldim ve "Evet?" dedim. Kesin yakalandım diye düşündüm. Elimde sıkarak tuttuğum okul kartını arkama sakladım ve güvenlik görevlisinin beni dışarı çıkarmasını beklemeye başladım. Kalp atışımı kulaklarımda duyabiliyordum. Görevli iki saniye sessizce durup bana bir eldiven teki uzattı.

"Çantanızdan düştü." dedi.

İçimde tuttuğum nefesi bırakıp yavaşça uzattığı eldiveni aldım ve teşekkür ettim. Bir süre devam eden sessizlik ardından görevliye gülümseyip arkamı dönüp hızlı adımlarla uzaklaştım. Yakalanmadım diye düşündüm. Yakalanmadım…

Matematik bölümüne doğru giderken etraf bir anda kalabalıklaştı. Ortamı bir anda gürültü sardı. Etrafımda yürüyen kişileri net bir şekilde duyabiliyordum. Niye bu kadar yüksek sesle konuşuyorlar diye düşünürken önüme bir kız çıktı ve kütüphanenin önünde çarpıştık. Kızın elindeki kitaplarını ve çantasını yere düşürmesi ile ortam sessizleşti. İnsanlar hâlâ yürümeye ve konuşmaya devam ediyordu ancak kafamın içindeki gürültü ve uğultu durmuştu.

"Kusura bakmayın." deyip yere dağılan kitaplarını toplamaya çalışan kıza yardım etmeye başladım.

"Önemli değil hocam. Olur böyle kazalar." diye cevap verdi. Ama hemen ardından da kızın "Önüne baksaydın salak!" dediğini duydum.

"Biraz abartmıyor musunuz? Bilerek olmadı." dedim sinirlenerek.

Kız "Hocam, bir şey demedim zaten." dedi.

Tam kızın suratına bakarken kızın "Böyleleri de hep beni bulur." dediğini duydum. Donakalmıştım. Kızın bunu söylediğine emindim ama kız konuşmamıştı, ağzı oynamamıştı bile. Yanlış gördüğümü düşündüm derken kız konuşmadığı halde yine sesini duydum:

"Başımda dikilmek yerine gitsene!"

Geriye doğru iki adım atıp buz kesildim. Kız eşyalarını toplamayı bitirip yanımdan geçip gitti. O sırada etraftaki insanların sesleri tekrar gelmeye başladı. Ama kızda olduğu gibi onların da seslerini konuşmadıkları halde duyuyordum. Bu gerçek olamaz, diye düşündüm. Yanlış görüyor olmam lazımdı.

Panikle geri geri giderken ayağım takıldı ve yere kapaklandım. Düşüşün etkisini yaşadığım şoktan ötürü neredeyse hiç hissetmedim. Düştüğümü gören biri karşıdan koşarak geldi ve elini uzatıp,

"Hocam, iyi misiniz?" diye sordu.

Konuşmayı bitirdiği halde sesini duymaya yine devam ettim:

"Salak kendi kendine düştü."

Duyduğum şeyi aynı şekilde tekrar ettim yardım için elini uzatan çocuğa. Söylememle birlikte benden hemen özür diledi ve konuşmaya devam etti:

"Kusura bakmayın hocam, öyle demek istemedim. Yani demedim bile aslında. Yani… Yardım edeyim kalkmanıza."

O söylemiyordu ama ben sesini duymaya devam ediyordum:

"İçimden söylediğime eminim. Böyle bir şeyi nasıl ağzımdan kaçırırım."

Çocuğa bakıp, şok içinde "Zaten söylemedin. Düşündün." dememle burnum kanamaya başladı ve gözüm karardı.

71:2

Gözlerimi açtım. Hâlâ aynı penceresiz küçük odanın içinde o tahta sandalyede oturuyordum. Hemen aşağı baktım ve ellerimi kontrol ettim. Kollarımda hâlâ ip yanığı izleri vardı ama artık sandalyeye bağlı değildim. Ani

bir şekilde ayağa kalktım. Hâlâ güçsüz ve halsiz hissediyordum, bu yüzden ani hareketimle başım döndü ve dengemi kaybettim. Havalandırmadan gelen gaz yüzünden olmuş olmalı, diye düşündüm. Havalandırmaya baktım, artık gaz vermiyordu.

Neredeyim, diye düşündüm. Ama bunun için zaman yoktu. Bir an önce buradan çıkmak istiyordum. Hemen tahta kapıya doğru koştum ancak kilitliydi. Kapıya vurarak yardım çağırmayı denedim ama geçen seferki gibi işe yaramıyordu. Kapı sıkı bir şekilde kilitlendiğinden, zorlamam da yeterli olmadı.

Sandalye diye düşündüm. Sandalye! Koşarak gidip odanın ortasından aldım ve bütün gücümle kapıya fırlattım. Ama sandalyeyi kırmaktan başka bir işe yaramadı. Umutsuzluk içinde kapıya arkamı yaslayıp yere oturdum. Burası neresiydi? Kim neden beni burada tutuyordu? Niye hiçbir şey hatırlayamıyordum?

O sırada odada yeni olan bir şey fark ettim. Yan duvarların birinin üzerinde iki düğme vardı. Geçen sefer baktığımda duvarın boş olduğuna emindim. Yavaşça düğmelere yaklaştım. Bir düğmenin üzerinde "BASINIZ" öbür düğmenin üzerinde "BASMAYINIZ" yazıyordu. Bu yazılar dışında düğmeler birebir aynıydı.

Ne anlama geliyor bu diye düşündüm. İkisine de basmamalıyım, ne olduklarını bile bilmiyordum. Nerede olduğumu, buradan nasıl çıkacağımı da bilmiyordum. Başka çarem ya da fikrim de yoktu. Ya birinin gelmesini bekleyecektim, ki bu durumda pek mümkün gözükmüyor, ya da bu düğmelerden birine basıp ne olacağına bakacaktım.

Derin bir nefes alıp her iki elimi de iki düğmenin üzerine götürdüm. Hangisi, diye sordum kendi kendime. Yazılar ne kadar güvenilir olabilirdi sonuçta. Ama bu durumda aklıma güvenmekten başka bir çözüm gelmiyordu. Başka çarem yok deyip üzerinde "BASINIZ" yazan düğmeye bastım. Düğmeye basmamla vücudum bir anda elektrikle kaplandı. Geçirdiğim şokla yere yıkıldım ve gözüm kararmadan önce son gördüğüm şey ayak bileğimdeki siyah metal alet oldu.

71:1

Yavaş yavaş kendime geldim ve bana yardım için el uzatan çocuğun hâlâ başımda olduğunu gördüm. Elimi yüzüme götürdüm ve elime kan bulaşınca burnumun kanadığını fark ettim. Çocuğun uzattığı peçeteyi alıp teşekkür ettim ve ayağa kalktım.

Çocuğun "Baya kötü gözüküyor." dediği düşüncesini duydum.

"Ben iyiyim." deyip hızlıca uzaklaşmaya başladım.

Söylemedi, düşündü ve ben bunu duydum. Bu nasıl mümkün olabilirdi? Nasıl gerçek olabilirdi? Hayal mi görüyordum? Hayır! Net bir şekilde duydum onların sesini. Konuşmadılar ama ben duydum.

Panik ve heyecan arasında gidip gelirken telefonum çalmaya başladı. Alaska arıyordu.

"ODTÜ'ye girebildin mi? Her şey yolunda değil mi? Sınav 10 dakikaya başlayacak, sınav yerine ulaştın mı?" diye sordu.

Şu anda sınav umurumda dahi değildi. Daha önemli sorunlarım vardı. Düşünce okuyabiliyordum. Olanlar gerçekti. İnanamıyordum ama gerçekti.

"Ben yapamayacağım. Şu an başıma gelenler…" derken sözümü kesti:

"Başka çarem yok. Söz verdin. Beni yarı yolda bırakma. Sana güveniyorum. Sınavdan sonra yemekhaneye gel, orda buluşuruz." dedi ve telefonu kapattı.

Şu an sınav gibi bir şeye nasıl vakit ayırabilirim, diye düşündüm. "Bu durumdayken çok büyük bir saçmalık bu yaptığım." dedim kendi kendime.

Matematik bölümünün önüne gelmiştim. "Saçmalık." deyip içeri girdim ve sınav salonunu bulup bir sıraya oturdum. Etrafımdaki öğrencilerin ve öğretmenlerin düşüncelerini net bir şekilde duyabiliyordum. Kimi sınavdan kalacağını düşünürken kimi bitirip eve gitmenin hayalini kuruyordu. Öğretmenler sınav gözetmeni olmaktan şikâyet ederken ben bütün bu düşünceleri duyabiliyordum.

Sınavı hızlı bir şekilde çözerken bir soruda takıldım. Normalde kolayca yapabileceğim bir soruyu çözemiyordum. Tam o sırada acaba diye

düşündüm. Önümdeki çocuğa odaklanmaya başladım. Hadi… Hadi… derken başardım. Çocuğun düşüncelerini okuyabiliyordum. Kendime inanamıyordum. Bu gerçekti ve ben buna inanmaya başlamıştım. Son soruyu da çözüp sınav kağıdını teslim ettim ve yemekhaneye doğru gitmeye başladım.

Korkutucuydu ama heyecan da veriyordu. Nasıl oldu, niye oldu ve neden bana oldu bilmiyordum ama her ne kadar bu başıma gelenler beni tedirgin etse de içimdeki şaşırmış ve etkilenmiş olan duyguyu hissedebiliyordum.

71:2

Gözümü yavaşça açtım. Yine aynı sandalyenin üzerinde oturuyordum. Geçen sefer kapıya fırlatarak kırdığım halde sanki hiç kırılmamış gibi sapasağlam gözüküyordu. Duvardaki düğmeler gitmişti ve onun yerine önümde küçük bir masanın üzerinde bir silah duruyordu.

Silahtan gözümü ayırmadan sandalyede geriye doğru çekildim ve o sırada ayak bileğimdeki ağırlığı hissedip aşağı baktım. Bileğimden yere zincirle bağlanmıştım. Ağır bir şekilde nefes alıp verirken ne olduğunu anlamaya çalışıyordum. Her geçen saniye korku bütün bedenime yayılmaya devam ediyordu ve tam o sırada arkamdan biri yanımdan yürüyerek önüme geçti.

Botları, pantolonu, üstü, maskesi tamamen siyahtı. Gözü bile gözükmüyordu. Eğer yerimden kalkarsam zincir yüzünden ona ulaşamayacağım bir mesafede duruyordu.

"Kimsiniz? Ne istiyorsunuz benden?" dememle birlikte arkasında tuttuğu ellerini önüne getirdi. Bir elinde tabanca öbür elinde ise bir mermi tutuyordu. Mermiyi tabancaya rastgele bir şekilde yerleştirip bana doğrulttu.

Namlunun ucunu görmemle nefesim kesildi. Tam "Yapmayın!" diyecekken tabancayı ateşledi. Sandalyeden düştüm ancak ayak bileğimdeki zincir gitmemi engelledi. İlk ateşlediği boş çıkmıştı.

"Beş taneden biri." dediğini duymamla tabancayı ikinci kez ateşledi. İkincisi de boş çıktı. Göz yaşlarım süzülürken titremeye başlamıştım ama kıpırdayamıyordum bile.

"Dört taneden biri." dediğini duyduğumda gözüm masadaki tabancaya gitti. Yapamam diye düşündüm. Ben birini vuramam. Üçüncü kez ateş etti. Bu da boştu.

"Üç taneden biri." derken masadaki tabancaya atıldım ve gözümü kapatıp olanca gücümle tabancayı silahlı adama doğrultup ateş ettim. Silah patlama sesi küçük odanın içinde yankılandı. Gözümü açtığımda silahlı adam yerde yatıyordu. Göğsündeki mermi deliğinden çıkan kan yavaş yavaş önüme doğru süzülüyordu. Silahı elimden düşürdüm. Sadece yerdeki kana bakabiliyordum. Ben birini vurdum. Birini öldürdüm. Ben yaptım. Bu tarz düşünceler kafamın içinde yankılanıp duruyordu. Ateş ettiğimde çıkan patlama sesi hâlâ odanın içinde dönüyordu. Yerde akan kanın ayağıma ulaşmasıyla ve gözümden dökülen yaşlarla yere devrildim. Çok fazla kan. Ölüm sessizliği. Yerdeki silah. Gözüm kararı ve kendimi kaybettim.

71:1

Yemekhanede beklerken, hâlâ burada ne yapıyorum, diye düşünmeye başladım. Gerçekten de düşünce okuyabiliyordum. Korkutucu ve heyecan vericiydi. Alaska gelene kadar daha fazla denemek istediğime karar verdim. Etrafımda oturan insanların düşüncelerini okumaya başladım. Dersi ekeceğim, ne yiyelim, benden hoşlanıyor mu? Her bir düşünce ile bir adım daha uzaktaki kişinin düşüncesini okumaya çalışıyordum.

Bir anda kafamın içinde kulaklarımı parçalarcasına tiz bir ses yankılanmaya başladı. Tiz sesin gelmesiyle birlikte herkesin düşünceleri aynı anda kafamın içinde belirmeye başladı. Çok gürültülüydü. Çok fazlalardı. Dayanamıyordum.

Ellerimle kulaklarımı kapayarak ayağa kalktım. Acı ve yük her geçen saniye artıyordu. Daha fazla içimde tutamayıp yemekhanenin ortasında bağırmaya başladım. Herkes bana dönmüş sessiz bir şekilde bakıyordu. Ama ben hâlâ her birinin düşüncesini duyabiliyordum. Sesler susmak yerine gittikçe artıyor ve dayanılmayacak bir hale geliyordu.

Alaska uzaktan koşarak geldi.

"İyi misin? Sorun ne?" diye sordu.

"Susun!" diye bağırdım ve yere kapaklandım.

71:2

Başım çatlamak üzereydi. Kafamın içinde yankılanan tiz ses gittikçe artıyordu. Gözümü açtım. Hâlâ aynı odanın içindeydim. Ancak bu sefer odada ben ve üzerinde oturduğum tahta sandalye dışında bir şey yoktu. Vurup kanlar içinde yere devrildiğini gördüğüm adam onu en son bıraktığım noktada değildi. Yerde ayağıma kadar süzülerek gelen kan lekesinin bir damlasının bile izi yoktu. Ama olanların gerçek olduğunu biliyordum. Ben birini vurmuştum.

Tiz sesin bir anda yükselmesiyle ellerimi kafama götürdüm.

"Dayanamıyorum! Yeter!" diye bağırarak ayağa kalktım. O sırada duvardaki kan lekesini fark ettim ve yanına gittim. Baş ağrısı bir anda beni nefessiz bırakacak bir düzeye çıktı. Gözüm kararmaya başladı. Kontrolümü kaybettim. Bütün başıma gelenler, adam vurmuş olmam, dayanamadığım acı. Kafamı duvara sertçe vurmaya başladım.

Gözümü tekrar açtığımda önceden duvarda gördüğüm kan lekesinin yanında aynı şekilde yeni bir kan lekesi oluştuğunu gördüm. Bunu ben yapmıştım. Öbürüne de biri kafasını vurmuş, diye düşünürken büyük bir zonklamayla duvara tutundum. Acının etkisiyle duvara kafamı vurduğum an gözlerimin önüne geldi. Ama bu biraz önceki sefer değildi. İlk kan lekesinin olduğu yerdeydi. İlk kan lekesini de ben yapmıştım.

Hatırlamanın verdiği şokla gözümü açtım ve o anda duvarda üçüncü bir kan lekesi oluşmuş olduğunu gördüm. Elimi kafama götürdüm ve başımın kanadığını gördüm. Elimdeki kana bakarken tiz ses bir kez daha yükseldi ve bunun etkisine dayanamayıp bilincimi kaybettim.

71:1

Başımın ağrısıyla gözümü açtım ve Alaska'yı karşımda gördüm. Bana "İyi misin?" diye sorarken etrafımızda toplanmış olan öbür insanların "Ne oldu acaba?" dedikleri düşüncelerini duyabiliyordum.

"Çok kalabalık. Buradan dışarı çıkalım." dedim. Alaska'nın yardımıyla yemekhaneden ayrıldık. Kafam hâlâ çok ağrıyordu.

Alaska "Mediko'ya gidelim mi?" diye sorarken, sınavının nasıl geçtiğini merak ettiği hakkındaki düşüncelerini duyabiliyordum. Ben bu durumdayken bile nasıl sadece sınavını düşünüyor olabilir, diye sinirlendim.

Tam "Gerek yok." diye cevap verecekken kalbime bir ağrı saplandı. Kalbimi tutarak yere çömeldim ve nefes alamadığımı fark ettim. Gözüm kararmadan önce son gördüğüm şey Alaska'nın Mediko'yu arıyor olmasıydı.

71:2

Kalbimde bir bıçaklanma hissiyle gözlerimi açtım. Elimi kalbime götürdüm ve göğsüme takılmış bir sürü kablo olduğunu fark ettim. Bütün kabloları çekip çıkarmaya başladım ve yere devrildim. Göğsüme takılmış olan kablolar ve o kabloların bağlı olduğu alet dışında odanın içerisine bu sefer eklenen şey bir masa ve masanın üzerindeki mavi hap ile bir bardak suydu.

Kalbimin ağrısından yerden kalkamıyordum. Burada bu şekilde öleceğim, diye düşünmeye başlamıştım. Bunları bana neden yapıyorlar bilmiyordum ama acı ne kadar artarsa artsın o hapı almak istemiyordum.

Yere serilip boyaları dökülmüş, geriye kalan beyaz boyaların da griye dönmüş olduğu tavana bakmaya başladım. Ağrı nefesimi kesecek kadar artmıştı. Ayaklarım ve ellerim uyuşmaya başlamıştı ve bilincim yavaş yavaş kapanıyordu. Ölmek istemiyorum, diye düşündüm. Ağrıyı gidermesini umarak gözümden süzülen bir damla yaşla son gücümü topladım ve masaya ulaşıp hapı aldım. Alabildiğim son nefesi verip gözümü kapayıp hapı ağzıma attım ve suyla birlikte yuttum.

Yere serilip kalbimin ağrısı yavaşça dinerken nerede olduğunu bilmediğim odanın tavanını izlemeye devam ettim. Gözümü kapadım ve karanlığı, ümitsizliği, korkuyu içime çektim.

71:1

Monitör sesleriyle uyandım ve başımda bekleyen Alaska'yı gördüm. Gözümü açtığımı fark edince ayağa kalktı ve "İyi misin? Kıpırdama sakın, doktoru çağırıp geliyorum." deyip koşarak odadan çıktı.

Kendime gelmeye başlayınca olanları hatırladım. Yemekhanenin önünde bayılmıştım. Göğsüme ve kafama bir sürü kablo yerleştirilmişti ve kolumda serum takılıydı. Yavaşça doğrulmaya çalışırken Alaska içeriye bir hemşire ile geldi. Hemşire verilerimi kontrol ederken üç doktor daha odaya girdi.

Hemşire bir süre benimle ilgilendikten sonra doktorların yanına gidip fısıldayarak bir şeyler söyledi. Ne dediğini duyamamıştım ama doktorların düşüncelerini okuyabiliyordum. "Verileri hiç normal değil, hayatımda böyle bir şey görmedim ve duymadım, laboratuvarlarda incelenmesi gerekiyor, büyük bir keşif yapmış olabiliriz." Hepsi bana bakarak akıllarından bu tarz düşünceler geçiriyorlardı. Tedirgin olmaya başlamıştım.

İçlerindeki bir doktorun "Üstlere haber verildi. Gelip sessizce götürecekler." diye düşündüğünü duyunca buradan acilen gitmem gerektiğini anladım. Biliyorlardı…

Hemşire odadan çıkınca ve doktorlar kapıdan çekilince hızlı bir şekilde kolumdaki serumu ve üzerimdeki kabloları çıkardım. Kabloları çıkarmamla birlikte alarm ötmeye başladı. Her ne kadar hâlâ tam kendime gelememiş olsam da var gücümle koşmaya başladım. Alaska, doktorlar, hemşireler ve güvenlik görevlileri peşimden koşuyorlardı.

Doktorların "Ne olursa olsun onu geri getirin!" diye bağırdıklarını duyabiliyordum. Ağaçlık bir alana girdim. Aramızdaki mesafeyi beni göremeyecekleri kadar açtığımda ağaçların arasında bir giriş olduğunu fark ettim. Hemen oraya girdim ve peşimdekilerin gitmesini bekledim. Beni göremeyip koşmaya devam ettiklerinde biraz olsun rahatladım. Buradan acilen çıkmam gerekiyordu.

Etrafa bakmaya başladım ve içine girdiğim yerin bir tünele çıktığını fark ettim. ODTÜ'nün altında eskiden kalan tüneller olduğunu duymuştum ama gerçek olduğunu bilmiyordum. Tünelin içerisine doğru yürümeye başladım. Öbür ucundaki çıkıştan çıkıp buradan uzaklaşabilirim, diye düşündüm.

Tünelin içi karanlık ve nemliydi. Yerleri çamur, taş ve topraktan oluşuyordu. Tek ışık kaynağı ise duvarlarda olan küçük kırmızı ışıklardı. Yavaş

ve temkinli bir şekilde ilerlerken bir anda bir fare gördüm ve irkilip geriye sıçradım. O sırada birine çarptım. Nefesimi tutarak yavaşça arkamı döndüm ve tamamen siyah giyinmiş, siyah maskeli ve gözleri bile gözükmeyen bir adamla karşılaştım.

Adamın "Yakaladım!" dediği düşüncesini duyunca yavaş yavaş geri gitmeye başladım. O sırada cebinden elektroşok cihazı çıkardığını görünce koşmak için arkamı döndüm ama koşmaya fırsat bile bulamadan elektrik vücudumu sarmıştı. Yere kapaklandım ve gözüm kararmadan önce gördüğüm son şey, siyahlar içindeki adamın beni çamurun içinde sürükleyerek tünelin derinliklerine doğru götürmesiydi. Gözlerim kapandı. Her yeri karanlık sardı.

71:2

Kendime geldiğimde hâlâ aynı odanın içerisindeydim. Bu sefer oda tamamen boştu. Sadece üzerinde oturduğum sandalye vardı. Odanın içerisinde yürümeye başladım. Önceden denediğim için kaçamayacağımı biliyordum. Yapabileceğim bir şey yok diye düşünüp "Neden?" diye bağırdım boşluğa. Her zamanki gibi cevap gelmedi.

Duvarın önünde yere çöküp umutsuzca etrafa bakmaya başladım. Buradan asla çıkamayacağım, diye düşünürken kapının altındaki aralıkta parlayan bir şey olduğunu fark ettim. Koşarak kapıya gittim ve parlayan şeyi kapının altından çıkardım. Bir anahtar! Gerçek olabilir mi? Buradan çıkabilecek miyim, diye düşünüp bütün bu olanlara rağmen fark etmeden gülümsedim.

Anahtarı kapının anahtar deliğine sokup derin bir nefes aldım. Gözlerimi kapadım ve anahtarı çevirdim. Kilit açılma sesiyle birlikte kapı kulpunu indirdim ve en olacağını düşünmediğim, en çok umduğum şey oldu. Kapı açıldı.

Yavaşça dışarı çıktım. Kurtulabilirim diye düşündüm. Oda, karanlık, nemli, yeri çamur, toprak ve taşlardan oluşan, duvarlarından küçük kırmızı ışıklarla aydınlatılmış bir tünele çıkıyordu. Tam gitmeye başlıyorken bir alarm sesi tünelin içerisinde yankılanmaya başladı ve bir anons yapıldı:

"Kod 9! Denek 71 psikolojik test gözlem alanından onay dışı çıkmıştır! Prosedür 24 için izin verilmiştir!"

Anonsun ardından var gücümle koşmaya başladım ancak fazla uzaklaşamadan bir silah patlama sesi tünelin içinde yankılandı. Yere yığılmamla birlikte sırtımdan yüzüme doğru kan süzülmeye başladı. Kıpırdayamıyordum. Buradan hiç çıkamayacağım, diye düşündüm. Tam o sırada hatırladım. ODTÜ'ye niye geldiğimi, Mediko'dan nasıl kaçtığımı, tüneli nasıl bulup, bu odaya nasıl çamurlar içinde sürüklendiğimi, her şeyi ama her şeyi hatırlıyordum. Gerçekliğe dönmemle birlikte karşıdan gelen siyah giysili ve siyah maskeli adamı gördüm.

"Sıradaki zihin okuyan deneği getirin." dediğini duydum. Sesi kafamın içinde yankılanıyordu. Gözlerim kapanıyordu. Son gördüğüm şeyler, kana bulanmış olan üstümün üzerindeki 71 sayısı ve bana doğru yaklaşan adamın yerde oluşmuş olan kan birikintisine bastığı siyah botları oldu. Pes ediyordum. Kendimi bıraktım. Bütün sesler gitti. Her yer karardı.